

Series Ceranea
vol. 3

Małgorzata Skowronek

Palaea Historica

The Second Slavic Translation Commentary and Text

Marek
— CERANEUM —

WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU
ŁÓDZKIEGO

Series Ceranea
vol. 3

Palaea Historica

The Second Slavic Translation Commentary and Text

WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU
ŁÓDZKIEGO

Series Ceranea
vol. 3

Małgorzata Skowronek

Palaea Historica

The Second Slavic Translation Commentary and Text

Małgorzata Skowronek
— CERANEUM —

 WYDAWNICTWO
UNIwersytetu
ŁÓDZKIEGO
Łódź 2016

Series Ceranea

volume 3

**University of Łódź, Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture
of the Mediterranean Area and South-East Europe *Ceraneum***

EDITORIAL BOARD

*Agata Kawecka, Andrzej Kompa, Mirosław J. Leszka, Kiril Marinow, Georgi Minczew
Ivan Petrov, Małgorzata Skowronek*

OFFICE AND WEBSITE

PL 90-237 Łódź, 32/38 Matejki St., room 319, www.ceraneum.uni.lodz.pl, s.ceranea@uni.lodz.pl

TRANSLATED FROM THE POLISH BY

Yvonne Loske

REVIEWER

Jan Stradomski

COOPERATION

Marek Majer (Harvard University), Anna Maciejewska (University of Łódź)

INITIATING EDITOR

Urszula Dzieciatkowska

INDICES

Małgorzata Skowronek

TYPESETTING AND LAYOUT

Munda – Maciej Torz

TECHNICAL CORRECTIONS

Leonora Wojciechowska

COVER DESIGN

Katarzyna Turkowska

Cover image: scene from the *Life of Moses* (1595–1596). Sucevita Monastery (Romania)
Church of Resurrection, Room of the Tombs. Photo by Margarita Kuyumdzheva

© Copyright by Małgorzata Skowronek, Łódź 2016

© Copyright for this edition by Uniwersytet Łódzki, Łódź 2016

Publication financially supported by the Dean of the Faculty of Philology, University of Łódź
The editing process of this publication has been conducted beyond the Łódź University Press

Published by Łódź University Press

First edition. W.07313.16.0.M

Publisher's sheets 10.3; printing sheets 12.75

ISBN 978-83-8088-082-5

e-ISBN 978-83-8088-083-2

<https://doi.org/10.18778/8088-082-5>

Table of contents

Preface	7
Abbreviations	9
Bibliography	9
 I. Source texts	 13
 II. On the 2nd Slavic translation of the <i>Palaea Historica</i>	 21
The original text and its dating	23
Slavic translations	24
The contents	26
Research perspectives	29
 III. Copies of the PH II. Textological notes	 31
Table of titles of the chapters in the PH II	37
 IV. Edition of the text	 49
Criteria for the edition	49
Principles of the edition	51
 V. PH II. The text.	 59
 Index of citations and references	 181
Index of proper names	185
List of illustrations	189
Illustrations	191

Preface

This book is the result of my research on the Slavic texts of the *Palaea Historica*. Although firstly thought to be a part of a bigger whole, the edition of the source text accepted the form of an independent title. I would, therefore, like to express my gratitude to everyone, people and institutes, whose support and help, especially in acquiring source material, allowed me to prepare this edition of the relic text. I wish to thank the staff at the Library of the Museum of the Serbian Orthodox Church in Belgrade, the staff of the Manuscripts Department at the National Library of Serbia in Belgrade, the staff of the Manuscripts, Old Printed Books, Rare and Precious Editions Department at the National Historical Museum in Sofia, Fr. Archimandrite Policarp Chițulescu from the Library of the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church in Bucharest, the directory of the Collection of Manuscripts, Rare and Precious Editions at the Romanian Academy Library in Bucharest, and Professor Anna-Maria Totomanova at the Sofia University Saint Clement of Ohrid.

A heartfelt thank you is reserved for Professor Georgi Minziew and Doctor Ivan Petrov from the Department of Slavic Philology at the University of Łódź for their valuable remarks concerning the edition and commentary of the *Palaea Historica*, and not only. Their kind criticism has greatly influenced the final form of this work.

Łódź, December 8th, 2015
Saint Clement of Ohrid Day
MS

Abbreviations

PH – Palaea Historica

PGr – Palaea Historica, Greek text

PH I – Palaea Historica, 1st Slavic translation

PH II – Palaea Historica, 2nd Slavic translation

PH III – Palaea Historica, 3rd Slavic translation

Grk. – Greek

OCS – Old Church Slavic

Bibliography

- Adler 2013: W. Adler, 'Palaea Historica ("The Old Testament History"): A New Translation and Introduction', [in:] *Old Testament Pseudepigrapha. More Noncanonical Scriptures*, vol. 1, ed. R. Bauckham, J.R. Davila, A. Panayotov, Grand Rapids, Michigan – Cambridge, UK, p. 585–599 [English translation of the PH on p. 600–672].
- Adler 2015: W. Adler, 'Parabiblical Traditions and Their Use in the Palaea Historica', [in:] *Tradition, Transmission, and Transformation from Second Temple Literature through Judaism and Christianity in Late Antiquity*, Leiden–Boston, p. 1–40.
- Birkfellner 1975: G. Birkfellner, *Glagolitische und kyrillische Handschriften in Österreich*, Wien.
- Bogdanović 1982: Д. Богдановић, *Инвентар ћирилских рукописа у Југославији (XI–XVII века)*, Београд.
- Bogdanović, Miltenova 1992: Д. Богдановић, А. Милтенова, 'Апокрифният сборник от манастира Савина XIV в. в сравнение с други подобни южнославянски ръкописи', *Археографски прилози* 14, p. 7–30.
- Bötttrich 2007: Chr. Bötttrich, 'Palaea/Paleja. Ein byzantinisch-slavischer Beitrag zu den europäischen Historienbibeln', [in:] *Fragmentarisches Wörterbuch. Beiträge zur biblischen Exegese und christlichen Theologie* Horst Balz zum 70. Geburtstag, hrsg. K. Schiffner, K. Wengst, W. Zager, Stuttgart, p. 304–313.
- Derzhavina 1968: О.А. Державина, 'Палея', [in:] *Краткая литературная энциклопедия*, гл. ред. А.А. Сурков, Москва.
- Dobrianskiy 1882: Ф. Добрянский, *Описание рукописей Виленской публичной библиотеки, церковно-славянских и русских*, Вильна.
- Flusser 1971: D. Flusser, 'Palaea Historica – An Unknown Source of Biblical Legends', [in:] *Studies in Aggadah and Folk-Literature*, eds. J. Heinemann and D. Noy [= Scripta Hierosolymitana 22], Jerusalem, p. 48–79.

- Franklin 1991: S.C. Franklin, 'Palaia', [in:] *Oxford Dictionary of Byzantium*, prepared at Dumbarton Oaks, ed. in chief A.P. Kazhdan, Oxford, p. 1557.
- Ivanova 2008: Кл. Иванова, *Bibliotheca hagiographica Balcano-Slavica*, София.
- Jovanović 2005: Т. Јовановић, 'Завет патријарха Рувима у препису збирке манастира Никољца', *Старобългарска литература* 33–34, p. 394–404.
- KRK 2007: Кирилични рукописни книги у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України. Каталог, т. I: XI–XVI ст., відп. ред. Л.В. Головата, уклад. М.М. Кольбук (та ін.), Львів.
- Likhachev 2001: Д.С. Лихачев, 'Техника издания текстов', [in:] Д.С. Лихачев, *Текстология на материале русской литературы X–XVII веков*, Санкт-Петербург, p. 470–536.
- Lința, Djamo-Diaconiță, Stoicovici 1981: E. Lința, L. Djamo-Diaconiță, O. Stoicovici, *Catalogul manuscriselor slavo-române din București*, București.
- Lovjagin 1861: Е. Ловягин, *Богослужебные каноны на греческом, славянском и русском языках*, Санкт-Петербург.
- Marshall 1925: H.F. Marshall, *Old Testament Legends from a Greek Poem on Genesis and Exodus of Georgios Chumnos*, Cambridge.
- Medaković 1978: Д. Медаковић, *Манастир Савина*, Београд.
- Miltenova 2003: А. Милтенова, 'Палея', [in:] *Старобългарска литература. Енциклопедичен речник*, съст. Д. Петканова, Велико Търново, p. 345–346.
- Miltenova 2009: А. Милтенова, '"Низовата" книжнина през XIII век: сборници, произведения и цикли в българската и в сръбската традиция', *Зборник радова Византолошког института* XLVI, p. 365–379.
- Miltenova 2012: А. Милтенова, 'Неизвестен препис от XIV век на Житието на Богородица от монах Епифаний и неговият контекст', [in:] *Beati possidentes*. Юбилеен сборник, посветен на 60-годишнината на проф. дфн Боряна Христова, съст. и научна ред. А. Тотоманова, Ц. Панчева, София, p. 220–230.
- Mineva 2012: E. Mineva, 'Problems of the Critical Edition of Byzantine and Slavonic Services', *Scripta & e-Scripta* 10–11, p. 227–235.
- Mircea 2005: I.R. Mircea, *Repertoire des manuscrits slaves en Roumanie. Auteurs byzantines et slaves*, revision du texte slave P. Bojčeva, revision du texte français S. Todorova, Sofia.
- Moshin 1971: В. Мошин, *Словенски ракописи во Македонија*, подготвил В. Мошин во соработка со Л. Славева, С. Кронева и Ј. Јакимовска, Скопје.
- Orlov 2007: A.A. Orlov, *From Apocalypticism to Merkabah Mysticism. Studies in the Slavonic Pseudepigrapha* [Supplements to the Journal for the Study of Judaism 114], Leiden–Boston.
- Palia istorică 2001: *Palia istorică* [= Cele mai vechi cărți populare în literatura română IV], studiu filologic, studiu lingvistic și ediție de A. Moraru și M. Moraru, București.
- Panaiteescu 2003: P.P. Panaiteescu, *Catalogul manuscriselor slavo-române și slave din Biblioteca Academiei Române*, ediție îngrijită de D.-L. Aramă și revizuită de G. Mihailă cu o prefață de G. Ștrempel, București.
- Panayotov 1995: В. Панайотов, 'Тълковната палея в Симеоновия век', [in:] *1100 години Велики Преслав*, т. 2, Шумен, p. 109–117.
- Petković 1914: С. Петковић, *Опис рукописа манастира Крушедола*, Сремски Карловци.
- Petrova 2009: М. Петрова, 'За един неизвестен препис на Летовника на Георги Амартол и неговите ръкописни паралели', *Старобългарска литература* 41–42, p. 226–245.
- Porov 1881: А.Н. Попов, *Книга бытия небеси и земли (Палея историческая) с приложением сокращенной палеи русской редакции* [Чтения в Императорском Обществе Истории и Древностей Российских при Московском Университете, кн. 1], Москва.

- PT 2002: *Палея толковая*, перевод, научное редактирование А.М. Камчатнов, статья, комментарии: В.В. Мильков, С.М. Полянский, Москва.
- Reinhart 2007: J. Reinhart, 'Die älteste Bezeugung der Historischen Paläa in slavischer Übersetzung (Cod. Slav. Vindob. Nr. 158)', *Прилози за книжевност, језик, историју и фолклор*, 73, p. 45–75.
- Skowronek 2013a: M. Skowronek, 'Remarks on the Anathemas in the Palaea Historica', *Studia Ceraenea. Journal of the Waldemar Cera Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe* 3, p. 131–144.
- Skowronek 2013b: M. Skowronek, 'Uwagi o dwóch odpisach palei historycznej: ze zbiorów Lwowskiej Biblioteki Naukowej i Archiwum Państwowego w Bukareszcie', *Krakowsko-Wileńskie Studia Slawistyczne* 8. *Cyrylometodejski komponent kultury chrześcijańskiej Słowian w regionie karpackim. Historia, tradycje, odwołania*, p. 95–110.
- Skowronek 2014a: M. Skowronek, 'Компиляция ветхозаветных историй. Кодекс СБ III22 коллекции Синодальной библиотеки в Бухаресте', *Palaeobulgarica* XXXVIII.2, p. 3–37.
- Skowronek 2014b: M. Skowronek, 'On Medieval Storytelling. The Story of Melchizedek in Certain Slavonic Texts (Palaea Historica and the Apocryphal Cycle of Abraham)', *Studia Ceraenea. Journal of the Waldemar Cera Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe* 4, p. 169–189.
- Skowronek 2016: M. Skowronek, 'Poetry as a Component of Old Testament Narrative Texts (Notes on Palaea historica)' [paper presented at the conference *Identifying Jewish and Christian Patterns in the Literature of Late Antiquity and Middle Ages*, Warna, 3.-8.09.2015, forthcoming].
- Slavova 1991: Т. Славова, 'За протографа на Тълковната палея (върху материали от палейния Шестоднев)', *Palaeobulgarica* XV.3, p. 57–70.
- Slavova 2002: Т. Славова, *Тълковната палея в контекста на старобългарската книжнина*, София.
- Slavova 2015: Т. Славова, 'Историческата палея и славянската хронографска традиция', [in:] ПОΛΥΓΙΣΤΩΡ. *Scripta slavica Mario Capaldo dicata*, отв. ред. К. Дидди, Москва–Рим, p. 256–265.
- Speranskiy 1892: М.Н. Сперанский, 'Историјска палеја, њени преводи и редакције у старој српској книжевности', *Споменик* 16, p. 1–15.
- Speranskiy 1960: М.Н. Сперанский, 'Югославянские тексты Исторической палеи и русские ее тексты', [in:] М.Н. Сперанский, *Из истории русско-славянских литературных связей*, Москва, p. 104–147.
- Stankov 1986a: Р. Станков, 'Историческая Палея – памятник древней болгарской культуры', *Palaeobulgarica* X.4, p. 55–63.
- Stankov 1986b: Р. Станков, 'Обща характеристика на лексикалния състав на Историческата палея', *Език и литература* 5, p. 39–56.
- Stankov 1992: *Из историческата палея. Книгата на небесното и земното битие*, прев. Р. Станков, [in:] *Стара българска литература в 7 тома. Т. 5. Естествознание*, съст. и ред. А. Милтенова, София, p. 68–72.
- Stankov 1994: Р.А. Станков, *Лексика Исторической палеи*, Велико Търново.
- Stankov 2010: Р. Станков, 'Слово палея в древней славянской письменности', [in:] *Якты бгыччал люккдълына*. Юбилеен сборник в чест на доц. д-р Цветанка Янакиева, ст. н. с. II ст. д-р Павел Георгиев и доц. Валентин Кулев, Шумен, p. 67–80.
- Stanković 2003: Р. Станковић, *Рукописне књиге Музеја Српске Православне Цркве у Београду. Водени знаци и датирање*, Београд.
- Sumnikova 1969: Т.А. Сумникова, 'К проблеме перевода Исторической палеи', [in:] *Изучение русского языка и источниковедение*, отв. ред. В.Ф. Дубровина, Москва, p. 27–39.

Bibliography

- Svencys'kij 1906: Іл. Свенцицький, *Опис рукописів Народного дому з колекції Ант. Петрушевича*, част 1, у Львові.
- Turdeanu 1964: É. Turdeanu, 'La Palaea Byzantine chez les slaves du Sud et chez les Roumains', *Revue des études slaves* 40, p. 195–206.
- Turilov 1986: А.А. Турилов, *Предварительный список славяно-русских рукописных книг XV в., хранящихся в СССР (для Сводного каталога рукописных книг, хранящихся в СССР)*, Москва.
- Tvorogov 1988–1989: О.В. Творогов, 'Палея хронографическая', [in:] *Словарь книжников и книжности Древней Руси*, т. 2, ч. 2, отв. ред. Д.С. Лихачев, Ленинград, p. 160–161.
- Vassiliev 1893: A.V. Vassiliev, *Anecdota graeco-byzantina* [Сборник памятников византийской литературы 11], Москва, p. 188–292.
- Vodolazkin 2007: Е.Г. Водолазкин, 'Новое о палеях (некоторые итоги и перспективы изучения палейных текстов)', *Русская литература* 1, p. 3–23.
- Velinova, Vutova 2013: В. Велинова, Н. Вутова, *Славянски ръкописи, кирилски печатни книги и периодични издания*, том I, София.
- Verevskiy 1888: Ф.А.Вереvский, 'Русская историческая палея', *Филологические записки*, вып. 2, Воронеж, p. 1–18.
- Vitić 1992: З. Витић, 'Апокриф о гостољубљу Аврамовом у српском рукописном наслеђу', *Археографски прилози* 14, p. 67–104.
- Vodolazkin 2006–2010: Е.Г. Водолазкин, 'Краткая хронографическая палея. Текст', вып. 1, *Труды Отдела древнерусской литературы* 57/2006, p. 891–915; вып. 2, *Труды Отдела древнерусской литературы* 58/2008, p. 534–556; вып. 3, *Труды Отдела древнерусской литературы* 61/2010, p. 345–374.
- Vodolazkin 2009–2011: Е.Г. Водолазкин, 'Как создавалась Полная Хронографическая Палея', часть 1, *Труды Отдела древнерусской литературы* 60/2009, p. 327–353; часть 2, *Труды Отдела древнерусской литературы* 62/2011, p. 175–200.
- Vodolazkin 2014: Е.Г. Водолазкин, 'Из истории кирилло-белозерских палей', [in:] *Книжные центры Древней Руси: книжность и рукописи Кирилло-Белозерского монастыря*, Санкт-Петербург, p. 286–309.
- Vostokov 1842: А.Х. Востоков, *Описание русских и словенских рукописей Румянцевского музея*, Санкт-Петербург.
- Zhdanov 1881: И.Н. Жданов, 'Палея', *Киевские университетские известия*, сентябрь, p. 235–258.

For the Books of the Old and New Testaments commonly accepted abbreviations are used.

I. Source texts

PGr, PH I

PGr – Vassiliev 1893, p. 188–292. Main text: codex in the collection of the Austrian National Library [Österreichische Nationalbibliothek] in Vienna № 247, Cod. Vindobonensis theol. 210 (Lamb. 247), 16th century, fols. 34r–84r. Lectiones: 1. Codex Ottobonensis № 205, end of 15th century.

PH I¹ – Popov 1881, p. 1–172. Main text: codex in the collection of the State Historical Museum [Государственный исторический музей] in Moscow, formerly the collection of the Synodic Library in Moscow № 591, 15th century (dated to 1460–1470), PH on fols. 1r–130r. Lectiones: 1. codex in the collection of the State Historical Museum in Moscow, formerly the collection of the Synodic Library in Moscow № 638, dated to ca. 1460, PH on fols. 215r–319v; 2. codex in the collection of the State Historical Museum in Moscow, formerly the collection of

¹ For a list of the copies of the 1st translation of the PH see: Sumnikova 1969, p. 31–32 (13 Serbian and Russian copies, dated to the 15th century); Reinhart 2007, p. 60 (20 copies). An abridged version of the PH I has survived in the writings of the Eastern Slavs, which last chapter contains the story of Samson; there are at least two copies of this version: 1. Codex of mixed contents from the National Archives of Romania in Bucharest, Cod. ANB 741, 16th century, PH on fols. 72r–156r, title **Гѣа книга бытїа нѣси и земли. и вѣсакон твари, иже сътвори бѣ вѣса дѣла своа испрѣва. слово прѣвое ѿ бытїа**, inc.: **Прѣже вѣсѣ сын и вѣсѣ и за вѣсѣ подоваѣ истинномѣ члѣкѣ что ѣ бѣ. іако шѣ іави са бѣ, ехс.: и иноплеменици разоумѣша, и рѣша дати емѣ женѣ ѿ рода своего. да тратѣ са съ ними.** For literature cf.: Lința, Djamo-Diaconiță, Stoicovici 1981, p. 257–258; Mircea 2005, p. 236; Skowronek 2013b. 2. Codex of mixed contents from the Lviv National Vasyl Stefanyk Scientific Library of Ukraine, Anton Petrushevych Collection, Cod. 138, 16th century, PH on fols. 85r–166v, title **Ги кнїги бытїа нѣси и земли и всакои твари, иже сътвори бѣ вѣса дѣла испрѣва, бѣви ѿче**, inc.: **Прѣже вѣсѣ сын, и вѣсѣ ѿ вѣсѣ подоваѣ истинномуѣ члѣкѣ вѣдати что есть бѣ. іако шѣ іави бѣ, ехс.: ажѣ потомиѣ жена его емѣ власы востригла. и в то чѣ не был моцныѣ. и асплено емѣ вчи. и бѣ сѣлѣ. цѣлыи рѣ. а пото гды его проважено до его вѣжѣ. іакѣ порѣши вѣжѣ и в тон чѣ ѿвалила са вѣж и вѣсѣ тамѣ побѣла. и з женою его. и самѣ тамо змерѣ.** For literature cf.: Svencyc'kij 1906, p. 208–216; KRK 2007, p. 223–226; Skowronek 2013.

the Synodic Library in Moscow № 548, dated to ca. 1620s.², PH on fols. 1r–62r. All codices represent the Russian edition of the Church Slavonic language, however, in the manuscript of Cod. 591, apart from traits of the local Novgorod dialect, one may recognize traces of the Bulgarian protograph³.

PH II⁴

I. Copies of full text

1. Complete:

> **NIM 25.** National Historical Museum [Национален исторически музей] in Sofia, Cod. Slav. 25⁵. Codex of mixed contents, 14th century (ca. 1380–1390), 81 fols., ca. 205 x 135 mm, half-uncial, Rashka orthography. Copy of the PH II is damaged – some folia are missing in different parts of the work, fols. 16r–35v quite damaged (missing the lower right [r] or lower left [v] part of the folio). PH II on fols. 16r–81v; f. 82r/v glued into the binding of the codex. Most headings illegible (faded), the only surviving titles of chapters were written later (i.e. not during the completion of the full codex), with a large, sloppy half-uncial. Title: illegible⁶; inc.: **СѢЗАНЬ БЫ ПРѢ[...]** ни носѣ шбразъ. а да мѣ. а. оубо шповѣдоуѣтъ въстокъ прѣвы; exc.: [...]**нѣ и чрьмно морѣ[...]** Text unpublished⁷.

> **MSPC 141, the so-called *Palaea* from the Velika Remeta Monastery.** Museum of the Serbian Orthodox Church [Музеј Српске Православне Цркве] in Belgrade, Cod. 141⁸. Manuscript formerly belonged to the Velika Remeta Monastery; unknown/undefined place of composition and how it got to Velika Remeta. Codex of mixed contents (contains PH, pseudo-canonical texts, the Life of Grigori Omiricki). 15th century (ca. 1420–1430); 270 + 1 fol., 257 x 187 mm, half-uncial, Serbian orthography (Rashka with Resavian influences). Copy mechanically damaged: parts of folia missing, folia incorrectly numbered after having the book bound anew, damages on the external areas of the cards due to poor storage con-

² R. Stankov dates to the half of the 17th century; see Stankov 1994, p. 5.

³ Popov 1881, p. XXIX–XXXII.

⁴ For a list of copies of the 2nd translation of the PH, see: Reinhart 2007, p. 60–61 (6 copies); Skowronek 2014a, p. 15 (8 copies).

⁵ For a description of the manuscripts cf.: Velinova, Vutova 2013, p. 85–86.

⁶ In: Velinova, Vutova 2013, p. 86, reconstructed as: **зачѣла книзѣ сен в неи же о нѣси и земли.**

⁷ For literature cf.: Petrova 2009.

⁸ For literature cf.: Bogdanović 1982, p. 33, no. 269; Stanković 2003, p. 46.

ditions. Minor marginalia, inter al. on the inside of the front cover: сѣа книга ꙗ́вѣла палеа [...] сѣа книга нарицаемаа читающеѣмъ ползѣ; слава боꙋ само(држѣоꙋ) хрѣтосѣ разѣает се слава ти [...] съ небѣ среши те х на змаї (?) as well as on the inside of the back cover: двѣ тысащѣи и трѣ соть пятьдесятъ и осемь лѣтъ. РН on fols. 59r–110v. Title: Бꙋовида мѡꙋсеа ꙗ́рка кнѣга, inc.: Съзаны въ ꙗ́рѣꙋ ꙗ́рскою бж҃їю. кр҃тныи но се въбразъ. адамы ꙗ́збо оповѣдѣтъ, ехс.: и разгнѣва се ꙗ́ на нѣ, и не да слова. даже до съмръти ꙗ́зѣи. сего ради тако ѡ радости рѣши пишеть. въ лѣто въ неже ѡмръѣтъ ꙗ́зѣа ꙗ́рѣ, видѣ ꙗ́. After the improper binding of the book, one of its users marked how many folia should one flip to the continuation of the text (on fol. 93v: ꙗ́рметни въ листа).

> **Nikoljac 83.** Copy in the collection of the National Library of Serbia [Народна библиотека Србије] in Belgrade⁹. Current reference number: 83, former reference number 15¹⁰. Codex of mixed contents (apart from the PH it contains inter al. *The Testaments of the Twelve Patriarchs*, pseudo-canonical texts, inter al. *The Visions of the Prophet Daniel*, *The Tale of Aphroditian*, *On the Finding of the Venerable and Life-giving Cross* by Alexander the Monk, the sermons of Saint Hippolytus, Maximus the Confessor, short teachings etc.). 15th century (ca. 1425–1435); 2 + 239 fols. (?), half-uncial (part of the marginalia are in cursive) Rashka orthography. PH II on fols. 121v–229r. Title: Бꙋовида мѡꙋсеа ꙗ́рка книга, inc.: Съзаны въ ꙗ́рѣꙋ ꙗ́рскою бж҃їю. кр҃тныи носе въбразъ. адамы ꙗ́рѣꙋ оꙋбо повѣдоꙋет се, ехс.: и егда оꙋмръѣтъ ѡзына. ꙗ́ви се имъ ꙗ́. Сего ради тако ѡ радости рѣши пишеть лѣто. въ неже оꙋмръѣтъ ѡзына ꙗ́рѣ. видѣхъ ꙗ́. On the margins, someone added the fragments omitted in the text of the PH II – proof of editing by the copyist or by one of the later users of the codex (f. 150v, f. 151v, f. 158v, f. 161v, f. 162v); probationes pennae (f. 196v, 198v: a few words, 199v), instructions (on f. 228v: ѡзри ѡ ꙗ́рениꙋ); on the margins of fols. 186v–187r there is a note in cursive: [...] сию книгу азъ ꙗ́рѣши хрѣтꙋ рабъ мисаилъ еромонахъ ихиндарѣꙋ сꙋщи славяноболгарѣ. The text of the PH II has not been published; used only as a source for readings in the edition of a fragment from the Psalter of Novak¹¹.

> **MSPC 42, the so-called *Palaea* from the Krušedol Monastery.** Museum of the Serbian Orthodox Church [Музеј Српске Православне Цркве] in Belgrade, Cod. 42¹². The manuscript is stored in the collection of the Krušedol Monastery

⁹ The studies available to me do not indicate the current archival collection to which the codex belongs to.

¹⁰ For literature cf.: Bogdanović 1982, p. 38; Medaković 1978, p. 89–96. The pseudo-canonical text *Testament of Reuben* was published from the manuscript Nikoljac 83 (Jovanović 2005, p. 394–404).

¹¹ Reinhart 2007.

¹² For literature cf.: Petković 1914, p. 217; Bogdanović 1982, p. 77, no. 1036; Stanković 2003, p. 17.

under the reference number 85. Codex of mixed contents (apart from the PH it contains also the *Chronicle* of John Zonaras, teachings from the Church Fathers, inter al. Saint Hippolytus, apocrypha, inter al. *The Visions of the Prophet Daniel*, *The Visions of the Prophet Zechariah*). 15th century (ca. 1420–1430); 318 fols., 283 x 195 mm, half-uncial, Rashka orthography. Different copyists worked on the whole codex. Minor marginalia. Note: + сѣа книга мѣтира крѣшедѡла, храма бл҃говѣщенїа прѣтыа вл҃чцы нашеа бѣци юже азъ пречитѣ, 1742 гѡ[...] въ мѣцѣ мартѣ. илѣа стойковѣ сѣеннѣ въ шанцѣ петроварадинскѣ (f. 125v). PH on fols. 56r–112v. Title: Б҃говѣца мѡсеа прѣрка книга, іпс.: създанъ бѣ прѣкѡць роукою бж҃їею крѣтнинѡе вебѣа адамѣ прѣвнѣ оубѡ вопѣвѣдѣе, ехс.: еѣа змѣѣ нѡзна гави се емѡ гѣ. сего радн ѡ радости реци пишеть. лѣто въ нѣже змѣреть нѡзна цѣрь видѣ гѣ. The text has been published in fragments. Several passages from the copy MSPC 42 were published by Matvey Speranskiy¹³, who stressed the fact that he did not have the complete text in his disposal. The selected fragments are compared with excerpts from PH I (from 17th-century copies: from the damaged manuscript in the Collection of the Serbian Learned Society, later the Serbian Academy for Sciences and Arts, Cod. 24, and the surviving in minor fragments manuscript in the collection of the National Library of Serbia in Belgrade, Cod. 317, destroyed in a bombing during the Second World War). Zorica Vitić in a study on the motive of Abraham's hospitality in Serbian writings published the chapter *On the Holy Trinity*¹⁴.

> **Savina 24, the so-called *Palaea* from the codex from the Savina Monastery.**

Manuscript in the Savina Monastery [Манастир Савина] (?)¹⁵. Codex of mixed contents. 16th century (ca. 1590–1600) and/or beginning of the 17th century (convolutum volume). 320 fols., 210 x 150 mm, half-uncial, Rashka orthography. *Non vidi*.

II. Copies of parts of the text

1. Selection of 22 chapters:

> **SB III22.** Library of the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church [Biblioteca Sfântului Sinod] in Bucharest, Cod. SB III21–22 ('21' refers to the first part of the convolutum volume, the PH II is in the second part)¹⁶. Codex of mixed contents (apart from the PH II it contains *The Christian Topography* of Cosmas Indicopleustes, the homiletics of (Pseudo) John Chrysostom, *On the Icons*, pseudo-canonical

¹³ Speranskiy 1892, *passim*; Speranskiy 1960, *passim*.

¹⁴ Vitić 1992, p. 93–98.

¹⁵ For literature cf.: Bogdanović 1982, p. 37, no. 337; Medaković 1978, p. 89–96.

¹⁶ For literature cf.: Mircea 2005, p. 167, 168, 170 (only four chapters).

writings etc.). 15th century (ca. 1459). 223 fols., 190 x 300 mm, half-uncial, Middle Bulgarian/Moldavian orthography. Minor marginalia, including a note on the inside of the back cover: *ѿа книга написана въ лѣто 7000 ѿѿѿ ѿѿѿ ѿѿѿ*. PH II on fols. 184r–207v. Title of the first chapter of the PH II: *О МЕЛХИСЕДЕЦѢ*; inc.: *Сѣи МЕЛХИСЕДЕКЪ, ГЛѢТ СѦ БЕЗЪ МѢРѢ. БЕЗЪ ѠЦА И БЕЗЪ РОДА. ПОБЕНЬ СНОУ ВЫШНѢГО БА*; exc: *АВРААМЪ ЖЕ ПРИЕМЪ ИЗВѢЩЕНІЕ, О ПОКААНІИ ЛОТОВѢ. И О ИЗМѢНЕНІИ ЗАПАЛЕНІА БЛАГОДАРИВЪ БА. ВЪ ВРѢМѦ ЖЕ УНО, РОДИ САРРА ЖЕНА ЕГО ОТРОЧА МЛЖЖСКИИ ПОЛЬ. И НАРЕ ИМА ЕМОУ ИСААКЪ. И ВЕРѢЗА ЕГО АВРААМЪ. И ВБРАДОВА СѦ АВРААМЪ. И ВЕ ДѦ ЕГО О РОЖЕНІИ ИСААКОВѢ*. The text of the PH II has been contaminated by short narratives on *Old Testament* themes, but of non-biblical origin¹⁷; published and provided with readings from the copy BAR slav. 358¹⁸.

> **Rum. 42.** Russian State Library in Moscow, Cod. Ф 256, the Rumyantsev Collection [Российская государственная библиотека, Румянцевское собр.], Cod. 42¹⁹. Codex of mixed contents. 15th century. 314 fols. (?), half-uncial, Middle Bulgarian orthography. Damaged copy: one folio missing, missing ending of the PH II (*On the Holy Trinity*). PH II on fols. 290r–314v. Title of the first chapter of the PH II: *Ѡ МЕЛХИСЕДЕЦѢ (!)*; inc.: *СѢ МЕЛХИСЕДЕКЪ, ГЛѢТ СѦ БЕЗЪ МѢРѢ. БЕЗЪ ѠЦА И БЕЗЪ РОДА. ПОБЕНЬ СНОУ ВЫШНѢГО БА*; exc: *АВРААМЪ ЖЕ ПРИЕМЪ ИЗВѢЩЕНІЕ, О ПОКААНІИ ЛОТОВѢ. И О ИЗМѢНЕНІИ ЗАПАЛЕНІА БЛАГОДАРИВЪ БА. ВЪ ВРѢМѦ*.

2. Fragments – 5 chapters:

> **Vindob. slav. 158; fragment from the PH in the Psalter of Novak.** Austrian National Library [Österreichische Nationalbibliothek] in Vienna, Cod. Vindob. slav. 158²⁰. 14th century (dated to 1385); 204 fols., 220 x 150 mm, half-uncial, Rashka orthography. 5 chapters of the PH on fols. 193r–202r. Titles²¹: [1] *ПОВѢСТНОЕ ПИС(А)НІЕ Ѡ Д(А)В(Ы)ДѢ ПРО(О)РОЦѢ И Ц(ѢСА)РИИ Ѡ САОУЛѢ*, inc.: *СѢи САОУЛЪ НИЦЪ БѢШЕ. Ѡ(ТЪ) ЦА ИМѢ РЕКОМАГО КІСА, exc. архіереи же ЯВІАДОУЪ ѠТІДЕ СЪ Д(А)В(Ы)ДѢМ(Ъ). ОНѢ ЖЕ МОУЧАШЕ ЛЮД(И) ВСЕ Д(Ъ)НИ ЖІВОТА СВОЕГО. ДАЖЕ И ДО СМРѢТИ СВОЕ. И ШѢД(Ъ) НА БРАНЬ, ОБИЕНЬ БЫС(ТЬ). МОУЖЕ ЕЛИКЫ ПРИВЕДЕ Д(А)В(Ы)ДОУ, ѠС(ТА)ВІХѢМ(Ъ) ЗА ОБИЖЕНІА ПИС(А)НІИ*; [2] *Ѡ ЖЕНѢ СРІЕВѢ*, inc.: *ПРОБѢТѢ ЖЕ Д(А)В(Ы)ДЪ Ц(ѢСА)РС(Т)ВО. И БѢШЕ ВЪ ПОЛАТѢ СВОЕИ, exc.: СЕ ПИС(А)НІЕ МОУДРЫИ НѢКТО ПОМІНАЕ Ѡ ТВОРЦѢ ВЪ ЕДИНОМ(Ъ) Ѡ ПРАВИЛЬ ПИШЕ РЕЧ(Е) СИЦЕ. Д(А)В(Ы)ДОУ НѢКОГДА ТВОЕМОУ ПРО(О)РО(О)КУ ТАК(О)ЖЕ ОБСТАВИ*

¹⁷ See table of titles.

¹⁸ Skowronek 2014a.

¹⁹ For literature cf.: Vostokov 1842, p. 420–422; Turilov 1986, p. 180 (no. 1737); Speranskiy 1960, p. 112 ff.; Turdeanu 1964, p. 198–199.

²⁰ For literature cf.: Birkfellner 1975, p. 354–357 (a fragment of the PH as *Apokryphe Erzählung über David und Saul*, p. 357).

²¹ Cited from: Reinhart 2007, p. 66, 69, 73.

агг(е)ла. люд(и) гоуѣща м'чємь. мїръ подаль єс(и). The text of the PH has been published²²; contains the last chapters of the work: the stories of David and Saul, the wife of Uriah, the scheme and death of Absalom as well as the story about the population census (hence, it lacks the last chapter about king Uzziah, characteristic for the PH II). The text of the PH from Vindob. slav. 158 has been provided with readings from the manuscript Nikoljac 83; these register the „more significant” differences of textological character as well as of other sorts (grammatical, phonetic, morphological)²³.

3. Fragments – 3 chapters:

> **BAR slav. 358.** Romanian Academy Library [Biblioteca Academiei Române] in Bucharest, Cod. slav. 358²⁴. Codex of mixed contents: contains fragments of the PH compiled with other pseudo-canonical texts, excerpts from the panegyric, the life of Alexis the Man of God, the life of Mark the Athenian, the teachings of Athanasius of Alexandria and John Chrysostom, Saint Hippolytus the Pope (?), *On the End of the World*, fragments of the *Old Testament*, etc. Second half of the 16th century. Composed in “Romanian lands”²⁵; 179 fols., half-uncial, 210 x 160 mm. Fragments of the PH II on fols. 21v–24v. Titles: [1] О оуѣдєніи змыннѡмѣ, inc.: Вѣзвыгыше же снѡве илѣевы, ѿ горы синаискыѡ. пондоша дондеже (!) dospaша въ поустини кадскѡѡ, exc.: заѣже видѣти немощь своѡ и оумръщєленныє ꙗко смѣашє глаголю. гдє смрътъи желѡ гдє адє побѣда. [2] ѡ сѣбны свѣн'а, inc.: По сем же рѣ гѣ мѡѡсєѡ, сътвори ми сѣнь, по пѡнѣномѡ. И повелѣнїемъ бжїемъ възвыгнѡша сѡ вєлѡщи, exc.: въсѣк же хотѣн въннѣти въ сѣнь. да измывають сѡ водою чистою, прѣ скѡннїю. и тако да вѣхѡдѣти въ скѡннїю. [3] ѡ сѣѡи и сщєннѣскои (!) ѡдежѣи, inc.: По сѣ да сътвориши ми ѡдежѡу сѣѡу, exc.: исписа и бытнє. иже ѿ бѡ сътвѣреннѣ въсѣмъ и ѡ избавленнѣ грѣхѡ. и ѡцѣпенїє члѣкѣ съгрѣшѡщїихъ. Text used for its readings in the edition of SB III22²⁶.

Whole text or fragment – volume undefined:

> **М. II–2.** National Archives of the Republic of Macedonia [Државен архив на Република Македонија] in Skopje, Cod. М. II–2²⁷. Codex of mixed contents (apart from the fragments of the PH II it contains also *The Life of the Holy Mother*

²² Reinhart 2007.

²³ See Reinhart 2007, p. 66–74.

²⁴ For the descriptions and catalogues of manuscripts cf.: Panaitescu 2003, p. 142–144; Mircea 2005, p. 234; Ivanova 2008, p. 125–126.

²⁵ „Scriis in Țara Românească”, cited from: Panaitescu 2003, p. 142.

²⁶ Сковронэк 2014.

²⁷ For literature cf.: Mošin 1971, p. 333–335; Miltenova 2009, p. 377–378; Miltenova 2012.

of God by Epiphanius, *The Tale of Aphroditian*, *The Sermons of Saint Hippolytus on the 72 Apostles*, works with themes from the *Old Testament* and *New Testament*, teachings). The third quarter of the 14th century. 64 fols., 210 x 140 mm, half-uncial²⁸, Rashka orthography. Codex survives in fragments with parts missing due to poor storage conditions (humidity, mold); the end is lost. Fragments of PH II on fols. 30r–34v (?), 53r–64v²⁹: [1 – the story of Adam’s sons and Lot’s sin] inc.:...воу чашоу гор’коу смърти <...> роди же адамы въ мѣсто ю(г) <...> и наре(ч) иже юмоу ситъ; [2] **В** изгнани агары, inc.: Бывшоу же исаакоу седьминъ лѣтомъ. бѣше играю съ исъмаилемъ. братомъ своимъ. иже ѿ агары; [3] **В** исаковѣ смърти (! – MS), inc.: Исаакоу же бывшоу осьмъ на десетѣ лѣтъ. бѣ искоушааше авраама. и р(ч)е аврааме аврааме; [4 – the story of King David] exc.: р(ч)е же къ дроугомо<...> члвкоу именовъ акъхита. иже <...>четъ прѣписовати. и авиу <при>де аггль гн глѣ двдоу. разъ<...> бѣ. и прогнѣва се на те глѣ. <...>кати се глѣ. и что ю(с) съврѣ<...> яко прогнѣва се <...> поне<...>. The M.II–2 copy preserves two titles of chapters from the PH (albeit ‘added later with a writing from the 17th century and 18th century’³⁰), however the transmitted contents comes from ca. five chapters; apart from the chapters retaining their titles: *On the Expulsion of Hagar* and *On the Death of Isaac* (instead of *On the Sacrifice of Isaac*) as well as *On the Census* (which beginning is missing due to the loss of folia), it seems that what A. Miltenova regards as ‘the story of Adam’s sons and Lot’s sins’ are the chapters entitled *On Abel* and *On the Holy Trinity*. The hypothetical original volume of the book, estimated to have been much thicker than it is today³¹ (considering also the lack of the original numbering of the sheets) may have included, between the last chapter from the Abraham cycle and the story of King David – more, if not all chapters from the PH II. The text has not been published, except for passages³². *Non vidi*.

PH III

> **Shchukin 505**. Collection of the State Historical Museum in Moscow, the P.I. Shchukin Collection [Государственный Исторический Музей, Щукинское собр.], № 505³³. *Non vidi*.

²⁸ According to Mošin: uncial (Mošin 1971, p. 333).

²⁹ After: Miltenova 2012.

³⁰ Miltenova 2012.

³¹ Miltenova 2012, p. 220.

³² Miltenova 2012.

³³ Following: Speranskiy 1960, p. 112ff.; Reinhart 2007, p. 60.

Other source texts:

St. Andrew of Crete, *Great Canon of Penance*, [in:] *Patrologiae cursus completes. Series graeca*, vol. 97, col. 1329–1386.

St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Nativity of Christ* – *Первый канон на Рождество Христово св. Козьмы Маямского*, [in:] Lovjagin 1861, p. 3–9.

St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Dormition of the Mother of God* – *Первый канон на Успение св. Козьмы Маямского*, [in:] Lovjagin 1861, p. 99–104.

St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Elevation of the Holy Cross* – *Канон на Воздвижение св. Козьмы Маямского*, [in:] Lovjagin 1861, p. 126–133.

The following copies of the PH II, Savina 24 and M.II–2, have not been included in this edition as sources for readings. Also, they haven't been acknowledged in the textological characteristics of the text (as well as in the graph of the relations between the copies), since I have not been able to consult the original contents of both copies (nor provide their possible reconstruction). For the same reasons, these copies do not appear in the table of chapter titles appearing in the surviving copies of the PH II.

II. On the 2nd Slavic translation of the *Palaea Historica*

The so-called Byzantine¹ PH is a text that functioned in the literature and culture of the Byzantine-Slavic commonwealth. It was composed in Byzantium at the end of the 9th century and become popularized in its Slavic translations from ca. 10th–11th century until at least the 17th century (the earliest surviving copies come from this period of time) throughout those lands inhabited by the southern Slavs, e.g. Bulgaria and Serbia, as well as the eastern Slavs, but also on lands inhabited by non-Slavic peoples, which used Old Church Slavic in liturgy and literature, e.g. Moldavia, Wallachia. We know of pre-modern translations of the text, e.g. the Romanian version dated to the 17th century², but also of those variants based only on a selection of the literary work as well as of those applying a distinct segmentation of the text differing from the original (i.e. Byzantine).

The contents of the PH comprises chiefly of a selection of narratives deriving from the first books of the *Old Testament* (Gen – 2 Sam or 2 Chr; Slavic variants different from the Greek original), supplemented with details from other sources, inter al. the apocrypha, but also the poetical fragments from the *Book of Psalms* as well as the works of Byzantine hymnographers. The term ‘palaea’ appearing in the title is directly connected to the contents of the work: it derives from the expression ἡ παλαιὰ διαθήκη ‘Old Testament’, however its Slavic transcriptions ‘палѣѣа’, ‘палеа’, ‘палеѣа’, ‘палеѣѣ’, ‘палѣѣѣ’, even ‘палѣѣѣѣ’³ and ‘палѣѣѣѣѣ’⁴ were used in reference to

¹ Turdeanu 1964, p. 195.

² The translation of the PH I dated to the first half of the 17th century was made in Western Transylvania and was written in Cyrillic in a manuscript from the Library of the Romanian Academy in Bucharest, Cod. 649, published in: *Palia istorică* 2001. Translations of the PH I into modern languages: English, the whole text (Adler 2013, p. 600–672); Bulgarian, a fragment (the beginning: Stankov 1992).

³ See Slavova 2002, p. 38.

⁴ See Dobrjanskiy 1882, p. 144.

the Bible (especially the *Old Testament*)⁵, the Octoteuch (with the *Kings* and the *Chronicles* or even without, especially in the Rus)⁶, at times the Pentateuch, the commentaries to the books of the *Old Testament*, various compilations of the *Old Testament* stories (these are known later as the *Palaea Interpretata*)⁷. Hence, it is paramount to add the designation ‘historical’ to the *Palaea*, which is the object of this edition, in order to differentiate it from its other later versions composed throughout Slavic lands: the *Palaea Interpretata*⁸, which includes elements of disputes with the worshippers of Jahwe; and the *Palaea Chronographica*, containing elements from chronicles (of chronographers), which lay emphasis on the exact time and duration of events referring to the history, literature and culture of the Eastern Slavs⁹. However, we must keep in mind the fact that this epithet does not appear in the title of any of the thirty surviving copies, although we may find the word ‘*палеа*’ added later in the manuscripts.

The PH, which Slavic copies have survived in a larger number than the Greek ones, has been recognized to be a popular *Old Testament* story, a generally ‘popularized’, but not ‘pauperized’ version of the Bible¹⁰. Yet, it is also considered to be a ‘relic of legendary-apocryphal literature’, due to which its basic component and function has been slightly degraded¹¹. Indeed, the idea that the summaries of a well-known book as the *Old Testament* may not be worth of any greater interest in order to get to know them better has resulted in opinions about the text which are over categorizing, at times too superficial and even, as it sometimes happens, contradicting. To facilitate the reading of such a large text, it has been divided into chapters, which, in the Greek copies appear in the number of sixty¹².

⁵ For a list of manuscripts (with quotations), in which the term functions in certain meanings, see: Slavova 2002, p. 38–40; Vodolazkin 2014, p. 286 and note 2. On the history of the term ‘*palaea*’ in Byzantine and Slavic writings, its use in the *Palaea Historica* and *Palaea Interpretata*, as well as to define the commentary to the *Old Testament*, see Stankov 2010.

⁶ Vodolazkin 2007; cf. Miltenova 2003, p. 345.

⁷ Cf. Dobrjanskiy 1882, p. 150.

⁸ For editions see: Orlov 2007, p. 72; also *PT* 2002; for a survey of literature, see: Orlov 2007, p. 2–74; also: Tvorogov 1988–1989; Panayotov 1995; Slavova 1991; Slavova 2002.

⁹ For a survey of literature, see: Orlov 2007, p. 74–75; Vodolazkin 2009–2011; on the edition: Vodolazkin 2006–2010.

¹⁰ Franklin 1991; H.F. Marshall recognizes such role of the *Palaea* on the basis of iconographic sources: ‘[*Palaea Historica* – MS] omitted the theological arguments and confined themselves to Biblical narrative interspelled with legends. The result, when accompanied freely by illustrations, was a work corresponding closely to the ‘Poor Men’s Bible’ much in vogue in Western Europe in the fourteenth to the sixteenth centuries’ (Marshall 1925, p. XXII–XXIII).

¹¹ Derzhavina 1968.

¹² The number differs in various copies, also due to the lacunas and the mechanical destruction of the codices.

The original text and its dating. Scholars date the composition of the original PH on the basis of the time of the creation of the extra-testament texts which have been fully included in the text of the *Palaea*, or have been referred to by its author. These works represent centuries of literature, not only Byzantine. Among the writers known by their names, to which works the author of the PH refers to, we may find: Josephus († after 94; *Antiquities of the Jews*), St. Gregory of Nazianzus († 390; *The Oration of Holy Baptism*), St. John Chrysostom († 407; *On drinking* and the Divine Liturgy), the hymnographers: St. Andrew of Crete († 712), St. John of Damascus († ok. 750), St. Cosmas of Maiuma († 760) and St. Theodore the Studite († 826). It is this last date, extended 'to the end of the 9th century' that has become the *terminus post quem* for the composition of the PH¹³.

PGr – Ἱστορία παλαιοῦ περιέχων ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ – was published in 1893 by A. Vassiliev¹⁴. The basis for this edition was the so-called Viennese copy from the 16th century (Cod. Vindob. theol. 247), which 'ad Slavicam conversionem proxime accedat'¹⁵. Vassiliev supplied the lacunas with material from the copy Otthobonensis 205, dated to the end of the 16th century. The readings to the main text chiefly register the alternations in the writing of grammatical forms; among the differences of textological character we may notice, above all, the addition or elimination of the titles of chapters. Moreover, only seldom may we find changes in the order of phrases, the omission of words or their misreading by the copyist of the copy Otthobonianus 205, in comparison to the text in the Vindobonensis. At the same time, Vassiliev pointed to three other copies of the Greek text: two found in the collections of the Biblioteca Marciana in Venice (Cod. Marciana 501 [class. II], 12th–13th century; Marciana 21 [class. VII], 16th century); the other belonging to the Austrian National Library in Vienna (Cod. Vindobonensis 119, 15th–16th century)¹⁶.

In the last years, William Adler, the editor of the English translation of the PGr with commentaries¹⁷, announced a new edition of the text, which will be based on thirteen copies and prepared in collaboration with Matthew A.T. Poulos¹⁸. It may be that Adler would accept an earlier copy of the PGr than from the 16th century as the basis of the new edition. It is difficult to speculate, whether the readings will

¹³ This is according to the editor of the Slavic text and its first commentator, see: Popov 1881, p. XXIX–XXXII); cf. Tvorogov 1988–1989; Miltenova 2003.

¹⁴ List of source texts; also: Vassiliev 1893, p. 188–292; Stankov 1994, p. 5–6.

¹⁵ Vassiliev 1893, p. XLIX–LI.

¹⁶ The latest works add the others: from the collection of the National Library in Paris, Cod. Gr. 36 and Panaghia gr. 68, see Adler 2015, p. 1.

¹⁷ Adler 2013.

¹⁸ Information on the works upon the edition as found in: [<https://mapoulos.wordpress.com/2011/09/20/what-im-doing-these-days/>] – not updated.

prove of the independent textological nature, which would provide an answer to the question on the original form of the PGr as well as on its relation to its possible variants to the Slavic variants. Nevertheless, it is worth noticing the extension of the material used (by Adler?) in its listing and analysis of the text.

Slavic translations. In the different editions of Old Church Slavic, around thirty full and fragmentary copies of the PH have survived. The differences between these are evident – in the number of chapters as well as in the choice of details in some episodes. Matvey Speranskiy, the scholar of the Slavic PH and editor of its fragments, paid attention to the fact of the different segmentation of the work¹⁹. On the basis of the analysis of the grammatical forms (especially the aorist sigmaticus, the specific form of the 1st person singular, e.g. вѣдѣ and the chosen lexemes e.g. поборѣ or шогѣ) Émile Turdeanu accepted the idea that the Slavic translation of the PGr must have been made in Eastern Bulgaria in the 12th century, and was revised many-a-times throughout the next centuries²⁰. Also, he indicated the culture-producing role of the *Palaea* as a relic, which original form was re-edited into a secondary, more accessible and simplified text. Accordingly, the work became completely disintegrated, was broken down into independently functioning units of texts and into short stories (often of ‘apocryphal’ theme), which later gave basis to the so-called codices of mixed contents²¹.

Most scholars are of the opinion that the PGr must have been translated into the Slavic language three times in a period of a few centuries between the end of the 10th century to the 15th century. As for their conclusions on the dating of making the Slavic translations of the PH, these are basically an expanded continuation (with additional details) of the main ideas of M. Speranskiy presented in his works²². For a longer time it has been believed that the PH I appeared in c. 12th century (even 13th century)²³; however, scholars today recognize that this rather took place in the 10th–11th century, and date its latest copies (Eastern Slavic) back to even the end of the 17th century²⁴. According to T.A. Sumnikova, the basis of the Russian copies of the PH is the Southern Slavic protograph from the Middle Bulgarian period²⁵, probably the first half of the 13th century. Yet, it is possible that this

¹⁹ Speranskiy 1892.

²⁰ Turdeanu 1964, p. 199–201.

²¹ ‘Une phase encore plus avancée dans ce processus de «vulgarisation» de la Palaea et des apocryphes apparentés apparaît dans une autre version, que nous appellerons la «deuxième version abrégée», quote in: Turdeanu 1964, p. 203–204.

²² Speranskiy 1892; Speranskiy 1960.

²³ Bötttrich 2007, p. 307.

²⁴ See: Sumnikova 1969, p. 31–32; and especially Reinhart 2007, p. 60.

²⁵ Sumnikova 1969, p. 38.

was even an earlier protograph, if we consider the peculiarities of the language of the text, which at the time must have ceased to have being commonly used (aorist sigmaticus and selected lexical traits)²⁶.

Rostislav Stankov confirmed the appearance of bulgarisms in the Russian copies of the PH; what is more, certain archaic traits of the relics' language (regarding phonetics, morphology, syntax, lexis and textological data) allowed him to estimate the dating of the creation of the PH I even back to the turn of the 10th and 11th century in Western Bulgaria²⁷. On the basis of a specific incorrect use of numerals (2 instead of 3), Stankov suggests that the original variant might have been a Glagolitic text. By accepting this fact, it would allow to move the dating of the text to the time when the Glagolitic alphabet was in common use. At the same time, the upper limit of the making of the PH I (defined by Sumnikova to the 13th century) has been moved to the 12th century²⁸. His monography of the lexis of the PH is a summary of his research and a legitimization of the earlier hypotheses about the antiquity of the PH I (10th–11th century, Eastern Bulgaria)²⁹. On the other hand, Johannes Reinhart proves that the PH I could not have appeared earlier than in the 11th century, on the basis of the linguistic data of both translations and his study on the evolution of the OCS language³⁰.

Matvey Speranskiy was the first to pose the thesis that the text of the PH has been translated again, and not only re-edited³¹. In his opinion, the PH II comes from the 15th–16th century, when the Southern Slavs did not have the PH I (Bulgarian) in their disposal anymore, which, at the time, was commonly found in the Rus. On the other hand, according to J. Reinhart, the PH II was created in the Serbian language milieu in the middle of the 14th century, due to the fact that the oldest copy comes from that century³². This translation would be accessible to the beginnings of the 17th century at least (we don't know of any later copies). There exists only one Slavic copy of the PH III (a manuscript in the collection of the State Historical Museum in Moscow, the Shchukin Collection 505, 16th century), containing features of the Bulgarian language (which has not been till now an object of thorough analysis, except for the notions of Speranskiy³³), which would prove of the existence of the so-called 3rd translation; should this be so, then such trans-

²⁶ Sumnikova 1969.

²⁷ Stankov 1986b, p. 55.

²⁸ Stankov 1986a; cf. Adler 2015, p. 32.

²⁹ Stankov 1994.

³⁰ Reinhart 2007, p. 59.

³¹ Speranskiy 1892, p. 13.

³² Reinhart 2007, p. 59.

³³ Speranskiy 1960, p. 112–113, 130–138.

lation would have probably been made not long later (15th century). Speranskiy's idea that the PH II and the PH III would origin (directly and indirectly) in the monasteries of Mount Athos has not yet been discussed³⁴.

The time in which the Slavic translations of the PGr were made may indicate the fact of at least two translations existing simultaneously at the same time (albeit not on the same territory). According to some scholars, the reading of the (Slavic) PH was supposed to replace the *Old Testament* at a time, when its full translation did not yet exist³⁵. Due to the fact of the substantial textological differences between the PH I and PH II, we may assume that the 'new' originals circulated in the company of other works, than before, which could have effected the modification of the meanings of their reading. This effect might have also been influenced by the fact of the Slavs placing these texts in new contexts. Also, we may not exclude the possibility that another translation might have been done for aesthetic and artistic reasons, rather than for a practical use of the text.

The contents. The PH is a book which simplicity and apparentness are illusive³⁶.

The PH is a collection of stories on *Old Testament* themes, which are basically of biblical origin, but also come from other sources. Scholars stress the fact that the *Palaea* preserves pre-Christian narrations coming from the Hebrew tradition in the form which they were known in the literature of the Middle Byzantine period³⁷. Noticeably, this collection adopts the material testified in the *Book of Jubilees* and known from pre-Christian texts as well as Early Christian apocrypha about the creation of man (from various elements), also about Abraham (similar to the so-called apocryphal cycle of Abraham), the childhood and youth of Moses from the apocryphal *Life of Moses*³⁸. Furthermore, in other stories, the PH exploits non-biblical material: in the description of the lives of Lamech and Melchizedek, Abraham's military expedition with 318 armed men (this motive does not appear in the PGr I and PH I), the penance of Lot. The PH II contains *Old Testament* material from the creation of the world (Gen 1) to the times of the rule of King David, the death of his son Absalom and the census of the People of Israel as well as the reign of King Uzziah (Azariah, 2 Chr 26)³⁹; it omits most of the biblical genealogies and the passages of normative character (except for a few speeches by the Lord).

³⁴ Speranskiy 1960, p. 141.

³⁵ Turdeanu 1964, Adler 2015, p. 32.

³⁶ Cf. Böttrich 2007, p. 313.

³⁷ Böttrich 2007; Adler 2015.

³⁸ For a list of loanwords from pseudo-canonical works in the PH, see: Zhdanov 1881; Verevskiy 1888; Flusser 1971; Popov 1881; Adler 2013; Adler 2015.

³⁹ PH I ends with the chapter about the census.

Moreover, it represents different interpretations of the Bible, as noticeable in the case of the beheading of Holofernes by Judith, whose names the PH changes into Deborah and Artaxerxes; the death of Moses is presented as a creative variation of the motive from the Epistle of St. Jude the Apostle (Jude 9), whereas the defeat of Josiah by the Persian king Got is based on a fragment from the *Book of Psalms* (Ps 83(82):10–11). Curiously, the ending of the work (PGr, PH II) lacks the expected rhetorical element, which only the author of the PH I introduced after the last narration included in his work⁴⁰.

Even the titles of the PGr (and PH I) and the PH II differ: in the PH I it is **ГНА КНИГА БЫТІА НѢСИ И ЗЕМЛИ** – *The Book of Genesis* or even *The Book of Existence* or *The Book of the Existence of Heaven and Earth*⁴¹. In the PH II, the title refers to the Pentateuch of Moses, which forms the basis of its content, and is: **БОГОВИДЦА МОУСЕА ПРОРОКА КНИГА** – *The Book of the Prophet Moses Looking at God*. Although the main plot of the following chapters is analogous in both translations, the PH II lacks the opening passage on the nature of the Holy Trinity, and its contents itself begins not with the description of the creation of the world, but that of man; the PH II adds the chapter *On the 318 Domestic of Abraham*, however, omits the chapter on Gedeon; the PH II proposes broader than in the PGr and PH I commentaries of poetical character, and more often attributes poetic quotes to their authors. The comparison of the PH I and PH II shows the presence of several differences in numerical value, which have almost no consequence to the plot.

The segmentation of PH I and PH II are altered: apart from distinguishable displacements of the contents in the chapters, the last chapter in the PGr is *From the Legislation* (Ἐκ τῆς νομοθεσίας), however in the PH I (and PH III) this is *On Absalom* (Grk. Περὶ τοῦ Ἀχιτῶφελ), whereas in the PH II – *On the Judean King Uzziah* (Grk. Περὶ τοῦ Ὀζίου βασιλέως), which means that the PH I (and PH III) exclude six chapters, and the PH II excludes four last chapters of the Greek text we have today. This proves that the author/editor of the PH II (or rather of its Greek protograph) thought of the text in a different and more innovative manner than the one existing before. An important component of the PH are the poetic fragments, which are found in the number of sixty. Apart from the verses from the *Book of Psalms*, these are excerpts from: *Canon on the Synaxis of Archangel Michael and the Other Bodiless Powers* and *Sunday Canons* by St. John of Damascus, *Canon*

⁴⁰ See PH I: **СѢА ДѢДОВѢ И ПРОЧАЯ МНОГА. ꙗже прешедѣше презрехомъ. Славову х҃ову бѣ вѣсылаемъ съ щ҃цемъ и съ пр҃естыиъ и бл҃гыиъ и животворящииъ его дх҃омъ, и ннѣ и прѣно и въ вѣкы вѣкомъ. аминъ** (Popov 1881, p. 172).

⁴¹ On such in the PH I, see Popov 1881, p. 1. The same work is found, basically in the Slavic East, under the name **Очи палиныи** (*The Eyes of Palaea*), see Sumnikova 1969, p. 27.

on the Nativity of Christ, Canon on the Dormition of the Mother of God and Canon on the Elevation of the Holy Cross by St. Cosmas of Maiuma, The Great Canon of Penance by St. Andrew of Crete⁴². The poetic fragments are of different volume, from a few words to a few sentenced commentaries presented in the form of gradually condensed quotations. In the chapters, these have been distributed quite unevenly, often without indicating the source they come from (sometimes with the general remark ‘the Hymnographer says’).

In the main, the PH follows the biblical order of contents, however it introduces certain changes, as well. On a macrotextual level (regarding the sequence of chapters), we may observe such alterations⁴³:

- the chapter *On the Bitter Waters at Marah* (ѡ гор'кон водѣ мѣр'рѣ; Exod 15:22–17) has been installed after *On Amalek* (ѡ амалицѣ; Exod 18:8–16);

- the chapter *On the Law Bestowed to Moses* (ѡ данѣмъ законѣ мѡѣсею ѡ бѣ; Exod 20) has been installed after *On the Ascension of Moses to Mount Sinai* (ѡ въсхѡжѣни мѡѣсеѡвѣ на горѣ синанскоѹю; Exod 24, Exod 32);

- the chapter *On the Arc of the Covenant* (ѡ кивотѣ; Exod 25) has been installed after *On the Second Rebellion Against Moses* (ѡ въторѣмъ вѣстани ежѣ на мѡѣсеѣ; Num 16, Num 15);

- the chapter *On the Bites by Serpents* (ѡ оѹгадѣны змѣишнѡмъ; Num 21) has been installed before *On the Promised Land* (ѡ земли обѣтован'нѣи; Num 13 and Num 14);

- the chapter *On the Temptation of Uzzah* (ѡ искоушѣни ѡзанѡвѣ; 2 Sam 6:3–7) has been installed after *On the Promised Land* (ѡ земли обѣтован'нѣи; Num 13 and 14), and before *On the Rain of Manna* (ѡ ман'нѣ дѣжѣвнѣи; Exod 16, Num 11);

- the chapter *The Story of Jael* (повѣсть ѡ аилѣ; Judg 4) has been installed after *The Story of Samuel* (писаніѣ ѡ самоѹилѣ; 1 Sam) and after *The Story of the Priest Eli* (писаніѣ ѡ или ерен; 1 Sam);

- the chapters: *The Story of Samuel* (писаніѣ ѡ самоѹилѣ, 1 Sam) and *The Story of the Priest Eli* (писаніѣ ѡ или ерен, 1 Sam) has been installed before *On the Levi Judges* (писаніѣ ѡ соѹдиахъ левит'скихъ, Judg 19).

The PH also introduces modifications in the biblical sequence of episodes on a microtextual level in certain chapters, for example:

- in the chapter *On the City and on Erecting the Tower* (ѡ градѣ и ѡ съзани стѣла, the reign of Nimrod, Gen 10, is mentioned after the erection of the Tower of Babel, Gen 11);

- in the chapter *On the Marriage of Isaac* (ѡ бракоѹ исакѡвѣ, the death of Sarah, Gen 23, after Isaac's wedding with Rebecca, Gen 24);

⁴² For a discussion on poetry in the PH cf.: Skowronek 2016.

⁴³ All the OCS titles are quoted from the copy Nikoljac 83.

- in the chapter *On the Second Rebellion Against Moses* (Ѡ ВЪТОРѢМЬ ВЪСТАНИ ЕЖЕ НА МОУЎСЕА, the rebellion against the Prophet, Num 16, before the violation of the Sabbath, Num 15);
- in the chapter *On the Moabite King Balak* (Ѡ ЦРИ МОАВИТѢСКОУ, ВАЛААЦѢ, the episode of the donkey being halted by the angel, Num 22, at the end of the chapter, after the material from Num 22–24);
- in the chapter *On Saul* (ПИСАНІЕ Ѡ САОУЛѢ, David's marriage and Saul's attempt at murdering him, 1 Sam 18, before the battle with Goliath, 1 Sam 17). Similar cases like these only confirm that, in the construction of the plot, the PH exploits logical causation in an original manner.

An interesting trait of the PH (PH II) is that it includes a few speeches of polemic character: in fact, the work contains anathemas against the dualist-heretics (included in the chapter on the lives of Adam and Eve in the Garden of Eden). The author of the PH corrects the unorthodox belief on the reasons for Satanael's fall; also, he connects the story about the original sin with ideas on the nature of matter and its reproductions; finally he speaks against the Phundagiagitae and their belief that Cain was not the son of Adam⁴⁴.

Research perspectives. This edition of the PH II comes from the few aspects of the current research on the relic. Firstly, the PH is not a text well recognized; as it happens, the idea of more than just one Slavic translation being in existence is marginalized⁴⁵. In my opinion, this leads to impoverishment of knowledge about the Slavic literary and cultural tradition; also, in a certain way, it presents the Byzantine tradition as less expansive than it really was.

Secondly, since we are discussing the two eldest Slavic translations of the PGr, we may carefully regard them as two separate texts. The differences between them depend not only on a separate lexis or style, but also on the choice of different titles of chapters, their placing in other parts of the text, other omissions or extensions of certain parts of the text, and finally, the existence of minor details which are often of great significance: in fact, the use of detail in the stories prove the lack of dependence of the PH I and PH II from each other. This likely justifies the existence of two separate Greek protographs. Should the new (eventual) edition of the PGr not confirm this, then it will mean that these changes occurred in the Slavic milieu (during the translation/compilation), an indication of a very interesting phenomenon of the edition of the text.

⁴⁴ In the PH I, we find only the first and second of the three anathemas in the PGr, whereas in the PH II the second and third. For more on the anathema in the PH see: Stankov 1994, p. 7–8; Skowronek 2013.

⁴⁵ See e.g. Adler 2013.

Thirdly, just as the copies of the PH I confirm of the great expansion of the text throughout the Slavic East (making it the main receiver of the text), likewise the copies of the PH II, albeit less known, brought the PH back to the southern *Slavia Orthodoxa* and, surely, also Wallachia and Moldavia. This way the PH II was a medium not only for distributing biblical contents, but also other forms of genres coexisting between nations which used the editions of the OCS language.

And finally, any types of editions of texts (critical, diplomatic, phototypic) prove the vividness and tradition of philological works; from the middle of the 19th century these are continually a crucial instrument as well as a result of the philological work on texts. Although it is impossible to include all, albeit few, copies of the PH II, the edition here proposed will augment the repertoire of Old Slavic relics in the academic sphere and will allow for eventual future research in the reception of Byzantine literature in Slavic translations and the history of Slavic writings in years to come.

The PH II is a specific text. On the one hand, it seems to be a secondary phenomenon: as a certain revision of a work adapted from Byzantine writings functioning already in society and present in Old Bulgarian literature not long after the Golden Age. In other words, it existed at a time of excellent literary recognition, when the readers' potentials and demands for certain types of literature were high. On the other hand, it proves that the PH appeared to be of such great interest, that many attempts were made to present it in a new linguistic way as well as to distribute it in different variants.

III. Copies of the PH II.

Textological notes

The PH II is basically a text that represents a closed tradition; none of its copies diverges from the others in such a way that it is impossible or difficult to identify it. Nevertheless, among the copies of the text we may distinguish a few variants/subtypes which are based chiefly on the selection of the contents of the full text. Also, at least what we observe on the material of the known copies of the PH II, the matter concerning the selection of its contents is related to the edition of the OCS language in which it has been registered.

1. Nikoljac 83, NIM 25, MSPC 141, MSPC 42 are copies of the full text and lack no parts of it (what may have been caused by e.g. the omission of one of its chapters). There are those copies that have survived mechanically damaged to a large degree, as well as those in very good condition, without any omissions or with minor lacks that may be easily reconstructed due to other surviving copies¹. All contain Serbian linguistic features², similarly to Vindob. slav. 158, the oldest copy of the PH II³ and the only known to us copy of a selection of five chapters from the last part of the text, putting them into order under two titles (with one being original and not testified anywhere else). In result, we may regain a form of the PH II which is very similar to the protograph in regards to the language as well as to the form of the text.

Vindob. slav. 158, NIM 25, Nikoljac 83, MSPC 42 and MSPC 141 represent the Rashka orthography or Rashka with Resavian influences. Among the features typical for the older period of the evolution of the literary Serbian language, we may recognize the following processes:

¹ See the criteria for the edition.

² We don't know where they were composed, however, at least two of them, MSPC 42 and MSPC 141, existed in the second century after their composition in the closely culturally-related Serbian monasteries of Fruška Gora: Krušedol and Velika Remeta.

³ This allowed J. Reinhart to define the PH II as Serbian, cf. Reinhart 2007.

– the evolution of nasal vowels ж>оу, ѡж>ю (пр. поуѣть, соудню, горѣ синанскоу [Nikoljac 83], роукоу [NIM 25]) and ѡ>ѣ (e.g. петѣ [Nikoljac 83, MSPC 42], петѣдесетѣ [NIM 25]);

– the practically alternate use of и instead of ы (e.g. вѣми [Nikoljac 83] instead of вѣмы [MSPC 141]; хитростию [Nikoljac 83] instead of хытростию [MSPC 42, NIM 25]; бити [Nikoljac 83] instead of быти [Vindob. slav. 158, NIM 25, MSPC 42, MSPC 141]), раби [Nikoljac 83] instead of рабы [MSPC 42, MSPC 141, NIM 25]) also ы instead of и, e.g. гѣслы, гоуслы [Nikoljac 83, MSPC 42] instead of гѣсли, гоусли [MSPC 141, Vindob. slav. 158]; мыслыю [MSPC 42] instead of мыслию [Nikoljac 83]; прѣльстѣныка [Nikoljac 83] instead of прѣльстѣника [MSPC 42, MSPC 141], прѣльстѣника [Vindob. slav. 158];

– the anlaut change оу-: въ-, e.g. оустави [Nikoljac 83] vs въстави [MSPC 42];

– the occasional duplication of the auslaut yers in the pronouns and forms of Gen. pl -ьь: тѣь, водѣь [NIM 25]; воиньь [Vindob. slav. 158];

– the scription of iotaized vowels ѡ, ю preceded with и, e.g. писаниѣ, знаменіѣ, мѣщениѣмъ [Nikoljac 83], видѣниѣмъ, рыданиѣ, тѣмниѣмъ [NIM 25], бѣгословіѡ, ѡправѣданиѡ, законоположеніѡ [Nikoljac 83].

The Resavian influences are manifested by:

– the occurrence of the back yers in different positions: in the prepositions (e.g. въ, къ [Nikoljac 83, MSPC 141]) and in the prefixes (e.g. въпрашающе [Nikoljac 83], въстани [MSPC 42], съкрыеть, съвъѣщавше се [MSPC 141]), but also in the auslaut (e.g. приѣтъ, выпадеѣтъ, имаѣтъ, въстаетъ, грѣтъ, поутѣѣтъ, имѣтъ [Nikoljac 83, съжеженѣтъ [MSPC 42]). This feature is missing only in Vindob. slav. 158;

– the 'i' before a vowel accepting the graphem ѣ (поклоненіѣ, смѣшеніѣ, стѣжаніѣ, ѡмѣщеніѣ, дѣаніѣ, роженіѣ, извѣщеніѣ, ѡмѣщеніѡ [Nikoljac 83], ѡправданіѡ, піанѣ [MSPC 42], фиміѡмъ [MSPC 141], нахожденіи, пис(а)ніи, копіѣ, основаніѡ, ѡбїство [Vindob. slav. 158]);

– the use of the grapheme Ѡ ('wide o') in different positions, often in words of foreign origin: most often, but not exceptionally in the anlaut (e.g. Ѡбличени, Ѡбразъ, Ѡтроче [Nikoljac 83], Ѡвцы [NIM 25]), also in the middle of a word (e.g. ноѠ, моѠвитѣне, ерихонѠ, моуѠси, въпросимъ [Nikoljac 83]) and in the auslaut (оуѠо, во [Nikoljac 83]);

– the simultaneous use of the letter ѱ (several dozens of times in the words ѱалѣмъ and ѱломиникъ [MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158], ѱи [Nikoljac 83, MSPC 141], ѱа [MSPC 141, Vindob. slav. 158], самѱонъ) and the digraph пс (e.g. пѣсаломѣникъ [Nikoljac 83], пѣса [Nikoljac 83], пси [MSPC 42]).

– the simultaneous appearance of palatalized and non-palatalized forms next to each other is another characteristic, whether within one relic or in comparison to the forms found in other copies (in the same position in the sentence – in

the same case): ОТРОЦИ vs ОТРОКЫ [Nikoljac 83], КОЛАКЫ [Nikoljac 83] vs КОЛАЧИ [MSPC 42].

The differences between grammatical forms, appearing in the same sentences or positions, are the long and short forms of the imperfect tense (3rd person singular and plural), long and short forms of adjectives, pronouns and participles.

In the material from the copies of the PH II we may observe such changes occurring in inflexion:

- the instable ending of the instrumental case in the masculine genus e.g.: [сѣ] АХИТОФЕЛЕМЬ, АХИТОФЕЛЕМЬ [Nikoljac 83, Vindob. slav. 158] vs [сѣ] АХИТОФЕЛОМЬ [MSPC 42], АХИТОФЕЛОМЬ [MSPC 141];

- the instable form of the instrumental case of the adjectives in the neuter genus, e.g.: [сѣ] СЛОВОМЬ ЦРЬВЬКЬМЬ [Nikoljac 83, MSPC 141, Vindob. slav. 158] vs [сѣ] СЛОВОМЬ ЦРЬВОМЬ [MSPC 42];

- two forms for the accusative case in the plural number as a result of the fusion of the paradigms of the thematic -o- and -u- in nouns of masculine genus, e.g. СНОВЕ ТЛАВЫ, СНОВЕ ИЛВИ, СНОВЕ ИСРВИ [Nikoljac 83, MSPC 42, NIM 25] vs СНЫ ИСРВИ, СНЫ ТЛАВЫ, СНЫ ТЛАВИ [MSPC 141, SB III22, Rum. 42];

- the instable forms of the dative in plural number, created as a result of analogical leveling, e.g. СНОМЬ [Nikoljac 83] vs СНОВОМЪ [MSPC 42, MSPC 141], СНОВЕМЬ [SB III22, Rum. 42]; СНОВОМЬ [BAR slav. 358];

- the development of grammatical forms the genitive of nouns and adjectives in the singular feminine genus, e.g.: ѿ НЕПЛОДѢ СТАРИ [Nikoljac 83, MSPC 42] vs ѿ НЕПЛОДѢ СТАРИ [MSPC 141], ѿ НЕПЛОДѢ СТАРЕ [Vindob. slav. 158].

Textological differences occurring between the Serbian copies of the PH II refer to:

- the presence/lack of additional headings, placed in the copies mostly as marginalia in the function of guidelines (perhaps to facilitate the reading of the text, although they appear in a small number and are distributed unevenly)⁴;

- changes in the order of certain words in phrases, also in those caused/constrained by the choice of other conjunctions of the same or similar meaning, e.g. ВО vs ЖЕ and the addition/omission of the conjunction И (e.g. НАВѢТОМЬ ИНОПЛЕМЕНИЦИ ЖБИШЕ [MSPC 141] vs ИНОПЛЕМЕНИЦИ НАВѢТО^и ОУБЫШЕ [Nikoljac 83, MSPC 42]; ПОСМѢХЪ БЫ^и ВРАГѢ^и [MSPC 141] vs ВЪ ПОСМѢ^и БЫ^и ВРАГѢ^и [Nikoljac 83, MSPC 42]);

- the lack of selected phrases in the PH II, as a result of either the copyist's inattention, or the use of an imperfect copy as a protograph, which omissions repeat themselves in more than just one later copy (such case in e.g. Nikoljac 83 and MSPC 42, which both contain a dozen of the same omissions).

⁴ See table of titles.

– there are certain features common for the copies Nikoljac 83 and MSPC 42. The most important is the lack of dozen uncopied fragments of the text, surely due to an error in the source for both copies, although in Nikoljac 83 some of them have been later supplemented (all are indicated in the readings to the edited text). Some features of the writing are, however, untypical, hence their presence in both copies is surely not a coincidence; this is, for example, the form ‘*ꙗꙗꙗ*’ (in the chapter *On Deborah*).

In view of the group above, certain separate features are found in MSPC 141. We may consider it as a link connecting this group with another one and smaller: represented by two fragmentary Middle Bulgarian copies. The comparison of MSPC with SB III22 and Rum. 42 shows that in over twenty places they contain common (textological) features, which distinguish them from the other Serbian copies. Most of these refer to the change of word order (inversion), usually in nominal phrases (e.g. *вѣкоушениꙗ грѣхѡвое* [Nikoljac 83, MSPC 42] vs *грѣхѡвое вѣкоушениꙗ* [MSPC 141, SB III22, Rum. 42]; *ѿ рабѡтъ жестокихъ* [Nikoljac 83, MSPC 42] vs *ѿ жестокихъ рабѡтъ* [MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42]) and in simple sentences, but also in the narrator’s voice permeating with the speech of a character (e.g.: *и рече мѡуѡси не оставлю зѣѣ* [Nikoljac 83, MSPC 42] vs *не оставлю зѣѣ рече мѡуѡси* [MSPC 141, SB III22, Rum. 42]); there are also some minor repetitions.

2. The selection of 22 chapters – the Middle Bulgarian copies (SB III22, Rum. 42) form an interesting subgroup of copies of the PH II. They appear not so much later than the four Serbian copies from the end of the 14th and the beginning and the 15th century: they are dated to the (mid) 15th century (1459, SB III22). The textological sequence of both copies is identical; they both convey the *Old Testament* narrative beginning with the life of Melchizedek, however the cycle of the chapters about Abraham’s family is not only reduced, but also arranged in a new way. Moreover, the chapters of the PH have been contaminated with other *Old Testament* works⁵, also with a significant disruption of the biblical chronology of events⁶ (which, in contrast to the PH, apparently loses on its significance, or maybe simply there is no intention to stress the continuity and sequence of events).

These copies represent the Middle Bulgarian/Tyrnovian edition of the OCS language (with the consistent use of both yers and both nasal vowels). Interesting are the cases in which groups of nasal vowels appear, in which we may notice three types of reactions in Rum. 42 in relation to the group *ѡѡ* consequently occurring in SB III22 (almost without exceptions, independently of the type of the preceding vowel): the same form, i.e. *ѡѡ* (e.g. *гоморскѡѡ, содомскѡѡ, кадскѡѡ, шѡѡѡѡ*,

⁵ See table of titles.

⁶ Cf.: Skowronek 2014; Petrova 2009.

непиашѣа [Rum. 42] vs шѣа, непиашѣа [SB III22]), but also, even more than twice as much -ѣа (e.g. ѣтровнѣа, синаискѣа, крѣпкѣа, непрохонѣа, исходашѣа [Rum. 42] vs ѣтровнѣа, синаискѣа, крѣпкѣа, непроходнѣа, исходашѣа [SB III22]) and exceptionally: -аа (зрѣаа, мимоходашѣаа [Rum. 42] vs зрѣа, мимоходашѣа [SB III22]). The group -ѣа twice attested in SB III22 is realized in w Rum. 42 as -ѣа (рѣнѣа, содомѣскѣа [Rum. 42] vs рѣнѣа, содомѣскѣа [SB III22]). Between these two copies of the PH II there are no other significant differences. The endings -оую from the Serbian copies are realized in the Middle Bulgarian copies as -ѣа (Rum. 42) and -ѣа (SB III22).

The close relations between these two copies is indisputable. In both, in the chapter *On Melchizedek*, we find a unique and incorrect writing of the name ‘Sara’ (σαρρα; SB III22, f. 186r31; Rum. 42, f. 292v27) – hence, we may presume that they come from the same protograph.

The copy BAR slav. 358, which is a selection of only three short chapters of the PH, does not register any textological alternations in comparison to SB III22 and Rum. 42. In reference to the language, it is characterized by an even larger inconsequence in the usage of the nasal vowels and their continuants (e.g. оуѣдаахъ, поустынѣ, заповѣдоуа, доспаша, съгрѣшаащихъ, вънѣтрѣнѣе, скѣннѣю [BAR slav. 358] vs оуѣдаахъ/ѡѣдаахъ, поустыня, заповѣдоуа, доспѣша, съгрѣшаащѣи, вънѣтрѣнѣа, скѣнѣхъ/скѣнѣхъ [SB III22, Rum. 42]), other vowels (срѣнѣе [BAR slav. 358] – срѣнѣа [SB III22, Rum. 42]), and also the opposition of the phones and letters и:ы (e.g. мѣдрѣи, възвѣжѣны [BAR slav. 358] vs мѣдры, възвѣжѣнѣи [SB III22, Rum. 42]).

The specifics of the discussed by now copies of the PH II make it highly probable that it was composed in the Serbian linguistic (cultural) milieu. At the same time, the existence of copies with evident Middle Bulgarian features allows us to form some conclusions of the general nature, which may be verified by future discoveries. If, indeed, the translation has been made in Serbian lands, then the *Palaea* (the PH II, independent of the sequence of the texts in which it was found) may have made it to the Bulgarian linguistic milieu quite rapidly – SB III22 and Rum. 42 are only twenty-forty years younger than Nikoljac 83, MSPC 42, MSPC 141. If the transition of the PH II had really occurred to the north east, i.e. Moldova and Wallachia⁷, through Bulgarian lands, then we may still hope to find other copies of the PH II in the Middle Bulgarian edition of the OCS language. However, we may not exclude the fact, that, although today it is not supported by source evidence, it is possible that the PH II was composed in Bulgaria, e.g. in the script schools

⁷ I.R. Mircea suggests that the SB III22 was composed there (Mircea 2005, p. 170).

of Tyrnovo, and from there it might have gone west to Serbia and north east to the Romanian, Wallachian or Moldavian lands. Also in this case, the MSPC 141 would remain an indirect link combining the two (textological) groups of copies, although the representation of the relations between the copies must then change and emphasize the meaning of the supposed Middle Bulgarian original (the full text of the PH II), which, firstly, would have had to be composed ca. mid 14th century, and secondly, it would have had to be completely copied in the Serbian edition of the OCS language, and thirdly, it would have had to form the basis for the selection of the 22 chapters for other purposes than the PH in its original form. Anyway, the existence of a selection of chapters and their compilation with other works regarding *Old Testament* themes and the so-called apocrypha would confirm the appreciation of the force of the message and the flexibility of the form of the PH II by its contemporary readers.

Table of titles of the chapters in the PH II

In square brackets – headings placed in the text or as marginalia.

Chapter {section}	Nikol'jac 83	NIM 25	MSPC 141	MSPC 42	Vindob. slav. 158 (after: Reinhart 2007)	SB III22	Rum. 42	BAR slav. 358
1 {1–9}	бѣговѣица лишѣа пѣрка кнѣга, f. 121v–125v	[title illegible] зачѣла кнѣзѣ сен в нѣи жѣ о нѣси и зѣмли (after: Velinova, Vutova 2013, p. 86), f. 16r–20v	бѣговѣица лишѣа пѣрка кнѣга, f. 59r–61v	бѣговѣица лишѣа пѣрка кнѣга, f. 56r–58v				
{2}				[ѡ сѣверѣ адамо ⁶⁰], f. 56v				
{3}				[ѡ дѣрѣѣ разѣли ⁶¹ нѣже въ ри], f. 57r				
2 {10– 11}	ѡ сѣверѣти канноѣ, f. 125v–126v	[title illegible] f. 20v; only beginning of chapter; after f. 20r/20v: f. 21r/21v with other text	ѡ сѣверѣти канноѣ, f. 61v–62r	ѡ сѣверѣти канноѣ, f. 58v–59r				

7 {30–42} {39}	в мѣлѣхъ, сѣдѣцѣхъ, f. 136v–142v	[title illegible] f. 29v–32r	в мѣлѣхъ, f. 68r–71r	в мѣлѣхъ, сѣдѣцѣхъ, f. 64v–67v		о мѣлѣхъ, сѣдѣцѣхъ, f. 184r–187r	в мѣлѣхъ, сѣдѣцѣхъ, f. 290r–293v	
				[в сѣдѣцѣхъ, сѣдѣцѣхъ], f. 67r				
8 {43}	в мѣлѣхъ, f. 142v–143r	[title illegible] f. 32r	в мѣлѣхъ, f. 71r–71v	в мѣлѣхъ, f. 67v–68r		в мѣлѣхъ, f. 187r–187v	в мѣлѣхъ, f. 293v–294r	
9 {44}	холодоглаголюща, f. 143r	[title illegible] f. 32r–32v	холодоглаголюща (!), f. 71v	холодоглаголюща, f. 68r		холодоглаголюща, f. 187v	холодоглаголюща, f. 294r–294v	
10 {45}	в, тѣхъ, до мѣлѣхъ, сѣдѣцѣхъ, f. 143r–144r	[title illegible] f. 32v–35v	в, тѣхъ, до мѣлѣхъ, сѣдѣцѣхъ, f. 71v–72r	в, тѣхъ, до мѣлѣхъ, сѣдѣцѣхъ, f. 68r–68v				
11 {46–54}	в сѣдѣхъ, тронцѣхъ, f. 144r–149r	[title illegible] f. 35v; only beginning of chapter: missing several folia between f. 35r/35v and f. 36r/36v	в сѣдѣхъ, тронцѣхъ, f. 72r–75r	в сѣдѣхъ, тронцѣхъ, f. 68v–71v		change in segmentation: text placed after (33a)	change in segmentation: text placed after (33a)	

15 {71-78}	в горѣ сѣнаицѣхъ и ѿ кѣпинѣхъ, f. 158r-162r	в горѣ сѣнаицѣхъ и ѿ кѣпинѣхъ, f. 40r-41v; loss of text: missing at least two folia between f. 40r/40v and 41r/41v	в горѣ сѣнаицѣхъ и ѿ кѣпинѣхъ, f. 79r-81r	в горѣ сѣнаицѣхъ и ѿ кѣпинѣхъ, f. 77r-79v		в горѣ сѣнаицѣхъ и ѿ кѣпинѣхъ, f. 187v-190r	в горѣ сѣнаицѣхъ и ѿ кѣпинѣхъ, f. 294v-297r	
16 {79-83}	в пасецѣхъ, f. 162r-164v	[title illegible] f. 41v-44v	ѿ пасецѣхъ, f. 81r-83r	в пасецѣхъ, f. 79v-81r		в пасецѣхъ, f. 190r-191v	в пасецѣхъ, f. 297r-299r	
17 {84-85}	в алаицѣхъ, f. 164v-166v	[title illegible] f. 44v-46r	в алаицѣхъ, f. 83r-84r	в алаицѣхъ, f. 81r-82r		в алаицѣхъ, f. 191v-192v	в алаицѣхъ, f. 299r-300r	
18 {86-87}	в горѣхъ вохѣхъ мѣруѣхъ, f. 166v-168r	[title illegible] f. 46r-47v	в горѣхъ вохѣхъ мѣруѣхъ, f. 84r-85r	в горѣхъ вохѣхъ мѣруѣхъ, f. 82r-83r		в горѣхъ вохѣхъ мѣруѣхъ, f. 192v-193v	в горѣхъ вохѣхъ мѣруѣхъ, f. 300r-301r	
19 {88-90}	в въхѣхъ моуѣхъхъ на горѣхъ сѣнаицѣхъ, f. 168r-169r	[title illegible] f. 47v-49r	в въхѣхъ моуѣхъхъ на горѣхъ сѣнаицѣхъ, f. 85r-85v	в въхѣхъ моуѣхъхъ на горѣхъ сѣнаицѣхъ, f. 83r-83v		в въхѣхъ моуѣхъхъ на горѣхъ сѣнаицѣхъ, f. 193v-194r	в въхѣхъ моуѣхъхъ на горѣхъ сѣнаицѣхъ, f. 301r-302r	
20 {91}	в данихъ законѣхъ моуѣхъхъ ѿ бѣхъ, f. 169r-169v	[title illegible] f. 49r	в данихъ законѣхъ моуѣхъхъ ѿ бѣхъ, f. 85v-86r	в данихъ законѣхъ ѿ бѣхъ, f. 83v-84r		в данихъ законѣхъ моуѣхъхъ ѿ бѣхъ, f. 194r-194v	в данихъ законѣхъ моуѣхъхъ ѿ бѣхъ, f. 302r	

Chapter {section}	Nikol'jac 83	NIM 25	MSPC 141	MSPC 42	Vindob. slav. 158	SB III22	Rum. 42	BAR slav. 358
21 {92}	О законѡположенїи, f. 169v–170r	[title illegible] f. 49r–49v	в законѡположенїи, f. 86r	в законѡположенїи, f. 84r		в законѡположенїи, f. 194v	в законѡположенїи, f. 302r–302v	
22 {93–96}	в дѣсятѣхъ словесѣхъ. д, f. 170r–172v	[title illegible] f. 49v–51v	о дѣсятѣхъ словесѣхъ, прѣво, f. 86r–87v	ѡ дѣсятѣхъ словесѣхъ прѣво, f. 84r–85r		в дѣсятѣхъ словесѣхъ, д, f. 194v–195v	в дѣсятѣхъ словесѣхъ прѣво, f. 302v–304v	
(33a)								texts beyond the PH (On St. Anne; On the Diamond Stone)
(28)								О оудѣнїи змѣноу, f. 21v–23r
23 {97}	в сѣни сѣбїи, f. 172v–173r	в сѣни сѣбїи, f. 51v–52r	в сѣни сѣбїи, f. 87v	в сѣни сѣбїи, f. 85v–85v		в сѣни сѣбїи, f. 195v–196r	в сѣни сѣбїи, f. 304r–304v	в сѣны сѣбїи, f. 23r–24r
24 {98}	в сѣнѣхъ сѣнѣхъ, f. 173r–173v	в сѣнѣхъ (!) сѣнѣхъ, f. 52r–52v	в сѣнѣхъ сѣнѣхъ, f. 87v–88r	в сѣнѣхъ сѣнѣхъ, f. 85v–86r		в сѣнѣхъ сѣнѣхъ, f. 196r	в сѣнѣхъ сѣнѣхъ, f. 304v	в сѣнѣхъ сѣнѣхъ, f. 24r–24v

25 {99–100} {100}	в оцнот'мени с'ѣни, f. 173v–175r	[title illegible] f. 52v–53v	о шенобелени с'ѣни, f. 88r–88v	шенобеленїѣ с'ѣны, f. 86r–86v		в шенобелени с'ѣни, f. 196r–197r	в шенобелени с'ѣни, f. 304v–305v	
				[в прорѣтени жъзвѣ], f. 86r				
26 {101}	в вѣторѣмъ вѣстани еже на мѡуѣсеа, f. 175r–176r	[title illegible] f. 53v–54v	в вѣторѣмъ вѣстани еже на мѡуѣсеа, f. 88v–89r	в вѣторѣмъ вѣстани еже на мѡуѣсеа, f. 86v–87r		в вѣторѣмъ вѣстани еже на мѡуѣсеа, f. 197r–197v	в вѣторѣмъ вѣстани еже на мѡуѣсеа, f. 305v–306r	
27 {102}	в кѣвотѣ, f. 176r–176v	[title illegible] f. 54v–55r	в кѣвотѣ, f. 89r–89v	в кѣвотѣ, f. 87r–87v		в кѣвотѣ, f. 197v	в кѣвотѣ, f. 306r–306v	
28 {103–104}	в оуцѣдѣни зѣиницѡмъ, f. 176v–177v	[title illegible] f. 55r–56r	о зѣдѣни зѣиницѡмъ, f. 89v–90r	в зѣдѣни зѣиницѡмъ, f. 87v–88r		в оуцѣдѣни зѣиницѡмъ, f. 197v–198v	в оуцѣдѣни зѣиницѡмъ, f. 306v–307r	change in segmentation: text replaced before (23); violation of biblical chronology
29 {105–107}	в зѣли оуѣтовѣниѣни, f. 177v–180r	[title illegible] f. 56r–57v	в зѣли оуѣтовѣниѣни, f. 90v–91v	в зѣли оуѣтовѣниѣни, f. 88r–89v		о зѣли оуѣтовѣниѣни, f. 198v–199v	о зѣли оуѣтовѣниѣни, f. 307r–307v; only beginning of chapter due to the missing folio	
30 {108}	в искѡушени оуѣновѣ, f. 180v–181r	[title illegible] f. 58r–58v	о искѡушени оуѣновѣ, f. 91v; only title – missing several folia after f. 91r/91v	в искѡушени оуѣновѣ, f. 89v		в искѡушени оуѣновѣ, f. 199v–200r	в искѡушени оуѣновѣ, f. 308r; only end of chapter	

Chapter {section}	Nikoljac 83	NIM 25	MSPC 141	MSPC 42	Vindob. slav. 158	SB III22	Rum. 42	BAR slav. 358
31 {109}	о ланиѣ дѣлѣниѣ, f. 181r–181v	[title illegible] f. 58v–59r	missing due to the missing folia	о ланиѣ дѣлѣниѣ, f. 89v–90r		о ланиѣ дѣлѣниѣ, f. 200r	о ланиѣ дѣлѣниѣ, f. 308r–308v	
32 {110–116}	о цѣри анонитаскѣ, ѡладѣцѣ, f. 181v–187r	[title illegible] f. 59r–63v		о цѣри анонитаскѣ ѡладѣцѣ, f. 90r–92v		missing – a feature of the photograph?	missing – a feature of the photograph?	
33 {117–118}	еще ѡ ѡладѣцѣ, f. 187r–188v	[title illegible] f. 63v–64v	missing due to the missing folia	еще ѡ ѡладѣцѣ, f. 92v–93v		missing title – continuation (31), f. 200r–201r	missing title – continuation (31), f. 308v–309r	
(33a)						texts beyond the PH (On St. Anne; On the Diamond Stone; On the Reinforcement of the Seven Pillars)	texts beyond the PH (On St. Anne; On the Diamond Stone; On the Reinforcement of the Seven Pillars)	
(11)						о стѣни тѣщи, f. 202v–205v	о стѣни тѣщи, f. 311v–314v; missing end	

34 {119–120}	в истекши боде ѿ камене проразенаго, f. 188v–190r	[title illegible] f. 64r–65v	missing due to the missing folia	в степен боде ѿ камене проразенаго, f. 93v–94r				
35 {121–122}	в конци люйцевъ, f. 190r–191r	[title illegible] f. 65v–66v	f. 92r; only end of chapter	в конци люйцевъ, f. 94r–94v				
36 {123–124}	в исусъ наицеъ, f. 191r–192r	[title illegible] f. 66v–67v	о исусъ наицеъ, f. 92r–92v	в исусъ наицеъ, f. 94v–95r				
			incorrect arrangement of folia (due to the new binding of the codex); correct sequence: 92r/92v > 94r/94v > 95r/95v > 93r/93v > 96r/96v					
37 {125–126}	о рати ерихонскаго града, f. 192v–194r	[title illegible] f. 67v–69r	о рати ерихонскаго града, f. 94r–94v–95r	в рати ерихонскаго града, f. 95v–96r				
38 {127–129}	в галаонитъхъ, f. 194r–196r	[title illegible] f. 69r–70v	о галаонитъхъ, f. 95r–95v–93r	в галаонитъхъ, f. 96r–97r				

Chapter {section}	Nikolajac 83	NIM 25	MSPC 141	MSPC 42	Vindob. slav. 158	SB III22	Rum. 42	BAR slav. 358
39 {130–131}	в ѿдѣлѣхъ, f. 196r–197v	[title illegible] f. 70v–71v	о дѣлѣхъ, f. 93r–93v	в ѿдѣлѣхъ, f. 97r–97v				
40 {132–133}	в ефѣан, f. 197v–199r	[title illegible] f. 72r–73r	в ефѣан, f. 93v–96r–96v	в ефѣан, f. 97v–98v				
41 {134–140}	в ѿнон, и в ѿнонѣхъ, f. 199r–205v	[title illegible] f. 73r–78v	в ѿнон. в ѿнонѣхъ, f. 96v–99v	в ѿнонѣхъ, f. 98v–101v				
42 {141}	писаніе в ѿнонѣхъ, f. 205v–206v	[title illegible] f. 78v–79v	писаніе в ѿнонѣхъ, f. 99v–100r	писаніе в ѿнонѣхъ, f. 101v–102r				
43 {142–143}	писаніе в ѿнонѣхъ, f. 206v–208r	[title illegible] f. 79v–80v	писаніе в ѿнонѣхъ, f. 100r–101r	писаніе в ѿнонѣхъ, f. 102r–102v				
44 {144–145}	повѣсть в ѿнонѣхъ, f. 208r–209r	[title illegible] f. 80v–81v	повѣсть в ѿнонѣхъ, f. 101r–101v	повѣсть в ѿнонѣхъ, f. 102v–103r				
45 {146–149}	писаніе в ѿнонѣхъ, f. 209r–212r	[title illegible] f. 81v; only beginning of chapter	писаніе в ѿнонѣхъ, f. 101v; missing end due to the missing folio	писаніе в ѿнонѣхъ, f. 103r–104v				

46 {150–152}	повѣсть в Аѣворѣ, f. 212r–214r		f. 102r; only end of chapter	повѣ в Аѣворѣ, f. 104v–105v				
47 {153–163}	писаніе в сауѣ, f. 214r–220v		писаніе в саѣ, f. 102r–105v	писаніе в саѣ, f. 105v–108v	Повѣ писаніе в Аѣ прѣоцѣ и цѣи и в Сауѣ, f. 193r–196v			
48 {164}	писаніе в прѣоцѣи хѣба, f. 220v–221r		писаніе в прѣоцѣи хѣба, f. 105v–106r	писаніе в прѣоцѣи хѣба, f. 108v–109r	missing title, continuation (47), f. 196v–197r			
49 {165–166}	в жѣнѣ оуринѣ, f. 221r–223r		писаніе в жѣнѣ оуринѣ, f. 106r–106v	писаніе в жѣнѣ оуринѣ, f. 109r–110r	в жѣнѣ оуринѣ, f. 197r–198r			
50 {167–171}	в вѣсломѣ (!), f. 223r–227r		в вѣсломѣ, f. 106v–108v	в вѣсломѣ, f. 110r–111v	missing title, continuation (49), f. 198r–201r			
51 {172–173}	в прѣписани, f. 227r–228v		в прѣписани, f. 108v–109v	в прѣписани, f. 111v–112v	missing title, continuation (49), f. 201r–202r			
{173}				[в сѣчи], f. 112r				
52 {174}	в цѣи оуринѣ, f. 228v–229r		в цѣи оуринѣ, f. 109v–110r	в цѣи оуринѣ, f. 112v				

IV. Edition of the text

*I*n light of the fact that an edition of the PH I circulates in scholarship and researchers await for a new critical edition of the PGr, this edition of the complete text of the PH II comes as a natural continuation of the study on the text and the history of the relic.

Criteria for the edition. This edition of the PH II is based on the copy preserved in the manuscript Nikoljac 83, belonging to the Collection of the National Library of Serbia in Belgrade, fols. 121v4–229r22. This is a complete copy of the text, as it includes all chapters from the creation of man to the story of king Uzziah. Its comparison with two other, also Serbian, complete copies of the PH II (MSPC 42, MSPC 141) results in the following observations:

- all three copies were made at the same time, i.e. the first half of the 15th century: MSPC 141 is dated to the years 1420–1430, Nikoljac 83 to the years 1425–1435, and MSPC 42 to the years 1430–1440, respectively;
- all copies are complete and contain material from the *Old Testament* from the creation of man to the story of king Uzziah (52 chapters);
- the copy Nikoljac 83 appears to be less-known in comparison to the other two;
- all copies contain a contaminated text, which may be an effect of the imperfections of the protograph or as a result of the copyist's inattention. The largest number (several) of such errors is found in MSPC 42, whereas Nikoljac 83 is almost free of them. All the parts missing in Nikoljac 83 may be supplemented through other copies;
- the copy MSPC 141 is the only one with mechanical damages: missing folia (probably as a result of binding the book anew) and the poor conditions of the external areas of the folia make many places of the text difficult to read.

An interesting basis for the edition, albeit only in theory, might have been the copy NIM 25, since it is the oldest, still a 14th century copy of the complete translation of the PH II (and not a selection of its chapters). However, the text has been contaminated in many ways. Firstly, only five titles remain legible, due to the use

of cinnabar of low quality or the poor conditions of the book's usage and storage. However, since we may recognize the fact that these titles have been added only after the composition of the codex, it becomes clear that the original titles of the chapters are missing. Secondly, the codex NIM 25 is very damaged mechanically: although we may define a correct numbering of the folia, which have been misplaced, nevertheless, at least four folia remain missing (between fols. 20v and 21, 33v and 34r, 35v and 36r, 37v and 38r). As a result, we do not possess the chapters from the cycle of Abraham (only the beginning of *On the Holy Trinity*, *On the Expulsion of Hagar*, and only a part of the last sentence from the chapter *On the Sacrifice of Isaac*). Furthermore, some chapters have survived in fragments (*On the Levi Judges*), and finally, the last part of the PH is also missing (chapters: *On Deborah*, *On Saul*, *On Putting the Bread*, *On Uriah's Wife*, *On Absalom*, *On the Census of the Israelites*, *On the Judean King Uzziah*). On a textological level, NIM 25 does not differ from Nikoljac 83, therefore its omission in the basis of edition is of no detriment to the reconstruction of the original (primary) form of the text.

In view of this, it is evident that the best preserved copy of the text is found in Nikoljac 83, although it is not the oldest in relation to the other copies created at the same time (dated to the end of the 14th century and the first half of the 15th century). Also, we may assume that it preserves quite well the protograph/original of the translation. Curiously, it is lesser-known as a copy of the 2nd translation of the *Palaea* (only one study mentions it¹).

The readings from the other seven copies of the 2nd translation of the *Palaea* are listed in the following order:

– three full copies, with priority to the complete and mechanically not damaged:

1. MSPC 42 – the so-called *Krušedol Palaea*, dated to 1430–1440;
2. MSPC 141 – the *Palaea* from the Velika Remeta Monastery, dated to 1420–1430;
3. NIM 25 – second half of the 14th century.

– the oldest copy of a fragment of the 2nd translation:

4. Vindob. slav. 158 – the oldest preserved fragment of the *Palaea* containing the contents of 5 chapters in their original segmentation, end of the 14th century;

– two copies of a selection of 20 chapters, Middle Bulgarian, probably from the same period of time (15th century), with the priority to the full copy:

5. SB III22 – 15th century (dated to 1459);

6. Rum. 42 – 15th century (mechanically damaged);

– a selection of 3 chapters, Middle Bulgarian, dependent on the unidentified protograph:

7. BAR slav. 358 – second half of the 16th century.

¹ Jovanović 2005, p. 395, 397–398; Reinhart 2007.

Principles of the edition. The argument against an attempt at reconstructing the text by, generally, expanding the abbreviations (also by introducing modern punctuation in order to add clarity to the text) is based on the fact of it being impossible to recognize the manner the author of the text/copy would have accepted in doing so. Such an endeavour would have been especially difficult, since in different parts of the text a unit has been written in two ways². Noticeably, this phenomenon frequently appears in the copy Nikoljac 83, as well as in the other copies representing the Serbian edition.

1. In this edition, the text does not reflect the original order of verses on the folia of the manuscript. The missing fragments have been supplemented from other copies, albeit maintaining the Serbian/Rashka orthography and punctuation (MSPC 42, MSPC 141, NIM 25). Every unit of the text (letter, word, phrase), which has been supplied by following the edition of another copy, has been placed in angle brackets > <; an added unit, often irrelevant for the logic of the statement and not registered in other copies, has been put in such angle brackets < >. Illegible fragments are indicated by the following: [...]. Square brackets [] are applied in case of a reading for a fragment of the text which is larger than just one word, including the titles of chapters. Curly brackets { } appear exceptionally in those cases in which the use of two square brackets would create one common part and, thus, confuse its relation to the contents provided by the readings.

In the manuscript Nikoljac 83, the text of the PH II is a *scripta continua*³; in the edition, I have introduced spaces on the borders of the words. The edition follows the segmentation of the main copy (in regard of the distribution into chapters and smaller units, which have been marked in the copy by a capital letter or/and with cinnabar); also, it registers the titles and headings (also in the form of marginalia) from all the copies included for their readings. The words and phrases added above a text, which have been supplemented between the text or the margin by the copyist and later users of the codex Nikoljac 83, are introduced into the main text. In many cases, these are enclosed in brackets and supplied with a commentary for textological purposes. Since these supplementations often correspond with the parts of the text missing in the MSPC 42 (seldom in other copies), this may signify two things: firstly, of a possible common source; and secondly, it may suggest that the copy Nikoljac 83 has been edited and corrected on the basis of another copy of the PH II, not damaged in those specific parts of the text. The edition retains the original forms of the graphemes of the same phonetic value: the so-called 'narrow e' and 'wide e' (ѣ – е), the so-called 'narrow o' and 'wide o' and omega (о – Ѡ – ѡ),

² Cf. Mineva 2012, p. 229–230.

³ In all of the copies of the PH II, including Nikoljac 83, only punctuation marks (interpuncts and commas) divide the phrases.

the digraph ‘ou’ and the ligature ‘ѣ’, ‘i’ for the values of 10 and 8 (‘i’, ‘h’), and also the row *з – ж – s*. Amongst the marks added above, I have included added letters (in their original place of appearing), tituli and paeroks; I have not included the accents. Also, I have not expanded the abbreviations. Moreover, the original writing of the numeric values (with letters and literally) has been kept. For technical reasons, I have expanded ligatures (except for ‘ѣ’). Those cases of haplography have been noted by the following: *вѣ[-]с[-]рама*. The edition retains the original location of capital letters and the original punctuation of the copy Nikoljac 83; I have used bold fonts to indicate the use of cinnabar for the titles and initials.

2. 6800 readings are the result of the comparison of all the differences between the copies, i.e. of textological character, syntactic, lexical, morphological, as well as phonetic and graphic (between the copies from the Serbian and Bulgarian group, but also in between both groups). Presenting them to the reader *in toto* might result in the effect, against which D.S. Likhachev⁴ cautioned: they would have confirmed the functioning of the PH II in two linguistic environments, which would obscure the textological differences between its copies. In case of the PH II copies, the graphic differences (e.g. the writing of ‘ou’ and ‘ѣ’) are included in J. Reinhart’s edition⁵; however, their introduction to this edition would complicate the reading of the text due to their large number. Therefore, I have decided to add the reading in choice, which includes various differences: textological, syntactic, lexical, morphological (long and short forms of adjectives, participles and pronouns, and forms of imperfectum, as well). A reading has been also included in those cases which make it difficult to distinguish whether it is a result of textology or spelling.

The readings do not include the following oppositions and phonetic variants:

– и vs ѡ, e.g.: *вини* [Nikoljac 83] vs *вины* [MSPC 141, NIM 25]; *страи* [Nikoljac 83] vs *страи* [MSPC 141]; *равинѣ* [Nikoljac 83] vs *равинѣ* [SB III22, Rum. 42]; *мадинам’скѣ* [Nikoljac 83] vs *мадинамскоу* [MSPC 42], *мадынам’скоу* [NIM 25]; *риданѣ* [Nikoljac 83], *риданіе* [NIM 25] vs *рыданѣ* [MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42], *рыданіе* [NIM 25]; *възови* [Nikoljac 83] vs *възовы* [MSPC 141]; *похититѣ* [Nikoljac 83] vs *похититѣ* [MSPC 42], *похитытѣ* [NIM 25]; *рахиль* [Nikoljac 83] vs *рахиль* [MSPC 42]; *нивы* [Nikoljac 83] vs *ныви* [MSPC 42];

– а vs ѡ, e.g.: *аг’ниѣѣ* [Nikoljac 83] vs *аг’ниѣѣ* [MSPC 42]; *аѣѣ* [MSPC 42] vs *аѣѣ* [Nikoljac 83]; *каа* [MSPC 141] vs *каа* [Nikoljac 83]; *чарод’ѣаніѣ* [MSPC 42] vs *чарод’ѣаніѣ* [Nikoljac 83]; *акоже* [MSPC 42] vs *акоже* [Nikoljac 83]; *прѣстаашѣ* [Nikoljac 83] vs *прѣстаашѣ* [MSPC 42]; *хотѣашѣ* [MSPC 42] vs *хотѣашѣ* [Nikoljac 83]; *стѣнашѣ* [Nikoljac 83] vs *стѣнашѣ* [MSPC 42], *стѣнашѣ* [MSPC 141]; *быашѣ* [MSPC 142] vs *быашѣ* [Nikoljac 83], *быашѣ* [NIM 25];

⁴ Cf. Likhachev 2001, p. 470–471.

⁵ See e.g. Reinhart 2007, p. 73–74, *passim*.

– оу, у, ѳ vs ю, e.g.: юуденѣцѣ [MSPC 42] vs юуденѣцѣ [Nikoljac 83], юуденѣцѣнь [MSPC 141]; послѡу [MSPC 42] vs послѡ [Nikoljac 83]; ѳженѣ [MSPC 141] vs юженѣ [Nikoljac 83]; дѣнѳ [MSPC 42] vs дѣню [Nikoljac 83]; бѣжѣ [MSPC 42, MSPC 141] vs бѣжѣю [Nikoljac 83];

– з – s – ѕ, which didn't retain the distinct phonetic values anymore, at the time of the composition of the copies, e.g. кнѣзе [Nikoljac 83] vs кнѣзѣ [MSPC 42], кнѣзе [MSPC 141], кнѣса [SB III22, Rum. 42]; нѡсѣ [Nikoljac 83, SB III22, Rum. 42] vs нѡзѣ [MSPC 42] vs нѡсѣ [MSPC 141]; зѣѣѣ [Nikoljac 83] vs зѣѣѣѣ [MSPC 42].

I have not included a few lexemes written with different signs to indicate the sound 'e/je': ѣ – є – ю – ꙗ, in case of Middle Bulgarian copies also ѡ (e.g. главѣнѣ [Nikoljac 83] vs главѣѡ [SB III22, Rum. 42]; земѣѣ [Nikoljac 83] vs земѣѡ [SB III22, Rum. 42]) as well as ѣ: ѣ – и, and also the row ѡ – ѡ – ѡ.

Amongst proper names and common nouns (generally transcribed from the Greek original) as well as their denominal adjectives, I have not included in the readings those variants of the following lexemes, which are, at times, characterized by a large variety of the choice of the root vowel (and the options of its writing), as well as the facultative duplication of the anlaut vowel:

– кивѡтъ [Nikoljac 83, NIM 25], кѣвѡтъ, кѣвѡтъ, кѣвѡтъ [MSPC 141], кывѡтъ [Nikoljac 83, NIM 25], кѣвѡтъ [Nikoljac 83, MSPC 42, SB III22], кѣвѡтъ [Nikoljac 83, SB III22, Rum. 42], кѣвѡтъ [SB III22, Rum. 42], Grk. κιβωτός;

– скрѣжали [Nikoljac 83, MSPC 42], скрѣжалы [NIM 25], скрѣжалы [MSPC 141], скрѣжали [SB III22, Rum. 42];

– скѣнипи [Nikoljac 83], скѣнипи [MSPC 42], скѣнипы [SB III22], скѣнипы [Rum. 42];

– єгѣпта, єгѣптѣ, єгѣптскѣи [Nikoljac 83, NIM 25], єгѣпѣта, єгѣпѣтскѣи [MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42], єгѣптскѣи [MSPC 42, MSPC 141, SB III22], єгѣптскѡє [SB III22, Rum. 42], Grk. Αἴγυπτος;

– аврамѣ, аврамѣ [Nikoljac 83], авраамѣ [seldom Nikoljac 83, MSPC 42], авраамѣ [MSPC 42, MSPC 141, NIM 25], Grk. Ἀβραάμ. Exceptional is the form авраамѣ, which has been consequently used by the copyist of one chapter in MSPC 42;

– арѡнѣ [Nikoljac 83, MSPC 42, Rum. 42], аарѡнѣ [MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42], аарѡнѣ [NIM 25], Grk. Ἀαρών;

– акѣхѣта [Nikoljac 83], акѣхѣта [MSPC 42], акѣхѣта [MSPC 141], акѣхѣта [Vindob. slav. 158], Grk. Ἀχρία;

– ахѣтофѣлѣ, ахѣтофѣлѣ [Nikoljac 83], ахѣтофѣлѣ, ахѣтофѣлѣ [MSPC 42], ахѣтофѣлѣ, ахѣтофѣлѣ [MSPC 141, Vindob. slav. 158], Grk. Ἀχίτωφελ;

– вѣла [Gen. sg, Nikoljac 83], вѣлоу [Nikoljac 83, NIM 25], вѣлѣ [MSPC 42], вѣлоу [Nikoljac 83], вѣлоу, вѣлѣ, вѣла [MSPC 42], вѣлѣ [SB III22], вѣлоу [Rum. 42], Grk. Βήλα;

- *исавъ* [Nikoljac 83], *исаавъ* [MSPC 42, NIM 25], *исаавъ* [MSPC 42], Grk. Ἰσαῦ;
 - *исакъ*, *исакъ* [Nikoljac 83], *исаакъ* [MSPC 42, MSPC 141, NIM 25], *исаак* [NIM 25], Grk. Ἰσαάκ;
 - *кыса* [Gen. sg, Nikoljac 83], *кѣса* [MSPC 42], *киса* [MSPC 141], *кѣса* [Vindob. slav. 158], Grk. Κίς;
 - *мелхи*, *мелъхи*, *мелъхи* [Nikoljac 83], *мелхѣи* [MSPC 42, SB III22, Rum. 42], *мелхѣи* [MSPC 42], *мелъхѣи* [NIM 25], Grk. Μελχί;
 - *монси* [Nikoljac 83], *мѡуѣи* [MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42], *мѡуѣи* [MSPC 42], *мѡуѣи* [SB III22, Rum. 42], *мѡуѣи* [MSPC 42], *мѡуѣи* [SB III22, Rum. 42], Grk. Μωσῆς;
 - *навѣи* [Nikoljac 83, MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42], *навини* [NIM 25], *навини* [NIM 25], Grk. τοῦ Ναυί;
 - *симеонъ* [Nikoljac 83], *симеонъ* [MSPC 141], *сѣмеонъ* [MSPC 42], Grk. Συμεών;
 - *хеттеи* [Nikoljac 83], *хеттеи* [MSPC 42], *хеттеи* [MSPC 141], Grk. Χετταῖος.
- In the readings, I have not included those cases, in which the initial vowel of one of the compared forms is preceded with a iota:
- *анниси* [Nikoljac 83], *анниси* [MSPC 42] vs *ианниси* [Nikoljac 83], *ѣанниси* [SB III22, Rum. 42], *ианниси* [MSPC 42];
 - *аила* [Nikoljac 83, MSPC 42] vs *иаила* [MSPC 141, NIM 25];
 - *ерен*, *ерен* [MSPC 42] vs *ѣерен*, *ѣерен* [Nikoljac 83], *иѣерен* [NIM 25];
 - *ѣрлма* [Nikoljac 83], *ѣрлмские* [MSPC 42] vs *ѣѣрлма* [MSPC 42], *иѣрлмские* [Nikoljac 83];
 - *ѣремѣ* [Nikoljac 83] vs *ѣѣремѣ* [MSPC 42];
 - *ѣрихонъ* [Nikoljac 83], *ѣрихонѣи* [MSPC 42], *ѣрихонѣи* [MSPC 141] vs *ѣѣрихонъ* [NIM 25], *ѣѣрихонѣи* [Nikoljac 83];
 - *ѣсеа* [Gen. sg, Nikoljac 83, MSPC 42, MSPC 141] vs *ѣѣсеа* [Vindob. slav. 158];
 - *иѣрль*, *иѣрлви*, *иѣлю* [Nikoljac 83], *иѣрлвы*, *иѣрлвѣи* [MSPC 141] vs *иѣѣрлю*, *иѣѣрлви* [NIM 25], *иѣѣлвѣ* [MSPC 42, Rum. 42], *иѣѣлво*, *иѣѣлю* [Nikoljac 83], *иѣѣлѣ* [SB III22, Rum. 42];
 - *исоуѣ* [Nikoljac 83, NIM 25], *исоуѣ* [Nikoljac 83] vs *иисоуѣ* [NIM 25];
 - *иседекъ* [Nikoljac 83, MSPC 42, MSPC 141] vs *ииседекъ* [Nikoljac 83, MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42], *ииседекъ* [MSPC 42];
 - *ѡрь* [Nikoljac 83, MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42] vs *иѡрь* [Nikoljac 83], *ѣѡрь* [MSPC 141];
 - *ѡзига*, *ѡзига* [Nikoljac 83] vs *иѡзига* [MSPC 42], *ѡзѣа* [MSPC 141];
 - *ѡурига* [Nikoljac 83], *ѡрига* [Nikoljac 83, MSPC 141, Vindob. slav. 158] vs *иѡрига*, *иѡурига* [MSPC 42];

- юн'ѣшаго [Nikol'jas 83] vs июн'ѣшаго [MSPC 141];
- юден [Nikol'jas 83] vs юуден [MSPC 42].

The analysis did not demonstrate discrepancies between the copies SB III22, Rum. 42 and BAR slav. 358, which may have been a result of:

- the historical development of nasal vowels, including their secondary nasalization, e.g.: **вѣнѣтрѣ** [SB III22], **вѣнѣтрѣ** [Rum. 42] vs **вѣнѣтрѣ** [Nikoljac 83]; **дѣснѣа** [SB III22], **дѣснѣа** [Rum. 42] vs **дѣснѣа** [Nikoljac 83]; **галилѣа** [SB III22, Rum. 42] vs **галилѣа** [Nikoljac 83]; **землѣа** [SB III22, Rum. 42] vs **землѣа** [Nikoljac 83]; **конѣа** [SB III22, Rum. 42] vs **конѣа** [Nikoljac 83]; **тысѣщѣ** [SB III22, Rum. 42] vs **тысѣщѣ** [Nikoljac 83]; **мнѣа** [SB III22, Rum. 42] vs **мнѣа** [Nikoljac 83]; **моѣ** [SB III22, Rum. 42] vs **моѣ** [Nikoljac 83]; **мышѣа** [SB III22, Rum. 42] vs **мышѣа** [Nikoljac 83]; **нѣ** [SB III22, Rum. 42] vs **нѣ** [Nikoljac 83, MSPC 42, MSPC 141, NIM 25]; **поустѣнѣа** [SB III22, Rum. 42], **поустѣнѣа** [BAR slav. 358] vs **поустѣнѣа** [Nikoljac 83]; **рѣпѣщѣ** [BAR slav. 358] vs **рѣпѣщѣ** [Nikoljac 83]; **сѣтворѣа** [SB III22, Rum. 42] vs **сѣтворѣа** [Nikoljac 83]; **тѣчѣа** [BAR slav. 358] vs **тѣчѣа** [Nikoljac 83];
- the phonetic variants appearing as a result of the development of **ѣ**, e.g.: **вѣсѣѣ** [SB III22], **вѣсѣѣ** [Rum. 42] vs **вѣсѣѣ** [Nikoljac 83]; **вышнѣѣа** [SB III22, Rum. 42] vs **вышнѣѣа** [Nikoljac 83]; **гонѣѣѣ** [SB III22, Rum. 42] vs **гонѣѣѣ** [Nikoljac 83]; **любѣѣѣ** [SB III22] vs **любѣѣѣ** [Nikoljac 83]; **морѣѣ** [SB III22, Rum. 42] vs **морѣѣ** [Nikoljac 83]; **ѣѣа**, **ѣѣѣ** [SB III22, Rum. 42] vs **ѣѣа** [Nikoljac 83]; **ѣѣѣѣѣ** [BAR slav. 358] vs **ѣѣѣѣѣ** [Nikoljac 83]; **ѣѣѣѣѣѣѣ** [BAR slav. 358] vs **ѣѣѣѣѣѣѣ** [Nikoljac 83].

– I have not included the variant writings of the rows иа/ ѿа/ іа – иѧ – ѡѧ, иѣ/ ѿѣ, иѥ – иѥ – ѡѥ – иѧ, иоу/ ѿоу/ ию – иѧ – ѡѧ (e.g. оубыиство [MSPC 42] vs оубиство [MSPC 141]; сѧ [Nikoljac 83] vs сѧ [MSPC 42, SB III22, Rum. 42]; мѧниѡ [Nikoljac 83] vs мѧниѣ [MSPC 141]; лѧвѧ [Nikoljac 83] vs лѧѿѧ [MSPC 42], лѧвѧ [NIM 25], июѧѡ [Nikoljac 83] vs июѧѡ [MSPC 42], сѧѡ [Nikoljac 83] vs сѧѧ [SB III22, Rum. 42], тѧѡѧ vs тѧѡѧ [SB III22, Rum. 42]).

The readings do not include the differences in the yers **ѣ** – **ѣ̣** appearing in the compared words and their replacement with a paerok “**ъ**”; also, I have not included those cases, in which the yer of one of the compared forms disappears in a ‘weak position’, e.g. **вѣсь** [Nikoljác 83] vs **вѣсь**, **вѣсь** [MSPC 42]; **грозѣнь** [Nikoljác 83] vs **грозѣнь** [MSPC 42], also the vocalisation of those standing in a ‘strong position’, e.g. **блѣнь** [Nikoljác 83] vs **блѣнь** [MSPC 42]; **вѣхъвѣ** [Nikoljác 83] vs **вѣхъвѣ** [MSPC 42]; **вѣзвигише** [Nikoljác 83], **вѣзвигише** [MSPC 141] vs **вѣзигише** [NIM 25]; **вѣзьмѣ** [Nikoljác 83] vs **вѣзѣ** [SB III22], **вѣзьмѣ** [Rum. 42]; **вѣсь** [Nikoljác 83] vs **вѣсь**, **вѣсь** [SB III22, Rum. 42]; **грозѣнь** [Nikoljác 83] vs **грозѣнь** [MSPC 141, SB III22, Rum. 42]; **десѣтѣни** [Nikoljác 83] vs **десѣтѣни** [MSPC 42], **десѣтѣни** [MSPC 141]; **домачѣдѣць** [Nikoljác 83] vs **домачѣдѣць** [MSPC 42], **домачѣдѣць** [SB III22]; **жѣзьлѣ** [Nikoljác 83]

vs жезѣль [SB III22, Rum. 42]; кѣгѣда [Nikoljac 83] vs когѣда [MSPC 42]; мѣ, мѣчель [Nikoljac 83] vs мѣ, мѣчель [SB III22]; начетьк [Nikoljac 83] vs начетоки [SB III22, Rum. 42]; немощьнь [Nikoljac 83] vs немощень [Rum. 42], немощѣ [SB III22]; пѣбьнь [Nikoljac 83] vs пѣбень [SB III22, Rum. 42]; пожрѣвь [Nikoljac 83] vs пожрѣвь [MSPC 141]; принесѡше [Nikoljac 83] vs принесѣше [NIM 25]; пѣснопѣвъць [Nikoljac 83] vs пѣснопѣвъць [SB III22, Rum. 42]; страшьнь [Nikoljac 83] vs страшень [SB III22, Rum. 42]; съхранише [Nikoljac 83] vs сохраниша [SB III22]; творьць [Nikoljac 83] vs творець [SB III22, Rum. 42]; тельць [Nikoljac 83] vs телець [SB III22]; ѡвѣнь [Nikoljac 83] vs ѡвень [SB III22]; ѡблѣчень [Nikoljac 83] vs ѡблѣчень [MSPC 42]; шѣ, пришѣше [Nikoljac 83] vs шѣ [MSPC 141], пришѣше [MSPC 141, SB III22, Rum. 42]; юньць [Nikoljac 83] vs юнецъ [SB III22]; гарьль [Nikoljac 83] vs гарѣ [SB III22].

Furthermore, I do not include the simplifications of groups of consonants, also phonetic assimilations, which are the result of the simplification and the assimilation processes in the development of yers, e.g.: бесчедѣна, бесчедѣна [Nikoljac 83] vs безчедѣна [MSPC 42, MSPC 141], безъчѣдѣна [SB III22], безчѣдѣна [Rum. 42]; бесчисльнѡмь [Nikoljac 83], бесчисльньмь [MSPC 141] vs безчисльньмь [MSPC 42]; изжѣзѣль [MSPC 141] vs изжѣзель [Nikoljac 83], изжѣнѣ [MSPC 141] vs изжѣноу [MSPC 42]; причи [Nikoljac 83], прѣчу [MSPC 42], причю [NIM 25] vs прѣчи, прѣчу [MSPC 141], прѣчѣ [MSPC 42]; расечѣши [Nikoljac 83] vs разсѣчѣши [NIM 25], расѣчѣши [MSPC 141, SB III22, Rum. 42] vs расѣчѣши [MSPC 42]; расоуды [Nikoljac 83], расѣди [MSPC 42], расоуды [NIM 25], расѣди [SB III22, Rum. 42] vs расоуды [MSPC 141]; разѣширише [Nikoljac 83] vs раширише [NIM 25]; сладѣкоу [Nikoljac 83] vs слаткѣ [MSPC 42]; тежкѣ [MSPC 141] vs тежкѣ [Nikoljac 83], тежѣкѣ [MSPC 42].

In the readings, I have included variant writings of the group 'ps', which are based on the choice of the source of the transcription/transliteration from the Greek language: пс – ψ as well as φ – π, and also those cases, in which one of the compared lexemes differs with a different consonant/group of consonants (e.g. ефѡи [Nikoljac 83], ефѡе [MSPC 141] vs юфѡтаю [NIM 25]; гигандѡи [Nikoljac 83] vs гигантѡи [MSPC 141]).

Apart from proper names, I have not included the differences based on the duplication of single graphemes (for consonants) e.g.: елини [Nikoljac 83] vs елѣлини [MSPC 42], елѣлини [NIM 25]; истинѣ [Nikoljac 83] vs истиннѣ [NIM 25]; любѣлиниѣ [Nikoljac 83] vs любѣлиниѣ [NIM 25]; нерастворѣнѡмь [Nikoljac 83] vs нерастворѣнѡмь [MSPC 141], нерастворѣнѡ [SB III22, Rum. 42]; поставѣлини [Nikoljac 83] vs поставѣлини [MSPC 42], поставѣлини [MSPC 141]; скверѣнѣ [Nikoljac 83] vs скверѣнѣ [MSPC 141]; слышанѣно [Nikoljac 83] vs слышанѣно [SB III22, Rum. 42]; оумилѣнѣно [Nikoljac 83] vs оумилѣно [NIM 25]; ѡриноуѣни [Nikoljac 83] vs ѡриноуѣни [MSPC 42], ѡриноуѣны [MSPC 141].

In the readings, I have not distinguished the use of different abbreviations (e.g. $\overline{\Gamma\text{H}\text{H}}$ – $\overline{\Gamma\text{H}\text{H}}$) in the copies, should they retain the same grammatical form. Also, I do not provide a reading, should one of the compared forms be written with an abbreviation without the inflexional ending ($\overline{\Gamma\text{P}\text{A}\text{A}}$ vs $\overline{\Gamma\text{P}\text{A}}$, $\overline{\text{Z}\text{A}\text{T}\text{O}}$ vs $\overline{\text{Z}\text{A}}$, $\overline{\text{L}\text{Y}\text{D}\text{I}\text{E}}$ vs $\overline{\text{L}\text{Y}}$, $\overline{\text{P}\text{O}\text{C}\text{P}\text{E}\text{D}\text{E}}$ vs $\overline{\text{P}\text{O}\text{C}\text{P}\text{E}}$); an exception are those situations in which the writing of the verb may suggest the use of a supinum form (e.g.: $\overline{\text{A}\text{H}\text{E}}$ $\overline{\text{X}\text{O}\text{U}\text{E}\text{H}\text{H}}$ $\overline{\text{C}\text{H}\text{X}}$ $\overline{\text{P}\text{O}\text{T}\text{P}\text{E}\text{B}\text{H}\text{I}}$ [Nikoljac 83] vs [...] $\overline{\text{P}\text{O}\text{T}\text{P}\text{E}\text{B}\text{H}\text{H}}$ [MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42], $\overline{\text{P}\text{O}\text{T}\text{P}\text{E}\text{B}\text{H}\text{H}}$ [NIM 25]; cf. $\overline{\text{O}\text{T}\text{B}\text{O}\text{P}\text{H}\text{H}}$ $\overline{\text{B}\text{E}\text{L}\text{E}\text{H}\text{E}}$ [Nikoljac 83] vs $\overline{\text{O}\text{T}\text{B}\text{O}\text{P}\text{H}\text{H}}$ [...] [MSPC 42]; $\overline{\text{D}\text{A}}$ $\overline{\text{H}\text{A}\text{K}\text{A}\text{K}\text{O}\text{Y}\text{H}}$ $\overline{\text{C}\text{E}}$ $\overline{\text{H}\text{Z}\text{B}\text{O}\text{Y}\text{H}\text{H}}$ $\overline{\text{E}\text{Y}}$ [Nikoljac 83] vs [...] $\overline{\text{H}\text{Z}\text{B}\text{O}\text{Y}\text{H}\text{H}}$ [MSPC 42, MSPC 141], [...] $\overline{\text{H}\text{Z}\text{B}\text{O}\text{Y}\text{H}\text{H}}$ [NIM 25]).

I note the writing of the numeric values with words, also in those cases, in which the value has been noted by a letter. I do not indicate the differences in the applied punctuation.

The edition notes the choice of quotations and loanwords – the presence of biblical quotes as well as quotations from poetical works, which are quite recognisable.

For the purpose of clarity, I have divided the text into sections. The text of the PH II has not been compared with the text of the PGr. I have decided not to reproduce the edition of A. Vasiliev as it is quite well-known, yet does not allow to indicate the protograph of the PH II. Let us hope that this will be enabled by its announced forthcoming edition of the PGr. Where it has been appropriate (in the footnotes), I have introduced the titles of the chapters from the PGr (following Vasiliev's edition) as well as from the PH I (following Popov's edition), which allow us to recognize the original segmentation of the PH II.

V. PH II. The text

/f. 121v4/

1. [БГОВИДЦА МѠУСЕА ПРРКА КНИГА]¹²

Създа>нь³ бы прѣѡцѣ роукою бжїею. крѣтн⁴и носѣ⁴ шбразь. адамь. прѣвы⁵ оубо повѣдоуѣт⁶ се⁷, вѣстоць прѣвы. втори же, азь, западь. третии. азь полоуноцию. четвертою же⁸ слово .м̃. полоу⁹днь⁹. иже¹⁰ ѡ ребрь его създав¹¹ше¹¹ се ев¹¹ви. шво оубо четиремь съставомь же. и изливомь растворен¹²но иматъ іѣство. шво же тричестноіе¹² д̃ши повѣдѣтъ, сирѣ¹³, кровь хракотити¹⁴. зеленоу жльчь, и чрьноу, топлотоу, стѣдєнь, мокротоу, и соушоу. шг¹⁵нь, и въздѣхъ, водоу землю¹⁵, лѣтоу¹⁶ жет¹⁷вѣ. есенъ, и зимоу. гор¹⁸на¹⁷, и¹⁸ дол¹⁸на. десна¹⁸, и лева¹⁹. поставлен¹⁹ны бише ѡ б̃а питати се въ рани. соупостат²⁰ же сатана /f. 122г/ иже въ четверти²⁰ д̃нь нѣный исп̃а, разгрѣдєвъ на в²¹сєдржителя. такоже повѣдоуѣтъ мѠусеѡва книга. завистию шельк²¹ се въ змиа. и прїидє б²²сєдовати съ ев²²вою. таже ѡ б̃а заповѣдан²³на юи оувѣти питаше²¹, шна же ѡвѣща г²⁴лїє, іако тѣчию живот²⁴номоу дрѣвоу >не²² прикосноути се повелѣ б̃ъ іако да не оумремь. и ина же в²⁴са въ власти имети и питети²³ се. тѣм²³же съвѣщаває соупостатъ р̃є єи. іако аще тѣчию прикоснете²⁴ се

¹ крнига (!) Nikoljac 83.

² Ἱστορία παλαιῶν περιέχων ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ, PGr, p. 188; Гиа книга бытия нѣси и земли, PH I, p. 1. The chapter is based on Gen 1:27, Gen 2:4–25 (1, 2), Gen 3:1–13 (2, 3), as well as on non-biblical sources (1).

³ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁴ нос (!) MSPC 42.

⁵ прѣвы MSPC 42; а MSPC 141; ѡ NIM 25.

⁶ повѣдѣт MSPC 42.

⁷ Ø MSPC 42, NIM 25.

⁸ еже MSPC 42.

⁹ полѣдньные MSPC 141; полоудньне NIM 25.

¹⁰ и иже NIM 25.

¹¹ създав¹¹ши NIM 25.

¹² тричесное MSPC 42.

¹³ сирѣчь NIM 25.

¹⁴ хракотини MSPC 42; хракотины MSPC 141, NIM 25.

¹⁵ и землиоу MSPC 42.

¹⁶ лѣто MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

¹⁷ и горнаа MSPC 42; горнаа MSPC 141; гор¹⁸на NIM 25.

¹⁸ Ø MSPC 141, NIM 25.

¹⁹ лѣва MSPC 42.

²⁰ четверътын MSPC 141.

²¹ питааше MSPC 141.

²² MSPC 42, MSPC 141.

²³ питати NIM 25.

²⁴ прикосноути MSPC 42.

дрѣвоу бозы боудете вѣще²⁵ зло и добро. 2. [ѡ сѣвѣтѣ а^аамо^{аа}]²⁶ видѣв^аши же жена дрѣвоу красотоу възет^а се мыслию въ рав^анобѣжнѣ. и поведа моужоу своему сѣвѣтѣ зминнѣ, и приста адамъ сѣвѣтоу. юе добро рѣ се бити намъ бо^агѡ. и авнѣ вѣнѣгда приста сѣвѣтоу²⁷. вѣрѣтоше се ѡба въкоупѣ нага юже ношаста бѣот^а кан^аноу ю ѡдѣждоу. и тако ѡ наготи своѣ позна^а/f. 122v/ше іако не тѣчню сею нази быв^аше²⁸. нѣ и²⁹ ѡ бѣжѣе любве разоучише се. мнѡзи же ѡ дрѣвѣ живот^анѣмъ въ сѣпреніе словесѣ выпадоше. вѣи³⁰ оубѡ видѣн^аіе єго³¹ дрѣва³² некоего рѣше. дрѡзи же дрѣво просто³³ плѡносно. ннѣ же видѣ³⁴ вѡщита. нѣци³⁵ же смоквоу, дрѡзи же грозѣ. и си вси право не полоучающе добрѣ, погрѣшише снѣ глѣюще. сего ради ѡ семѣ паче³⁶ глѣеть³⁷ бѣжтвеню писаніе. іако заравно бѣжѣа, прѣвоздан^ани³⁸ рѡначел^аници из раѣ ѡпадоше. 3. [ѡ дрѣ^авѣ развѣн^аіе иже въ раи]³⁹ нѣ и дамаскынъ іѡанъ прѣмѣдри въ некоемъ тропари въскрѣснаго⁴⁰ канѡна снѣ оусѡваіе⁴¹ ѡпадѣн^аіе⁴² въспѣваіе⁴³ глѣ⁴⁴. ⁴⁵зми⁴⁶ плѣзевъ изъ єдема, мене любленіе⁴⁷ бѣжтва прѣлѣсти и⁴⁷ на земаю поврѣже*, тѣм⁴⁸же ради сего вѣроуіемъ истин^аѣ⁴⁸, іако желаніемъ бѣжтва прѣлѣстише се и⁴⁹ испадоше. дрѣво⁵⁰ живот^аноу нѣ ино что /f. 123r/ тѣчню самъ снѣ и слово бѣжѣе, и бѣ наш^а іѡ хс. и прѣсѣтѣ⁵¹ и животвореци⁵² дх^а. иже и⁵³ іавлѣаше се адамоу, іако дрѣво високоє досеже нѣсѣ⁵⁴. ємоу же видѣн^аіе краснѣише вѣ ѡ всѣ соуци^а въ раи. сего ради ѡ сего ю іавлен^ано. іако та⁵⁵ слава бѣжѣа іавѣ іако дх^а сѣтѣ вѣше стоіе посрѣ раи, цвѣтѣ въ нѣмъ⁵⁶. тѣм⁵⁷же и дѣавѡлъ сице рѣ къ євѣ, іако аще прикоснете се ємоу, не смѣрѣтию оумрете, ноу⁵⁷ чюдны боудете. прикосноуѣ⁵⁸ же се славѣ бѣжѣи [прославит^а се]⁵⁹, сего ради бѣ заповѣда имъ глѣ⁶⁰,

²⁵ видѣше MSPC 42.

²⁶ Added on the margin MSPC 42.

²⁷ сѣвѣтѣ єє MSPC 141.

²⁸ быше NIM 25.

²⁹ Ø MSPC 42.

³⁰ и ѡвѣ MSPC 141.

³¹ Ø MSPC 42.

³² по дрѣва MSPC 42.

³³ Ø MSPC 42.

³⁴ видѣ MSPC 141.

³⁵ нѣци MSPC 141.

³⁶ наче MSPC 42.

³⁷ глѣти MSPC 42.

³⁸ прѣвозданіи MSPC 141.

³⁹ Added on the margin MSPC 42.

⁴⁰ въскрѣснаго MSPC 42.

⁴¹ оусѡваіе MSPC 42; ѡсѡваіе MSPC 141;

оусѡваіе NIM 25.

⁴² ѡпадѣн^аіе MSPC 42.

⁴³ въспѣвать MSPC 42; въспѣваіе NIM 25.

⁴⁴ глѣеть NIM 25.

⁴⁵ —* St. John of Damascus, *Sunday Canon* (tone 7), other Irmos of Ode 3.

⁴⁶ змиіи MSPC 42, MSPC 141; змии NIM 25.

⁴⁷ Ø MSPC 141.

⁴⁸ истиннѣ NIM 25.

⁴⁹ Ø MSPC 42.

⁵⁰ дрѣво же NIM 25.

⁵¹ прѣсѣтѣ MSPC 42.

⁵² животворециіи MSPC 42, MSPC 141.

⁵³ Ø MSPC 42, MSPC 141.

⁵⁴ до нѣсѣ MSPC 141, NIM 25.

⁵⁵ Ø MSPC 42.

⁵⁶ нѣ MSPC 42.

⁵⁷ нѣ MSPC 42, MSPC 141.

⁵⁸ бо MSPC 141, NIM 25.

⁵⁹ прославитѣ MSPC 42.

⁶⁰ рѣкъ MSPC 141, NIM 25.

іако аще прикоснете⁶¹ се ємоу оумрете⁶². нъ да не почюдит⁶³ се кто заніє рѣ се сице. [идѣже іє бжїе явлїенїе, іако рѣ бжтвѣноу писанїе. не приближати се повелѣ. Сице]⁶³ и послѣже⁶⁴ моисею на синан рече іако єгда слава бжїа явит се на горѣ вѣсакъ прикосноуви се сѣмьртію оумреть. сего рѣ рѣ сице⁶⁵ ѡ славѣ бжїи да не при/f. 123v/коснеши се юи, ни же искоушиши єю, такоже⁶⁶ бо и въ книзѣ бытіа пише. ⁶⁷іако ѡ вѣсакого дрѣва иже въ рани пишоу снесте сирѣ⁶⁸ ѡ дрѣвѣсь снѣни⁶⁹. ѡ дрѣва же животнаго⁷⁰ иже посрѣ раіа. да не прикоснеши се ємоу*. тѣмъ же [іавѣ ѡ сего]⁷¹ не бе іадомо дрѣво нъ слава бжїа являю се посрѣ раіа. ѡ нїи же заповѣда се адамоу да не прикоснет⁷² се. прѣслоушав⁷³ же и прикосноув⁷⁴ се, вѣрѣте се нагъ.

Тѣмъ же іавѣ іє іако заравно бжїа испадє, 4. глїюще иже іако смєшенїе адамоу сѣ євѣоу въ рани бѣ, анаѣма да боудеть. адамъ оубо повнїегда изити ємоу из раіа .л. лѣ⁷² сътвори плаче се, и тако потоми бѣ сѣ євѣоу. бѣгомьскы>м[ъ]<⁷³ же, фоггдагнїагитомъ⁷⁴ глїющїи⁷⁵. іако соупостатъ сѣ євѣоу⁷⁶ бѣ и рѡди каина проклети да боудѣтъ. 5. ⁷⁷познав⁷⁸ же адамъ жєноу свою. и зачєтъ и роди каина, бѣ же каинъ іако тлькоуѣ се /f. 124r/ стєжанїе, или завист, или ревновобразїе. прѣскверньнъ соупротивникъ⁷⁹ бѣ. и всако лоукаво дѣло тѣ⁸⁰ сътвори. и свѣтелствоуєтъ ми сѣ словомъ критски начелникъ, андрєа, пише⁸¹ оумилїєнно въ великымъ⁸² канонѣ поє⁸³. ⁸⁴Иже каинъ и ми дѣше стѣтнаго всѣхъ зижїтелю, даіанїа⁸⁵ скверньна, и жрѣвѣ твою⁸⁶ мрьскоу, и житїе нечїсто принєсохъ⁸⁷ въкоупѣ*, тѣмъ же и вѣсѣдїхѡмъ се. Овѣтелствоуєтъ сице, іако все житїе каиново лоукаво бѣ, и скверньно, и не тѣчию жрѣтѣвоу неѡгѡдѣноу принєсе, нъ и вѣсако дѣло лоукаво имєше:

6. ⁸⁷По⁸⁸ сѣмь бѣ адамоу снѣ, єгоже⁸⁹ именѡва авель. иже сказоує се плачь, или каженїе, или прѣпѣтїю. принєсе же бѣ ѡ прѣвѣнцѣ вѣць своѣ.

⁶¹ прикоснет⁶¹ MSPC 42.

⁶² оумреть MSPC 42.

⁶³ Ø MSPC 42.

⁶⁴ послѣже MSPC 141.

⁶⁵ се сице NIM 25.

⁶⁶ тако MSPC 141, NIM 25.

⁶⁷ —* Cf. Gen 3:3.

⁶⁸ сїирѣчь NIM 25.

⁶⁹ сѣнѣднїи MSPC 141.

⁷⁰ животнаго MSPC 42.

⁷¹ ѡ сего іавѣ MSPC 141.

⁷² Ø MSPC 42.

⁷³ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁷⁴ The word фоггдагнїагитомъ was later corrected into фоггдагнїагитомъ (с erased). фоггдагнїагитомъ MSPC 42; фоггдагнїагитѡ MSPC 141; фоггдагнїагитомъ later corrected into фоггдагнїагитомъ (с erased) NIM 25.

⁷⁵ глїющїи MSPC 42, MSPC 141.

⁷⁶ євоу NIM 25.

⁷⁷ Περί τοῦ Κάιν, p. 192. This part of the chapter is based on Gen 4:1.4 (5, 6); Gen 4:8–15 (7); Gen 4:18 (8).

⁷⁸ Познав MSPC 141; позна NIM 25.

⁷⁹ сѣпротивникъ NIM 25.

⁸⁰ Ø MSPC 141.

⁸¹ пишеть MSPC 42.

⁸² великомъ MSPC 141, NIM 25.

⁸³ и поє NIM 25.

⁸⁴ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1331C).

⁸⁵ дѣанїа MSPC 42.

⁸⁶ Ø MSPC 141.

⁸⁷ ѡ авель, PH I, p. 7.

⁸⁸ И по MSPC 141.

⁸⁹ єго MSPC 42.

и ѿ⁹⁰ тоу⁹¹чнѣхъ свой, свѣ⁹²дѣтельствоу⁹²етъ же <и>⁹³ ѿ семѣхъ бж⁹⁴твѣныхъ ан⁹⁴дреа кр⁹⁵тскы⁹⁵ оумилѣн⁹⁵но въспѣваю, ⁹⁶авелове ісе не оуп⁹⁶обѣ се прав⁹⁶де. дари /f. 124v/ тебѣ оу⁹⁷годни⁹⁷е не принесѣ когда. ни дѣло бж⁹⁷твѣно, ни жр⁹⁷тв⁹⁷оу чистоу. ни жити⁹⁷е непорочно*. 7. ⁹⁸сицевъ бѣ авель праведънъ, и бг⁹⁸очъстивъ. тако правдоу, и страхомъ бж⁹⁸киемъ живеше. тѣмъ же и жр⁹⁸тв⁹⁸оу его при⁹⁸е⁹⁸тъ гъ бѣ. канноу⁹⁹ же гноушашѣ и ѿвращашѣ¹⁰⁰. того ради позва¹⁰¹ бр¹⁰¹а своего авела. гл¹⁰¹е сице¹⁰² ¹⁰³изидемъ на поли¹⁰⁴*, ¹⁰⁵и вѣста кань на¹⁰⁶ брата своего авела и оуби юго*, и оубивъ въпроси юго гъ гл¹⁰⁷е ¹⁰⁷гдѣ ю братъ твои*, и ѿвѣща кань и рѣ къ гоу. ¹⁰⁸еда стража¹⁰⁹ юсьмъ азъ братоу моему. и рѣ гъ къ канноу ¹¹⁰что се сътворишь еси. кровь брата твоего ѿ земли въпи¹¹⁰ють къ мнѣ. проклѣ ты ѿ все¹¹⁰е земли. ¹¹¹пакѣ¹¹¹ аще би развела оуста сво¹¹¹а при¹¹¹е¹¹¹ти кровь брата твоего ѿ роукоу твою*. и рѣ кань къ гоу ¹¹²аще изгониши ме днѣ ѿ лица земли. и ѿ лица твоего, съкрию се* и боудеть¹¹³ вѣсакъ върѣта/f. 125r/ѿи¹¹⁴ ме оуби¹¹⁴етъ ме. и ¹¹⁵рѣ гъ къ канноу ¹¹⁶не тако, нъ боудеть вѣсакъ иже оуби¹¹⁶етъ канна, ѿ¹¹⁷ мьщени¹¹⁸ раз¹¹⁹рѣшити¹¹⁹, и бѣдетъ кань стени и тресе се на земли*. и не бѣше кто смею оубити канна іако да не боудеть повынъ сед¹²⁰милъ мьщениемъ, ѿмьщениа же сътъ пакѣ именоваше се зане иже сн¹²⁰а сътворитъ¹²⁰, не избе¹²⁰гнетъ гнѣва бж¹²⁰іа, нъ ѿмьстити¹²¹ се¹²² ѿ б¹²²а такови грѣ, сего ради именоваше се ѿмьщениа іако ѿ б¹²²а ѿмьщеніе при¹²³е¹²³млюща¹²³. 8. пакѣ имеше кань дела ѿ произ¹²³воленіа, соутъ сн¹²³а. прѣвое б¹²³а прогнѣва, ѿца впечали, мѣтръ въсече¹²⁴ди, бр¹²⁴а оуби¹²⁴, землю вскверни,

⁹⁰ ѿ MSPC 42.

⁹¹ тоу⁹¹чнѣхъ NIM 25.

⁹² свѣ⁹²дѣтельствоу⁹²етъ NIM 25.

⁹³ Added above the verse. Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁹⁴ бж⁹⁴твѣныхъ MSPC 141; бж⁹⁴твѣнѣхъ NIM 25.

⁹⁵ кр⁹⁵тскы NIM 25.

⁹⁶ –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1331B–C).

⁹⁷ оу⁹⁷годны NIM 25.

⁹⁸ Περί τοῦ Ἀβελ, PGr, p. 192.

⁹⁹ каннове MSPC 42.

¹⁰⁰ ѿвращашѣ ѿ MSPC 42; ѿвращашѣ MSPC 141.

¹⁰¹ позва MSPC 42.

¹⁰² сѣице NIM 25.

¹⁰³ –* Gen 4:8 (LXX).

¹⁰⁴ поле MSPC 141.

¹⁰⁵ –* Gen 4:8 (LXX).

¹⁰⁶ наа (!) NIM 25.

¹⁰⁷ –* Gen 4:9.

¹⁰⁸ –* Gen 4:9.

¹⁰⁹ стража MSPC 42, MSPC 141.

¹¹⁰ –* Cf. Gen 4:10.6.

¹¹¹ іако MSPC 141.

¹¹² –* Gen 4:14.

¹¹³ бѣде MSPC 141.

¹¹⁴ върѣтѣхъ NIM 25.

¹¹⁵ Ø MSPC 42.

¹¹⁶ –* Cf. Gen 4:15.

¹¹⁷ сѣмъ MSPC 141; сѣдмъ NIM 25.

¹¹⁸ мьщени NIM 25, MSPC 141; мьщени NIM 25.

¹¹⁹ раз¹¹⁹рѣшити MSPC 42, MSPC 141; раз¹¹⁹рѣшити NIM 25.

¹²⁰ сътворити MSPC 141.

¹²¹ ѿмьстити MSPC 42.

¹²² Added above the verse. Ø MSPC 42, MSPC 141.

¹²³ The word при¹²³е¹²³млюще was later corrected into при¹²³е¹²³млюща.

¹²⁴ оуби NIM 25.

бѣ¹²⁵ слыга, и себе ѡсоуди. сего ради проклет¹ се¹²⁶ ѿ бѣ стѣнати и трѣсти се на земли. и не смѣати комоу оубити юго ѡбрѣтающа тако да зрѣше юго, потомъ оуцеломѣдрет⁴ се, и не твореть¹²⁷ оубиство¹²⁸. прѣбѣ¹ же каинъ стѣне и тресе се на /f. 125v/ земли. и бѣше даже до второу тисоушю¹²⁹ моучинь¹³⁰. роди же сѣни и дщери. роди же се емоу¹³¹ каиноу сѣнь и нарѣ¹ [име емоу]¹³² еносъ.¹³³ и семоу роди се, гандадъ¹³⁴, гандадъ¹³⁵ же роди малелла¹³⁶. малелль¹³⁷ же роди мафсала¹³⁸. мафсала¹³⁹ же роди ламеха*. 9. сѣни¹⁴¹ ламѣ ѿ чрѣва матери свое¹⁴², роди се слѣпъ. приѣтъ же даръ ѿ бѣ стрѣлати право¹⁴³ скоти вѣсакыѣ и оубиваше ихъ. и не тѣчию четвороного, нъ и летающа. имѣше же водещаго и. и тѣчию роукоу еѣго направлѣше на мѣстѡ ѡно идѣже животнѡ видѣше¹⁴⁴ или птица, и тако поущае стрѣлоу ѡстрѣлѣше и, каково¹⁴⁵ да бѣше оубиваше ю. и хранѣше се ловомъ.¹⁴⁶ възет⁴ же двѣ женѣ, и¹⁴⁷ имѣ прѣвои дадъ¹⁴⁸ да¹⁴⁹, и¹⁴⁹ имѣ втори сѣла*. въземлю же ламѣ на вѣсакъ днь юношу водещаго и¹⁵⁰ исхожаше и ловлѣше¹⁵¹ животнаа, и хранѣше¹⁵² себѣ и жены своѣ:~

10. [ѡ смърти каиноѡ]¹⁵³. Достоужив⁴ же каинъ¹⁵⁴ ѿ много болѣ/f. 126r/- знѣнїѣ ѡни жизни, еже стѣнати¹⁵⁵ на земли и трѣсти се. вѣдасть себе въ горы поустѣ¹⁵⁶ и въ¹⁵⁷ езера невѣходнаа¹⁵⁸, глѣе въ себе сице, еда како поне ѿ звѣрей¹⁵⁹ погоубленъ боу¹ или ѿ пѣтиць снѣдѣнъ, и не бѣ никтоже оубиваѣи¹⁶⁰ каина. бы¹

¹²⁵ бѣу MSPC 42.

¹²⁶ Ѧ MSPC 42.

¹²⁷ творити NIM 25.

¹²⁸ оубиство MSPC 42, NIM 25; ѡбиство MSPC 141.

¹²⁹ тисѡще MSPC 141.

¹³⁰ моучини MSPC 42.

¹³¹ Ѧ MSPC 42, MSPC 141.

¹³² емѣ имѣ MSPC 141.

¹³³ -* Gen 4:18.

¹³⁴ гандадѣ MSPC 42.

¹³⁵ гандадѣ MSPC 42.

¹³⁶ малелена MSPC 42, NIM 25; малелелла MSPC 141.

¹³⁷ малелена MSPC 42; малелелль MSPC 141, NIM 25.

¹³⁸ The word мафсала was later corrected into мафсала. мафсала MSPC 141; мафсала NIM 25.

¹³⁹ мафсала NIM 25.

¹⁴⁰ Περί τοῦ Λάμεχ, PGr, p. 193.

¹⁴¹ сѣ MSPC 42; сѣни MSPC 141, NIM 25.

¹⁴² свое MSPC 141.

¹⁴³ правѣ MSPC 141.

¹⁴⁴ видѣше MSPC 42.

¹⁴⁵ каково ѡво MSPC 141; [...]во NIM 25.

¹⁴⁶ -* Cf. Gen 4:19.

¹⁴⁷ Ѧ MSPC 141, NIM 25.

¹⁴⁸ дада MSPC 141; дада NIM 25.

¹⁴⁹ Ѧ MSPC 141, NIM 25.

¹⁵⁰ Ѧ NIM 25.

¹⁵¹ ловла MSPC 42.

¹⁵² хранѣше MSPC 42.

¹⁵³ Περί τοῦ θανάτου Κάιν, PGr, p. 194; о каинѣ, PH I, p. 10. The chapter is based on Gen 4:23–24 (11), as well as non-biblical sources (10).

¹⁵⁴ и каинъ NIM 25.

¹⁵⁵ стѣнати (!) NIM 25.

¹⁵⁶ поустѣ NIM 25.

¹⁵⁷ Ѧ MSPC 42.

¹⁵⁸ непроходна MSPC 141; невѣходна NIM 25.

¹⁵⁹ звѣры MSPC 42.

¹⁶⁰ ѡбивае MSPC 141; оубиваѣи NIM 25.

же единого¹⁶¹ днѣмъ изити ламехоу слѣпомоу ловити ловь съ юношею водешимъ
его и бивши¹⁶² нѣмъ близъ езера. рѣ къ ламехоу юноша виждоу¹⁶³ при езерѣ трѣстїи
колѣблюще¹⁶⁴ се >и<¹⁶⁵ мню іако звѣрь ю. и гла къ нѣмоу ламѣ направи ми рѣкоу
идѣже мнитъ ти се іакоже¹⁶⁶ ю. и направивъ роукоу емоу юноша, и стрѣливъ оуда-
ри въ¹⁶⁸ канна и оубы ю не вѣде іако каннъ ю. разоумевъ же ѿ оударенїа стрѣли
и ѿ роуки, іако члѣка оустрѣли. и въздѣхноувъ оубо каннъ горко, оумрѣ. и тако ра-
зоумевъ¹⁶⁹ ламѣ іако оубить канна, wskрѣвѣ. и¹⁷⁰ оударивъ юношоу рѣкою, и¹⁷¹ оубить
и того. и вѣ плаче се ламѣ, /f. 126v/ <и>¹⁷² вбрѣтше же его нѣци¹⁷³ привелоше
его къ домоу. и вшы въ домъ свон. въсприѣ плачь велѣи. 11. и начеть¹⁷⁴ плакати
се съ нимъ и жена¹⁷⁵ его, молеци¹⁷⁶ юго въпрашаючи¹⁷⁷ его вїнноу¹⁷⁸ плача¹⁷⁹. ламѣ
же плаче се¹⁸⁰ велѣи, рѣ сице, ¹⁸¹жени ламеховы адда, и селла, оуслышите глѣсъ мои,
и вѣншните словеса моя. іако мѣжа оубихъ въ стрѣпъ себе, и юношѣ въ развоу
мнѣ. іако седнищъ ѿмьсти се каннъ. ламехъ же седѣдесе седмицею мыщенїемъ ѿ ба-
мьститъ¹⁸² се. и моучѣ¹⁸³ се вѣще канна мнѣжаю. Сицевемъ словомъ и критскы
андреа чїони¹⁸⁴ свѣтелствѣ¹⁸⁵ ми, пише сице. ¹⁸⁶моужа оубихъ на разво себе, и¹⁸⁷
юношѣ на стрѣпъ себе, ламѣ плаче¹⁸⁸ вѣпнѣше, сирѣ своимъ женамъ*. Сынъ¹⁸⁹ бо бра-
тїи прѣвы¹⁹⁰, своего исповѣданїа бѣ вѣразъ. и тако въскорѣ прощенїе приетъ
ѿ ба. понїеже ѿ своего произволенїа, самъ себе соудѣи вьстѣ: /f. 127r/

12. [ѿ авеле]¹⁹¹. Адамъ же видѣ авела оубита. не вѣди¹⁹² образъ смьрти
каковъ ѣ. присѣдешѣ тѣлеси авелове ,г. дны¹⁹³. аггл же бжїи пришѣ къ нѣмъ и рѣ,

¹⁶¹ единою (!) MSPC 141.

¹⁶² Ø MSPC 42.

¹⁶³ видѣ (!) NIM 25.

¹⁶⁴ колѣблюще MSPC 141.

¹⁶⁵ MSPC 42, MSPC 141.

¹⁶⁶ іако MSPC 42.

¹⁶⁷ The text ends abruptly in NIM 25 (f. 20v).

¹⁶⁸ Ø MSPC 42.

¹⁶⁹ разоумѣ MSPC 42.

¹⁷⁰ Ø MSPC 141.

¹⁷¹ Ø MSPC 42.

¹⁷² Ø MSPC 42, MSPC 141.

¹⁷³ нѣци MSPC 141.

¹⁷⁴ начешѣ MSPC 141.

¹⁷⁵ MSPC 42, MSPC 141

¹⁷⁶ мѣююще MSPC 42; мѣющи MSPC 141.

¹⁷⁷ въпрашающе MSPC 42; вѣпрашающе MSPC 141.

¹⁷⁸ виноу MSPC 42.

¹⁷⁹ плачь MSPC 42, MSPC 141.

¹⁸⁰ Ø MSPC 141.

¹⁸¹ –* Cf. Gen 4:23–24.

¹⁸² мьстив MSPC 42.

¹⁸³ The word моучи was later corrected into моучѣ. моучи MSPC 42.

¹⁸⁴ чїоныи MSPC 141.

¹⁸⁵ свѣтелствѣт MSPC 141.

¹⁸⁶ –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1339C).

¹⁸⁷ Ø MSPC 42.

¹⁸⁸ плаче се MSPC 42.

¹⁸⁹ съ MSPC 42.

¹⁹⁰ прѣвїи MSPC 42; прѣвыи MSPC 141.

¹⁹¹ Περὶ τοῦ θανάτου Ἀβελ [Περὶ τοῦ Ἀδάμ], р. PGr, 195; о адамѣ [задало о адамѣ], PH I, р. 12. The chapter is based on Gen 3:19 (12); Gen 4:25 (13); Gen 6:2, Gen 5:1–26, Gen 6:4, Gen 5:24 (14); Gen 7:1 (15), as well as on non-biblical sources.

¹⁹² вѣдыи MSPC 141.

¹⁹³ днїи MSPC 42.

адаме что присѣдиши тѣлесѣ¹⁹⁴ мръвѣнѣмъ безгласнѣ¹⁹⁵ ѿ и недѣвжимѣ¹⁹⁵ авель. та бо ѿ клетѣва юже слышала ѿси, ¹⁹⁶тако земля ѿси, и въ землю пондеши*. Она оубо слышавъ адамъ ѿ аггала, начеть плакати се¹⁹⁷ горѣцѣ. вобрѣте¹⁹⁸ же камень¹⁹⁹ яко пещерѣ, и положи тѣло авелово въ нѣю²⁰⁰. и на всакъ днѣ прихѣжаше зреше²⁰¹ его, такоже видеше съгнивающе²⁰² се. мнѡгъ плачь паче²⁰³ придѣжаше. помышляше²⁰⁴ какоу чашѣ горѣкоу, съмръти хотѣше пити. 13. ²⁰⁵роди же адамъ въ мѣсто юго дрсгаго сѣна, и нарѣ имѣ еиѣ ситѣ²⁰⁶. тако и сѣны и дщери свое бѣгочьстїю²⁰⁷ наоучи. роди же адамъ тако исиѣ²⁰⁸ пишеть, сѣны и дщере²⁰⁹ ѿ. имѣ же вженнѣше се, /f. 127v/ въ л. быше, вѣноуци же каиновы²¹⁰ лоукава²¹¹ соущи. въ нечистотѣ²¹² скврѣнѣхъ вбратише се, и все иже²¹³ лоукавою съдѣкаше, ѿ бѣ ѿлоучише се, и бѣ вставнѣше²¹⁴ своимъ воламъ послѣдоваше. лоукаваго и злодѣлателя твореща²¹⁵ дѣла. страха бѣжиа не имѣше. Оего ради прогнѣва се бѣ на нѣ. и всхотѣ ѿ лица >всѣю²¹⁶ землѣ потрѣбити ихъ. ²¹⁷видѣвше же [ситови²¹⁸ сѣнове²¹⁹] дщере каинове²²⁰ красны соущи, възеше ихъ себе жены. ѿ всѣхъ иже избраше*, и наоучише се ѿ нѣ вставити гѣ и въ свой воллахъ ходити, такоже сами хотѣхѣ²²¹. и ѿ сѣмъ роде въспоминають хс въ еѣлїи гл҃е. ²²²также²²³ въ днѣ ноѣви гадоущи и пиюще приде²²⁴ на нѣ потопъ*. поѣно андреа крискы пише ѿ, иже ²²⁵при нои спсе, съгрѣшивѣшимъ оупѣвѣхъ се*. нѣ и всако вѣтѣхѣе и новое писаниѣ ѡнехъ плачѣ безаконїе*. къ симъ же и пѣно/f. 128r/письць ѿ, тако ²²⁶азъ въ нихъ ²²⁷спеще²²⁸ въ гробѣхъ²²⁹. ихъ же не поменѣ к томиѣ, и тыи²³⁰ ѿ рѣкы твоѣе²³¹ ѿриновѣнни бише. положи²³² ме

¹⁹⁴ телесе MSPC 42.

¹⁹⁵ неподжимѣ MSPC 141.

¹⁹⁶ —* Gen 3:19.

¹⁹⁷ Ø MSPC 141.

¹⁹⁸ обрѣт MSPC 141.

¹⁹⁹ камъ (?) MSPC 42.

²⁰⁰ нѣю MSPC 42.

²⁰¹ и зреше MSPC 42.

²⁰² и съгнивающе MSPC 141.

²⁰³ плача MSPC 42; Ø MSPC 141.

²⁰⁴ помышляше MSPC 42, MSPC 141.

²⁰⁵ ѿ сифѣ PH I shortened (ASP 138, ANB 740).

²⁰⁶ сифѣ MSPC 141.

²⁰⁷ бл҃гочѣтно MSPC 42; бл҃гочьстїю later corrected into бѣгочьстїю (erased л) MSPC 141.

²⁰⁸ ѿсиѣ MSPC 141.

²⁰⁹ дщери MSPC 42.

²¹⁰ Added above the verse. Ø MSPC 42.

²¹¹ лоукавѣ MSPC 42; лѣкавы MSPC 141.

²¹² нечистотѣ MSPC 141.

²¹³ иже MSPC 42.

²¹⁴ вставнѣ MSPC 42.

²¹⁵ твореще MSPC 141.

²¹⁶ MSPC 42; въсѣ MSPC 141.

²¹⁷ —* Cf. Gen 6:2.

²¹⁸ сифови MSPC 42.

²¹⁹ сѣнове сѣновы MSPC 141.

²²⁰ каиновы MSPC 141.

²²¹ хотѣ хотѣхѣ (!) MSPC 42.

²²² —* Mt 24:38–39.

²²³ также вѣше MSPC 141 (supplemented later).

²²⁴ прїиде MSPC 42; и прїиде MSPC 141.

²²⁵ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1443A).

²²⁶ —* Ps 88(87):6–7.

²²⁷ ны MSPC 141.

²²⁸ спеще MSPC 141.

²²⁹ гробѣхъ MSPC 42; грѣбѣ MSPC 141.

²³⁰ ты MSPC 42; ти MSPC 141.

²³¹ твоѣ MSPC 141.

²³² положише MSPC 141.

въ ровѣ прѣисподѣніемъ^{233*}. 14. роди же се адамоу такоже рече²³⁴ ситѣ²³⁵. Ситѣ²³⁶ же роди еноса, есо (!) же роди каннана²³⁷. каннана²³⁸ же роди мафосала. матфсала²³⁹ же роди нареда. наредѣ же роди еноха, ²⁴⁰родивѣшоу же се²⁴¹. бы²⁴² моужь бл҃гочестивъ испльняе волю бж҃ію. Оувѣтѣ²⁴³ никако прѣбл҃стивѣ се онѣхъ всѣхъ. тогда во вѣше²⁴⁴ гиганѣ²⁴⁵ иже прѣстави се бж҃ію повелениемъ. и²⁴⁴ никтоже ѿ чл҃къ видѣ прѣставленію его. ²⁴⁵гиганѣ²⁴⁶ домѣ²⁴⁷ же всихъ сѣшемъ [и нехотецимъ²⁴⁸] прославити бѣ. 15. ро²⁴⁹ се мѡжь, именемъ ное, мѡжь бл҃гочестивъ вою се бѣ, не прѣбл҃стивѣ се ни съ тѣхъ съвѣтомъ іакѡ и енохъ. Сего верѣте бѣ праведна, рече юмоу згоди прѣмною, іакѡ видѣхъ те праведна въ родѣ семъ. ²⁴⁹и поставлю заветѣ мои с тобою, зане не прѣбоудѣ дхъ мои /f. 128v/ въ чл҃цѣхъ сихъ заеже быти имъ плъти* сирѣчевѣ²⁵⁰ нителю²⁵¹ плѣскихъ желани²⁵¹.

16. ѡ кувотѣхъ:—²⁵² 253 Сѣтвори оубо себе кувотѣ ѿ дрѣвѣ негниющѣхъ^{254*}. снѣ же да сѣтвориши кувотѣ. тѣ²⁵⁵ лакъ²⁵⁶ дл҃жинѣ имъ²⁵⁷ и ,нѣ²⁵⁸ лактѣи²⁵⁹ широтоу емоу, и л. висотоу, съсравѣ²⁶⁰ на лакъ²⁶¹ єдинѣ горѣ <и>²⁶¹ сѣврѣшиши²⁶² его. и сѣтвориши въ нѣмъ долѣ²⁶³ наа²⁶⁴, и горѣ²⁶⁴ наа²⁶⁵. двоекровѣ²⁶⁵ на²⁶⁶ и троекровѣ²⁶⁶ на²⁶⁷. двѣри же сѣврѣши²⁶⁷ ѿ ребрѣ. и въведѣши съ собою [ѿ всѣхъ животныхъ²⁶⁸] ²⁶⁹. >и²⁷⁰ ѿ всѣхъ скѡ. и ѿ всего гада прѣсмикающа се по земли, сѣдѣмъ сѣдѣмъ, мѡжѣскы полѣ и женѣскы. и [въ

²³³ The word прѣисподѣніемъ was later corrected into прѣисподѣніемъ.

²³⁴ рече се MSPC 141.

²³⁵ сѣхъ MSPC 42; снѣхъ MSPC 141.

²³⁶ сѣхъ MSPC 42; снѣхъ MSPC 141.

²³⁷ игандада MSPC 42; ганнана MSPC 141.

²³⁸ игандад MSPC 42; ганнан MSPC 141.

²³⁹ мафсала MSPC 141.

²⁴⁰ Περι του Ἐνώχ, PGr, p. 196; ѡ еносѣ, PH I, p. 14.

²⁴¹ се емъ MSPC 141.

²⁴² быше MSPC 141.

²⁴³ гиганди MSPC 141.

²⁴⁴ Ø MSPC 42.

²⁴⁵ Περι του Νώε, PGr, p. 196; ѡ нон, PH I, p. 14.

²⁴⁶ гигантѡи MSPC 141.

²⁴⁷ нехотецимъ MSPC 141.

²⁴⁸ Added above the verse. Ø MSPC 42.

²⁴⁹ —* Cf. Gen 6:18.4.

²⁵⁰ Ø MSPC 42.

²⁵¹ желани MSPC 42, MSPC 141.

²⁵² The chapter is based on: Gen 6:15–21, Gen 7:8–9 (16, 17); Gen 7:1.11–24; Gen 8:1.6–13 (18); Gen 8:20–21, Gen 9:3–4.9.12–17 (19–21).

²⁵³ In NIM 25 hereon the contents is preserved (f. 22r). ²⁵³—* Gen 6:14.

²⁵⁴ негниющѣхъ MSPC 141; негниющихъ NIM 25.

²⁵⁵ трѣста NIM 25.

²⁵⁶ лактѣи NIM 25.

²⁵⁷ Ø MSPC 42, NIM 25.

²⁵⁸ петъдѣсѣтъ NIM 25.

²⁵⁹ лакъ MSPC 141.

²⁶⁰ и съсравѣ NIM 25.

²⁶¹ Added on the margin. Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁶² ши added above the verse; сѣврѣши MSPC 42.

²⁶³ горѣнаа (!) NIM 25.

²⁶⁴ горѣна MSPC 42; долѣнаа (!) NIM 25.

²⁶⁵ двоекровѣнаа MSPC 141.

²⁶⁶ троекровѣнаа MSPC 141.

²⁶⁷ сѣтвориши MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁶⁸ животныхъ NIM 25.

²⁶⁹ Added on the margin MSPC 42. Ø MSPC 42.

²⁷⁰ MSPC 141, NIM 25. Ø MSPC 42.

нѣго вънесеши]²⁷¹ пицѣ себе и ѡнѣмь, въ еже ѡсти [тебе и ѡнѣмь]²⁷². въвѣши же въ кѹвотъ ѿ всѣхъ животный²⁷³, и ѿ всѣхъ гадь. тако да вѣставиши²⁷⁴ паки семя на лица всѣю землю, сице²⁷⁵ да сътвориши кѹвотъ. и въ ,рѣкѣ²⁷⁶, да съврѣшиши его. 17. и сътвори ное вса елика заповѣда емоу гѣ бѣ. слышахѣ же гиган²⁷⁷де тако праведни²⁷⁸ ное дѣлаше кѹвотъ. /f. 129r/ потопа ради вод²⁷⁹наго, и смеахѣ се емоу. нь и правед²⁸⁰ни ное²⁸¹ ѡ семь глѣше къ гиган²⁸²домь, тако земля ѣ, или ѿ ог²⁸³ни или ѿ воды погинеетъ. и ничтоже ино²⁸³ твораше²⁸⁴ си²⁸⁵, тѣчию сѣде писаше²⁸⁶ на каменѣ и на зѣде²⁸⁷ также хотѣхѣ быти вса, глѣе тако аще ѿ воды погинеетъ земля каменнию встанетъ, аще ли ѿ ог²⁸⁸ни такоже²⁸⁷ зѣде. и многа²⁸⁹ гиган²⁸⁹домь прѣгла²⁹⁰ше свѣтел²⁹⁰ствесю нь прѣвише²⁹¹ непрѣклонны²⁹², и неоумек²⁹³чени не хотѣше прославити творца, нь²⁹⁴ кѣжо ѣ въ своен²⁹⁵ волю²⁹⁶ плѣскои хожаше²⁹⁷. сего ради бѣ²⁹⁸ прогнѣва се на ню. и подаде крѣпость праведному ное. и съврѣши кѹвотъ за ,рѣ. лѣ. двадесе²⁹⁹ же вѣташе. заеже не хотѣху гиган³⁰⁰де приѣти бѣ. 18. и³⁰¹ въ вѣнѣгда съврѣши кѹвотъ. посмоли его вѣнѣтрѣ, и вѣнѣ. въведе³⁰² ное ѿ всѣхъ скотъ такоже заповѣда емоу гѣ бѣ. тоговѣмь повелѣниемь прих³⁰³ожахѣ къ нѣмоу /f. 129v/ живот³⁰⁴наа, и приѣмлю ѣ праведни³⁰⁴ ное. въвожаше ю въ кѹвотъ.³⁰⁵

И повѣнѣгда съврѣшити вса повелѣниа³⁰⁶ правед³⁰⁶номоу. рѣ правед³⁰⁶ному вѣниди въ кивотъ (!) ты³⁰⁷ и сѣнѣве твои, и жены сѣновѣ твоѣ, и жена твоѣа. Се бо азъ наведе³⁰⁸ поплѣ на землю, и³⁰⁹ растлѣ³¹⁰ вѣсакоу плѣ [на земли

²⁷¹ вънесеши въ нѣго MSPC 141; вънесеши же въ нѣго NIM 25.

²⁷² ѡнѣмь и тебѣ NIM 25.

²⁷³ животны NIM 25.

²⁷⁴ вѣставиши MSPC 42.

²⁷⁵ сице же NIM 25.

²⁷⁶ Ø MSPC 42; лѣтъ тѣ (!) NIM 25.

²⁷⁷ гигант NIM 25; гиган²⁷⁷ди NIM 25.

²⁷⁸ праведны NIM 25.

²⁷⁹ вод²⁷⁹наго MSPC 42.

²⁸⁰ праведны NIM 25.

²⁸¹ емоу MSPC 42; емоу MSPC 141.

²⁸² гиган²⁸²домь MSPC 141.

²⁸³ Ø MSPC 141.

²⁸⁴ твораше MSPC 141.

²⁸⁵ си NIM 25; си NIM 25.

²⁸⁶ пишааше NIM 25.

²⁸⁷ встанетъ MSPC 42.

²⁸⁸ многа MSPC 141; многа NIM 25.

²⁸⁹ гиган²⁸⁹домь MSPC 141.

²⁹⁰ прѣгла²⁹⁰ше MSPC 42; Ø MSPC 141.

²⁹¹ прѣвишахѣ MSPC 42.

²⁹² непрѣклонны NIM 25.

²⁹³ неоумек²⁹³чени MSPC 141.

²⁹⁴ Ø MSPC 42.

²⁹⁵ свои NIM 25.

²⁹⁶ воли NIM 25.

²⁹⁷ хожаше MSPC 42; хождааше NIM 25.

²⁹⁸ и бѣ NIM 25.

²⁹⁹ лѣ MSPC 42; лѣ т (!) MSPC 141.

³⁰⁰ гигант NIM 25; гиган³⁰⁰ди NIM 25.

³⁰¹ Ø MSPC 42.

³⁰² въведе³⁰² же MSPC 141.

³⁰³ [...]ждахѣ NIM 25.

³⁰⁴ праведны NIM 25; праведны NIM 25.

³⁰⁵ Пері тѣс кѣωτοῦ, р. 198; ω ποτοπѣ, PH I, р. 16.

³⁰⁶ повелѣниа MSPC 141; [...]лѣнѣна NIM 25.

³⁰⁷ ты NIM 25.

³⁰⁸ наведе³⁰⁸ MSPC 141.

³⁰⁹ Ø NIM 25.

³¹⁰ растлѣ NIM 25.

елика ^ѥ ³¹¹, ³¹² и въниде но^ѥ въ кивотъ, [и с^новѣ его, и жени с^новѣ его и жена его, и затвори ^г ^б въ кивотъ] ³¹³ въне юдѣ*. и бы^ѥ дѣжъ съ н^бсѣ ³¹⁴. и хлѣбъ н^бны ³¹⁵ ѿверзоше се. и възвиси се вода выше горъ високихъ ³¹⁶ на ³¹⁷, ^ѥ. лакъ ³¹⁸. и кивотъ въз^ношаше ³¹⁹ се пониже без^на ³²⁰ из^ндаваше ³²¹ водѣ з^ѣлоо ³²². ³²³ и погине всака тварь иже по^ѥ небесѣ, и всако живот^нно потрѣби се, и ³²⁴ всака птица, и всакъ чл^вкъ оумре^ѥ, иже б^ѣ на земли*:

И прѣвѣ^ѥ вода на земли, ^л. д^нен и ^л. ноци ³²⁵. [и бысть по д^нехъ сихъ и но-
щен] ³²⁶, помену^ѥ б^ѣ нога и всѣ соущіи ³²⁷ съ нимъ въ кивотѣ. и прѣста дѣжъ /f.
130r/ и оумали се вода также на земли по [р^н тихъ] ³²⁸ д^нен ³²⁹. ³³⁰ наведе же ^г ^б д^хъ
на землю ³³¹ и прѣста вода:

19. ³³² По сихъ же сѣде к^ѣвотъ на горахъ арарат^нскыи ³³³* близъ вък^тра ³³⁴.
посрѣ асирию и армению г^лѣмныи ³³⁵ аманитъ. и раз^ѡме >н^ѡе< ³³⁶ пакъ сѣде к^ѣво ³³⁷.
и ѿверзе д^ѡври и испустити гаврана. да вѣтъ аще прѣста вода ѿ лица земли ³³⁸
>и< ³³⁹ изыш^ѥ гавранъ не възврати се въ к^ѣвотъ. нъ вбрѣте т^ѣлѣса ³⁴⁰ оумьр^ѣшій ³⁴¹
и ³⁴² падѣше ѥ. и пожавъ, ^ѡ д^нен. и посла ³⁴³ голоуба и ³⁴⁴ не вбрѣте ³⁴⁵ покои ногама
своима. възврати се къ ною въ кивотъ. и прострѣтъ рѣкѣ свою и при^ѣтъ и ³⁴⁶*,
и пакы по ^ѡ. ни^ххъ ³⁴⁷ д^нен ³⁴⁸ послетъ ³⁴⁹ ^ѥ ³⁵⁰, и прѣвѣ^ѥ голоубъ даже до вѣра и възв^ѣра-
ти се, ³⁵¹ и^неше же въ оуст^ѣк^ѣ свой соущьцъ маслин^нъ ³⁵². и раз^ѡме праведни ³⁵³ но^ѥ,

³¹¹ елика на земли ^ѥ MSPC 141; и елика на
зем^ни ^ѥсть NIM 25.

³¹² –* Cf. Gen 7:7.16.

³¹³ Ø MSPC 42.

³¹⁴ н^бсѣ MSPC 42.

³¹⁵ н^бн^н MSPC 42; н^бн^н NIM 25.

³¹⁶ высок^нхъ MSPC 42; высок^нй MSPC 141.

³¹⁷ Ø MSPC 42.

³¹⁸ лак^тн MSPC 141.

³¹⁹ възношаше MSPC 42, NIM 25.

³²⁰ и б^ѣз^на NIM 25.

³²¹ из^ндаваше NIM 25.

³²² The second ‘ѡ’ was added later.

³²³ –* Cf. Gen 7:23.

³²⁴ Ø NIM 25.

³²⁵ ноци MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³²⁶ Ø MSPC 42.

³²⁷ соущіи MSPC 42.

³²⁸ р^н и н^н тихъ MSPC 42.

³²⁹ д^не MSPC 141.

³³⁰ ѡ ковчезѣ, PH I, p. 17.

³³¹ земли MSPC 141.

³³² –* Cf. Gen 8:4.

³³³ арарат^нскыи MSPC 141; [...]скыи NIM 25.

³³⁴ вактара MSPC 42; вактра MSPC 141.

³³⁵ г^лѣмныхъ MSPC 42; г^лѣм^нй MSPC 141.

³³⁶ MSPC 141, f. 64r10. Ø MSPC 42; [...] NIM
25.

³³⁷ кивотъ NIM 25.

³³⁸ земли MSPC 141, NIM 25.

³³⁹ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴⁰ The word т^ѣлѣса was later corrected into
т^ѣлѣса (by the main copyist's hand).

³⁴¹ оумьр^ѣшихъ NIM 25.

³⁴² Ø MSPC 141, NIM 25.

³⁴³ посла^ѥ MSPC 141.

³⁴⁴ –* Cf. Gen 8:9.

³⁴⁵ вбрѣтши MSPC 42, MSPC 141; вбрѣт^ѣши
NIM 25.

³⁴⁶ ^ѥ NIM 25.

³⁴⁷ сѣд^ѣны (!) NIM 25.

³⁴⁸ д^нехъ MSPC 42, NIM 25.

³⁴⁹ посла MSPC 141; послать (!) NIM 25.

³⁵⁰ и MSPC 141.

³⁵¹ –* Cf. Gen 8:11–12.

³⁵² маслинъ MSPC 141.

³⁵³ праведныи MSPC 42; правѣныи MSPC 141;
праведни NIM 25.

яко прѣста вода ѿ лица земли³⁵⁴, 20.³⁵⁵ и тако пожѧ иеще з. днен*, и ѿверзе кивѣ, и възеть ѿ скѣ чистихъ³⁵⁶ и пожрѣтъ [бѣу жрътвѣу]³⁵⁷, и помышлаше³⁵⁸ пра/ф. 130v/вѣдн³⁵⁹ ное, тешкѣ вещь ѡ жрътвѣ. не смѣаше бо пожрѣти³⁶⁰ ѿ скотъ иже бѣхоу съ нимъ въ кѣвотѣ. глѣше³⁶¹ бо въ себе яко повелѣнии^а бжн^а вѣнидоше животна³⁶² въ кѣвотъ, и не вѣмъ како згодно ю бѣу пожрѣти ѿ животныхъ иже въ кѣвотѣ. пожрѣтъ же ѿ скотъ чистихъ³⁶³, Ста прѣ лицемъ бжн^а съ блгоговенн^аи, моле его и³⁶⁴ глѣ³⁶⁵: ³⁶⁶твоѧ ѿ твоѧ, тебѣ приносимъ во всѣ и за все³⁶⁷*.

Сирѣ не моѧ соу^т пожираема³⁶⁸, нъ <с>³⁶⁹ твоѧ повелѣнии^а съхранѣна. ѿ твоихъ твоѧ тебѣ приносимъ вѣко црѣу. ѿвѣщавше³⁷⁰ снѣе юго рѣше. тебѣ поюмъ <и>³⁷¹ тебѣ бѣвимъ, тебѣ блгодаримъ, ги молимъ³⁷² ти се бѣ ншь. глѣт же сице, таковаѧ възглашениѧ [праведни^а ное]³⁷³ ³⁷⁴тебѣ поемъ сътворѣшаго нѧ, [и прѣведѣшаго]³⁷⁵ ѿ нежитиѧ въ бытиѣ. тебѣ бѣвимъ, иже толикоу и³⁷⁶ вѣдѣ воднѣю навѣшаго и миръ въсь до конѣца потопивъш, /f. 131r/ тебѣ блгодаримъ ги, иже [не и нѧ]³⁷⁷ погубивъша³⁷⁸ такоже прѣдѣди наше. и молимъ ти се бжѣ наше³⁷⁹ (!), да не вѣмъ таковоу страшнѣ потопъ. нъ да съхранимъ се мѣрднѣемъ твоимъ. и ѡбонѧ гѣ воню блговоннѧ. 21. и рѣ бѣ къ ноу и снѣомъ его глѣ, ³⁸⁰Се азъ възвигноу заветъ мой къ³⁸¹ (!) вами, въ роди вѣчныѣ*. се дахъ вамъ всѧ тако зелиѣ злака. кромѣе съ иже³⁸² въ тѣлѣси дше да не снѣсте, и рѣ ное къ гоу. боу се да некако въ сихъ злихъ³⁸³ и мы выпадемъ, такъ^ж и³⁸⁴ ѡци наши выпадоше³⁸⁵. и рѣ гѣ бѣ къ ноу, ³⁸⁶доуѣс мою поставлю на ѡблацѣхъ³⁸⁷*, и боудеть въ врѣме дѣжа павленѣна синѣ члѣвчскѣй³⁸⁸. и разсмерють яко поменуѣхъ заветъ мой егоже поставихъ тебѣ иже

³⁵⁴ земли MSPC 141.

³⁵⁵ Пері τῆς περιστερᾶς, PGr, p. 199.

³⁵⁶ чѣтихъ MSPC 42; чистый MSPC 141.

³⁵⁷ жрътвѣу бѣу NIM 25.

³⁵⁸ помышлалаше MSPC 42, MSCP 141; [по-м]ышлалаше NIM 25.

³⁵⁹ праведнын MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁶⁰ жрѣты MSPC 42.

³⁶¹ глѣше MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁶² животнаа MSPC 42, MSPC 141.

³⁶³ чѣтихъ MSPC 42; чистый MSPC 141.

³⁶⁴ Ѧ MSPC 42.

³⁶⁵ и глѣ NIM 25.

³⁶⁶ –* Immolation from the Divine Liturgy of St. John Chrysostom.

³⁶⁷ въсе MSPC 141.

³⁶⁸ по[...]емаа MSPC 141.

³⁶⁹ Ѧ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁷⁰ ѡвѣщавше же NIM 25.

³⁷¹ Ѧ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁷² и мѣим MSPC 141; и мѣимъ NIM 25.

³⁷³ правѣнын MSPC 141.

³⁷⁴ праведное (!) MSPC 42.

³⁷⁵ Ѧ MSPC 42.

³⁷⁶ Ѧ MSPC 141, NIM 25.

³⁷⁷ и нѧ не MSPC 141.

³⁷⁸ погубивъша MSPC 42.

³⁷⁹ ншь MSPC 42.

³⁸⁰ –* Cf. Gen 9:9.

³⁸¹ The word c was later corrected into къ. c MSPC 42;

³⁸² юже NIM 25.

³⁸³ злихъ MSPC 42; злымъ MSPC 141.

³⁸⁴ Ѧ MSPC 42.

³⁸⁵ падоше MSPC 42.

³⁸⁶ –* Gen 9:13.

³⁸⁷ ѡблацѣхъ NIM 25.

³⁸⁸ члѣвчскомъ MSPC 141; члѣвчскомъ NIM 25.

сѣтворити³⁸⁹ потоу на лицѣ вѣсею землю. и расказа се ꙗко бѣ во вѣщи юже сѣтвори, и постави заветъ къ ною, еже сѣтворити³⁹⁰ потоу на земли растлѣти вѣсоу³⁹¹ плъ. и рече ною /f. 131v/ къ сномъ своимъ видѣште³⁹² что построаше прѣжнѣи³⁹³ ѿци, како вънезапоу погыбоше. вънимаите и вы, да не въ сѣхъ злихъ въпадете. и раздели ною всь миръ на трое. и дастъ тремъ сномъ³⁹⁴ своимъ, ꙗкоже иисѣфъ³⁹⁵ пишеть во раздѣленіи книгѣ³⁹⁶ (!) ииже подоле слово скажетъ:

22. [ѿ градѣ и во сѣзани³⁹⁷ стѣла, ѿ книги мѡѡсеѡвѣ³⁹⁸]: Повѣнѣгда бити члѣкъ³⁹⁹ множество. и на земли члѣкъ⁴⁰⁰ смнѡжившимъ се, ³⁹⁹бѣ подвижнѣсти се имъ ѿ вѣстока. <и>⁴⁰⁰ ѡбрѣтоше поля въ земли сѣнарѣстен⁴⁰¹. и въселише се тамо. и бѣше вса земля глѣсѣ единъ, и оустна едина. и рече къжо⁴⁰² къ ближнимъ своимъ. прѣидѣте⁴⁰³ <и>⁴⁰⁴ сѣтворишь плинѣти⁴⁰⁵, и ⁴⁰⁶ижеземъ⁴⁰⁷ ѿ ѡгнѣмъ. и бѣ имъ плинѣто⁴⁰⁸ въ каменитѣ место, и рече прѣидѣте⁴⁰⁹, и сѣвижемъ себе градъ⁴¹⁰ и стѣла. и рече ꙗко бѣ се рѣ единъ и оустна едина, и глѣсѣ единъ всѣмъ, и се начеши творити, нѣна оубо не ѡскѣдѣтъ ѿ нихъ. ели⁴¹¹ (!) /f. 132r/ сѣвѣцаше⁴¹² же⁴¹³ сѣтворетъ⁴¹⁴. нѣ прѣидѣте⁴¹⁵ сѣшѣ се ѡзыкъ ѿ сѣлиа имъ. ꙗко да нѣ⁴¹⁶ къжо гласа ближняго⁴¹⁷ своего*. и сѣлиа ꙗко бѣ оустнѣны всѣ⁴¹⁸ земле. и да се⁴¹⁹ имъ разсѣмъ, сѣдмѣдесѣти⁴²⁰ и два ѡзыка⁴²¹. ⁴²²и прѣсташе зижѣще гра⁴²³ и стѣла⁴²⁴*. заеже не познавати [гласа къжо]⁴²⁴ ближняго своего. ⁴²⁵и расчѣла⁴²⁶ ѿ по вѣсен земле⁴²⁷.*

³⁸⁹ сѣтворитъ MSPC 42.

³⁹⁰ не сѣтворитъ MSPC 141; не сѣтвориты NIM 25.

³⁹¹ The letter κ has been added above the word MSPC 42.

³⁹² вѣте MSPC 42.

³⁹³ прѣжнѣи MSPC 141.

³⁹⁴ сномъ MSPC 42, NIM 25; снѡ MSPC 141.

³⁹⁵ ѿисѣфъ MSPC 141; иисѣфъ NIM 25.

³⁹⁶ книгъ MSPC 141.

³⁹⁷ сѣзани MSPC 42.

³⁹⁸ Περι τῆς πυργολοίᾱς, PGr, p. 200. The chapter is based on Gen 11:1–10 (22); Gen 10:9–10 (23).

³⁹⁹ ѿ раздѣленіи ѡзыкъ [ѿ столпотвореніи], PH I, p. 19; ³⁹⁹–* Cf. Gen 11:2.1.3–4.6–7.

⁴⁰⁰ ѿ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁴⁰¹ сѣнарѣстен NIM 25.

⁴⁰² Added on the margin. ѿ MSPC 42.

⁴⁰³ прѣидѣте MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁴⁰⁴ ѿ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁴⁰⁵ плинѣи MSPC 141; плинѣи NIM 25.

⁴⁰⁶ ѿ MSPC 42, NIM 25.

⁴⁰⁷ ижеземъ MSPC 141.

⁴⁰⁸ плинѣи MSPC 141.

⁴⁰⁹ прѣте MSPC 141; прѣидѣте NIM 25.

⁴¹⁰ гра гра MSPC 42.

⁴¹¹ елика MSPC 42, MSPC 141; елика NIM 25.

⁴¹² сѣвѣцаше MSPC 141.

⁴¹³ ѿ MSPC 141, NIM 25.

⁴¹⁴ сѣтворити NIM 25.

⁴¹⁵ прѣте MSPC 141; прѣидѣте NIM 25.

⁴¹⁶ не вѣте MSPC 141, NIM 25.

⁴¹⁷ ближняго MSPC 42.

⁴¹⁸ всею MSPC 42; всею MSPC 141.

⁴¹⁹ ѿ MSPC 42.

⁴²⁰ сѣдмѣдесѣти MSPC 42.

⁴²¹ ѡзыкъ (!) NIM 25.

⁴²² –* Gen 11:8.

⁴²³ и гра MSPC 42.

⁴²⁴ къжо гла MSPC 42; къжо гласа MSPC 141.

⁴²⁵ –* Gen 11:8.

⁴²⁶ расчѣла MSPC 141; расчѣ[...] NIM 25.

⁴²⁷ земли MSPC 42, MSPC 141.

и разидоше се по лицѣ всей⁴²⁸ земли⁴²⁹. 23. ⁴³⁰и по се⁴³¹ црѣтова⁴³¹ невѣрѣ⁴³². иже вавѣлѣ⁴³³, р. вратѣни⁴³³ и великы⁴³⁴ съзида⁴³⁵. и црѣтова въ нѣмь⁴³⁶ лѣ⁴³⁷, пѣ. Сын по в⁴³⁸сеи⁴³⁸ прѣвѣ⁴³⁹ измери землю и море. и вѣрѣте срѣдѣ⁴⁴⁰ в⁴⁴¹сеи⁴⁴² мирѣ⁴⁴³ въ палестини⁴⁴⁴. ѿтоли⁴⁴⁵ начеше сложити⁴⁴⁶ идола⁴⁴⁷ члѣци. и чисти и поклонати се идола⁴⁴⁸. ѿ прѣвѣ⁴⁴⁹и⁴⁵⁰и⁴⁵¹и⁴⁵²и⁴⁵³и⁴⁵⁴и⁴⁵⁵и⁴⁵⁶и⁴⁵⁷и⁴⁵⁸и⁴⁵⁹и⁴⁶⁰и⁴⁶¹и⁴⁶²и⁴⁶³и⁴⁶⁴и⁴⁶⁵и⁴⁶⁶и⁴⁶⁷и⁴⁶⁸и⁴⁶⁹и⁴⁷⁰и⁴⁷¹и⁴⁷²и⁴⁷³и⁴⁷⁴и⁴⁷⁵и⁴⁷⁶и⁴⁷⁷и⁴⁷⁸и⁴⁷⁹и⁴⁸⁰и⁴⁸¹и⁴⁸²и⁴⁸³и⁴⁸⁴и⁴⁸⁵и⁴⁸⁶и⁴⁸⁷и⁴⁸⁸и⁴⁸⁹и⁴⁹⁰и⁴⁹¹и⁴⁹²и⁴⁹³и⁴⁹⁴и⁴⁹⁵и⁴⁹⁶и⁴⁹⁷и⁴⁹⁸и⁴⁹⁹и⁵⁰⁰и⁵⁰¹и⁵⁰²и⁵⁰³и⁵⁰⁴и⁵⁰⁵и⁵⁰⁶и⁵⁰⁷и⁵⁰⁸и⁵⁰⁹и⁵¹⁰и⁵¹¹и⁵¹²и⁵¹³и⁵¹⁴и⁵¹⁵и⁵¹⁶и⁵¹⁷и⁵¹⁸и⁵¹⁹и⁵²⁰и⁵²¹и⁵²²и⁵²³и⁵²⁴и⁵²⁵и⁵²⁶и⁵²⁷и⁵²⁸и⁵²⁹и⁵³⁰и⁵³¹и⁵³²и⁵³³и⁵³⁴и⁵³⁵и⁵³⁶и⁵³⁷и⁵³⁸и⁵³⁹и⁵⁴⁰и⁵⁴¹и⁵⁴²и⁵⁴³и⁵⁴⁴и⁵⁴⁵и⁵⁴⁶и⁵⁴⁷и⁵⁴⁸и⁵⁴⁹и⁵⁵⁰и⁵⁵¹и⁵⁵²и⁵⁵³и⁵⁵⁴и⁵⁵⁵и⁵⁵⁶и⁵⁵⁷и⁵⁵⁸и⁵⁵⁹и⁵⁶⁰и⁵⁶¹и⁵⁶²и⁵⁶³и⁵⁶⁴и⁵⁶⁵и⁵⁶⁶и⁵⁶⁷и⁵⁶⁸и⁵⁶⁹и⁵⁷⁰и⁵⁷¹и⁵⁷²и⁵⁷³и⁵⁷⁴и⁵⁷⁵и⁵⁷⁶и⁵⁷⁷и⁵⁷⁸и⁵⁷⁹и⁵⁸⁰и⁵⁸¹и⁵⁸²и⁵⁸³и⁵⁸⁴и⁵⁸⁵и⁵⁸⁶и⁵⁸⁷и⁵⁸⁸и⁵⁸⁹и⁵⁹⁰и⁵⁹¹и⁵⁹²и⁵⁹³и⁵⁹⁴и⁵⁹⁵и⁵⁹⁶и⁵⁹⁷и⁵⁹⁸и⁵⁹⁹и⁶⁰⁰и⁶⁰¹и⁶⁰²и⁶⁰³и⁶⁰⁴и⁶⁰⁵и⁶⁰⁶и⁶⁰⁷и⁶⁰⁸и⁶⁰⁹и⁶¹⁰и⁶¹¹и⁶¹²и⁶¹³и⁶¹⁴и⁶¹⁵и⁶¹⁶и⁶¹⁷и⁶¹⁸и⁶¹⁹и⁶²⁰и⁶²¹и⁶²²и⁶²³и⁶²⁴и⁶²⁵и⁶²⁶и⁶²⁷и⁶²⁸и⁶²⁹и⁶³⁰и⁶³¹и⁶³²и⁶³³и⁶³⁴и⁶³⁵и⁶³⁶и⁶³⁷и⁶³⁸и⁶³⁹и⁶⁴⁰и⁶⁴¹и⁶⁴²и⁶⁴³и⁶⁴⁴и⁶⁴⁵и⁶⁴⁶и⁶⁴⁷и⁶⁴⁸и⁶⁴⁹и⁶⁵⁰и⁶⁵¹и⁶⁵²и⁶⁵³и⁶⁵⁴и⁶⁵⁵и⁶⁵⁶и⁶⁵⁷и⁶⁵⁸и⁶⁵⁹и⁶⁶⁰и⁶⁶¹и⁶⁶²и⁶⁶³и⁶⁶⁴и⁶⁶⁵и⁶⁶⁶и⁶⁶⁷и⁶⁶⁸и⁶⁶⁹и⁶⁷⁰и⁶⁷¹и⁶⁷²и⁶⁷³и⁶⁷⁴и⁶⁷⁵и⁶⁷⁶и⁶⁷⁷и⁶⁷⁸и⁶⁷⁹и⁶⁸⁰и⁶⁸¹и⁶⁸²и⁶⁸³и⁶⁸⁴и⁶⁸⁵и⁶⁸⁶и⁶⁸⁷и⁶⁸⁸и⁶⁸⁹и⁶⁹⁰и⁶⁹¹и⁶⁹²и⁶⁹³и⁶⁹⁴и⁶⁹⁵и⁶⁹⁶и⁶⁹⁷и⁶⁹⁸и⁶⁹⁹и⁷⁰⁰и⁷⁰¹и⁷⁰²и⁷⁰³и⁷⁰⁴и⁷⁰⁵и⁷⁰⁶и⁷⁰⁷и⁷⁰⁸и⁷⁰⁹и⁷¹⁰и⁷¹¹и⁷¹²и⁷¹³и⁷¹⁴и⁷¹⁵и⁷¹⁶и⁷¹⁷и⁷¹⁸и⁷¹⁹и⁷²⁰и⁷²¹и⁷²²и⁷²³и⁷²⁴и⁷²⁵и⁷²⁶и⁷²⁷и⁷²⁸и⁷²⁹и⁷³⁰и⁷³¹и⁷³²и⁷³³и⁷³⁴и⁷³⁵и⁷³⁶и⁷³⁷и⁷³⁸и⁷³⁹и⁷⁴⁰и⁷⁴¹и⁷⁴²и⁷⁴³и⁷⁴⁴и⁷⁴⁵и⁷⁴⁶и⁷⁴⁷и⁷⁴⁸и⁷⁴⁹и⁷⁵⁰и⁷⁵¹и⁷⁵²и⁷⁵³и⁷⁵⁴и⁷⁵⁵и⁷⁵⁶и⁷⁵⁷и⁷⁵⁸и⁷⁵⁹и⁷⁶⁰и⁷⁶¹и⁷⁶²и⁷⁶³и⁷⁶⁴и⁷⁶⁵и⁷⁶⁶и⁷⁶⁷и⁷⁶⁸и⁷⁶⁹и⁷⁷⁰и⁷⁷¹и⁷⁷²и⁷⁷³и⁷⁷⁴и⁷⁷⁵и⁷⁷⁶и⁷⁷⁷и⁷⁷⁸и⁷⁷⁹и⁷⁸⁰и⁷⁸¹и⁷⁸²и⁷⁸³и⁷⁸⁴и⁷⁸⁵и⁷⁸⁶и⁷⁸⁷и⁷⁸⁸и⁷⁸⁹и⁷⁹⁰и⁷⁹¹и⁷⁹²и⁷⁹³и⁷⁹⁴и⁷⁹⁵и⁷⁹⁶и⁷⁹⁷и⁷⁹⁸и⁷⁹⁹и⁸⁰⁰и⁸⁰¹и⁸⁰²и⁸⁰³и⁸⁰⁴и⁸⁰⁵и⁸⁰⁶и⁸⁰⁷и⁸⁰⁸и⁸⁰⁹и⁸¹⁰и⁸¹¹и⁸¹²и⁸¹³и⁸¹⁴и⁸¹⁵и⁸¹⁶и⁸¹⁷и⁸¹⁸и⁸¹⁹и⁸²⁰и⁸²¹и⁸²²и⁸²³и⁸²⁴и⁸²⁵и⁸²⁶и⁸²⁷и⁸²⁸и⁸²⁹и⁸³⁰и⁸³¹и⁸³²и⁸³³и⁸³⁴и⁸³⁵и⁸³⁶и⁸³⁷и⁸³⁸и⁸³⁹и⁸⁴⁰и⁸⁴¹и⁸⁴²и⁸⁴³и⁸⁴⁴и⁸⁴⁵и⁸⁴⁶и⁸⁴⁷и⁸⁴⁸и⁸⁴⁹и⁸⁵⁰и⁸⁵¹и⁸⁵²и⁸⁵³и⁸⁵⁴и⁸⁵⁵и⁸⁵⁶и⁸⁵⁷и⁸⁵⁸и⁸⁵⁹и⁸⁶⁰и⁸⁶¹и⁸⁶²и⁸⁶³и⁸⁶⁴и⁸⁶⁵и⁸⁶⁶и⁸⁶⁷и⁸⁶⁸и⁸⁶⁹и⁸⁷⁰и⁸⁷¹и⁸⁷²и⁸⁷³и⁸⁷⁴и⁸⁷⁵и⁸⁷⁶и⁸⁷⁷и⁸⁷⁸и⁸⁷⁹и⁸⁸⁰и⁸⁸¹и⁸⁸²и⁸⁸³и⁸⁸⁴и⁸⁸⁵и⁸⁸⁶и⁸⁸⁷и⁸⁸⁸и⁸⁸⁹и⁸⁹⁰и⁸⁹¹и⁸⁹²и⁸⁹³и⁸⁹⁴и⁸⁹⁵и⁸⁹⁶и⁸⁹⁷и⁸⁹⁸и⁸⁹⁹и⁹⁰⁰и⁹⁰¹и⁹⁰²и⁹⁰³и⁹⁰⁴и⁹⁰⁵и⁹⁰⁶и⁹⁰⁷и⁹⁰⁸и⁹⁰⁹и⁹¹⁰и⁹¹¹и⁹¹²и⁹¹³и⁹¹⁴и⁹¹⁵и⁹¹⁶и⁹¹⁷и⁹¹⁸и⁹¹⁹и⁹²⁰и⁹²¹и⁹²²и⁹²³и⁹²⁴и⁹²⁵и⁹²⁶и⁹²⁷и⁹²⁸и⁹²⁹и⁹³⁰и⁹³¹и⁹³²и⁹³³и⁹³⁴и⁹³⁵и⁹³⁶и⁹³⁷и⁹³⁸и⁹³⁹и⁹⁴⁰и⁹⁴¹и⁹⁴²и⁹⁴³и⁹⁴⁴и⁹⁴⁵и⁹⁴⁶и⁹⁴⁷и⁹⁴⁸и⁹⁴⁹и⁹⁵⁰и⁹⁵¹и⁹⁵²и⁹⁵³и⁹⁵⁴и⁹⁵⁵и⁹⁵⁶и⁹⁵⁷и⁹⁵⁸и⁹⁵⁹и⁹⁶⁰и⁹⁶¹и⁹⁶²и⁹⁶³и⁹⁶⁴и⁹⁶⁵и⁹⁶⁶и⁹⁶⁷и⁹⁶⁸и⁹⁶⁹и⁹⁷⁰и⁹⁷¹и⁹⁷²и⁹⁷³и⁹⁷⁴и⁹⁷⁵и⁹⁷⁶и⁹⁷⁷и⁹⁷⁸и⁹⁷⁹и⁹⁸⁰и⁹⁸¹и⁹⁸²и⁹⁸³и⁹⁸⁴и⁹⁸⁵и⁹⁸⁶и⁹⁸⁷и⁹⁸⁸и⁹⁸⁹и⁹⁹⁰и⁹⁹¹и⁹⁹²и⁹⁹³и⁹⁹⁴и⁹⁹⁵и⁹⁹⁶и⁹⁹⁷и⁹⁹⁸и⁹⁹⁹и¹⁰⁰⁰и¹⁰⁰¹и¹⁰⁰²и¹⁰⁰³и¹⁰⁰⁴и¹⁰⁰⁵и¹⁰⁰⁶и¹⁰⁰⁷и¹⁰⁰⁸и¹⁰⁰⁹и¹⁰¹⁰и¹⁰¹¹и¹⁰¹²и¹⁰¹³и¹⁰¹⁴и¹⁰¹⁵и¹⁰¹⁶и¹⁰¹⁷и¹⁰¹⁸и¹⁰¹⁹и¹⁰²⁰и¹⁰²¹и¹⁰²²и¹⁰²³и¹⁰²⁴и¹⁰²⁵и¹⁰²⁶и¹⁰²⁷и¹⁰²⁸и¹⁰²⁹и¹⁰³⁰и¹⁰³¹и¹⁰³²и¹⁰³³и¹⁰³⁴и¹⁰³⁵и¹⁰³⁶и¹⁰³⁷и¹⁰³⁸и¹⁰³⁹и¹⁰⁴⁰и¹⁰⁴¹и¹⁰⁴²и¹⁰⁴³и¹⁰⁴⁴и¹⁰⁴⁵и¹⁰⁴⁶и¹⁰⁴⁷и¹⁰⁴⁸и¹⁰⁴⁹и¹⁰⁵⁰и¹⁰⁵¹и¹⁰⁵²и¹⁰⁵³и¹⁰⁵⁴и¹⁰⁵⁵и¹⁰⁵⁶и¹⁰⁵⁷и¹⁰⁵⁸и¹⁰⁵⁹и¹⁰⁶⁰и¹⁰⁶¹и¹⁰⁶²и¹⁰⁶³и¹⁰⁶⁴и¹⁰⁶⁵и¹⁰⁶⁶и¹⁰⁶⁷и¹⁰⁶⁸и¹⁰⁶⁹и¹⁰⁷⁰и¹⁰⁷¹и¹⁰⁷²и¹⁰⁷³и¹⁰⁷⁴и¹⁰⁷⁵и¹⁰⁷⁶и¹⁰⁷⁷и¹⁰⁷⁸и¹⁰⁷⁹и¹⁰⁸⁰и¹⁰⁸¹и¹⁰⁸²и¹⁰⁸³и¹⁰⁸⁴и¹⁰⁸⁵и¹⁰⁸⁶и¹⁰⁸⁷и¹⁰⁸⁸и¹⁰⁸⁹и¹⁰⁹⁰и¹⁰⁹¹и¹⁰⁹²и¹⁰⁹³и¹⁰⁹⁴и¹⁰⁹⁵и¹⁰⁹⁶и¹⁰⁹⁷и¹⁰⁹⁸и¹⁰⁹⁹и¹¹⁰⁰и¹¹⁰¹и¹¹⁰²и¹¹⁰³и¹¹⁰⁴и¹¹⁰⁵и¹¹⁰⁶и¹¹⁰⁷и¹¹⁰⁸и¹¹⁰⁹и¹¹¹⁰и¹¹¹¹и¹¹¹²и¹¹¹³и¹¹¹⁴и¹¹¹⁵и¹¹¹⁶и¹¹¹⁷и¹¹¹⁸и¹¹¹⁹и¹¹²⁰и¹¹²¹и¹¹²²и¹¹²³и¹¹²⁴и¹¹²⁵и¹¹²⁶и¹¹²⁷и¹¹²⁸и¹¹²⁹и¹¹³⁰и¹¹³¹и¹¹³²и¹¹³³и¹¹³⁴и¹¹³⁵и¹¹³⁶и¹¹³⁷и¹¹³⁸и¹¹³⁹и¹¹⁴⁰и¹¹⁴¹и¹¹⁴²и¹¹⁴³и¹¹⁴⁴и¹¹⁴⁵и¹¹⁴⁶и¹¹⁴⁷и¹¹⁴⁸и¹¹⁴⁹и¹¹⁵⁰и¹¹⁵¹и¹¹⁵²и¹¹⁵³и¹¹⁵⁴и¹¹⁵⁵и¹¹⁵⁶и¹¹⁵⁷и¹¹⁵⁸и¹¹⁵⁹и¹¹⁶⁰и¹¹⁶¹и¹¹⁶²и¹¹⁶³и¹¹⁶⁴и¹¹⁶⁵и¹¹⁶⁶и¹¹⁶⁷и¹¹⁶⁸и¹¹⁶⁹и¹¹⁷⁰и¹¹⁷¹и¹¹⁷²и¹¹⁷³и¹¹⁷⁴и¹¹⁷⁵и¹¹⁷⁶и¹¹⁷⁷и¹¹⁷⁸и¹¹⁷⁹и¹¹⁸⁰и¹¹⁸¹и¹¹⁸²и¹¹⁸³и¹¹⁸⁴и¹¹⁸⁵и¹¹⁸⁶и¹¹⁸⁷и¹¹⁸⁸и¹¹⁸⁹и¹¹⁹⁰и¹¹⁹¹и¹¹⁹²и¹¹⁹³и¹¹⁹⁴и¹¹⁹⁵и¹¹⁹⁶и¹¹⁹⁷и¹¹⁹⁸и¹¹⁹⁹и¹²⁰⁰и¹²⁰¹и¹²⁰²и¹²⁰³и¹²⁰⁴и¹²⁰⁵и¹²⁰⁶и¹²⁰⁷и¹²⁰⁸и¹²⁰⁹и¹²¹⁰и¹²¹¹и¹²¹²и¹²¹³и¹²¹⁴и¹²¹⁵и¹²¹⁶и¹²¹⁷и¹²¹⁸и¹²¹⁹и¹²²⁰и¹²²¹и¹²²²и¹²²³и¹²²⁴и¹²²⁵и¹²²⁶и¹²²⁷и¹²²⁸и¹²²⁹и¹²³⁰и¹²³¹и¹²³²и¹²³³и¹²³⁴и¹²³⁵и¹²³⁶и¹²³⁷и¹²³⁸и¹²³⁹и¹²⁴⁰и¹²⁴¹и¹²⁴²и¹²⁴³и¹²⁴⁴и¹²⁴⁵и¹²⁴⁶и¹²⁴⁷и¹²⁴⁸и¹²⁴⁹и¹²⁵⁰и¹²⁵¹и¹²⁵²и¹²⁵³и¹²⁵⁴и¹²⁵⁵и¹²⁵⁶и¹²⁵⁷и¹²⁵⁸и¹²⁵⁹и¹²⁶⁰и¹²⁶¹и¹²⁶²и¹²⁶³и¹²⁶⁴и¹²⁶⁵и¹²⁶⁶и¹²⁶⁷и¹²⁶⁸и¹²⁶⁹и¹²⁷⁰и¹²⁷¹и¹²⁷²и¹²⁷³и¹²⁷⁴и¹²⁷⁵и¹²⁷⁶и¹²⁷⁷и¹²⁷⁸и¹²⁷⁹и¹²⁸⁰и¹²⁸¹и¹²⁸²и¹²⁸³и¹²⁸⁴и¹²⁸⁵и¹²⁸⁶и¹²⁸⁷и¹²⁸⁸и¹²⁸⁹и¹²⁹⁰и¹²⁹¹и¹²⁹²и¹²⁹³и¹²⁹⁴и¹²⁹⁵и¹²⁹⁶и¹²⁹⁷и¹²⁹⁸и¹²⁹⁹и¹³⁰⁰и¹³⁰¹и¹³⁰²и¹³⁰³и¹³⁰⁴и¹³⁰⁵и¹³⁰⁶и¹³⁰⁷и¹³⁰⁸и¹³⁰⁹и¹³¹⁰и¹³¹¹и¹³¹²и¹³¹³и¹³¹⁴и¹³¹⁵и¹³¹⁶и¹³¹⁷и¹³¹⁸и¹³¹⁹и¹³²⁰и¹³²¹и¹³²²и¹³²³и¹³²⁴и¹³²⁵и¹³²⁶и¹³²⁷и¹³²⁸и¹³²⁹и¹³³⁰и¹³³¹и¹³³²и¹³³³и¹³³⁴и¹³³⁵и¹³³⁶и¹³³⁷и¹³³⁸и¹³³⁹и¹³⁴⁰и¹³⁴¹и¹³⁴²и¹³⁴³и¹³⁴⁴и¹³⁴⁵и¹³⁴⁶и¹³⁴⁷и¹³⁴⁸и¹³⁴⁹и¹³⁵⁰и¹³⁵¹и¹³⁵²и¹³⁵³и¹³⁵⁴и¹³⁵⁵и¹³⁵⁶и¹³⁵⁷и¹³⁵⁸и¹³⁵⁹и¹³⁶⁰и¹³⁶¹и¹³⁶²и¹³⁶³и¹³⁶⁴и¹³⁶⁵и¹³⁶⁶и¹³⁶⁷и¹³⁶⁸и¹³⁶⁹и¹³⁷⁰и¹³⁷¹и¹³⁷²и¹³⁷³и¹³⁷⁴и¹³⁷⁵и¹³⁷⁶и¹³⁷⁷и¹³⁷⁸и¹³⁷⁹и¹³⁸⁰и¹³⁸¹и¹³⁸²и¹³⁸³и¹³⁸⁴и¹³⁸⁵и¹³⁸⁶и¹³⁸⁷и¹³⁸⁸и¹³⁸⁹и¹³⁹⁰и¹³⁹¹и¹³⁹²и¹³⁹³и¹³⁹⁴и¹³⁹⁵и¹³⁹⁶и¹³⁹⁷и¹³⁹⁸и¹³⁹⁹и¹⁴⁰⁰и¹⁴⁰¹и¹⁴⁰²и¹⁴⁰³и¹⁴⁰⁴и¹⁴⁰⁵и¹⁴⁰⁶и¹⁴⁰⁷и¹⁴⁰⁸и¹⁴⁰⁹и¹⁴¹⁰и¹⁴¹¹и¹⁴¹²и¹⁴¹³и¹⁴¹⁴и¹⁴¹⁵и¹⁴¹⁶и¹⁴¹⁷и¹⁴¹⁸и¹⁴¹⁹и¹⁴²⁰и¹⁴²¹и¹⁴²²и¹⁴²³и¹⁴²⁴и¹⁴²⁵и¹⁴²⁶и¹⁴²⁷и¹⁴²⁸и¹⁴²⁹и¹⁴³⁰и¹⁴³¹и¹⁴³²и¹⁴³³и¹⁴³⁴и¹⁴³⁵и¹⁴³⁶и¹⁴³⁷и¹⁴³⁸и¹⁴³⁹и¹⁴⁴⁰и¹⁴⁴¹и¹⁴⁴²и¹⁴⁴³и¹⁴⁴⁴и¹⁴⁴⁵и¹⁴⁴⁶и¹⁴⁴⁷и¹⁴⁴⁸и¹⁴⁴⁹и¹⁴⁵⁰и¹⁴⁵¹и¹⁴⁵²и¹⁴⁵³и¹⁴⁵⁴и¹⁴⁵⁵и¹⁴⁵⁶и¹⁴⁵⁷и¹⁴⁵⁸и¹⁴⁵⁹и¹⁴⁶⁰и¹⁴⁶¹и¹⁴⁶²и¹⁴⁶³и¹⁴⁶⁴и¹⁴⁶⁵и¹⁴⁶⁶и¹⁴⁶⁷и¹⁴⁶⁸и¹⁴⁶⁹и¹⁴⁷⁰и¹⁴⁷¹и¹⁴⁷²и¹⁴⁷³и¹⁴⁷⁴и¹⁴⁷⁵и¹⁴⁷⁶и¹⁴⁷⁷и¹⁴⁷⁸и¹⁴⁷⁹и¹⁴⁸⁰и¹⁴⁸¹и¹⁴⁸²и¹⁴⁸³и¹⁴⁸⁴и¹⁴⁸⁵и¹⁴⁸⁶и¹⁴⁸⁷и¹⁴⁸⁸и¹⁴⁸⁹и¹⁴⁹⁰и¹⁴⁹¹и¹⁴⁹²и¹⁴⁹³и¹⁴⁹⁴и¹⁴⁹⁵и¹⁴⁹⁶и¹⁴⁹⁷и¹⁴⁹⁸и¹⁴⁹⁹и¹⁵⁰⁰и¹⁵⁰¹и¹⁵⁰²и¹⁵⁰³и¹⁵⁰⁴и¹⁵⁰⁵и¹⁵⁰⁶и¹⁵⁰⁷и¹⁵⁰⁸и¹⁵⁰⁹и¹⁵¹⁰и¹⁵¹¹и¹⁵¹²и¹⁵¹³и¹⁵¹⁴и¹⁵¹⁵и¹⁵¹⁶и¹⁵¹⁷и¹⁵¹⁸и¹⁵¹⁹и¹⁵²⁰и¹⁵²¹и¹⁵²²и¹⁵²³и¹⁵²⁴и¹⁵²⁵и¹⁵²⁶и¹⁵²⁷и¹⁵²⁸и¹⁵²⁹и¹⁵³⁰и¹⁵³¹и¹⁵³²и¹⁵³³и¹⁵³⁴и¹⁵³⁵и¹⁵³⁶и¹⁵³⁷и¹⁵³⁸и¹⁵³⁹и¹⁵⁴⁰и¹⁵⁴¹и¹⁵⁴²и¹⁵⁴³и¹⁵⁴⁴и¹⁵⁴⁵и¹⁵⁴⁶и¹⁵⁴⁷и¹⁵⁴⁸и¹⁵⁴⁹и¹⁵⁵⁰и¹⁵⁵¹и¹⁵⁵²и¹⁵⁵³и¹⁵⁵⁴и¹⁵⁵⁵и¹⁵⁵⁶и¹⁵⁵⁷и¹⁵⁵⁸и¹⁵⁵⁹и¹⁵⁶⁰и¹⁵⁶¹и¹⁵⁶²и¹⁵⁶³и¹⁵⁶⁴и¹⁵⁶⁵и¹⁵⁶⁶и¹⁵⁶⁷и¹⁵⁶⁸и¹⁵⁶⁹и¹⁵⁷⁰и¹⁵⁷¹и¹⁵⁷²и¹⁵⁷³и¹⁵⁷⁴и¹⁵⁷⁵и¹⁵⁷⁶и¹⁵⁷⁷и¹⁵⁷⁸и¹⁵⁷⁹и¹⁵⁸⁰и¹⁵⁸¹и¹⁵⁸²и¹⁵⁸³и¹⁵⁸⁴и^{1585</}

нахорѡ, оубѣ ли ѡче вѡрѣтѡ творѣца⁴⁶³ небѡ и земли снѣцѡ же и звѣзѡмъ. глѣт⁴⁶⁴
ли да⁴⁶⁵ изидѡ ѡ землю снѣ, и въ землю инѡ понти юже ѡнъ показа ми, тамо бо
ѡпокою єго. ѡцѣ же єго рѣ къ нѣмѡ. чедо ты веси іако състарѣх⁴⁶⁶ се, и мати твоѡ
оумрѣ, брѣ твои ѡгнѣмъ съжежєнъ бы, и вѣса надеждѡ старости моеє >на тебѣ<⁴⁶⁶
ю, ты же аще вѡрѣль єси бѣ пожри⁴⁶⁷ ємѡ и почти єго, и оугодѣна⁴⁶⁸ ємоу прѣ
нимъ сътвори. и да не прѣльстиши се чедо мое, и послѣдѡєши богомъ соуѣт-
нымъ⁴⁶⁹, имже азъ послѣдовахъ, и⁴⁷⁰ никоу же ползѡ вѡрѣтѡ. и вѡставъ аврамъ
поєтъ ѡца своего, и лота снѡ брѣ своего. и ѡтиде въ мѣждѡрѣчїе⁴⁷¹ сирское.
и тамо оумрѣ ѡцѣ єго. вѡселн же се самъ въ харѡ, хара же глѣт⁴⁷² се сирскимъ⁴⁷² єзы-
комъ /f. 133v/ гнон. по сѡмрѣти же ѡца єго, іави се ємѡ аггль гнѣ, глѣ. вѡставъ⁴⁷³
вѣниди въ землю въ нюже [те призва]⁴⁷⁴ гѣ бѣ. и вѡставъ аврамъ поєтъ сарроу⁴⁷⁵
женѡ свою, и лота снѡ брѣ своего. и вѣниде въ землю палестинскѡю. хананєи же
[живѣхѡу тогда]⁴⁷⁶ на земли ѡнон, рѣкѣше вѣноуци хамови. нѡ земля испадѣши⁴⁷⁷
на жребїи⁴⁷⁸ хамѡу, на югъ ю горѣца соуци⁴⁷⁹.⁴⁸⁰ вѡставѣши⁴⁸¹ же вѣноуци хамови⁴⁸²,
похитише землю палестинскѡю жре^{вн}⁴⁸³ соуце⁴⁸⁴ сїмовъ, и дрѣжашє ю лѣ⁴⁸⁵ чєтирис-
та⁴⁸⁵, дѡлготрѣпѣшѡ бѡу, іако да покают⁴⁸⁶ се [хамови вѣноуци]⁴⁸⁶ и вѡзвратєтъ
землю вѣноуцѡ⁴⁸⁷ сїмѡвємъ. и не вѡзвратише землю тоу за чєтириста⁴⁸⁸ лѣ⁴⁸⁸. Оєго
радн ѡмъщає бѣ клетѣвы*. привєдє аврамѡ ѡ страни [ѡ земле]⁴⁸⁹ халдєискиє
сємє соуце⁴⁹⁰ сїмѡво. іако да наслѣдитъ сѣмє аврамѡво землю ѡноу, и ѡмѣстити
клетѣви, иже нѡє снѡмъ /f. 134r/ своимъ положи, єже не прѣстоупати єдиноѡ
брѡтѡ на дрѡгаго⁴⁹¹ жребїи⁴⁹². 26. пришѣ⁴⁹³ же аврамъ⁴⁹⁴ и видѣ⁴⁹⁵ хананєє ѡбоѡ се
зелѡ. и рѣ къ женѣ своєи саррѣ, іако ты красна єси [видѣниє зѣлѡ]⁴⁹⁶, азъ же

⁴⁶³ бѣ творѣца MSPC 42; бѣ творца NIM 25.

⁴⁶⁴ и глѣтѣ NIM 25.

⁴⁶⁵ іако да MSPC 141.

⁴⁶⁶ MSPC 141, f. 66r2; на теб[...] NIM 25.

⁴⁶⁷ пожры MSPC 42.

⁴⁶⁸ оугодна MSPC 141.

⁴⁶⁹ соуѣтнимъ MSPC 42; сѡѣтнимъ MSPC 141;

соуѣтнимъ NIM 25.

⁴⁷⁰ Ø MSPC 42.

⁴⁷¹ The word мѣждѡрѣчїе was later correct-
ed into мѣждѡрѣчїе. сѣрдѡрѣчїе MSPC 42;
мѣждѡрѣчїе MSPC 141; мѣждѡрѣчїе NIM 25.

⁴⁷² сѣрскимъ MSPC 42.

⁴⁷³ вѣстани MSPC 42.

⁴⁷⁴ призва те NIM 25.

⁴⁷⁵ и сарроу NIM 25.

⁴⁷⁶ тогда живѣхѡу (!) MSPC 42; тогда
живѣх[...] NIM 25.

⁴⁷⁷ испадѣши MSPC 141; испадѣши NIM 25.

⁴⁷⁸ жребїи MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁷⁹ соуци MSPC 42.

⁴⁸⁰ —* Cf. Gen 12:6–7.

⁴⁸¹ вѡставше MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁸² хамови MSPC 42.

⁴⁸³ жребїи MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁸⁴ соуци MSPC 141.

⁴⁸⁵ ѣ. MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁸⁶ вѣци хамовы MSPC 141.

⁴⁸⁷ вѣноуцѡ MSPC 42.

⁴⁸⁸ ѣ. MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁸⁹ Ø NIM 25.

⁴⁹⁰ соуци NIM 25.

⁴⁹¹ дрѡгаго NIM 25.

⁴⁹² жребїи NIM 25.

⁴⁹³ пришѣши MSPC 42.

⁴⁹⁴ аврамъ (!) MSPC 42.

⁴⁹⁵ видѣвъ MSPC 42, NIM 25.

⁴⁹⁶ зѣло видѣниємъ NIM 25.

несѣмь, и бою се да некако ѿмрѣ тебе ради. Сар'ра же ѿсмотрѣвши рѣ къ нѣмѣ, и азѣ вѣмь нѣ р'ци тако сестра ми юѣ, и мене сънабдѣ и ти живѣ боудеши. и вѣшѣше <же>⁴⁹⁷ въ ханаани⁴⁹⁸ възидоше въ хеврѣ⁴⁹⁹. црѣвоваше же землю⁵⁰⁰ оней⁵⁰¹ еврѣнъ⁵⁰² снѣ хететевѣ. и вѣшѣше же въ грд. видеши ѿ хананей⁵⁰³. и въпрашахѣ ихъ ѿкоудѣ прїидосте. они же рѣше ѿ страни хал'денскыя. тогда бо не вѣдѣхѣ члѣвци стран'ствовати. и вѣшѣше повѣдаше црѣ ѿ сихъ. и посла црѣ и приведоше авраама (!) и сар'роу. и въпраша авраама что ти юѣ жена, ѿн же рѣ сестра ми юѣ, и бив'шѣ верѣш повеле⁵⁰⁴ хететей, и приведоше сар'рѣ, и привѣ ю въ ложницѣю свою. /f. 134v/ и повѣрани быти съ нѣю. и такоже въниде въ ложницѣю свою. видѣти⁵⁰⁵ стоѣща влизѣ ѿдра его агг'ла, [и въ рѣкоу своюю ѿбѣжѣнъ и мѣща мѣ. и видѣвѣ хететей оубоавѣ се вѣстрѣпети⁵⁰⁶. рѣ⁵⁰⁷ къ нѣмѣ агг'ла⁵⁰⁸ видѣниемъ страшнѣмъ възрѣвѣ, камо идеши на мою любяици. и ѿбѣавѣ се хет'тей. призва ѿтрокы своеѣ и рѣ приведете ми члѣка. они же приведоше авраама. и вѣшѣ авраамъ, рѣ къ нѣмѣ хететей. члѣче повѣжѣ ми что ти юѣ жена снѣ. ѿн же рѣ жена ми ѣ. даде же юю⁵⁰⁹ томѣ, рекъ къ ѿтрокѣмъ⁵¹⁰ своимъ. дадите мѣжоу покои тако да почиетъ съ женою своею. 27. и възвѣмъ авраамъ женѣ свою и почи въ ноши ѿнои. ѿфрѣ⁵¹¹ же снѣ хет'теевѣ, прѣвѣ в'соу ношѣ страхомъ ѿдрѣжимъ⁵¹².

Вѣставѣ же заоутра призва авраама съ в'сѣмъ домоу его, и рѣ авраамъ сѣсти. рѣ къ нѣмоу р'ци намъ истинѣ ѿкъдоу пришълъ еси члѣче и ѿ /f. 135r/ коѣ страни, и ради коѣ вини приде⁵¹³ само. ѿн же рѣ тако ѿ страни хал'денскыя есѣмъ, и⁵¹⁴ ищѣ бѣ ѿбрѣсти творѣца небоу и зем'ли и морѣ снѣцѣ же и звѣзѣамъ. и пришѣ повѣда намъ мѣсто се. въ нѣмѣже и почиваютъ. снѣ оубо слышавѣ⁵¹⁵ снѣ хет'теевѣ, оубоа се, и рѣ къ дрѣгоу своимъ тако страшнѣ бѣ ѣ, азѣ бо видѣ его, и трепетѣ ѿдрѣжимъ есѣмъ. мнѣ бо не бити⁵¹⁶ иноу боу страшнѣишѣ паче его. члѣче како его ѿмоли⁵¹⁷ рѣ къ нѣмѣ, и ѿвѣща рѣ авраамъ (!) къ нѣмоу, жрѣт'вѣ приношѣ емѣ. и тако мѣтивѣ вѣдаетъ ми. глѣ емоу хететей. въз'ми ѿ домоу моего ,бѣ ѿвѣнъ, и ,з. тел'цѣ⁵¹⁸, и пож'рѣвѣ принеси боу своему, моли его тако да не погубитъ мѣ.

⁴⁹⁷ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁴⁹⁸ ханааны MSPC 141; ханаанъ[...] NIM 25.

⁴⁹⁹ хеврѣ MSPC 42.

⁵⁰⁰ въ земли MSPC 42; землю MSPC 141.

⁵⁰¹ оною MSPC 141.

⁵⁰² The word ефрѣнъ was later corrected into еврѣнъ. ефрѣнъ MSPC 42; ефрѣнъ MSPC 141; ефрѣнъ NIM 25.

⁵⁰³ хананей MSPC 141.

⁵⁰⁴ посла MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁵⁰⁵ видѣвѣ MSPC 42.

⁵⁰⁶ вѣстрѣпета MSPC 141, NIM 25.

⁵⁰⁷ рече же MSPC 141.

⁵⁰⁸ Ø MSPC 42.

⁵⁰⁹ ю MSPC 141.

⁵¹⁰ ѿтроломъ (!) MSPC 42.

⁵¹¹ ефрѣдитъ MSPC 42.

⁵¹² ѿдрѣжитъ MSPC 42.

⁵¹³ прїиде MSPC 42, MSPC 141.

⁵¹⁴ Ø MSPC 141, NIM 25.

⁵¹⁵ слыша MSPC 42; слышавѣ MSPC 141, NIM 25.

⁵¹⁶ бытъ (!) NIM 25.

⁵¹⁷ оу'мѣю NIM 25.

⁵¹⁸ тел'ницъ NIM 25.

и възьмь аврамь животнаа възнесе ѥ на мѣсто высоко и пожре⁵¹⁹ жрътвѣ боу. пави⁵²⁰ се ємоу аггль гнь глѣ. прони землю въ дължиноу єе и въ широтоу єе тако тебѣ дамь ю /f. 135v/ и наслѣдиши єю, и ѡниѡжѡ те зѣлѡ наслѣдитъ⁵²¹ сѣме твоє гради соупротивный⁵²² и землю сию, и не ѡставлю те дондеже сътворишѣ вса елика рѣхъ ти. да же хететєи аврамоу ѡ днѣ⁵²³ ѡного, юницъ⁵²⁴, ѡ, и⁵²⁵ юнѣ⁵²⁶, м, и⁵²⁷ ѡвѣнь⁵²⁸, р, и рабъ, бѣ, и заповѣда ємѡ глѣ, въ сѣдми⁵²⁹ днѣ приємили десетиноу ѡ домоу моего. и приноси жрътвѣ боу твоємѡ. и рѣ къ нѣмоу сѣ вса земля прѣ лицемь твоимь є, идеже аще ѡгодѣно ти є всєли сѣ съ жєноу своєю и съ люди своимь, и съ вѣсми⁵³⁰ иже по тобою, сѣ бо мы раби твои. 28. [ѡ дѡбѣ и водѣ]⁵³¹.⁵³² и пришь аврамь всєли сѣ при дѡбѣ ма⁵³³врисцѣ^{533*}. идѣже⁵³⁴ тлькѡютъ сѣ вода стѡдєна. >мамѡврѣи бо по сѣрскомоу языкоу. сице глѣт сѣ стѡдєна вода.<⁵³⁵ мамѣ бо стѡдєна, ври⁵³⁶ же вода. ѡ єлинь же глѣтъ сѣ чрьно. прошѣ⁵³⁷ же аврамь землю. въ дължиноу и широтоу єе. всєли сѣ при дѡбѣ мамѡврѣистемь⁵³⁸. по сѣ рѣ аврамь къ лотѣ. чєдо мое сѣ прѣ тобою є земля сиа⁵³⁹, избєри идеже /f. 136r/ ти є оугодѣно и сѣди. видєвъ же лотъ землю содомскоу⁵⁴⁰ пачє всеє землє ѡноу красноу соущѣ зравоу водѣ и сладкоу имоуци, нє ѡиордань посрѣ єе⁵⁴¹ прохѡдитъ. дрѣвѣса имєє разлѣчна съ плоди всакыми тажє⁵⁴² мнѣти вѣ⁵⁴³ (!) сьнь и⁵⁴⁴ рєци⁵⁴⁵ рѣи бѣгѣи. тако не вѣ въ нєи моужѣ скрьєнѣ, и видѣнию⁵⁴⁶ красноу соущѣ. и всєли сѣ въ нѣ, члѣвци же иже въ содомѣ⁵⁴⁷, бєхѣ лоукави⁵⁴⁸ и грѣшни⁵⁴⁹ прѣ бмь. пришь⁵⁵⁰ же лотъ всєли сѣ посрѣ нхъ, и⁵⁵¹ възьмь жєноу ѡ рода ѥ. повьнєгда⁵⁵²

⁵¹⁹ пожреть MSPC 42; пожрѣтъ MSPC 141.

⁵²⁰ пави же MSPC 141.

⁵²¹ и наслѣдитъ NIM 25.

⁵²² съпротивный MSPC 141; съпротивны NIM 25.

⁵²³ днѣи MSPC 42.

⁵²⁴ юнѣ MSPC 42.

⁵²⁵ Ѧ MSPC 141, NIM 25.

⁵²⁶ юницъ MSPC 42.

⁵²⁷ Ѧ MSPC 141, NIM 25.

⁵²⁸ овѣцъ NIM 25.

⁵²⁹ сѣдмиы MSPC 141, NIM 25.

⁵³⁰ вѣмь NIM 25.

⁵³¹ Added on the margin MSPC 42.

⁵³² —* Cf. Gen 13:18.

⁵³³ The word маврисцѣ⁵³³ was later corrected into мамоврисцѣ. маврисцѣмь MSPC 42; мамѡврѣистѣ MSPC 141; мамѡврѣистѣ NIM 25.

⁵³⁴ иже NIM 25.

⁵³⁵ MSPC 42, f. 64r12–13. мамѡрѣи бо. по сѣрскому языку глѣт сѣ. стѡдєна вода MSPC 141;

мамѡврѣи бо. по сыр[...] языку. сице глѣтъ сѣ. ст[...] NIM 25.

⁵³⁶ ври MSPC 42.

⁵³⁷ и прошѣ MSPC 42; [...] NIM 25.

⁵³⁸ мамѡврѣистѣ MSPC 141; [...]тѣ NIM 25.

⁵³⁹ сѣа вѣса MSPC 141.

⁵⁴⁰ содомскоу MSPC 42.

⁵⁴¹ єю MSPC 141; єю NIM 25.

⁵⁴² такоже MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

⁵⁴³ вѣ MSPC 42; вѣ MSPC 141.

⁵⁴⁴ Ѧ MSPC 141.

⁵⁴⁵ рєци MSPC 42.

⁵⁴⁶ видѣ єю MSPC 141; видѣвѣ єго NIM 25.

⁵⁴⁷ The word содомъ was later corrected into содомѣ. содомѣ MSPC 42; содомѣ MSPC 141.

⁵⁴⁸ лоукави MSPC 42.

⁵⁴⁹ грѣшнѣи MSPC 141.

⁵⁵⁰ пришьши MSPC 42.

⁵⁵¹ Ѧ NIM 25.

⁵⁵² повьнєгда же NIM 25.

разлоучит⁵⁵³ се лотъ⁵⁵⁴ ѿ него. 29. рѣ гѣ аврамъ⁵⁵⁵, ⁵⁵⁶се азъ възвиг⁵⁵⁷ноу [заповѣдь мою]⁵⁵⁷ с тобою* въ роди вечныѣ. и бѣлю те и боудеши бѣвнъ,⁵⁵⁸ и не боудеть имѣ твою аврамъ⁵⁵⁹ иже сказоути⁵⁶⁰ се прѣшльникъ, нъ авраамъ. зане ѿца многимиъ языкѣмъ, поставлю те. и възрашоу и оумножѣ те зѣлѣмъ*, нѣпа оубо вседлан⁵⁶⁰ села своего и постави на него вѣжѣ⁵⁶¹ /f. 136v/ чѣны⁵⁶², и хлѣбъ и вино, и масло, и ножъ въ рѣкоу, и възиди на горѣ давири⁵⁶³. и стани на камени, и възови трици⁵⁶⁴ члѣче⁵⁶⁵ бѣжѣи, и⁵⁶⁶ изидеть члѣкъ ѿ полѣнощнѣ⁵⁶⁷ страни ꙗко диви⁵⁶⁸. нокти⁵⁶⁹ его на педь. кижѣ⁵⁷⁰ власи глави его и бради. даже до ногѣ его досежеши⁵⁷¹. и даже⁵⁷² не оубоши се его, нъ стани, и вѣрѣжи нокти емѣ, и вѣстризи его, и дажѣ емѣ пасти и пити⁵⁷³, и бѣвитъ те и боудеши бѣвнъ⁵⁷⁴.

30. [ѿ мел⁵⁷⁵хиседець⁵⁷⁵]. Онъ⁵⁷⁶ мел⁵⁷⁶хиседекъ⁵⁷⁷ глѣтъ⁵⁷⁸ се безъ⁵⁷⁹ матерѣ, безъ⁵⁷⁹ ѿца и безъ⁵⁸⁰ рода*, побвнъ снѣмъ выш⁵⁸⁰наго⁵⁸⁰ ба. иво мати юго салимъ, и имѣ градъ⁵⁸¹ его тако [нарицаше се]⁵⁸². ѿцѣ же⁵⁸³ его ивсѣдекъ, роди же си⁵⁸⁴ два⁵⁸⁵ сѣна. единого⁵⁸⁶ оубо нарече седекъ, дрсгаго же мел⁵⁸⁷хи. бѣше же идолѣмъ слоужѣ гра⁵⁸⁸ тѣ. и вни бѣхоу въноуци невродови⁵⁸⁷. тѣмъ же и въ полатахъ его вѣхѣ прѣбывающе, иже⁵⁸⁸ црѣтова въ вавѣлонѣ. 31. въ единъ⁵⁸⁹ же ѿ днѣи ивсѣдекъ црѣ рѣ снѣмъ своемѣ /f. 137r/ мел⁵⁹⁰хию, чедо, онъ же рѣ что ѣ ѿчѣ, тѣ же глѣ емѣмъ, поиди чедо⁵⁹⁰ въ⁵⁹¹

⁵⁵³ разлѣчити MSPC 141.

⁵⁵⁴ лотѣ MSPC 141; лотѣ NIM 25.

⁵⁵⁵ къ аврамѣ MSPC 141.

⁵⁵⁶ * Gen 17:4.

⁵⁵⁷ заветъ мой NIM 25.

⁵⁵⁸ * Cf. Gen 17:5.

⁵⁵⁹ авраамъ (!) MSPC 42.

⁵⁶⁰ и седлан MSPC 42.

⁵⁶¹ вѣжды MSPC 42.

⁵⁶² чѣны MSPC 42.

⁵⁶³ давири MSPC 42; тавири MSPC 141.

⁵⁶⁴ трици MSPC 42.

⁵⁶⁵ ѿ члѣ MSPC 42.

⁵⁶⁶ Ø NIM 25.

⁵⁶⁷ полѣнощнѣ MSPC 42.

⁵⁶⁸ дивѣи MSPC 42; дивыи MSPC 141; дивии NIM 25.

⁵⁶⁹ нокте MSPC 42.

⁵⁷⁰ кижѣ MSPC 141, NIM 25.

⁵⁷¹ досежеши MSPC 42, MSPC 141; досежешоу NIM 25.

⁵⁷² да MSPC 141, NIM 25.

⁵⁷³ питѣ NIM 25.

⁵⁷⁴ бѣвнъ NIM 25.

⁵⁷⁵ Περί τοῦ Μελχισεδέκ, PGr, p. 206; о мел⁵⁷⁵хиседець, PH I, p. 29. The chapter is based on non-biblical sources (30–34); Gen 14:20 (Abraham's tithes).

⁵⁷⁶ съ MSPC 42; съ later corrected into сѣи SB III22; съ Rum. 42.

⁵⁷⁷ мел⁵⁷⁷хиседекъ later corrected into мел⁵⁷⁷хиседекъ SB III22.

⁵⁷⁸ * Cf. Heb 7:3.

⁵⁷⁹ и безъ MSPC 42.

⁵⁸⁰ выш⁵⁸⁰наго SB III22, Rum. 42.

⁵⁸¹ града MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁵⁸² нарицаше MSPC 141; нарицаше се NIM 25;

нарицаше SB III22, Rum. 42.

⁵⁸³ Ø NIM 25 (or [...]).

⁵⁸⁴ сѣи (!) NIM 25.

⁵⁸⁵ .б. NIM 25.

⁵⁸⁶ единогоу MSPC 42; и единого NIM 25.

⁵⁸⁷ невродови MSPC 42; [...]довии NIM 25.

⁵⁸⁸ иже и NIM 25.

⁵⁸⁹ единогоу MSPC 42; единъ MSPC 141; единогоу NIM 25.

⁵⁹⁰ Ø SB III22, Rum. 42.

⁵⁹¹ въ въ SB III22.

галилею, и възми ѿ чреди нашею ,ѿ, юница⁵⁹², и приведи, тако да пожрѣ боу моему кроноу, и прочинь⁵⁹³, понюже мишлю⁵⁹⁴ на брань. Сига слышавъ мелхи, оускори въ ношь вноу. хоти⁵⁹⁵, испльнити⁵⁹⁶ заповедь ѿца своего вседека. беше [ношь вна]⁵⁹⁷ ясна, и звѣзи свѣти, юже виде⁵⁹⁸ мелхи и⁵⁹⁹ оудиви се. и рѣ въ себе мню⁶⁰⁰, тако творѣць небоу и земли на нихъ почивають. да повелимъ⁶⁰¹ ѿцоу моему. и томи да принесемъ жрътѣвѣ, юже хоцемъ привести. и⁶⁰² въшъ глѣ ѿцоу моему. ѿче послѣшан ме, и жрътѣвоу юже хоцемъ привести, принесемъ⁶⁰³ творѣцѣ [небоу и земли]⁶⁰⁴. и разгнѣва се ѿць его нанъ и рѣ клетѣвою⁶⁰⁵ къ нему. тако боги⁶⁰⁶ великые, понюже ты⁶⁰⁷ въсхотѣль еси тоужа сътворити ме ѿ нихъ, тако да прогнѣвавши се се поговорѣтъ ме. нѣга готово имамъ /f. 137v/ принести те жрътѣвѣ в нѣмъ. понюже на нѣ⁶⁰⁸ и на ме лоукавѣствоваль еси. мелхи же⁶⁰⁹ такоже слыша сига бежа въ галилею. ѿць же⁶¹⁰ его въниде къ црѣци салимъ и⁶¹¹ рече [къ нѣи]⁶¹² Се въсхотѣ ми се, тако да сѣна своего⁶¹³ [принесемъ жрътѣвѣ]⁶¹⁴ бѣмъ⁶¹⁵. любаше⁶¹⁶ же салимъ црѣца мелхина паче седека. и плачущи рѣ. тако вѣсаколюбимаго сѣна моего въсхотѣль еси, црѣ же рѣ еи не тако нѣ поставимъ жрѣви⁶¹⁷, и паде жрѣви⁶¹⁸ на мелхина. црѣца же салимъ плакаше⁶¹⁹ за сѣна своего юнеишаго⁶²⁰. оувѣдѣвши же тако грѣтъ ѿ галилею. рѣ снѣу моему седекѣ. се братъ твои [оумрети {хоцетъ}]⁶²¹ ѿ ѿца твоего⁶²² и бити жрътѣва⁶²³. нѣ въставъ срѣщи его и повежѣ емоу дѣло, тако да ѿтидетъ въ иноу⁶²⁴ страну, >и<⁶²⁵ оубѣгнетъ волю⁶²⁶ ѿца твоего. 32. и въставъ седекѣ понде

⁵⁹² юницъ MSPC 42.

⁵⁹³ прочинь MSPC 141, SB III22; прочиѣ Rum. 42.

⁵⁹⁴ мишлю NIM 25.

⁵⁹⁵ хотѣ MSPC 42, NIM 25; хотѣ SB III22, Rum. 42.

⁵⁹⁶ испльнити NIM 25.

⁵⁹⁷ вна ношь SB III22, Rum. 42.

⁵⁹⁸ видѣвъ NIM 25.

⁵⁹⁹ ѿ NIM 25.

⁶⁰⁰ мнѣ SB III22; мнѣ Rum. 42.

⁶⁰¹ повелимъ NIM 25.

⁶⁰² и и SB III22.

⁶⁰³ принесемъ ю NIM 25.

⁶⁰⁴ нѣси NIM 25.

⁶⁰⁵ съ клетвою NIM 25.

⁶⁰⁶ мы бѣи NIM 25; ми вѣи SB III22; ми вѣи Rum. 42.

⁶⁰⁷ ты MSPC 42.

⁶⁰⁸ ни (!) Rum. 42.

⁶⁰⁹ еже MSPC 42.

⁶¹⁰ ѿ MSPC 42, MSPC 141.

⁶¹¹ ѿ SB III22.

⁶¹² юи NIM 25.

⁶¹³ нашего MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, Rum. 42; нашѣ SB III22.

⁶¹⁴ пожрѣмъ NIM 25; пожрѣ SB III22, Rum. 42.

⁶¹⁵ боу, MSPC 42.

⁶¹⁶ любаше Rum. 42.

⁶¹⁷ жрѣви MSPC 141, SB III22, Rum. 42; жрѣвие NIM 25.

⁶¹⁸ жрѣви MSPC 141; жрѣвие NIM 25; жрѣви SB III22; жрѣви Rum. 42.

⁶¹⁹ плакаше NIM 25; плака Rum. 42.

⁶²⁰ юнеишаго MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁶²¹ хоцѣ оумрѣти SB III22, Rum. 42.

⁶²² ѿ ѿца твоео хоцетъ MSPC 42.

⁶²³ жрътѣвѣ SB III22, Rum. 42.

⁶²⁴ истинѣ later corrected into инѣ SB III22.

⁶²⁵ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁶²⁶ волю SB III22, Rum. 42.

въ срѣтеніе мелѣхисево⁶²⁷. ѿцѣ же⁶²⁸ ихъ и ѿседекъ рѣ вель/f. 138r/можемъ⁶²⁹ своимъ. Се азъ хощу пожрѣти⁶³⁰ сѣна моего мелѣхиса. и слышавъше се велѣможи⁶³¹ его. въсхотѣше⁶³² и тыи⁶³³ да чѣда своа бѣмъ пожрѣтъ⁶³⁴. зане повелѣніе⁶³⁵ бы ѿречево. седекъ же егда срѣте бра⁶³⁶ своего мелѣхиса, сказа емоу дѣло. съсѣде⁶³⁶ коня⁶³⁷ югоже паздеше⁶³⁸ мелѣхиса, и рече братоу своему седекъ възми коня и ѿдѣжкоу мою. скоти же и члѣки наше, възврати се⁶³⁹ къ родителемъ нашимъ, азъ же въ единомъ ѿдѣжкѣ ѿтидо⁶⁴⁰ въ иноу страну ѿдѣже никтоже знаетъ ме, и боудѣ тамо тѣчню да избѣгнѣноу⁶⁴¹ горѣкыне съмръти. 33. и възвемъ⁶⁴² та⁶⁴³ [седекъ бра⁶⁴⁴ ѿ⁶⁴⁵ ѿтиде. мелѣхиса же стоиаше слыше риданіе биваемо⁶⁴⁶ въ градѣ, дѣти ради иже хотѣху пожрѣти⁶⁴⁷. и бѣше⁶⁴⁸ плачь и риданіе многѣмъ людемъ. Обвѣраше бо всѣ⁶⁴⁹ дѣти⁶⁵⁰ числѣмъ п. и стоиашу ждѣще цѣра⁶⁵¹. тако⁶⁵² егда пожрѣтъ оны сѣна своего, да и ти⁶⁵³ пожрѣтъ дѣти⁶⁵⁴ свое /f. 138v/ мелѣхиса же⁶⁵⁵ стоиаше съпротивѣ⁶⁵⁶ граду въ горѣ иже нарицаетъ се елѣмъ. оны бо нарею сице, заеже върѣсти [тамо млатъ]⁶⁵⁸. и слыша⁶⁵⁹ биваемы⁶⁶⁰ плачь и стѣнаніе въ градѣ. и⁶⁶¹ възвѣхнуху велѣми, и възрѣху на нѣбо и землю слъзми мочѣ. и възвѣхну⁶⁶² горѣцѣ глѣю, ты еси⁶⁶³ бѣ сътвориши⁶⁶⁴ нѣбо и землю⁶⁶⁵, слнцѣ, и мѣсь и звѣзи. и мнѣю⁶⁶⁶ всѣмъ бѣга ты бити. имже и дѣла твоа

⁶²⁷ мелѣхиса MSPC 42.

⁶²⁸ ѿ MSPC 42.

⁶²⁹ вельможемъ MSPC 141; вельмоужемъ NIM 25; вельможемъ SB III22; вельможе Rum. 42.

⁶³⁰ пожрѣжжти (!) SB III22.

⁶³¹ вельможѣ MSPC 141; вельмоужи NIM 25; вельможѣ SB III22; вельможѣ Rum. 42.

⁶³² The word въсхотѣше was later corrected into въсхотѣше.

⁶³³ ты MSPC 42; ти MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁶³⁴ пожрѣти SB III22; пожрѣ Rum. 42.

⁶³⁵ The word повелѣніе was later corrected into повелѣніе.

⁶³⁶ The word съсѣде was later corrected into съсѣде. съсѣда NIM 25.

⁶³⁷ с коня MSPC 42: съ конѣ SB III22, Rum. 42.

⁶³⁸ паздаше SB III22, Rum. 42.

⁶³⁹ ѿ MSPC 42.

⁶⁴⁰ и ѿидѣ MSPC 42.

⁶⁴¹ The word избѣгнѣноу was later corrected into избѣгнѣноу.

⁶⁴² възвѣ SB III22; възвѣмъ Rum. 42.

⁶⁴³ таа MSPC 42.

⁶⁴⁴ брата MSPC 42.

⁶⁴⁵ бра его седекъ MSPC 141; бра его седе SB III22, Rum. 42.

⁶⁴⁶ биваемое SB III22.

⁶⁴⁷ пожрѣти SB III22.

⁶⁴⁸ The word бѣше was later corrected into бѣше.

⁶⁴⁹ все NIM 25.

⁶⁵⁰ The word дѣти was later corrected into дѣти. дѣти MSPC 42; дѣти SB III22, Rum. 42.

⁶⁵¹ цѣра SB III22, Rum. 42.

⁶⁵² тако да NIM 25.

⁶⁵³ ти MSPC 141.

⁶⁵⁴ The word дѣти was later corrected into дѣти.

⁶⁵⁵ еже MSPC 42.

⁶⁵⁶ съпротивѣ MSPC 141; съпротивѣ NIM 25; съпротивѣ SB III22, Rum. 42.

⁶⁵⁷ иже нѣма NIM 25; иже нѣма SB III22, Rum. 42.

⁶⁵⁸ млатъ тамо SB III22, Rum. 42.

⁶⁵⁹ слыше NIM 25; слыши SB III22; слышитъ Rum. 42.

⁶⁶⁰ биваемыи NIM 25.

⁶⁶¹ ѿ NIM 25.

⁶⁶² възвѣи SB III22; възвѣи Rum. 42.

⁶⁶³ ѿ MSPC 42.

⁶⁶⁴ сътвориши SB III22; сътвориши Rum. 42.

⁶⁶⁵ земля SB III22, Rum. 42.

⁶⁶⁶ мнѣ SB III22, Rum. 42.

силоу твою повѣдѣтъ⁶⁶⁷. да аще бѣ еси почиваеи на нѣ. и хощеши быти мѣ [твое-
го раба]⁶⁶⁸ не прѣзри моление мое. нѣ оуслыши мѣ въ чѣсѣ⁶⁶⁹, и да проседе⁶⁷⁰ се гра⁶⁷¹
си⁶⁷⁰, съ боги и съ чьтѣщими⁶⁷¹ ѿ. и абию >сѣ<⁶⁷² словомъ бѣ трѣсѣ вели⁶⁷³ въ
градѣ салиме. и проседе се въсѣ⁶⁷⁴ гра⁶⁷⁵ съ живѣщими⁶⁷⁵ въ немъ. вънезапоу бо
ѿ земли пожре⁶⁷⁶. 34. видѣвъ же мѣлѣху страшное оное чю. оужасе се и оубога се
небоу и земли творца, и въставъ оуди, въ давирѣскую⁶⁷⁷ горѣ, и въшѣ⁶⁷⁸ въ доли
ѿ полотнощину страни. /f. 139r/ и прѣбывѣ тамо „ѿ лѣ“, ни члѣкѣ вѣсѣдѣю ни исходе
ѿтоуда. нѣ бѣше ѿди биліе дивіе и пию водоу, дондеже приде⁶⁷⁹ авраамъ. іакоже
повеле ємоу гѣ бѣ. ѿсѣдла⁶⁸⁰ ѿсѣла своего, и⁶⁸¹ възетъ⁶⁸² ѿдежи чѣтні, и⁶⁸³ хлѣбъ
и вино и бритѣсѣ. и възиде⁶⁸⁴ на горѣ и ставъ⁶⁸⁵ на камени, и възва трици члѣче
бѣжи⁶⁸⁶, >и<⁶⁸⁷ изиде грознь къ немюу. вѣхѣ бо власи глави єго и бради, даже до
ногѣ єго досеже⁶⁸⁸, и нокти єго на⁶⁸⁹ лакѣ. 35. и сътвори въ снѣ авраамъ, и изи-
де къ немюу члѣкѣ бѣжи іако диві⁶⁹⁰. и рѣ ты кто еси. ѿнѣ же ѿвѣщавъ рѣ члѣкѣ
єсьмъ посланъ ѿ бѣ іако да ѿстригѣ власи твоє. ѿнѣ же рѣ кон бѣ посла те [ѿвѣ-
ща⁶⁹¹ авраамѣ]⁶⁹² бѣ творца нѣсѣ и земли, морѣ, и слѣнцѣ лѣне и звѣздамъ, тѣи ми
заповѣда поискати те, и падѣ⁶⁹³ авраамъ на землю⁶⁹⁴, рекъ⁶⁹⁵ гѣви, гѣ бѣ творче нѣсѣ
и земли милоствѣ ми боуди, іако да⁶⁹⁶ видѣ прѣславное дѣло на мѣжѣ⁶⁹⁷ сѣмъ.
и прие⁶⁹⁸ /f. 139v/ авраамъ главоу єго и⁶⁹⁸ ѿстриже єго, и ѿбрѣза нокти ємоу,

⁶⁶⁷ повѣдѣють MSPC 42, MSPC 141; повѣдѣж-
тъ SB III22; повѣдоуѣтъ Rum. 42.

⁶⁶⁸ раба твоего SB III22, Rum. 42.

⁶⁶⁹ сѣи MSPC 42; сын MSPC 141, NIM 25,
Rum. 42; сын later corrected into сѣи SB III22.

⁶⁷⁰ сѣи MSPC 42; сын MSPC 141, NIM 25; сѣи
SB III22, Rum. 42.

⁶⁷¹ чьтѣщѣи SB III22, Rum. 42.

⁶⁷² MSPC 42, NIM 25; сѣ MSPC 141, SB III22,
Rum. 42.

⁶⁷³ велѣи MSPC 42; велѣи MSPC 141; велѣи
NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁶⁷⁴ вѣ SB III22, Rum. 42.

⁶⁷⁵ живѣщѣи NIM 25; живѣщѣи SB III22,
Rum. 42.

⁶⁷⁶ пожре⁶⁷⁶ MSPC 42.

⁶⁷⁷ ѿавирѣскую MSPC 42; тавирѣскую MSPC
141; таворѣскую NIM 25; тавирѣскую SB III22;
тавирѣскую Rum. 42.

⁶⁷⁸ въшѣ SB III22, Rum. 42.

⁶⁷⁹ прѣиде MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum.
42.

⁶⁸⁰ ѿсѣла MSPC 42, MSPC 141; и сѣла SB
III22; и ѿсѣла Rum. 42.

⁶⁸¹ Ø NIM 25.

⁶⁸² възе MSPC 42; въза SB III22, Rum. 42.

⁶⁸³ Ø NIM 25.

⁶⁸⁴ възѣде Rum. 42.

⁶⁸⁵ сѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum.
42.

⁶⁸⁶ бѣжи MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum.
42.

⁶⁸⁷ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁶⁸⁸ досежеи MSPC 141; досажѣи MSPC 141,
SB III22, Rum. 42.

⁶⁸⁹ Ø SB III22, Rum. 42.

⁶⁹⁰ дивѣи MSPC 42; дивѣи MSPC 141, NIM 25,
SB III22, Rum. 42.

⁶⁹¹ ѿвѣщавъ SB III22, Rum. 42.

⁶⁹² Added on the margin by a later hand. Ø
MSPC 42.

⁶⁹³ падѣ NIM 25.

⁶⁹⁴ земли SB III22, Rum. 42.

⁶⁹⁵ и рече MSPC 42.

⁶⁹⁶ Ø SB III22, Rum. 42.

⁶⁹⁷ мѣжи MSPC 42, MSPC 141; моужѣи NIM 25;
мѣжи SB III22, Rum. 42.

⁶⁹⁸ Ø NIM 25.

и ѡблѣче єго въ ѡдѣждѣ, и цѣлова єго, и рече ємоу да принесемъ хлѣбъ, и вино и масло. тако да въкоушиши занѣ⁶⁹⁹ бѣ повелѣлъ⁷⁰⁰ ми ю. и ѡвѣща мелхиседекъ и рече єму. тако за мѣ, а бѣ мнѣ⁷⁰¹ юсьмъ въ горѣ сѣи, и не видѣ члѣка тѣчию тебе днѣ. нѣ ни же хлѣбъ въниде въ ѡста мога. нѣ ѡбаче понюже глѣши бѣ съ нѣсѣ⁷⁰² повелѣлъ ти ю творѣ⁷⁰³ се, нѣ прѣже пожри ѡ нихъ гоу боу, и тако да въкшоу. и принесє па на каменѣ⁷⁰⁴ сквозѣню имѣщѣ⁷⁰⁵, въложи⁷⁰⁶ хлѣбъ и вино и масло [възлѣа запа-
лиа]⁷⁰⁷ и поклонѣше⁷⁰⁸ се на земли ѡбон гѣи, авраамъ же и мелхиседекъ. и іадѣше⁷⁰⁹ възвеселише се. 36. въпроси же авраамъ мелхисека ѡ рождѣствѣ⁷¹⁰ єго и ѡ градѣ, и ѡ въхожденіи⁷¹¹ горѣ⁷¹² како въниде въ ню⁷¹³. и исповѣда ємоу мелхиседекъ вса іакже ѡ себѣ. и ѡ горѣ прилежѣши⁷¹⁴ градѣ салимѣ иже єлѣѡ /f. 140r/ именова се. заеже ѡбрѣсти єму мѣтѣ (!) въ нѣи. и слыша⁷¹⁵ сѣа вса⁷¹⁶ авраамъ. поклони се гѣи глѣ, ноужа ми є изити ѡ землѣ халдѣйскыѣ⁷¹⁷. и ѡбрѣсти бѣ творєща прѣслав-
нага, се за⁷¹⁸ нѣиашѣнаго наказѣтъ⁷¹⁹ се не велика⁷²⁰ мѣдрѣствовати >іакѡ ѡ сѣмѣ⁷²¹ подарѣтъ⁷²² бѣ члѣкы, оустави бо авраамъ давати десетини ѡ домоу своего мел-
хиседекоу. сего ради и павѣ⁷²³ рече иже⁷²⁴ десетини приємлюєи десѣтѣкоуєтъ се*. авраамъ бо десѣтковаше⁷²⁵ домъ хететевѣ⁷²⁶, съ же пакы ѡ мелхиседека ѡдѣсѣтѣко-
ва се. 37. ⁷²⁷ѡбразъ же бѣ сѣ⁷²⁸ хѣвъ творѣщѣ всѣмъ соущѣ⁷²⁹. и всѣ приношенниа приносимага приємлющѣ. іакѡ ѡ нѣго соупрѣтъ грьличнищѣ. по законѣи жрьтѣѣ
принесеномъ, или два пѣтѣнца голоубиниа. и сѣ⁷³⁰ оубо ѡ хѣвъ, ѡ нихъ рекоше се вса⁷³¹. 38. мелхиседекъ же блѣи авраама и авраамъ нарече єго, и семени єго блѣвение ѡ сѣмѣ

⁶⁹⁹ іакѡ SB III22, Rum. 42.

⁷⁰⁰ повелѣ MSPC 42.

⁷⁰¹ мнѣ SB III22, Rum. 42.

⁷⁰² нѣсѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; нѣси NIM 25.

⁷⁰³ сѣтворити SB III22, Rum. 42.

⁷⁰⁴ каменѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁷⁰⁵ имѣщѣ SB III22, Rum. 42.

⁷⁰⁶ и въложи Rum. 42.

⁷⁰⁷ възлѣа и запалѣа MSPC 141; възлѣа и запа-
лиа NIM 25; възлѣа и запалѣа SB III22, Rum. 42.

⁷⁰⁸ поклонѣше NIM 25.

⁷⁰⁹ іадѣши MSPC 42.

⁷¹⁰ рождѣствѣ NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁷¹¹ въхожденіи MSPC 42, Rum. 42.

⁷¹² горы NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁷¹³ нѣ SB III22, Rum. 42.

⁷¹⁴ прилежѣши MSPC 42.

⁷¹⁵ слышавъ NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁷¹⁶ вѣсѣмъ SB III22; вѣсѣ Rum. 42.

⁷¹⁷ ханаанскыѣ SB III22; ханаанскыѣ Rum. 42.

⁷¹⁸ Ѧ MSPC 42.

⁷¹⁹ наказѡує NIM 25.

⁷²⁰ великаѣ SB III22, Rum. 42.

⁷²¹ SB III22, Rum. 42; Ѧ MSPC 42, MSPC 141;
іакѡ и ѡ сѣмѣ NIM 25.

⁷²² подарѣтъ NIM 25; подарѣѣ SB III22; по-
дарѣтъ Rum. 42.

⁷²³ павѣ MSPC 42; павѣ SB III22, Rum. 42.

⁷²⁴ -* Heb 7:9.

⁷²⁵ ѡдѣсѣтѡвашѣ (!) SB III22, Rum. 42.

⁷²⁶ хетѣтеѡѡ MSPC 42; хетѣтеѡѡ MSPC 141;
хетѣтеѡѡ SB III22, Rum. 42.

⁷²⁷ Περὶ τοῦ Χριστοῦ, PGr, p. 21; ѡ христѣ,
PH I, p. 35.

⁷²⁸ сы MSPC 42; сын MSPC 141.

⁷²⁹ The text ends abruptly in NIM 25 (f. 33v).

⁷³⁰ сѣа SB III22, Rum. 42.

⁷³¹ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

на рече. /f. 140v/ и ѿ дѣни⁷³² ѿного прихѡжаше⁷³³ авраамъ, [блѣлати се ѿ мел⁷³⁴хиседе-
ка. възврати же се авраамъ]⁷³⁴ раѹе се на мѣсто свое. и славѣаше⁷³⁵ бѣ тако въ рѣте
въ земли хал⁷³⁶деисцен⁷³⁶ славима бѣ. прѣсели⁷³⁷ же се авраамъ⁷³⁸ прѣиде въ герари.
и беша цѣрь въ герарѣ, авимелехъ. сътворише же отроци авраамови брань съ герарѣ-
ни воды ради. и не вставляху⁷³⁹ во герарѣне⁷⁴⁰ отроцы авраамови напоити скоти
свое. нѣ повѣше камилине ѿ, и прочею скоти ѿ нѣ и герарите оумреше [въ брани]⁷⁴¹.
39. [ѿ стѣдѣци клѣтѣвѣне]^{742 743} изиде же авимелехъ цѣрь герарѣт⁷⁴⁴ски⁷⁴⁴. гоня отроцы
авраамови и пленоуе ѿ. прѣиде⁷⁴⁵ же авраамъ и оумири брань. и сътвори въ стоуде-
н⁷⁴⁶цѣ и клѣше се въон на нѣмъ, авраамъ же и гражане герарѣт⁷⁴⁷скы⁷⁴⁶ еже не сътво-
рити свадѣ⁷⁴⁷ ѿ⁷⁴⁸ дѣни⁷⁴⁹ ѿного. сего ради нарѣ се нѣ [ѿномъ и⁷⁵⁰ (!) стѣден⁷⁵¹цѣ]⁷⁵¹,
стѣден⁷⁵²цѣ клѣтѣвѣ. принесе же авраамъ /f. 141r/ жрьтѣвѣ⁷⁵³ гоу боу. повѣне⁷⁵² еже⁷⁵³
бити клѣтѣвѣ⁷⁵⁴ на стоуден⁷⁵⁵цѣ⁷⁵⁵. 40. пави⁷⁵⁶ се емоу гѣ глѣе. ⁷⁵⁷не вон се авраамъ мѣ⁷⁵⁸
твоѣ велинѣ⁷⁵⁸ ѿ зѣлѣ*. рѣ же авраамъ се азъ погиваю здѣ. и рѣ емоу жена его
сар⁷⁵⁹ра се азъ състарѣхъ се и вѣсчед⁷⁶⁰на⁷⁶⁰ (!) тебе погиваю. приеми оубо рабоу
мою боуди съ нѣю тако да ѿ нѣю⁷⁶¹ вѣставиши себе семе, и наслѣдитъ⁷⁶² все бога-
тѣстѣ твоѣ. и не хотѣаша авраамъ. дон⁷⁶³деже иде⁷⁶³ къ мел⁷⁶⁴хиседекоу. рѣ⁷⁶⁴
же⁷⁶⁴ къ нѣмоу мел⁷⁶⁵хиседекъ сътвори глѣ жены твоѣе⁷⁶⁵. азъ бо виждѣ съ вѣсѣмъ⁷⁶⁶

⁷³² дѣни MSPC 42; дѣне SB III22, Rum. 42.

⁷³³ прихѡжаше MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁷³⁴ ѿ MSPC 42.

⁷³⁵ славѣаше SB III22, Rum. 42.

⁷³⁶ халдеистѣни SB III22.

⁷³⁷ прѣсели SB III22, Rum. 42.

⁷³⁸ The word авраамъ was later corrected into авраамъ.

⁷³⁹ вставляхъ later corrected into вставляхъх SB III22; вставляхъх Rum. 42.

⁷⁴⁰ герарѣны SB III22, Rum. 42.

⁷⁴¹ оумрешени MSPC Rum. 42.

⁷⁴² Added on the margin MSPC 42.

⁷⁴³ Περι τοῦ Ἀβιμέλεχ, p. 211; ѿ несточнѣкѣ клѣтѣвѣмъ, PH I, p. 36. This subchapter is based on Gen 21:25–31 (39); Gen 16:1–16 (41).

⁷⁴⁴ герарѣтѣски MSPC 42; [...] MSPC 141; герарѣтѣскы SB III22; герарѣтѣскы Rum. 42.

⁷⁴⁵ прѣиде MSPC 42; [...] MSPC 141.

⁷⁴⁶ герарѣтѣсци MSPC 42; герарѣтѣсци MSPC 141; герарѣтѣсци SB III22; герарѣтѣсци Rum. 42.

⁷⁴⁷ вадъ SB III22, Rum. 42.

⁷⁴⁸ ѿ (!) MSPC 42.

⁷⁴⁹ дѣни MSPC 42; дѣне MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁷⁵⁰ ѿ MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁷⁵¹ стѣденѣцѣ ѿномъ MSPC 141; стоуденѣцѣ ѿномъ SB III22; стѣденѣцоу ѿномъ Rum. 42.

⁷⁵² повѣнегда MSPC 141; повѣнегда SB III22; повѣнегда Rum. 42.

⁷⁵³ же MSPC 42.

⁷⁵⁴ клѣтѣкѣ MSPC 141; клѣтѣкѣ SB III22, Rum. 42.

⁷⁵⁵ стѣденѣци MSPC 141; стоуденѣци SB III22; стѣденѣци Rum. 42.

⁷⁵⁶ и пави се MSPC 42, MSPC 141; пави же SB III22; и пави же Rum. 42.

⁷⁵⁷ –* Cf. Gen 15:1.

⁷⁵⁸ велика MSPC 42; велѣа MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁷⁵⁹ ссарра (!) SB III22, Rum. 42.

⁷⁶⁰ ѿ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁷⁶¹ мел SB III22, Rum. 42.

⁷⁶² наслѣдитъ се MSPC 42.

⁷⁶³ идетъ MSPC 42.

⁷⁶⁴ ѿ MSPC 42.

⁷⁶⁵ твоѣ MSPC 141.

⁷⁶⁶ всеми MSPC 42.

иже ѡ⁷⁶⁷ (!) тебе ро^аже^ни^хъ⁷⁶⁸, единого оубо свѣтла и бл^гговон^ана, др^зг^аго же м^рач^а-
на⁷⁶⁹ и см^рад^ана. и бивъ авраамъ съ агарѡ⁷⁷⁰. роди исмаила, 41. ⁷⁷¹б^ѣ же е^ѣа роди-
ти⁷⁷² агари⁷⁷³ исмаила, р^ѣ г^ѣ б^ѣ къ авраам^ѡ, аврааме авраме⁷⁷⁴ (!), и р^ѣ т^ѣ се азъ г^ѣ.
р^ѣ же г^ѣ къ н^ѣмоу хо^щоу приве⁷⁷⁵сти к тебѣ в^ѣсе языки, елици соу^т на земли,
и знаменати се ѡ⁷⁷⁶ (!) тебе знаме/f. 141v/ни^ѣмъ вѣч^ни^мъ⁷⁷⁷. вѡбрѣжи оубо себе оу
мел^ахиседека. и ты да вѡбрѣжеши въ домоу своемъ в^ѣсакъ моу^жьски⁷⁷⁸ поль, н^ѣ и⁷⁷⁹
исмаила да вѡбрѣжеши, и в^ѣсе⁷⁸⁰ домачедьцъ⁷⁸¹ своихъ. и не боудеть оу^т тебе
м^жьски⁷⁸³ поль невѡбрѣзанъ⁷⁸⁴. пон^ѣже хо^щѡ знамен^ѣе и^нети се^мени тво^ѣм^ѡ.
и бл^вл^вати [в^ѣсе языки е^мѡ]⁷⁸⁵ елици соу^т на земли. и ш^ѣ⁷⁸⁶ авраамъ ^акоже г^ла
е^мѡ г^ѣ б^ѣ, вѡбрѣзавъ⁷⁸⁷ в^ѣсакъ⁷⁸⁸ м^жьски⁷⁸⁹ поль въ домоу своемъ. и не б^ѣ оу
н^ѣго моу^жьски⁷⁹⁰ поль невѡбрѣзанъ. и р^ѣиведе⁷⁹¹ авраамъ все иже въ домоу сво^ѣмъ,
и бл^ви е^го мел^ахиседекъ. пон^ѣже г^ѣ р^ѣ е^моу. и беш^ѣ все^лен^ѣю⁷⁹² авраам^{оу}⁷⁹³ съ до-
маш^ни^ми сво^ѣми. и приш^ѣ⁷⁹⁴ на стоу^ден^ѣцъ⁷⁹⁵ клет^вьны⁷⁹⁶, и пожр^ѣт^ѣ ж^рьт^ѣв^ѡ
б^{оу}. ^ави же се е^мѡ г^ѣ б^ѣ и р^ѣ⁷⁹⁸, ⁷⁹⁹се азъ заветъ мой поставихъ с тобою. и се^ме
тво^ѣ въ роди вѣч^ни^ѣю прославитъ се, и оу^мн^ѡжитъ се з^ѣл^ѡ*. 42. р^ѣ же авраамъ къ
г^{оу}, ⁸⁰⁰г^ѣ /f. 142r/ что ми даси, азъ же погибаю бес^чед^ѣ. и рабъ мой наслѣдитъ
м^ѣе*. и р^ѣ е^мѡ г^ѣ ⁸⁰¹не наслѣдитъ те съ⁸⁰². др^зги⁸⁰³ бо изидеть ис тебе, и т^ѣ

⁷⁶⁷ ѡ (!) MSPC 42; ѡ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁷⁶⁸ ро^аже^ни^хъ MSPC 42; ро^аже^нн^ѣ MSPC 141; ро^аже^нн^ѣ SB III22, Rum. 42.

⁷⁶⁹ м^рач^аа MSPC 42.

⁷⁷⁰ агар^ю MSPC 141; агар^ѡ SB III22, Rum. 42.

⁷⁷¹ Пер^ѣ тоу^т Ис^ма^ѣл, PGr, p. 212; О о^врѣзан^ѣи, PH I, p. 37.

⁷⁷² ро^ади MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁷⁷³ агара MSPC 42, MSPC 141.

⁷⁷⁴ авраам^ѡ MSPC 42; авраам^ѡ MSPC 141.

⁷⁷⁵ In NIM 25 hereon the contents is preserved (f. 34r).

⁷⁷⁶ ѡ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁷⁷⁷ вѣч^ни^ѣ SB III22, Rum. 42.

⁷⁷⁸ м^жьск^ѣ SB III22; м^жьск^ѣ Rum. 42.

⁷⁷⁹ Ø MSPC 42, MSPC 141.

⁷⁸⁰ вѣс^ѣ MSPC 141; вѣс^ѣхъ SB III22; вѣс^ѣхъ Rum. 42.

⁷⁸¹ дом^ѡч^ѡд^ѣцъ SB III22, Rum. 42.

⁷⁸² въ MSPC 42; ѡ MSPC 141.

⁷⁸³ моу^жьск^ѣ NIM 25; м^жьск^ѣ SB III22, Rum. 42.

⁷⁸⁴ The word невѡбрѣзанъ was later corrected into невѡбрѣзанъ.

⁷⁸⁵ е^моу вѣс^ѣ языки MSPC 141; е^моу вѣс^ѣ языки NIM 25; е^моу вѣс^ѣ языки SB III22, Rum. 42.

⁷⁸⁶ ш^ѣ SB III22, Rum. 42.

⁷⁸⁷ и о^врѣзавъ MSPC 141; и вѡбрѣзавъ NIM 25; и вѡбрѣз^ѣ SB III22; и вѡбрѣзавъ Rum. 42.

⁷⁸⁸ вѣс^ѣк^ѣ SB III22; вѣс^ѣк^ѣ Rum. 42.

⁷⁸⁹ м^жьск^ѣ SB III22, Rum. 42.

⁷⁹⁰ моу^жьск^ѣ NIM 25; м^жьск^ѣ SB III22; м^жьск^ѣ Rum. 42.

⁷⁹¹ р^ѣиведе MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

⁷⁹² все^ле се MSPC 42; все^ле се MSPC 141, NIM 25; вѣл^ѣ SB III22, Rum. 42.

⁷⁹³ авраамъ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁷⁹⁴ приш^ѣ SB III22, Rum. 42.

⁷⁹⁵ стоу^ден^ѣцъ SB III22, Rum. 42.

⁷⁹⁶ клет^вьны^ѣ MSPC 141.

⁷⁹⁷ пожр^ѣт^ѣ (!) Rum. 42.

⁷⁹⁸ рече е^мѡ MPC 141.

⁷⁹⁹ —* Cf. Gen 17:1–2.

⁸⁰⁰ —* Cf. Gen 15:2.

⁸⁰¹ —* Cf. Gen 15:3.

⁸⁰² рабъ Rum. 42.

⁸⁰³ др^зг^ѣ NIM 25; др^зг^ѣ SB III22; др^зг^ѣ Rum. 42.

наслѣдитъ те*. и рѣ авраамъ почесомоу⁸⁰⁴ разоумѣ⁸⁰⁵ се. и рѣ емоу гъ⁸⁰⁶ прими⁸⁰⁷ юницю трилѣнѣ, [и козѣ трилѣтнѣ]⁸⁰⁸, и вѣнъ трилѣтнѣ, и гълицѣ и голоуба. и разсѣци и посрѣ. пѣтице же да не расечеши и сътвори тако. Сънидоше же пѣтице и⁸⁰⁹ расеченага тѣлѣса, и присѣдеша имъ⁸¹⁰ авраамъ. на западѣ⁸¹¹ же слнца⁸¹², оужасъ нападе на авраама, и страхъ великъ, и мракъ нападе⁸¹³ нанъ. и приде⁸¹⁴ емоу глѣсъ* глѣ. възри на нѣо и вижѣ. да аще [кто изчисти можетъ]⁸¹⁵ звѣзи нѣныи, изъчтетъ и семе твоѣ. вбаче⁸¹⁶ се вижѣ⁸¹⁷, іако прѣселитъ се семе твоѣ. въ землю тѣжюю. и⁸¹⁸ работаютъ⁸¹⁹ и и вловетъ лѣ⁸²⁰ четириста⁸²⁰ (!) же емоу же поработаютъ соужю азь, потомъ възвратетъ се съ богатъство /f. 142v/ мнвземъ, ты же втидеша къ ѡцѣмъ своимъ, въспитанъ⁸²¹ въ⁸²² старости добръ*:~

43. [ѡ лотѣ:]⁸²³ лотъ же вранъ его живеше въ содомѣ⁸²⁴. и съвѣщаша се ѡрию⁸²⁵ плени⁸²⁶ всоу⁸²⁷ страну [содомскю, и гоморскю, и поплѣнише ю]⁸²⁸, нъ и лотъ плененъ бы съ вѣсѣмъ домоу⁸²⁹ своимъ. слышавъ же авраамъ іако плененъ бы лотъ вратанъ его, изъчте⁸³⁰ всѣ⁸³¹ домачеды⁸³² свои. тѣи,⁸³³ и гони ѡ даже до дана. и нападе⁸³⁴ ноцию, и порази и мнчѣмъ възврати⁸³⁵ вѣсе коню содомскыи, и лота

⁸⁰⁴ присѣдаша later corrected into почесомоу SB III22; почѣсому Rum. 42.

⁸⁰⁵ разоумѣа later corrected into разоумѣю SB III22.

⁸⁰⁶ —* Cf. Gen 15:9–13.4.

⁸⁰⁷ прими MSPC 141; прими NIM 25; прѣими SB III22, Rum. 42.

⁸⁰⁸ Ø MSPC 42.

⁸⁰⁹ на MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁸¹⁰ Ø MSPC 42.

⁸¹¹ западѣ (!) SB III22, Rum. 42.

⁸¹² The word слнца was later corrected into слнца.

⁸¹³ паде SB III22.

⁸¹⁴ прѣиде MSPC 141, SB III22, Rum. 42; принде NIM 25.

⁸¹⁵ възможесть кто изчисти NIM 25.

⁸¹⁶ —* Gen 15:13–15.

⁸¹⁷ The word вижѣ was later corrected into вѣжѣ (by another hand). вѣжѣ NIM 25.

⁸¹⁸ поработаютъ MSPC 141, NIM 25; поработажъ SB III22; поработажъ Rum. 42.

⁸¹⁹ .ѣ. MSPC 42, MSPC 141, SB III22; .ѣ. Rum. 42.

⁸²⁰ языки MSPC 42; языкѣ MSPC 141; языкоу SB III22, Rum. 42.

⁸²¹ въспитана (!) MSPC 42.

⁸²² Ø SB III22.

⁸²³ Περί τῆς αἰχμαλωσίας Λώτ [Περί τοῦ Λώτ], PGr, p. 213; ѡ лотѣ, PH I, p. 39. The chapter is based on Gen 14:1–17.

⁸²⁴ The word содомѣ was later corrected into содомѣ (by another hand).

⁸²⁵ пѣ MSPC 141.

⁸²⁶ плени⁸²⁶ NIM 25.

⁸²⁷ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

⁸²⁸ содомскю и гоморскю. и поплѣнише ю MSPC 141; содомскоу и гоморскоу. и поплѣнише юго NIM 25; содомскж. и поплѣниша еж. и гоморскж. и поплѣниша еж SB III22; содомскж. и поплѣниша еж. и гоморскж., и поплѣниша еж Rum. 42.

⁸²⁹ —* Cf. Gen 14:14–15.

⁸³⁰ и изъчте MSPC 42; и изъчте MSPC 141; и съчте NIM 25; и изъчте Rum. 42.

⁸³¹ вѣсе NIM 25; вѣ SB III22, Rum. 42.

⁸³² домочадець SB III22, Rum. 42.

⁸³³ триста и осемъ на десете NIM 25.

⁸³⁴ на нѣ SB III22, Rum. 42.

⁸³⁵ и възврати MSPC 141; и възврати NIM 25; и възврати SB III22, Rum. 42.

братана своего⁸³⁶, и все люди содом^искыи. ѿ си^{хъ} цр^ѣхъ гл^ѣють пл^ѣмники⁸³⁷, ⁸³⁸ сице положи кнезѣ и, тако ѿрива, и зива, и зевеи⁸³⁹ и сал^иманѣ^{840*}. бѣ же егда възврати в^{сѣ} люди, възврати и петь⁸⁴¹ цр^ѣи езыч^ьскыи⁸⁴² ѿ сеча холодо^иго^ира⁸⁴³, иже тльк^ѣють⁸⁴⁴ се, ѣ, цр^ѣи сир^ѣхо хал^иден, ло⁸⁴⁴, лиди⁸⁴⁵ [го, гомерите, до дал^имате]⁸⁴⁶, морь, аморен, /f. 143r/ вьн^ѣгда же възвратит⁸⁴⁷ се авраам^и⁸⁴⁸ ѿ сеча^и—

44. х^иологоморова⁸⁴⁹ Изиде мел^ихиседекъ цр^ѣь сал^им^искы⁸⁵⁰, иже сказ^ѣють⁸⁵¹ (!) цр^ѣь съмир^ѣнниа, изнесе⁸⁵² хл^ѣбъ и вино, е^и же помина^ѣють писани^ѣю сво^ист^ѣва мел^ихиседекъ и ть зомени^ит^ѣво⁸⁵³ р^ѣ, ⁸⁵⁴ вѣше же с^ѣиен^иникъ бѣ выш^инаго^и*. ѿ н^ѣм^и же р^ѣ пѣноп^ѣв^ѣць ѿ х^ѣт^ѣ пр^ѣрьст^ѣво^ѣ. ⁸⁵⁵ ты еси ер^ѣи вѣ^ѣкы по чиноу мел^ихиседек^ѣво^ѣ^{856*}, иже⁸⁵⁷ ѣ без^ѣ матере, без^ѣ ѿца, без^ѣ ро^ѣда такоже и х^ѣс. ниже на н^ѣб^ѣсы им^ѣше⁸⁵⁹ матер^ѣ⁸⁶⁰, ниже на земли ѿца. др^ѣго^ѣе ѿти ⁸⁶¹ ^иеси^и ер^ѣи по чин^ѣу мел^ихис^ѣко^ѣ. зане такоже мел^ихиседекъ, хл^ѣбъ и вино пожр^ѣеть б^ѣоу. такоже и х^ѣс, вѣ место т^ѣла и кр^ѣвѣ сво^ѣе⁸⁶² хл^ѣбъ и вино пожр^ѣе. да^и нам^ѣ вѣ м^ѣсто е^ѣго жр^ѣт^ѣво^ѣ т^ѣворити и [си^иа т^ѣво]⁸⁶³ оу⁸⁶⁴ (!) мел^ихиседе^ѣц^ѣѣ:

45. ѿ т^ѣи. домарод^ини^{хъ}⁸⁶⁵ авраам^ѣовѣ, по бж^ѣтвен^ѣмоу гл^ѣанию⁸⁶⁶ словес^ѣе съм^ѣот^ѣри.⁸⁶⁷ Си, т^ѣи⁸⁶⁸. домаче^ѣдъцъ ѿсьм^ѣотр^ѣѣни показ^ѣоу^ѣють⁸⁶⁹ слово, не тьчию словес^ѣи числоу сложен^ѣоу⁸⁷⁰, ноу⁸⁷¹ (!) тако >и⁸⁷² кр^ѣтно/f. 143v/моу о^ѣбраз^ѣу почит^ѣаемоу.

⁸³⁶ своею^ѣю (!) MSPC 42.

⁸³⁷ пл^ѣм^и не^ѣкы (!) MSPC 42; пл^ѣм^иникъ MSPC 141; пл^ѣм^ини^и SB III22; пл^ѣм^иникъ Rum. 42.

⁸³⁸ —* Ps 83(82):12.

⁸³⁹ зев^ѣа (!) MSPC 42.

⁸⁴⁰ сал^имон MSPC 42; сал^имана MSPC 141.

⁸⁴¹ ѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁸⁴² езыч^ьскы^и MSPC 141; езыч^ьскы^{хъ} NIM 25.

⁸⁴³ х^иологоморова MSPC 42; х^ио ло до го м^ѣра (visible spaces between syllables/words) MSPC 141; х^иологом^ѣра SB III22, Rum. 42.

⁸⁴⁴ лѣ MSPC 42.

⁸⁴⁵ лид^и SB III22, Rum. 42.

⁸⁴⁶ до, дал^имате. го, гом^ѣр^ѣите MSPC 141; до, дал^имате, го, гом^ѣр^ѣите SB III22; до, дал^имате. го, гор^ѣи^ите (!) Rum. 42.

⁸⁴⁷ възврати^ити MSPC 42, MSPC 141.

⁸⁴⁸ [...]а^имоу NIM 25; авраам^ѣоу SB III22; авраам^ѣ Rum. 42.

⁸⁴⁹ х^иологоморова (!) MSPC 141. The chapter is based on Gen 14:18.

⁸⁵⁰ сал^им^искы^и MSPC 141; сал^им^ѣскы^и SB III22; сал^им^ѣскы^и Rum. 42.

⁸⁵¹ сказ^ѣеть MSPC 42; сказ^ѣет се MSPC 141; сказ^ѣет са SB III22; сказ^ѣо^ѣет са Rum. 42.

⁸⁵² и изнесе MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁸⁵³ зомени^ит^ѣво SB III22; зомени^ит^ѣво Rum. 42.

⁸⁵⁴ —* Gen 14:18.

⁸⁵⁵ —* Ps 110(109):4.

⁸⁵⁶ мел^ихиседек^ѣво^ѣ (!) SB III22.

⁸⁵⁷ е^иже SB III22, Rum. 42.

⁸⁵⁸ и вѣ MSPC 42.

⁸⁵⁹ им^ѣѣше MSPC 42.

⁸⁶⁰ матере NIM 25.

⁸⁶¹ ты еси MSPC 42.

⁸⁶² сво^ѣа SB III22; сво^ѣе^ѣ Rum. 42.

⁸⁶³ сана (!) MSPC 42.

⁸⁶⁴ о MSPC 141; ѿ NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁸⁶⁵ домарод^ини^и MSPC 141.

⁸⁶⁶ ино^и гл^ѣан^ѣю MSPC 141.

⁸⁶⁷ The chapter is based on (and commentary inspired by) Gen 14:1–16.

⁸⁶⁸ триста и ѿсьм^ѣ [...] NIM 25.

⁸⁶⁹ показ^ѣо^ѣу^ѣть MSPC 42.

⁸⁷⁰ сложен^ѣоу^ѣ MSPC 42; сложен^ѣо^ѣ MSPC 141.

⁸⁷¹ Ø MSPC 42; нѣ тако MSPC 141.

⁸⁷² MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

сѣмѣнїи же⁸⁷³ во вѣшѣ вѣразь неизрѣнїи⁸⁷⁴ великоѣ тайнѣстѣ во вѣлѣчїи
 хѣа повѣдѣнїе, тѣмѣ же и образомъ крѣстнїи, и именемъ иже на немъ пригвождѣ-
 шаго сѣ, їса, и велики⁸⁷⁵ въ патрїарсѣхъ надѣлавъ сѣ авраамъ. тїи⁸⁷⁶, възъмъ дома-
 чедь⁸⁷⁷ на сечь ходоногоморскы⁸⁷⁸, иже сказоуѣте⁸⁷⁹, ѣ, цїен. Сѣпротивнїи сили
 тѣ повѣди, многоащїи⁸⁸⁰ во вѣстѣ сѣое писаниѣ, и въ словесехъ. число⁸⁸¹ же и вѣра-
 зоухъ въ свои помисль вѣнажавати изѣавлати⁸⁸² слово⁸⁸³ во ,тѣ, образъ іѣ крѣтнїи⁸⁸⁴.
 въвѣраженїемъ⁸⁸⁵ во свои исплнїають⁸⁸⁶ крѣтнїи⁸⁸⁷ вѣразь, вѣтори⁸⁸⁸ же Сѣставъ
 ,ї, числа сего⁸⁸⁹, їсѣо страшно⁸⁹⁰ и зѣшителнѣю имена знаменѣють. трѣтнїи⁸⁹¹ (!)
 же сѣставъ ,ї, соуѣтѣ во [вѣнчан чѣтиремъ]⁸⁹². добродѣтелиемъ авлїають крѣпость.
 пакѣ числомъ тайнїи⁸⁹³ прѣчьтъ⁸⁹⁴. изидѣ⁸⁹⁵ надѣе сѣ /f. 144r/ авраамъ на сѣпро-
 тивнїи сили илїе, тїи⁸⁹⁶, домачедьць⁸⁹⁷, сирѣ вѣсѣписоуѣ бѣгословнїа слово, за
 ,тѣ, и неизрѣннѣю тайнѣство, вѣжтѣвнаго⁸⁹⁸ слова въплѣщенїе, и за иже ,ї, дѣсѣ⁸⁹⁹
 сѣврѣшенїихъ⁹⁰⁰ по добродѣтели. тѣрѣдаго вѣнчанѣ образъ, и за .ї, вѣсѣмнїхъ⁹⁰¹ же
 домачедь⁹⁰² нарѣ слово сѣрѣчна⁹⁰³ соуѣа сѣжавашомѣ по влїтїи⁹⁰⁴ роженїа:

46. [ω сѣтѣи трїици]⁹⁰⁵. Авраамъ же пришъ вѣсѣли сѣ при дѣбѣ маврїстѣ⁹⁰⁶.
 идѣже прѣвѣкѣ имѣше [сѣранѣе приѣмѣстѣво]⁹⁰⁷. въ старѣсть же доспѣ-

⁸⁷³ Ø MSPC 141, NIM 25.

⁸⁷⁴ неизрѣннїи MSPC 42, MSPC 141; неизрѣннїи NIM 25.

⁸⁷⁵ великыи MSPC 141, NIM 25.

⁸⁷⁶ тї. иї MSPC 42; трїста и вѣсмъ на дѣсѣ NIM 25.

⁸⁷⁷ домачедьць MSPC 42; домачедьць MSPC 141.

⁸⁷⁸ ходоногоморскыи MSPC 42; ходоногоморскыи NIM 25.

⁸⁷⁹ сказоуѣте MSPC 42; сказѣет MSPC 141.

⁸⁸⁰ многоащїи MSPC 141; многоащїи NIM 25.

⁸⁸¹ число (!) MSPC 141, NIM 25.

⁸⁸² изѣавлатѣ MSPC 42; и изѣавлати MSPC 141, NIM 25.

⁸⁸³ Ø MSPC 42.

⁸⁸⁴ крѣтнїи MSPC 141; крѣстнїи NIM 25.

⁸⁸⁵ въвѣраженїи MSPC 42.

⁸⁸⁶ и исплнїають MSPC 42.

⁸⁸⁷ крѣтнїи MSPC 141; крѣстнїи NIM 25.

⁸⁸⁸ вѣтори NIM 25.

⁸⁸⁹ ѣ его MSPC 42.

⁸⁹⁰ сѣрѣтїи (!) MSPC 42.

⁸⁹¹ трѣтїи MSPC 42; трѣтїи MSPC 141; трѣтїи NIM 25.

⁸⁹² чѣтиремъ обычан MSPC 141.

⁸⁹³ тайнѣомъ MSPC 141; тайнѣомъ NIM 25.

⁸⁹⁴ The word прѣчьтъ was later corrected into прѣчьтъ (by another hand).

⁸⁹⁵ и изидѣ MSPC 141.

⁸⁹⁶ трїста и вѣсмъ на дѣсѣ NIM 25.

⁸⁹⁷ домачедьць NIM 25.

⁸⁹⁸ вѣжтѣвнаго MSPC 42.

⁸⁹⁹ ї (!) MSPC 42.

⁹⁰⁰ сѣврѣшеннїи MSPC 42; сѣврѣшеннїи MSPC 141; сѣврѣшеннїи NIM 25.

⁹⁰¹ вѣсмъ MSPC 141.

⁹⁰² домачедьць MSPC 42.

⁹⁰³ сѣрѣчнаа MSPC 42.

⁹⁰⁴ влїодѣтїи MSPC 141.

⁹⁰⁵ Περί τῆς ἀγίας Τριάδος, PGr, p. 214; о сѣтѣи трїици, PH I, p. 41. The chapter is based on: Gen 18:1–15 (48); Gen 18:20–21.20–33 (49–51); Gen 19:1–13 (52); parts 46–47 bear similarities to the so-called apocryphal cycle of Abraham.

⁹⁰⁶ маврїсѣ MSPC 42; маврїсѣ [...] MSPC 141; маврїстѣ NIM 25; маврїстѣ SB III22; маврїстѣ Rum. 24.

⁹⁰⁷ сѣранѣе приѣмѣство MSPC 42; сѣранѣе приѣмѣство MSPC 141; сѣранѣе приѣмѣство NIM 25; сѣранѣе приѣмѣство SB III22, Rum. 42.

въ⁹⁰⁸ [·ѿ, съ,]⁹⁰⁹ и ѡсѣ⁹¹⁰ лѣ. и не хотѣаше⁹¹¹ хлѣба въкоусити⁹¹², аще не би стран-
ныхъ пришълъ къ нѣмоу. позавидевъ же ємѣ [добра ненавидѣн]⁹¹³ бѣсь. затвори поутѣ
єже приходитъ⁹¹⁴ стран'ни⁹¹⁵ къ авраамѣ тѣмъ же праведни⁹¹⁶ не вѣрѣю никого⁹¹⁷
ѡ рабѣ своихъ самъ стрѣжаше поутѣ. заєже мнѣти лености⁹¹⁸ ради⁹¹⁹, мимоходеть⁹²⁰
и не видеть мимоходящею вѣра/ѣ. 144v/шати къ вѣрѣдоу. самъ стрѣжаше пѣ.
и на вѣсакъ⁹²¹ днѣ съврашаше⁹²² стран'ниѣ вѣрѣдовати съ⁹²³ нимъ, и прѣлагати⁹²⁴ оу
нѣго. затвори⁹²⁵ же се поутѣ, іакоже рѣ се завистию дѣаволю⁹²⁶. єже не мимоходе-
тъ⁹²⁷ комоу по нѣмоу. беже⁹²⁸ патрїархъ авраамъ оутрѣню⁹²⁹, іакоже
искоусни⁹³⁰ ловѣць. 47. видевъ же гѣ бѣ доброю произволенію патрїарха. іави се
ємоу ѡцѣ и снѣ и сѣты⁹³² дхъ. іако тріє мѣжѣ шѣствующе, и гредѣще⁹³³ ѡ⁹³⁴ (!)
далечныѣ земли. ихъ же видѣвъ ѡдалече⁹³⁵ (!), вѣставъ и срѣте ихъ, поклони се имъ
и рѣ имъ съвратите се къ мнѣ. ѡни же не хотѣахоу. твореще се іако далече
шѣствують. ѡнъ же зѣла скръбе, множає молаше ѥ. да не прѣзрѣтъ моленіи
єго. єгда же видѣше⁹³⁶ єго скръбеца, єдва вѣратише се поити къ нѣмоу. и възра-
дова⁹³⁷ се авраамъ радостію великою⁹³⁸, и вѣшъ рѣ сар'ре женѣ своєи⁹³⁹ оумеси три⁹⁴⁰
/ѣ. 145r/ мери ѡ чиста браш'на, и испеци хлѣби* и оукропъ оуготови и оуми⁹⁴¹ нозѣ
ѥ, азъ же поидѣ въ чрѣдѣ и приведѣ тел'цѣ⁹⁴² млд. и іави съ мѣжѣ ми сими и въз-
веселимъ се. вѣстав'ши же сар'ра сътвори⁹⁴³ іаже повелѣ єи авраамъ. тѣ же поидѣ въ

⁹⁰⁸ доспѣвъ MSPC 42; пришѣ MSPC 141; пришѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁰⁹ ѿ MSPC 141, SB III22, Rum. 42; девѣтьдесѣ NIM 25.

⁹¹⁰ Ѧ MSPC 42.

⁹¹¹ хотѣше SB III22, Rum. 42.

⁹¹² въкоусити NIM 25.

⁹¹³ добраа ненавидѣн MSPC 42; добраа нена- видѣн SB III22; добраа ненавидѣн Rum. 42.

⁹¹⁴ не приходити MSPC 141, SB III22, Rum. 42; не приходитъ NIM 25.

⁹¹⁵ странными MSPC 141; стран'ными NIM 25; странными SB III22; странны Rum. 42.

⁹¹⁶ правѣны MSPC 141; праведныи NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁹¹⁷ никому MSPC 42; Ѧ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹¹⁸ Ѧ MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

⁹¹⁹ ради сѣ MSPC 141; радъ сѣхъ SB III22, Rum. 42.

⁹²⁰ сѣхъ мимоходеть NIM 25.

⁹²¹ вѣсѣкъ SB III22, Rum. 42.

⁹²² съврашаше NIM 25.

⁹²³ The first superfluous съ has been erased.

⁹²⁴ прѣлагати SB III22; прѣлѣгати NIM 25, Rum. 42.

⁹²⁵ The text ends abruptly in NIM 25 (f. 35v).

⁹²⁶ дѣволю MSPC 141.

⁹²⁷ мимоходитъ MSPC 42; мимоходити MSPC 141, SB III22; мимоходати Rum. 42.

⁹²⁸ бѣжа MSPC 42.

⁹²⁹ оуранѣа SB III22, Rum. 42.

⁹³⁰ искоусныи MSPC 141; искоусныи SB III22, Rum. 42.

⁹³¹ Ἐμφάνησις τῆς ἁγίας Τριάδος, PGr, p. 214; ѡ явленїи сѣтыа трїа, PH I, p. 42.

⁹³² сѣтыи MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹³³ гредѣще MSPC 42.

⁹³⁴ ѡ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹³⁵ ѡдалече MSPC 42, MSPC 141, Rum. 42; ѡдалѣ SB III22.

⁹³⁶ видѣще MSPC 42; видѣща SB III22, Rum. 42.

⁹³⁷ възрѣва MSPC 42.

⁹³⁸ велико SB III22, Rum. 42.

⁹³⁹ * Gen 18:6.

⁹⁴⁰ трїи MSPC 42; ѣ. SB III22, Rum. 42.

⁹⁴¹ оумиыи MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

⁹⁴² телець MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹⁴³ и сътвори MSPC 42.

чрѣдѣ и приведе телѣца⁹⁴⁴ и заклавъ свари, [принесе хлѣбы и трапезѣ постави]⁹⁴⁵. и начеше гасни. 48. гадѣшимъ⁹⁴⁶ же рѣше къ авраамѣ имаша ли сѣна, ѡнъ же рече ни. рѣше⁹⁴⁷ къ нѣмѣ въ врѣме се тако малъ чѣ шѣше възвратиши се, и родиши сѣна въсминѣ⁹⁴⁸ же се сарѣра дръзостнѣ рекоуци⁹⁴⁹. гѣны мои [иѣ старѣ]⁹⁵⁰. азъ же неплоди старица како рождѣ сѣна. и бѣше невѣрѣющии⁹⁵¹ глаголахъ. рече авраамѣ старѣиши ѡ нихъ, что тако въсминѣ⁹⁵² се сарѣра. азъ бо истиннь глѣ рече к тебе, бѣ же⁹⁵³ вънѣгда вѣбдовати имъ. въсхотѣше встати ѡ трапези. и се мати закланнаго⁹⁵⁴ телѣца прѣиде рѣвѣши и нищѣши⁹⁵⁵ телѣца. <и>⁹⁵⁶ вѣставѣшемъ⁹⁵⁷ же⁹⁵⁸ ѡ трапези, съ вѣста /f. 145v/ и телѣцъ закланни и послѣдова [матерѣ своѣи]⁹⁵⁹. се видѣвъ авраамъ паде на нозѣ ѣ, и не можаше възрѣти на нихъ. мѣжиѣ же вѣратише се въ [страни содомѣскиѣ]⁹⁶⁰. 49. ⁹⁶¹вѣставъ же авраамъ, гна въ [зади ѣ]⁹⁶², и постигъ паде прѣ ногама⁹⁶³ ѣ глѣ. гѣны⁹⁶⁴ мои скажете ми кто стѣ⁹⁶⁵, и камо грѣде. и рече глѣ не скрию ѡ раба моего авраама. ⁹⁶⁶въплѣ содомѣски⁹⁶⁷ и гоморѣски⁹⁶⁸ оуминѣжи се прѣ мною. и грѣси⁹⁶⁹ и оуминѣжише се зѣла. Ѣннидо оубо да виждѣ. аще противѣ въплю въсходѣшомъ прѣ мною сътварають. аще ли не тако да разѣмѣю^{970*}. рече авраамъ къ гоу, гѣ не сътвориши ли соу, възглаго⁹⁷¹ гѣ. и да не прогнѣваѣши се на мѣ. аще бѣдетъ ,н. праведникъ въ градѣ погѣбиши ли ѣ ,н, ради прочеею (!) бѣдетъ праведникъ⁹⁷² тако нечѣстивъ, ни мало ли сѣдеи земѣли вѣсеи не сътвориши соу. рече глѣ къ авраамѣ аще вѣрѣшишъ ,н, праведниѣ вѣставлю /f. 146r/ вѣсе место ѣ ради. рече авраамъ къ гоу, възглаго⁹⁷³ еще единою, аще [вѣрѣшишъ се]⁹⁷⁴ тамо⁹⁷⁵ ,мѣ. вѣставлю⁹⁷⁶ вѣсе место нхъ ради. и рече авраамъ аще [вѣрѣшишъ се]⁹⁷⁷ тамо ,л. и рече глѣ

⁹⁴⁴ телѣцъ MSPC 141; телець SB III22, Rum. 42.

⁹⁴⁵ Added on the margin.

⁹⁴⁶ гадѣшимъ MSPC 42.

⁹⁴⁷ рѣше же MSPC 141.

⁹⁴⁸ въсминѣ MSPC 42; вѣсминѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁴⁹ рекоуци MSPC 42.

⁹⁵⁰ старѣ естъ MSPC 141; старѣ ѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁵¹ невѣрѣющии MSPC 42.

⁹⁵² вѣсминѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁵³ Ø SB III22, Rum. 42.

⁹⁵⁴ закланнаго SB III22, Rum. 42.

⁹⁵⁵ нищѣши MSPC 42.

⁹⁵⁶ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹⁵⁷ вѣставшими MSPC 42.

⁹⁵⁸ же имъ MSPC 141; же ѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁵⁹ мѣтрѣ своѣ MSPC 42; мѣтери своѣи MSPC 141; матери своѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁶⁰ странѣ содомѣскою MSPC 141; странѣ содомѣскѣ SB III22; странѣ содомѣскѣ Rum. 42.

⁹⁶¹ Περὶ τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων [Περὶ τῆς καταστροφῆς Σοδόμων], PGr, p. 215; W развращеніи содома, PH I, p. 44.

⁹⁶² зади ѣ MSPC 42; съзадный MSPC 141; съзадни SB III22, Rum. 42.

⁹⁶³ ногами MSPC 42.

⁹⁶⁴ господѣ MSPC 141.

⁹⁶⁵ естъ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹⁶⁶ — Cf. Gen 18:20–21.

⁹⁶⁷ содомскыи SB III22, Rum. 42.

⁹⁶⁸ гоморскыи SB III22, Rum. 42.

⁹⁶⁹ грѣхы SB III22, Rum. 42.

⁹⁷⁰ разоуменъ Rum. 42.

⁹⁷¹ възглаго SB III22, Rum. 42.

⁹⁷² правѣнъ MSPC 42.

⁹⁷³ възглаго SB III22, Rum. 42.

⁹⁷⁴ вѣрѣшишъ сѣ SB III22; вѣрѣши сѣ Rum. 42.

⁹⁷⁵ Ø MSPC 42.

⁹⁷⁶ вѣставлю SB III22, Rum. 42.

⁹⁷⁷ вѣрѣшишъ сѣ SB III22, Rum. 42.

аще ѡбрѣцѣштѣ се тамо ,ѿ, ѡставляю все мѣсто. и рѣ авраамъ аще ѡбрѣцѣштѣ се ,ѿ, и рѣ гѣ ѡставляю⁹⁷⁸ .ѿ, тѣ ради. и рѣ авраамъ аще ѡбрѣцѣштѣ се ,ѿ и рѣ гѣ ѡставляю⁹⁷⁹ ,ѿ тѣ ради. ѡтиде⁹⁸⁰ гѣ бѣ бесѣдоуе авраамѡ. и възврати се на мѣсто свое. и мѡжне⁹⁸¹ сънидоше⁹⁸² въ содѡѡ, и вънидоше въ домъ лотовѣ. 50. прѣидоше же и содомляне лѡкави⁹⁸³ и грѣшнѣи⁹⁸⁴ прѣ гѣмъ бѣмъ, и ставше нищѣе мѡже. лотѣ же не хотеше дати ихъ. они же хотехѡ⁹⁸⁵ раскопати дома⁹⁸⁶ и⁹⁸⁷ вънити хотеще. рѣ же лотѣ къ нимъ възметѣ [дѣщерѣ мою]⁹⁸⁸ сѣхѣ же ѡставитѣ⁹⁸⁹. они же не хотѣахѡ⁹⁹⁰, нѣ разорити хотѣахѡ⁹⁹¹ дѣвери⁹⁹² дома моего⁹⁹³ (!), и възети страннѣ, мѡужне же пришѣше къ вратѡ, и възхотѣ /f. 146v/ единъ ѡ нихъ ѡворити⁹⁹⁴ врата двороѡ, и не ѡставляше его⁹⁹⁵ лотѣ гѣмъ да не ѡвориши, и похитетѣ <те>⁹⁹⁶ [лѡкави си]⁹⁹⁷ мѡжнѣ. он же ѡвѣща гѣмъ къ лотѡ, ѡстави ме ѡворити, и видиши како хощѡ бесѣдовати имъ. ѡворитѣ⁹⁹⁸ же врата, пламенѣ⁹⁹⁹ ѡгнѣмъ изиде и сѣжеже ихъ. 51. видеѣ¹⁰⁰⁰ же лотѣ¹⁰⁰¹, ѡ¹⁰⁰² прѣславнѡю чѣю, припадѣ къ ногамъ¹⁰⁰³ ѣ гѣмъ, рѣцѣте¹⁰⁰⁴ ми гѣмъ¹⁰⁰⁵ мон ѡкѡдѡ¹⁰⁰⁶ придоште¹⁰⁰⁷ и кто юсте, они же рѣше емѡ, тако възвѣмъ своихъ <и>¹⁰⁰⁸ бѣган въ горѡ, тако ты видиши. тако запалѣнѣ прѣидохѡ¹⁰⁰⁹ сътворити, и попалити мѣсто се, за нечистотѣ¹⁰¹⁰ ѣ. нѣпа [оубо тако и]¹⁰¹¹ бежи елико оубо¹⁰¹² да не ѡвертитѣ се кто ѡ вѣ видѣти бѣваемѣ¹⁰¹³ гнѣвъ. и не мѡги¹⁰¹⁴ трѣпе-

⁹⁷⁸ ѡставляѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁷⁹ ѡтавляю и MSPC 42; ѡсталяю и MSPC 141; ѡставляѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁸⁰ и ѡтиде MSPC 141; и ѡидѣ SB III22, Rum. 42.

⁹⁸¹ мѡжнѣ же SB III22, Rum. 42.

⁹⁸² сънидоше ѡ MSPC 42.

⁹⁸³ лѡкавин MSPC 42, MSPC 141; лѡкавин SB III22, Rum. 42.

⁹⁸⁴ грѣшнѣи MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹⁸⁵ хотѣахѡ MSPC 42; възхотѣхѡ MSPC 141; възхотѣхѡ SB III22, Rum. 42.

⁹⁸⁶ домъ ихъ MSPC 42; домъ его MSPC 141; дѡмъ его SB III22, Rum. 42.

⁹⁸⁷ Ѧ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹⁸⁸ дѣщерѣ мою MSPC 141; дѣщерѣ мою SB III22, Rum. 42.

⁹⁸⁹ ѡставѣте MSPC 141.

⁹⁹⁰ хотѣхѡ MSPC 141.

⁹⁹¹ хотѣхѡ MSPC 141; хотѣхѡ SB III22, Rum. 42.

⁹⁹² дѣвери MSPC 42; дѣвери MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹⁹³ его MSPC 141, SB III22, Rum. 42; моего, however мо has been crossed out MSPC 42.

⁹⁹⁴ The word ѡворита was later corrected into ѡворити.

⁹⁹⁵ Ѧ SB III22, Rum. 42.

⁹⁹⁶ Ѧ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

⁹⁹⁷ сы лѡкавин MSPC 42; лѡкавин си MSPC 141; лѡкавин сѣи SB III22, Rum. 42.

⁹⁹⁸ ѡворивше SB III22, Rum. 42.

⁹⁹⁹ пламе (!) MSPC 42.

¹⁰⁰⁰ видѣ MSPC 141.

¹⁰⁰¹ Ѧ MSPC 42.

¹⁰⁰² Ѧ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁰³ ногамъ MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁰⁴ рѣцѣте Rum. 42.

¹⁰⁰⁵ гѣи MSPC 42; господѣи MSPC 141, Rum. 42.

¹⁰⁰⁶ ѡкѡдѣ MSPC 141.

¹⁰⁰⁷ прѣидоште MSPC 42, SB III22, Rum. 42; [...] MSPC 141.

¹⁰⁰⁸ Ѧ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁰⁹ придохѡ MSPC 42.

¹⁰¹⁰ нечѣтѡтѡ MSPC 42.

¹⁰¹¹ сѡбо толико MSPC 141; оубо толико SB III22; толико сѡбо Rum. 42.

¹⁰¹² Ѧ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰¹³ бѣваемѣи MSPC 141, Rum. 42; бѣваемѣи" SB III22.

¹⁰¹⁴ мѡгѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

ти творимое погиб^неть. ¹⁰¹⁵въ тыщани¹⁰¹⁶ оубо мнозѣ лоть всед^ла скоти свое,
[и възетъ хлѣбъ, и вино, и бѣжа съ женою своею]. ¹⁰¹⁷и съ двѣма дѣщер^нма свои-
ма. молагше же [се емѣ] ¹⁰¹⁸да не вставеть его, реше же къ немѣ /f. 147r/
шѣс^твѣти с тобою еси. и бѣше село близъ горы нарицаем^ни¹⁰¹⁹ сигорѣ. молагше же
лотъ мѣже¹⁰²⁰, да оубег^неть поне до села сигора. и оуслышаше его, быше же въ
содомѣ ¹⁰²¹громи чести и мльни^ни¹⁰²², и ѡг^нь в^дьжи, и земля изъв^ре смолоу
и жѣпелъ и пог^рби все чл^ки, и скоти [и ни единого встави] ¹⁰²³. нъ всѣ^к земля до
кон^ца пожреть. 52. [ѡ **вкам^нени жене лотове**] ¹⁰²⁴жена же лотова слышав^нши въплъ
и риданіе, и не трѣпещи^н ¹⁰²⁵отробноу бо^лзнь. вбрати се видѣти ѡтѣство свое.
и аби^не ¹⁰²⁶вкам^не и бѣ стлпъ, не кам^нь, нъ слань, рекше солень. и да не вѣр^сю-
ши ми. свѣтел^нствуетъ ми андреа^н ¹⁰²⁷крит^нскы^н ¹⁰²⁸пише, ¹⁰²⁹да не боудеши стлпъ
слань, ѡ д^ше вбращъши се въспетъ*. и спсе се еди^нь ¹⁰³⁰съ двѣма дѣщер^нма
своима. и ¹⁰³¹сѣдещи^н имъ въ сигоре, мнѣхѣ^н тако въсь миръ ¹⁰³²погыбѣ, и не воста
чл^къ въ мирѣ. [и съвѣщаше вѣѣ сестре гл^нюще тако /f. 147v/ миръ в^сь погыбе, и не
воста чл^къ въ мирѣ,] ¹⁰³³и кто вставитъ намъ семе не сѣшѣ мѣжѣ въ мирѣ. нъ
прѣиди напоим^н ¹⁰³⁴(!) ѡца нашего виномъ неразтворен^номъ и боудѣ с нами, и въс-
тавитъ ни семе. и вѣдем^н (!) живоуше въ мире. и тако съвѣщав^нше се напоише^н ¹⁰³⁵
ѡца своего [виномъ целомъ] ¹⁰³⁶и ѡпив^н се бивъ ¹⁰³⁷съ пръвою дѣщер^ню своею и бѣ
дѣло. пѣвно же пакы сътвор^нше, и бѣ съ вѣторою дѣщер^ню своею ¹⁰³⁸, и зачеше вѣѣ
ѡ него. се [знаменіе стоудѣ] ¹⁰³⁹гл^не^н ¹⁰⁴⁰, водо^н ¹⁰⁴¹пїе^н ¹⁰⁴²никтѡ же ввезомитъ се.

¹⁰¹⁵ Περὶ τῆς φυγῆς Λώτ, p. 217.

¹⁰¹⁶ тыщаніи MSPC 141; тѣщаніи SB III22, Rum. 42.

¹⁰¹⁷ Added on the margin.

¹⁰¹⁸ или се MSPC 141; сѣ или SB III22; ѿ (!) ѿ Rum. 42.

¹⁰¹⁹ нарицаемо MSPC 141, Rum. 42; нарицаемо SB III22.

¹⁰²⁰ The word мѣже was later corrected into мѣже.

¹⁰²¹ содомѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰²² мльнѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁰²³ и не ѡстави ни единого MSPC 141; и не остави ни единого SB III22, Rum. 42.

¹⁰²⁴ Added on the margin MSPC 42. The subchapter is based on Gen 19:16–27 (51); Gen 19:30–38 (52).

¹⁰²⁵ трѣпещи MSPC 42.

¹⁰²⁶ авѣ SB III22.

¹⁰²⁷ андреа (!) Rum. 42.

¹⁰²⁸ критскы SB III22, Rum. 42.

¹⁰²⁹ –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1443C).

¹⁰³⁰ еди^нь лотъ MSPC 141; еди^нь лотъ SB III22, Rum. 42.

¹⁰³¹ Ѧ SB III22, Rum. 42.

¹⁰³² свѣѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁰³³ Ѧ MSPC 141, SB III22, Rum. 42 (defect in the protograph!)

¹⁰³⁴ напоимъ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰³⁵ напоиша Rum. 42.

¹⁰³⁶ вино цѣло MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰³⁷ бѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰³⁸ Ѧ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰³⁹ знаменуетъ стѣдѣти MSPC 141; знаменуетъ стѣдѣти SB III22; знаменуетъ стѣдѣти Rum. 42.

¹⁰⁴⁰ глѣтъ MSPC 42.

¹⁰⁴¹ The word водо was later corrected into водѣ.

¹⁰⁴² Ѧ MSPC 42.

вѣрѣте же се и ное нагъ виномъ ѡпивъ се. сѣме же злобе лоть ѡсоудѣ ражѣють. нъ
 и¹⁰⁴³ къ снмъ златоезычны¹⁰⁴⁴, и ѡа глѣ^т1045 въ слове ѡ винопити¹⁰⁴⁶. тако лѣ [ѡпивъ
 се]¹⁰⁴⁷ бѣ съ [дѣщеръма своимъ]¹⁰⁴⁸. ѡцѣ моужь и дѣдъ. ѡцѣ и по вьсоудѣ¹⁰⁴⁹ писа-
 нию зничижѣють слабость его 53. прѣшѣшѣмъ¹⁰⁵⁰ же днѣмъ немалѣмъ и разсѣмше
 тако едино¹⁰⁵¹ содомляне и го/ф. 148г/моранѣ¹⁰⁵², горѣше. и вьставъ лоть прїидѣ къ
 авраамѣ повѣда¹⁰⁵³ емо вса, и како прѣльсти се и грѣ сътвори. и wskрѣе авраамъ
 слышавъ снѣ. и рѣ къ лотоу послоушан мене чедо, и¹⁰⁵⁴ понди на ефратъскѣю рекѣ¹⁰⁵⁵
 исхощѣшю ѡ раѣ. и принеси ми три¹⁰⁵⁶ главнѣ. и вьставъ лоть пондѣ скрозѣ¹⁰⁵⁷
 пѣстиню непроходноую и безводнѣю. Се бо соуди¹⁰⁵⁸ авраамъ тако или ѡ звѣрен
 изедѣнь боудеть, или ѡ жежѣ змрѣ. и горѣкою съмрѣтию избавитъ се ѡ грѣха свое-
 го. лоть же съхранъ¹⁰⁵⁹ се покровомъ бжїи^а1060, и шѣ на рѣкѣ¹⁰⁶¹ рѣнѣю. и вѣрѣте
 три¹⁰⁶² главнѣ рѣнѣ¹⁰⁶³ пѣвѣги и кедръ¹⁰⁶⁴ и кипарисъ. и вьзьмъ ѣ приде¹⁰⁶⁵ къ авра-
 амѣ. 54. видѣвъ же авраамъ вѣрадова се зѣлѡ, и целовавъ его, <и>¹⁰⁶⁶ тако мрѣвѣца
 приѣмъ. и вьзьмъ дрѣвеса целова и та. и вьзьмъ ихъ съ лотѣ и¹⁰⁶⁷ вьзидѣ на врѣ
 горѣ¹⁰⁶⁸, и посадивъ дрѣвеса съпротивъ дрѣгъ дрѣга¹⁰⁶⁹ [растѣюща се дрѣгъ ѡ дрѣ-
 га]¹⁰⁷⁰ по пѣди, и да емо заповѣдъ /ф. 148v/ да съходитъ на иѡрѣанъ вьземлѣ водѣ,
 и да напѣють¹⁰⁷¹ ѣ стѣюща на камени. ѡстоѣше же иѡрѣанъ пѣприщѣ, бѣ. и тако
 трѣде се лоть напѣаше дрѣвеса. и прѣшѣшнѣмъ трѣмъ мѣцѣмъ. пришѣ повѣда авра-
 амѣ. тако не тѣчию проращѣше нъ и дрѣгъ дрѣгѣ съплѣтоше се. [пришѣ авраамъ на
 мѣсто и видѣвъ тако не тѣчию проращѣше¹⁰⁷², нъ и дрѣ дрѣгоу съплѣтоше се.]¹⁰⁷³
 и поклонивъ се гѣи рѣ, Се дрѣво бѣдетъ грѣхѣ потрѣбленїе. и вѣше дрѣво расти¹⁰⁷⁴
 имѣше¹⁰⁷⁵ корѣнїе разлѣченъ¹⁰⁷⁶ на трѣю. врѣхъ же такожде на трѣю. срѣдѣ же

1043 Ø Rum. 42.

1044 златоѣзычныи SB III22, Rum. 42.

1045 глѣ MSPC 42.

1046 винопитїи SB III22, Rum. 42.

1047 ѡпивъ сѣ SB III22.

1048 дѣщерми своимъ MSPC 141.

1049 вѣсѣдоу SB III22, Rum. 42.

1050 пришѣшимъ MSPC 42; прѣшѣшимъ MSPC 141, SB III22; прѣшѣши Rum. 42.

1051 едини MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1052 гоморѣне SB III22, Rum. 42.

1053 и повѣда SB III22, Rum. 42.

1054 Ø MSPC 42.

1055 гороу (!) MSPC 42; горѣ (!) MSPC 141.

1056 гѣ SB III22, Rum. 42.

1057 сквѣк SB III22, Rum. 42.

1058 соудїи MSPC 42; сѣднѣ MSPC 141; сѣднѣ SB III22; сѣднѣ Rum. 42.

1059 съхранїи MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1060 бжїемъ MSPC 42; бжїемъ MSPC 141, Rum. 42;

бжїемъ SB III22.

1061 гороу (!) MSPC 42.

1062 гѣ. MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1063 рѣннѣ MSPC 42; рѣченнѣ MSPC 141;

рѣннѣ SB III22; рѣннѣ Rum. 42.

1064 кетрѣ SB III22; кетрѣ Rum. 42.

1065 прїидѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1066 Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1067 Ø MSPC 141, SB III22.

1068 гѣры MSPC 141; гѣры SB III22, Rum. 42.

1069 дрѣгѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1070 Added on the margin. Ø MSPC 42.

1071 напѣеть MSPC 42; напѣеть MSPC 141.

1072 проращѣше се MSPC 42.

1073 MSPC 42; Ø SB III22, Rum. 42.

1074 растѣ SB III22, Rum. 42.

1075 и имѣше MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1076 различно (!) SB III22, Rum. 42.

сѡвѣѣсплѣнѣноу и глатѣ¹⁰⁷⁷ кѡ. и бѣше дръѣво даже до соломона цѣра¹⁰⁷⁸. нѣ¹⁰⁷⁹ ѡ дръѣвѣ въ дръѣгоу мѣстѣ книги, сѣ¹⁰⁸⁰ скажемъ, авраамъ же прїи¹⁰⁸¹ извѣщенїе ѡ покатанїи¹⁰⁸² лотовѣ. и ѡ измѣненїи¹⁰⁸³ запаленїи бѣ¹⁰⁸⁴ бѣ. ¹⁰⁸⁵въ врьѣмѣ¹⁰⁸⁶ же ѡно. роди саръра жена его отроче мѡжѣски¹⁰⁸⁷ полъ, и нарѣ¹⁰⁸⁸ имѣ емѡ исака; и вѣрѣза его авраамъ. и вѣрадова сѣ авраа¹⁰⁸⁹ /f. 149r/ и въсь домъ его ѡ рожѣни¹⁰⁹⁰ исакове:~

55. ѡ изгнани агаринѣ:~¹⁰⁸⁹ Бивѣшѡ же исаакоу сѣдѣ¹⁰⁹⁰ мимѣ лѣтѡ¹⁰⁹¹. бѣше играе сѣ исмаилемъ братомъ своимъ, иже ѡ агари. и бѣше бнѣ исмаиль исаака. видѣвши же¹⁰⁹² саръра исмаила бнѡща исаака оуѣзѣви сѣ сѣ¹⁰⁹³цемъ, и сварашѣ¹⁰⁹⁴ сѣ авраамомъ глѡщѣи. ѡжени рабиню сѣ сѣ¹⁰⁹⁵номъ юе. авраамъ¹⁰⁹⁶ же тѣшѣ¹⁰⁹⁷ кѡ¹⁰⁹⁸ вѣщѣ мнѣ¹⁰⁹⁹ше¹¹⁰⁰. саръра же мнѡжаѣ належашѣ глѣ¹¹⁰¹ авраамѡ¹¹⁰², ѡжени рабиню тако не могоу трѣпети юе¹¹⁰³ сѣ синомъ юе¹¹⁰⁴. авраамъ¹¹⁰⁵ же въпроси глѣ¹¹⁰⁶ глѣ, иже¹¹⁰⁷ноу ли рабѡ. и¹¹⁰⁸ ѡвѣща емѡ глѣ, иже глѣ¹¹⁰⁹тѣ ти саръра сѣтвори. азъ бо семѣ твоѣ не ѡставляю въ вѣ¹¹¹⁰кы¹¹¹¹. нѣ оу¹¹¹²мнѡжѡ ѣ тако звѣ¹¹¹³зи нѣсныѣ, и тако пѣськѣ <иже>¹¹¹⁴ въскраи мора. и наслѣдитъ семѣ твоѣ гради сѣ¹¹¹⁵противѣны¹¹¹⁶и¹¹¹⁷, и бѣ¹¹¹⁸ветъ сѣ ѡ семѣни твоѣмъ вси ѣзыци зем¹¹¹⁹льсѣ¹¹²⁰ци¹¹²¹. и прии¹¹²²шь авраамъ¹¹²³ ѡ жрътѣ¹¹²⁴вы. въ¹¹²⁵дѣ агаре, мѣ¹¹²⁶хъ воды, и хлѣ¹¹²⁷би емѣко мѡ/f. 149v/жашѣ носитѣ¹¹²⁸. и извѣ¹¹²⁹де ѣ ѡ домѣ¹¹³⁰ своего. 56. ¹¹³¹въ¹¹³²хлѣ¹¹³³ши агарѣ¹¹³⁴ сѣна своего исмаила. и идѣше¹¹³⁵ по поустѣни. и сконѣ¹¹³⁶чавѣши сѣ водѣ. бѣше жедаѣ отроче, понѣже не бѣ¹¹³⁷ воды на мѣстѣ. и сѣ исмаиль приде¹¹³⁸ ѡмрѣти. видѣ¹¹³⁹вѣ-

¹⁰⁷⁷ глѣка SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁷⁸ цѣра SB III22; цѣ¹⁰⁷⁹к Rum. 42.

¹⁰⁷⁹ нѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁸⁰ Ø MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁸¹ приѣ MSPC 42; приѣмъ MSPC 141; приѣмъ SB III22; прїѣмъ Rum. 42.

¹⁰⁸² покѣнїи MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁸³ измѣненїи MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁸⁴ бѣ¹⁰⁸⁵гѣдаривъ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁰⁸⁵ Перї 'Ισαακ καὶ περὶ τομῆς αὐτοῦ, PGr, p. 219; ѡ исаѣ¹⁰⁸⁶к, PH I, p. 49.

¹⁰⁸⁶ End of the Rum. 42 manuscript.

¹⁰⁸⁷ мѣжѣскыи SB III22.

¹⁰⁸⁸ рожѣни MSPC 42; рожѣ¹⁰⁸⁹и SB III22;

¹⁰⁸⁹ The chapter is based on Gen 21:9–13, Gen 22:17; Gen 21:14–19.

¹⁰⁹⁰ Ø MSPC 42.

¹⁰⁹¹ свѣрашѣ MSPC 42; свѣрашѣ сѣ MSPC 141.

¹⁰⁹² аѣраам MSPC 42.

¹⁰⁹³ тѣжѣ MSPC 141.

¹⁰⁹⁴ мнѣ¹⁰⁹⁵кашѣ MSPC 141.

¹⁰⁹⁵ аѣраамѡ MSPC 42.

¹⁰⁹⁶ ю MSPC 141.

¹⁰⁹⁷ юе MSPC 42.

¹⁰⁹⁸ аѣраамъ MSPC 42.

¹⁰⁹⁹ Ø MSPC 42.

¹¹⁰⁰ вѣ¹¹⁰¹кыи MSPC 42.

¹¹⁰¹ Added above the verse with a later hand. Ø MSPC 42, MSPC 141.

¹¹⁰² сѣ¹¹⁰³противѣны MSPC 42; сѣ¹¹⁰⁴противѣны MSPC 141.

¹¹⁰³ земѣльсѣ¹¹⁰⁵ци MSPC 141.

¹¹⁰⁴ аѣраамъ MSPC 42.

¹¹⁰⁵ носити MSPC 42, MSPC 141.

¹¹⁰⁶ дома MSPC 42.

¹¹⁰⁷ ѡ измаилѣ, PH I, p. 50.

¹¹⁰⁸ агара MSPC 42, MSPC 141.

¹¹⁰⁹ идѡше MSPC 42.

¹¹¹⁰ бѣ¹¹¹¹ MSPC 42.

¹¹¹¹ прїидѣ MSPC 141.

ше¹¹¹² же мати єго. и¹¹¹³ не трѣпѣ видети сѣмрѣ сѣна своего [ѡтсѣпи ѡ отроче-
те¹¹¹⁴ іако врьженіе камене и плакаше¹¹¹⁵ сѣмрѣ сѣна своего]¹¹¹⁶. ѡтроче же стенаше
ѡ жежи¹¹¹⁷. и тѣчию дише сѣмрѣ¹¹¹⁸ и мнѣ прѣ очима, или паче живѣ, плачущи
же се агаре. и ридающи ѡ нѣжнѣи сѣмрѣти, сѣна юе. прѣста¹¹¹⁹ аггль глѣ юи
въстани възъмн отроче послѣдѣи¹¹²⁰ ми. азъ бо ти покажѣ водѣ. да напиєши се ты
и ѡтроче твое. и въставѣши въскорѣ възмѣши¹¹²¹ ѡтроче. и показа имъ аггль глѣ
водѣ, и напише се. и рѣ еи аггль възмѣши ѡтроче шѣствѣи, въ єзыкѣ бо великѣ¹¹²²
боудеть поніеже гѣ бѣ не вѣставитѣ сѣмѣ авраамово¹¹²³ въ вѣкы¹¹²⁴.

57. [ѡ исааковѣ жрѣтѣхъ:]¹¹²⁵ Исакоу же вѣвѣшѣ [ѡсѣмь на десѣтѣ]¹¹²⁶ /f. 150r/
лѣтѣ. ¹¹²⁷бѣ искѣшашѣ¹¹²⁸ авраама. и рѣ авраамѣ авраамѣ, и рѣ се азъ гѣ¹¹²⁹, и рѣ пон-
ми сѣна своего възлюбленѣнаго єгоже любѣши исаака*. и принеси єго на жрѣтѣвоу
на єдинѣ ѡ горѣ и деже аще покажѣ ти. Сѣна слышавѣ авраамѣ ѡ бѣ и ѡсѣдла вѣла
своего и приготоуи дрѣва на ѡлокарѣфѣсѣ¹¹³⁰, и възложи нанѣ. ¹¹³¹поетѣ же съ собою
и два отрока, и исака сѣна своего*. възетѣ же ѡгнѣ въ рѣкоу и ножѣ и въставѣ
пони и дошѣ на мѣсто и дѣже рѣ еи гѣ¹¹³² въ днѣ трети¹¹³³. и възрѣвѣ авраамѣ
ѡчима и видѣ мѣсто издамѣ. и рѣ отроку сѣдетѣ здѣ съ ѡслетѣмѣ. азъ же и отроче
доидѣмѣ до здѣ и поклонѣши се възвратиѣ се къ вамѣ*. и възмѣ же дрѣва на ѡло-
карѣ¹¹³⁴. ¹¹³⁵задеѣ сѣноу своему*, и възмѣ [дрѣва и ѡгнѣ]¹¹³⁶ и ножѣ и пондоше
ѡба. рѣ же исаакѣ ѡцѣ своему, ¹¹³⁷се ѡгнѣ и дрѣва да ѡвѣче гдѣ на всѣсьжеженіе.
рѣ авраамѣ бѣ да ѡзри /f. 150v/ ѡвѣче на вѣсьсьжеженіе чѣдо*. 58. и дошѣше на мѣсто
глѣемое лѣбѣни¹¹³⁸ каменѣ, ¹¹³⁹сѣтвори жрѣтѣникѣ. и възложи дрѣва на жрѣтѣникѣ. и за-
пѣнь авраамѣ исакоу сѣнѣ своему. възложи єго на жрѣтѣникѣ врьхѣ дрѣвѣ. и прострѣтѣ
же авраамѣ рѣкѣ свою, и възетѣ¹¹⁴⁰ ножѣ заклати сѣна своего. и възва¹¹⁴¹ єго аггль глѣ

¹¹¹² видѣвши MSPC 42, MSPC 141.

¹¹¹³ Ø MSPC 141.

¹¹¹⁴ отрочета MSPC 42, MSPC 141.

¹¹¹⁵ плакаше MSPC 42, MSPC 141.

¹¹¹⁶ Added on the margin.

¹¹¹⁷ жеже MSPC 141.

¹¹¹⁸ и сѣмрѣ MSPC 141.

¹¹¹⁹ и прѣста MSPC 141.

¹¹²⁰ и послѣдѣи MSPC 42.

¹¹²¹ възет MSPC 141.

¹¹²² велѣи MSPC 141.

¹¹²³ авраамово MSPC 42.

¹¹²⁴ вѣкыи MSPC 42.

¹¹²⁵ Περί τῆς θυσίας Ἀβραάμ, PGr, p. 220. The chapter is based on Gen 22:1–18.

¹¹²⁶ и мѣ MSPC 141.

¹¹²⁷ —* Gen 22:1–2.

¹¹²⁸ искѣшашѣ MSPC 141.

¹¹²⁹ Ø MSPC 141.

¹¹³⁰ ѡлокарѣфѣсѣ MSPC 141; все сѣсьжеженіа MSPC 42.

¹¹³¹ —* Cf. Gen 22:3.

¹¹³² —* Cf. Gen 22:4.

¹¹³³ трети MSPC 42.

¹¹³⁴ всѣсьжеженіа MSPC 42.

¹¹³⁵ —* Cf. Gen 22:6.

¹¹³⁶ ѡгнѣ и дрѣва MSPC 141.

¹¹³⁷ —* Gen 22:7–8.

¹¹³⁸ лѣбѣни MSPC 42, MSPC 141.

¹¹³⁹ —* Gen 22:9–12.16–17.

¹¹⁴⁰ възѣт же MSPC 141.

¹¹⁴¹ възваа MSPC 42.

гѣе, аврааме аврааме, ѡнъ же рѣ се азъ гѣ. рѣ къ нѣмоу аггѣ не възложи рѣкоу свою на ѡтрочица. ниже что сътвори емѣ, нѣна бо раздѣмѣ тако бѣиши се ты бѣ. и не пощеде сѣна твоего¹¹⁴² възлюбленнаго¹¹⁴³ мене ради. и собою клещъ се гѣеть гѣ, тако бѣе, бѣблю те, и оумножѣ оумножѣ сѣме твое, тако звѣзи нѣныи. и¹¹⁴⁴ тако пѣськъ въскрии мора*. и¹¹⁴⁵ възрѣвъ авраамъ ѡчиима своимѣ и виде, и се ѡвѣнъ дѣржимъ за рога въ садѣ¹¹⁴⁶ садѣковѣ^{1147*} (!). савек же гѣетъ се еврейскимъ¹¹⁴⁸ языкѣмъ ловада¹¹⁴⁹. нашимъ же садъ ѡставленнаго >въ мѣсто ѡставленнаго<¹¹⁵⁰. [възвѣнъ авраамъ ѡвѣна¹¹⁵¹ и закла его]¹¹⁵². въ мѣсто исакѣ¹¹⁵³ сѣна своего*. /f. 151r/ и прие сѣна своего живѣ. и възврати се въ домъ свѣи. таковаго дѣла¹¹⁵⁴ твореннаго. въспоминаетъ нѣкто пѣснописецъ гѣе къ хѣоу рѣкъ¹¹⁵⁵ 1156 твое заклѣнне¹¹⁵⁷ проѡбразоуе. авраамъ нѣкогѣ сѣна егоже роди вѣко, на горѣ принесѣ ти такоже ѡвѣче въидѣ пожрети съ вѣроу. нѣ възврати се рѣе се съ¹¹⁵⁸ исакѣмъ¹¹⁵⁹ старѣемъ. тебе славослове¹¹⁶⁰ въ вѣкы вѣкѣмъ^{1161*}.

59. [ѡ бракоу їсакѣѣ]¹¹⁶² ѡ. Бывъшоу >же<¹¹⁶³ исакѣу въ¹¹⁶⁴ възрасть моужьскы. призва авраамъ прѣваго¹¹⁶⁵ ѡ людѣ¹¹⁶⁶ свѣи, андреа рекомаго¹¹⁶⁷. гѣа емоу сице¹¹⁶⁸ постави рѣкъ свою на бѣдрѣ мою. и заклѣнаю те въ гѣ бѣ нѣси, и бѣ¹¹⁶⁹ земли, тако да не поимѣши женѣу сѣнѣ моѣмѣ исакѣу [ѡ дѣщере¹¹⁷⁰ хананѣискѣ¹¹⁷¹ съ нимѣ же живѣ азъ*. понди¹¹⁷² въ землю мою въ нѣиже родихъ се азъ и въ языкъ моѣ. и ѡтѣде поимѣши женѣу сѣнѣ моѣмѣ исакѣѣ].¹¹⁷³ Она слышавъ [андреа прѣви¹¹⁷⁴ въ домѣ его]¹¹⁷⁵. въставъ и ѡсѣдѣла велѣлоудѣ¹¹⁷⁶, и поѣмъ раби /f. 151v/ съ собою.

1142 The word своего was later corrected into твоего.

1143 възлюбленнаго MSPC 42; възлюбленнаго MSPC 141.

1144 Ø MSPC 42.

1145 -* Gen 22:13.

1146 садѣ MSPC 42, MSPC 141.

1147 The word садѣковѣ was later corrected into садѣковѣ. савѣковѣ MSPC 42, MSPC 141.

1148 еврейскимъ MSPC 42.

1149 ловада MSPC 42.

1150 MSPC 42. Ø MSPC 141.

1151 -* Cf. Gen 22:13.

1152 Added on the margin.

1153 исакѣ MSPC 42; [...] MSPC 141.

1154 дѣла MSPC 141.

1155 сице рѣкъ MSPC 141.

1156 -* The Second Canon for the Sunday of the Forefathers, Ode 8.

1157 застоупленіе (!) MSPC 42.

1158 и съ MSPC 42.

1159 исакѣмъ MSPC 42; исакѣмъ MSPC 141.

1160 славославию MSPC 42.

1161 вѣсе MSPC 141.

1162 Ø MSPC 42, MSPC 141. The chapter is based on Gen 24:2–4.10–25.32–67 (59); Gen 23 (60). Gen 24:2 does not identify Abraham's servant by his name.

1163 MSPC 42, MSPC 141.

1164 Ø MSPC 42.

1165 прѣваго MSPC 141.

1166 людѣи MSPC 42.

1167 рекомаго MSPC 42.

1168 -* Cf. Gen 22:2–4.

1169 Ø MSPC 42.

1170 дѣщереи MSPC 141.

1171 хананѣискѣ MSPC 141.

1172 и понди MSPC 141.

1173 Ø MSPC 42.

1174 прѣви MSPC 42.

1175 прѣви дѣ двѣи его андреа MSPC 141.

1176 велѣлоудѣ MSPC 42; велѣлоудѣ MSPC 141.

поиде въ странѣ халдѣнскоу ю, [и рече въ себе]¹¹⁷⁷, како не вѣдѣмъ кто ѣ блгороднѣ, или безгороднѣ. нѣ да седемъ на стѣденци, и вѣсакѣ звѣмъ¹¹⁷⁸ ѿ дѣвицы. и седшимъ¹¹⁷⁹ имъ близъ стѣденца. виде гредущю дѣвцу, и [въпроси ѿ]¹¹⁸⁰ коѣ ѿ васъ да¹¹⁸¹ напию се водою. ѿвѣщавши¹¹⁸² ревека и рече азъ гнѣ, приведи¹¹⁸³ же и велѣблѣди и напоимъ ихъ. [и напои ѿ,]¹¹⁸⁴ и¹¹⁸⁵ глѣ¹¹⁸⁶ еи естъ ли въ домоу ѿца твоего покои скотомъ моимъ¹¹⁸⁷. она же рече ѣ гнѣ покои, и крѣма скотѣ. и послѣдоваше¹¹⁸⁸ еи. и вънидоше въ домъ и сѣдоше. и принесоше трапезѣ да ѣдетъ. анреѣ же иже и лазарь глѣми¹¹⁸⁹ рече къ гнѣ дома¹¹⁹⁰. азъ рабъ есмь авраамовъ, иже въ халденскѣи стране, и рече гнѣ домъ нашъ ѣ и глѣ емоу лазарь иже и анреѣ. како придохъ¹¹⁹¹ вѣрзчити гноу моемоу снѣ его женоу, и видѣхъ на стѣденцѣ дѣщеръ твою ревеку, полювихъ вѣрзчити ю¹¹⁹² гнѣ /f. 152r/ моему, хоцѣши дати ми ю¹¹⁹³, снѣмъ хлѣбъ твои, аще ли не сънемъ. съвѣщаше же се съ женою своею и сложивше слово да дадеъ ю. и тако дадеъ сложише слова вѣрзчѣнию. [и сътворивше вѣбѣти, и слова вѣрзчѣнию,]¹¹⁹⁴ по халдѣнскомъ законоу. възъмъше¹¹⁹⁵ прикину и дари юе. и раби и рабинѣ. и¹¹⁹⁶ вса елика да ѣи, конѣ, и велѣблѣди¹¹⁹⁷, и мьскѣи¹¹⁹⁸, и всли. также и възъмъше поидоше. и бы егда приближише¹¹⁹⁹ се къ¹²⁰⁰ веси ѿ. въпроси ревека гдѣ ю оверзчѣникъ мои. и бы како приближише се вѣрѣтоше исаака играюща на поли. и показаше его еи. и рече ревека съсѣдете мѣ ѿ велѣблѣду. и съсѣдише юю, и сретши исака поклонѣ се емоу. онъ же приѣмъ рѣкъ юю, прѣиде къ ѿцу своему, и блви ѿ авраамъ. 60. ¹²⁰¹бы же по днѣхъ оумрети сарре жене его. и рече авраамъ хететѣю, дажъ¹²⁰² ми мѣсто погребѣти¹²⁰³ мрѣвца моего. рече же /f. 152v/ емоу хететѣи, се мы раби твои есми. и место страни нашею прѣ тобою ѣ. идеже аще хоцѣши погребѣти мрѣвца твоего. онъ же не хотѣаше. нѣ тѣчию глѣаше продажъ ми¹²⁰⁴ мѣсто погребѣти мрѣвца моего. не хоцѣ бо тако въ земли погребѣти ю. хететѣи же глѣаше емоу, вса земля по властию твоею юе. идеже аще повелиши погребѣти мрѣвца твоего. рече емоу авраамъ продажъ ми пещерѣ, иже при дѣбѣ маврисцѣмъ¹²⁰⁵, съ прилеже-

¹¹⁷⁷ Added on the margin. Ø MSPC 42.

¹¹⁷⁸ звѣми MSPC 42; звѣмы MSPC 141.

¹¹⁷⁹ сѣдше MSPC 141.

¹¹⁸⁰ въпросихъ (!) MSPC 42.

¹¹⁸¹ да да MSPC 42; да ми MSPC 141.

¹¹⁸² ѿвѣщавъ MSPC 42; и ѿвѣщавши MSPC 141.

¹¹⁸³ и приведи MSPC 141.

¹¹⁸⁴ Ø MSPC 42.

¹¹⁸⁵ Ø MSPC 141.

¹¹⁸⁶ глѣ MSPC 42.

¹¹⁸⁷ нашинъ MSPC 141.

¹¹⁸⁸ послѣдоваше MSPC 141.

¹¹⁸⁹ глѣмыи MSPC 141.

¹¹⁹⁰ The text ends abruptly in MSPC 141 (f. 76v).

¹¹⁹¹ прѣидохъ MSPC 42.

¹¹⁹² ею MSPC 42.

¹¹⁹³ ею MSPC 42.

¹¹⁹⁴ Ø MSPC 42.

¹¹⁹⁵ вѣзѣтъ MSPC 42.

¹¹⁹⁶ Ø MSPC 42.

¹¹⁹⁷ велѣблѣди MSPC 42.

¹¹⁹⁸ мьскѣ MSPC 42.

¹¹⁹⁹ приближи MSPC 42.

¹²⁰⁰ вѣ MSPC 42.

¹²⁰¹ ѿ оумрѣти сарринѣ, PH I, p. 55.

¹²⁰² даж (!) MSPC 42.

¹²⁰³ погребѣти MSPC 42.

¹²⁰⁴ Ø MSPC 42.

¹²⁰⁵ маврисцѣ MSPC 42.

цимь емѣ мѣстоу. рѣ емѣ ефронъ, она вса четиремь¹²⁰⁶ столмъ дидрахмомъ соутъ ценою. изъмь авраамъ четиреста¹²⁰⁷ дидрахмъ вдасть¹²⁰⁸. и искѣпи пещерѣ всю¹²⁰⁹ соугрѣбо¹²¹⁰ съ прилежцимь мѣстоу и погребѣ сарѣрѣ:~

61. ѿ исаѣѣ:¹²¹¹ Исаѣ же роди два сѣна исава прѣвое. и вѣторое инакова. и бѣше исаѣ въземѣ прѣвеньчѣстѣво, рекше прѣвородна¹²¹². въ единѣ же ѿ дѣн¹²¹³ сѣдоше пастн. и подѣ емоу леиѣ /f. 153r/ на блюде и хлѣбъ пастн. и исаѣ оубо изедѣ¹²¹⁴ въскорѣ хлѣбъ свои съ лѣщию. инаковѣ же не падеше. и рѣ емоу исаѣ. дажѣ ми леиѣ и хлѣбъ свои. и глѣ емоу инаковѣ дажѣ ми прѣвеньчѣстѣво¹²¹⁵ си. и възми пастниѣ¹²¹⁶ мое. въставъ¹²¹⁷ исаѣ ѿ стола своего даде его инакову. и сѣде на немь, и при-
ють прѣвеньчѣстѣво исаково. съ начелѣствомъ. исаѣ же изедѣ пастниѣ инаково. инаковѣ¹²¹⁸ прѣбѣ [постѣ се]¹²¹⁹ даже до зютра, и погоуби исаѣ прѣвеньчѣство ласкрѣства¹²²⁰ ради давѣ сѣна инакову:~

62.¹²²¹ Инаковъ оубо бѣше мѣжѣ блѣгъ, и любинь бѣше ѿ¹²²² ѿца своего и матерѣ. тѣмѣже и блѣнии ѿчѣ¹²²³ наслѣдова. иакоже пишеть въ битии, ради сего вражѣю¹²²⁴ его брѣ его гонаше и и съветомъ родителѣи свои. ѿидѣ въ землю халдеискю, бѣгаше¹²²⁵ ѿ роуки¹²²⁶ исаовехъ. тѣмѣже и вънѣгѣда изити емоу ѿ лица родителѣи свои. въ печали немалѣ бѣше ѿ ради. поминаѣ како разлѣчи се ѿ нихъ. и бѣ вънѣ/ f. 153v/ гѣда емоу заспати¹²²⁷. ¹²²⁸ и се лѣствица¹²²⁹ оутѣрѣженѣ-
на ѿ землю на нѣса. и агглы бѣжѣи въсхожѣхѣ [и нисхожѣхѣ]¹²³⁰ по нѣи. гѣ же оутѣрѣжашѣ¹²³¹ се на нѣи. и рѣ къ нѣмѣ азъ бѣ авраамовѣ¹²³² ѿца твоего не бон се. земля на нѣи же ты спиши, тебѣ дамъ ю и семени твоему. и бѣдетъ семе твое

¹²⁰⁶ ѣ мь MSPC 42.

¹²⁰⁷ ѣ. MSPC 42.

¹²⁰⁸ ѿдѣ MSPC 42.

¹²⁰⁹ In NIM 25 hereon the contents is preserved (f. 36r).

¹²¹⁰ сѣгобо MSPC 42.

¹²¹¹ The chapter is based on: Gen 25:29–34, Gen 27:41–28:5 (61); Gen 28:11–17 (62); Gen 29:1–29, Gen 30:32–43.1–14 (63); Gen 37:11.25–36 (64); Gen 42, Gen 46:1–27, Gen 41:45.50–52, Gen 48 (65); Gen 50:26 (66).

¹²¹² прѣворѣнаа MSPC 42; прѣвороднаа NIM 25.

¹²¹³ дѣн MSPC 42.

¹²¹⁴ изедѣ MSPC 42.

¹²¹⁵ прѣвѣнчѣство MSPC 42; прѣвѣнчѣство NIM 25.

¹²¹⁶ пастн MSPC 42.

¹²¹⁷ и въставъ MSPC 42; и въставъ NIM 25.

¹²¹⁸ иаковѣ же NIM 25.

¹²¹⁹ Added above the verse with a later hand. Ø MSPC 42.

¹²²⁰ ласкрѣства MSPC 42.

¹²²¹ Περι του Ιακώβ, PGr, p. 224.

¹²²² ѿ (!) MSPC 42.

¹²²³ ѿчѣ MSPC 42; ѿчѣво NIM 25.

¹²²⁴ вражѣ MSPC 42.

¹²²⁵ бѣгаше NIM 25.

¹²²⁶ роуки NIM 25.

¹²²⁷ запати (!) NIM 25.

¹²²⁸ –* Gen 28:12–14.

¹²²⁹ The word лѣствица was later corrected into лѣстница.

¹²³⁰ Ø MSPC 42.

¹²³¹ оутѣрѣжашѣ NIM 25.

¹²³² авраамовѣ (!) MSPC 42.

іако пѣськѣ морѣскы¹²³³. и оумножитъ¹²³⁴ се на морѣ и ливѣ и северѣ, и вѣстоу^{*}.
 и не вѣставлю те. нѣ вѣзвращѣ те въ землю сию. дондѣже сътворити ми вса
 елика глѣх¹²³⁵ ти. и вѣставѣ¹²³⁵ иаковѣ ѿ сна и рѣ іако глѣ¹²³⁶ ю, на мѣстѣ семѣ азъ же
 не вѣдѣ¹²³⁶. и збога се¹²³⁶ и рѣ, іако страшно мѣсто се. и нѣсть сѣнь¹²³⁷ нѣ¹²³⁸ домѣ
 бѣжїи. и сїа дѣръ нѣнага*. 63. ¹²³⁹и вѣставѣ иаковѣ пондѣ въ землю халдѣискоу^{*}.
 и житѣ съ лавомѣ¹²⁴⁰, и поетѣ двѣ дѣщери лавовѣ жены сѣвѣ. и¹²⁴¹ поетѣ же ѿ сице,
 възлюбїи рахиль¹²⁴² понїеже бѣ красна, и лаванѣ шѣща се [дати ю¹²⁴³ емѣ]¹²⁴⁴, нѣ
 понїеже лии прѣвїи¹²⁴⁵ бѣ¹²⁴⁶, прѣлѣсти єго въ ложници, /f. 154r/ и вѣведѣ лию.
 разѣмѣ¹²⁴⁷ же иаковѣ дѣло и скрѣви се. и рече ємоу лаванѣ работан ми и за сїю
 и понїи ю¹²⁴⁸. и работа за¹²⁴⁹ лѣ¹²⁵⁰ г¹²⁵¹ за лию, и¹²⁵² дѣ¹²⁵¹ за рахилью¹²⁵². и оугоди
 се лаванѣ съ иаковомѣ. іако елика бѣла вѣсхотѣ¹²⁵³ єго въ домоу єго да бѣдетѣ
 емѣ мѣза, и родише се вса¹²⁵⁴ бѣла. и рѣ елика родетѣ се чрьнамѣ¹²⁵⁵ и родише се.
 и рѣ елика пѣстра, и родише се сице, и рѣ всакѣ видѣ на коєжѣ лѣѣ іаково аще
 бѣдетѣ раждаетѣ¹²⁵⁶ се. и тако змнѣжи се иаковѣ. и рѣ глѣ къ иаковѣ вѣзврати се
 въ землю рождѣнїа своєго, [и бѣдѣ с тобою. и възвѣмѣ иаковѣ жени своє и вса
 елика прїтежа въ домоу лавановѣ¹²⁵⁷. 64. и прїндѣ въ землю рождѣнїа своєго,¹²⁵⁸
 и роди иаковѣ сїи бї. роувїна, симѣвна, лѣвїта, нїудѣ, нсахарѣ, завѣлѣна, нѣв¹²⁵⁹-
 талима¹²⁵⁹, дана, гада, асїра, нвсїфа, и вѣнеамїна¹²⁶⁰. и бѣше нвсїфѣ, и вѣнеамї-
 нѣ¹²⁶¹ ѿ рахиль¹²⁶². прочїи¹²⁶³ же, рѣвїмѣ, симѣвнѣ лѣвї¹²⁶⁴, нїуда, нсахарѣ бѣше
 ѿ лию. /f. 154v/ и зѣлѣва¹²⁶⁵ оубѣ бѣше раба лїнна, вала же рахїлїнна. и поза-
 вїдѣвѣше [ѣдї на]¹²⁶⁶ десѣте братїю¹²⁶⁷ нвсїфѣ продаше єго нсмаїлѣтѣномѣ¹²⁶⁸,

1233 морѣскы NIM 25.

1234 оумножитъ MSPC 42; оумножитъ* NIM 25.

1235 вѣста NIM 25.

1236 сѣ (!) MSPC 42.

1237 сѣ NIM 25.

1238 Ø MSPC 42.

1239 –* Gen 28:16–17.

1240 лавомѣ NIM 25.

1241 Ø NIM 25.

1242 рахиль NIM 25.

1243 Ø MSPC 42.

1244 ємоу дати ємоу NIM 25.

1245 прѣвѣи NIM 25.

1246 бѣтъ NIM 25.

1247 разѣмѣвѣ MSPC 42; разѣмѣвѣ NIM 25.

1248 юю NIM 25.

1249 сѣдѣ NIM 25.

1250 чѣтири NIM 25.

1251 трїи NIM 25.

1252 рахиль NIM 25.

1253 вѣсхотѣхъ вѣсхотѣхъ (!) MSPC 42.

1254 Ø MSPC 42.

1255 чрьна MSPC 42.

1256 раждаю NIM 25.

1257 The word лавовѣ was later corrected into ла-
ва^{во}вѣ. лавовѣ NIM 25.

1258 Ø MSPC 42.

1259 нѣфталїна MSPC 42.

1260 вѣннїнна NIM 25.

1261 вѣннїннїн NIM 25.

1262 рахиль NIM 25.

1263 прочїи NIM 25.

1264 лѣвїи MSPC 42.

1265 зѣфа MSPC 42; зѣлѣфа NIM 25.

1266 єдїна (!) NIM 25.

1267 братїи NIM 25.

1268 нсмаїлѣтѣнѣ MSPC 42; нсмаїлѣтѣнѣ
NIM 25.

и¹²⁶⁹ ѿведоше его въ егѣпъ. цена же его беше златица ѿ. имѣше число ,ѿ тисоуць, и .ѿ. динарен. оубоѡавше же се принести сиа въ домъ ѿца ради своего, да некако оувѣсть ѿць¹²⁷⁰ ѿ, шѣше съкрише ѿ¹²⁷¹ въ троєврьхомъ дрѣвѣ въ коренѣи¹²⁷² его, и принесоше прѣсть съ вельвѣди¹²⁷³ и покрише мѣсто оно и¹²⁷⁴ ѡтидоше:~

65. ¹²⁷⁵Бивъшѣ же гладоу, идоше¹²⁷⁶ въ егѣпъ къспити пшеницы. и вѣрѣтоше иѡсѣфа цѣтвѣюща въ егѣпѣ. и възра¹²⁷⁷ тише се. поеше ѿца своего. и придоше¹²⁷⁸ въ егѣпъ числомъ дѣшъ .ѿе. цена же иѡсѣфѣ ѡста по дрѣвѣ троєврьхинь. цѣтвѡва же иѡсѣфъ въ егѣпѣ. и¹²⁷⁹ възъмъ женоу имене асенеѡу¹²⁸⁰ дѣщеръ пенѣффриевѣ гна своего. и роди съ нею два сѣна ефремъ, /f. 155r/ и манаси¹²⁸¹, [о блѣви ѿакобленѣи]¹²⁸² състарѣвъшюу же се ѿаковоу. не възможе видѣти. да ѿакоже прибѣи се къ смърти. рѣ иѡсѣфѣ сѣноу своему. приведи ми сѣни свою да блѣлю ихъ, и постави иѡсѣфъ¹²⁸³ (!) сѣни свою прѣ ѡцельмъ своимъ ѿаковоымъ. и прѣваго оубо положи въ десню, юнаго же въ лѣвъ, прѣменивъ же рѣцѣ крѣта вѣразно распрѣстрѣвъ. постави десню рѣкъ свою на юнаго. лѣвъю же на стареего. рѣ же иѡсѣфъ ѡче ѡсоудѣ стѡитъ прѣвы¹²⁸⁴, ѡвѣща ѿаковъ вѣльмъ и азъ, нь блѣвни мѣнши приѣмляеть, и не прѣмени ѿаковъ рѣцѣ свои, ниже измени знаменнѣи крѣтною. въ сѣмъ бо и пѣнописецъ, въ крѣтѣмъ канѡне сице глѣеть. ¹²⁸⁵иже старѡстию прѣклони се, и волѣзънию¹²⁸⁶ изнемогъ¹²⁸⁷. исправляше сиа ѿаковъ. рѣкъ прѣмениениемъ. и дѣистъво глѣлаю живоноснаго крѣта*. вѣтхѡсть безакѡннаго сѣно¹²⁸⁸ (!) писаниа, ново пише ¹²⁸⁹на юнихъ¹²⁹⁰ глѣвъ, положили длани¹²⁹¹ вѣтѣвны иѣрѣмъ. крѣта ѡбразъ показѡе /f. 155v/ ѿако старѣвши славѣ. заѡнослѡужѣни люю. мнѣвъше се прѣльстити. тѣмъ же неизмѣнни живоносни ѡбразъ*. егоже имѣтъ люю хѣ бѣ, новоизбранни въпиахъ, крѣтоу ѡгражаѣми:

66. ¹²⁹²Оумрѣвъшѣ же иѡсѣфѣ. вѣста дрѣгы цѣрь въ егѣпѣ. иже не вѣше иѡсѣфа и начѣтъ ѡзлабляти люди еврейскѣи¹²⁹³. нанде бо тѣснота ѡ нихъ зане оумнѡжише се зѣлѡ. и рѣ фараѡнь къ вѣлможемъ своимъ. прѣидѣте съвѣща имъ

¹²⁶⁹ Ø MSPC 42.

¹²⁷⁰ ѡць же MSPC 42.

¹²⁷¹ сиа NIM 25.

¹²⁷² корены MSPC 42; корени NIM 25.

¹²⁷³ вельвѣди MSPC 42, NIM 25.

¹²⁷⁴ Ø MSPC 42.

¹²⁷⁵ Περί τῆς βασιλείας Ἰωσήφ, PGr, p. 226.

¹²⁷⁶ и идоше MSPC 42.

¹²⁷⁷ The text ends abruptly in NIM 25 (f. 37v).

¹²⁷⁸ прѣидѡше MSPC 42.

¹²⁷⁹ Ø MSPC 42.

¹²⁸⁰ асенеѡу MSPC 42.

¹²⁸¹ манасѣа MSPC 42.

¹²⁸² Added on the margin MSPC 42.

¹²⁸³ иѡсѣф MSPC 42.

¹²⁸⁴ прѣвѣи MSPC 42.

¹²⁸⁵ –* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Elevation of the Holy Cross*, Troparion 1 of Ode 6 (cf. Lovjagin 1861, p. 129).

¹²⁸⁶ волѣзъни MSPC 42.

¹²⁸⁷ изнемогы MSPC 42.

¹²⁸⁸ сѣно (!) MSPC 42.

¹²⁸⁹ –* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Elevation of the Holy Cross*, Troparion 2 of Ode 6 (cf. Lovjagin 1861, p. 129–130).

¹²⁹⁰ юнихъ MSPC 42.

¹²⁹¹ Ø MSPC 42.

¹²⁹² Περί τῆς τελευτῆς Ἰωσήφ, PGr, p. 226.

¹²⁹³ еврейскѣи MSPC 42.

ω нѣ. како ѡзловитъ ѿ. ¹²⁹⁴ 67. слышавши же мѣти мѡѡсеѡва. ещѣ млѣнцѣ сѣщѣ емѣ. оубогаѡвѣши ¹²⁹⁵ се да некако оубиенѣ бѣдѣ ѡ слѣгѣ фараѡновѣ. Сѣтвори ковчѣжѣ и ¹²⁹⁶ посмоли еѡ ѡвѣнѣ и вѣноутрѣ, и назираше ¹²⁹⁷ врѣме прилежѣно, егда хотѣашѣ ¹²⁹⁸ дѣщи фараѡнова измѣти се вѣ рѣцѣ вѣ дѣнѣ зноѣ, вѣметѣноуѡвѣши ковчѣжѣцѣ вѣнѣ. и нѣщѣи ¹²⁹⁹ млѣнца вѣноутрѣ. видѣвѣши же дѣщи ¹³⁰⁰ фараѡнова ковчѣжѣцѣ вѣскри рѣкѣ, посла еѡноуѣ ѡ раѡинѣ и ¹³⁰¹ вѣзѣтъ и ѡвѣрѣвѣши же видѣ отроѣ. 156г/чѣ плачѣщенѣ ¹³⁰² се ¹³⁰³ вѣ ковчѣжѣцѣ ¹³⁰⁴. и пощѣдѣ и ¹³⁰⁵ дѣщи фараѡнова. и рѣ ѡ дѣтѣи ¹³⁰⁶ евренскѣи ¹³⁰⁷ ѣ се ¹³⁰⁸. ¹³⁰⁹ и рѣ сѣстра еѡ дѣщѣре ¹³¹⁰ фараѡновѣ. хощѣши ли да призовѣ ти женѣ доилѣцѣ евренѣиноуѣ ¹³¹¹ и вѣздонтѣ ¹³¹² ти отроѣ. и рѣ еи дѣщи фараѡнова иди, шѣши же ѡтроѡовѣца призва матерѣ ¹³¹³ ѡтроѣтѣ, рѣ ¹³¹⁴ кѣ нѣи дѣщи фараѡнова, сѣблѡди ли ѡтроѣ се и азѣ дамѣ ти мѣзѡуѣ. и вѣзѣмѣши женѣ ѡтроѣ вѣзѣдонѣ ¹³¹⁵. вѣзѣрастѣшѣ же ѡтроѣтѣоуѣ, приведе ю кѣ дѣщѣри ¹³¹⁶ фараѡновѣ ¹³¹⁷. и бѣ юи вѣ сѣна мѣстѣо, и нарѣ имѣ емѣ мѡисѣи, глѣщѣи ¹³¹⁸ ѡ вѡды вѣзѣ еѡ*. и бѣше ѡ фараѡна любѣмѣ:~

68. Бѣ еѡдинѣ же ѡ дѣнѣи вѣшѣшѣ еѡноуѣ прѣ фараѡномѣ, соушѣимѣ ¹³¹⁹ сѣ нимѣ и вѣлѣможѣмѣ ¹³²⁰ еѡ. и вѣзѣмѣ фараѡнѣ дѣиѣдинѣ ѡ глаѡи своѣ ¹³²¹ положи на глаѡуѣ еѡ. мѡѡсѣи же сѣврѣже ю сѣ глаѡи своѣ ¹³²² и поправѣ ¹³²³ юю. и [разгнѣѡашѣ се] ¹³²⁴ вѣлѣможѣи ¹³²⁵ фараѡновѣ ѡ сѣмѣ. повѣлѣ же ¹³²⁶ фараѡ, вѣврѣгнѣти еѡ вѣ

¹²⁹⁴ Here, both PGr and PH II miss the part of the text referring to the Pharaoh's order to kill Hebrew newborn boys and the birth of Moses; in PH I: [Pharaoh's speech] прѣидѣте да оуѡноудрилѣ о родѣ евренѣтѣмѣ, тако оуѡноожѣшѣ зѣло, и крѣпѣи соуѣ пачѣ насѣ. и сѣдоуѣмахоуѣ сѣ цѣрѣмѣ своѣмѣи еѣпѣтанѣи поѡоублѣати евренѣ. повѣлѣ фараѡнѣ цѣрѣ еѣпѣтанѣомѣ. тако егда родѣтѣсѣ дѣтѣа евренѣско. мѡуѣжѣскѣи полѣ. да сѣ оубѣвѣетѣ, ли в рѣкѣ вѣметѣати, да не оуѡноожѣтѣсѣ. [narrator's interference] ѡ мѡисѣи. Родѣи же сѣ мѡѡсѣи во еѣпѣтѣ. и млѣдоуѣ еѡноуѣ соуѣцию. [after: PH I, p. 60–61]. The chapter is based on: Exod 1:1–10, Exod 2:1–11.13–22, Exod 18:4–5, as well as on the apocryphal *Life of Moses* (68, 69).

¹²⁹⁵ In NIM 25 hereon the contents is preserved (f. 38r).

¹²⁹⁶ Ø MSPC 42.

¹²⁹⁷ назираше NIM 25.

¹²⁹⁸ хотѣше NIM 25.

¹²⁹⁹ иноуѣщѣи MSPC 42.

¹³⁰⁰ дѣщѣи MSPC 42.

¹³⁰¹ Ø MSPC 42.

¹³⁰² плачѣщенѣ NIM 25.

¹³⁰³ Ø MSPC 42.

¹³⁰⁴ ковчѣщѣ (!) MSPC 42.

¹³⁰⁵ ю NIM 25.

¹³⁰⁶ дѣтѣи MSPC 42; дѣтѣи NIM 25.

¹³⁰⁷ евренскѣи MSPC 42; евренскѣи NIM 25.

¹³⁰⁸ Ø MSPC 42.

¹³⁰⁹ –* Exod 2:7–10.

¹³¹⁰ дѣщѣри NIM 25.

¹³¹¹ еѣренѣиноуѣ MSPC 42.

¹³¹² вѣздонтѣ MSPC 42.

¹³¹³ мѣтѣре NIM 25.

¹³¹⁴ и рѣ NIM 25.

¹³¹⁵ вѣздон ю NIM 25.

¹³¹⁶ дѣщѣре MSPC 42.

¹³¹⁷ фараѡновѣ NIM 25.

¹³¹⁸ глѣщѣи тако MSPC 42.

¹³¹⁹ соуѣщѣимѣ MSPC 42.

¹³²⁰ вѣлѣмѣможѣмѣ NIM 25.

¹³²¹ своѣю NIM 25.

¹³²² своѣю NIM 25.

¹³²³ попра NIM 25.

¹³²⁴ разгнѣѡашѣ MSPC 42.

¹³²⁵ вѣлѣмѣможѣи MSPC 42; вѣлѣмѣможѣи NIM 25.

¹³²⁶ Ø MSPC 42.

рѣкѣ. /f. 156v/ моудръ же некто рѣ фараоноу бесправды оумирають отроче. и рѣ принести злато и свещи горещи. да аще¹³²⁷ посегнѣтъ мѡвѣси за¹³²⁸ злато вѣсть что твори, аще ли на свещю вѣне злобы съдѣта се. и се сътворише похити мѡвѣси свѣщи, и вложи въ оуста своа и ижеже¹³²⁹ езыкы свои. и тако избеави се ѿ смърти. паки носе его фараонъ, ет же его за брѣдѣ. и паки разгнѣва се на него¹³³⁰ фараонъ. та же паки моудри¹³³¹ онъ моужь рѣ фараонѣ не вѣсоче гнѣваеши¹³³² се гнѣ црѣ, не¹³³³ вѣст во что творить мѡвѣси. и глѣ емоу фараонъ ѡкоудоч вѣси, онъ же рѣ принеси¹³³⁴ ми црѣ вѣнѣць златъ, и ножъ нагъ, да аще похитить вѣнѣць да смрѣ. аще¹³³⁵ ли похитить ножъ нѣ пѣвно да смрѣ. и се сътворише похити за¹³³⁶ ножъ, и [се сътворише избеави се паки въторое ѿ смърти.]¹³³⁷ 69. бывшѣ же емѣ въ мѣжескы възрѣстѣ. мнѡго¹³³⁸ же повѣди сътвори фараонѣ. /f. 157r/ вѣше же¹³³⁹ индиское¹³⁴⁰ морѣ разлѣчае межѣ егѣпѣтѣ, и индѣию. и мнѡгы вѣди [примаше егѣпѣтъ по морѣ]¹³⁴¹ ѿ индѣианъ. повеле же фараонъ моисею поити [въ индѣию на брань]¹³⁴². и оумоудры¹³⁴³ мѡвѣси, вѣсоте по соухѣ поити на нихъ, не бешѣ же поутѣ¹³⁴⁴ по соухѣ, ѿ змии; мнѡжѣство во змии вѣше. и не можахѣ¹³⁴⁵ поити [по сѣхѣ]¹³⁴⁶ въ индѣию¹³⁴⁷. повелѣ же мѡвѣси принесе¹³⁴⁸ емѣ мнѡжѣство црѣкѡвъ ꙗко до три¹³⁴⁹ тисѡщѣ¹³⁵⁰, и постави члѣкы за ними, да оучетъ ѿ по песѣхѣ ходити и прѣхожаѣ¹³⁵¹ прѣ воисѣкоу днѣ поутѣ¹³⁵². и поадаѣ¹³⁵³ змию. и тако прохѡжа¹³⁵⁴ воиска мѡвѣсѡва. индѣианѣ¹³⁵⁵ же по морѣ боаѣхѣ се [ѿ егѣпѣтѣнъ. ѿ соухѣ же имѡущѣ змию не боаѣхѣ се.]¹³⁵⁶ нападе¹³⁵⁷ же мѡвѣси вѣнезапоу на нихъ. и гради ѿ разори и поплѣни страноу ѿ. и поплѣни гради ѿ. сътвори повѣдѣ егѣпѣтѣномъ, ꙗковѣ никтоже сътвори ѿ егѣпѣтѣскыи црѣи. и¹³⁵⁸ ни/f. 157v/же¹³⁵⁹ индѣианѣ¹³⁶⁰ пѣше кыгда таково плѣнъ. и възврати се мѡвѣси, съ повѣдою велию. мнѡга плѣна

1327 аще (!) MSPC 42.

1328 на MSPC 42, NIM 25.

1329 Ø NIM 25.

1330 The word нѣго was later corrected into нѣга. нѣго MSPC 42; нѣго NIM 25.

1331 моудрыи NIM 25.

1332 гнѣван NIM 25.

1333 Added above the verse. Ø MSPC 42.

1334 принесе MSPC 42.

1335 аще (!) MSPC 42.

1336 Ø NIM 25.

1337 Ø NIM 25.

1338 мнѡги MSPC 42; мнѡгы NIM 25.

1339 Ø MSPC 42.

1340 индѣиско MSPC 42; индѣиское NIM 25.

1341 по морѡу приѣмаше егѣпѣтъ NIM 25.

1342 на брань въ юндѣию NIM 25.

1343 мѡдрѣи MSPC 42.

1344 поутѣ NIM 25.

1345 можаахѡу NIM 25.

1346 Added above the verse (later?). Ø MSPC 42.

1347 юндѣию NIM 25.

1348 и принесе¹³⁴⁸ NIM 25.

1349 .ѣ MSPC 42, NIM 25.

1350 тисѡщѣ MSPC 42.

1351 прѣхожаахѡу NIM 25.

1352 The word поутѣ was later corrected into поутѣ. поутѣ MSPC 42; поутѣ NIM 25.

1353 поадаахѡу NIM 25.

1354 прохѡжааше NIM 25.

1355 а индѣианѣ MSPC 42.

1356 Ø MSPC 42.

1357 напааде NIM 25.

1358 нѣ NIM 25.

1359 нѣи MSPC 42.

1360 с индѣианѣ MSPC 42; юндѣианѣ NIM 25.

приведѣ ѿрѣ егѣпѣтѣскомѣ. и вѣше мѡѡси любимѣ фараономѣ и ѿ¹³⁶¹ велѣможѣ его. 70. въ единѣ же ѿ днѣ¹³⁶² изиде мѡѡси, и вѣрѣте егѣпѣтѣнина биюща еврейна¹³⁶³. и оубивѣ егѣпѣтѣнина и¹³⁶⁴ скривѣ¹³⁶⁵ его въ песѣце. пакы по днѣхѣ нѣкыхѣ¹³⁶⁶ изиде и¹³⁶⁷ вѣрѣте два¹³⁶⁸ еврейна¹³⁶⁹ биуща се, и рѣ къ биущомѣ ю¹³⁷⁰, ¹³⁷¹почто выеши близнѣаго своего. ѡнѣ же ѡвѣща емиѣ кто те постави владещаго¹³⁷² или соудю надѣ нами, еда хоцѣши и мене оубити, такоже оубы въчера егѣпѣтѣнина*. ¹³⁷³слыша¹³⁷⁴ же ѿрѣ словѣ¹³⁷⁵ се. и¹³⁷⁶ искаше¹³⁷⁷ оубити мѡѡсеа¹³⁷⁸. оубоѡав же се монси*. вѣжа ѿ лица фараонова. и приде¹³⁷⁹ въ землю мадитамѣскою, и пришѣ¹³⁸⁰ къ рагѣилоу ерею мадитамѣскѣ. и прѣбѣ оу него, и да емиѣ рагоуиль сепѣфорѣ¹³⁸¹ дѣщерѣ /f. 158r/ свою женоу. роди же мѡѡси сѣна¹³⁸², и нарѣ [имѣ емиѣ]¹³⁸³ герѣсамѣ. и имѣ въторомѣ елиезерѣ¹³⁸⁴. глѣашѣ во мѡѡси ¹³⁸⁵такѣ бѣ ѡца моего избави ме ѿ рѣки¹³⁸⁶ фараоновѣ*. и вѣ мѡѡси въ земли мадитамѣсѣѣ¹³⁸⁷ съ рагѣиломѣ¹³⁸⁸ съ тѣстемѣ своимѣ:~

71. ¹³⁸⁹[ѡ горѣ синанѣсѣѣѣ¹³⁹⁰ и ѡ купинѣ:~] ¹³⁹¹ ¹³⁹²Прїиде же мѡѡси. въ хоривѣ горѣ синанѣскою. и вѣше паси ѡвѣце. и виде тако горитѣ кѣпина и не изгараѣтѣ. и рѣ мѡѡси, пришѣ¹³⁹³ виждѣ видѣнїе се велие, тако горитѣ оубо¹³⁹⁴ кѣпина¹³⁹⁵. нѣ¹³⁹⁶ не сыгараѣтѣ¹³⁹⁷ же кѣпина¹³⁹⁸*. да такоже видѣ его гѣ, [приближаѣтѣ се видѣти.

¹³⁶¹ Ø MSPC 42.

¹³⁶² днѣ MSPC 42.

¹³⁶³ евреина (!) MSPC 42.

¹³⁶⁴ Ø NIM 25.

¹³⁶⁵ скри MSPC 42; скры NIM 25.

¹³⁶⁶ некихѣ MSPC 42.

¹³⁶⁷ Ø MSPC 42.

¹³⁶⁸ .б. NIM 25.

¹³⁶⁹ евреина MSPC 42; иевреанина NIM 25.

¹³⁷⁰ монси NIM 25.

¹³⁷¹ -* Cf. Exod 2:14.

¹³⁷² владеща NIM 25.

¹³⁷³ -*Exod 2:15.14.

¹³⁷⁴ слышав MSPC 42.

¹³⁷⁵ слово MSPC 42.

¹³⁷⁶ Ø NIM 25.

¹³⁷⁷ ищѣше MSPC 42; ищѣше NIM 25.

¹³⁷⁸ мѡѡса (!) MSPC 42.

¹³⁷⁹ прїиде MSPC 42.

¹³⁸⁰ пришѣ (!) MSPC 42.

¹³⁸¹ сепфороу MSPC 42; сепѣфору NIM 25.

¹³⁸² два сѣна MSPC 42.

¹³⁸³ единомѣ имѣ MSPC 42.

¹³⁸⁴ елиазарѣ MSPC 42.

¹³⁸⁵ -* Exod 18:4.

¹³⁸⁶ роукоу NIM 25.

¹³⁸⁷ The word мадитамѣсѣи was later corrected into мадитамѣсѣѣ.

¹³⁸⁸ рагоуиломѣ MSPC 42; рагоуиломѣ NIM 25.

¹³⁸⁹ In MSPC 141 hereon the contents is preserved (f. 79r).

¹³⁹⁰ синанѣсѣѣ SB III22, Rum. 42.

¹³⁹¹ Περὶ τοῦ βάτου ἦν εἶδεν Μωσῆς, p. 229; о купины горы синанѣскы, p. 65. The chapter is based on Exod 3:1–8, Exod 4:1–20.29–31, Exod 5:1–2, Exod 7:9–10, Exod 10:21–23, Exod 7:19–25, Exod 8:2–7.21–24, Exod 9:18–26, Exod 9:23, Exod 10:4–15, Exod 5:6–7.

¹³⁹² -* Cf. Exod 3:1–2.

¹³⁹³ прѣбѣ MSPC 141, NIM 25; прѣбѣ SB III22, Rum. 42.

¹³⁹⁴ Ø MSPC 42.

¹³⁹⁵ кѣпинѣ Rum. 42.

¹³⁹⁶ и MSPC 42, Rum. 42; Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22.

¹³⁹⁷ изгараѣтѣ MSPC 42.

¹³⁹⁸ Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

1399 ВЪЗЪВА¹⁴⁰⁰ ЕГО¹⁴⁰¹ ИС¹⁴⁰² КОУПИНИ ГЛ҃Е, [МѠУСИ МѠУСИ]¹⁴⁰³. НЕ ПРИВЛЕКАИ СЕ САМО
 РАЗРѢШИ¹⁴⁰⁴ САПОГЪ НОГѢ ТВОЕЮ. МѢСТО НА НЕМЪ ЖЕ ТЫ СТОИШИ СТО ІЕ¹⁴⁰⁵. МѠУСИ ЖЕ
 СРАМАШАСЯ СЕ ВЪЗРѢТИ ПРѢ ГЛ҃Ь. РЕ¹⁴⁰⁶ [ЖЕ ГЛ҃Ь]¹⁴⁰⁵ КЪ¹⁴⁰⁶ МѠУСЕЮ. ¹⁴⁰⁷АЗЪ ЮСѢ БѢ ѠЦЬ ТВОЙ,
 БѢ АВРААМОВЪ, [БѢ ІСААКОВЪ]¹⁴⁰⁸ БѢ ІАКОВЪ*. И ѠВЕЩА МОУСИ, И РЕ¹⁴⁰⁹ КЪ НЕМѢ /f. 158v/
 И ПОЧТО СЪДИШИ ВЪ КОУПИНѢ СЕИ. ЛЮДЕ ЖЕ РАВИ СОУТЬ ВЪ ЕГИПТѢ. ¹⁴⁰⁹И РЕ¹⁴¹⁰ ГЛ҃Ь ВИДЕ
 ВИДѢ ѠЗЛОБЛЕНІЮ ЛЮДЫ¹⁴¹⁰ МОЙ ВЪ ЕГИПТѢ. И ГЛ҃СЯ ИХЪ ѠСЛЫШАХЪ Ѡ ѠЗЛОБЛЕНІЮ
 ЦИ¹⁴¹¹ ИХЪ И СЪНИДОУ ИЗЕТИ Й*. ННА ОУБО ХОЩОУ ТЕБѢ ПОСЛАТИ ВЪ ЕГИПТѢ ¹⁴¹²ДА
 ИЗЪВЕДЕШИ ЛЮДИ МОЕ ИЗЪ ЕГИПТА¹⁴¹³. 72. И¹⁴¹⁴ ѠВЕЩА <ЖЕ>¹⁴¹⁵ МОУСИ¹⁴¹⁶ И¹⁴¹⁷ РЕ¹⁴¹⁸ КЪ
 ГОУ. НЕ МОГѢ ПОИТИ, <НЕ МОГѢ ПОИТИ>¹⁴¹⁸ (!) ВЪ ЕГИПТѢ, [И РЕ¹⁴¹⁹ ГЛ҃Ь {КЪ МѠУСЕЮ,}]¹⁴¹⁹
 ТЕБѢ ХОЩЕ ПОИТИ ВЪ ЕГИПТѢ ¹⁴²⁰], ¹⁴²¹ИЗВЕСТИ¹⁴²² [ЛЮДИ МОЕ]¹⁴²³ ІСРАИ Ѡ РАБОТИ
 ЕГИПТѢСКИЕ. И ѠВЕЩА МѠУСИ КЪ ГОУ НЕ МОГѢ ПОИТИ ВЪ ЕГИПТѢ, ІАКО НЕМОЩЕНЪ
 ЕСѢ. И РЕ¹⁴²⁴ ЕМУ ГЛ҃Ь, ПОВЕРЬЗИ ЖЪЗЫЛЬ СВОИ НА ЗЕМЛЮ. >И¹⁴²⁴ ПОВЕРЬГЪ ЕГО¹⁴²⁵ <И>¹⁴²⁶
 ОУЧИНИ СЕ ЗНИГА, И ВИДѢВЪ МѠУСИ ОУБОГА СЕ. И ГЛ҃А ЕМУ ГЛ҃Ь, НЕ ВОН СЕ, ВЪСТАНИ¹⁴²⁷,
 И¹⁴²⁸ [ИМИ ЗА КРАИ Ю]¹⁴²⁹, И ВЪЗЫМЪ ЕЮ¹⁴³⁰ БЫ ПАКИ ЖЪЗЫЛЬ. И РЕ¹⁴³¹ ЮЕМЪ СЪ ЖЪЗЛОМЪ
 СИМЪ ИЗЪВЕДЕШИ ЛЮДИ МОЕ Ѡ ЗЕМЛЮ ЕГИПТѢСКИЕ. Ѡ¹⁴³¹ ВЕЩА¹⁴³² МѠУСИ ГЛ҃Е, НЕ МОГОУ,
 ПОНИЮЖЕ КЪСНОЕЗЫЧЕНЪ¹⁴³³ ЮСѢ. И РЕ¹⁴³⁴ КЪ НЕМЪ ГЛ҃Ь, ИМАШИ АРОНА¹⁴³⁴ БРАТЪ СВОЕГО, И ВОРА.

¹³⁹⁹ —* Cf. Exod 3:4–5.

1400 ВЪЗВЛА MSPC 42.

¹⁴⁰¹ Ø SB III22, Rum. 42.

1402 ИЗЪ NIM 25.

1403 **мwчн мwчн** MSPC 141.

¹⁴⁰⁴ разорѣши MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁰⁵ Added above the verse (later?). Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1406 Ø SB III22, Rum. 42.

1407 —* Cf. Exod 3:6.

¹⁴⁰⁸ Added above the verse (later?). Ø MSPC 42;
и бѣ исакововѣ NIM 25.

1409 —* Cf. Exod 3:7–8.

¹⁴¹⁰ людѣи MSPC 141, SB III22; людѣи^x (!) Rum.
42.

1411 **взлюбляющїихъ** MSPC 42.

1412 εἰν' ἡ^ν τ^η SB III22, Rum. 42.

¹⁴¹³ ἐγῆπτα MSPC 42, MSPC 141; ἐγῆπτα SB
III22, Rum. 42.

¹⁴¹⁴ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁴¹⁵ Added above the verse. Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1416 **моиси NIM 25.**

¹⁴¹⁷ Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

1418 Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴¹⁹ Ø MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1420 ΕΓΥΠΤΑ NIM 25.

¹⁴²¹ Added on the margin.

¹⁴²² и извести MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁴²³ $\text{лѹ}^{\text{А}} \text{м}[\dots]$ MSPC 141; $\text{мол} \text{люди}$ SB III22;
 $\text{лѹ}^{\text{А}} \text{мол}$ Rum. 42.

¹⁴²⁴ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

1425 € MSPC 141.

¹⁴²⁶ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

1427 **СТАНИ MSPC 42.**

¹⁴²⁸ Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁴²⁹ или ю за краи MSPC 141; или юю за краи NIM 25; или га за краи SB III22, Rum. 42.

¹⁴³⁰ ю MSPC 42; Ø SB III22; ж Rum. 42.

¹⁴³¹ The text ends abruptly in NIM 25 (f. 40v).

¹⁴³² и ѿѿѿѿ M¹SPC 141, SB III22, Rum. 42;
и ѿ ѿ[ѿѿѿ] (repeated on the back of the folio)
NIM 25.

1433 МѢНОАЗЫЧЕНЬ SB III22, Rum. 42.

1434 $\Delta\Delta\rho\omega\eta\Delta$ MSPC 141, SB III22.

/f. 159r/ и тѣмъ слышавше словесѣ твоѣ, шѣ¹⁴³⁵ же¹⁴³⁶ и да поведетъ е¹⁴³⁷ фараонѣ. и рѣ мѡѡси да аще въпроситъ¹⁴³⁸ ме что ю е имѣ твоѣ. како ѡвѣщаю, и рѣ емѣ гѣ азъ есмь сын¹⁴³⁹. да аще рекѣтъ люде кто [те посла]¹⁴⁴⁰ само что рекѣ <и>¹⁴⁴¹, и рѣ емѣ гѣ и¹⁴⁴² рѣци имѣ, тако бѣ ѡцѣ <нѣшихъ>¹⁴⁴³ посла ме. и твори¹⁴⁴⁴ знаменїя¹⁴⁴⁵ жъ-зломъ симъ, и вѣрѣють тако азъ [послахъ те]¹⁴⁴⁶. и гѣ емѣ пакы гѣ. вѣложи рѣкоу свою¹⁴⁴⁷ въ недра своѣа и бѣ тако снегъ, и рѣ емѣ изъ ми ю¹⁴⁴⁸, и изетъ ю. и бѣ по юстѣвѣ. и гѣа емоу гѣ, иди и испльни словеса моѣа также гѣлахъ ти. 73. и шѣ мѡѡси рѣ тѣстоу своему рагоуилѣ вѣрѣтохъ ѡче бѣ ѡцѣ моихъ, и гѣетъ ми понти въ егѣпѣтъ. и рѣ емѣ рагоуилѣ, елика рѣ¹⁴⁴⁹ ти бѣ ѡцѣ твоихъ сътвори, и вѣставъ мѡѡси, вѣсѣла вѣла своего, и вѣзетъ женѣ свою самѣфорѣ¹⁴⁵⁰, и два сѣа своѣа герѣсама¹⁴⁵¹ и елазара¹⁴⁵². понде въ егѣпѣтъ, и вѣниде къ братїямъ своимъ сѣомъ ісѣевомъ. и гѣа имѣ вѣрѣто бѣ ѡцѣ /f. 159v/ нашихъ, въ горѣ хоривѣсѣи¹⁴⁵³ рекше [въ синанї]¹⁴⁵⁴, и гѣа ми се въ коупинѣ. и събравъшимъ¹⁴⁵⁵ се вѣсѣмъ. Огѣтвори знаменїю роукъ¹⁴⁵⁶ и жъзла. и вѣдѣвъше сѣомѣ ісѣеви, чюдеса бѣжїа поклонїше се гѣви. по сѣмъ прїде¹⁴⁵⁷ къ фараону. и слышанно бѣ тако прїде мѡѡси. и рѣ фараонъ нѣ¹⁴⁵⁸ кто ю бѣ людї¹⁴⁵⁹ сїхъ. и гѣа мѡѡси. бѣ е высокъ <и>¹⁴⁶⁰ страшенъ бѣ прѣвѣчнѣ¹⁴⁶¹, и ѡвѣща фараонъ. како свѣмъ [такѣ истинѣ]¹⁴⁶² гѣлѣши. онѣ же повѣргнѣ¹⁴⁶³ жъзль, и бѣ зїнїа. и вѣдѣвъ¹⁴⁶⁴ фараонъ оубога¹⁴⁶⁵ се, и рѣ моисею почиваи, донѣ дѣже сѣмотрѣ. 74. и ѡтиде мѡѡси къ братїямъ своимъ, сѣомѣ¹⁴⁶⁶ ісѣевомъ.

¹⁴³⁵ шѣше MSPC 42; шѣше MSPC 141; шѣше SB III22, Rum. 42.

¹⁴³⁶ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴³⁷ Ø MSPC 42; та MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴³⁸ вѣпросет MSPC 42; вѣпросет MSPC 141; вѣпросѣт SB III22; вѣпросѣт Rum. 42.

¹⁴³⁹ си SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴⁰ посла та SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴¹ Added later by another hand. Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴² Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴³ Added above the verse by another hand. Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴⁴ творити MSPC 42; сътвори SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴⁵ знаменїе Rum. 42.

¹⁴⁴⁶ те послѣ MSPC 141; та послѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴⁷ твою MSPC 42.

¹⁴⁴⁸ та SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁴⁹ рѣт MSPC 141.

¹⁴⁵⁰ сѣмфорѣ MSPC 141; сѣмфорѣ SB III22; сѣфорѣ Rum. 42.

¹⁴⁵¹ герѣсама MSPC 42, Rum. 42; гирсама MSPC 141, SB III22.

¹⁴⁵² елазара MSPC 42.

¹⁴⁵³ хоривѣсѣи SB III22; хоривѣсѣи Rum. 42.

¹⁴⁵⁴ сїнанѣсѣи MSPC 141; синанѣсѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁵⁵ събравшим MSPC 42; събравшим MSPC 141.

¹⁴⁵⁶ рекы (!) MSPC 42.

¹⁴⁵⁷ прїде MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁵⁸ Ø MSPC 42.

¹⁴⁵⁹ люи MSPC 42; люди MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶⁰ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶¹ прѣвѣчнѣи MSPC 141, SB III22; прѣвѣчнѣи Rum. 42.

¹⁴⁶² истинѣ ли SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶³ повѣрѣже MSPC 42; повѣргъ же SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶⁴ вѣдѣ MSPC 42.

¹⁴⁶⁵ оубога MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶⁶ сѣом MSPC 141, Rum. 42; сѣомъ SB III22.

и повѣда имъ вѣса¹⁴⁶⁷ слова фараѡнова. фараѡнъ же събра <все>¹⁴⁶⁸ велѣможе¹⁴⁶⁹ свое, и поведа имъ слова мѡѡсѣева. и чюса жьзѣлѣ. и ѡбѣщаѡше >се¹⁴⁷⁰ ианѣнсь, и амвѣрись; дрѣжеще¹⁴⁷¹ жьзлѣ шестѣ¹⁴⁷², и поѡрьгше, и ѡни више змиѣ¹⁴⁷³, ѡбрати-
вши¹⁴⁷⁴ же се [жьзѣлѣ мѡѡсѣевѣ]¹⁴⁷⁵, и бѣ змиѣ /f. 160r/ и оудавѣ вльшьскыѣ¹⁴⁷⁶ жьзлѣ. вѣложивѣ же мѡѡсѣи рѣкоу въ недра своѣа, и бѣ тако снегѣ. и се видѣѡше вльсьви, [недооумѣахѣ се]¹⁴⁷⁷. и рѣ мѡѡсѣи къ фараѡноу¹⁴⁷⁸ ѡпоустѣи люди гнѣе, тако да поклонетѣ се боу своемоу въ горѣ синѣисцен¹⁴⁷⁹. и фараѡнъ оубо хотѣаше се сътворити. велѣможи¹⁴⁸⁰ же его, аннись, и амвѣрись начелѣнници вльхѡмѣ не ѡс-
таѡлахѣ его, 75. ¹⁴⁸¹и прострѣтъ¹⁴⁸² рѣкѣ¹⁴⁸³ свою мѡѡсѣи, и рѣ да боудетѣ тѣма по вѣсеѡу егѣпѣтоу и бѣ и не бѣше свѣта егѣпѣтеномѣ, евреѣ¹⁴⁸⁴ же идѣже аще бѣхѡу, свѣтъ бѣ прѣ нимѣ. и рѣ фараѡнъ къ велѣможемѣ¹⁴⁸⁵ своимѣ. рѣцѣте¹⁴⁸⁶ мѡѡсѣю да сътворитѣ свѣтъ въ егѣпѣтѣ, и ѡпоустѣи люди. и рѣкѣ мѡѡсѣю и бѣ свѣ. и пакы ѡгодѣнници фараѡнови вѣзвранише еѡс да не ѡпоустѣитѣ люди. и рѣ мѡисѣи да боудѣтѣ
води егѣпѣтскыѣ въ крѣвь и више, и не имѣхѣ¹⁴⁸⁷ водѣ¹⁴⁸⁸ пити. и рѣ фараѡнъ мѡѡсѣю /f. 160v/ сътвори водѣ¹⁴⁸⁹ по ѣстѣвоу, и ѡпоустѣи люди. и више води по ѣстѣвѣ, рѣкою мѡисѣевоу. и рѣше люде фараѡноу ѡпоустѣи моужѣ¹⁴⁹⁰, жени же съ дѣтѣми и съ пришьлѣци и¹⁴⁹¹ скоти ѣ ѡстави здѣ. [и рѣ мѡѡсѣи не ѡстави здѣ]¹⁴⁹² ни стара ни млада, ни боѣна, ни¹⁴⁹³ расказѣне¹⁴⁹⁴, ни немоушѣнѣюща. занѣ повелѣнѣе бѣжѣи е, и не послоуша его. 76. и рѣ мѡисѣи, въскипе¹⁴⁹⁵ земли¹⁴⁹⁶ ѣ жабамѣ. и поѡдоше ѣ, и бѣ тако, и ѡжесточаше люде фараѡнови. и не ѡставише люде¹⁴⁹⁷ фараѡна¹⁴⁹⁸, да ѡпоустѣитѣ

¹⁴⁶⁷ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶⁸ Added above the verse by another hand. Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁶⁹ велѣможе MSPC 141; велѣмѣжѣ SB III22; велѣмѣжѣ Rum. 42.

¹⁴⁷⁰ [...] Nikoljac 83; MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁷¹ дрѣжеще SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁷² ѣ. MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁷³ змиѣ SB III22; змиѣ Rum. 42.

¹⁴⁷⁴ ѡбратиѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁷⁵ мѡѡсѣевѣ жьзлѣ MSPC 141; мѡсѣевѣ жьз-
лѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁷⁶ вльшьевскыѣ SB III22; вльшьевскыѣ Rum.
42.

¹⁴⁷⁷ недооумѣахѣ се MSPC 42; недооумѣахѣ се
MSPC 141; недооумѣахѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁷⁸ фараѡнѣ (!) SB III22.

¹⁴⁷⁹ синѣисценѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁸⁰ велѣможи MSPC 42; велѣмѣжи MSPC 141;
велѣмѣжи SB III22; велѣмѣжи Rum. 42.

¹⁴⁸¹ Περὶ τῆς δεκάπληγος, PGr, p. 232.

¹⁴⁸² прострѣтъ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁸³ рѣкѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁸⁴ евреѣ MSPC 42; евреѣ MSPC 141.

¹⁴⁸⁵ моужѣмѣ MSPC 42; велѣможемѣ MSPC 141;
велѣможемѣ SB III22; велѣмѣжѣ Rum. 42.

¹⁴⁸⁶ рѣцѣте (!) Rum. 42.

¹⁴⁸⁷ наѣахѣ MSPC 141.

¹⁴⁸⁸ води MSPC 42.

¹⁴⁸⁹ води MSPC 42; воды MSPC 141; воды SB
III22, Rum. 42.

¹⁴⁹⁰ мѣжѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁹¹ Ø MSPC 42.

¹⁴⁹² не ѡстави ѣ рече мѡѡсѣи MSPC 141; не ѡс-
таѡлѣ ѣ рѣ мѡѡсѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁹³ Ø MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁹⁴ расказѣна MSPC 42; расказѣнна MSPC 141,
SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁹⁵ и въскыпѣ MSPC 141.

¹⁴⁹⁶ земли SB III22, Rum. 42.

¹⁴⁹⁷ люде MSPC 42; Ø MSPC 141, SB III22, Rum.
42.

¹⁴⁹⁸ фараѡнови MSPC 42.

люди. и ѿ мѡиси да прїидѣтъ пѣснѣ мѡуѣи, и да поидѣтъ египтѣни¹⁴⁹⁹, и бѣ тако. и ни тако¹⁵⁰⁰ (!) [прѣменише се]¹⁵⁰¹ ѡпоустити люди, вскрѣе¹⁵⁰² мѡуѣи за жестосердїе фараоново. и прострѣтъ¹⁵⁰³ рѣкѣ свою и ѿ, да придѣтъ¹⁵⁰⁴ скинии, рекше мѣшице дробѣни¹⁵⁰⁵ въ пагоубѣ¹⁵⁰⁶, [бѣ имъ тако]¹⁵⁰⁷. и никакѡ оумекчи се срѣе фараоново, ѡпоустити люди, и разгнѣва се /f. 161r/ мѡуѣи и ѿ да придѣтъ¹⁵⁰⁸ грѣ, и повинѣ виногради ѿ. и [дрѣвеса ѿ]¹⁵⁰⁹, и бѣ сице; и ѿ фараонъ къ людемъ своимъ ѡпѣстїи-мъ¹⁵¹⁰ людемъ¹⁵¹¹ іако¹⁵¹² іазвѣтъ се егѣптъ¹⁵¹³ ихъ ради¹⁵¹⁴. и ѡвѣщавше людемъ фараонови рѣкоше къ немѡу. бози египтѣсци¹⁵¹⁵ помагють мѡуѣю, и наводѣтъ¹⁵¹⁶ врѣмена зла¹⁵¹⁷. и сътворише¹⁵¹⁸ фараонъ не ѡпоустити люди. 77. и ѿ мѡиси да придѣтъ¹⁵¹⁹ ѡгнь, и¹⁵²⁰ да¹⁵²¹ попалитъ егѣптъ¹⁵²², и прїидѣ ѡгнь и поидѣ егѣптѣни¹⁵²³. и ѿ фараонъ призвати мѡуѣю, и пришѣ ѿ¹⁵²⁴ емѣ доколѣ съмѡуѣаеши егѣптъ¹⁵²⁵. и ѿ мѡуѣи¹⁵²⁶ доколе прогнѣваеши бѣ ісѣева, и не вставляеши¹⁵²⁷ люди егѣ. іако да поклонѣтъ се емѣ въ горѣ хоривѣсци¹⁵²⁸; и ѿ фараонъ възми людемъ¹⁵²⁹ и поиди, и да послѣжѣ боу твоѣмѣ, скоти¹⁵³⁰ же съ пришѣлци встави въ земли ге-сеѣмѣсци¹⁵³¹. ѡвѣща¹⁵³² (!) мѡуѣи не вставляю¹⁵³³ здѣ даже до косма козѣи¹⁵³⁴, ни до ѡвчѣте хрома, нѣ вса на /f. 161v/ кола възмѣ. іако да бѣвѣтъ¹⁵³⁵ се ѡ бѣ своего. и не

¹⁴⁹⁹ егѣптѣни MSPC 42; егѣптѣны MSPC 141; егѣптѣны SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁰ таако (!) MSPC 42.

¹⁵⁰¹ прѣклонише MSPC 42; прѣклонише се MSPC 141; прѣклониша SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰² вскрѣе же MSPC 42; и вскрѣеѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰³ простѣръ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁴ прїидѣтъ MSPC 42, MSPC 141; прїидѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁵ дробѣны MSPC 141; дробѣны SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁶ пагоубѣ имъ MSPC 141; пагоуба ѿ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁷ и бѣ имъ тако MSPC 42; и бѣ тако MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁸ прїидѣтъ MSPC 42; прїидѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁰⁹ Ø MSPC 42.

¹⁵¹⁰ ѡпѣстїи MSPC 42; ѡпѣстїи MSPC 141; ѡпоустѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁵¹¹ люѣ MSPC 42; люди MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁵¹² іако іако (!) MSPC 42, attempt at erasing the first іако.

¹⁵¹³ егѣпѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵¹⁴ In NIM 25 the contents is preserved (f. 41r).

¹⁵¹⁵ егѣпѣсци NIM 25; егѣпѣсѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁵¹⁶ наводѣтъ MSPC 42.

¹⁵¹⁷ злаа MSPC 42.

¹⁵¹⁸ сътвориша SB III22.

¹⁵¹⁹ прїидѣтъ MSPC 42; прїидѣ MSPC 141, Rum. 42; прїидѣтъ NIM 25; прїидѣ SB III22.

¹⁵²⁰ Ø MSPC 42.

¹⁵²¹ Ø MSPC 141.

¹⁵²² егѣпѣ SB III22; егѣпѣ Rum. 42.

¹⁵²³ егѣпѣны MSPC 141, SB III22, Rum. 42; егѣпѣны NIM 25.

¹⁵²⁴ и рѣи MSPC 42.

¹⁵²⁵ егѣпѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵²⁶ мѡиси NIM 25.

¹⁵²⁷ вставляѣше SB III22, Rum. 42.

¹⁵²⁸ хоривѣсѣи SB III22; хоривѣсѣи Rum. 42.

¹⁵²⁹ люѣ MSPC 42; люди MSPC 141, SB III22, Rum. 42; люди NIM 25.

¹⁵³⁰ скотѣ (!) NIM 25.

¹⁵³¹ геѣсѣмѣсѣи SB III22; геѣсѣмѣсѣи Rum. 42.

¹⁵³² ѡвѣща MSPC 42; и ѡвѣща MSPC 141, NIM 24, SB III22, Rum. 42.

¹⁵³³ вставляѣ SB III22; вставляѣ Rum. 42.

¹⁵³⁴ козѣи Rum. 42.

¹⁵³⁵ бѣвѣтъ MSPC 42.

послоуша его фараонъ тако да ѿпѣститъ люди. и рече мѡѡси да придѣтъ¹⁵³⁶ прѣзи
и да поидеть¹⁵³⁷ всакъ¹⁵³⁸ плодъ [въ земли]¹⁵³⁹ егѣпѣтскіе¹⁵⁴⁰. и придоше¹⁵⁴¹ прѣзи
и поидоше страни египѣтскіе¹⁵⁴². и [ни тако]¹⁵⁴³ ѡпоустѣ люди. 78. и рече мѡѡси да
придѣтъ¹⁵⁴⁴ гѣсенице, и вѣставше¹⁵⁴⁵ ѡ прѣзгъ изедоше¹⁵⁴⁶. люде же фараоновѣ
прѣстателю¹⁵⁴⁷ задѣли¹⁵⁴⁸ възловише иудеи въ работѣхъ жестокихъ¹⁵⁴⁹ іакже рабо-
тахъ имъ, и придоше¹⁵⁵⁰ къ мѡѡсею плачуще и въпнюще прѣ нимъ, тако ѡнели¹⁵⁵¹
прїиде не имамѣ покая ѡ [работѣ жестокой]¹⁵⁵². [нъ и плече¹⁵⁵³ ѡдрѣжаше не¹⁵⁵⁴
даваю намъ. и изнемогохъ ѡ жестокой¹⁵⁵⁵ работѣ.]¹⁵⁵⁶ и вскрѣе мѡѡси зѣло.
и въпроси гдѣ бѣ и рече емоу гдѣ бѣ, се азъ стрѣли мою скончахъ въ египѣтѣ¹⁵⁵⁷.
[ини тако въразумише се егѣптенѣ.]¹⁵⁵⁸ и азъ раню ихъ иною раною, понеже
почтоше боги египѣтскіе¹⁵⁵⁹ паче мене. и кончно погублю ихъ. и сътвори, да
прослѣютъ се пагоуба /f. 162r/ ихъ въ всѣхъ языцѣхъ. не хотѣтъ во мене¹⁵⁶⁰ бити¹⁵⁶¹
бѣ ихъ. нъ прѣпочтоше боги свое. и не оувѣше іакже азъ есмь бѣ, покажѣ¹⁵⁶² ю¹⁵⁶³
и исцелю¹⁵⁶⁴ е:

¹⁵³⁶ прїидѣтъ MSPC 42, MSPC 141; приндоуѣ NIM 25; прїидѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵³⁷ поидѣтъ NIM 25.

¹⁵³⁸ вѣсѣкъ SB III22; вѣсѣ Rum. 42.

¹⁵³⁹ земли MSPC 141; Ø NIM 25; земли SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁴⁰ егѣпѣтскіи MSPC 42; егѣпѣтскы MSPC 141; егѣпѣтскыи NIM 25; егѣпѣскыи SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁴¹ прїидоше MSPC 42, MSPC 141; приндоше NIM 25; прїидоша SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁴² егѣпѣтскыи MSPC 42; егѣпѣскы MSPC 141; егѣпѣтскыи NIM 25; егѣпѣскыи SB III22; егѣпѣскы Rum. 42.

¹⁵⁴³ никаако (!) MSPC 42.

¹⁵⁴⁴ прїидѣтъ MSPC 42, MSPC 141; прїидѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁴⁵ оставше MSPC 141.

¹⁵⁴⁶ да изѣдетъ MSPC 141; да изѣдоуѣ NIM 25; да изѣдѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁴⁷ прѣдѣстателю NIM 25.

¹⁵⁴⁸ земли (!) MSPC 42; задѣлы MSPC 141, NIM 25, Rum. 42; задѣлы SB III22.

¹⁵⁴⁹ жестокихъ MSPC 42, NIM 25; жестокы MSPC 141; жестоки SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁵⁰ прїидоше MSPC 42, MSPC 141; придоше NIM 25; прїидоша SB III22; прїидоша Rum. 42.

¹⁵⁵¹ ли added above the verse. ѡнелиже MSPC 42.

¹⁵⁵² жестокой работѣ MSPC 141; жестокихъ работѣ NIM 25; жестокой работѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁵³ плече MSPC 141; плече SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁵⁴ и не NIM 25.

¹⁵⁵⁵ жестокихъ NIM 25.

¹⁵⁵⁶ Added later on the margin by another hand. Ø MSPC 42.

¹⁵⁵⁷ егѣпѣтѣ MSPC 42.

¹⁵⁵⁸ Ø MSPC 42.

¹⁵⁵⁹ егѣпѣтскыи MSPC 42; егѣпѣскыи MSPC 141; егѣпѣскыи SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁶⁰ не MSPC 141, NIM 25; не SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁶¹ бытъ (!) NIM 25.

¹⁵⁶² показоуе NIM 25; показѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁶³ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁶⁴ исцѣлѣ SB III22, Rum. 42.

79. [ω пасцѣ]¹⁵⁶⁵:~ Рци оубо в'сакомоу¹⁵⁶⁶ сын'моу [снѡвь ісрлєвь]¹⁵⁶⁷. и да въз'мѡтъ ѡв'чє на всакъ¹⁵⁶⁸ домъ¹⁵⁶⁹ мѡжескы¹⁵⁷⁰ по чисто и единослѣт'но, и да заколютъ¹⁵⁷¹ снє в'сє мнѡжєст'во снѡвь ісрлєвь, къ вероу. и да помажоутъ¹⁵⁷² ѡ кръвє юго. и да раздѣлютъ¹⁵⁷³ на два под'боа и на прагъ. и да снѣдоутъ¹⁵⁷⁴ снє въсь¹⁵⁷⁵ сынѡвь снѡвь ісрлєвь, печена ѡг'нємъ и безъ кваса съ гор'чицею¹⁵⁷⁶ да изедѣтъ¹⁵⁷⁷ ю. снѣдоутъ¹⁵⁷⁸ же ю¹⁵⁷⁹ сице, чрѣсла и прѣпоасан'на, и сапозн и на ногахъ и, и жьзлн въ рѡкахъ и. и да снестє¹⁵⁸⁰ съ тыщаниємъ. пасха во є гнѡ¹⁵⁸¹. и да помажете¹⁵⁸² ѡ кръвє єго на два по'боа и на прагъ¹⁵⁸³ въ¹⁵⁸⁴ домъ и дѣже снестє¹⁵⁸⁵ снє. и сє азъ пошлю¹⁵⁸⁶ агг'ла иже оубиєтъ¹⁵⁸⁷ в'сакъ¹⁵⁸⁸ прьвен'ць въ земли єгип'сц'єи¹⁵⁸⁹, ѡ члѡк и до скота. и боудеть въ домѣ /f. 162v/ и дѣже ѡбрѣшетъ¹⁵⁹⁰ кръвь не выидеть. и тогда покажоу єг'п'тѣнѡ кто ю гъ спсѡни¹⁵⁹¹ бѣ ісрлѡвъ творєи чюса. снѣдѣтъ же снє числомъ ,і. дшъ. аще ли мали соу въ домѣ, не довол'номъ быти на ѡв'чє. да примѡтъ¹⁵⁹² ближ'наго ѡ соусєдъ¹⁵⁹³ свой. 80. и снѡ слышавъ¹⁵⁹⁴ мѡу'си, ѡ гѡ, изидє. и гѡ в'сакомоу¹⁵⁹⁵ сын'моу снѡвь¹⁵⁹⁶ ісрлѡвъ¹⁵⁹⁷ и сътворише пасхѡ¹⁵⁹⁸ къ верѡ. снѣдошє¹⁵⁹⁹ снѡ, прїидє¹⁶⁰⁰ же агг'лѡ гнѡ повелѣниємъ бжїє. >и¹⁶⁰¹ и дѣже не ѡбрѣташе¹⁶⁰² кръвь

¹⁵⁶⁵ —* Perì toû Pásc̃ha, PGr, p. 234; о пасцѣ, PH I, p. 72. The chapter is based on Exod 12:1–30, Exod 3:21–22, Exod 14:2–3.7, Exod 13:21–22, Exod 14:11.13–17.21.23–31.

¹⁵⁶⁶ къ въсьємъ MSPC 141; въсьємоу SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁶⁷ снѡмъ илѡмъ MSPC 42.

¹⁵⁶⁸ въсьє SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁶⁹ днѡ MSPC 42.

¹⁵⁷⁰ моу'жескыи NIM 25; мжескы SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁷¹ заколѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁷² помажете MSPC 42, NIM 25; помажа SB III22.

¹⁵⁷³ раздѣлитъ MSPC 42; раздѣлєтъ MSPC 141; раздѣлаѡ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁷⁴ снѣдѣтъ MSPC 141; снѣдѡтъ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁷⁵ въ MSPC 42.

¹⁵⁷⁶ гор'чицѡ Rum. 42.

¹⁵⁷⁷ изѣдоутъ MSPC 141; изѣдоутъ NIM 25.

¹⁵⁷⁸ снѣдѣтъ MSPC 141.

¹⁵⁷⁹ Ѧ MSPC 42, MSPC 141.

¹⁵⁸⁰ снѣтє іа NIM 25; снѣтєтъ SB III22; снѣѡ Rum. 42.

¹⁵⁸¹ гнѡ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁸² помажете NIM 25; помажите Rum. 42.

¹⁵⁸³ прасѣ MSPC 141; прасѣхъ SB III22; прасѣ Rum. 42.

¹⁵⁸⁴ и въ MSPC 42.

¹⁵⁸⁵ снѣтъ сє NIM 25.

¹⁵⁸⁶ послѡ MSPC 42; пошлѡ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁸⁷ оубити NIM 25.

¹⁵⁸⁸ въсьє SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁸⁹ єг'п'тѣтъ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁹⁰ спсѡє NIM 25.

¹⁵⁹¹ прїиноутъ MSPC 42; прїинѡтъ MSPC 141; прїиноутъ NIM 25; прїинѡ SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁹² снѣѡ (!) SB III22; снѣѡ Rum. 42.

¹⁵⁹³ слышѡвъ (!) MSPC 141.

¹⁵⁹⁴ въсьємоу SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁹⁵ снѡ MSPC 141, Rum. 42; снѡмъ SB III22.

¹⁵⁹⁶ ісрлѡвѡ MSPC 141; илѡмъ SB III22; илѡвѡ Rum. 42.

¹⁵⁹⁷ пасха SB III22, Rum. 42.

¹⁵⁹⁸ снѣдошѡ SB III22; снѣдошѡ Rum. 42.

¹⁵⁹⁹ прїдє NIM 25.

¹⁶⁰⁰ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁰¹ ѡбрѣташе NIM 25.

вѣхѡжѡшѣ¹⁶⁰², и ѡбывашѣ¹⁶⁰³ вѣсакѣ¹⁶⁰⁴ прѣвѣнѣцѣ въ домѣ ѡномѣ. [и вѣшѣ пла^ѣ мнѡгѣ египѣтѣнѡ.]¹⁶⁰⁵ не бѣше бо домѣ иже не имашѣ¹⁶⁰⁶ плача¹⁶⁰⁷ въ себѣ. Ѧбѣра же се вѣсѣ егѣпѣтъ на фараѡна въпиюще ѡпоустѣ¹⁶⁰⁸ ѡсоудѣ ѡзыкѣ сын. понѣже погнѡхѡмѣ ихѣ ради. и бѣше¹⁶⁰⁹ готовѣ изити ѡтоудѣ¹⁶¹⁰ и рѣ гѣ къ мѡѣсею, да никтѡже [не изидѣтъ ѡ вѣ тѣцѣхѣ]¹⁶¹¹, на¹⁶¹² да поидѣтъ жена къ соудседе¹⁶¹³ своѣи, и да испросѣ^ѣ /f. 163r/ ѡи оутварѣ ѡи¹⁶¹⁵, и ѡдежѣ глѡущѣ¹⁶¹⁶, тако дажѣ ми да ѡкрашѣ се оутварѣю прѣ бѣмѣ своимѣ. и пакѣ принесоу тѣи. такоже и мѡжѣи сѣтворѣтъ¹⁶¹⁷. и да възмоутѣ съ собою и тѣи¹⁶¹⁸ вѣсѣ¹⁶¹⁹ оутварѣ егѣпѣскою, и вѣсѣ богатѣство ѡ, и да изидѣтъ ѡтоудѣ. и тако сѣтворишѣ¹⁶²⁰. възвѣше съ собою всѡу¹⁶²¹ ѡтварѣ егѣпѣскою. и¹⁶²² възвѣмѣ¹⁶²³ и кости мѡсѣфовѣ¹⁶²⁴ брѣ своего съ собою. тако сѣце заповѣда имѣ на сѣмрѣти глѡ. посѣщенѣиѣмѣ имѣже посѣтитѣ¹⁶²⁵ вѣ гѣ бѣ, изити ѡ землѣ егѣпѣскѣи¹⁶²⁶ изнесете и кости мѡе ѡтоудѣ¹⁶²⁷. и тако сѣтворѣше, ¹⁶²⁸и въпрѣгѣше ѡтѣдѣ¹⁶²⁹ (!). изидѡше вѣсѣ колѣнѣ, бѣ. снѡвѣ ислѣвѣ¹⁶³⁰, и рѣ гѣ къ мѡѣсею, рѣци снѡмѣ ислѣвѣмѣ¹⁶³¹, и възвратѣвшѣ се да пленѣтъ прѣе павлѣмѣ¹⁶³², посрѣ магдаѡа, и посрѣ мора*. и възвратѣвшѣ се поидѡше. 81. слышавѣ же фараѡнѣ, и¹⁶³³ рѣ снѡвѣ ислѣви бѣрають /f. 163v/ по поустѣни. ¹⁶³⁴и въпрѣгѣ фараѡнѣ колѣсницѣ свое*. и възѣтъ вѣсѣ¹⁶³⁵ конѣ¹⁶³⁶

¹⁶⁰² вѣхѡждаашѣ NIM 25; вѣхѡждаашѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁰³ оубывашѣ NIM 25; ѡбывашѣ MSPC 42.

¹⁶⁰⁴ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁰⁵ Ø MSPC 42.

¹⁶⁰⁶ имѣшѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁰⁷ плачѣ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25; пла^ѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁰⁸ ѡпоустѣ (!) NIM 25.

¹⁶⁰⁹ бѣшѣ NIM 25.

¹⁶¹⁰ егѣпта MSPC 141; ѡ егѣпта SB III22; егѣпѣта Rum. 42.

¹⁶¹¹ ѡ вѣ тѣцѣхѣ MSPC 42; изидѣтъ ѡ вѣ тѣцѣхѣ MSPC 141; изидѣтъ ѡ вѣсѣ тѣцѣхѣ NIM 25; изидѣтъ ѡ вѣ тѣцѣхѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶¹² Ø MSPC 42, MSPC 141; нѣ NIM 25; нѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶¹³ сѣсѣдѣ SB III22; сѣсѣдѣ Rum. 42.

¹⁶¹⁴ испросѣтъ MSPC 42.

¹⁶¹⁵ ѡ MSPC 141; ѡи NIM 25; ѡ SB III22, Rum. 42.

¹⁶¹⁶ глѣи MSPC 42; глѡи MSPC 141, NIM 25; глѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁶¹⁷ да сѣтворѣтъ NIM 25; да сѣтворѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶¹⁸ тѣ MSPC 42, MSPC 141; тѣи NIM 25; тѣа SB III22, Rum. 42.

¹⁶¹⁹ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶²⁰ сѣтворѣше NIM 25.

¹⁶²¹ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶²² Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁶²³ възвѣмѣ же MSPC 141; възвѣмѣи NIM 25; възвѣмѣ же SB III22, Rum. 42.

¹⁶²⁴ мѡсѣфовѣ MSPC 42; мѡсѣфа MSPC 141; мѡсѣфовѣ NIM 25; мѡсѣфа SB III22, Rum. 42.

¹⁶²⁵ посѣтитѣ (!) MSPC 141.

¹⁶²⁶ егѣпѣтскѣи NIM 25; егѣпѣтскѣа SB III22, Rum. 42.

¹⁶²⁷ ѡтѣдѣ MSPC 42.

¹⁶²⁸ ѡ нехѡждѣнѣи ислѣвѣ, PH I, p. 74.

¹⁶²⁹ ѡтѣдѣ MSPC 42; ѡтѣдѣ MSPC 141; ѡтоудѣ NIM 25; ѡтѣдѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶³⁰ —* Cf. Exod 14:1–2.

¹⁶³¹ ислѣвѣмѣ NIM 25; ислѣвѣмѣ MSPC 42.

¹⁶³² павлѣмѣ MSPC 42.

¹⁶³³ Ø NIM 25.

¹⁶³⁴ ѡ фараѡнѣ, PH I, p. 75; ¹⁶³⁴—* Exod 14:6.

¹⁶³⁵ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶³⁶ конѣа SB III22, Rum. 42.

егѣпѣтски¹⁶³⁷, и шестьсѣтъ¹⁶³⁸ колесницъ избранни¹⁶³⁹хъ, и гна послѣдѣхъ ихъ. снѡ-
ве же ѿсраиѣви грѣхѡу роукою крѣпкою, и мишцею високою наставляше¹⁶⁴⁰ ѿ гѣ
бѣ всѡу¹⁶⁴¹ ношъ, стѣлпомъ огньномъ, и облакомъ вѣсь днь прѣ нимѣ идеше. и не
вскѣде стѣлпъ облачни¹⁶⁴² дню. и стѣлпъ огньни¹⁶⁴³ ношю. прѣ всемѣ людемѣ
ѿсраиѣвемѣ. и вѣидѡшѣмъ¹⁶⁴⁴ имъ вѡбрѣтоше ѿ падши¹⁶⁴⁵ при морѣ¹⁶⁴⁶. и възрѣпта-
ше люде на мѡисеа глѡуще, ¹⁶⁴⁷ѿ¹⁶⁴⁸ еже¹⁶⁴⁹ не бити гробъ¹⁶⁵⁰ въ егѣптѣ, извель юси
на оуморити въ поустинѣ сѣи*. ѿ же¹⁶⁵¹ мѡуѣси къ нимъ дръзайте и¹⁶⁵² стѡите не
бѡите сѣ, и оузрите спсѣннѣ ѿ гѣ еже сѣтворитъ намъ днь. ѿ же гѣ къ мѡуѣсею¹⁶⁵³
что выпиеши къ мнѣ, рѣци къ снѡмъ ѿсраиѣвомъ¹⁶⁵⁴ >и<¹⁶⁵⁵ да възрѣгоуть¹⁶⁵⁶,
и възми жъзль свои¹⁶⁵⁷ и простри /f. 164r/ рѣкоу твою¹⁶⁵⁸ на морѣ. и развръзи
ю, и да вѣидоуть снѡве ѿсраиѣви по соухѣ посрѣ мора. и сѣ азъ ожестѡу¹⁶⁵⁹ срѣце
фараѡново, и вѣлѡжи¹⁶⁶⁰ его, и егѣпѣтенѡмъ вѣсѣмъ, и вѣидоуть вѣслѣдъ ѿ.
и прославлѡ сѣ ѡ фараѡнѣ, и ѡ колесницахъ его, и ѡ конѣхъ его. и¹⁶⁶¹ разоумѣють
вси егѣпѣтѣнѣ тако азъ юсѣмъ бѣ, [и прославлѡ сѣ]¹⁶⁶² ѡ фараѡнѣ и ѡ колесницахъ
и ѡ конѣхъ его*. 82. ¹⁶⁶³простретъ¹⁶⁶⁴ же мѡисѣи рѣкоу на морѣ. и¹⁶⁶⁵ възвѣа гѣ морѣ
ветромъ ноуѣномъ вѣсоу¹⁶⁶⁶ ношъ, и сѣтвори морѣ соухѣ. и вѣидоше снѡвѣ¹⁶⁶⁷
ѿсраиѣви, посрѣ мора по соухѣ, и вода имъ стѣна ѡ десноу, и стѣна¹⁶⁶⁸ ѡ¹⁶⁶⁹ шѡю¹⁶⁷⁰,

¹⁶³⁷ егѣпѣтскыи NIM 25; егѣпѣскыѧ SB III22, Rum. 42.

¹⁶³⁸ ѿ MSPC 42.

¹⁶³⁹ избранныи MSPC 42; избранныи MSPC 141, SB III22, Rum. 42; избранниѣхъ NIM 25.

¹⁶⁴⁰ и наставляше NIM 25; наставляше SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁴¹ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁴² облачныи NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁴³ огньныи MSPC 141, SB III22, Rum. 42; огньнии NIM 25.

¹⁶⁴⁴ идѡущемъ NIM 25.

¹⁶⁴⁵ пашихъ MSPC 42, SB III22, Rum. 42; пашиѣхъ MSPC 141; падышихъ NIM 25.

¹⁶⁴⁶ мори MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁴⁷ —* Exod 14:11.13–17.

¹⁶⁴⁸ Ø MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁴⁹ заеже MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁵⁰ гробомъ MSPC 141, NIM 25; гробѡ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁵¹ Ø MSPC 42; [...] MSPC 141.

¹⁶⁵² Ø NIM 25.

¹⁶⁵³ мѡуѣсе (!) MSPC 141.

¹⁶⁵⁴ ѿсраиѣвѣмъ NIM 25.

¹⁶⁵⁵ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁵⁶ възпрѣгъ SB III22; възпрѣгъ Rum. 42.

¹⁶⁵⁷ тѣ MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁵⁸ свою MSPC 141, SB III22, Rum. 42; свою NIM 25.

¹⁶⁵⁹ ожестѡ MSPC 141; ожестѡ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁶⁰ вѣлѡжи MSPC 42; вѣлѡжъ MSPC 141; вѣлѡужѣи NIM 25; вѣлѡжъ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁶¹ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁶² прославляюще ми сѣ MSPC 141; прославляю сѣ NIM 25; прославляюще ми сѧ SB III22; прославляюще ми сѧ Rum. 42.

¹⁶⁶³ —* Cf. Exod 14:21–25.

¹⁶⁶⁴ простеръ SB III22; простеръ Rum. 42.

¹⁶⁶⁵ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁶⁶ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁶⁷ The word снѡве was later corrected into снѡвѣ.

¹⁶⁶⁸ стѣнѡ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁶⁹ и ѡ SB III22; ѡ NIM 25, Rum. 42.

¹⁶⁷⁰ шѡу MSPC 141; шѡуѣ NIM 25; шѡжѧ SB III22; шѡжѧ Rum. 42.

пог^ннаше же егип^нтене последъ ихъ, и всакъ¹⁶⁷¹ конь¹⁶⁷² фараоновъ и всад^нници по-
срѣ^н мора. и бы^н въ стражѣ оутрънич^нноюю. и възрѣвъ¹⁶⁷³ гъ на плыкъ егѣп^нтски¹⁶⁷⁴,
и привезаше¹⁶⁷⁵ вості колесницами ѿ, и вѣше ихъ съ ноу^нжею. и рѣше егип^нтенѣ
/f. 164v/ бежимъ ѿ лица ѿрлава тако гъ поворитъ¹⁶⁷⁶ по нихъ*. рѣ же къ мѡу^нсею
вѣрати се и сътвори море да боудеть такоже и прѣже. и възвѣрати мѡу^нси рскоу свою
съ жъз^нломъ въспеть, и [вѣратише се]¹⁶⁷⁷ воды, и покрише колеснице фараоновѣ,
и всад^нники посрѣ^н мора. и всакъ конь фараоновъ.¹⁶⁷⁸ и не воста ѿ нихъ ни единъ*.
83. Снове же ѿрлави придоше по соухѣ посрѣ^н мора*. и видѣвъ ѿсь рскоу велию,
и крѣп^нкоюю. како сътвори бѣ и избеави ѿрла ѿ роуки егѣп^нтские. и видѣ¹⁶⁷⁹ ѿрла
враги свое измет^нноути и¹⁶⁸⁰ лежѣи^нхъ¹⁶⁸¹ въскраи мора.¹⁶⁸² и възм^нши¹⁶⁸³ марина¹⁶⁸⁴
сестра мѡу^нсева въ рѣцѣ свое¹⁶⁸⁵ тимпанъ¹⁶⁸⁶, въспеть сама и брѣ^н юи¹⁶⁸⁷ мѡу^нси,
и снове ѿрлави пѣ сию гѣи¹⁶⁸⁸, и¹⁶⁸⁹ рѣше^{1690*}: коу^нно погрѣзи фараона мѡу^нси, и рече¹⁶⁹¹:
¹⁶⁹²Поимъ¹⁶⁹³ гѣи слав^нно бо¹⁶⁹⁴ прослави¹⁶⁹⁵ се, конѣ и всад^нника въврѣже въ море*:

84. [ѡ амалицѣ]¹⁶⁹⁶ /f. 165r/ Вѣзвиг^нше же се снове ѿрлави ѿ мора чрѣм^нна-
го¹⁶⁹⁷. идѣху¹⁶⁹⁸ [по поустини]¹⁶⁹⁹. и прѣидоше въ горѣ синанскоу¹⁷⁰⁰. Слыша¹⁷⁰¹
же амаликъ, тако богатство егѣп^нтское¹⁷⁰² възм^нше снове ѿсьмѣви. прѣидѣ ра-
товати ѿ съ мнѡжѣствѣ тисоу^нщъ¹⁷⁰³. Глѣ тако безвѡрѣжни¹⁷⁰⁴ соу^нтъ, и прѣимоу^н
ѿ въ поустини сѣи, и възмоу^н богатс^нтво егѣп^нтское, еже уни възѣше. и приде¹⁷⁰⁵

¹⁶⁷¹ вѣсѣк SB III22; вѣсѣкк Rum. 42.

¹⁶⁷² сѣньмъ MSPC 42.

¹⁶⁷³ възрѣ NIM 25.

¹⁶⁷⁴ егѣпѣскыи SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁷⁵ привезаше се MSPC 141; привѣзашѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁷⁶ повореть MSPC 42.

¹⁶⁷⁷ вѣратошѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁷⁸ —* Cf. Exod 14:28–29.

¹⁶⁷⁹ видѣвъ MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁸⁰ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁸¹ лежѣи^нхъ MSPC 42; лежѣи^н Rum. 42;
лежѣи^нхъ SB III22; лежѣи^н Rum. 42.

¹⁶⁸² —* Cf. Exod 15:20–21.1.

¹⁶⁸³ вѣзѣмши SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁸⁴ марѣмни (!) MSPC 141; марѣ NIM 25.

¹⁶⁸⁵ свои MSPC 42; свои MSPC 141, NIM 25.

¹⁶⁸⁶ тимпанъ MSPC 42; тѣмпанъ MSPC 141;
тимпанъ NIM 25; тѣмпанъ SB III22; тѣмпанъ Rum. 42.

¹⁶⁸⁷ еѣ MSPC 42; еѣ MSPC 141; еѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁸⁸ Ø MSPC 42.

¹⁶⁸⁹ Ø MSPC 42, Rum. 42.

¹⁶⁹⁰ рече MSPC 42.

¹⁶⁹¹ рѣше NIM 25.

¹⁶⁹² —* Exod 15:20–21.

¹⁶⁹³ Поимъ NIM 25.

¹⁶⁹⁴ богъ (!) Rum. 42.

¹⁶⁹⁵ славѣ SB III22.

¹⁶⁹⁶ Περι τοῦ Ἀμαλῆκ, p. 237; ѡ амалицѣ, PH I, p. 77. The chapter is based on Exod 17:8–16 (84).

¹⁶⁹⁷ чрѣмнаго MSPC 42.

¹⁶⁹⁸ и идѣху MSPC 42; и идѣхъ SB III22, Rum. 42.

¹⁶⁹⁹ въ поустини MSPC 42.

¹⁷⁰⁰ синанскоу NIM 25.

¹⁷⁰¹ слышѣ NIM 25; слышав SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁰² егѣп^нтско MSPC 42.

¹⁷⁰³ тѣсѣшъ SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁰⁴ безвѡрѣснѣ MSPC 141.

¹⁷⁰⁵ прѣидѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; принде NIM 25.

амаликъ съ мнѡжѣствомъ тисѡщѣ¹⁷⁰⁶. и съвѣкоупише брань съ ев^ърен¹⁷⁰⁷. мѡѡси же възиде на горѣ, и простреть¹⁷⁰⁸ рѡцѣ на мѡтвѣ¹⁷⁰⁹. и егда възвизаше¹⁷¹⁰ снѣ побѣжахоу¹⁷¹¹ амалика¹⁷¹². егда же ѡтрьпахоу¹⁷¹³ рѡцѣ его и сънижаше¹⁷¹⁴ ѡ, и¹⁷¹⁵ побѣжени бивахѡ¹⁷¹⁶ люде¹⁷¹⁷ иѡрлви. и паки егда възвизаше¹⁷¹⁸ рѡцѣ мѡѡси, побѣжахѡ¹⁷¹⁹ амалика¹⁷²⁰. и съвѣкоупише брань еце¹⁷²¹ мнѡжанише:

[Видѣвѣ же]¹⁷²² ароонь¹⁷²³, и воръ іако егда възвизають¹⁷²⁴ роуцѣ, побѣжають¹⁷²⁵ амаликоу¹⁷²⁶. въниде [единь ѡ десе^ъноу^ю]¹⁷²⁷, а дрѡги /f. 165v/ ѡ¹⁷²⁸ левоу^ю¹⁷²⁹. и въздвизахѡ¹⁷³⁰ рѡцѣ, и побѣжахѡ¹⁷³¹ амаликоу¹⁷³². и до конца погоубише ихъ¹⁷³³. и съверши се пѡмское¹⁷³⁴ слово ѡ семь. іако въ дѣлѣ роукоу своєю оуведе грѣшники^{1736*}. иѡ амаликъ въсхоте погоубити іѡла. погнѣ¹⁷³⁷ самъ. 85. и творць пое поминѡе писаніе¹⁷³⁸ въ канѡне възвѣжениа¹⁷³⁹ чѣст^ънаго¹⁷⁴⁰ крѡта. ѡе¹⁷⁴¹ ѡбразъ дрѣв^ълю мѡѡси прѣч^ътнѣ¹⁷⁴² стѡти въ себѣ прогавляю, посрѣ¹⁷⁴³ сѣен^ъника¹⁷⁴⁴ стое.

1706 тисѡщѣ SB III22, Rum. 42.

1707 ев^ърен MSPC 42.

1708 простеръ SB III22, Rum. 42.

1709 мѡтвѣ MSPC 42; мѡитвѣ MSPC 141; мѡтвѣ SB III22, Rum. 42;

1710 възвизаше MSPC 141, SB III22, Rum. 42; възвизаше NIM 25.

1711 побѣжаахоу NIM 25; побѣжаахъ SB III22, Rum. 42.

1712 амаликоу NIM 25.

1713 ѡслабѣхѡ MSPC 42; ѡтрьпаахѡ MSPC 141; ѡтрьпаахоу NIM 25; ѡтрьпаахъ SB III22, Rum. 42.

1714 сънижаше NIM 25.

1715 Ø NIM 25.

1716 биваахѡ MSPC 141; биваахъ SB III22, Rum. 42.

1717 снѡе MSPC 42.

1718 възвизааше MSPC 141; възвизааше NIM 25; възвизаше SB III22, Rum. 42.

1719 побѣжаахоу NIM 25.

1720 амаликоу NIM 25.

1721 и юще NIM 25.

1722 Видѣвѣ же MSPC 141, SB III22; Видѣвѣ же NIM 25; Видѣвѣ Rum. 42.

1723 ароонь MSPC 42; [...]роонь MSPC 141; ароонь NIM 25; ароѡ SB III22; ароонь Rum. 42.

1724 възвизають MSPC 141; възвизають NIM 25; възвизають SB III22, Rum. 42.

1725 побѣжаахоу MSPC 42; побѣжаахъ SB III22.

1726 амалика MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1727 ѡ десе^ъноу^ю единь MSPC 141; ѡ десе^ънѣхъ единь SB III22, Rum. 42.

1728 ѡ MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

1729 лѣвахъ Rum. 42.

1730 възвизаахѡ MSPC 141; възвизаахоу NIM 25; възвизаахъ SB III22, Rum. 42.

1731 побѣжаахоу NIM 25; побѣжаахъ SB III22; побѣжаахъ Rum. 42.

1732 амалика MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1733 и MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

1734 ѡпѡмское MSPC 42; ѡпѡмское MSPC 141; ѡпѡмское SB III22, Rum. 42.

1735 —* Ps 9:17 (LXX).

1736 грѣшники MSPC 42.

1737 погыбенѡ MSPC 42, MSPC 141; погыбенѡу NIM 25; погыбенъ SB III22, Rum. 42.

1738 писаніе се MSPC 141; писаніе се NIM 25; писаніе се SB III22; писаніе се Rum. 42.

1739 възвѣженіе MSPC 42; възвѣжени NIM 25; възвѣжени MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1740 чѣст^ънаго MSPC 42.

1741 —* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Elevation of the Holy Cross*, Troparion 1 of Ode 1 (cf. Lovjagin 1861, p. 126).

1742 прѣч^ътнѣ MSPC 42, MSPC 141; прѣч^ътнѣ NIM 25.

1743 посрѣ (!) Rum. 42.

1744 сѣен^ъникъ (!) MSPC 42; сѣен^ъникъ MSPC 141, Rum. 42; сѣен^ъникъ NIM 25; сѣен^ъникъ SB III22.

крѣтомъ же въобрази¹⁷⁴⁵ се, распрострътъма¹⁷⁴⁶ дланѣма побѣдѣ възвѣже. [дръжавѣ потрѣбен амалика гоуѣтеля^{1747*}~]¹⁷⁴⁸

Ико образъ бѣше истинъни¹⁷⁴⁹. бжтвнаго¹⁷⁵⁰ крѣта. иже въ чрьминѣмъ мори чюдотворени¹⁷⁵¹ [и еже]¹⁷⁵² на амалика. по вѣсдоу юѣ явлѣнѣно, жъзла бо ради своего явѣ іако крѣтнимъ¹⁷⁵³ и нови¹⁷⁵⁴ мѡуѣси сѣпъ. ємоу же¹⁷⁵⁵ жъзль правости, жъзль црѣтвіа* его юѣ. по въспѣваюшомѣ, чрьвлѣннѣ¹⁷⁵⁶ расѣче грѣха. чрьвлѣи¹⁷⁵⁷ же вѣсако¹⁷⁵⁸ юѣ грѣхъ. и не тѣчию іако крѣви ѡбѣлаєтъ его писаниє. іако моужа /f. 166r/ крѣви¹⁷⁵⁹ и лѣсти. нъ іако исаніа велѣглѣни¹⁷⁶⁰, ѡброщеннѣ пасно¹⁷⁶¹ показѣють глѣє. ¹⁷⁶²аще оубо соутъ грѣси ваши¹⁷⁶³, іако ѡброщенъны¹⁷⁶⁴, іако снѣгъ оубѣлю¹⁷⁶⁵ іа. аще ли соутъ чрьвлѣнъни¹⁷⁶⁶ іако вьлноу оубѣлю¹⁷⁶⁷ и*. ѡброщенъни¹⁷⁶⁸, іакоже рѣхѡ грѣхъ, сице расече сѣпъ. ісрѣлтени оубо нѣ въ пѣстини ѡ грѣха бѣстрѣтнѣ¹⁷⁶⁹ прѣвѣ¹⁷⁷⁰ нѣ. фараѡнѣскоу ю¹⁷⁷¹ же, вѣсовѣски¹⁷⁷² сили потоппи, іаже бо и въ правѣдѣ. колѣснице глѣєтъ възношениа ради грѣдинѣ, ихъ же ради и¹⁷⁷³ низложени бише. сего ради и дроуги¹⁷⁷⁴ ѡбразъ и проначрѣтаниє приводитъ. мѡуѣсѡвѣхъ ради¹⁷⁷⁵ рѣкъ амаликовоу¹⁷⁷⁶ пагоуѣоу¹⁷⁷⁷, и глѣєтъ пѣнопѣвѣць іако дрѣвлѣє из начѣла. и [ѡ прѣжнихъ]¹⁷⁷⁸ днѣхъ прѣчѣтоу ю¹⁷⁷⁹ стрѣтъ сѣсовѣ. и¹⁷⁸⁰ еже¹⁷⁸¹ ѡ крѣтѣ

¹⁷⁴⁵ въобразиѣ MSPC 42.

¹⁷⁴⁶ распрострътъма MSPC 42, NIM 25; распрострътъма MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁴⁷ вѣсѣгѣтеля MSPC 141; вѣсѣгоуѣтеля NIM 25.

¹⁷⁴⁸ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁴⁹ истинныи MSPC 141, Rum. 42; истинъныи NIM 25; истинныи (!) SB III22.

¹⁷⁵⁰ бжтвнаго MSPC 42.

¹⁷⁵¹ чюдотвореніи MSPC 141; чюдотвореннѣ NIM 25; чюдотвореніи SB III22; чюдотворнѣи (!) Rum. 42.

¹⁷⁵² иже MSPC 42.

¹⁷⁵³ стрѣтныи SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁵⁴ новыи MSPC 141, NIM 25.

¹⁷⁵⁵ –* Ps 45(44):7.

¹⁷⁵⁶ чрьвлѣнныи SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁵⁷ The last letter may not be determined, due to the fact that the letters и and н have been written over each other. чрьвлѣи MSPC 42; чрьвлѣнѣ MSPC 141; чрьвлѣнѣ NIM 25; чрьвлѣнѣ SB III22; чрьвлѣн Rum. 42.

¹⁷⁵⁸ вѣсѣко SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁵⁹ крѣви NIM 25.

¹⁷⁶⁰ велѣглѣныи MSPC 141; велѣгласныи NIM 25.

¹⁷⁶¹ паснѣ MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁶² –* Isa 1:18.

¹⁷⁶³ вашѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁶⁴ ѡброщеннѣи MSPC 141.

¹⁷⁶⁵ оубѣлѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁶⁶ чрьвлѣннѣи MSPC 141; чрьвлѣннѣ NIM 25.

¹⁷⁶⁷ оубѣлѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁶⁸ ѡброщеннѣи MSPC 141; ѡрощеннѣ NIM 25;

ѡброщенныи SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁶⁹ бѣстрѣтныи SB III22; бѣстрѣтныи Rum. 42.

¹⁷⁷⁰ приведе SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁷¹ фараѡнскыи MSPC 42; фараѡнскыи MSPC 141; фараѡнскыи SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁷² вѣсовѣскыи MSPC 42.

¹⁷⁷³ Ø NIM 25.

¹⁷⁷⁴ дроугыи MSPC 141, Rum. 42; дроугыи SB III22.

¹⁷⁷⁵ Ø SB III22.

¹⁷⁷⁶ амаликова (!) SB III22.

¹⁷⁷⁷ побѣдѣ MSPC 141; побѣдѣ (!) SB III22, Rum. 42.

¹⁷⁷⁸ ѡ прѣжнѣи MSPC 42; ѡ прѣжнѣи MSPC 141; ѡ прѣжнѣи NIM 25; ѡ прѣжнѣи (!) SB III22; ѡ прѣжнѣи Rum. 42.

¹⁷⁷⁹ прѣчѣтоу ю NIM 25.

¹⁷⁸⁰ Ø MSPC 42.

¹⁷⁸¹ иже NIM 25.

таинѣстѣво въ себѣ прѣпоказа мѡнси. и стрѣтъ оубо тако посрѣѣ сѣщеннѣ¹⁷⁸² мѡужѣ стое, вра, и ароона¹⁷⁸³, такоже мѡўси тѣ¹⁷⁸⁴, посрѣѣ двою¹⁷⁸⁵ разбойникоу вѣсѣше. крѣтъ же тако протежениемъ рѣкъ. крѣтъ¹⁷⁸⁶ на себѣ сице провѣбразѣ. прострѣто-ма¹⁷⁸⁷ /f. 166v/ дланѣма, таже¹⁷⁸⁸ на амалика сквернаго и вѣсѣгѡубителѣа повѣдоу възвѣже повѣданимъ¹⁷⁸⁹ крѣта знаменнѣмъ [въвѣбразивѣ се]¹⁷⁹⁰. и въниде ісрѣль (!) и разори гради амаликови и поплени¹⁷⁹¹ ѣ. и възетѣ братѣство¹⁷⁹² ѣ и съсече ихъ:~

86. ѡ горѣкон водѣ мерѣрѣ:~¹⁷⁹³ Потомъ¹⁷⁹⁴ възвѣише се ѡ чрьмнаго мора, сѣновѣ ісрѣлѣви, прѣидоше въ пѣстину¹⁷⁹⁵, сѣрь¹⁷⁹⁶. 1797 и хѡжахѣ¹⁷⁹⁸ три¹⁷⁹⁹ дѣни¹⁸⁰⁰ по поустѣины и не вѣбрѣтахъ¹⁸⁰¹ водѣ¹⁸⁰² въ поустѣини да пию. и¹⁸⁰³ прѣидоше¹⁸⁰⁴ въ мерѣрѣ и не можахѣ¹⁸⁰⁵ питъ¹⁸⁰⁶ водоу¹⁸⁰⁷ ѡ мерѣрѣ¹⁸⁰⁸, горѣка бо вѣѣ. Оего ради нарѣ се >имѣ<¹⁸⁰⁹ мѣстоу ѡмноу горестѣ. и рѣптахоу¹⁸¹⁰ (!) люѣ на мѡўсѣа глѣюще¹⁸¹¹ что пиемъ. възоупи¹⁸¹² же¹⁸¹³ мѡўси къ боу¹⁸¹⁴ и показа юмоу гѣ дрѣво и вѣложи¹⁸¹⁵ въ водѣ. и оуслѣди се вода. тамо бо положи емѣ бѣ вправѣданиа и соудѣвы¹⁸¹⁶. тамо его искоушашѣ¹⁸¹⁷ и рѣ. аще слоуѣхѣ¹⁸¹⁸ оуслѣшиши гла-сѣ гѣ бѣ твоего. и оугодѣнаа /f. 167r/ прѣ нимъ сътвориши¹⁸¹⁸. и съблюдеши

1782 сѣщеннѣхъ MSPC 42; сѣщеннѣ MSPC 141, Rum. 42.

1783 аарѡна MSPC 141, NIM 25, SB III22.

1784 и тѣ MSPC 42, MSPC 141.

1785 двоѡ SB III22, Rum. 42.

1786 Ø Rum. 42.

1787 прострѣтама MSPC 141; прострѣтама NIM 25.

1788 такоже MSPC 42.

1789 повѣданимъ MSPC 42; повѣдѣниимъ NIM

25; повѣданиимъ SB III22; повѣдѣннѣ Rum. 42.

1790 и въвѣбразивѣ се MSPC 42.

1791 поплѣне Rum. 42.

1792 богѣтъство MSPC 42; боѣтъство NIM 25; вранѣство SB III22, Rum. 42.

1793 The chapter is based on Exod 15:22–27 (86).

1794 И потомъ MSPC 141.

1795 поустѣина SB III22, Rum. 42.

1796 сѣрь MSPC 42; сѣрь MSPC 141; сѣхарѣ SB III22, Rum. 42.

1797 –* Exod 15:22–27.

1798 хѡжахоу NIM 25; хѡжаахъ SB III22, Rum. 42.

1799 ꙗ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

1800 дѣни MSPC 42.

1801 вѣбрѣтаахоу NIM 25; вѣбрѣтаахъ SB III22, Rum. 42.

1802 водѣ NIM 25.

1803 Ø NIM 25.

1804 прѣидоше MSPC 42; прѣидоше NIM 25; прѣидѡша SB III22, Rum. 42.

1805 можаахоу NIM 25; можаахъ SB III22, Rum. 42.

1806 пити MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1807 вѡдѣ MSPC 141; водѣ SB III22, Rum. 42.

1808 мерѣры MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1809 MSPC 141, NIM 25; Ø MSPC 42; имѣ SB III22, Rum. 42.

1810 рѣптаахѣ MSPC 141; рѣптаахъ SB III22, Rum. 42.

1811 глѣюще SB III22, Rum. 42.

1812 и възѣпи MSPC 141; възѣпи SB III22, Rum. 42.

1813 иже (!) NIM 25.

1814 ꙗ MSPC 141, SB III22; ꙗ Rum. 42, NIM 25.

1815 вѣложи ю (!) NIM 25.

1816 соудѣвы NIM 25.

1817 искоушашѣ NIM 25, SB III22; искоушашѣ Rum. 42.

1818 сътво (!) MSPC 42.

заповѣдѣ¹⁸¹⁹ его. и съхраниши вса вправѣданиа его. всакѡ болѣзнь юже навѣдо^х на
египѣтѣни не навѣдо на те. азъ бо есмь гѣ <и>¹⁸²⁰ исцѣлѣви¹⁸²¹ те. и придоше¹⁸²² въ
елимъ. и бѣше тамо ,бѣ, источникъ водъ. и ,ѡ. стѣбьль¹⁸²³ финиквь. и падоше тамо
всѣх¹⁸²⁴ сынѣмъ сѣнъмъ иерлѣмъ^{1825*}. 87. ѿ сего оубо писаниа въсѣчѣны¹⁸²⁶ иваннь
дамаскинъ¹⁸²⁷, словотворѣ въспѣвае¹⁸²⁸ [ѡ хѣ глѣть]¹⁸²⁹:¹⁸³⁰ Мерскіе горѣкыне
воды іако въ¹⁸³¹ вѣразѣ провѣразѣ¹⁸³². прѣчѣты¹⁸³³ крѣтъ твои блже, грѣхвѣное
въкоушениѣ оумръщѣлающа. крѣта ради, [ѡсладилъ еси]^{1834*} іако провѣразѣ
крѣтъ твои хѣ. образъ внь сътворилъ еси, дрѣво имже воды [оусладилъ еси]¹⁸³⁵,
іакоже бо дрѣво вно прѣложи оу¹⁸³⁶ сладость, непниущѣ¹⁸³⁷ се, и горѣкыне¹⁸³⁸
воды. Сицевѣмъ вѣразѣ¹⁸³⁹ и прѣчѣты¹⁸³⁹ крѣтъ твои оумръщѣвыи погубы [въкоу
/f. 167v/шениѣ грѣхвѣное]¹⁸⁴⁰. ѿ въкоушениа бо вѣдѣхъ горѣсть водъ вонѣхъ,
іѣство¹⁸⁴¹ члѣвѣское, ради въкоушениемъ плода, ѿ втрѣнѣнаго дрѣва. въ грѣ¹⁸⁴²
попльзе се имже и поустѣ въ кѣжѡ ѿ блгыихъ¹⁸⁴³ дѣль. и бжій¹⁸⁴⁴ заповѣдеи
іѣствѣны¹⁸⁴⁵ въкоуши¹⁸⁴⁶ грѣхъ. крѣтъ же твои тамоуе¹⁸⁴⁷ (!) въкоушениѣ оумрътвы,
рѣкше недействѣнѣно сътвори. [и или]¹⁸⁴⁸ іакоже, егда кто грѣ творить оукрада
емъ ѿ сласти. никако горѣсть его ѡвѣе¹⁸⁴⁹. егда же¹⁸⁵⁰ въ поустини воудѣтъ,

¹⁸¹⁹ заповѣди MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁸²⁰ Ѧ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁸²¹ The word исцѣлѣви was later corrected into исцѣлѣви. исцѣлѣви MSPC 42; исцѣлѣви MSPC 141; исцѣлѣви NIM 25; исцѣлѣви SB III22, Rum. 42.

¹⁸²² прѣидоше MSPC 42, MSPC 141; прѣидоше NIM 25; прѣидоша SB III22, Rum. 42.

¹⁸²³ стѣбьль SB III22; стѣбьль Rum. 42.

¹⁸²⁴ въ MSPC 141.

¹⁸²⁵ иерлѣм NIM 25.

¹⁸²⁶ въсѣчѣтныи MSPC 141; въсѣчѣтныи NIM 25; въсѣчѣтныи Rum. 42.

¹⁸²⁷ Ѧ SB III22, Rum. 42.

¹⁸²⁸ въспѣвае MSPC 141.

¹⁸²⁹ глѣ ѡ хѣ MSPC 141; глѣ ѡ хѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁸³⁰ –* St. John of Damascus, *Sunday Canon* (tone 5), Troparion 1 of Ode 4.

¹⁸³¹ Ѧ SB III22.

¹⁸³² провѣрае (!) MSPC 42.

¹⁸³³ прѣчѣтныи MSPC 141, SB III22; прѣчѣтныи NIM 25.

¹⁸³⁴ Added above the verse (later). Ѧ MSPC 42.

¹⁸³⁵ ѡсладилъ еси MSPC 42.

¹⁸³⁶ въ MSPC 141, SB III22, Rum. 42; въ NIM 25.

¹⁸³⁷ непниущее MSPC 141; непниуща SB III22, Rum. 42.

¹⁸³⁸ горѣкы MSPC 42.

¹⁸³⁹ прѣчѣтныи MSPC 141; прѣчѣтныи NIM 25; прѣчѣтныи SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁴⁰ грѣхвѣное въкоушениѣ MSPC 141; грѣхвѣное въкоушениѣ SB III22; грѣхвѣное въкоушениѣ Rum. 42.

¹⁸⁴¹ и іѣство MSPC 141, SB III22, Rum. 42; и іѣство NIM 25.

¹⁸⁴² грѣсе SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁴³ блгы MSPC 141, Rum. 42; блгыхъ NIM 25.

¹⁸⁴⁴ бжій Rum. 42.

¹⁸⁴⁵ іѣствѣныи MSPC 141; іѣствѣныи SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁴⁶ въкоушѣи (!) Rum. 42.

¹⁸⁴⁷ таковое MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; таковую NIM 25.

¹⁸⁴⁸ или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42; или и NIM 25.

¹⁸⁴⁹ ѡвѣдѣтъ MSPC 42; ѡвѣдѣтъ MSPC 141; оуѣдѣтъ SB III22; ѡвѣдѣтъ Rum. 42.

¹⁸⁵⁰ Ѧ MSPC 42.

страстотвор'нихъ¹⁸⁵¹ вынь. тогда жежею^А вдръжи¹⁸⁵² бываесть. целомудрыа ѿ¹⁸⁵³ горѣсти грѣха¹⁸⁵⁴, въ чув'ствѣ съвършеннѣ¹⁸⁵⁵ бываесть. такоже оубо крѣть¹⁸⁵⁶ гнѣ оумрыцѣлають¹⁸⁵⁷ (!) въкѡшение его, и не дѣиствѣнь^{ІЕ} ѿ него, сирѣ, морѣва сътвораетъ¹⁸⁵⁸ его. тамо бѣше ,бѣ, источ'ныкы вода¹⁸⁵⁹ и ,бѣ. стѣблы финиковѣ¹⁸⁶⁰, ¹⁸⁶¹и оубо бѣ, источныкы вѣрѣтаемихъ¹⁸⁶² /f. 168r/ прогавлахоу¹⁸⁶³ .бѣ, апль, имже коежо колѣно свои источ'ныкы имаше .бѣ¹⁸⁶⁴. во бѣхоу сие¹⁸⁶⁵, тако да не¹⁸⁶⁶ дроу¹⁸⁶⁷ съ дроу¹⁸⁶⁸ свараютъ¹⁸⁶⁷ се .бѣ, ¹⁸⁶⁸же¹⁸⁶⁹ стѣблы финиковехъ. и ¹⁸⁷⁰финици оубо соу¹⁸⁷¹, бѣ, апль¹⁸⁷¹. стѣбли¹⁸⁷² же и ,бѣ, ¹⁸⁷³оученикы.

88. ѿ въсхожденіи¹⁸⁷⁴ мѡуѣсѡвѣ на горѣ синанскоу^{1875 1876 1877} възвиг¹⁸⁷⁸ же се ѿ елима вѣсь сынъ синѡвъ ісѡвъ. прїдоше въ поустиню симѡвоу иже іе посрѣ¹⁸⁷⁹ елима¹⁸⁷⁹, и посрѣ¹⁸⁸⁰ синѡ*. и ѡтѣде¹⁸⁸⁰ възвѣмѣше се прїдоше въ горѣ синанскоу. и падоше пѣ горѣ, и сътвори жрьтѣвоу мѡуѣси кѣ боу. и рѣ емоу гѣ¹⁸⁸¹ възиди кѣ мнѣ на горѣ, и дам ти скрижали камен'ныѣ. и ¹⁸⁸²закѡ и заповѣды таже написѣ. и ¹⁸⁸³еже наosci и*. и ¹⁸⁸⁴оутрѣняваѣ мѡуѣси заѣтра възиде на горѣ. и бѣше тамо за .мѣ, днѣи¹⁸⁸⁵. заповѣдаѣ¹⁸⁸⁶ же людемъ глѣе се азъ въсхождоу на горѣ гнѣ. ¹⁸⁸⁷и¹⁸⁸⁸ се арѡнь и иѡрь братиѣ моѣ. да аще комоу прилоучи се соудъ, да прихо/f. 168v/

¹⁸⁵¹ страстотвор'ный Rum. 42.

¹⁸⁵² оудръжимъ SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁵³ и ѿ NIM 25.

¹⁸⁵⁴ грѣхѡвъ MSPC 42.

¹⁸⁵⁵ съвърненнѣ (!) MSPC 42.

¹⁸⁵⁶ и крѣть NIM 25.

¹⁸⁵⁷ оумрыцѣлаѣтъ SB III22; оумрыцѣлаѣтъ Rum. 42.

¹⁸⁵⁸ сътворитъ MSPC 42; сътворѣтъ SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁵⁹ водаъ NIM 25.

¹⁸⁶⁰ фѣніковъ MSPC 141; финиковъ NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁶¹ Περὶ τῶν ἰβ' πηγῶν [ἐρμηνεία], PGr, p. 238.

¹⁸⁶² вѣрѣтаемый MSPC 141, SB III22, Rum. 42; вѣрѣтаемыхъ NIM 25.

¹⁸⁶³ прогавлахоу MSPC 141; прогавлахоу NIM 25; прогавлахоу SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁶⁴ дванадесетѣ NIM 25.

¹⁸⁶⁵ еѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁶⁶ Ø MSPC 42.

¹⁸⁶⁷ сварѣют MSPC 141; сварѣютъ NIM 25; сварѣат SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁶⁸ се дѣмъдесетѣ NIM 25.

¹⁸⁶⁹ во MSPC 42.

¹⁸⁷⁰ Ø MSPC 42.

¹⁸⁷¹ аплы MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁷² стѣблы MSPC 141; стѣблы NIM 25; стѣблы SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁷³ се дѣмъдесетѣ NIM 25.

¹⁸⁷⁴ въсхожденіи MSPC 141, SB III22; въсхожденіи Rum. 42.

¹⁸⁷⁵ снѡвѣсѡ MSPC 42.

¹⁸⁷⁶ The chapter is based on Exod 24:12.14 (88), Exod 32:23 (89), Exod 32:1–14 (90).

¹⁸⁷⁷ –* Cf. Exod 16:1.

¹⁸⁷⁸ възвигше MSPC 141; възвигше NIM 25; възвигше SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁷⁹ елѣма MSPC 141.

¹⁸⁸⁰ ѡтѣде MSPC 42.

¹⁸⁸¹ –* Exod 24:12.

¹⁸⁸² Ø NIM 25.

¹⁸⁸³ Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁸⁴ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁸⁵ днѣи NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁸⁶ заповѣда NIM 25.

¹⁸⁸⁷ –* Exod 24:14.

¹⁸⁸⁸ Ø SB III22, Rum. 42.

ДЕТѢ¹⁸⁸⁹ КЪ НИ^{*}, и съхрани^{те}¹⁸⁹⁰ ѿ, днѣи¹⁸⁹¹ постѣщи¹⁸⁹² се, дондеже сънидѣ ѿ горы.
 вни же не съхранише заповѣдь. и¹⁸⁹³ не постише¹⁸⁹⁴ се¹⁸⁹⁵, дондѣже сънидѣтъ¹⁸⁹⁶
 моуѣси. арвнѣ же не вставлѣаше¹⁸⁹⁷ ѿ, нъ глѣаше¹⁸⁹⁸. съхрани^{те} дондеже възвратитѣ се
 мѡуѣси ѿ горы, вны же не послоушаше¹⁸⁹⁹. арвнѣ же скръбѣше ѡ люхѣ. нѣжѣахѡу¹⁹⁰⁰
 же его глѣюще, дажѣ ѿ бѣ тако да поклонѣ се емоу, и разрѣши^{нь}¹⁹⁰¹ по. мѡуѣсеа вѡ
 не вѣми что бѣ. 89. достоуживѣ же си арвнѣ, рѣ къ¹⁹⁰² люмѣ. изнесете ми сребрѡ
 егѣпѣское, еже¹⁹⁰³ изнесете ѡтоудѣ. >и<¹⁹⁰⁴ вѣложимѣ е¹⁹⁰⁵ въ ѡгнѣ. и такоу бѣ
 павитѣ се томоу послоужимѣ. Се же рѣ арвнѣ¹⁹⁰⁶, хѡте тѣ възвратити ѿ лоукава-
 го¹⁹⁰⁷ оустръмленіи. еда¹⁹⁰⁸ како помилѡють злато и сребро, >и<¹⁹⁰⁹ не вѣложи-
 ти¹⁹¹⁰ ю¹⁹¹¹ въ ѡгнѣ, и оудръжѣтъ¹⁹¹² по. вны же неѡуставнаго¹⁹¹³ [и хѣ ради]¹⁹¹⁴
 чрѣвовѣдѣніи. и¹⁹¹⁵ принесе^{ше} сребрѡ/f. 169г/нага и златага¹⁹¹⁶ и оукрашении.
 и вѣжегѣ ѡгнѣ ароонѣ¹⁹¹⁷, вѣложи¹⁹¹⁸ га вѣнѣтрѣ. и разлигавѣши¹⁹¹⁹ се бѣ тако
 побѣиѣ телѣцоу. и видѣвѣше вси люде поклонѣше се емоу.

90. Познавѣ¹⁹²⁰ же мѡуѣси безаконіи лю¹⁹²¹ на горѣ, и¹⁹²² вѣскръбѣ¹⁹²³ се зѣлаѡ.
 рѣ же гѣ къ нѣмоу вѣстави ме да потрѣбѡю и¹⁹²⁴, ¹⁹²⁵ и сътворѡу те [въ єзыкѣ]¹⁹²⁶

¹⁸⁸⁹ приходитѣ MSPC 42, NIM 25; приходѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁹⁰ съхрани^{те} NIM 25.

¹⁸⁹¹ днѣи NIM 25; днѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁹² постѣще MSPC 141, NIM 25; постѣще SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁹³ Ø MSPC 42.

¹⁸⁹⁴ постиши MSPC 141.

¹⁸⁹⁵ Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁹⁶ сънидѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁸⁹⁷ вставлѣаше SB III22, Rum. 42;

¹⁸⁹⁸ глѣаше NIM 25.

¹⁸⁹⁹ послоушаше NIM 25.

¹⁹⁰⁰ нѣжѣахѡу MSPC 42; нѣжѣахѡ MSPC 141;
 нѡжѣахѡу NIM 25; нѣжѣахѡ SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁰¹ разрѣши^{нь} MSPC 42, SB III22, Rum. 42;
 MSPC 141.

¹⁹⁰² Ø SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁰³ иже MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁰⁴ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22,
 Rum. 42.

¹⁹⁰⁵ га MSPC 141, NIM 25; Ø SB III22.

¹⁹⁰⁶ аарвнѣ MSPC 42, NIM 25; аарвѣ SB III22,
 Rum. 42.

¹⁹⁰⁷ лѣкаваго MSPC 141; лоукаваго NIM 25;
 лѣкаваго SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁰⁸ и еда SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁰⁹ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22,
 Rum. 42.

¹⁹¹⁰ вѣложѣтъ MSPC 42, MSPC 141; вѣложѣ SB
 III22, Rum. 42.

¹⁹¹¹ га MSPC 141, NIM 25.

¹⁹¹² ѡдрѣжѣтъ MSPC 42; оудръжѣтъ SB III22,
 Rum. 42.

¹⁹¹³ неѡуставнаго NIM 25.

¹⁹¹⁴ ради и хѣ NIM 25.

¹⁹¹⁵ Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum.
 42.

¹⁹¹⁶ злата NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁹¹⁷ арвнѣ MSPC 42; аарвнѣ MSPC 141, NIM
 25, SB III22; аарвѣ Rum. 42.

¹⁹¹⁸ и вѣложѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁹¹⁹ разлигавѣши^{нь} NIM 25.

¹⁹²⁰ позна NIM 25.

¹⁹²¹ люди MSPC 141, NIM 25; люди SB III22,
 Rum. 42.

¹⁹²² Ø MSPC 42.

¹⁹²³ вѣскръбѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁹²⁴ сѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42; сѣхѣ NIM
 25.

¹⁹²⁵ –* Exod 32:10.

¹⁹²⁶ вѣзѣи (!) SB III22.

велеи^{1927*}. мѡѡси же не вѡставляше. нѣ рѣ къ гоу, аще хоцеши си^{хъ}¹⁹²⁸ потрѣбѣи¹⁹²⁹ и мене потребы, еда како похвалет^и се иноплемен^{ни}¹⁹³⁰ езыци глѡще гдѣ ю^ѣ бѣ^и ѡ, и сиа оубѡ бише въ си^{хъ}:~

91. ѡ данѣ¹⁹³¹ законѣ мѡѡсею¹⁹³² ѡ бѣ:~¹⁹³³ Мѡѡси же вѣш^ѣ¹⁹³⁴ на гороу, дастъ се емоу законъ ѡ бѣ въ наоученіе, іако да навикноу^т заповѣди єго и вправ^ѣ-даниа¹⁹³⁵ юго. и рѣ гѣ къ мѡѡсею. се вправ^ѣданиа моа іаже да^{хъ}¹⁹³⁶ ти. и вѣсты-ши¹⁹³⁷ днѣ сед^ѣмы¹⁹³⁸. и нарѣши єго соу^тта. и в^ѣсако дѣло да не боудѣ въ роука^{хъ}¹⁹³⁹ вашѣ. нѣ въ днѣ тѣх^ѣ¹⁹⁴⁰ /f. 169v/ да почиють волю твою, и конь твою, и пришльць твою, [и сребропродав^ѣць твою]¹⁹⁴¹. и вси иже въ домоу твоємъ да почию, и ре-коу^тть. сѣи¹⁹⁴² днѣ нарѣнь стѣ гѣви. и боудеть вамъ се на всакѡ соуботоу^т бываемо законѡвѣчно. и да не сътвориши дѣло роукама своима въ днѣ соубот^ѣни¹⁹⁴³. нѣ поидеши въ стѡе къ єрею въ сень. єгоже аще помажѡтъ^ѣ¹⁹⁴⁴ братиа твоа. и накажеши се ѡ него. и наоучиши зак^ѡ и заповѣды¹⁹⁴⁵:~

92. [ѡ законоположении:~]¹⁹⁴⁶ ¹⁹⁴⁷ Да не прїимеши¹⁹⁴⁸ слоу^ѣ соуетьны¹⁹⁴⁹. да не седѣши¹⁹⁵⁰ съ неправеднѣмъ¹⁹⁵¹ быти свѣ^ѣтель неправед^ѣнъ. не боуди съ [ближ^ѣниємъ своимъ]¹⁹⁵² враждоу^ѣе¹⁹⁵³ се. да не помилоу^ѣеши ница¹⁹⁵⁴ на соудѣ. да не прѣвратиши соудъ ницаго на соудѣ юго. ѡ в^ѣсакого соуда неправед^ѣнаго¹⁹⁵⁵ [вѣжи и]¹⁹⁵⁶ ѡстоупи.

¹⁹²⁷ великѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

¹⁹²⁸ си^{хъ} NIM 25.

¹⁹²⁹ потрѣбити MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; потрѣбиты NIM 25.

¹⁹³⁰ иноплемен^{ни} MSPC 141; иноплемен^ѣи SB III22, Rum. 42.

¹⁹³¹ даннѣ MSPC 42, SB III22, Rum. 42; даннѣ-мъ MSPC 141.

¹⁹³² мѡѡсеѡвѣ MSPC 42, SB III22.

¹⁹³³ The chapter is based on Exod 20:10–11.

¹⁹³⁴ вѣзшѣ MSPC 42; вѣшѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁹³⁵ вправданіа и вправданіа MSPC 42.

¹⁹³⁶ дадоу^{хъ} NIM 25.

¹⁹³⁷ свѣ^ѣтиши MSPC 42.

¹⁹³⁸ сѣмыи MSPC 141, SB III22; сед^ѣмыи NIM 25; сѣдыи Rum. 42.

¹⁹³⁹ роукаа^{хъ} (!) NIM 25.

¹⁹⁴⁰ тѣ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25; тѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁴¹ Ø MSPC 42.

¹⁹⁴² сѣ MSPC 42; сѣ SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁴³ соубот^ѣныи NIM 25; сжеотныи SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁴⁴ покажѡтъ (!) MSPC 42.

¹⁹⁴⁵ заповѣди MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; заповѣды NIM 25.

¹⁹⁴⁶ Пері тῆς βομοθεσίας, PGr, p. 240; ѡ зако-нодавца, PH I, p. 81. The chapter is based on Exod 23:1–23.6–8, Lev 19:15–16.

¹⁹⁴⁷ –* Exod 23:1–3.2.6–8.

¹⁹⁴⁸ приимеши MSPC 42.

¹⁹⁴⁹ соуеть MSPC 42.

¹⁹⁵⁰ сѣдиши MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁵¹ неправѣныи MSPC 42.

¹⁹⁵² ближнииъ своимъ MSPC 42; ближнимиъ своимъ MSPC 141; ближ^ѣнииъ своимъ NIM 25; ближнимиъ своимъ SB III22, Rum. 42.

¹⁹⁵³ враждѡ SB III22.

¹⁹⁵⁴ ница^ѣ SB III22; ницаго Rum. 42.

¹⁹⁵⁵ неправедна NIM 25.

¹⁹⁵⁶ Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

неповынѣна и праведѣна да не оубыѣши. нбо мьзда ослепляеѣтъ¹⁹⁵⁷ очи зрѣщїи и погубляеѣтъ¹⁹⁵⁸ праваа. да /f. 170r/ не сътвориши неправдоу¹⁹⁵⁹ на соудѣ. да не примѣши¹⁹⁶⁰ лице нишаго¹⁹⁶¹ рекше [оустидиши се]¹⁹⁶². ниже да подивиши се лицу силѣнаго^{1963*}: 1964 **Въ** правдоу соуди¹⁹⁶⁵ ближнѣмоу своему, да не поидѣши лъстину въ языцѣ твоѣмъ*. и земля потрясѣтъ се, ѿ кровы¹⁹⁶⁶ ближнѣаго твоего:

93. [ѿ¹⁹⁶⁷ десѣтихъ¹⁹⁶⁸ словесъ]¹⁹⁶⁹. **ѿ** ѿ ѿ ѿ ѿ твоя. изведи¹⁹⁷¹ те ѿ землю егѣпѣцкыѣ, <и>¹⁹⁷² из дома¹⁹⁷³ рабѣти. и да не боудѣтъ¹⁹⁷⁴ ти¹⁹⁷⁵ бозы ины, развѣ мене. **ѿ**. Да не сътвориши себе идола. ниже всако побѣиѣ елика¹⁹⁷⁶ на нѣси горѣ. и елика¹⁹⁷⁷ на земли долѣ, да не поклонѣши се >имѣ<¹⁹⁷⁸. ни послѣужиши ѿ. **ѿ**. Да не примѣши¹⁹⁷⁹ имѣ¹⁹⁸⁰ гѣ бѣ твоего въсоуѣ. >не очистиѣ бо<¹⁹⁸¹ гѣ приѣмлюща¹⁹⁸² имѣ его въсоуѣ. **ѿ**. Поминаи дѣнь собоутѣнын¹⁹⁸³, >ѿсѣати его въ шестѣи¹⁹⁸⁴ днѣ^{1985*}. да сътвориши вса дѣла твоя. въ¹⁹⁸⁶ дѣнь же сѣботны¹⁹⁸⁷ <1988 да не сътвориши ничтоже, ниже тыи¹⁹⁸⁹. ниже сѣнь /f. 170v/ твоя¹⁹⁹⁰ ниже дѣши

1957 ослѣпляеѣтъ MSPC 141.

1958 погубляеѣтъ MSPC 42; погубляеѣтъ MSPC 141; погубляеѣтъ NIM 25; погубляеѣтъ SB III22; погубляеѣтъ Rum. 42.

1959 неправда SB III22, Rum. 42.

1960 прѣимѣши MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; примѣши NIM 25.

1961 нишаго MSPC 141, Rum. 42; ниша SB III22.

1962 сѣтиди се MSPC 42.

1963 силѣнаго MSPC 141, SB III22.

1964 –* Cf. Lev 19:15.

1965 сѣдиши MSPC 141.

1966 кровѣ MSPC 141.

1967 ѿ MSPC 42.

1968 десѣтѣи SB III22, Rum. 42.

1969 Περὶ τῆς δεκαλόγου τοῦ νόμου, PGr, p. 240; о десѣти словесѣ закона, PH I, p. 82. The chapter is based on Exod 20:2–5.7–10, Lev 23:3 (93); Exod 20:12–17 (94), Lev 24:15–16, Lev 19:32, Exod 21:15, Deut 24:16, Exod 21:15; Exod 34:1–4.29–35 (96).¹⁹⁶⁹ –* Exod 20:2–5.7–8.

1970 прѣво MSPC 42; прѣво MSPC 141; **ѿ**. **ѿ** SB III22; прѣво. **ѿ** Rum. 42.

1971 изведи MSPC 42.

1972 Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

1973 дѣи MSPC 141; домоу SB III22, Rum. 42.

1974 бѣдѣ SB III22.

1975 Ø MSPC 42, MSPC 141.

1976 елика MSPC 42.

1977 елика MSPC 42.

1978 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

1979 примѣши NIM 25; прѣимѣши Rum. 42.

1980 имени NIM 25.

1981 SB III22; Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25; не очистиѣ бо Rum. 42.

1982 приѣмлющаго MSPC 42.

1983 сѣботны (!) SB III22, Rum. 42.

1984 шестѣи MSPC 141; шестѣи NIM 25; шестѣи SB III22, Rum. 42.

1985 дѣне SB III22.

1986 –* Cf. Exod 20:10.

1987 сѣботны MSPC 141; собоутѣнын NIM 25; сѣботны SB III22, Rum. 42.

1988 MSPC 42, f. 84r28–29; ѿсѣати его въ шестѣи днѣ да сътвориши вса дѣла твоя. въ дѣнь же сѣботны MSPC 141; ѿсѣати его въ шестѣи днѣхъ. да сътвориши вса дѣла твоя. въ дѣнь же собоутѣнын NIM 25; ѿсѣати его въ шестѣи днѣ да сътвориши въсѣ дѣла твоя. въ дѣнь же сѣботны SB III22; ѿсѣати его въ шестѣи днѣхъ да сътвориши въсѣ дѣла твоя. въ дѣнь же сѣботны Rum. 42.

1989 ты MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

1990 Ø MSPC 42.

твоеѧ, ниже рабѣ твои, ни рабинѧ твоѧ. ниже скоть твои. ниже волю¹⁹⁹¹ твои. ни
сребропродавѣць твои*. нь да почивають¹⁹⁹² вси въ домоу твоємъ¹⁹⁹³. и наре-
коуть сѣи¹⁹⁹⁴ днь нарочить¹⁹⁹⁵, сѣто¹⁹⁹⁶ (!) гѣи. и прославетъ гѧ бѧ твоего. вси иже
въ домоу твоємъ¹⁹⁹⁷. тыи¹⁹⁹⁸ же поидеши въ сѣтоє. и нащчиши се [законоу и]¹⁹⁹⁹
заповѣдемъ. и бѣвыши се ѿ ереѧ. и избавленіе примеш²⁰⁰⁰ грѣхѡ. иже²⁰⁰¹ за
шести²⁰⁰² днѣхъ нѣле твоєи²⁰⁰³. и вѣдѣши бѣвенъ²⁰⁰⁴. 94. 2005 ѣ, Чти²⁰⁰⁶ ѡца твоѣ,
и мѣтръ²⁰⁰⁷ твою. іако да молетъ ѡ тебѣ. и моли ѧ. іако да наслѣдиши мѣтвѡу ѡца
твоего, и мѣтръ²⁰⁰⁸ твою²⁰⁰⁹. и дълголѣтъ боудеши до старости твоєѧ^{2010*}. 5. 2011 Да
не съблѡудиши²⁰¹², ни оубенеши ни оукрадеши. [ни лъжебѣтелъствоуєши.]²⁰¹³ да не
оклеветиши²⁰¹⁴ тоу нѣ /f. 171r/ ближняго своего. 5. 2015 Да не възжелаети²⁰¹⁶ женѡу
ближняго своего, ни дщере его. [ни рабиню юго,]²⁰¹⁷ ни село его²⁰¹⁸, ни воли его,
ни кони его. ниже чѣто ѡ стежаніѧ его, ни²⁰¹⁹ елика ближняго твоего соуть*.
ѧ. 2020 рѣ гѣ къ мѡуѣсею гѣю. призови²⁰²¹ сѣны израилєви. и рѣци имъ, 2022 члѣкъ иже
кльнетъ бѧ²⁰²³ своего. грѣхъ великъ прѣиметь себѣ²⁰²⁴. проклинає²⁰²⁵ клетвою име
гнѣ [сѣмрътию да оумреть. или каменеємъ]²⁰²⁶ да побюють юго, весь съборъ
сѣнѡвъ ісѣевъ²⁰²⁷. аще ли и пришьльць, или ниць клънетъ име гнѣ да оумреть*.
ѡ 2028 2029 ѡ лица гнѧ встанеш. и почтеш лице стараго²⁰³⁰. и оубиши се гѧ бѧ

1991 ни MSPC 42, SB III22, Rum. 42; [...] MSPC 141.

1992 почивють MSPC 141; почиѡ SB III22;
почіѡтъ Rum. 42.

1993 твоємоу (!) NIM 25.

1994 сѣ MSPC 42.

1995 Ѧ MSPC 42.

1996 сѣтъ MSPC 42, NIM 25, SB III22, Rum. 42;
Ѧ MSPC 141.

1997 твоємоу (!) SB III22; твоємѡ (!) Rum. 42.

1998 ты MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22,
Rum. 42.

1999 Ѧ MSPC 42.

2000 прѣимеш MSPC 42, MSPC 141, SB III22,
Rum. 42; приняши NIM 25.

2001 еже SB III22; ѣ Rum. 42.

2002 шестыи MSPC 141; шестѣихъ SB III22;
шестѣи Rum. 42.

2003 твоє MSPC 42; твоєѧ MSPC 141; твоєю
NIM 25; твоєѧ SB III22, Rum. 42.

2004 бѣгвѣнъ NIM 25.

2005 —* Cf. Exod 20:12.

2006 Чти NIM 25.

2007 матерѣ NIM 25.

2008 мѣтрѣ MSPC 42, SB III22, Rum. 42; мѣтрѣ
MSPC 141, NIM 25.

2009 твоєѧ MSPC 42; твоѣ MSPC 141; твоєѧ SB
III22, Rum. 42.

2010 твоєѧ Rum. 42.

2011 —* Cf. Exod 20:14.13.15–17.

2012 бѣдиши (!) SB III22, Rum. 42.

2013 ниже свѣтелъствоуєши MSPC 42.

2014 оклеветаети MSPC 42, SB III22; оклеветаети
MSPC 141; оклеветаети (!) Rum. 42.

2015 и. (!) NIM 25 (added later).

2016 възжелаети MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2017 Ѧ MSPC 42.

2018 Ѧ MSPC 42, MSPC 141.

2019 и MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2020 ѡ. NIM 25 (added later).

2021 призови ли MSPC 42, MSPC 141.

2022 —* Cf. Lev 24:15–16.

2023 гѧ бѧ MSPC 42, MSPC 141.

2024 въ себѣ MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2025 проклинаєи MSPC 42; проклинаєи SB III22,
Rum. 42.

2026 Ѧ SB III22, Rum. 42.

2027 илѣѣ MSPC 42.

2028 Ѧ MSPC 42, MSPC 141; ѧ (!) NIM 25.

2029 —* Lev 19:32.

2030 стараго MSPC 42, MSPC 141, SB III22,
Rum. 42.

твоего. азъ бо есмь гъ бѣ твои*. ꙗ. ²⁰³¹ѡце члѣкъ быеть ѡца своего, или мѣръ
свою. сьмрътню да оумреть. и повинънь сь/f. 171v/мръти тежѣѣи боудеть. ²⁰³²да
не оумреть ѡци чедъ ради. [и снове да не оумроуѣт ѡцѣ ради.]²⁰³³ кѣжо ѡ грѣсѣ
своемъ да оумрѣ. иже быеть ѡца своего или мѣръ. сьмрътню да оумреть*, оубѣи-
ца бо есть. 95. сѣга бо и ина множанша²⁰³⁴ наоучи бѣ мѡѡсеа. и бѣше мѡѡси на
горѣ мѣ, днѣи²⁰³⁵, и мѣ, ноши²⁰³⁶. людіе же събраше се пожрѣше телѣцоу. его же въ
ѡгнѣи разлитіемъ²⁰³⁷ злѣ сътвори. рѣ же²⁰³⁸ арѡ къ нимъ. вижѣ²⁰³⁹, іслю. сѣ²⁰⁴⁰ ю
бѣ избавлен²⁰⁴¹ те ѡ работи егѣпъскыѣ. и пожрѣше²⁰⁴² снѡве іслюви телѣцоу въ
имѣ бжнѣ. и падоше ѡ жрѣвь. въ днѣ двадесетин²⁰⁴³. донѣже съниде мѡѡси, сѣ
горы. сѣхѡдецоу же емоу²⁰⁴⁴ сретѡше его, ѡрь, и дѡрѡ, и нѣци²⁰⁴⁵ ѡ снѡвѣ іслюви.
и въпрошени бише ѡ мѡѡсеа за люди. и²⁰⁴⁶ како /f. 172r/ прѣбывають. Оказа²⁰⁴⁷
емоу въ вещи. <и>²⁰⁴⁸ разгнѣва²⁰⁴⁸ же се мѡѡси сѣкрѡши скрижали роукою бжнѣю
написанны²⁰⁴⁹. и свѣѣтелѣствоуѣт²⁰⁵⁰ мы словомъ²⁰⁵⁰, прѣмоудри²⁰⁵¹ нѣкто пише сице,
въ канѡнѣ ѡспѣнниа. ²⁰⁵²бгѡтворныѣ²⁰⁵³ скрижали мѡѡси. написанныѣ дхѡмъ
бжнѣмъ. въ гнѣвѣ сѣкрѡши*. нь сего вѣла²⁰⁵⁴.

96. Емоу [сѣбо бывѣшоу]²⁰⁵⁵. [разгнѣва се]²⁰⁵⁶ мѡѡси²⁰⁵⁷ на люди. и просѣвѣ-
те²⁰⁵⁸ се лице мѡѡсеѡво, паче слнѣца. и не можахоу²⁰⁵⁹ възрѣти снѡве іслюви,
на лице мѡѡсеѡво. сего ради завѣсь ѡбѣсивъ. вънѡтрѣ сѣдѣше²⁰⁶⁰ мѡѡси.

2031 –* Exod 21:15.

2032 –* Deut 24:16; Exod 21:15.

2033 Ø MSPC 42.

2034 мнѡжанша MSPC 141; мнѡжаншаа SB III22, Rum. 42.

2035 днѣи MSPC 42, MSPC 141; днѣи SB III22, Rum. 42.

2036 ношѣи MSPC 42, MSPC 141; ношѣи NIM 25.

2037 разлитіе MSPC 42; разлитіе MSPC 141.

2038 Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2039 вижѣ Rum. 42.

2040 сѣ бо MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; сѣ NIM 25.

2041 избавлен MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2042 пожрѣа SB III22.

2043 ꙗ MSPC 42; ꙗ тыи SB III22, Rum. 42.

2044 емоу сѣ горы MSPC 42.

2045 нѣци MSPC 141, SB III22, Rum. 42; нѣци NIM 25.

2046 Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2047 и сказаа SB III22, Rum. 42.

2048 Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

2049 написаннѣ MSPC 42; написанныѣ SB III22, Rum. 42.

2050 слово MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2051 прѣмѡдри MSPC 141; прѣмѡдри SB III22, Rum. 42.

2052 –* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Dormition of the Mother of God*, Troparion 1 of Ode 7 (cf. Lovjagin 1861, p. 103).

2053 бгѡтворенныѣ MSPC 141; бгѡтворны SB III22.

2054 вѣла Rum. 42.

2055 оупѡбѣвшѣ MSPC 42; оупѡбѣвшѣ MSPC 141, SB III22; оупѡбѣвшѣ Rum. 42.

2056 и разгнѣва сѣ MSPC 141; и разгнѣва сѣ SB III22; и разгнѣва сѣ Rum. 42.

2057 Ø MSPC 42.

2058 просѣѣти MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2059 можаахѣ MSPC 141.

2060 сѣдѣше MSPC 42.

и приѣмлахоу²⁰⁶¹ бесѣди, даровномъ, снѡве ісѣвы. понѣже не можахоу²⁰⁶² зрѣти²⁰⁶³ на лицѣ мѡѡсѣево.

Вѣжѣдѣ ми въсѣмъ ѡдѣши²⁰⁶⁴, и постивѣшаго сѣ²⁰⁶⁵. како оубо іоудеи /f. 172v/ ѡдѣше. [поирачише сѣ]²⁰⁶⁶ лица ѡ. рекѣше >и<²⁰⁶⁷ оумъ. пожрѣше²⁰⁶⁸ телѣцоу въ имя бжїе²⁰⁶⁹. мѡѡси же²⁰⁷⁰ постѣ²⁰⁷¹ сѣ. [просвѣтѣ сѣ]²⁰⁷² лицѣ єго. тѣмъ же и дрѣга²⁰⁷³ законоположения просивъ. и възшѣ²⁰⁷⁴ на горѣ пакы. приѣтъ законъ дрѣгы²⁰⁷⁵ побѣны прѣвоу.

97. [ѡ сѣни свѣніа]²⁰⁷⁶. По²⁰⁷⁷ сѣмъ же рѣ гѣ <къ>²⁰⁷⁸ мѡѡсею. сътвори²⁰⁷⁹ ми сѣнь. >по<²⁰⁸⁰ побѣ²⁰⁸¹ нѣноу. и повелѣніе бжїе²⁰⁸² мѣ. [възвигнѣше сѣ]²⁰⁸² облаци. и яви сѣ мѡѡсею побѣ²⁰⁸³ нѣсно²⁰⁸⁴ чисто. и рѣ ємоу гѣ. таковоу ми сѣнь сътвори. и въоутрѣ сѣю да приносиши ми слоужбы²⁰⁸⁵. не хоцоу бо да твориши²⁰⁸⁶ ми жрѣтѣвы на хлѣмѣ. и на каменѣ²⁰⁸⁷, нъ въоутрѣ въ сѣни. иже²⁰⁸⁸ є ѡбразъ нѣны²⁰⁸⁹. и да сътвориши ми²⁰⁹⁰ сѣнь сице. сътвори єю єдинокровноу²⁰⁹¹. по ѡбразѡу нѣноу. и сътвориши въ нѣи, г²⁰⁹² прѣграженїа. /f. 173r/ двоихъ ради заѣтъ, вънѣшнѣ²⁰⁹³ оубо сѣнь²⁰⁹⁴. въходимо въсѣмъ²⁰⁹⁵. сѣнѣ²⁰⁹⁶ же сѣни въходимо

²⁰⁶¹ прїѣмлаѣхъ SB III22; прїѣмлаѣхъ Rum. 42.

²⁰⁶² можаахоу NIM 25; можаахъ SB III22, Rum. 42.

²⁰⁶³ възрѣти MSPC 42; възрѣти MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁶⁴ ѡдѣши MSPC 42; ѡдѣш MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁶⁵ Ø MSPC 42.

²⁰⁶⁶ и поирачишѣ SB III22, Rum. 42.

²⁰⁶⁷ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁶⁸ пожрѣше во MSPC 42; пожрѣше во MSPC 141.

²⁰⁶⁹ бѣ SB III22, Rum. 42.

²⁰⁷⁰ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁷¹ постѣи MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁷² просвѣтити сѣ MSPC 42; и просвѣтити сѣ MSPC 141; и просвѣтити SB III22; и просвѣтити сѣ Rum. 42.

²⁰⁷³ дрѣга MSPC 42.

²⁰⁷⁴ възшѣ MSPC 42, MSPC 141.

²⁰⁷⁵ дрѣгын MSPC 141; дрѣгын NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁷⁶ [ѡ скинїи, PH I, p. 86. The chapter is based on Exod 25:40, Exod 26.

²⁰⁷⁷ [ѡ (!) NIM 25.

²⁰⁷⁸ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²⁰⁷⁹ сътвориши SB III22.

²⁰⁸⁰ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²⁰⁸¹ побѣноу BAR slav. 358.

²⁰⁸² възвигнѣше MSPC 42.

²⁰⁸³ побѣ MSPC 42.

²⁰⁸⁴ нѣноу Rum. 42.

²⁰⁸⁵ слоужбѣ MSPC 42; слоужбѣ MSPC 141; слоужбѣ SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²⁰⁸⁶ приносиши SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²⁰⁸⁷ каменѣ BAR slav. 358.

²⁰⁸⁸ еже MSPC 42.

²⁰⁸⁹ нѣны MSPC 42, BAR slav. 358.

²⁰⁹⁰ Ø MSPC 42.

²⁰⁹¹ єдинокровнѣ MSPC 141; єдинокровна SB III22, Rum. 42.

²⁰⁹² трїи MSPC 42; трїи MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²⁰⁹³ вънѣшнѣ NIM 25; вънѣшнѣ SB III22, Rum. 42; вънѣшнѣ BAR slav. 358.

²⁰⁹⁴ сѣны MSPC 42, BAR slav. 358; сѣни MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²⁰⁹⁵ въсѣмъ MSPC 42; въсѣмъ MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²⁰⁹⁶ сѣнѣ SB III22, Rum. 42; сѣнѣ BAR slav. 358.

чисты²⁰⁹⁷. вьноуѣрны²⁰⁹⁸ же єю. єдинѣмъ тѣчию іерѡ²⁰⁹⁹. всак же хотѣ²⁰⁹⁹ вьнити въ сѣнь. да измиваютъ²¹⁰⁰ се водою чистою. прѣ скинниєю. и тако да вьхѡдитъ въ скиннию:~

98. ѡ сѣи²¹⁰¹ сѣи²¹⁰¹нычѣскои²¹⁰² ѡдежи:~²¹⁰³ По сихъ да сѣтвориши ми ѡдеждѡу сѣоу. и ѡдежи єю аарѡна брата своего. и да вьхѡдитъ въ невѣхѡди-
моє²¹⁰⁴. сирѣ вьнѡтрѣни²¹⁰⁵ сѣни. и ѡ вѣсѣмъ мирѣ. и ѡ вѣзоу²¹⁰⁶ і ѡдѣжи²¹⁰⁶. и ѡ црихъ²¹⁰⁷. и ѡ властѣ. >и²¹⁰⁸ ѡ людѣ. и ѡ всѣмъ мирѣ да молитъ се въ
ни. да сѣтвориши же ми въ скинни²¹⁰⁹ ,б²¹¹⁰ ковчѣга. єдиногѡ оубо²¹¹¹
вьноуѣрѣ, въ невѣхѡдиѣмъ²¹¹². [дрѡугаго же]²¹¹³ посрѣ сѣго. и вьнѣшнѣи²¹¹⁴
оубо, да приѣмляеть хлѣбы. и меса, и вино. вьноуѣрѣшнѣи²¹¹⁵ же. тѣчию
тѣми/ѣ. 173у/танъ²¹¹⁶. и сѣтвори вса [мѡуѣси повелѣнѣна ѡ гѣ]²¹¹⁷. и по сѣмъ рѣ къ
мѡуѣсѣ гѣ бѣ. вѣжѣ [и вса]²¹¹⁸ елика ти заповѣдаю²¹¹⁹ азъ да сѣхраниши. и рци
аарѡноу братѡу своему. да не вьхѡдитъ на вѣсакъ чѣ въ сѣоѣ, да не оуѣмрѣтъ.
и оустави²¹²⁰ гѣ бѣ мѡуѣсѣю заповѣди. исписа и бытиє. иже ѡ бѣ сѣтворенѣнымъ²¹²¹
вьсѣмъ. и ѡ изѣбавлєни²¹²² грѣхѡ. и ѡцѣпени²¹²³ члѣкѣ сѣгрѣшающѣи²¹²⁴.

²⁰⁹⁷ чистый Rum. 42.

²⁰⁹⁸ вьнѡтрѣниє MSPC 42; вьнѡтрѣнєє MSPC 141; вьнѡтрѣнѣка SB III22, Rum. 42; вьнѡтрѣ-
нєє BAR slav. 358.

²⁰⁹⁹ хотѣн MSPC 42, MSPC 141; хотѣн SB
III22; хотѣн BAR slav. 358.

²¹⁰⁰ измиваетъ MSPC 42; измывають NIM 25;
измыжт SB III22, Rum. 42.

²¹⁰¹ сѣи MSPC 141.

²¹⁰² сѣи²¹⁰²нычѣскои NIM 25; сѣи²¹⁰²нычѣскои BAR
slav. 358.

²¹⁰³ The chapter is based on Exod 28:1–14,
Exod 30:10, Exod 27:1, Exod 30:1–10.

²¹⁰⁴ нехѡди²¹⁰⁴моє BAR slav. 358.

²¹⁰⁵ въ вьнѡтрѣнѣ MSPC 42; вьнѡтрѣнєє
MSPC 141; вьнѡтрѣнѣка SB III22, Rum. 42;
вьнѡтрѣнєє BAR slav. 358.

²¹⁰⁶ ѡ ѡдежи MSPC 42; ѡ ѡдежи MSPC 141;
ѡдежи SB III22; ѡ ѡдежи Rum. 42; ѡ ѡдежи
BAR slav. 358.

²¹⁰⁷ црихъ MSPC 42, NIM 25, SB III22, Rum. 42,
BAR slav. 358; цри MSPC 141.

²¹⁰⁸ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²¹⁰⁹ скинни NIM 25.

²¹¹⁰ два MSPC 42, MSPC 141, BAR slav. 358;
дѣва SB III22, Rum. 42

²¹¹¹ Ø BAR slav. 358.

²¹¹² нехѡдиѣмъ BAR slav. 358.

²¹¹³ дрѡугаго SB III22, Rum. 42; дрѡугаго же
BAR slav. 358.

²¹¹⁴ вьнѣшнѣи MSPC 141; вьнѣшнѣи NIM 25;
вьнѣшнѣи SB III22, BAR slav. 358; вьнѣшнѣи
Rum. 42.

²¹¹⁵ вьнѡтрѣнѣи MSPC 141.

²¹¹⁶ ѡиѣиъ MSPC 42, SB III22, Rum. 42;
ѡиѣиъ (!) MSPC 141; тилиѣиъ NIM 25;
тѣиѣиъ BAR slav. 358.

²¹¹⁷ повелѣнѣна ѡ гѣ мѡуѣси MSPC 42; повелѣн-
на ѡ гѣ мѡуѣси MSPC 141; мѡуѣси повелѣнѣна
ѡ гѣ NIM 25; повелѣнна ѡ гѣ мѡуѣси SB III22,
Rum. 42, BAR slav. 358.

²¹¹⁸ Ø MSPC 42, MSPC 141; вѣсѣ SB III22,
Rum. 42.

²¹¹⁹ заповѣдѡю MSPC 42; заповѣдоу NIM
25; заповѣдоуж SB III22, Rum. 42; заповѣдоуж
BAR slav. 358.

²¹²⁰ вѣстави MSPC 42.

²¹²¹ сѣтворенѣмъ MSPC 42; сѣтворенѣмъ NIM 25.

²¹²² изѣбавлєнѣи MSPC 42; изѣбавлєнѣи SB III22,
Rum. 42, BAR slav. 358.

²¹²³ ѡцѣпени MSPC 42, MSPC 141, SB III22,
Rum. 42, BAR slav. 358; ѡцѣпени NIM 25.

²¹²⁴ сѣгрѣшающѣи MSPC 141; сѣгрѣшающѣи SB
III22, Rum. 42; сѣгрѣшающѣи BAR slav. 358.

99. [Ѡ **ОБНОВЛѢНІИ**]²¹²⁵. **БЫ** же вѣнѣгда обновити сѣнь свѣтнѣа. сѣниде ꙗ на
 вѣлацѣ. и покри вѣлацъ сѣнь. единъ же мѡѡси съ аарѡномъ бѣше вѣноуѣрь въ
 сѣни. видѣвше же прочаа колѣна сѣѡвъ ісѣвъ, славон (!) мѡѡсеѡвѣ и аарѡновоу.
 и завистію вѣѣти вѣвше²¹²⁶. рѣпѣтаѡу²¹²⁷ на вѣѣю²¹²⁸ глѡѣе, еда и мыи²¹²⁹
 сѣме ісѡво несмы²¹³⁰. не и на ли бѣ прѣзъ чрѣмѣное /f. 174r/ море прѣведе. и почто
 не дасть на мѡѡси сѣеничѣство²¹³¹, нѣ вратѣ своемоу аарѡноу. и вѣсташѣ²¹³² на
 мѡѡсеа. и вѣскрѣвѣ мѡѡси. и вѣпроси ꙗ ѡ томъ. и рѣ емоу ꙗ изыди и вѣзъмы
 ,бѣ. жѣзъль, ѡ²¹³³. бѣ. колѣнь ісѣѡвѣхъ. и вѣнеси ихъ въ сѣнь и изышь дажъ имъ
 сѣхъ²¹³⁴ и покажѡу имъ чюдеса моа. и сѣтвори мѡѡси по²¹³⁵ повелѣнію²¹³⁶ ꙗ бѣ.
 и²¹³⁷ изышь ѡ сѣны. и²¹³⁸ вѣрѣте все мѡѡжѣство людіи ісѣѡвѣ. вѣкрѣсть сѣни чаю-
 щихъ его. и дасть имъ жѣзълы²¹³⁹. сѣрѣчъ на кождо колѣно жѣзъль единъ. и не
 вѣ знаменіа въ нихъ. послѣже дасть аарѡноу²¹⁴⁰ братѡу²¹⁴¹ своемоу²¹⁴² жѣзъль. 100.
 [Ѡ **ПРОРАТѢНІИ ЖѢЗЛА**]²¹⁴³ и авіею прорастѣ лѣствіе, и три²¹⁴⁴ вѣрахи. и видѣвше вѣси
 людіе чюдо. >и²¹⁴⁵ прославише бѣ ісѣѡва. и свѣѣтелѣствѡѣетъ мы словомъ²¹⁴⁶ пѣс-
 нопѣсѣцъ глѣ сѣце. ²¹⁴⁷жѣзъль въ /f. 174v/ вѣбазѣ²¹⁴⁸ (!) танинѣ приѣмлетъ сѣ. прозе-
 вѣніемъ²¹⁴⁹ во расѡудѣ ереа*. рѣкѣше прорастѣвшѣи²¹⁵⁰ жѣзъль. прѣрасѡудѣ аарѡна въ
 іерѣнѣство. и тако прѣѣсташѣ сѣпрѣтивѣнаа²¹⁵¹ глѡѣи²¹⁵². и вѣше аарѡнъ сѣѣнѣствоѡѣ
 въ сѣни, по повелѣнію бѣжію. ²¹⁵³жѣзъль во ѡнъ и въ вѣбразъ кѣтны²¹⁵⁴ танинѣ

²¹²⁵ Περὶ τῶν ἐγκαίνων τῆς σκηνῆς, PGr, p. 243;
 обновленіе сѣны MSPC 42. The chapter is based
 on Exod 40:17–36 (99); Num 17:1–9 (100).

²¹²⁶ быше MSPC 42.

²¹²⁷ рѣпѣтаѡ MSPC 141; рѣпѣтаѡу NIM 25.

²¹²⁸ оѡю SB III22; ѡѡю Rum. 42.

²¹²⁹ мы MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22,
 Rum. 42.

²¹³⁰ несмо MSPC 42.

²¹³¹ сѣенничѣство MSPC 42; сѣенничѣство
 MSPC 141; сѣенничѣство SB III22; сѣен-
 ничѣствѡ Rum. 42.

²¹³² вѣѣсташѣ MSPC 141.

²¹³³ и (!) MSPC 42.

²¹³⁴ сѣхъ NIM 25.

²¹³⁵ Ø MSPC 141.

²¹³⁶ повелѣніи MSPC 42; повелѣніи MSPC 141;
 повелѣни NIM 25; повелѣніѡ SB III22, Rum. 42.

²¹³⁷ Ø NIM 25.

²¹³⁸ Ø MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹³⁹ жѣзълы MSPC 141, SB III22, Rum. 42; жѣзъ-
 ли NIM 25.

²¹⁴⁰ і аарѡн MSPC 42.

²¹⁴¹ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22,
 Rum. 42.

²¹⁴² сѡѡнемѡ MSPC 42, Rum. 42; сѡѡнемѡу
 NIM 25; сѡѡнемѡу SB III22.

²¹⁴³ Added on the margin MSPC 42.

²¹⁴⁴ трѣи MSPC 42; ꙗ, SB III22, Rum. 42.

²¹⁴⁵ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²¹⁴⁶ слово SB III22, Rum. 42.

²¹⁴⁷ –* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the
 Elevation of the Holy Cross*, Irmos of Ode 3
 (cf. Lovjagin 1861, p. 127).

²¹⁴⁸ вѣбразѣ MSPC 42; вѣбразъ MSPC 141, SB
 III22, Rum. 42; вѣбразъ NIM 25.

²¹⁴⁹ прозѣвѣніе NIM 25.

²¹⁵⁰ процѣвши MSPC 42.

²¹⁵¹ сѣпрѣтивѣна MSPC 42.

²¹⁵² глѡѣи MSPC 42; глѡѣи MSPC 141, NIM 25;
 глѡѣи SB III22, Rum. 42.

²¹⁵³ –* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the El-
 evation of the Holy Cross*, Irmos of Ode 3 (cf.
 Lovjagin 1861, p. 127).

²¹⁵⁴ кѣтныи MSPC 141; кѣтны SB III22, Rum. 42.

прѣмѣиѣтъ сѣ*. жъзѣль бо истинныи²¹⁵⁵ крѣтъ. еже²¹⁵⁶ да не безѣдѣлно²¹⁵⁷ ѣже²¹⁵⁸
 ѿ дѣда слышитъ²¹⁵⁶ пѣваемоѣ. ²¹⁶⁰жъзѣль силѣ ѿ²¹⁶¹ сѣѡна послаемо²¹⁶² ѿ гѣ*.
 >и²¹⁶³ ²¹⁶⁴жъзѣль твои и палица твоѣа таа²¹⁶⁵ ме [оутѣшиста*. что бо ино силѣчи-
 ше²¹⁶⁶ (!) естъ. или]²¹⁶⁷ оутѣшителѣнѣише²¹⁶⁸ паче крѣта. такоже ѿ пѣснопѣвѣць.
²¹⁶⁹жъзѣль ѡнь своего ради проращениа²¹⁷⁰ стѣла²¹⁷¹ расоуды*. такоже и новын съ
 прѣтноѣ²¹⁷² дръво рекѣше. крѣтноѣ бесѣдѣнаа²¹⁷³, и неплоднаа прѣжде црѣквы прозеве,
 и²¹⁷⁴ такоже нѣкын²¹⁷⁵ /f. 175r/ пѣѡ ѡбѣшенъ въ нѣи прѣложи. дръжавоу²¹⁷⁶ ен²¹⁷⁷
 подастъ, и оутѣръждениѣ.

101. ѡ вторѣнь вѣстани еже на мѡѡсеа:²¹⁷⁸ Паки ѿ колѣна роувымова.
 и сынѣа дафанова. вѣсташе моужнѣ на мѡѡсеа, і аарѡна²¹⁷⁹ глѣощи²¹⁸⁰. почто
 и мыи²¹⁸¹ не приносимъ²¹⁸² боу каженѣе. нъ тѣчию единъ аарѡ. [ѣда аарѡноу тѣчию
 яви сѣ бѣ.]²¹⁸³ [ѣда не и мы]²¹⁸⁴ вѣси видѣхомъ его на горѣ синансѣѣ²¹⁸⁵. ѣда
 не и мы іаковлю сѣме есмы. ѣда не и мы бѣ. колѣнь испльняемо²¹⁸⁶. и възвѣи-
 ше оуглѣе вѣложише тимианъ²¹⁸⁷. и кадѣхоу²¹⁸⁸. разгнѣва²¹⁸⁹ же²¹⁹⁰ сѣ на нѣ
 гѣ гнѣвомъ. и зыноуѣши²¹⁹¹ земли пожрѣ²¹⁹² сынѣише дафанова. и начеть²¹⁹³

²¹⁵⁵ танин MSPC 42; истиннын MSPC 141.

²¹⁵⁶ иже MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹⁵⁷ Ø MSPC 42.

²¹⁵⁸ иже NIM 25.

²¹⁵⁹ слыши MSPC 42.

²¹⁶⁰ —* Ps 110(109):2.

²¹⁶¹ ѿ (!) SB III22, Rum. 42.

²¹⁶² послаемо NIM 25.

²¹⁶³ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹⁶⁴ —* Ps 23(22):4.

²¹⁶⁵ та MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹⁶⁶ силѣише MSPC 141, SB III22, Rum. 42; силѣише NIM 25.

²¹⁶⁷ Ø MSPC 42.

²¹⁶⁸ оутѣшителѣише MSPC 42; оутѣшителѣише SB III22; оутѣшителѣише Rum. 42.

²¹⁶⁹ —* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Elevation of the Holy Cross*, Irmos 1 of Ode 3 (cf. Lovjagin 1861, p. 127).

²¹⁷⁰ прощенѣа (!) Rum. 42.

²¹⁷¹ свѣтила MSPC 42.

²¹⁷² прѣвѣчноѣ MSPC 42.

²¹⁷³ бесѣдѣна NIM 25.

²¹⁷⁴ Ø MSPC 141.

²¹⁷⁵ неки MSPC 42.

²¹⁷⁶ дръжава SB III22, Rum. 42.

²¹⁷⁷ еѣ MSPC 141.

²¹⁷⁸ The chapter is based on Num 16, Num 15:32–36.

²¹⁷⁹ на аарѡна MSPC 42, NIM 25.

²¹⁸⁰ глѣще MSPC 42; глѣща MSPC 141; глѣще NIM 25; глѣще SB III22, Rum. 42.

²¹⁸¹ мы MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹⁸² принесемъ MSPC 42.

²¹⁸³ Ø SB III22, Rum. 42.

²¹⁸⁴ и (!) SB III22, Rum. 42.

²¹⁸⁵ синансѣѣ SB III22, Rum. 42.

²¹⁸⁶ испльняемо MSPC 42; испльняемо MSPC 141; испльнѣемо SB III22, Rum. 42.

²¹⁸⁷ фѣмѣианъ MSPC 42, SB III22, Rum. 42; фѣмѣианъ MSPC 141; тѣмѣианъ NIM 25.

²¹⁸⁸ кадѣхоу MSPC 42, MSPC 14; кадѣша SB III22, Rum. 42.

²¹⁸⁹ разгнѣвав SB III22, Rum. 42.

²¹⁹⁰ Ø MSPC 42.

²¹⁹¹ възвѣише SB III22.

²¹⁹² пожрѣтъ MSPC 42; пожрѣтъ MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²¹⁹³ наать SB III22, Rum. 42.

и сѣнище авироново²¹⁹⁴ и бы [въ томъ]²¹⁹⁵ пла̃ и риданіе немало. и начеше плакати снове ісѣви. ѿ такоуѣи бѣдѣ. слышавъ же мѡѡси, прѣиде въскорѣ. и /f. 175v/ ѡбрѣте тако [пламень покри]²¹⁹⁶ сѣнище авироново. ибо оуглыа таже дръжахѣ²¹⁹⁷. и бѣхѣ кадеше. [бжеиѣ повелѣниѣмъ]²¹⁹⁸ възгорѣше се. и попалише ихъ. протегъ же роуцѣ мѡѡси, и молаше²¹⁹⁹ бѣ. и тако прѣста пламень снѣдае ихъ. рѣ же гѣ къ мѡѡсею ѡстави ме погубити ѡ²²⁰⁰ въ поустини сѣи²²⁰¹. и сътвориоу те цѣра²²⁰² въ езыкъ велѣи²²⁰³. понѣже езыкъ ѣ прогнѣваеи, и развращень. мѡѡси же бѣше моле се ѡ нихъ. ѡ пагоубѣ же сѣи. поминаеть пѣвѣць глѣ тако. ²²⁰⁴ѡврѣзе се земля и пожрѣтъ дафана, и покри на сѣнищи авирона. и възгорѣ се ѡгнь въ сѣнищѣ ѡ. пламень попали грѣшныкы*. побно же и въ днь соуботны²²⁰⁵. изыдоше нѣци²²⁰⁶ брати дръва. и пришьши²²⁰⁷ [ис поустинѣ пламень]²²⁰⁸ попали²²⁰⁹ ѡ. и ина²²¹⁰ /f. 176r/ мѡѡга ѡ законоположени²²¹¹. и ѡ сътворени²²¹² бѣше глѣти. нѣ въкратѣцѣ сѣи сътворишѣмъ писаниѣмъ прикладно пишоуше:

102. [ѡ кивотѣ]²²¹³. И рѣ гѣ къ мѡѡсею, сътвори ми кивотъ. ѡ дръвѣ мѣрси-нѣнъ²²¹⁴. ѣ. и половиноу лактеи дльжиноу. и лакъ и²²¹⁵ половиноу шириноу²²¹⁶. и поковѣши єго, златѣ чистомъ въноутрь и вънѣ. и поставиши въ нѣмъ жъзль твои, и адроновъ. и сътвориши стамноу златоу²²¹⁷. и въложиши въ ню манноу. и боудеть хранимо въноуку ѡ. іако да познають чюдеса. таже сътворишѣ съ ѡцѣ ихъ. и въложиши²²¹⁸ въноутрь кивота, >и<²²¹⁹ (!) скрижали закона. напиши же и словеса закона²²²⁰, на кожъныхъ²²²¹ книгахъ. и да прочитаеши та²²²² на²²²³ всакоу соуботоу,

²¹⁹⁴ авирова MSPC 42.

²¹⁹⁵ потѡмъ MSPC 42; потѡмъ MSPC 141, NIM 25; потѡ SB III22; потѡ Rum. 42.

²¹⁹⁶ пламенѣмъ покры се MSPC 42.

²¹⁹⁷ дръжахѣ MSPC 141.

²¹⁹⁸ повелѣнѣмъ бжеиѣ MSPC 42, SB III22, Rum. 42; повелѣнѣмъ бжеиѣ MSPC 141; повелѣниѣмъ бжеиѣ NIM 25.

²¹⁹⁹ молаше NIM 25.

²²⁰⁰ сѣ MSPC 42.

²²⁰¹ сѣи (!) NIM 25.

²²⁰² цѣра SB III22, Rum. 42.

²²⁰³ велѣи SB III22; великъ Rum. 42.

²²⁰⁴ —* Ps 106(105):17–18.

²²⁰⁵ сѣботны SB III22, Rum. 42.

²²⁰⁶ нѣци MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²²⁰⁷ пришь MSPC 42; пришьши SB III22, Rum. 42.

²²⁰⁸ ис пѣстынѣ MSPC 141; пламень ѡ поустинѣ SB III22; пламень ѡ пѣстынѣ Rum. 42.

²²⁰⁹ и попали MSPC 42.

²²¹⁰ ина SB III22, Rum. 42.

²²¹¹ законѣположени MSPC 42; законоположеніи MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²²¹² сътворенихъ MSPC 42; сътворенныи Rum. 42.

²²¹³ Περὶ τῆς κιβωτοῦ ἧς ἐποίησεν Μωσῆς, PGr, p. 245; ѡ кивотѣ, PH I, p. 90. The chapter is based on Exod 25:10–11, Deut 31:26, Num 4:1–15; 7:1–9.

²²¹⁴ мѣрсинѣ MSPC 42.

²²¹⁵ Ѧ MSPC 42.

²²¹⁶ ширѡтѣ MSPC 141; ширѡтѣ SB III22, Rum. 42.

²²¹⁷ златѣ SB III22, Rum. 42.

²²¹⁸ въложи MSPC 42.

²²¹⁹ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²²²⁰ закона MSPC 42.

²²²¹ кожъни MSPC 42.

²²²² ѣ MSPC 42.

²²²³ Ѧ MSPC 42.

въ слоуѣхъ вѣсѣмъ людемъ. ꙗко да наоучетъ²²²⁴ се зако/f. 176v/нѣнымъ²²²⁵ заповѣдемъ
въсь домъ іслювъ. егда же хощете²²²⁶ изыти ѿтѣдѣ²²²⁷. да сътвориши кола мала
и поставиши на нихъ кывоть. и въпрѣжеша юнѣе годишѣнакы²²²⁸, ненаоученѣны²²²⁹.
ꙗко да²²³⁰ возетъ кывоть. и да не прикоснѣтъ се кто къ коломъ кывота, ниже къ
юнѣцѣ²²³¹ возишимъ его. или²²³² къ кывотѣ стѣмоу. нѣ тъкѣмо ерени²²³³, и²²³⁴ левите.
да²²³⁵ слоужетъ емоу. и вѣсѣмъ емоу. сътвори²²³⁶ же и кадилѣницѣ златоу. ꙗко да
покажаеша сѣнь стѣоу²²³⁷. сѣа же въса сътвори мѡвѣси, ꙗкоже повелѣ емоу гѣ бѣ:

103. ѡ оутѣдѣны²²³⁸ змыинѡмъ.²²³⁹ Въздвигѣше же се²²⁴⁰ сѣнове іслювы ѿ горы
синаискыѣ. пондоше донѣже доспѣше въ [поустыню гадскѣю]²²⁴¹. и бѣше
поустыня ѡна, пълна змыи²²⁴². и оутѣдахоу²²⁴³ [сѣнове іслювы]²²⁴⁴. и оумираахоу²²⁴⁵.
имѣхоу же²²⁴⁶ на памѣ/f. 177r/ти прѣже сего меса егѣпѣскаа, и лоукъ чесновитѣ²²⁴⁷,
и чрѣвень. [егда же оутѣдахоу ѡ²²⁴⁸ змые, плакахоу²²⁴⁹ ѡ бѣдѣ,²²⁵⁰ >ѡ<²²⁵¹ ста-
деныи²²⁵² >ѡ<²²⁵³ змѣи²²⁵⁴. и прѣсташа рѣпѣшѣ на мѡвѣсеа. и [оутѣдающе ѡ]²²⁵⁵
змию оумирахоу²²⁵⁶. и бѣше плачь великъ сѣномъ²²⁵⁷ іслювомъ. [Се ꙗвлѣа пѣвѣць въ

2224 наоучютъ NIM 25.

2225 законниѣ MSPC 42.

2226 хощеши MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2227 The word ѿтѣдѣ was later corrected into ѿтѣдѣ.

2228 годишѣакѣ MSPC 42; годишѣакы MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2229 наѡченѣны MSPC 42.

2230 Ø MSPC 42.

2231 юнѣемъ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42; юнѣемъ NIM 25.

2232 или и MSPC 141, NIM 25.

2233 ерен MSPC 42; іерен MSPC 141; іерен SB III22, Rum. 42.

2234 изыдоша MSPC 141.

2235 и да MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

2236 сътвориши MSPC 141.

2237 сѣтѣ SB III22.

2238 оутѣдѣи SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

2239 The chapter is based on Num 21:4–6.7–9 (103).

2240 Ø BAR slav. 358.

2241 поустыню кѣскѣю MSPC 141; поустыня кѣскѣа SB III22, Rum. 42; поустыни кѣскѣа BAR slav. 358.

2242 змию NIM 25; змые BAR slav. 358.

2243 оутѣдаахъ SB III22; стадаахъ Rum. 42; оутѣдаахъ BAR slav. 358.

2244 сѣвы іслювы MSPC 141; сѣвы іслювы SB III22, Rum. 42; сѣвы іслювы BAR slav. 358.

2245 оумираахъ MSPC 42.

2246 ѡ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

2247 чесноватѣ MSPC 42; чесновать MSPC 141; честнованъ SB III22; чесновѣ Rum. 42; чѣновать BAR slav. 358.

2248 Ø BAR slav. 358.

2249 плачахоу NIM 25; плачаахъ SB III22; плачаахъ Rum. 42, BAR slav. 358.

2250 Ø MSPC 42.

2251 MSPC 42, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358; ѡ MSPC 141; Ø NIM 25.

2252 стаденихъ MSPC 42; стаденѣ MSPC 141; оутѣденныхъ SB III22, Rum. 42.

2253 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

2254 змы BAR slav. 358.

2255 стадаахъ MSPC 141; оутѣдаахъ SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

2256 оумираахъ MSPC 141; оумираахъ NIM 25; оумираахъ SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

2257 сѣновомъ MSPC 42; сѣновѣ MSPC 141; сѣновомъ SB III22, Rum. 42; сѣновомъ BAR slav. 358.

нѣкѡемь ѱал^мѣ рѣ.]^{2258 2259} истрѣсѣть²²⁶⁰ гѣ поустиню кат^нскоую^{2261*}. въпросив²²⁶²
же мѡѡси гѣ бѣ, и рѣ ємоу гѣ. сътвори змѣю медѣноу²²⁶³, и поставы дрѣво право
,н, лѣкѣ высиноу²²⁶⁴. и пригвозди на нѣмь, мѣд^нноу²²⁶⁵ змию. и прѣстанѡуть
оутѣдающих²²⁶⁶ змиѣ. и се оубо²²⁶⁷ сътворишь²²⁶⁸ мѡѡси. и мѣд^нноу²²⁶⁹ змию на
высотѡу²²⁷⁰, съ странь пригвоздивъ. >и<²²⁷¹ прѣсташе [оутѣдающе и]²²⁷² змиѣ. еже
не оутѣдати и²²⁷³. нѣ єлици²²⁷⁴ бѣхоу ѡаде^нны²²⁷⁵ ѡ лютий²²⁷⁶ змѣи. и на дрѣво
възыра^хоу²²⁷⁷. избавляхоу²²⁷⁸ се ѡ лютиѣ съ/ф. 177v/мрѣти. 104. поминает^н же
писанїа²²⁷⁹ сего, и моудри²²⁸⁰ пѣвѣць. въ канѡнѣ възвѣженїи²²⁸¹ чѣнаго²²⁸² крѣта.
пѣ творѣ сице. ²²⁸³Възвѣже мѡѡси >на стѣлпѣ<²²⁸⁴ исе^ленїе. тлѣтвор^наго²²⁸⁵
льщенїа. и лютаго оугризенїа. и дрѣво обрѣзъ крѣта. иже на земли прѣсмыкаю-
щаго²²⁸⁶ се²²⁸⁷, змиа привеза пригвожденїе къ єдинои странѣ*. Сего величївъ
врѣдѣ²²⁸⁸. никтоже да мнїть тако мѣд^ннаа²²⁸⁹ змѣа. въразъ быти хѣвъ. еже възырати

2258 Ø SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

2259 –* Ps 29(28):8.

2260 и сътрѣсѣть SB III22, Rum. 42; и сътрѣсе-
ть BAR slav. 358.

2261 гѣскѡю MSPC 42; кѣскѡю MSPC 141; га-
дѣскоую NIM 25; кѣскѣа SB III22, Rum. 42;
кадскѣа BAR slav. 358.

2262 въпроси MSPC 42; вѣпроси MSPC 141.

2263 мѣд^ноу MSPC 141, BAR slav. 358; мѣдноу
SB III22, Rum. 42.

2264 высотѣ SB III22, Rum. 42.

2265 медѣнѡ MSPC 42; мѣдѣнѡ MSPC 141, BAR
slav. 358; мѣдѣнѣ SB III22, Rum. 42.

2266 оутѣдающїи и MSPC 42; ѡтадающїи и MSPC
141; оутѣдающе и NIM 25; оутѣдающїи BAR slav. 358.

2267 Ø MSPC 42.

2268 сътвори MSPC 42.

2269 медѣнѡ MSPC 42; мѣд^нноу NIM 25.

2270 висоте MSPC 42; высотѣ MSPC 141, NIM
25, SB III22, Rum. 42; высотѣ BAR slav. 358.

2271 и MSPC 42, MSPC 141.

2272 оутѣдающеи MSPC 42; оутѣдающїи MSPC
141; оутѣдающїи SB III22, Rum. 42; оутѣдающїи
BAR slav. 358.

2273 ихъ змѣе MSPC 42.

2274 и єлици MSPC 42, MSPC 141.

2275 оутѣдѣнїи MSPC 42; оутѣдѣнїи SB III22, Rum.
42, BAR slav. 358.

2276 лютихъ SB III22, Rum. 42.

2277 възыра^хоу MSPC 42.

2278 и избавлях^с MSPC 42, MSPC 141.

2279 писанїе MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR
slav. 358.

2280 мѡдрѣи MSPC 141; моудрини NIM 25;
мѡдрѣи BAR slav. 358.

2281 възвѣженїа MSPC 42; възвѣженїи SB
III22, Rum. 42.

2282 чѣнаго MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum.
42, BAR slav. 358.

2283 –* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Ele-
vation of the Holy Cross*, Troparion 2 of Ode 1 (cf.
Lovjagin 1861, p. 126).

2284 MSPC 141, NIM 25; на стѣлпѣ MSPC 42,
SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

2285 тлѣтворнаго MSPC 42; тлѣтворенаго MSPC
141; тлѣтворѣнаго NIM 25; тлѣтворнаго SB
III22; тлѣтворѣнаго Rum. 42; тлѣтворнаго
BAR slav. 358.

2286 прѣсмыкающаго MSPC 42, MSPC 141,
NIM 25; прѣсмыкающаго SB III22, Rum. 42;
прѣсмыкающаго BAR slav. 358.

2287 Ø MSPC 141.

2288 врѣдѣ MSPC 42; въврѣдѣ NIM 25.

2289 медѣна MSPC 42; мѣдѣна MSPC 141, SB
III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

к нѣмоу и исцѣлевати оуѣденныѣ²²⁹⁰ ѿ зми²²⁹¹. нѣ паче соупротивныѣ²²⁹² сили быти въразъ. и въмѣнѣнати²²⁹³ єго. исцѣлевати²²⁹⁴ же²²⁹⁵ зрещє. заєже видѣти >нѣ<моу²²⁹⁶ (!) свою, и оумрыщѣнїє. іако смѣюще²²⁹⁷ гла²²⁹⁸ти. ²²⁹⁹гдѣ ти²²⁹⁹ смръти жело. гдѣ ти²³⁰⁰ адѣ побѣда*:

105. [ѿ земли обѣтованнѣи]²³⁰¹. Изабавльше же се ѿ лютаго²³⁰² и горѣкаго сего искоушениа. /f. 178r/ и приближивѣше²³⁰³ >же<²³⁰⁴ се къ земли обѣтованнѣи²³⁰⁵. даже до краѣ горы. не въсхотѣше вънѣсти въ ню. нѣ рекоше мѡуѣсею. послы²³⁰⁶ моуѣже моудры и силны²³⁰⁷, да сходитъ землю. юже²³⁰⁸ обѣща бѣ ѡцѣмъ нашимъ дати. да аще нѣ бл҃га²³⁰⁹ да живемъ ѡ. іако земля бл҃га²³¹⁰ ѣ. и бо²³¹¹ селанѣ²³¹² ближни²³¹³ боетъ²³¹⁴ се насъ. и рѣ мѡуѣси къ нимъ. избѣрете вы²³¹⁵ ихъже хощете, ѿ бѣ. колѣнь, и да послаю²³¹⁶ и азъ мое²³¹⁷ чл҃кы²³¹⁸ (!) исхѡдетъ²³¹⁹ землю. и събравше се вси. послаше ѿ, мѡжеи²³²⁰. и мѡуѣси посла ісоуса навѣева²³²¹, и финеса²³²². и поидоше²³²³ даже до краѣ²³²⁴ горы. и въбрѣтоше плоды дрѣвесемъ. родѣ гдѣниѣ, и роздыне. іаци²³²⁵ же, и іакови нѣ соутъ въ дрѣвѣи земли.

²²⁹⁰ ѡденїи MSPC 42; ѡденїемъ MSPC 141; оуѣденныхъ SB III22, Rum. 42; оуѣденны BAR slav. 358.

²²⁹¹ змиѣ MSPC 42, MSPC 141; змиѣ SB III22, Rum. 42; змыѣ BAR slav. 358.

²²⁹² съпротивныѣ MSPC 42; съпротивныѣ MSPC 141; съпротивныѣ NIM 25; съпротивныѣ SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²²⁹³ въмѣнѣнѣти NIM 25.

²²⁹⁴ и исцѣлѣвати MSPC 42.

²²⁹⁵ Ø MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²²⁹⁶ нѣмоу MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²²⁹⁷ смѣаще BAR slav. 358.

²²⁹⁸ —* 1 Cor 15:55.

²²⁹⁹ Ø SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²³⁰⁰ Ø SB III22, Rum. 42, BAR slav. 358.

²³⁰¹ ѿ исхѡждени в землю обѣтованнѣю, PH I, p. 93. The chapter is based on Num 13:1–6.17–23 (105), Num 14:1–35 (106).

²³⁰² лютаго MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²³⁰³ приближившеи MSPC 141; приближив SB III22.

²³⁰⁴ MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²³⁰⁵ обѣтованнѣи SB III22.

²³⁰⁶ пошли MSPC 141, SB III22, Rum. 42; пошлы NIM 25.

²³⁰⁷ силнѣи MSPC 141.

²³⁰⁸ іаже SB III22, Rum. 42.

²³⁰⁹ бл҃га MSPC 141, NIM 25.

²³¹⁰ бл҃га MSPC 42.

²³¹¹ иже MSPC 42, MSPC 141.

²³¹² силѣи (!) Rum. 42.

²³¹³ въмѣнѣи MSPC 42; въмѣнѣи MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²³¹⁴ боетъ SB III22.

²³¹⁵ ни MSPC 42; си MSPC 141; син SB III22, Rum. 42.

²³¹⁶ пошлю MSPC 141, NIM 25, SB III22; пошлѣ Rum. 42.

²³¹⁷ Ø MSPC 141.

²³¹⁸ The word чл҃кы was later corrected into чл҃кы.

²³¹⁹ и исхѡдѣ SB III22, Rum. 42.

²³²⁰ мѡжеи MSPC 141.

²³²¹ навѣина MSPC 42, MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²³²² финеса MSPC 42, MSPC 141; финеса SB III22, Rum. 42.

²³²³ прїидоше MSPC 42.

²³²⁴ краи MSPC 42.

²³²⁵ іацин MSPC 42.

паче ѱства²³²⁶ бѣше велика. грозѣ²³²⁷ бо єдинь, два²³²⁷ моужа²³²⁸ ношахоу²³²⁹ /f. 178v/ по²³³⁰бено же калины. и²³³⁰ родна и²³³¹ гдѣню. пришѣ²³³² же²³³² оубо²³³³ ѿ, мѡжеи покорише землю. и бѣше плачь немалъ въ сѣнѣхъ. глѡще²³³⁴ іакъ прѣлѣстихомъ се послѣдоущѣ²³³⁵ мѡѿсею²³³⁶. и се страже²³³⁷мъ въ тоужен²³³⁷ странѣ²³³⁸. заблоудихомъ бо глѡще²³³⁹ боу послѣдоуемъ²³³⁹. и нѣ бѣ. лоуче²³⁴⁰ бо бѣ намъ въ єгѣпѣ²³⁴¹ жити²³⁴². и работати єгѣпѣ²³⁴³нѣ. нежеи быти въ посмѣхъ, ханаанѣ²³⁴³нѣ. 106. Слышавъ же мѡѿси плачь ѿ. выпраша ісуса, и финееца²³⁴⁴. они же похвалише землю зѣлѡ, и плоды юе. ханаанѣ²³⁴⁵ни²³⁴⁵ же живуще²³⁴⁶ на земли вони²³⁴⁷. іако мравіе прѣ собою мнѣхѡу быти. >и²³⁴⁸ тогда мѡѿси выпроси гдѣ. и ѡвѣща ємоу гдѣ и ѡе. понеже послѣдша сѣхъ. и сѣблюхъ єси землю мою²³⁴⁹. юже обѣщахъ дати сѣ/f. 179r/ мени авраамовоу. въ вѣдрѣжаніе вѣчно. и ты іави се съ жестоковын²³⁵⁰, и приста имъ сѣхѡдити єю. и не послѣдѣ²³⁵¹шамъ юси гласъ мой. нѣ невѣроующихъ²³⁵² ми²³⁵³. іако не вѣроваше ми²³⁵⁴, вѣннати въ землю вѣѣтованѣ²³⁵⁵ноу. не вѣведѡу ѿ, ниже вѣнидоу²³⁵⁶тъ въ ню. ниже ты ниже тѣне²³⁵⁷, ниже ѡ рода сего. понеже тын²³⁵⁸ забвише²³⁵⁹ чѡса моя. іаже сътвори²³⁶⁰хъ въ єгѣпѣ²³⁶¹. [ранивъ ихъ]²³⁶² ради єгѣпѣ²³⁶³. и изведѡ²³⁶⁴ ихъ златѡ²³⁶⁵ и сребрѡ²³⁶⁶, и избави²³⁶⁷хъ ѿ работи єгѣпѣ²³⁶⁸тскихъ. разсѣ²³⁶⁹кѡ мѡре и проведѡхъ ѿ. и врагы ихъ до конѣ²³⁷⁰ца погѡуби²³⁷¹хъ. ты²³⁷² же непрѣклонѣ²³⁷³ны²³⁷⁴ выими²³⁷⁵. и жес-

²³²⁶ ества (!) Rum. 42.

²³²⁷ бѣ. NIM 25.

²³²⁸ мѡжеи Rum. 42.

²³²⁹ не можахѡ (!) MSPC 42; ношаахъ SB III22, Rum. 42.

²³³⁰ Ø MSPC 42.

²³³¹ Ø MSPC 42.

²³³² Ø MSPC 42, MSPC 141.

²³³³ Ø MSPC 141, SB III22, Rum. 42.

²³³⁴ глѡще MSPC 42; глѡще NIM 25; глѡще SB III22, Rum. 42.

²³³⁵ послѣдоущѣ SB III22; послѣдоущѣ Rum. 42.

²³³⁶ мѡсею NIM 25.

²³³⁷ тоужен SB III22.

²³³⁸ земли MSPC 42.

²³³⁹ послѣдоущѣ MSPC 42; послѣдѣмъ MSPC 141.

²³⁴⁰ лоуче SB III22; лоучше Rum. 42.

²³⁴¹ The word єгѣпѣ was later corrected into єгѣпѣтѣ.

²³⁴² жити MSPC 42.

²³⁴³ ханаанѣмъ MSPC 42.

²³⁴⁴ финееца NIM 25.

²³⁴⁵ ханаанѣе MSPC 42; ханаанѣ MSPC 141; ханаанѣ SB III22, Rum. 42.

²³⁴⁶ живущен MSPC 42; живѣщен SB III22, Rum. 42.

²³⁴⁷ они (!) MSPC 42.

²³⁴⁸ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²³⁴⁹ The text ends abruptly in Rum. 42 (f. 307v).

²³⁵⁰ жестокови MSPC 42.

²³⁵¹ послѣдѣ (!) SB III22.

²³⁵² невѣроующихъ MSPC 42; невѣроуощи NIM 25.

²³⁵³ Ø SB III22.

²³⁵⁴ Ø MSPC 141, SB III22.

²³⁵⁵ тѣе MSPC 42; тѣе MSPC 141; тѣа SB III22.

²³⁵⁶ ти MSPC 42, MSPC 141, SB III22; ты NIM 25.

²³⁵⁷ быше (!) MSPC 42, MSPC 141.

²³⁵⁸ ранихъ въ нихъ MSPC 42; рани ѿ MSPC 141; ранихъ ѿ SB III22.

²³⁵⁹ тѣи SB III22.

²³⁶⁰ непрѣклоно MSPC 42; непрѣклонѣи MSPC 141.

²³⁶¹ выими ихъ MSPC 42.

токъ сѣци соущѣ. не поменуше како [амалика побѣдише]²³⁶² крѣпостию моею. нь и тельць сътворише въ хоривѣ. и не съхранише повелѣннѣ моѣ. нь и дръва съ/ѣ. 179v/вирахоу²³⁶³ въ соуботоу. нь²³⁶⁴ азъ огнь сътворихъ еже пожещи ѿ. и не съхранише освѣщати²³⁶⁵ днь соуботны²³⁶⁶. нь въ своемъ воли ходише. и меса егѣпѣтска²³⁶⁷ прѣпочтоше вещь. нежели иже ѿ мене даваемого²³⁶⁸ имъ, небеса²³⁶⁹ хлѣба. и се прогнѣвалъ ме еси съ нимъ. и не вънидоуть въ землю мою. ниже ты ни²³⁷⁰ они. нь и²³⁷¹ еще пакы сѣмѣ ѿ въведоу въ землю мою, ради исорса²³⁷², и финеса²³⁷³. тако²³⁷⁴ ты²³⁷⁵ не оукорише ею. нь паче похвалише²³⁷⁶. 107. и разгнѣва се гъ гнѣвѣ ѿ ради. о семъ поменуеътъ псаломъники²³⁷⁷. ѿ лица бж҃їа гл҃е²³⁷⁸ сице. ²³⁷⁹ты²³⁸⁰ не познаше поутѣ мое. тако клѣхъ се въ гнѣвѣ моемъ. аще вънидоуть въ покои мои*. и тако прогнѣваше²³⁸¹ бѣ ісѣва. и дастъ [се имъ]²³⁸² неразѣмне. и ходише моучеще се. и блѣде/ѣ. 180r/ще²³⁸³ >въ поустыни<²³⁸⁴ ,мъ, лѣ, дондеже потреби се рѣ ѡнь иже прогнѣваше его. о семъ бо воспоминаеть²³⁸⁵ тѣже ѿломъники гл҃е²³⁸⁶. ²³⁸⁷днь аще гл҃ь его оуслышите, не ожестите²³⁸⁸ сѣцъ вашихъ. тако въ прогнѣваніи²³⁸⁹, по днѣ²³⁹⁰ искоушениѣ въ поустыни. иже искоушише ме ѿцѣи ваши²³⁹¹. искоушише ме и видѣше дѣла моѣ .мъ. лѣ, не вънехъ²³⁹² рѣдоу томъ. и рѣ прѣно блѣдетъ сѣцѣмъ своимъ. ты²³⁹³ же познаше²³⁹⁴ поутѣ мое. тако клѣхъ се въ гнѣвѣ моемъ. аще вънидоуть²³⁹⁵ въ покои мои*. Сею²³⁹⁶ бо [ради клетви]²³⁹⁷. тако прогнѣваше бѣ схѣднѣшии землю. оумрѣше зли²³⁹⁸ злѣ,

²³⁶² побѣдише амалика MSPC 42, MSPC 141; побѣдиша амалика SB III22.

²³⁶³ съвираахѣ MSPC 141; съвираахъ SB III22.

²³⁶⁴ и MSPC 42, MSPC 141, NIM 25, SB III22.

²³⁶⁵ и освѣщати MSPC 42, MSPC 141.

²³⁶⁶ сѣботныи MSPC 42; сѣботныи MSPC 141; сѣботныи SB III22.

²³⁶⁷ егѣпѣтска MSPC 42; егѣпѣска SB III22.

²³⁶⁸ даваемого MSPC 42; даваемого NIM 25.

²³⁶⁹ небеса MSPC 42; небеса SB III22.

²³⁷⁰ ниже MSPC 42, MSPC 141, SB III22.

²³⁷¹ Ø MSPC 42.

²³⁷² іса навіина MSPC 42.

²³⁷³ финеса NIM 25.

²³⁷⁴ The word тако was later corrected into тако.

²³⁷⁵ ты SB III22.

²³⁷⁶ хвалише MSPC 42; хвалише NIM 25.

²³⁷⁷ ѿломъники MSPC 42; ѿломъники MSPC 141; ѿломъни SB III22.

²³⁷⁸ гл҃еть MSPC 42; гл҃еть MSPC 141; гл҃еть SB III22.

²³⁷⁹ —* Ps 95(94):10–11.

²³⁸⁰ ты MSPC 42; ты MSPC 141.

²³⁸¹ прѣгнѣваше MSPC 42.

²³⁸² имъ се MSPC 141; имъ сѣ SB III22.

²³⁸³ блѣдише MSPC 141; блѣдиша SB III22.

²³⁸⁴ NIM 25; въ поустыни MSPC 42, MSPC 141; въ поустыни SB III22.

²³⁸⁵ воспоминаеть MSPC 42; воспоминаеть MSPC 141; воспоминае SB III22.

²³⁸⁶ Ø MSPC 42.

²³⁸⁷ —* Ps 95(94):7–11.

²³⁸⁸ ожестити SB III22.

²³⁸⁹ прогнѣваніи MSPC 141; гнѣваніи SB III22.

²³⁹⁰ днѣ MSPC 42, SB III22.

²³⁹¹ вимъ (!) MSPC 42.

²³⁹² вънѣ (!) SB III22.

²³⁹³ ты MSPC 42, NIM 25, SB III22; ты MSPC 141.

²³⁹⁴ не познаше (!) NIM 25; знаша SB III22.

²³⁹⁵ вънидѣ (!) SB III22.

²³⁹⁶ сие MSPC 141; сѣа SB III22.

²³⁹⁷ клетвы ради MSPC 42.

²³⁹⁸ злии MSPC 141.

шестѣ²³⁹⁹ тисоушь мѡжїи²⁴⁰⁰ кромѣ жень и дѣтеи. тѣмъ же и ѡ семь абїе
вспоминае²⁴⁰¹ пѣснопѣвѣць гл҃ю. ²⁴⁰²и ѡблазні є по непрѣходнѣ а не по поути*:
/f. 180v/

108. ѡ искоушени ѡзановѣ²⁴⁰³ Кывотъ же стѣ²⁴⁰⁴, имоуше²⁴⁰⁵ въ себѣ скри-
жали завѣта. дондоше²⁴⁰⁶ такоже прѣже рѣхѡмь. ненаоучени²⁴⁰⁷ юнци, на нѣкое
мѣсто. запет²⁴⁰⁸ се єдинъ юнецъ ѡ двою, и пришь ѡзанъ положи роукоу²⁴⁰⁹ свою по
парьмь. і абїе нсьше роука ѣ. и искоушень бы за подръжанїе²⁴¹⁰ свое. стѣ²⁴¹¹ оубо
кы²⁴¹² воть. иже вьноутръ себе имѣе стѣа. никтоже смѣаше прикосноути се. тѣчїю
єрен²⁷¹³ єдины²⁴¹⁴. и левите²⁴¹⁵. слоужахоу²⁴¹⁶ телѣцѣмь. и всѣмь иже въ кывотѣ.
ѡзанъ же ниже сѣченикъ бѣше, ни левитъ. дрѣзною²⁴¹⁷ семоу²⁴¹⁷ чистомоу прикоснѣти
се. сего ради [бжїемь гнѣвомь]²⁴¹⁸ искоушень²⁴¹⁹ бы. и наказани быше вси єго
ради. [не продръзати нечисти²⁴²⁰]²⁴²¹ не [прикосновати се]²⁴²² бжтвнымь²⁴²³. им
же и кри/f. 181r/тѣскыи²⁴²⁴ прѣмоудри²⁴²⁵ начелъныкъ аѡреа. въспѣвае²⁴²⁶ писани-
емь тако рѣ. ²⁴²⁷Кывотъ такоже [ношаше се]²⁴²⁸ на колесници. ѡзанъ ѡнъ²⁴²⁹. тогда
запнъшоу се²⁴³⁰ юнцоу, тѣчию прикосноу се бжїемь гнѣвомь²⁴³¹ искоуси се*. сирѣ въ
прираженїе пльскаго²⁴³¹ въсхожениа²⁴³², приразывъ²⁴³³ се. запет се юнецъ. ѡн же по-

²³⁹⁹ ѣ MSPC 42, MSPC 141, SB III22.

²⁴⁰⁰ мѡжен MSPC 141; моужен NIM 25; мжжен SB III22.

²⁴⁰¹ въспомнѣнѣтъ MSPC 42, MSPC 141; въспо-
мѣноуєтъ NIM 25; въспомѣноуѣ SB III22.

²⁴⁰² —* Ps 107(106):40.

²⁴⁰³ The chapter is based on 2 Sam 6:3–7. The
text ends abruptly in MSPC 141 (f. 91v).

²⁴⁰⁴ стѣи NIM 25; стѣа SB III22.

²⁴⁰⁵ имѣщи MSPC 42; имоущи NIM 25; имѣщи
SB III22.

²⁴⁰⁶ дондеже (!) MSPC 42.

²⁴⁰⁷ ненаоучени NIM 25.

²⁴⁰⁸ и запет MSPC 42; и запетъ NIM 25; и за-
пат SB III22.

²⁴⁰⁹ рѣка SB III22.

²⁴¹⁰ продръзанїе MSPC 42; продръзанїе SB III22.

²⁴¹¹ стѣи MSPC 42, NIM 25, SB III22.

²⁴¹² In Rum. 42 hereon the contents is pre-
served (f. 308r).

²⁴¹³ єрен Rum. 42.

²⁴¹⁴ єдинъ MSPC 42.

²⁴¹⁵ лѣвїти MSPC 42; лѣвїте Rum. 42.

²⁴¹⁶ слоужахъ Rum. 42.

²⁴¹⁷ себѣ MSPC 42.

²⁴¹⁸ гнѣвомъ бжїемь SB III22, Rum. 42.

²⁴¹⁹ искоушенъ NIM 25.

²⁴²⁰ нечисти NIM 25.

²⁴²¹ Ø MSPC 42.

²⁴²² прикасати се MSPC 42; прикасати SB III22;
прикасати сѣ Rum. 42.

²⁴²³ бжтвныи MSPC 42; бжѣтвныими NIM
25.

²⁴²⁴ крытскы MSPC 42; крїскы SB III22, Rum. 42.

²⁴²⁵ прѣмоудри NIM 25; прѣмудры SB III22,
Rum. 42.

²⁴²⁶ въспѣваетъ MSPC 42, Rum. 42; въспѣваѣ
SB III22.

²⁴²⁷ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of
Penance* (cf. PG 97, 1369B).

²⁴²⁸ ношаше се NIM 25; ношашѣ SB III22,
Rum. 42.

²⁴²⁹ Ø MSPC 42.

²⁴³⁰ Ø SB III22.

²⁴³¹ пльскаго MSPC 42, NIM 25; плькскѣ SB
III22; плькскаго Rum. 42.

²⁴³² проихоженїа MSPC 42.

²⁴³³ проразив MSPC 42.

могъ²⁴³⁴ роукою жеглоу²⁴³⁵ (!), въсхотѣ²⁴³⁶ паче помощи юнцоу. [бѣ же закон'ное]²⁴³⁷ повелѣнїе хотѣ ѿмыстити. сътвори оудръжати се роуцѣ его. да не наоучет²⁴³⁸ се дроузын²⁴³⁹ дрѣзати на всезаем²⁴⁴⁰ и²⁴⁴¹ бжтв'ное. нѣ паче почитати. и не-прѣбиднѣ съ симъ прилежати.

109. [ѡ ман'нѣ дѣжвѣн']²⁴⁴², ѡскоуд'ни же пишоу, такоже въ поустини прѣвѣвахоу²⁴⁴³. помолѣ се боу мѡуѣси, и ѡдѣжи имѣ ман'ноу съ нѣсе²⁴⁴⁴. и на всакъ днѣ²⁴⁴⁵, /f. 181v/ въ чѡ оутрѣныи събирающе се²⁴⁴⁶, и смѣшающе²⁴⁴⁷ вареше гадѣхоу. и бѣше²⁴⁴⁸ имѣ²⁴⁴⁹ пища²⁴⁵⁰ ман'на²⁴⁵¹. егда бѣхоу въ поустѣ мѣстѣ. нѣ и въ въсь езычскоу²⁴⁵² егда въхождахоу²⁴⁵³. ман'на бѣше пища имѣ, непрѣстан'но. тако да не вск'врьнет²⁴⁵⁴ се въ пищахъ езычскихъ²⁴⁵⁵. и бѣше²⁴⁵⁶ проходеше ѿ страны въ страну²⁴⁵⁷. и силоу езыкѡ съкроушающе, и страны²⁴⁵⁸ плѣнѣюще. и в'соу²⁴⁵⁹ крѣпость и погѣбляюще. и [въси и]²⁴⁶⁰ погѣдающе:

110. ѡ црѣ моавит'скѡ, валаацѣ²⁴⁶⁰. слышав²⁴⁶¹ же валаакъ црѣ, моавит'ским²⁴⁶² крѣпость сихъ. и оубога се встрепета. и ѡпаде срѣце его. и бѣше въ мнѡзѣ печали ѡ семь. слышав²⁴⁶³ же иѡавъ ѡ езыцѣ семь нюденицѣ. тако велика бѣ имоути. мо-жет²⁴⁶⁴ бо бѣ и²⁴⁶⁵ мѡре раздѣлити, и и/ф. 182r/сточити воды. и рѣкы прѣсоушити. и прѣставити горы. и съкроушити црѣ²⁴⁶⁵. и влкамъ и²⁴⁶⁶ сил'нимъ вые. и²⁴⁶⁷ бѣ си-

²⁴³⁴ помогъ MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

²⁴³⁵ жеглоу MSPC 42, SB III22; жеглоу NIM 25, Rum. 42.

²⁴³⁶ The word въсхотѣ was later corrected into въсхотѣ.

²⁴³⁷ бжезаконѣ MSPC 42.

²⁴³⁸ наоучют²⁴³⁸ NIM 25.

²⁴³⁹ дроузы MSPC 42.

²⁴⁴⁰ нѣ. всезаемѣ (!) MSPC 42; нѣ. всезае-мѣ NIM 25; всезаемѣ SB III22; всезаемѣ Rum. 42.

²⁴⁴¹ Ø MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

²⁴⁴² Περί τοῦ μάννα, PGr, p. 249. The chapter is based on Exod 16:1–4, Num 11:1–9.

²⁴⁴³ прѣвѣвахоу NIM 25; прѣвѣвахъ SB III22.

²⁴⁴⁴ нѣсе MSPC 42.

²⁴⁴⁵ днѣ MSPC 42.

²⁴⁴⁶ Ø MSPC 42.

²⁴⁴⁷ смѣшающе се MSPC 42.

²⁴⁴⁸ бывше later corrected into выше Rum. 42.

²⁴⁴⁹ Ø SB III22;

²⁴⁵⁰ пища SB III22, Rum. 42.

²⁴⁵¹ манна Rum. 42.

²⁴⁵² езычскоу MSPC 42; азычскъ SB III22, Rum. 42.

²⁴⁵³ хѡждахоу MSPC 42.

²⁴⁵⁴ юзычскы NIM 25; азычскы SB III22, Rum. 42.

²⁴⁵⁵ бѣхѡ MSPC 42; бѣхъ SB III22, Rum. 42.

²⁴⁵⁶ страны SB III22, Rum. 42.

²⁴⁵⁷ страни и MSPC 42; странныхъ NIM 25; странный Rum. 42.

²⁴⁵⁸ вѣсѣ SB III22, Rum. 42.

²⁴⁵⁹ въси MSPC 42.

²⁴⁶⁰ валаацѣ MSPC 42. The chapter is based on Num 22:1–6 (110); Num 22:5–20 (111–113), Num 23 (114); Num 24:5–7.17, Num 22:21–35 (115).

²⁴⁶¹ слыша NIM 25.

²⁴⁶² моавит'скы MSPC 42.

²⁴⁶³ Περί τοῦ Μωάβ [Περί Βαλαάμ τοῦ μάγου], PGr, p. 250; сказанїе о валаамѣ волхвѣ, PH I, p. 98.

²⁴⁶⁴ и MSPC 42.

²⁴⁶⁵ црѣ MSPC 42.

²⁴⁶⁶ Ø MSPC 42.

²⁴⁶⁷ Ø MSPC 42.

лаамъ, бѣ творен прѣславнаа. и балакъ црѣ моавитскы²⁴⁶⁸. бѣше въ плачи и страсѣ. растааше бо се, вѣкы и зѣлау. молааше²⁴⁶⁹ же²⁴⁷⁰ црѣ балакъ²⁴⁷¹, влѣхва²⁴⁷² балаама, прити²⁴⁷³ въ помощь емоу. 111. Съ же балаамъ бѣше ѿ рода исавова. роди бо исавъ рагоуила. рагоуилъ же роди фарроу²⁴⁷⁴. фарра²⁴⁷⁵ же роди іова²⁴⁷⁶. іовъ²⁴⁷⁷ же²⁴⁷⁸ саллоу. салла же роди, ниреа. нирен же роди адима. адимъ же бѣ бесчедньн. и поиде^к боу^к своемуу вилоу. и²⁴⁷⁹ помолн се рекъ. тако аще рождоу отроче. да вдамы²⁴⁸⁰ (!) е²⁴⁸¹ въ слоужбѣ тееѣ. авие²⁴⁸² зачетъ жена адимова. и роди сѣна моужьскы²⁴⁸³ поль. и наре^к ние емоу балаамъ. ре/ф. 182v/к^кше тако ѿ вила роужьша се. бывше же²⁴⁸⁴ емоу четириемъ²⁴⁸⁵ лѣтомъ. дастъ его адимъ ѿць его слоужити вилоу. [и оуче юго]²⁴⁸⁶ влѣхованію. и чародѣаніемъ. >се бо бѣ емоу тыщаніе перскаа изьсчити разумъ хитростѣ и чародѣаніемъ.²⁴⁸⁷ и влѣхованіемъ имѣхъ. ничто же ино бѣ тыщаніе тѣмъ. тычию звѣзочьтиє. и влѣхованіа начинаніе²⁴⁸⁸. и балаамъ прѣоуспѣвааше²⁴⁸⁹, въ всѣ чародѣискы^к хитростѣхъ. звѣзочьтиемъ²⁴⁹¹. и²⁴⁹² влѣхованію [наоучивъ се. и толикъ бы чародѣанію]²⁴⁹³ дѣлатель, тако²⁴⁹⁴ егже аще блвлаше²⁴⁹⁵ спѣаше се емоу. и егже аще кльнѣше [спѣаше се]²⁴⁹⁶ емоу. 112. сего бо²⁴⁹⁷ вѣдѣ²⁴⁹⁸ балаакъ црѣ моавитскы²⁴⁹⁹, дѣиствоюуща влѣшевскаа²⁵⁰⁰. и даръ великъ имоуща. посла молитвъныкы къ нѣмоу. тако да пришъ кльнеть бѣ ісѣева. видѣвъ же балаа^к влѣхъвъ²⁵⁰¹. молитвъныкы ва/ф. 183r/лаака²⁵⁰² цра моавитскааго²⁵⁰³. съ дари пришъша²⁵⁰⁴ къ нѣмоу. и ре^к имъ что пришли есте къ мнѣ. ѿ дални²⁵⁰⁵ стране²⁵⁰⁶

²⁴⁶⁸ моавитскыи NIM 25.

²⁴⁶⁹ молааше NIM 25.

²⁴⁷⁰ же се MSPC 42.

²⁴⁷¹ балаакъ MSPC 42, NIM 25.

²⁴⁷² влѣхъвъ NIM 25.

²⁴⁷³ прити MSPC 42; прити NIM 25.

²⁴⁷⁴ тарроу MSPC 42.

²⁴⁷⁵ тарра MSPC 42.

²⁴⁷⁶ іовава MSPC 42; іовава NIM 25.

²⁴⁷⁷ іовав MSPC 42; іовавъ NIM 25.

²⁴⁷⁸ же роди MSPC 42.

²⁴⁷⁹ Ø MSPC 42.

²⁴⁸⁰ ѿданъ MSPC 42.

²⁴⁸¹ се MSPC 42.

²⁴⁸² и авіе MSPC 42; и авіе NIM 25.

²⁴⁸³ моужьскыи NIM 25.

²⁴⁸⁴ Ø MSPC 42.

²⁴⁸⁵ дъ мь MSPC 42.

²⁴⁸⁶ сче се MSPC 42; оуче се NIM 25.

²⁴⁸⁷ MSPC 42, f. 90v3–5; се бо бѣ юмоу тыщаніе, перскаа изьсчити. разумъ хитростемъ и чародѣаніемъ NIM 25.

²⁴⁸⁸ начинаніа MSPC 42.

²⁴⁸⁹ прѣспѣвааше MSPC 42.

²⁴⁹⁰ чародѣискыхъ NIM 25.

²⁴⁹¹ звѣзочьтіе MSPC 42.

²⁴⁹² Ø MSPC 42, NIM 25.

²⁴⁹³ Ø MSPC 42.

²⁴⁹⁴ Ø MSPC 42.

²⁴⁹⁵ блвлааше NIM 25.

²⁴⁹⁶ не спѣаше MSPC 42; не спѣаше се NIM

25.

²⁴⁹⁷ Ø MSPC 42.

²⁴⁹⁸ видѣ MSPC 42.

²⁴⁹⁹ моавитскыи NIM 25.

²⁵⁰⁰ влѣшевскаа MSPC 42.

²⁵⁰¹ влѣхва MSPC 42.

²⁵⁰² балака MSPC 42.

²⁵⁰³ моавитскааго NIM 25.

²⁵⁰⁴ пришъше MSPC 42, NIM 25.

²⁵⁰⁵ далныи MSPC 42.

²⁵⁰⁶ страни MSPC 42; стране later corrected into страни NIM 25.

и люди инихъ²⁵⁰⁷. и дроугааго²⁵⁰⁸ языка соущи. оны же ѿвѣщаавъше²⁵⁰⁹, рѣше. валаакъ црѣ моавитъскы²⁵¹⁰ посла ни к тебѣ. ѿнѣ же рече, и²⁵¹¹ каа вина ѣ еже приидос-те. еда велъмоужи²⁵¹² его и силъни [свѣщааше]²⁵¹³ встати на него. или ѿ црѣтва своего погоубы что. оны же ѿвѣщаавъше²⁵¹⁴ и рѣше, ни. нь оувѣдѣхомъ тако языкъ сильны изыде ѿ егѣпта, имоущи бѣ силънаа²⁵¹⁵. крѣпкаа²⁵¹⁶ же и непрѣложна²⁵¹⁷. творещи велиа, [и страшна,]²⁵¹⁸ и прѣславънаа²⁵¹⁹ чоудеса. имже нѣ числа. егѣпта бо десетъ²⁵²⁰ мнѣ названи оуазви. морѣ раздѣли, и проведе ѿ. амалика тѣмъ мнѣжство имоуща погѣби. [филистимель потрѣби].²⁵²¹ и /f. 183v/ просто рещи вѣса елика аще рекоу творить бѣ ѿ. и се приидоше даже до насъ. и хотеть странау нашоу погоубити²⁵²². и посла ни црѣ нашъ молеше те. тако да придеши²⁵²³ помози намъ. да некако повѣждены бывше погубнемъ. имаши бо дръзновеніе къ богомъ. и поспѣшають²⁵²⁴ ти въ вѣмъ иже аще хоцеши. и нѣ иже противитъ се тебѣ. нь иже бѣвнь ѣ ѿ тебе, бывають бѣвнь. и его же аще прокльнеши [ѿ проклетъ]²⁵²⁴. ²⁵²⁵Его ради молими те тако да пришь²⁵²⁶ поможеши²⁵²⁷ намъ. 113. и балаа²⁵²⁸ же слышавъ²⁵²⁹ глѣ²⁵³⁰ сие. таже >и²⁵³¹ видѣвъ дары. рѣ къ нимъ. да помолю се богоу моему вилоу. да аще рѣтѣ²⁵³² мы понти да пондоу. аще²⁵³³ не рѣтѣ²⁵³⁴ ми не пондоу. и видѣвъ въ книгахъ²⁵³² свой вльшевъскыи²⁵³³. не²⁵³⁴ бѣ²⁵³⁵ емоу слова тако да поидеть. и рѣ балаамъ къ отро²⁵³⁶ /f. 184r/ кому црѣ балаа²⁵³⁵, не могу понти. понеже не повелѣвають²⁵³⁶ ми книги²⁵³⁶ мое. и отидоше моужио бездѣлѣни къ цроу балаакоу. и сказа-ше моу²⁵³⁷ (!) бесѣди вльхѣва балаана²⁵³⁸. вскрѣвѣ²⁵³⁹ црѣ моавитъскы. и вѣше тѣснота моавитѣнѣ²⁵⁴⁰. и скръбъ велиа. и страхъ неоутѣшимъ²⁵⁴¹. и пакы посла црѣ балаакъ²⁵⁴² молитьвѣнны, да оумолеть балаана вльхѣва. тако да пришь прокльнеть

2507 инѣ NIM 25.

2508 дроугаго MSPC 42.

2509 ѿвѣщааше MSPC 42; ѿвѣщавъше NIM 25.

2510 моавитъскыи NIM 25.

2511 Ø MSPC 42.

2512 велъможи MSPC 42.

2513 свѣщааше MSPC 42; свѣщааше NIM 25.

2514 ѿвѣщааше MSPC 42; ѿвѣщавъше NIM 25.

2515 сильна NIM 25.

2516 крѣпка MSPC 42, NIM 25.

2517 непрѣложнаа MSPC 42; непрѣложна (!) NIM 25.

2518 Ø MSPC 42.

2519 прѣславна MSPC 42.

2520 десѣтили MSPC 42; десѣтили NIM 25.

2521 Ø MSPC 42.

2522 погѣбитъ MSPC 42.

2523 прїидеши MSPC 42; приидеши NIM 25.

2524 прокльнеть ѣ MSPC 42.

2525 ѿ балаамѣ, PH I, p. 10.

2526 прїидеши MSPC 42.

2527 и поможеши MSPC 42.

2528 балаам MSPC 42; балаамъ NIM 25.

2529 Ø MSPC 42.

2530 глѣ MSPC 42.

2531 MSPC 42, NIM 25.

2532 книгахъ (!) NIM 25.

2533 вльшевъскыи MSPC 42.

2534 и нѣ MSPC 42.

2535 балаака NIM 25.

2536 кныгоу NIM 25.

2537 емоу MSPC 42; емоу NIM 25.

2538 балаама MSPC 42, NIM 25.

2539 и вскрѣвѣ MSPC 42, NIM 25.

2540 The word моавитѣнѣ was later corrected into моавитѣнѣ.

2541 неутѣшили MSPC 42.

2542 балакъ MSPC 42.

люди іслюви. балаамъ же паки видѣвъ вальшевскыѣ²⁵⁴³ свое книги. не²⁵⁴⁴ верѣташе²⁵⁴⁵ понти. и паки възвратише се бездѣлни, посланни ѿ цѣра. люѣ же гни прии-
доше, въ страноу мававитскоу²⁵⁴⁶. и не можахоу мававитѣне²⁵⁴⁷ противити се имъ.
ны ѡбоиаше се ѿ лица іслюва²⁵⁴⁸. и паки посла балаама²⁵⁴⁹ цѣръ мававитскы²⁵⁵⁰ ве-
льмоу²⁵⁵¹же свое /f. 184v/ съ писаниемъ. и съ дари²⁵⁵² мнѡгыми къ балааму влхвѣ
(!). ѡбѣщавае²⁵⁵³ се²⁵⁵⁴ емоу дати²⁵⁵⁵ полъ цѣрквиа своего. ѡслѣпле²⁵⁵⁶нъ же бивъ²⁵⁵⁷
дари²⁵⁵⁷ балаамъ. понде съ ними. и въшъ²⁵⁵⁸ на гороу. видѣ плькъ сновъ іслювъ.
и пожрѣвъ юнцѣ, и телцѣ. и ѡвну²⁵⁵⁹. и вса сътвори въ вальшевскаа²⁵⁶⁰ своа дѣла.
114. и ставъ на камени. и²⁵⁶¹ ѡверъзе оуста своа клети люди іслювы. и начеть
весеѣдовати. и таже не хотѣше²⁵⁶² глаше²⁵⁶³ (!). и въ мѣсто клетвы блвеніе тѣмъ
глаше²⁵⁶⁴. и паки се дваши и триши сътвори. не можа²⁵⁶⁵ше реци таже хотѣше. и²⁵⁶⁶
ѡскрѣбѣше же цѣрви члѣци ѡ семь. паки приведоше емѣ ѡвни. юнцѣ²⁵⁶⁷, и телцѣ.
и паки пожрѣтъ оусрѣднѣ²⁵⁶⁸. начеть²⁵⁶⁹ глади тако да проклянетъ люди гниѣ.
и въсприетъ приче²⁵⁷⁰ свое ре²⁵⁷¹. ²⁵⁷²такѡ доври²⁵⁷³ доми твои іакѡве. и скыниѣ твоѣ
іслю. и²⁵⁷⁴ тако са/f. 185r/ довиѣ при рѣкахъ. и²⁵⁷⁵ тако сѣны юже въдрѣзы гѣ. и²⁵⁷⁶
такѡ кедрѣ²⁵⁷⁷ при водахъ. въсиае²⁵⁷⁸ звѣзда ѿ іа,кѡва (!). и въстанеть члѣкъ
ѿ іеросалима. и съкрѣшитъ²⁵⁷⁹ кнезе мававитскыѣ. и плѣнитъ въсе сны ситови²⁵⁷⁹.
и воудеть едомъ наслѣдїе исавъ²⁵⁸⁰ врагъ его. и²⁵⁸¹ ісль сътвори крѣпость*. и сиа
глюцоу балааму влхвѣ. начеше плакати члѣци цѣра мававитскааго²⁵⁸². глюциѣ

2543 вальшѣскыѣ MSPC 42.

2544 и не MSPC 42.

2545 верѣтааше NIM 25.

2546 мававитскѣ MSPC 42.

2547 The word мававитѣне was later corrected into мававитѣне.

2548 иісрѣва (!) NIM 25.

2549 Ø MSPC 42.

2550 мававитскыи NIM 25.

2551 велѣможи MSPC 42.

2552 дарѣни MSPC 42.

2553 ѡбѣщаваъ MSPC 42.

2554 Ø MSPC 42.

2555 до MSPC 42.

2556 бы MSPC 42.

2557 дарѣни мнѡвѣми MSPC 42; дары NIM 25.

2558 възшъ MSPC 42.

2559 ѡвни MSPC 42; ѡвны NIM 25.

2560 вальшѣскаа MSPC 42.

2561 Ø MSPC 42.

2562 The word хотѣше was later corrected into хотѣше.

2563 глади MSPC 42.

2564 глааше NIM 25.

2565 можааше NIM 25.

2566 Ø MSPC 42, NIM 25.

2567 и юнцѣ MSPC 42; и юнцѣ NIM 25.

2568 оусрѣднеѣ MSPC 42.

2569 и начеть MSPC 42.

2570 притче MSPC 42.

2571 и ре MSPC 42.

2572 – * Num 24:17–18.

2573 доври MSPC 42.

2574 Ø MSPC 42.

2575 Ø MSPC 42.

2576 Ø MSPC 42.

2577 кедрѣ MSPC 42.

2578 съкрѣшивъ MSPC 42.

2579 сифовы NIM 25.

2580 и исавъ MSPC 42.

2581 Ø MSPC 42.

2582 мававитскааго NIM 25.

баламоу²⁵⁸³ что се твориши²⁵⁸⁴ намъ. приведохми^х те тако да тѣ²⁵⁸⁵ прокльнеши²⁵⁸⁶.
 на же да блвиши. и ты нѣкаа и²⁵⁸⁷ дроугаа сътворишь юси. тѣхъ оубо блви²⁵⁸⁸ на
 же проклетъ. балаамъ же рѣ каа²⁵⁸⁹ соуть іаже глахъ. вныи²⁵⁹⁰ же показаше²⁵⁹¹ емоу
 написанїа сїа²⁵⁹². и видѣвъ сїа разгнѣва²⁵⁹³ се на себе. >и²⁵⁹⁴ въсѣдъ²⁵⁹⁵ на
 вела своего втиде²⁵⁹⁶ въспеть. тако да вид²⁵⁹⁷ (!) /f. 185v/ вльшевскыи свою кни-
 гы. и дроугаа²⁵⁹⁸ сътворити²⁵⁹⁹ чародѣїаниа на оуде. 115. идоуцоу²⁶⁰⁰ же емоу.
 и въшьшоу²⁶⁰¹ въ оулице²⁶⁰² виноградыскыи. и се аггль гнь ста на поути. и вель
 оубо видѣше²⁶⁰³ аггла. балаамъ²⁶⁰⁴ же не видѣше. и видѣвши вель аггла оубога се.
 и не можаше²⁶⁰⁵ понти напроѣ, балаамъ же быаше вела. вни же възбранїемъ
 ѿ аггла. приразивъ се²⁶⁰⁶ къ зидѣ²⁶⁰⁷, и ськроуши ногоу балаамѣ²⁶⁰⁸. балаамъ же на-
 четъ быти вела велѣни. манїемъ²⁶⁰⁹ же бжїемъ. прогла вель гласѣ члвчскыи,
 глѹще²⁶¹⁰. члвче что ме вїеши. ѿвѣща же²⁶¹¹ емоу вала²⁶¹² зане ськроуши еси
 ногоу мою. и рѣ къ нїемоу вель, не видиши²⁶¹³ ли аггла бжїа стоеща, и не ве-
 тавлаетъ мѣ понти. тогда ѿврьзостѣ²⁶¹⁴ се вчи балаамоу. и видѣ²⁶¹⁵ аггла бжїа.
 /f. 186r/ и пады на землю поклони се емоу. и рѣ емоу кто ты еси гни. аггл же²⁶¹⁶ рѣ
 къ нїемоу. азъ есѣ аггль га ба. и²⁶¹⁷ прїидохъ вблнчїти те зане дрзноюль еси.
 вчародѣїати люди гни. и клети ихъ. нїа оубо прѣстани ѿ сего, да не оумреши.
 и рѣ балаамъ къ агглоу. не вѣдѣ се сътворишь²⁶¹⁸ гни и прости ми. и втиде ѿ нїего
 аггль. балаамъ же принде въспеть. 116. ѿ сїа же писанїе²⁶¹⁹ въспоменуѣтъ²⁶²⁰

2583 балаамоу MSPC 42, NIM 25.

2584 сътвориши MSPC 42.

2585 Ø MSPC 42.

2586 прокльнеши ѿ MSPC 42.

2587 Ø MSPC 42.

2588 блвиши MSPC 42.

2589 и каа MSPC 42; и каа NIM 25.

2590 вни MSPC 42, NIM 25.

2591 показаше MSPC 42.

2592 Ø MSPC 42.

2593 разгнѣва MSPC 42.

2594 MSPC 42, NIM 25.

2595 въсѣдъ (!) MSPC 42.

2596 и ѿнде MSPC 42.

2597 видѣтъ MSPC 42; вѣтъ NIM 25.

2598 дроуга MSPC 42.

2599 сътворитъ MSPC 42.

2600 идоуцоу (!) MSPC 42.

2601 въшь MSPC 42.

2602 оулицѣ later corrected into оулицѣ NIM 25.

2603 видѣвши MSPC 42.

2604 вала MSPC 42.

2605 можаше NIM 25.

2606 сего MSPC 42.

2607 зѣдѣ MSPC 42;

2608 балаамовоу NIM 25.

2609 маанїемъ NIM 25.

2610 глѣци MSPC 42; глѣци NIM 25.

2611 Ø MSPC 42.

2612 балаамъ NIM 25.

2613 видѣ MSPC 42.

2614 ѿврьзоста MSPC 42.

2615 The word видѣ was later corrected into видѣ.

2616 же гни MSPC 42, NIM 25.

2617 Ø MSPC 42.

2618 сътворишь (!) NIM 25.

2619 Ø MSPC 42.

2620 въспоминаетъ MSPC 42; въспоминаетъ NIM 25.

нѣкто прѣмоудръ²⁶²¹. съписоуе²⁶²² великаго²⁶²³ начелныка миѡхила. быв^аша²⁶²⁴ чоудеса. въ съборнѣмъ канонѣ. чьстныи беспльт^ннихъ²⁶²⁵ силъ. ²⁶²⁶не вѣроующоу²⁶²⁷ дрѣвле вльх^воу балаамоу. бж^жственымъ²⁶²⁸ и неизрѣ^ннымъ чюдесемъ. на поути агг^ль вслоу павль²⁶²⁹ се. страш^нѣ величи его. и словесноу²⁶³⁰ животноу показа /f. 186v/ ю^ственнаго познаниа еже²⁶³¹ реци емоу²⁶³² вьсиають звѣзда ѿ иакова. и вьстанеть чл^къ ѿ ер^лма. и съкроушитъ кнезе моавит^скыи*. Она словеса съписав^ше пер^сци²⁶³³ ѡтроци, звѣз^дочьт^ци²⁶³⁴. вѣдоуще тако вльх^въ не лъжеть. и вѣхоу чающе [звѣз^ди сианиемъ]²⁶³⁵. съматрающе вьсегда на коеж^о врѣме, когда павит^с се звѣз^да. егда же видѣше звѣз^доу, въ врѣмѣ рождѣства х^иа б^а нашего. тогда поменуше вльх^ва²⁶³⁶ балаама, слово и прорчѣство тако ц^рь велен ѿ юден^с²⁶³⁷ павит^с²⁶³⁸ се хо^шеть. [да е^га]²⁶³⁹ видѣше²⁶⁴⁰ звѣз^доу павльшоу²⁶⁴¹ се. порадоваше се вльх^воу и проркоу слово истин^но быти зрѣще. и тогда посла вльх^вы перскыи²⁶⁴² ц^рь, въ виолемъ²⁶⁴³. къ рождшомоу се плтию х^соу поклонити се ем^ш. се во бл^жен^ныи²⁶⁴⁴ косма²⁶⁴⁵, пѣсно/f. 187r/творць въ канонѣ рождѣства х^ива. поминаю тако р^е: ²⁶⁴⁶Вльх^ва дрѣвле балаамъ словесемъ проповѣдники²⁶⁴⁷. прѣмоудрыи звѣз^доблюстелю радости испльни. звѣзда ѿ иакова вьсиавши бл^ко. езык^ъ начетькъ вьводимом^ъ, приет^ъ же пав^лъ слава силѣ твои^и г^и*. пав^лъ тако се испльни се, вльх^ва²⁶⁴⁸ слово. вьсиавши звѣз^дѣ^к²⁶⁴⁹. и павльшоу се хо^у. и сита быше въ с^и:

117. [еще ѿ балаацѣ.]²⁶⁵⁰ Балак^ъ²⁶⁵¹ же ц^рь такъже р^е се моавит^скыи²⁶⁵², погрѣши вльхованіе. вьложи емоу помысль дѣаволь. тако езыкъ юденскы²⁶⁵³. имоутъ

2621 прѣмудры MSPC 42.

2622 съписоеть MSPC 42.

2623 великаго MSPC 42.

2624 бывша MSPC 42.

2625 беспльтныихъ MSPC 42; беспльтныи NIM 25.

2626 –* St. John of Damascus, *The Second Canon on the Synaxis of Archangel Michael and the Other Bodiless Powers*, Troparion 1 of Ode 5.

2627 вѣроу MSPC 42.

2628 бж^жтвеннымъ MSPC 42.

2629 пави MSPC 42.

2630 словесное показа (!) MSPC 42.

2631 еще MSPC 42.

2632 –* Num 24:17.

2633 перьсци NIM 25.

2634 звѣзды сиание NIM 25.

2635 звѣздосіаніе MSPC 42.

2636 вльх^ва later corrected into вльх^въ NIM 25.

2637 иудеи NIM 25.

2638 павити MSPC 42.

2639 тогда MSPC 42.

2640 видѣше MSPC 42.

2641 павльш MSPC 42.

2642 перскыи MSPC 42.

2643 вѣолѣмъ MSPC 42.

2644 бл^жни MSPC 42.

2645 косма MSPC 42.

2646 –* St. Cosmas of Maiuma, *Canon on the Nativity of Christ*, Troparion 2 of Ode 4 (cf. Lovjagin 1861, p. 5).

2647 проповѣдники MSPC 42.

2648 вльх^въ NIM 25.

2649 звѣз^да NIM 25.

2650 Ø SB III22, Rum. 42 (the text continues the previous chapter). The chapter is based on Num 25:1–3.8–9 (117); Num 26:5–9 (118).

2651 Балак MSPC 42, SB III22, Rum. 42.

2652 моавитскы MSPC 42.

2653 иудейскыи SB III22, Rum. 42.

бѣ сил'на. бѣ страш'на. бѣ ненавидѣща неправдѣ. и сътвори wskверьнити се
>имѣ<²⁶⁵⁴. [и wskверьнив'ше се]²⁶⁵⁵. възненавидѣни²⁶⁵⁶ боудоу²⁶⁵⁷ть бѣгомъ своимъ.
и²⁶⁵⁷ тогда нападоу на нихъ, и побѣждоу²⁶⁵⁸ ихъ. и сътвори валакъ²⁶⁵⁹ цѣрь /f. 187v/
моавит'скы²⁶⁶⁰. сѣни прѣ ними, идеже хотѣхоу²⁶⁶¹ мимоходити пѣтемъ рат'ници
иудейсци²⁶⁶². и²⁶⁶³ посади въ сѣнехъ жены красни видѣниемъ. и поставы трапезы,
и месо. и вино. и идола вилова²⁶⁶⁴. и²⁶⁶⁵ прѣ ними въ сѣны. и пришѣше рат'ници иу-
деис'ци²⁶⁶⁶. и wobp'ктоше ихъ по сѣн'мы. и вынидоше къ нимъ. и падоше ѿ жрѣвъ²⁶⁶⁷
ихъ. и пише выно. и поклонише се вылоу. рек'ше кроноу. тако бо тлькоуѣт' се виль.
егоже елини²⁶⁶⁸ глѣють²⁶⁶⁹ кроны. и быше и²⁶⁷⁰ съ женамы. и разгнѣва се гѣ на
ни²⁶⁷¹. и ѿврати лице свое ѿ нихъ. и припад'ше моавит'кне. >и<²⁶⁷² wobp'ктоше ихъ
питани²⁶⁷³ [въ сѣнехъ]²⁶⁷⁴, и съсѣкоше ѿ. се во ю еже глѣють пѣвѣць. ²⁶⁷⁵и [скончаше
се]²⁶⁷⁶ въ ел'фегорѣ. и снѣдоше²⁶⁷⁷ жрѣт'воу²⁶⁷⁸ мрѣт'выи^{2679*}. мрѣт'ви во соу²⁶⁸⁰тъ
иже²⁶⁸⁰ ѿ кроны. се и /f. 188r/ пагоуѣт' ²⁶⁸¹быв'ши²⁶⁸² въ иудей²⁶⁸³. 118. посла²⁶⁸⁴
мѡѡси финесѣ²⁶⁸⁵. [и²⁶⁸⁶ видѣти быв'шию. и пришѣ финесѣ²⁶⁸⁷]²⁶⁸⁸ wobp'ктъ²⁶⁸⁹ ю-
деанина блоудѣща съ женою. и нанъзивъ wob'ю²⁶⁹⁰ копнѣмъ. въздвиже²⁶⁹¹ ѿ горѣ.
и [помолит' се]²⁶⁹² не быти емоу въ грѣ. и не вѣмѣни се емоу въ грѣхъ. нѣ [помо-

²⁶⁵⁴ MSPC 42, NIM 25; ѿ SB III22, Rum. 42; Ø MSPC 141.

²⁶⁵⁵ Ø MSPC 42.

²⁶⁵⁶ и възненавидѣни MSPC 42; възненавидѣни NIM 25; възненавидѣни SB III22, Rum. 42.

²⁶⁵⁷ Ø SB III22, Rum. 42.

²⁶⁵⁸ побѣжа (!) Rum. 42.

²⁶⁵⁹ валакъ MSPC 42, NIM 25; валаѧ SB III22, Rum. 42.

²⁶⁶⁰ моавит'скыи MSPC 42, Rum. 42; моав'тскыи SB III22.

²⁶⁶¹ хотѣхѡ MSPC 42; хотѣхѡ SB III22, Rum. 42.

²⁶⁶² иудейс'ци MSPC 42; иудейст'и SB III22, Rum. 42.

²⁶⁶³ и и (!) MSPC 42.

²⁶⁶⁴ вила MSPC 42.

²⁶⁶⁵ Ø MSPC 42, NIM 25, SB III22, Rum. 42.

²⁶⁶⁶ иудейс'ци MSPC 42; иудейст'и SB III22, Rum. 42.

²⁶⁶⁷ жрѣтвы Rum. 42.

²⁶⁶⁸ и елини SB III22, Rum. 42.

²⁶⁶⁹ глѧ SB III22.

²⁶⁷⁰ Ø MSPC 42.

²⁶⁷¹ ни MSPC 42.

²⁶⁷² MSPC 42, SB III22, Rum. 42; Ø NIM 25.

²⁶⁷³ пѣанѣ MSPC 42.

²⁶⁷⁴ вѣт MSPC 42.

²⁶⁷⁵ —* Ps 106(105):28.

²⁶⁷⁶ скончѣше MSPC 42; скончашѧ SB III22.

²⁶⁷⁷ снѣше NIM 25.

²⁶⁷⁸ жрѣтвыи MSPC 42; жрѣтвы SB III22, Rum. 42.

²⁶⁷⁹ мрѣтвыи SB III22, Rum. 42.

²⁶⁸⁰ еже MSPC 42.

²⁶⁸¹ на пагоуѣт MSPC 42.

²⁶⁸² быв'шии MSPC 42.

²⁶⁸³ иудей SB III22; иудей Rum. 42.

²⁶⁸⁴ по посла (!) SB III22.

²⁶⁸⁵ финесѧ NIM 25.

²⁶⁸⁶ Ø MSPC 42, NIM 25.

²⁶⁸⁷ финесѣ NIM 25.

²⁶⁸⁸ Ø SB III22, Rum. 42.

²⁶⁸⁹ и wobp'ктѣ MSPC 42; wobp'ктѣ SB III22, Rum. 42.

²⁶⁹⁰ wob'ю MSPC 42.

²⁶⁹¹ и въздвиже NIM 25; възвиже (!) SB III22, Rum. 42.

²⁶⁹² помѣи се емѡ MSPC 42; помѣи се NIM 25; помѣиешѡ емѡ SB III22; помѣиешѡу емѡу Rum. 42.

лив²⁶⁹³шоу же се] ²⁶⁹³емоу прѣста сѣчь. и п²⁶⁹⁴льмникъ ²⁶⁹⁴въспоминае²⁶⁹⁵ се ²⁶⁹⁶г²⁶⁹⁶лѣть ²⁶⁹⁷.
²⁶⁹⁸Ѹта финеесъ ²⁶⁹⁹и помоли се. и прѣста сѣчь. и в²⁷⁰⁰мѣни се ²⁷⁰⁰емоу въ прав²⁷⁰¹доу въ
р²⁷⁰¹о и р²⁷⁰¹о до вѣка*. и повънегда сътворити финеесоу ²⁷⁰⁰ѡмьщеніе се. оукрѣплю-
ни ²⁷⁰¹быше с²⁷⁰²нове іс²⁷⁰²лѣви, ѡ б²⁷⁰²а выш²⁷⁰²наго. и пог²⁷⁰²оуеише люди ²⁷⁰²м²⁷⁰²оавит²⁷⁰²скыи.
и съсѣ²⁷⁰³коше ²⁷⁰³воин²⁷⁰³ства ихъ. гради ²⁷⁰⁴же и²⁷⁰⁴ попаише. и в²⁷⁰⁴еладаше над²⁷⁰⁴ м²⁷⁰⁴оави-
т²⁷⁰⁵кны ²⁷⁰⁵. и на ²⁷⁰⁶странѣ ²⁷⁰⁶ѣдом²⁷⁰⁶скою ²⁷⁰⁷. и с²⁷⁰⁷в²⁷⁰⁷ръши се ²⁷⁰⁷р²⁷⁰⁷ен²⁷⁰⁷ное /f. 188v/ м²⁷⁰⁷оу²⁷⁰⁷сеѡ.
Тогда [потышаше се] ²⁷⁰⁸в²⁷⁰⁸л²⁷⁰⁸кы ²⁷⁰⁹ѣдом²⁷⁰⁹скыи ²⁷⁰⁹, и к²⁷¹⁰нези м²⁷¹⁰оавит²⁷¹⁰сцини ²⁷¹⁰. прие²⁷¹¹тъ ²⁷¹¹
и ²⁷¹²страхъ. расташе се вси жив²⁷¹²оуци въ ханаан²⁷¹²ъ ²⁷¹²:

119. [ѡ истекши²⁷¹³ водѣ ѡ кам²⁷¹⁴ (!) поражен²⁷¹⁵аго ²⁷¹⁶: Ѹгда ²⁷¹⁷поплѣ-
нише стран²⁷¹⁸оу м²⁷¹⁸оавит²⁷¹⁸скою ²⁷¹⁸. и ²⁷¹⁹в²⁷¹⁹звиг²⁷¹⁹ше се ѡтоудѣ ²⁷²⁰, прити ²⁷²¹въ страны
дроугыи. и гредоу²⁷²²цельмъ ²⁷²²имъ. в²⁷²²нидоше въ мѣсто поусто, и без²⁷²²вод²⁷²²но. и не
в²⁷²³ерѣтах²⁷²³оу водоу пити. и начеше негововати на м²⁷²³оу²⁷²³сеа. м²⁷²³оу²⁷²³си же ѡжесточѣ ²⁷²³
с²⁷²⁴р²⁷²⁴цельмъ. зрѣ ихъ р²⁷²⁴ьп²⁷²⁴шоу²⁷²⁴шихъ ²⁷²⁴на н²⁷²⁴его. да такоже [въ роуцѣ свои дръжаше] ²⁷²⁵
ж²⁷²⁵ьз²⁷²⁵ль. оудари ²⁷²⁶въ камень съ г²⁷²⁶нѣвомъ. г²⁷²⁶лѣ сице. ѡкоуд²⁷²⁶оу в²⁷²⁶амъ дан водоу.
ѡ кам²⁷²⁶ене ли сего. и не рѣ блѣнь бѣ. нъ съ г²⁷²⁶нѣвомъ оудари въ камень ж²⁷²⁶ьзломъ.
и раз²⁷²⁷в²⁷²⁷ръзе се. и источи водоу м²⁷²⁷н²⁷²⁷ѡ/f. 189r/гоу. таже ²⁷²⁷видѣв²⁷²⁸ъ ²⁷²⁸м²⁷²⁸оу²⁷²⁸си оужасе
се. >²⁷²⁹и ²⁷²⁹моис²⁷²⁹и оубо г²⁷²⁹нѣваю се оудари въ камень. ж²⁷²⁹ьзль же дѣиство имѣше.
повѣлени²⁷³⁰емъ б²⁷³⁰ж²⁷³⁰и²⁷³⁰емъ. съдѣ²⁷³⁰а ч²⁷³⁰удо. <²⁷³⁰и бѣше видѣти ч²⁷³⁰удо д²⁷³⁰ив²⁷³⁰но. ношаше бо

²⁶⁹³ пом²⁶⁹³лив²⁶⁹³шоу се MSPC 42, NIM 25;
пом²⁶⁹³лив²⁶⁹³шѣ SB III22; пом²⁶⁹³лив²⁶⁹³шоу Rum. 42.

²⁶⁹⁴ п²⁶⁹⁴льм²⁶⁹⁴никъ MSPC 42; п²⁶⁹⁴льм²⁶⁹⁴нѣ SB III22, Rum. 42.

²⁶⁹⁵ въспоминаетъ MSPC 42; въспоминаѣ SB
III22; въспоминаетъ Rum. 42.

²⁶⁹⁶ емоу (!) MSPC 42.

²⁶⁹⁷ г²⁶⁹⁷лѣ MSPC 42; г²⁶⁹⁷л²⁶⁹⁷ SB III22, Rum. 42.

²⁶⁹⁸ —* Ps 106(105):30–31.

²⁶⁹⁹ финеесъ NIM 25.

²⁷⁰⁰ финеесоу NIM 25.

²⁷⁰¹ и оукрѣплени MSPC 42.

²⁷⁰² м²⁷⁰²оу MSPC 42.

²⁷⁰³ съсѣ²⁷⁰³кош²⁷⁰³а и SB III22, Rum. 42.

²⁷⁰⁴ и гради MSPC 42.

²⁷⁰⁵ The word м²⁷⁰⁵оавит²⁷⁰⁵ены was later corrected
into м²⁷⁰⁵оавит²⁷⁰⁵кны.

²⁷⁰⁶ стран²⁷⁰⁶оу MSPC 42.

²⁷⁰⁷ ѣдом²⁷⁰⁷скою MSPC 42; ѣдом²⁷⁰⁷ск²⁷⁰⁷ъ SB III22.

²⁷⁰⁸ потышашѣ MSPC 42.

²⁷⁰⁹ ѣдом²⁷⁰⁹скыи NIM 25.

²⁷¹⁰ м²⁷¹⁰оавит²⁷¹⁰сцини SB III22, Rum. 42.

²⁷¹¹ пріѣты MSPC 42.

²⁷¹² ханаан²⁷¹²ъ MSPC 42.

²⁷¹³ стекшон MSPC 42.

²⁷¹⁴ кам²⁷¹⁴ене MSPC 42.

²⁷¹⁵ проражен²⁷¹⁵аго MSPC 42.

²⁷¹⁶ ѡ проражен²⁷¹⁶и кам²⁷¹⁶ени, PH I, p. 107. The
chapter is based on Num 20:2–11, Num 32:13,
Deut 31:19 (119).

²⁷¹⁷ и²⁷¹⁷ м²⁷¹⁷оу MSPC 42.

²⁷¹⁸ м²⁷¹⁸оавит²⁷¹⁸скоу NIM 25.

²⁷¹⁹ Ѹ MSPC 42, NIM 25.

²⁷²⁰ The word ѡтоудѣ was later corrected into
ѡтоудѣ. ѡтѣдѣ MSPC 42.

²⁷²¹ пріити MSPC 42; прити NIM 25.

²⁷²² гред²⁷²²оу²⁷²²цельмъ MSPC 42.

²⁷²³ ѡжесточѣ NIM 25.

²⁷²⁴ р²⁷²⁴ьп²⁷²⁴шоу²⁷²⁴ MSPC 42.

²⁷²⁵ дръжаше въ р²⁷²⁵цѣ свои MSPC 42.

²⁷²⁶ и²⁷²⁶дари (!) MSPC 42.

²⁷²⁷ и так²⁷²⁷ MSPC 42.

²⁷²⁸ видѣ MSPC 42.

²⁷²⁹ Ѹ MSPC 42.

²⁷³⁰ NIM 25, f. 65r3–6; м²⁷³⁰оу²⁷³⁰си ѡбо г²⁷³⁰нѣва се
ѡдари въ кам²⁷³⁰ень, ж²⁷³⁰ьз²⁷³⁰ль же дѣиство имѣше.
повѣл²⁷³⁰еніе б²⁷³⁰ж²⁷³⁰іе съдѣ²⁷³⁰а ч²⁷³⁰удо MSPC 42.

се камень на колѣхъ. и точаше²⁷³¹ водоу. и напаше люди въ ситость ѿ, и скоти ихъ. и бѣше питие воды²⁷³² дѣйстви²⁷³³но. ѿганяюще²⁷³³ всакоу²⁷³⁴ жажу. сытовно²⁷³⁴ ѿ всако²⁷³⁵ пище. сладка²⁷³⁶ же вода она. паче в²⁷³⁷сако²⁷³⁷ сладости медов²⁷³⁸ны²⁷³⁸. и всакого вида пища²⁷³⁹наго, и²⁷³⁹ елико [земли ѿ]²⁷⁴⁰. и бѣше²⁷⁴¹ сн²⁷⁴¹ове іс²⁷⁴¹люви прѣхо²⁷⁴¹деще поустиню²⁷⁴¹ оноу на д²⁷⁴¹ны многы. и прох²⁷⁴¹ож²⁷⁴¹ахоу²⁷⁴¹ страни езыч²⁷⁴¹ьскы²⁷⁴¹е плѣноу²⁷⁴¹юще. и бѣше²⁷⁴² .м²⁷⁴². л²⁷⁴²ѣ, скытающе се ѿ страны въ страну. и²⁷⁴³ скроз²⁷⁴⁴ѣ²⁷⁴⁴ поуста²⁷⁴⁵а²⁷⁴⁵ мѣста. дон²⁷⁴⁵деже потрѣбыше²⁷⁴⁶ вси прѣрѣкающе²⁷⁴⁶ ѿ земли обѣтован²⁷⁴⁷н²⁷⁴⁷ѣ. и се бѣ²⁷⁴⁸ чюд²⁷⁴⁸но. яко за .м²⁷⁴⁸. л²⁷⁴⁸ѣ, скытающе се. не потрѣбоваше²⁷⁴⁸ водѣ²⁷⁴⁸жды²⁷⁴⁸. или /f. 189v/ обоутѣли, или²⁷⁴⁹ покров²⁷⁴⁹а. и тако бѣше²⁷⁵⁰ тверда. якоже съшивен²⁷⁵¹на²⁷⁵¹ бѣше²⁷⁵² на исходѣ²⁷⁵² ѿ ег²⁷⁵²ип²⁷⁵²та. 120. камень тѣ²⁷⁵³ х²⁷⁵³а въраз²⁷⁵³ють. такоже бж²⁷⁵⁴твны²⁷⁵⁴ ап²⁷⁵⁴ль р²⁷⁵⁴е, ²⁷⁵⁵питах²⁷⁵⁵с²⁷⁵⁵ъ бо ѿ²⁷⁵⁶ (!) д²⁷⁵⁷ховнаго²⁷⁵⁷ послѣдоу²⁷⁵⁷юще каны²⁷⁵⁸ (!). камень же бѣ²⁷⁵⁸ х²⁷⁵⁸с*. яко сл²⁷⁵⁹ака²⁷⁵⁹ бѣ²⁷⁵⁹ вода. слыши²⁷⁶⁰ что гл²⁷⁶⁰ьет²⁷⁶⁰ дамаскы²⁷⁶⁰нѣ ѿ²⁷⁶¹а. ²⁷⁶¹жальч²⁷⁶¹ь оубо иже ѿ каме²⁷⁶¹не, медь съсав²⁷⁶²ше²⁷⁶²*. и въ поустини²⁷⁶³ чюд²⁷⁶³еса сътвор²⁷⁶³шом²⁷⁶³с²⁷⁶³. и²⁷⁶⁴ тебѣ²⁷⁶⁴ принесоше х²⁷⁶⁴е щц²⁷⁶⁴ть за ман²⁷⁶⁴ноу, бл²⁷⁶⁵гоуданіе²⁷⁶⁵ ти въздаше. дѣти іс²⁷⁶⁵люви "раз²⁷⁶⁶омливи²⁷⁶⁶. [видиши ли]²⁷⁶⁷, яко на питател²⁷⁶⁷но именов²⁷⁶⁷а се медь. нѣ и пѣнопѣв²⁷⁶⁷ьцъ тако гл²⁷⁶⁷ьет²⁷⁶⁷. и ²⁷⁶⁸ѿ²⁷⁶⁸ камня²⁷⁶⁹ меда насити²⁷⁷⁰е²⁷⁷⁰*. и въ пѣсни втораго²⁷⁷¹ закона, сице р²⁷⁷²е. ²⁷⁷²и²⁷⁷² масло ѿ тверда²⁷⁷³ камня²⁷⁷³*. сн²⁷⁷³а в²⁷⁷³са свѣтел²⁷⁷³ствоу²⁷⁷³ють. яко таково дѣи²⁷⁷⁴ство имѣ²⁷⁷⁴ше²⁷⁷⁴ вода, въ потрѣб²⁷⁷⁴с²⁷⁷⁴ /f. 190r/ всако²⁷⁷⁴ пици и питию.

2731 точаше MSPC 42, NIM 25.

2732 вод²⁷³²и оно²⁷³²е MSPC 42.

2733 ѿганяюще MSPC 42.

2734 и ситовное паче MSPC 42.

2735 всакы²⁷³⁵е MSPC 42.

2736 и сл²⁷³⁶ака MSPC 42; сл²⁷³⁶ад²⁷³⁶ка NIM 25.

2737 всакое MSPC 42.

2738 медов²⁷³⁸н²⁷³⁸іе MSPC 42.

2739 Ø MSPC 42, NIM 25.

2740 ѿ на земли MSPC 42; на земли ѿ NIM 25.

2741 быше MSPC 42; бѣше NIM 25.

2742 быше MSPC 42.

2743 Ø MSPC 42.

2744 сквоз²⁷⁴⁴е MSPC 42.

2745 пѣста MSPC 42.

2746 прѣрѣкающе MSPC 42.

2747 обѣтован²⁷⁴⁷н²⁷⁴⁷ѣ NIM 25.

2748 водѣ²⁷⁴⁸же MSPC 42; водѣ²⁷⁴⁸же NIM 25.

2749 ли MSPC 42.

2750 быше ѿ MSPC 42.

2751 съшн²⁷⁵¹ена²⁷⁵¹ MSPC 42; съшн²⁷⁵¹ена NIM 25.

2752 бѣх²⁷⁵²с MSPC 42.

2753 же тѣ MSPC 42.

2754 бж²⁷⁵⁴твны²⁷⁵⁴ MSPC 42; бж²⁷⁵⁴ствны²⁷⁵⁴ NIM 25.

2755 —* 1 Cor 10:4.

2756 ѿ MSPC 42.

2757 д²⁷⁵⁷ховнаго MSPC 42.

2758 камени MSPC 42; камен²⁷⁵⁸оу NIM 25.

2759 сл²⁷⁵⁹ака бо MSPC 42; сл²⁷⁵⁹атка²⁷⁵⁹а (!) NIM 25.

2760 и слыши MSPC 42.

2761 —* St. John of Damascus, *Sunday Canon* (tone 5), Troparion 1 of Ode 3.

2762 съсав²⁷⁶²ше MSPC 42.

2763 поустин²⁷⁶³ѣ MSPC 42.

2764 Ø MSPC 42, NIM 25.

2765 бл²⁷⁶⁵год²⁷⁶⁵аніа MSPC 42.

2766 нераз²⁷⁶⁶омливи²⁷⁶⁶ MSPC 42.

2767 видиши (!) MSPC 42.

2768 —* Ps 81(80):17.

2769 камени MSPC 42.

2770 насити²⁷⁷⁰е (!) MSPC 42.

2771 втораго MSPC 42.

2772 —* Deut 32:13.

2773 камени MSPC 42.

2774 именоваше MSPC 42.

121. ѿ кончинѣ мѡѡсеѡвѣ.²⁷⁷⁵ По еже оумрѣти всеѣмъ родоу ѡмноу. и вѣстав'шоу сѣмени ѿ тѣчию единѣ мѡѡси вѣста. ѿ рода ѡного. и рече емоу бѣ. наоучи сны съпротив'ныѣ²⁷⁷⁶ заповѣдемъ моимъ. и скажи имъ чюдеса моѣ. и напиши имъ пѣсню.²⁷⁷⁷ Бѣни²⁷⁷⁸ мѣи нѣбо и възглѣю. и да слышитъ земля глѣбы оустъ моихъ*. иже и нарече се пѣвтора²⁷⁷⁸. и да накажоути се избоучи²⁷⁷⁹ тѣ²⁷⁸⁰ ею. и²⁷⁸¹ иже не наоучитъ се²⁷⁸² пѣни сие²⁷⁸³, и изоуститъ²⁷⁸⁴ ею потрѣбѣти се ѿ люди²⁷⁸⁵. нѣ да напишоутъ снѡве ісѣєви, >пѣсню<²⁷⁸⁶ и изоучетъ ю избоустъ. іако [да оувѣстѣ]²⁷⁸⁷ кѣжо пѣсни ради сее²⁷⁸⁸. елика сътвори хъ съ ними чюса. и колико мѣ прогнѣваше ѡци ѿ. азъ же заклѣтѣвъ²⁷⁸⁹. іаже²⁷⁹⁰ клѣхъ се авраамѡу²⁷⁹¹ не прѣстоупи хъ бл҃готорити²⁷⁹² имъ²⁷⁹³. [и наоучи ихъ]²⁷⁹⁴ вѣсѣмъ чюдесемъ моимъ. и воли моѣи, елика /f. 190v/ ти азъ заповѣдахъ на горѣ. и рече мѡѡси къ людемъ в'се²⁷⁹⁵ глѣбы сие. 122.²⁷⁹⁶ та²⁷⁹⁷ же рече къ ісоусѡу навиеѡу мѡѡси. възидѣмъ на гороу. и възшѣшимъ²⁷⁹⁸ имъ. видѣ мѡѡси землю ѡвѣтован'нѡю. и рече къ ісоусѡу²⁷⁹⁹. сѣниди къ людемъ и повѣжѣ имъ. іако мѡѡси прѣстави се. и съшѣ ісоусъ къ людемъ. мѡѡси же кон'цѣ житиѣа приеутъ. и повѣда ісоусъ навиевъ²⁸⁰⁰. іако прѣстави се мѡѡси. и покоушаше²⁸⁰¹ се сатанѣимъ. іако да снесетъ тѣло еѡго къ людемъ. да іако бѣ сътворитъ²⁸⁰² еѡго. михаилъ же архѣглѣ. повелѣниемъ бж҃иѣмъ, прїиде възетѣ²⁸⁰³ є и съхрани²⁸⁰⁴. и съпротиваше се ємѡ сатанѣимъ. и не вѣставляше²⁸⁰⁵ еѡго. достоуживъ же си архистратигъ. запрѣтивъ емоу рекъ. ²⁸⁰⁶ да запрѣтитъ ти²⁸⁰⁷ глѣ дѣлаволе*. и тако повѣжѣнъ бѣ съпостать²⁸⁰⁸. и бѣ/f. 191r/жаниноу вѣдасть се. архѣглѣ же михаилъ, съхрани тѣло мѡѡсеѡво идеже повелѣ емоу бж҃е:

²⁷⁷⁵ The chapter is based on Deut 34:5–6 (121); Jude 9 (122).

²⁷⁷⁶ съпротивныхъ MSPC 42; съпротивныѣ NIM 25.

²⁷⁷⁷ —* Deut 32:1.

²⁷⁷⁸ втвѣра (!) MSPC 42; вѣтораа NIM 25.

²⁷⁷⁹ In MSPC 141 hereon the contents is preserved (f. 92r).

²⁷⁸⁰ изъсчитѣи MSPC 42; [...]ти MSPC 141; избоучити NIM 25.

²⁷⁸¹ Ø MSPC 42.

²⁷⁸² Ø MSPC 42.

²⁷⁸³ сѣи (!) MSPC 141, NIM 25.

²⁷⁸⁴ извѣстѣ MSPC 42.

²⁷⁸⁵ людѣи MSPC 42, MSPC 141; людѣи NIM 25.

²⁷⁸⁶ NIM 25; пѣсню MSPC 42, MSPC 141.

²⁷⁸⁷ свѣтъ MSPC 42.

²⁷⁸⁸ сие MSPC 42.

²⁷⁸⁹ клѣтѣи рѣи MSPC 42.

²⁷⁹⁰ еже MSPC 42.

²⁷⁹¹ авраамѡ MSPC 42; авраамѡи MSPC 141.

²⁷⁹² бл҃гости творити NIM 25.

²⁷⁹³ ѿ MSPC 42.

²⁷⁹⁴ наѡчи хъ MSPC 42; и наѡчи ѿ MSPC 141; и наоучи ихъ NIM 25.

²⁷⁹⁵ вѣсѣ MSPC 42.

²⁷⁹⁶ Περί τῆς τελευτῆς Μωυσεώς, PGr, p. 257;

ѡ смерти мѡисеѡвѣ, PH I, p. 110.

²⁷⁹⁷ та NIM 25.

²⁷⁹⁸ възшѣшемъ NIM 25.

²⁷⁹⁹ ісѡу навѣиѡ MSPC 42.

²⁸⁰⁰ навѣиѡ MSPC 42.

²⁸⁰¹ покѡшаше MSPC 141; покоушаше NIM 25.

²⁸⁰² сътворетъ MSPC 141; сътворетъ NIM 25.

²⁸⁰³ и възетъ MSPC 42.

²⁸⁰⁴ съхраниѣ є MSPC 42.

²⁸⁰⁵ вѣставляше MSPC 42.

²⁸⁰⁶ —* Cf. Jud 1:9; Zech 3:2.

²⁸⁰⁷ тѣ NIM 25.

²⁸⁰⁸ соупостать MSPC 42.

123. [ω **исоуѣѣ навиевѣѣ**]²⁸⁰⁹: Исоуѣ же навиевѣ²⁸¹⁰, поемъ люди гнѣю. прииде на иорданъ. хотѣ вьнити²⁸¹¹ въ землю ѡбѣтованъноую. и бѣше градъ близъ иордана къ западоу. имѣе зѣдъ ѡ камене магнита²⁸¹². оувѣдѣвѣ²⁸¹³ же иссоуѣ посла сѣходники²⁸¹⁴ видѣти градъ, исходити его. вьшѣше²⁸¹⁵ же сѣходници²⁸¹⁶ въ ерихѣѣ. познани быше ѡ гражѣнъ. и изидоше бѣжеще. и дошѣше въ страноприемлицю²⁸¹⁷. [и²⁸¹⁸ ѡбрѣтоше раавъ блѣудницѣѣ].²⁸¹⁹ и начеше молити єю ꙗко да съкриєтъ ѣ. ѡна же въпроси ѣ ѡкоудѣѣ есте. ѡни же рѣше²⁸²⁰ юудене. рѣ же²⁸²¹ раавъ слышахъ азъ²⁸²², ꙗко велика бѣ имате. и велика бѣ есте рави. ннѣ оубо бѣ[-]с[-]траха²⁸²³ (!) пондѣте въ поутъ /f. 191v/ свои. азъ бо оувѣдоу ерихонѣанѣ²⁸²⁴. и показавше²⁸²⁵ имъ поутъ, <и>²⁸²⁶ извѣ²⁸²⁷ ѣ. и²⁸²⁷ пришѣше же²⁸²⁸ ерихонѣанѣ²⁸²⁹, показа²⁸³⁰ имъ инъ поутъ глѣощѣ²⁸³¹ ꙗко симъ поутѣмъ пондоше. и тако съхранѣни бише сѣходници²⁸³². пришѣше же, повѣдаше всѣ²⁸³³ иссоуѣ навиевоу²⁸³⁴. и како ѡ гражѣнъ познаны быше, и оукры ихъ раавъ блѣудница. 124. и єгда быше близъ иордана. рѣ гѣ къ иссоуѣ навиевоу²⁸³⁵. ²⁸³⁶Въ днѣ сии начинаю възънести те рѣѣ всѣмъ²⁸³⁷ сѣны іслѣви²⁸³⁸. ꙗко да разоумѣють, ꙗкоже бѣхъ съ мѡвѣѣѣѣ, тако боудѣѣ и с тобою. ннѣ²⁸³⁹ заповѣжѣ іеревѣмъ носещимъ²⁸⁴⁰ кивотъ заветѣ* гнѣа. ꙗко да вьнидоутъ и станоутъ въ иорданѣ. зане иорданъ рѣка²⁸⁴¹ не [вродитъ се]²⁸⁴². ниже ногама члѣвѣськими ѣ вьходима²⁸⁴³, нъ въ корабы. и²⁸⁴⁴ вьшѣше²⁸⁴⁵ іерене. /f. 192r/

²⁸⁰⁹ Περὶ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυί, PGr, p. 258; ο **исоуѣѣ навггнѣѣ**, PH I, p. 111; ω **исоу навггнѣѣ** MSPC 42. The chapter is based on Josh 2 (123); Josh 3:7–8.15–16 (124).

²⁸¹⁰ **навггнѣѣ** MSPC 42.

²⁸¹¹ Ø MSPC 42.

²⁸¹² **магггнѣѣ** (!) MSPC 42.

²⁸¹³ и **оувѣѣ** MSPC 42.

²⁸¹⁴ **сѣхднѣѣ** MSPC 42.

²⁸¹⁵ и **вьшѣше** MSPC 42.

²⁸¹⁶ **сѣхднѣѣ** MSPC 42.

²⁸¹⁷ **страноприемлицѣѣ** MSPC 42.

²⁸¹⁸ Ø NIM 25.

²⁸¹⁹ Ø MSPC 42.

²⁸²⁰ **рѣѣ** MSPC 42.

²⁸²¹ Ø MSPC 141.

²⁸²² и **азъ** MSPC 42, MSPC 141.

²⁸²³ **бѣѣ** **сѣтраха** MSPC 42; **бѣ[-]с[-]траха** (!) MSPC 141, NIM 25.

²⁸²⁴ **ерихонѣани**. ѡ **вѣѣ** MSPC 42; **ерихонѣани** MSPC 141; **ерихонѣѣ** NIM 25.

²⁸²⁵ **показавши** MSPC 42, MSPC 141.

²⁸²⁶ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁸²⁷ Ø MSPC 141, NIM 25.

²⁸²⁸ Ø MSPC 42.

²⁸²⁹ **ерихонѣанѣ** MSPC 42.

²⁸³⁰ и **показа** MSPC 42.

²⁸³¹ **глѣощѣѣ** MSPC 42; **глѣощѣѣ** MSPC 141.

²⁸³² **сѣхднѣѣ** MSPC 42.

²⁸³³ Ø MSPC 42.

²⁸³⁴ **навггнѣѣ** MSPC 42.

²⁸³⁵ **навггнѣѣ** MSPC 42; **навггнѣѣ** MSPC 141; **навггнѣѣ** NIM 25.

²⁸³⁶ —* Josh 3:7–8.

²⁸³⁷ The word **всѣмъ** was later corrected into **всѣмъ**.

²⁸³⁸ **іслѣвѣѣ** MSPC 42; **іслѣвѣѣ** MSPC 141.

²⁸³⁹ и **ннѣ** MSPC 141, NIM 25.

²⁸⁴⁰ **ꙗко носещѣѣ** MSPC 42.

²⁸⁴¹ Ø MSPC 141.

²⁸⁴² **вродѣѣ** MSPC 42.

²⁸⁴³ **вьхднѣѣ** MSPC 42.

²⁸⁴⁴ Ø MSPC 42.

²⁸⁴⁵ **вьшѣше** MSPC 42; **вьшѣше** MSPC 141.

сташе²⁸⁴⁶ на единой странѣ іорданѣ. ²⁸⁴⁷іорданѣ же испльниаше²⁸⁴⁸ се, въ всеѣхъ
 ложи своеѣхъ. ꙗко въ днь жетвы пшенице*. таа²⁸⁴⁹ бо рѣка исходитъ ѿ мора тиве-
 риадска поль юе. и дроугыи²⁸⁵⁰ поль²⁸⁵¹, ѿ езера генисаретска²⁸⁵². і єдина половина
 глѣтѣ се іорѣ. дроугаа²⁸⁵³ же половина данѣ. смѣшающе²⁸⁵⁴ же²⁸⁵⁵ се ѡбѣ поло-
 винѣ, глѣтѣ се іорданѣ. вышѣше же іереи²⁸⁵⁶ бжїи, носещи²⁸⁵⁷ кывотъ заветѣ гнѣ.
 >и²⁸⁵⁸ ²⁸⁵⁹оустави се вода. и сташе воды съходящеє [се више]²⁸⁶⁰ въставѣ²⁸⁶¹ єдинѣ.
 ѿ стоєще далече зѣлѡ. ѿ дамина²⁸⁶² градъ. даже до горы карїафонимѣ²⁸⁶³. съхѡде²⁸⁶⁴
 же сынїде, въ море арабское. море же алонское²⁸⁶⁵ до конца ѡскоудѣ^{2866*}. и прѣи-
 доше вѣси люде по соухѡу іорданѣ²⁸⁶⁷. и тако начеше ратѡвати ерихонѣ: /f. 192v/

125. [ѡ рати ерихонскааго²⁸⁶⁸ градъ]²⁸⁶⁹. И начеше творити бранѣ іерихонїа-
 не. съ снѡвы ісїевїи²⁸⁷⁰. и вѣше на всакѣ днь рать, и съвькоупивѣше²⁸⁷¹ бра-
 нѣ, ратници не²⁸⁷² възмогѡше²⁸⁷³ побѣдити ерихонїанѣ²⁸⁷⁴. ѡскрѣви²⁸⁷⁵ се ис-
 оуѣ. въ єдинѣ же ѿ днїи²⁸⁷⁶ съвькоупише рати²⁸⁷⁷. вѣше²⁸⁷⁸ ісоуѣ. [оутѣшає,
 и оукрѣпѣає]²⁸⁷⁹ люди. ꙗви²⁸⁸⁰ се ємоу архистратигѣ. ѡ²⁸⁸¹ деснѣ²⁸⁸² стоє рати.
 нагѣ имѣ мѣ въ роуцѣ свои. видѣвѣ же єго ісоуѣ. приидѣ къ нємоу глѣ ємї.
²⁸⁸³ты кто єси, нашѣ ли єси, или ѿ соупостатѣ нашихъ*. ѡвѣща ємоу архистра-
 тигѣ гнѣ. и рѣ ємоу. [²⁸⁸⁴азѣ єсьмѣ архистратигѣ]²⁸⁸⁵ миханїл сили²⁸⁸⁶ гнѣ.

²⁸⁴⁶ и сташе MSPC 42, MSPC 141.

²⁸⁴⁷ —* Cf. Josh 3:15.

²⁸⁴⁸ испльниаше NIM 25.

²⁸⁴⁹ таа MSPC 141, NIM 25.

²⁸⁵⁰ дроуга MSPC 42; дроуги MSPC 141.

²⁸⁵¹ поль юе MSPC 42; [...] MSPC 141.

²⁸⁵² генисаретскаа MSPC 42.

²⁸⁵³ дроуга MSPC 42.

²⁸⁵⁴ смѣшають MSPC 141.

²⁸⁵⁵ Ø MSPC 42.

²⁸⁵⁶ ерєи MSPC 24; іереи MSPC 141; иєрєиє NIM 25.

²⁸⁵⁷ носещи MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁸⁵⁸ MSPC 42, MSPC 141; Ø NIM 25.

²⁸⁵⁹ —* Cf. Josh 3:16.

²⁸⁶⁰ съвьшѣ MSPC 42; съвьшѣ MSPC 141.

²⁸⁶¹ съставѣ (!) MSPC 42.

²⁸⁶² дамаска MSPC 141.

²⁸⁶³ карнатїарїи MSPC 42.

²⁸⁶⁴ съхѡдѣ MSPC 42.

²⁸⁶⁵ алоньскоє NIM 25.

²⁸⁶⁶ The word ѡскоудѣ was later corrected into ѡскоудѣ.

²⁸⁶⁷ іорданѣ MSPC 42; іорданѣ MSPC 141.

²⁸⁶⁸ ерїхонскаго MSPC 141.

²⁸⁶⁹ Περι τῆς ἐμφανείας τοῦ ἀρχιστρατηγοῦ, PGr, p. 259; ο побѣди ерихона, PH I, p. 113. The chapter is based on Josh 5:13–15, Josh 6:2–5 (125); Josh 6:6–19, Josh 7:1–26, Josh 8:3–29 (126).

²⁸⁷⁰ илѣвѣи MSPC 42.

²⁸⁷¹ съвькоупише MSPC 141.

²⁸⁷² и не MSPC 42.

²⁸⁷³ могѡше MSPC 42.

²⁸⁷⁴ ерїхонїаны MSPC 141; ерихонїаны NIM 25.

²⁸⁷⁵ и ѡскрѣви MSPC 42.

²⁸⁷⁶ днїи MSPC 42; днїи NIM 25.

²⁸⁷⁷ рать MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁸⁷⁸ и вѣше MSPC 141.

²⁸⁷⁹ ѡкрѣпѣає и оутѣшає MSPC 42.

²⁸⁸⁰ и ꙗви MSPC 141.

²⁸⁸¹ ѿ NIM 25.

²⁸⁸² десноу MSPC 42; деснѡ MSPC 141.

²⁸⁸³ —* Josh 5:13.

²⁸⁸⁴ —* Josh 5:14.

²⁸⁸⁵ архїстратигѣ азѣ єсьм MSPC 141; азѣ єсь-
 мѣ архїстратигѣ NIM 25.

²⁸⁸⁶ силѣ NIM 25.

[и нѣта придохѣ²⁸⁸⁷ помощи ти*.]²⁸⁸⁸ и паде исоусѣ поклони се емоу глѣе. ²⁸⁸⁹гѣ что повелѣваеши²⁸⁹⁰ рабоу твою. Глѣ²⁸⁹¹ емоу архыстратигъ гнѣ. /f. 193r/ разрѣши сапогъ ногоу твою^{2892*}. Гѣ бо²⁸⁹³ бѣ іслѣвъ. [прѣдасть ти]²⁸⁹⁴ врагы твою въ роуцѣ твои²⁸⁹⁵. нѣ да не възмѣши ѿ ный²⁸⁹⁶, ни ремень сапожъны²⁸⁹⁷. нѣ съхрани се ѿ нихъ да некако поклониши се бо гѣ²⁸⁹⁸ ихъ. и боудеши противе се законоу бжїю. законъ бо бжїи спсѣнии²⁸⁹⁸ ѣ. и рѣ архыстратигъ. да възмоутъ іерей²⁸⁹⁹ .з. трѣбъ. и да вбѣдоутъ ерихонъ за .з. днѣи²⁹⁰⁰. троубеще вкрѣтъ ерихона, и²⁹⁰¹ падоутъ се стѣни ерихонъскыѣ. и сѣи рекъ архыстратигъ гнѣ ѿтиде²⁹⁰². 126. исоусѣ же призва²⁹⁰³ люди и рѣ, да възмоутъ іерей²⁹⁰⁴ .з. трѣбъ. и да вбѣдоутъ ерихонъ, троубеще за .з. днѣи²⁹⁰⁵. и въ седми²⁹⁰⁶ днѣ падоше²⁹⁰⁷ стѣны ерихонъскыѣ. и разори²⁹⁰⁸ се [въсь градъ]²⁹⁰⁹. и семоу вывоу, рѣ >гѣ<²⁹¹⁰ къ людемъ глѣе. да не въ/f. 193v/змете ѿ гра сего даже до [мѣдницю единѣ]²⁹¹¹. и да не пощедите ѿ гра сего ничтоже, тычню раавъ блѣдницю. іакже съхрани сходъники²⁹¹². вбръѣте²⁹¹³ же се моужь іудѣинъ²⁹¹⁴ ахаръ именемъ. и оукраде злато и сребро мнѣго. ²⁹¹⁵прѣемъше²⁹¹⁶ же ерихонъ. възидоше на гороу, въ градъ нарицаемъ²⁹¹⁷ гинъ. и присѣдѣшю²⁹¹⁸ гиню. оубыше гингане, .л. вороужъны²⁹¹⁹ моужей²⁹²⁰. вскръѣ²⁹²¹ исоусѣ и ѿпаде лице его. и рѣ емоу аггѣль гнѣ, вижѣ >и<²⁹²² понци люди. іакже прѣстоупише заповѣдь твою. сего ради прѣмногѣ гингане²⁹²³. и поискавъ вбръѣте іакже ахаръ²⁹²⁴ бѣше оукрады²⁹²⁵. и повелѣ

2887 придохѣ MSPC 141; придохѣ NIM 25.

2888 Ø MSPC 42.

2889 -* Josh 5:15.

2890 ли повелѣваеши MSPC 42.

2891 глѣ MSPC 141.

2892 твою MSPC 141.

2893 Ø MSPC 42.

2894 прѣдає[-]т[-]и NIM 25.

2895 твою NIM 25.

2896 ны MSPC 42; [...] MSPC 141; нихъ NIM 25.

2897 сапожъныи MSPC 141; сапожънии NIM 25.

2898 спѣнїа ѣ MSPC 42; [...] MSPC 141; спѣни NIM 25.

2899 іерей MSPC 42; іерей MSPC 141; іерей NIM 25.

2900 днѣи MSPC 141.

2901 иерихона NIM 25.

2902 и ѿтиде MSPC 141.

2903 призвавъ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

2904 іерей MSPC 42, MSPC 141; иерей NIM 25.

2905 днѣи MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

2906 .з. MSPC 42; .з. мыи MSPC 141; седми NIM 25.

2907 падоутъ MSPC 42.

2908 разорит MSPC 42.

2909 гра въ MSPC 42; гра въсь MSPC 141.

2910 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

2911 мѣдници едины MSPC 141.

2912 сходъники MSPC 42.

2913 и вбръѣте MSPC 42, MSPC 141.

2914 іудей MSPC 42; іудей MSPC 141; іудей NIM 25.

2915 Περὶ τῆς Ἱερὺ καὶ τῆς Γαῖς, PGr, p. 260.

2916 приѣше MSPC 141.

2917 нарицаемъ MSPC 141; нарицаемъ NIM 25.

2918 присѣдеши MSPC 42, MSPC 141; присѣдеши NIM 25.

2919 оружъныи MSPC 42; оружъники MSPC 141.

2920 моужїи MSPC 42.

2921 и вскръѣ MSPC 42; и вскръѣ MSPC 141.

2922 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

2923 гангане (!) MSPC 141; гангане NIM 25.

2924 аръхара (!) MSPC 42.

2925 вкрады MSPC 141.

исоусь. [и пови]²⁹²⁶ его каменеиѣмь въсь домъ іслювь. и скоти его пожегоше. и²⁹²⁷ въсь ро^ѡ его погоубише. и повьнегда сътворити емоу ѿмыщеніе. тогда /f. 194r/ въш^ѧше прѣше²⁹²⁸ гайнь. и разорише его. и не оставише ѿ гайнянь²⁹²⁹ тѣчину скотъ. ѿ²⁹³⁰ ерихона же²⁹³¹. раавъ блѡуд^ѧницюу. еже²⁹³² поминаетъ пѣснопѣв^ѧць глѣ. ²⁹³³поменоу раавъ, и въвилон²⁹³⁴ вѣдѡщим^ѧ2935 ме*. сирѣ^ѧ боещих^ѧ се мене. Слышаше²⁹³⁶ же вси ханааніане²⁹³⁷ пришествіе іуденско и²⁹³⁸ растааше се. [тогда съврши се рен^ѧное слово. ²⁹³⁹растааше се]²⁹⁴⁰ вси живушєи въ ханаанѣ²⁹⁴¹*. ибо ханаанен²⁹⁴² живѣх^ѧоу на²⁹⁴³ земли тон.

127. [ѡ гаваонитѣхъ]²⁹⁴⁴. [Слышав^ѧше же гаваонитѣне.]²⁹⁴⁵ тако ѡзыкъ б^ѧ силна приде²⁹⁴⁶ къ нимъ. амалика въ мнѡжествѣ соуща побѣдивъ, и погоуби. асирен²⁹⁴⁷ посраминиъ. а в^ѧситидоу²⁹⁴⁸ потрѣбы. моавитѣны²⁹⁴⁹ съкроушише²⁹⁵⁰. едомъ вѣл^ѧше, страну мадиан^ѧскоу поплѣнише²⁹⁵¹. аманитѣ/f. 194v/ны до кон^ѧца съкроушише²⁹⁵² страну алон^ѧскоу²⁹⁵³ потрѣше. іорданъ раздѣл^ѧше²⁹⁵⁴ по соух^ѧоу прѣидоше. и всако нѣ^ѧ никтоже²⁹⁵⁵ протавляе²⁹⁵⁶ се имъ. ни рѣка, ни море, ни воиска, ниже стѣни ерихон^ѧскыѣ, нъ и тѣхъ вѡворише, силою б^ѧ и. Сиа²⁹⁵⁷ вса слышавше гаваонитѣ. оухыщрають хытростъ сию. вѣлькоше бо се, въ одежѣ²⁹⁵⁸ сквр^ѧныны²⁹⁵⁹, и разраны. >и възъм^ѧше²⁹⁶⁰ мѣхы вет^ѧхы, и вино смръдѣше. и хлѣбы новы²⁹⁶¹

2926 побыти MSPC 42.

2927 Ø MSPC 42.

2928 прише MSPC 42.

2929 гайна MSPC 42; гайнь MSPC 141.

2930 и ѿ MSPC 42.

2931 Ø MSPC 42.

2932 иже MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

2933 —* Ps 87(86):4.

2934 вавѣл^ѧона MSPC 42; вавѣл^ѧна MSPC 141; вавилон^ѧа NIM 25.

2935 вѣдѡщим^ѧ MSPC 42.

2936 слышавше MSPC 42, MSPC 141.

2937 ханаоніане MSPC 42; ханаане MSPC 141.

2938 Ø MSPC 141.

2939 —* Exod 15:15.

2940 Ø MSPC 42, MSPC 141.

2941 ханаонѣ MSPC 42.

2942 ханаонѣ MSPC 42; ханааней MSPC 141.

2943 въ MSPC 42.

2944 [ѡ гаваонитѣхъ, PH I, p. 115. The chapter is based on Josh 9:3–27.

2945 Ѧтѣне (!) MSPC 42.

2946 прїидѣ MSPC 42; прїиде MSPC 141; прииде NIM 25.

2947 асирѣ MSPC 141; асирею NIM 25.

2948 вѣдѡщ^ѧоу MSPC 42.

2949 The word моавитѣны was later corrected into моавитѣны. моавитѣне MSPC 42.

2950 съкроуши MSPC 42.

2951 плѣнише MSPC 42, MSPC 141.

2952 съсѣкоше MSPC 42, NIM 25; съсѣкоше MSPC 141.

2953 алон^ѧскѡю MSPC 42; алонскѡю MSPC 141; алоньскою NIM 25.

2954 разѣлише MSPC 42, MSPC 141.

2955 иже MSPC 42.

2956 противляеи MSPC 42; противляеи MSPC 141.

2957 вышнѡго сиа MSPC 42.

2958 одеждѣ NIM 25.

2959 сквр^ѧны MSPC 42; сквр^ѧнынн MSPC 141.

2960 MSPC 141, f. 95r18–19; Ø MSPC 42, NIM 25.

2961 плѣнивы MSPC 141.

(!). сапогы вет^хы. и тако [прѣтворише се]²⁹⁶² придоше²⁹⁶³ въ плькѣ. къ²⁹⁶⁴ вѣкамъ сн^{омъ}ъ ісѣвовомъ. и къ исѣсоу навинноу. и пад^{ше} [поклонише се]²⁹⁶⁵ имъ. и рѣше [къ нимъ]²⁹⁶⁶ г^{ны} приидохомъ поклонити се вамъ. да некако погѣубите н^а. и рѣше [къ нимъ]²⁹⁶⁶ начел^{ны}ци. ѿкоудѣу приш^{ли} юсте. и рѣше ѿ²⁹⁶⁷ (!) дал^{ны}е страны /f. 195r/ и²⁹⁶⁸ придохомъ²⁹⁶⁹ ѿ в^а ищѣще положити миръ. видите ли ѿдеже^а еже²⁹⁷⁰ носимъ. [новы снѣ]²⁹⁷¹ вѣлѣкох^{омъ}. такоже^а ²⁹⁷² и мѣхы, и вино. и млади хлѣбы възехомъ. и придохомъ²⁹⁷³ ищѣще миръ. 128. слыгаше оубо кнез^е²⁹⁷⁴, и²⁹⁷⁵ исѣса навинна. и сътворише миръ съ нимъ, такоже просише. и прѣлестише се²⁹⁷⁶ іако близъ соущѣ. рѣкоше >іако<²⁹⁷⁷ ѿ далече есмы. и прѣлестише сн^{овы}²⁹⁷⁸ ісѣвы. и възвратише се гавашнитѣ²⁹⁷⁹ въспетъ беспечал^{ны}²⁹⁸⁰ соущѣ. юдѣи²⁹⁸¹ же изыдоше плѣноу²⁹⁸² щѣ вънѣшнѣе грады. и²⁹⁸³ прїидоше въ гаваш²⁹⁸⁴. и изыдоше гавашнитены²⁹⁸⁵ въ срецоу²⁹⁸⁶ имъ. <и>²⁹⁸⁷ пришѣше къ смирѣнню. и познав^{ше}²⁹⁸⁸ ихъ юдѣи²⁹⁸⁹ рѣше²⁹⁹⁰ къ нимъ. како здѣ вѣрѣтае²⁹⁹¹ се. ѿвѣщав^{ше} же²⁹⁹² гавашнитѣ и рѣше, іако се²⁹⁹³ ѣ градъ нашъ. и рѣ/f. 195v/ше къ нимъ юдѣи. [и въчто]²⁹⁹⁴ слыгаше н^а²⁹⁹⁵ глѣюще іако ѿ дал^{нѣ}е страны придох^{омъ}²⁹⁹⁶ къ вамъ. и вѣставше в^{си} людие на исѣса навиева²⁹⁹⁷, и на кнезе глѣюще. почто не въпросите б^а, нъ сътвористѣ без^ъ сѣвѣта вещь непользѣноу. 129. изыдоше²⁹⁹⁸ оубо гавашнитѣ²⁹⁹⁹ въ срещ^ѣ³⁰⁰⁰. припадающе³⁰⁰¹ къ ногамъ³⁰⁰² ѿ. и рѣ исѣсъ къ нимъ. понюже прѣлестистѣ н^а рекоущѣ.

²⁹⁶² потворише^а MSPC 42.

²⁹⁶³ прїидоше MSPC 42, MSPC 141; придоше NIM 25.

²⁹⁶⁴ Ø MSPC 42.

²⁹⁶⁵ и поклонише^а MSPC 42.

²⁹⁶⁶ Ø MSPC 141.

²⁹⁶⁷ ѿ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁹⁶⁸ Ø MSPC 141.

²⁹⁶⁹ прїидомъ MSPC 42; придохомъ NIM 25.

²⁹⁷⁰ иже MSPC 141.

²⁹⁷¹ новы MSPC 42; новыи MSPC 141.

²⁹⁷² и такоже MSPC 42, MSPC 141.

²⁹⁷³ прїидохомъ MSPC 42; прїидох^{омъ} MSPC 141.

²⁹⁷⁴ кнези MSPC 42.

²⁹⁷⁵ Ø MSPC 42, NIM 25.

²⁹⁷⁶ ѿ MSPC 141.

²⁹⁷⁷ MSPC 42, MSPC 141; Ø NIM 25.

²⁹⁷⁸ сн^ы MSPC 42, MSPC 141.

²⁹⁷⁹ гавашнитѣ MSPC 42.

²⁹⁸⁰ беспѣчал^{ны}и MSPC 42.

²⁹⁸¹ юдѣи MSPC 42.

²⁹⁸² Ø MSPC 42.

²⁹⁸³ Ø MSPC 42, MSPC 141.

²⁹⁸⁴ гаваш MSPC 42.

²⁹⁸⁵ гавашнитѣ MSPC 42; гавашнитѣи MSPC 141.

²⁹⁸⁶ срѣтѣнїе MSPC 42.

²⁹⁸⁷ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

²⁹⁸⁸ познаше MSPC 42.

²⁹⁸⁹ юдѣи MSPC 42.

²⁹⁹⁰ и рѣше MSPC 42, MSPC 141.

²⁹⁹¹ вѣрѣтае MSPC 141.

²⁹⁹² Ø MSPC 141.

²⁹⁹³ Ø MSPC 42.

²⁹⁹⁴ почто MSPC 42, MSPC 141; и почто NIM 25.

²⁹⁹⁵ намъ MSPC 42.

²⁹⁹⁶ прїидохомъ MSPC 42; прїидох^{омъ} MSPC 141; придохомъ NIM 25.

²⁹⁹⁷ навїнна MSPC 42.

²⁹⁹⁸ и изыдоше MSPC 42.

²⁹⁹⁹ гавашнитѣ MSPC 42; гавашнитѣи NIM 25.

³⁰⁰⁰ срѣтѣнїе ѿ MSPC 42.

³⁰⁰¹ и припадоше MSPC 42.

³⁰⁰² ногамъ MSPC 42, NIM 25.

іако ѿ дал'ниѣ³⁰⁰³ страны придох^ѿ³⁰⁰⁴. выи³⁰⁰⁵ же соущѣ близъ нѣ. нѣѣа клетъвъ ради да не вѣрѣдинъ³⁰⁰⁶ вѣ. нѣ дастѣ работающе³⁰⁰⁷ снѡмъ іслѣвомъ. водоу носещѣ и дръва. и тако сътворивъ, поработи ѿ. [ѡ ний^ѿ]³⁰⁰⁸ же поминаетъ андреа крит'скыи³⁰⁰⁹. тако глѣ^ѿ ³⁰¹⁰встаны и побѣди. іакже ісоусъ навѣевъ³⁰¹¹. страсти плъскыѣ. и гавашнитѣ. прѣльстнѣе помысли. прѣно побѣжаю/f. 196г/ци^{3012*}. сирѣ^ѿ прѣльщающе нѣ. прѣльстныѣ помысли. іакже³⁰¹³ гавашнитѣ³⁰¹⁴ прѣльстише ісоуса навиева³⁰¹⁵. и начел'ныкы іоудѣнскыѣ. іакже^ѿ и нѣ прѣльщають лоукавиѣ³⁰¹⁶ помысли. іако добрѣ злоѣ творещѣ. и нечювьствоуемъ³⁰¹⁷. сего ради прѣмоудрыи³⁰¹⁸ прѣльстныѣ помысли. побѣдити молит^ѿ³⁰¹⁹ се. и сѣа быше въ сѣ:

130. [ѡ аѣдорѣ^ѿ³⁰²⁰]³⁰²¹. И дръжа ісоусъ навѣинъ, ѣа³⁰²². лѣ^ѿ³⁰²³. и по сѣмъ начел'ствоваше стар'ци. пришьше же кнезы пер'сци³⁰²⁴. и сътворише³⁰²⁵ бранъ побѣдише ѿ. и вѣладаше^ѿ "ниини"³⁰²⁶. >и вѣхоу іоуденѣ поуроуч'ници хал'деамъ.³⁰²⁷ вьста³⁰²⁸ же въ іоуденхъ³⁰²⁹ моужъ именемъ ел'доръ^ѿ³⁰³⁰. сѣи³⁰³¹ въ ревность пришь. како ѿчьство его³⁰³² поработи³⁰³³ се хал'деѡ. и помолѣ се сътворити свободоу, ѿчьствоу своему. и рѣ къ іоудеамъ /f. 196v/ что да сътворите ми. и свободоу ѿчьство ваше ѿ роукоу хал'денскоу. рекоше же емоу іоуденѣ. да постави^ѿ³⁰³⁴ те³⁰³⁵ начел'ника намъ. и рѣ ины дадите ми дары. іако да поидоу къ пер'скомоу цроу гогоу. сѣи³⁰³⁶

³⁰⁰³ далечныѣ MSPC 141; далеч'ныѣ NIM 25.

³⁰⁰⁴ прѣидохъмъ MSPC 42; прѣидохъ^ѿ MSPC 141; придохомъ NIM 25.

³⁰⁰⁵ вы NIM 25.

³⁰⁰⁶ потрѣбыи MSPC 42.

³⁰⁰⁷ работающе (!) MSPC 42.

³⁰⁰⁸ ѡни MSPC 42; онѣ MSPC 141; ѡнихъ NIM 25.

³⁰⁰⁹ крит'скыѣ MSPC 42; критскы MSPC 141.

³⁰¹⁰ –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1359B).

³⁰¹¹ навѣинъ MSPC 42; навѣвъ MSPC 141.

³⁰¹² побѣжающѣи MSPC 42.

³⁰¹³ іако MSPC 42, MSPC 141.

³⁰¹⁴ гавашнитѣ MSPC 42.

³⁰¹⁵ навѣина MSPC 42.

³⁰¹⁶ лоукавиѣ MSPC 42, MSPC 141; лоукавини NIM 25.

³⁰¹⁷ нечювьствоуемъ (!) MSPC 141.

³⁰¹⁸ прѣмоудры MSPC 42; Ø MSPC 141.

³⁰¹⁹ млити MSPC 42; молит MSPC 141.

³⁰²⁰ аендорѣ MSPC 42.

³⁰²¹ Περὶ τοῦ Ἀενδῶρ, PGr, p. 262; ѡ аендорѣ, PH I, p. 118. The chapter develops Ps 82(81):10–11 ("They were utterly destroyed at Endor"); in the PH, the biblical toponym 'Endor' becomes an anthroponym, i.e. the name of the commander who conquers the Chaldeans.

³⁰²² ѣа MSPC 42.

³⁰²³ лѣто MSPC 42.

³⁰²⁴ персѣи MSPC 141; персцини NIM 25.

³⁰²⁵ сътворише NIM 25.

³⁰²⁶ ниини MSPC 42, MSPC 141.

³⁰²⁷ NIM 25, f. 70v22–71r1; и вѣхоу іоуденѣ поуроуч'ници хал'деамъ MSPC 42; и вѣхѡ іудеи поурѣници хал'деѡ MSPC 141.

³⁰²⁸ вьстав MSPC 42.

³⁰²⁹ іоудеѣхъ MSPC 42; іудеѣ MSPC 141.

³⁰³⁰ ендоръ MSPC 42.

³⁰³¹ и съ MSPC 42.

³⁰³² же его MSPC 141.

³⁰³³ поработа NIM 25.

³⁰³⁴ поставитѣ NIM 25.

³⁰³⁵ мѣ NIM 25.

³⁰³⁶ съ MSPC 42.

ГОГЬ³⁰³⁷ ЦРѢТОВАШЕ ВЪ [ТО ВРѢМѢ]³⁰³⁸, ПЕРСИ³⁰³⁹, И³⁰⁴⁰ ХАЛ⁴ДЕИ³⁰⁴¹, МИД⁴НИ³⁰⁴². И ХА-
 ЗАРИЮ. >И³⁰⁴³ СИЛНЬ СИ³⁰⁴⁴. ПРѢСЕТЬ³⁰⁴⁵ ЮУДЕНСКИ³⁰⁴⁶ ЕЗЫКЪ. ВЪЗЕТЬ³⁰⁴⁷ ЖЕ АЕЛ-
 ДОРЬ³⁰⁴⁸ ДАРИ. ПОНДЕ³⁰⁴⁹ КЪ ГОГОУ ЦРОУ ПЕР⁴СКОМОУ. И ПОКЛОНИВ³⁰⁵⁰ СЕ ДАСТЬ ЕМОУ ДАРЫ,
 РЕКЪ СИЦЕ. ПОСЛАШЕ ТИ ЦРОУ СИА, РАБИ ТВОИ ЮУДЕИЕ. ГОГЬ ЖЕ ТАКО ВИДѢ³⁰⁵¹ ДАРЫ
 ѠСЛѢПѢ. И РАДОСТИЮ³⁰⁵² ПРИЕТЬ ЕГО. 131. ВЪЗ⁴ВРАТИ ЖЕ СЕ АЕЛДОРЬ³⁰⁵³ ПОЧИЕТЬ³⁰⁵⁴
 ВЪ ВОИ³⁰⁵⁵ СВОИ. БѢШЕ³⁰⁵⁶ ЖЕ ХУДЕШЕН СЪ НИМЬ .Г, ТИСОУЩЕ³⁰⁵⁷ МОУЖЕИ³⁰⁵⁸, БРАН⁴НЫКЪ
 ХРАБРЫИ³⁰⁵⁹. ВЪЗЕМИАХЪ ЖЕ КРЬМОУ СЕБѢ. Ѡ ПОЛАТИ ГОГОВЫ³⁰⁶⁰. ДОВОЛ⁴НИ ЖЕ ДНЬ³⁰⁶¹
 СЪТВОРИ/Ѣ. 197Г/ВЪ АЕЛДОРЬ³⁰⁶², ВЪ ПОЛАТѢ ГОГОВѢ. И РЕ⁴ АЕЛ⁴ДОРЬ³⁰⁶³ КЪ ЦРОУ ГОГОУ.
 ХОЩЕ ДА БЕСѢДЮ СЛОВЕСА ВЪ ТАИНѢ Ѡ³⁰⁶⁴ (!) ЛЮИ³⁰⁶⁵, ЮУДЕНСКИИ³⁰⁶⁶, КЪ ЦРѢТВОУ ТИ.
 И РЕ⁴ ГОГЬ. ВЪНИДЕМЬ ВЪ ВЬНОУТРЬНЮЮ ПОЛАТѢ, ТАКО ДА ПОВѢСИ МИ. И ВЪШЬШЕ³⁰⁶⁷
 ОБѢМА ТЪЧИЮ. АЕЛ⁴ДОРЬ³⁰⁶⁸ ЖЕ ИМѢШЕ МЬ СЪКРИТЬ. И ВЪНЗЫ ЕГО ВЪ ЧРѢВО ГОГОВО.
 И РАЗСѢКЪ ЕГО ПОВРЪЖЕ НА ЗЕМЛЮ МРЬТ⁴ВА, И БЕЗ⁴ГЛАСНА. И ИЗЫДЕ ЗАТВОРИВЪ ВРАТА
 ПО СЕБѢ³⁰⁶⁹. РЕКЪ ПРѢСТОЕШИМЬ ТАКО СПИТЬ ЦРЬ. И ЗАПОВѢДА МИ ЗАТВОРИТИ ВРАТА
 Ѡ НИЕМЬ. ДА НЕКТО ВЪЗБОУДИТЬ ЕГО. И СИА РЕКЪ. КЪ³⁰⁷⁰ ПРѢСТОЕШИМЬ ѠТИДЕ КЪ
 СВОИМЬ СИ. И ГЛА ИМЬ ОУГОТОВИТЕ СЕ. ДА ПЛѢНИВ⁴ШЕ ПЕР⁴СЫ ПОНДЕМЬ. НАЧЕЛ⁴НИЦИ
 ЖЕ³⁰⁷¹ ГОГОВЫ. ВИДѢВ⁴ШЕ³⁰⁷² БЫВ⁴ШЕЕ. И ѠТВОРИШЕ³⁰⁷³ ВРАТА ВЪНИДОШЕ³⁰⁷⁴. И ѠБРѢТО-
 ШЕ /Ѣ. 197Г/ ГОГА³⁰⁷⁵ МРЬТ⁴ВА ЛЕЖЕЩА. АЕЛДОРЬ³⁰⁷⁶ ЖЕ ПЛѢНИВЪ ПЛѢНА³⁰⁷⁷ МИѠЖЕСТ⁴ВО.

3037 во ЦРѢ MSPC 42; Ø MSPC 141.
 3038 врѢмѢ то MSPC 42; врѢмѢ NIM 25.
 3039 перси MSPC 24.
 3040 Ø MSPC 42.
 3041 хал⁴д⁴ни MSPC 42.
 3042 и мид⁴ни MSPC 42.
 3043 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.
 3044 с⁴и MSPC 141.
 3045 приетъ MSPC 42; приетъ MSPC 141.
 3046 и юу⁴денски MSPC 42.
 3047 въз⁴и MSPC 42; въз⁴и MSPC 141; въз⁴и
 NIM 25.
 3048 ен⁴доръ MSPC 42.
 3049 и понде MSPC 42.
 3050 поклони MSPC 42.
 3051 видѢвъ MSPC 42, NIM 25.
 3052 съ радостію MSPC 42.
 3053 аенд⁴ MSPC 42.
 3054 починѣ MSPC 141.
 3055 во⁴ехъ MSPC 42; во⁴ѣ MSPC 141; во⁴ехъ
 NIM 25.
 3056 бѣхъ MSPC 141.

3057 тисоуща MSPC 141, NIM 25.
 3058 лю⁴д⁴и MSPC 42.
 3059 храбрѣхъ MSPC 42; храбрѣхъ NIM 25.
 3060 гови (!) MSPC 42.
 3061 д⁴ни MSPC 42.
 3062 андоръ MSPC 42.
 3063 аенд⁴ MSPC 42.
 3064 Ѡ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.
 3065 лю⁴д⁴и MSPC 141.
 3066 иуд⁴енски MSPC 42; юу⁴денскихъ MSPC 141;
 юу⁴денскихъ NIM 25.
 3067 въшѣша MSPC 141.
 3068 аенд⁴ MSPC 42.
 3069 The word севе was later corrected into севѣ.
 3070 Ø MSPC 42.
 3071 Ø MSPC 42.
 3072 видѣше NIM 25.
 3073 Ѡтворив⁴ше NIM 25.
 3074 и вънидоше MSPC 42.
 3075 его MSPC 42.
 3076 аендоръ MSPC 42.
 3077 плѣнъ MSPC 141.

ѡтѣидѣ³⁰⁷⁸ къ юдеѡмъ въ іерлѣмъ. сие³⁰⁷⁹ оубо поминае дѣдѣ. проклинае³⁰⁸⁰ врагы³⁰⁸¹ глѣе. [погрѣбише се]³⁰⁸² въ елѣдорѣ^{3084*}.

132. [ѡ ефѡан³⁰⁸⁵]³⁰⁸⁶. ³⁰⁸⁷Пожри дѣше жрьтѣвоу похвалѣноу. дѣло іакъ дщере³⁰⁸⁸. приведи паче ефѡа³⁰⁸⁹, чистѣиши³⁰⁹⁰. >и<³⁰⁹¹ пожри³⁰⁹² тако жрьтвоу, стѣти плѣскыне гѣи своеи^{3093*}.

Сын³⁰⁹³ ефѡа³⁰⁹⁴ ѡ колѣна бѣше данова³⁰⁹⁵. ѡгнанъ³⁰⁹⁶ бѣ ѡ колѣна своего, заеже быти емоу ѡ любовѣаниа. не ѡти его съблѡудивѣши³⁰⁹⁷ съ рабѡ своимъ роди его. дванадесете³⁰⁹⁸ бо³⁰⁹⁹ колѣнь³¹⁰⁰ іслѣвѣхъ³¹⁰¹. не принѣшахоу се дроугъ дроугу³¹⁰². нь коеждо колѣно свое достоаніе имѣше. сего ради и плѣмникъ³¹⁰³ ³¹⁰⁴іакъ дѡіаниа наре^{3105*}, и инде³¹⁰⁵ ³¹⁰⁶южемы достоаніи^{3107*}. ѡгнанъ оубо³¹⁰⁸ бѣ ефѡа³¹⁰⁹ ѡ колѣна своего. сирѣ ѡ данова. въ/ф. 198г/зидѣ на горѣ, и сѣдѣше еди-нь тѣмъ. снове же іслѣвы. ѡблѣнны быше ѡ языкъ. и ине³¹¹⁰ (!) имѣхоу³¹¹¹ покоѣ. >и<³¹¹² [достоуживѣши же]³¹¹³ си, снове іслѣвы, не имѡуще начелныка. не бѣше бо въ іслѣ начелника. пришѣше же къ ефѡанди³¹¹⁴, молахѡ его прѣити на помощь имъ. ѡнъ же ѡрицаше³¹¹⁵ се. глѣе къ юдеѡмъ. іакъ азъ ѡгнанъ есмь ѡ колѣна мое-го. и не могу помощи вамъ на брани. ѡнѣи³¹¹⁶ же ѡбѣщаше се емоу съ клетѣвою.

³⁰⁷⁸ и ѡтѣидѣ MSPC 42, MSPC 141.

³⁰⁷⁹ сѣа MSPC 42.

³⁰⁸⁰ проклинаетъ MSPC 42.

³⁰⁸¹ Ø MSPC 42.

³⁰⁸² —* Ps 83(82):11.

³⁰⁸³ погрѣбѣше NIM 25.

³⁰⁸⁴ елѣдорѣ MSPC 42.

³⁰⁸⁵ ефѡан MSPC 42; ефѡан MSPC 141.

³⁰⁸⁶ Περί τοῦ Ἰεφθαῖ, PGr, p. 264; ѡ ефѡани, PH I, p. 120. The chapter is based on Judg 11:4–11.30–31.34–40.

³⁰⁸⁷ —*St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364C).

³⁰⁸⁸ дщере MSPC 141.

³⁰⁸⁹ ефѡа MSPC 42; ефѡа (!) MSPC 141.

³⁰⁹⁰ чистѣише MSPC 42; чистѣише MSPC 141; чистѣише NIM 25.

³⁰⁹¹ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁰⁹² пожри MSPC 42.

³⁰⁹³ съ MSPC 141.

³⁰⁹⁴ ефѡан MSPC 42; ефѡа MSPC 141; ефѡан NIM 25.

³⁰⁹⁵ дѣа MSPC 42; дѣдова MSPC 141; дѣда NIM 25.

³⁰⁹⁶ ѡгнанъ же MSPC 141.

³⁰⁹⁷ съблѡудивѣши се MSPC 42.

³⁰⁹⁸ бѣ MSPC 42, MSPC 141.

³⁰⁹⁹ Ø MSPC 42.

³¹⁰⁰ плѣмень MSPC 42.

³¹⁰¹ іслѣвѣ MSPC 42.

³¹⁰² къ дроугѡ MSPC 141.

³¹⁰³ плѣмникъ MSPC 42; плѣмникъ MSPC 141.

³¹⁰⁴ —* Ps 105(104):11.

³¹⁰⁵ иниде (!) MSPC 42.

³¹⁰⁶ —* Ps 78(77):35.

³¹⁰⁷ дѡаніа MSPC 42, MSPC 141; достоаніа NIM 25.

³¹⁰⁸ Ø MSPC 141.

³¹⁰⁹ ефѡан MSPC 42; ефѡа MSPC 141; ефѡан NIM 25.

³¹¹⁰ не MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³¹¹¹ имлахѡ MSPC 42.

³¹¹² MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³¹¹³ достоуживѣше MSPC 42; достоуживѣше же MSPC 141.

³¹¹⁴ ефѡан MSPC 42; ефѡан MSPC 141.

³¹¹⁵ ѡтрицаше NIM 25.

³¹¹⁶ ѡни MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

начел^нника его³¹¹⁷ поставити на всѣмъ языкѣ своимъ. аще поможетъ имъ, и побѣдетъ³¹¹⁸ брань. 133. [Слышавъ же]³¹¹⁹ еван³¹²⁰ бесѣди ѿ изидоше³¹²¹ на брань. исходе^шоу же емоу клет^воу постави да не възметъ ничтоже ѿ плѣна. побно же³¹²² възвраща^шоу ми се ѿ брани. иже [боудетъ ми срѣща]³¹²³ да³¹²⁴ сътво/f. 198v/роу е жрътвоу гоу боу моемоу*. шъ же на брань, и побѣдивъ възврати се. греду^шоу же емѣ. рече нѣкто дщери³¹²⁵ его, яко ѿць твои грѣтъ ѿ брани съ побѣдою. и изыде въ срѣцоу³¹²⁶ его³¹²⁷ дщи его. ефан³¹²⁸ же видѣвъ дщерь свою, начеть плакати, дщи же его начеть выпрашати его гл҃е. что ѣ вина ѿче еже³¹²⁹ ради плачеши³¹³⁰. ѡнъ же рѣ >ен<³¹³¹ жръвоу те нарекохъ принести³¹³² гоу боу. и³¹³³ рѣ же емоу дщи его. остави ме врѣмѣ мало. да пора^шю се съ дроугынами³¹³⁴ моими. и тако да сътвориши ѡ мнѣ еже хо^шеши. и сътвори ефан³¹³⁵ волю юе. и бѣше ходещи³¹³⁶ за .г. мѣ. ѿ мѣста на мѣсто. съвыра^шуци³¹³⁷ цвѣти гор^{ск}ы, съ дроугынами своими, и съ гоусальми. наслажа^шуци се мира сего красото^ш³¹³⁸. /f. 199r/ по прѣш^шествию же трѣ^ш³¹³⁹ мѣ. прїиде къ ѿцоу своему. и пожрѣтъ ю³¹⁴⁰ гоу боу жрът^воу чистоу. и не вѣмѣни се емоу въ грѣ. сего ради прѣмоуд^рыни³¹⁴¹ поминаетъ писаніе се³¹⁴² гл҃е³¹⁴³. ³¹⁴⁴такоже³¹⁴⁵ ефан³¹⁴⁶ чистоу жръвоу принесе дщерь свою гоу. такоже и ты³¹⁴⁷ дше³¹⁴⁸ дѣканіе чисто. принеси >боу<³¹⁴⁹ жрът^воу истин^ноу³¹⁵⁰ и чистоу*:

3117 Ø MSPC 42.

3118 побѣдитъ MSPC 42.

3119 слышавъ MSPC 42.

3120 ефан MSPC 42; еван MSPC 141; ефан NIM 25.

3121 и изыдоше MSPC 42.

3122 –* Judg 11:31.

3123 срещетъ ме MSPC 141.

3124 Ø MSPC 42.

3125 дщери MSPC 42.

3126 срѣщеніе MSPC 42.

3127 емоу MSPC 42.

3128 еван MSPC 141; ефан NIM 25.

3129 ее же MSPC 141; юе же NIM 25.

3130 плачеши се MSPC 42.

3131 MSPC 42, MSPC 141; юи NIM 25.

3132 Ø MSPC 42.

3133 Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3134 дроугами MSPC 42.

3135 ефан MSPC 42; еван MSPC 141; ефан NIM 25.

3136 хощеши MSPC 42; хощеши MSPC 141, NIM 25.

3137 събирающе MSPC 42.

3138 красоти MSPC 42; красотю MSPC 141.

3139 тринемъ MSPC 141; тринехъ NIM 25.

3140 ею MSPC 42.

3141 прѣмудры MSPC 42.

3142 сїе MSPC 42.

3143 гл҃е MSPC 42.

3144 –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364C).

3145 Ø MSPC 42.

3146 ефан MSPC 42; еван MSPC 141; ефан NIM 25.

3147 тыи NIM 25.

3148 дше моа MSPC 42.

3149 MSPC 42, NIM 25; бѣ MSPC 141.

3150 съвршен^ноу MSPC 42.

134. [ω манон, и ѱ³¹⁵¹ самѡнѣ³¹⁵²]³¹⁵³. ³¹⁵⁴Маноа слышала еси дрѣвѣ³¹⁵⁵
 дѣше въ истощаѣни³¹⁵⁶ бѣжи³¹⁵⁷ бывѣша. >и<³¹⁵⁸ ѿ неплодѣ³¹⁵⁹ тогда приѣмши³¹⁵⁹ плѠ
 вѣщаниа. бл҃гочѣстїю его оупобѣмѣ³¹⁶⁰ се*. Ѣ³¹⁶¹ маное бѣше ѿ колѣна асиро-
 ва³¹⁶². бѣше³¹⁶³ же³¹⁶⁴ бесчедьнѣ³¹⁶⁵. неплоднаа³¹⁶⁶ бо бѣ³¹⁶⁷ жена его, и не раждаше³¹⁶⁸.
 и бѣше маное въ печали, чеда ради. и [молѣаше се]³¹⁶⁹. да би родило се чедо ємоу. въ
 єдинѣ же ѿ днѣ³¹⁷⁰ /f. 199v/ маноеу вѣроуѣ³¹⁷¹ на нивѣ своєи. прииде³¹⁷² [въ двѣ
 его]³¹⁷³ къ женѣ ѣ, аггль гнѣ, глѣ єи. жено съхрани³¹⁷⁴ се ѿ днѣ сего. месо да не
 вѣидеть въ оуста твоѣ. ниже что нечисто. вино и сикера да не пиєши. нѣ ѿ днѣ
 сего съхрани³¹⁷⁵. єлика >ти<³¹⁷⁶ азъ заповѣдоу³¹⁷⁷. ³¹⁷⁸пониже въ чрѣвѣ зачнеши
 и родиши снѣ*. тако назирєи³¹⁷⁹ бѣжи³¹⁸⁰ [боудеть вѣтрочѣ]³¹⁸¹. і вѣиде [ѿ нѣе
 аггль]³¹⁸². пришь же моужѣ єе вѣрь. повѣда ємоу снѣ. ѣ же маное моужѣ єе. и³¹⁸³
 почто не призвала ме еси да виждоу и азъ члѣка. нѣ вѣран нѣи сѣ мною. да єгда
 приде³¹⁸⁴ пакы, призови ме да виждоу и азъ его. и тако вѣроуѣ словесемъ твоимъ.
 и³¹⁸⁵ сѣтвори³¹⁸⁶ жена такоже повелѣ моужѣ єе. бѣхоу бо бѣголюбѣзни, маное и жена
 его. ходѣше въ заповѣдѣ³¹⁸⁷ /f. 200r/ гнѣхъ по закону ѣ. 135. въ оутрѣби же пришь
 аггль къ женѣ его. и ѣ єи, не рѣх³¹⁸⁷ ли ти вѣчера ω жено, да съхраниши се ѿ вса-

³¹⁵¹ Ø MSPC 141.

³¹⁵² самѡнѣ MSPC 42.

³¹⁵³ Περὶ τοῦ Μανώε [Περὶ τοῦ Σαμψών], PGr, р. 265; сказаніе о самѡнѣ, PH I, р. 122. The chapter is based on Judg 13:2–7.9–22 (134–136); Judg 15:15–19, Judg 16:1–3, Judg 15:1–5 (137); Judg 14:5–18 (138); Judg 16:4–21 (139); Judg 16:22–30 (140).

³¹⁵⁴ –* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364A).

³¹⁵⁵ Ø MSPC 141.

³¹⁵⁶ истинноу плѣмєни MSPC 42.

³¹⁵⁷ бѣжи MSPC 42; бѣжи NIM 25.

³¹⁵⁸ MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³¹⁵⁹ приѣмша MSPC 42, MSPC 141; приѣмьша NIM 25.

³¹⁶⁰ спобѣи MSPC 42.

³¹⁶¹ сѣи MSPC 42.

³¹⁶² асси́рова MSPC 141.

³¹⁶³ и бѣше MSPC 42.

³¹⁶⁴ Ø MSPC 42.

³¹⁶⁵ бесчедѣна MSPC 42; .

³¹⁶⁶ непло́дна MSPC 42; непло́дна MSPC 42; не-
 плодна NIM 25.

³¹⁶⁷ Ø MSPC 42; бѣше MSPC 141.

³¹⁶⁸ раждаше NIM 25.

³¹⁶⁹ мѣлаше бѣх MSPC 42.

³¹⁷⁰ днѣи MSPC 42, MSPC 141.

³¹⁷¹ вѣроуѣ MSPC 42.

³¹⁷² и прїиде MSPC 42.

³¹⁷³ Ø MSPC 141.

³¹⁷⁴ сѣ съхрани MSPC 42.

³¹⁷⁵ съхрани се MSPC 141.

³¹⁷⁶ MSPC 42, MSPC 141.

³¹⁷⁷ заповѣдаю MSPC 42.

³¹⁷⁸ –* Judg 13:5.

³¹⁷⁹ назирєи MSPC 42, MSPC 141.

³¹⁸⁰ бѣжи MSPC 42, MSPC 141; бѣжи NIM 25.

³¹⁸¹ вѣтрочѣ MSPC 42; вѣтрочѣ бѣдѣтѣ
 MSPC 141.

³¹⁸² аггль ѿ нѣе MSPC 42.

³¹⁸³ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³¹⁸⁴ прїидѣтѣ MSPC 42; прїидѣтѣ MSPC 141.

³¹⁸⁵ Ø MSPC 42; [...] MSPC 141.

³¹⁸⁶ сѣтвори же MSPC 42.

³¹⁸⁷ рекох MSPC 42; рекох MSPC 141.

кого нечиста³¹⁸⁸. вино³¹⁸⁹ и сикера³¹⁹⁰ да не пиѣши, понѣже въ чрѣвѣ зач^неши. и родиши моужьскы³¹⁹¹ поль. и съхранѣн^но боудеть ѿ бѣ. вино и сикера да не пи-
ють. <и>³¹⁹² брит^нва³¹⁹³ не възыдеть на главѣ юго. понѣже назырен³¹⁹⁴ боудѣ отро-
че. и³¹⁹⁵ рѣ жена къ агглюу. г^ни аще истин^на³¹⁹⁶ соуть словеса твоѧ сѣди дон^ндеже
призовоу моужа моего ѿ нивы. и³¹⁹⁷ рече еи аггль понды. и ш^нъ³¹⁹⁸ жена призва
моужа своего. приш^нъ же маное моужь юе. wobpѣте аггла г^нна сѣдѣша и минѣвъ тако
чл^нкъ ѣ. рѣ къ нѣмоу ты ли еси чл^нкъ б^нжи³¹⁹⁹. приш^нди³²⁰⁰ въчера въ домъ мон.
и рекъ къ женѣ моеи таковаа. /f. 200v/ аггль же г^ннъ рѣ азъ есъ и се гл^ню ти. [да
съхранит^н се ѿ д^ннъ]³²⁰¹ жена твоѧ. и все³²⁰² нечисто да не вънидоутъ³²⁰³ въ оуста
юе. и елика³²⁰⁴ ѿ лозы да не гастъ. и сикера да не пиеть. зачнет^н³²⁰⁵ бо жена
твоѧ³²⁰⁶. и³²⁰⁷ родить отроче моужьскы³²⁰⁸ поль. вино и сикера >да<³²⁰⁹ не пиеть.
желѣзо³²¹⁰ не³²¹¹ възидеть на главоу его. тако назырен³²¹² б^нжи³²¹³ боудеть wтpоче.
слышав^н же маное. рѣ къ агглюу, б^нж^ню. минѣвъ тако чл^нкъ ѣ. г^ни аще истин^на³²¹⁴
соуть словеса твоѧ. пож^нди сѣден^н³²¹⁵, >и<³²¹⁶ пондоу и принесѣ козлища. и пожавъ
его аггль г^ннъ. и принесе козлища. и рѣ емоу постав^ни^н е³²¹⁷ на камени. зане аще за-
колеши ю не снѣмъ е. аще ли сътвориши е³²¹⁸ жрьт^нвоу г^ноу б^ноу твоемоу, боудет^н
ти въ м^нлтвоу. и постав^ни^н е³²¹⁹ [маное на камени]³²²⁰. и приложи аггль г^ннъ³²²¹ краи
жъзла иже бѣ въ роу/f. 201r/цѣ его. и изыде пламень и погастъ жрьт^нвоу. аггль
же бѣ пламень wгн^нанъ³²²². и възлѣтѣ на нѣса. маное же видѣвъ прѣ^нславноу³²²³
чюдо, паде на землю, и бѣ тако мрътьвъ. 136. и быв^ншоу часоу довол^нноу. вста

3188 нечистаа MSPC 42.

3189 вина MSPC 42.

3190 сикера MSPC 42.

3191 м^ножьскы MSPC 42; моужьскы NIM 25.

3192 Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3193 бритва и ножици MSPC 42.

3194 назорен MSPC 42; назорен б^нж^ни MSPC 141;
назорен б^нжин NIM 25.

3195 Ø MSPC 42.

3196 истинаа MSPC 42.

3197 Ø MSPC 42.

3198 ш^нши MSPC 42; ш^нши MSPC 141, NIM 25.3199 б^нж^ни MSPC 42, MSPC 141; б^нжин NIM 25.3200 пр^ниш^нди MSPC 42; приш^нъ MSPC 141;
приш^нин NIM 25.3201 ѿ д^ннъ да съхранит^н се MSPC 42.

3202 всако MSPC 42.

3203 вънидѣтъ MSPC 42, MSPC 141.

3204 еликаа MSPC 42.

3205 зане (!) MSPC 42.

3206 това (!) MSPC 42, MSPC 141.

3207 Ø MSPC 42.

3208 м^нож^нскы MSPC 42; моужьскы NIM 25.

3209 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3210 и желѣзо MSPC 42.

3211 да не MSPC 42, MSPC 141.

3212 назорѣи MSPC 42; назорен MSPC 141, NIM
25.3213 б^нж^ни MSPC 42, MSPC 141; б^нжин NIM 25.

3214 истинаа MSPC 42.

3215 сѣди зѣ MSPC 42; и сѣди MSPC 141; сѣде
NIM 25.

3216 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3217 а MSPC 42.

3218 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3219 Ø MSPC 141.

3220 на камени маное MSPC 141.

3221 б^нж^ни MSPC 42.3222 wг^ннъ MSPC 42; wг^ннныи MSPC 141.

3223 прѣславно MSPC 42.

>и<³²²⁴ ѿ женѣ свои. ³²²⁵погыбохъмъ ѡ жено бѣ видѣхъ*. въ павлени [бѣжи
 бы]³²²⁶ маное и оубога се тако да не оумреть. и ³²²⁷ѡбѣщавши жена его и ³²²⁸ѿ кь
 нѣмоу. ни гѣ не оумреть. нъ прошеніе наше исплнить бѣ. понѣже и жрътѣвоу
 нашоу приетъ. аще не би хотѣлъ приети ³²²⁹моленіе наше, ни жрътѣвоу нашоу не
 би приель. и сѣмоу бѣвшоу ³²³⁰зачетъ жена маноева. и роди ³²³¹сѣна и нарече имѣ
 емоу самѣшонь*. и бѣ моужь сильнь. донѣдѣже имѣше съжителницоу въздръ-
 жаніе. егда же нечистотѣ бысть рабъ. /f. 201v/ тѡгда [въ посмѣ бы врагѡ]³²³².
 тѣи ³²³³во самѣшѡ. вина и сикера не пиаше. ѡ чрѣва матерѣ своеѣ ³²³⁴. и бѣше храни
 ѡ вышнѣ ³²³⁵блѣты. егда же въ питаніе ³²³⁶и нечистотоу ³²³⁷себѣ издасть ³²³⁸.
 тогѡ ³²³⁸пороуганіе врагѡ своимъ бѣ. тѣ во самѣшѡ въ моужьскы ³²³⁹възрастѣ
 дошѣ. многы побѣди ісѡу сътвори. прилоучи се ³²⁴⁰верѣсти его ꙗ, тисоуць вонс-
 кы ³²⁴¹. и не имы въ роукоу вороужіе или мѣ, или жѣзѣль, или что любо ³²⁴²ино.
 верѣте челюсть вшлю на поли ³²⁴³. и сию възьмъ рѣкою, побѣди ꙗ, тисоуць.
 и ѡ подвыга и ѡ ³²⁴⁴троуда въждедавъ се. >и< ³²⁴⁵помоли ³²⁴⁶се кь боу. и челюсть
 соухоу соушоу стисоувъ. и исцѣди ³²⁴⁷водоу ѡ нѣю. и напитъ се въ ситость.
 >и< ³²⁴⁸прѣста жежа его. и бѣше моужь сильнь, и ³²⁴⁹блѣ. и добродѣтельнь.
 съвршае за/f. 202r/повѣды бѣжіе. сего ради прѣдры (!) ³²⁵⁰пѣнопѣвць поминаетъ
 глѣ сице. ³²⁵¹иже ³²⁵²прѣже челюстною вшлюю, побѣдивъ иноплѣменныкы. нѣна въ
 пороуганіе стрѣтніе нечистоты. верѣте се* 137. ³²⁵³съи ³²⁵⁴самѣшонь. многоа ³²⁵⁵
 ісѡу правленіа оустрои. и повѣды на врагы възвѣже прѣмногы ³²⁵⁶. иноплѣменни-
 ци же не ³²⁵⁷трѣпеще ³²⁵⁸моужьствнѣе его подвигы. начеше хытростію нахъди-

3224 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3225 —* Judg 13:22.

3226 бѣжи бѣвъ MSPC 42; бѣ бѣжи MSPC 141.

3227 Ø MSPC 141, NIM 25.

3228 Ø NIM 25.

3229 приетъ MSPC 42.

3230 —* Judg 13:24.

3231 родити MSPC 42.

3232 въ посмѣ равномъ (!) MSPC 42; посмѣхъ
 бѣ врагѡ MSPC 141.

3233 тѣ MSPC 42.

3234 своею MSPC 42.

3235 вышнѣ MSPC 42.

3236 въ нечѣтотѣ MSPC 42.

3237 дѣ MSPC 42.

3238 и тогѡ MSPC 42.

3239 моужьскыи NIM 25.

3240 же се MSPC 42; во се MSPC 141.

3241 вонске MSPC 141.

3242 тво MSPC 42.

3243 полю MSPC 42.

3244 Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3245 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3246 помѣи MSPC 42, MSPC 141.

3247 исцѣдивъ MSPC 141.

3248 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3249 Ø MSPC 42.

3250 прѣмоудрѣи MSPC 42; прѣмѣдрѣи MSPC
 141; прѣмоудрѣи NIM 25.

3251 —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of
 Penance* (cf. PG 97, 1364B).

3252 и MSPC 42.

3253 Περί τοῦ Σαμψών, PGr, p. 267.

3254 Ø MSPC 42.

3255 многоа MSPC 42, NIM 25.

3256 многоы MSPC 42.

3257 не не (!) MSPC 42.

3258 трѣпеще MSPC 42.

ти³²⁵⁹ его. тако да поговѣть его. и начеше творити гощенїа³²⁶⁰ съ нимъ. и самъѣонъ оупивати се виномъ. и смѣшае³²⁶¹ се съ иноплеменъники. не вѣроваше³²⁶² съвѣтоу³²⁶³ матери своеѣ³²⁶⁴. възети женоу ѿ языка своего. нъ вѣше пие и їады³²⁶⁵ съ иноплеменъники. въ единъ же ѿ дѣни оупивъшоу се емъ ѿ вина. <и>³²⁶⁶ ѡковаше его железы /f. 202v/ иноплѣменъныци. и .ѡ. великыи³²⁶⁷ желѣзы възложише на нь. <и>³²⁶⁸ не смѣаше во приближити се емоу трѣзмъ. сего ради ѡпоише его виномъ. и ѡковаше³²⁶⁹ (!) положише. да егда истрѣзвитъ се ѿ вина. сътворитъ съ ними ѡвѣщанїе, иже³²⁷⁰ не ратовати ихъ ниже плѣновати³²⁷¹. самъѣонъ же въ полоунощи възъбоудивъ се, и³²⁷² ѿ вина истрѣзвивъ³²⁷³ се. разоумѣвъ³²⁷⁴ тако свезанъ ѣ. абые въставъ съкроушивъ³²⁷⁵ оузы и .ѡ. ковь³²⁷⁶ до конъца сътръ³²⁷⁷. въставъ³²⁷⁸ принде³²⁷⁹ и върѣте врата градоу заключена. и положи рамѣ свои³²⁸⁰. и възетъ врата грау³²⁸¹ съ пирго. и ѿ основанїа истрѣже. и носе възыде на гороу. и встави їа ѡтиде. въставъше же заоутра³²⁸² иноплеменъници. върѣтоше градъ ихъ разорень. и врата стоеща на горѣ. и оузы съкроушенъны³²⁸³. не³²⁸⁴ домы/f. 203r/шлахоу³²⁸⁵ се что сътворити. самъѣонъ же вражѣе ѿ. изыде и оуловы мнѡжъство лисиць. и привеза ѡпашель ѿ, свѣще гореще въ врѣме жетъвы. и вставы ѿ скрозѣ нивы ѿ. и запалъше³²⁸⁶ се³²⁸⁷ изгорѣше³²⁸⁸. и дроугаа³²⁸⁹ прочаа³²⁹⁰ искоушениїа³²⁹¹ навѣ имъ. 138. иноплеменъници же [съвѣщавъше се]³²⁹² дати емоу женоу ѿ языка своего. еже и сътворише. >и<³²⁹³ бывъшоу съвѣтоу³²⁹⁴ върѣчениїа. идѣше видѣти ѡброучныцѣоу свою. и върѣте льва на поути и оубить³²⁹⁵ его. по³²⁹⁶ днѣхъ нѣкыихъ³²⁹⁷ мнѡ-

3259 нахѡдити MSPC 42; нахѡдити MSPC 141.

3260 гоненїа MSPC 42; гоненїа MSPC 141.

3261 смѣшати MSPC 141.

3262 вѣроваше NIM 25.

3263 вѣроваше во MSPC 42.

3264 свое MSPC 42; свою NIM 25.

3265 їаде MSPC 42; їады MSPC 141.

3266 Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3267 великы MSPC 141.

3268 Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3269 ѡковы MSPC 42.

3270 еже MSPC 141.

3271 плѣновати ихъ MSPC 42.

3272 Ø MSPC 42.

3273 истрѣзвы MSPC 42.

3274 и разоумѣвъ MSPC 42.

3275 съкрѡши MSPC 42; съкрѡши MSPC 141; съкроуши NIM 25.

3276 ѡковы MSPC 42, NIM 25; ѡкѡвъ MSPC 141.

3277 съкрѡши истрѣвъ MSPC 42; стрѣвъ MSPC 141.

3278 и въста MSPC 42; и въставъ MSPC 141.

3279 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3280 свое MSPC 42.

3281 гра градоу (the first гра in the previous verse) NIM 25.

3282 Ø MSPC 42.

3283 съкроушенъны MSPC 42; [...] MSPC 141; съкроушенны NIM 25.

3284 и не MSPC 141.

3285 домышлахоу MSPC 42.

3286 запалише MSPC 42, MSPC 141.

3287 Ø MSPC 42.

3288 и изгорѣше MSPC 42, MSPC 141.

3289 дроуга MSPC 42.

3290 проча MSPC 42.

3291 съкрѡшенїа MSPC 42; съкрѡшенїа MSPC 141.

3292 съвѣщавъ MSPC 42.

3293 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3294 съѡѡ MSPC 42; свезѡ MSPC 141; съвезѡу NIM 25.

3295 ѡѡы MSPC 42; ѡѡи MSPC 141.

3296 и по MSPC 42, NIM 25.

3297 нѣкѡихъ MSPC 42.

ходе, мимо³²⁹⁸ [мѣсто вно]³²⁹⁹. вѣрѣте³³⁰⁰ мнѡжѣство пчель, вѣселивѣше³³⁰¹ се въ главоу львовѣ. и гасѣтъ ѿ меда ихъ³³⁰². и възвѣмъ принесѣ вѣроучныци³³⁰³ свои. приидоше³³⁰⁴ же³³⁰⁵ юноше сѣнове иноплеменины³³⁰⁶. вѣрати съ нимъ тако триста³³⁰⁷. и опивше се рѣ къ нимъ самѣфонъ /f. 203v/ въпрошоу ви о причи³³⁰⁸. юже³³⁰⁹ аще вѣрѣцете да³³¹⁰ дамы вамъ вѣдеже³³¹¹ триста³³¹². аще ли не вѣрецете да³³¹³ възмоу вашоу. вни же рѣше рѣци. и рѣ самѣфонъ. ³³¹⁴что ѣ тако изыде пища ѿ гадѣщаго³³¹⁵ пищоу. и ѿ горѣкаа³³¹⁶ сладѣко*. слышавѣше сѣнове иноплеменины³³¹⁷. не разоумѣше, и понскаше³³¹⁸ рокъ. донѣдеже вѣсхотѣше. и възвѣше³³¹⁹ рѣше³³²⁰ далидѣ, самѣфоновѣ женѣ глѣюще³³²¹. вѣдѣ³³²² ѿ рода нашего еси. сего ради те вѣдахомъ. за храбраго самѣфона. тако да не стражемъ ѿ него. нѣна оубо ты въпроси его. и рѣти³³²³ причоу³³²³. и повѣси намъ да оувѣмы тако да не³³²⁴ възметъ³³²⁵ [вѣдѣжоу нашоу]³³²⁶. и [свѣщаваѣше]³³²⁷ [съ нѣю]³³²⁸ втидоше. пришьшоу же самѣфонову. рѣ емоу далида. почто не наоучиши и³³²⁹ мене, ѿ причеи³³³⁰. ихже и³³³¹ ты вѣси³³³². /f. 204r/ тако да съ дроугынтани моими о причахъ³³³³ вѣблагаючи се въземлю³³³⁴ ѿ нихъ вѣроу. >и гла ен.<³³³⁵ и что хоцѣши да рекоу ти. она же рѣ причоу таже рекъль еси, дѣнь. сѣномъ иноплеменины³³³⁶. и рѣ ен³³³⁷. тако въ вѣрѣме едекоѣ. идѣщоу ми само, оубыхъ льва. и въ вѣрѣ жетвы. мнѡходещоу³³³⁸ ми, вѣрѣтохъ мнѡжѣство пчель въ главѣ его вѣселѣше се. и възвѣмъ ѿ меда гадѣхъ³³³⁹. и тебѣ принесохъ. Сина

3298 Ø MSPC 42.

3299 мѣста оного NIM 25.

3300 и вѣрѣте MSPC 42, MSPC 141.

3301 вѣселѣши MSPC 42; вѣселише MSPC 141.

3302 тѣ MSPC 42.

3303 вѣрѣчнице MSPC 42.

3304 и приидоше MSPC 42, MSPC 141.

3305 Ø MSPC 42.

3306 иноплеменикъ MSPC 42.

3307 тѣ MSPC 42, MSPC 141.

3308 причѣ MSPC 141.

3309 Ø MSPC 42.

3310 Ø MSPC 42.

3311 вѣдежи NIM 25.

3312 тѣ MSPC 42, MSPC 141.

3313 Ø MSPC 42.

3314 –* Cf. Judg 14:14.

3315 гадѣщаго MSPC 42.

3316 горѣка MSPC 42, NIM 25; горка MSPC 141.

3317 иноплеменины MSPC 42; иноплемениныхъ NIM 25.

3318 понскавѣше MSPC 42.

3319 възвѣши MSPC 42.

3320 и рекоше MSPC 42.

3321 глѣци MSPC 42; глѣци MSPC 141.

3322 вѣдѣхѣ MSPC 42.

3323 причѣ MSPC 141.

3324 Ø MSPC 42.

3325 възвѣмъ (!) MSPC 42.

3326 вѣдеже наше MSPC 42.

3327 свѣщаваѣ MSPC 42.

3328 Ø MSPC 141.

3329 Ø MSPC 141.

3330 причѣ MSPC 141.

3331 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3332 вѣсы NIM 25.

3333 причѣ (!) NIM 25.

3334 и възвѣмѣши MSPC 42.

3335 MSPC 42, MSPC 141; Ø NIM 25.

3336 иноплеменины MSPC 42; иноплемениныхъ MSPC 141.

3337 Ø MSPC 42.

3338 гадѣщоу MSPC 42.

3339 и гадѣ MSPC 42.

оувѣдѣвши ѿ него прѣсквернѣна³³⁴⁰. повѣда сномъ иноплеменины³³⁴¹. [пришьшѣ же рокоу. въспроси ѡдеже сномъ иноплемениныхъ. тако невѣдоушимъ³³⁴² приче.]³³⁴³ ѡни же съ дръзостію рѣше ємоу. ѡбрѣтохѣ³³⁴⁴ ти приче. ѡн же рѣ имъ да како глѣте. ѡни же рекоше, лѣва ѡбыль єси. и въсели се мнѡжѣство пчѣль въ соухѣ³³⁴⁴ [єго главоу]³³⁴⁵. и сицѣль єси /f. 204v/ ѿ меда. и рѣ³³⁴⁶ самѣшнѣ, аще не бистѣ испитали даидоу. не бистѣ оувѣдѣли³³⁴⁷ причоу. 139. сего чоуднаго³³⁴⁸ самѣшна [иноплемениници навѣто³³⁴⁹ оубыше]³³⁴⁹, прѣдасть се ѿ жени своеѣ³³⁵⁰. сицѣвѣмъ³³⁵¹ ѡбразомъ. наоучивше³³⁵² еше єю иноплемениници. съ хитростію прѣльстише єю. въспросити єго, како роженіе єго и въспитаніе. и ѡкоудѣ³³⁵³ и конимъ ѡбразѣ. непобѣдимѡу таковою силоу имать. испрьва же не [повѣда єи]³³⁵⁴ свою силоу. конимъ ѡбразѣ³³⁵⁵ (!) имѣ. послѣдѣже³³⁵⁶ много поноуженъ бы ѿ нѣе. повѣда єи вса, и тако аггль гнѣ рѣ мѣри єго. тако желѣзо не възидеть³³⁵⁷ на главоу єго. и се є ѡбразъ сили моеѣ³³⁵⁸, ѡ. космѣ. снѣ сквернѣна³³⁵⁹ даида оуслышавши. и извѣщеніе приємши съвршенно. повѣда вѣса иноплемениныкѣ³³⁶⁰. ѡбрѣ/f. 205r/тѣше³³⁶⁰ оубо³³⁶¹ вѣмѣ подо- вѣно. >и<³³⁶² ѡпившоу³³⁶³ се ємоу ѿ вина. ѡстригоше главоу єго. и въставшоу ємѣ ѿ сна трѣзѣвоу. ѡбрѣте се немошнѣиши паче въсѣхъ члѣкѣ. тогда пришьше иноплемениници, изнесѣ³³⁶⁴ ѡчи єго. и бѣше >видѣти<³³⁶⁵ днѣно³³⁶⁶ чюдо. иже нѣкогда храбра. єгоже трепещахоу³³⁶⁷, тисоуца³³⁶⁸ и тѣмн. игралище прѣдлежае женѣско. сего плаче³³⁶⁹ пѣснописецѣ. въ великѣ канѡнѣ пишеть. ³³⁷⁰самѣшновѣ поревновавши лѣности. словоу³³⁷¹ (!) ѡстриже³³⁷² дѣль свой, дѣше. прѣдавѣшимъ³³⁷³ иноплеменины-

3340 прѣсквернѣна MSPC 42.

3341 иноплѣменѣихъ MSPC 42.

3342 невѣдоушимъ имъ MSPC 141.

3343 Ø MSPC 42.

3344 соухѡу NIM 25.

3345 главоу єго MSPC 42.

3346 рѣ имъ MSPC 42.

3347 оувѣли MSPC 42.

3348 чюнаго MSPC 42, MSPC 141; чюднаго NIM 25.

3349 иноплѣмениници навѣтомъ оубыше MSPC

42; навѣтомъ иноплемениници ѡвыше MSPC 141.

3350 свою MSPC 42.

3351 сицѣвѣмъ MSPC 141.

3352 наоучивши MSPC 42, MSPC 141.

3353 The word ѡкоудѣ was later corrected into ѡкоудѣ. ѡкоудѣ MSPC 42.

3354 повѣдати MSPC 42; повѣдани (!) MSPC 141.

3355 силоу MSPC 42; силѣ MSPC 141.

3356 послѣдѣже (!) NIM 25.

3357 възыде MSPC 42.

3358 моеу MSPC 42.

3359 сквернѣна MSPC 42.

3360 и ѡбрѣтши MSPC 42; и ѡбрѣтши се MSPC 141.

3361 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3362 MSPC 42, MSPC 141.

3363 ѡпившоу MSPC 42.

3364 и изнесѣше MSPC 42.

3365 MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3366 днѣное MSPC 42.

3367 трепетахоу MSPC 42; трепещахѣ MSPC 141.

3368 тисоуце MSPC 42.

3369 паче (!) MSPC 42.

3370 —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364A–B).

3371 главоу MSPC 42, NIM 25; главѣ MSPC 141.

3372 же (!) MSPC 42.

3373 прѣдавѣши MSPC 42, MSPC 141; прѣдавѣши NIM 25.

мѣ³³⁷⁴. сластолюбивѣ ради. цѣломоудрьное житиѣ и блѣженое^{3375*}. 140. ³³⁷⁶нѣ побѣно ѿ
не³³⁷⁷ прѣмниоути съмръ его. имаше бо слоужещѣ емоу, по вѣсплѣнни. и приносѣ³³⁷⁸
водоу мыпаше власи главы его, и порастоше. и порастышимъ /f. 205v/ власѣ³³⁷⁹ главы
его. пакы въ свою силоу прѣиде. и вѣрѣте вѣрѣ³³⁸⁰ побѣно. егда даида съ блѣдныкы
своими пѣпаше и пѣдѣше³³⁷⁹ горѣ въ домоу его. егже съзѣ самѣ³³⁸⁰ ѿ³³⁸¹единоу
стѣпѣ. и ѿ³³⁸²къ водѣщемоу³³⁸² его, юноши. приведи ме къ стѣпоу носеиоу домоу.
и приведи³³⁸³ его. и рѣ емоу самѣ³³⁸⁴ ѿ³³⁸⁵стоупи далече ѿ домоу. и вѣжа далече юноша.
самѣ³³⁸⁶ ѿ³³⁸⁷же положи рани³³⁸⁸ свои³³⁸⁹, по стѣпѣ. и повѣрѣ его на землю. рекъ тако.
пойди и ты дѣше³³⁸⁶ съ иноплемениными. и сѣмоу бѣвѣ³³⁸⁷ ѿ³³⁸⁸мѣрѣше въси елици прилоу-
чише се горе на стѣпоу³³⁸⁷. и самѣ³³⁸⁸ долѣ³³⁸⁹:

141. [писаніе ѿ самоуилѣ]³³⁸⁹. ѿ колѣна асирова³³⁹⁰ вѣ жена имѣ еи анѣна.
бѣше же³³⁹¹ неплодѣвы. и не ражаше³³⁹². шѣши же въ црѣвѣ гнѣю, молиаше се³³⁹³.
и оустѣнѣ не³³⁹⁴ движа³³⁹⁵ /f. 206r/ и глѣсѣ юе³³⁹⁶ не [слыше се]³³⁹⁷. въшѣ³³⁹⁸ илѣе
іерѣа сѣнѣ. вѣбѣга³³⁹⁹ ею³⁴⁰⁰ глѣе, почто приндѣ чаридѣ³⁴⁰¹ въ црѣвѣ гнѣю. она
же поношеніе нетрѣпѣи³⁴⁰², въздѣхѣ³⁴⁰³ и стѣнеи³⁴⁰⁴ прослѣзи се. и ѿ³⁴⁰⁵ въ сѣвѣ.
живѣ гѣ бѣ елѣи³⁴⁰⁴ саваѣѣ. іако аще рождѣ³⁴⁰⁵ отроче. даръ принесѣ³⁴⁰⁶ >е<³⁴⁰⁷ въ
црѣвѣ гѣ бѣ. и бѣдѣть слоужѣ емоу. въ вѣсе дѣи³⁴⁰⁶ живота своего³⁴⁰⁷. оуслѣ-
шанѣна же³⁴⁰⁸ бѣ мѣтва юе. ³⁴⁰⁹и роди сѣна, и нарѣ имѣ емоу самоуилѣ*. иже³⁴¹⁰

³³⁷⁴ иноплемениныкѣ³³⁸¹ MSPC 42.

³³⁷⁵ блѣженіе NIM 25.

³³⁷⁶ Περὶ τῆς τελευτῆς Σαμψών, PGr, p. 269.

³³⁷⁷ Ø MSPC 42.

³³⁷⁸ носѣ MSPC 42, MSPC 141.

³³⁷⁹ пѣдѣ MSPC 42.

³³⁸⁰ по MSPC 42.

³³⁸¹ единѣ MSPC 42.

³³⁸² водоуемоу NIM 25.

³³⁸³ привѣдѣ MSPC 141.

³³⁸⁴ рани MSPC 42.

³³⁸⁵ свое MSPC 42.

³³⁸⁶ дѣше многа MSPC 42; [...] MSPC 141.

³³⁸⁷ стѣпѣ MSPC 42, MSPC 141.

³³⁸⁸ же долѣ съ нимы MSPC 42; долѣ съ ними MSPC 141.

³³⁸⁹ Περὶ τῆς προφήτιδος Ἀννης [Περὶ τοῦ Σαμψὼν], PGr, p. 269; ο σαμουιλѣ, PH I, p. 132. The chapter is based on 1 Sam 1:1–20, 1 Sam 2:11.

³³⁹⁰ асирова MSPC 141.

³³⁹¹ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³³⁹² раждаашѣ NIM 25.

³³⁹³ Ø MSPC 42.

³³⁹⁴ Ø MSPC 42.

³³⁹⁵ подвижашѣ MSPC 42; движа³³⁹⁵ MSPC 141; движаашѣ NIM 25.

³³⁹⁶ ен MSPC 42; еѣ MSPC 141.

³³⁹⁷ слышашѣ MSPC 42; слышашѣ се MSPC 141; слышашѣ се NIM 25.

³³⁹⁸ и въшѣ MSPC 42.

³³⁹⁹ и вѣбѣга NIM 25.

³⁴⁰⁰ ю MSPC 141.

³⁴⁰¹ чародѣ MSPC 42.

³⁴⁰² нетрѣпѣи MSPC 42.

³⁴⁰³ стѣнеи MSPC 42.

³⁴⁰⁴ Ø MSPC 42.

³⁴⁰⁵ MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁰⁶ дѣи MSPC 42.

³⁴⁰⁷ его MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁰⁸ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁰⁹ —* Cf. 1 Sam 1:20.

³⁴¹⁰ иже и MSPC 141.

въспѣтъ³⁴¹¹ пѣ сню. ³⁴¹²оутверди се сѣце мое ѿ ги. възнесе се рогъ мой, ѿ бѣзъ моею. разъширише се оуста моя на врагы мое. възвеселихъ се ѿ спсѣнии твоюемъ*, и прочее пѣснни. илиже и блженни³⁴¹³ [въспоминаеть андреа]³⁴¹⁴ глѣ. цѣлоуемоу дръна³⁴¹⁵ анна [молеши се]³⁴¹⁶. ³⁴¹⁷оустнѣ оубо подвижаше³⁴¹⁸ [къ моленію]³⁴¹⁹. глѣ же юе не слышаше³⁴²⁰ се. нь аще не/ѿ. 206v/плоди соуши. сѣна разжаетъ. дѣнна³⁴²¹ млтвѣ*. бывшоу же самоуилоу тріемъ³⁴²² лѣто. въданъ бы материю своею въ цркви гнию. и бѣше тамо жена. армафемъ нарицаема. іаже и въспита самоуила. и възрастшоу <же>³⁴²³ емоу бы іереи бѣ вышнѣаго³⁴²⁴. и соудѣа люмъ. Сѣи³⁴²⁵ самѣилъ помаза саоула на цртво. такоже и дѣда. величи же и саоула ѿ безаконны³⁴²⁶ его. ѿ немъ же и блженны³⁴²⁷ [поминаеть³⁴²⁸ андреа]³⁴²⁹ глѣ. ³⁴³⁰въ соудѣа аннинъ гави се плѣ, великы³⁴³¹ самоуиль. егोजе въспита³⁴³² армафемъ³⁴³³ въ цркви гни. томоу поревноуи дѣше моя. и соуди³⁴³⁴ прѣже инѣхъ исповѣжъ дѣла своа*:-

142. [писаніе ѿ или³⁴³⁵ ери]³⁴³⁶. Сѣ или³⁴³⁷, ери бѣ вышнѣаго. имаше же, ѣ, сѣновъ. и наоучи ѿ всемоу³⁴³⁸ закону. не наказа же ѿ хранити его. нь приносиама приношеніа гви прѣже блвити се ѿ ереа. /ѿ. 207r/ въземлахоу³⁴³⁹ тие ѿ нихъ. и скръбѣхоу людне зѣлѣ. бѣше же <и>³⁴⁴⁰ самоуиль питаемъ въ храмѣ гни. прииде³⁴⁴¹ аггль гни. и глѣ къ самоуилоу, въ видѣни³⁴⁴² самоуиль самоуиль. самоуилъ же мнѣ іако оучитель его ѣ. иде³⁴⁴³ къ нѣмоу глѣ. что [зовеши ме]³⁴⁴⁴ ги. ѿн же не зовоу те азъ чедо.

³⁴¹¹ въспѣваетъ MSPC 42; въспѣваетъ MSPC 141.

³⁴¹² —* 1 Sam 2:1.

³⁴¹³ блженни MSPC 42; блаженны MSPC 141; блаженны NIM 25.

³⁴¹⁴ андреа възпоминае MSPC 141.

³⁴¹⁵ цѣлоуемоу дръна MSPC 42; цѣлоуемоу дръна MSPC 141.

³⁴¹⁶ Ø MSPC 42.

³⁴¹⁷ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1368A).

³⁴¹⁸ поъказаше MSPC 42; деъзаше MSPC 141.

³⁴¹⁹ на млтвѣ MSPC 141.

³⁴²⁰ слышаше NIM 25.

³⁴²¹ дѣнни MSPC 42.

³⁴²² глѣ нь MSPC 42.

³⁴²³ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴²⁴ вышнѣаго MSPC 141.

³⁴²⁵ сѣи MSPC 42.

³⁴²⁶ безаконни MSPC 42.

³⁴²⁷ блженны MSPC 141.

³⁴²⁸ поминаеть NIM 25.

³⁴²⁹ андреа поминаеть MSPC 42; андреа поминаеть MSPC 141.

³⁴³⁰ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1368A).

³⁴³¹ великы MSPC 141, NIM 25.

³⁴³² въспитѣ MSPC 42.

³⁴³³ армафетъ (!) MSPC 42.

³⁴³⁴ соудѣи MSPC 42.

³⁴³⁵ илии MSPC 42.

³⁴³⁶ О илии іереи, PH I, p. 134. The chapter is based on 1 Sam 2:12–17.22–25 (142); 1 Sam 4:17 (143).

³⁴³⁷ илии MSPC 42; илии NIM 25.

³⁴³⁸ въсакомъ MSPC 141.

³⁴³⁹ възымахоу MSPC 42.

³⁴⁴⁰ Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴⁴¹ и прїиде MSPC 141; и прииде NIM 25.

³⁴⁴² виніе (!) MSPC 42.

³⁴⁴³ и иде MSPC 42.

³⁴⁴⁴ ме зовеши MSPC 141.

и пакы³⁴⁴⁵ пришѣ^А аггль възва е҃го е҃ще. и шѣ^А къ оучителю своему. рѣ^Ѡ что зовешн
 ме г҃и. тѣ же рѣ^Ѡ е҃моу³⁴⁴⁶ не зовоу те азъ чедѡ. нѣ а҃ще единою³⁴⁴⁷ възвѣтѣ^Ѡ те г҃лѣ
 ити. ѡвѣща³⁴⁴⁸ е҃моу се азъ г҃и. что повелеваешн³⁴⁴⁹ рабоу своему. и пакы пришѣ^А
 аггль. и рѣ^Ѡ самоуиль, самоуиль. онѣ же ѡвѣща³⁴⁵⁰. что зовешн ме³⁴⁵¹ г҃и се азъ. рѣ^Ѡ же
 къ нѣмоу аггль³⁴⁵² вѣставъ р҃ци илин³⁴⁵³. почто с҃нове³⁴⁵⁴ свое не наказоуеши. нѣ
 безаконѣно твореть >ѡ<³⁴⁵⁵ жрьтѣѡ /f. 207v/ люскы³⁴⁵⁶. ѡ хлѣбѣ же и ѡ³⁴⁵⁷ вынѣ
 и ѡ³⁴⁵⁸ месѣ. прѣѣ^Ѡ блвити та іерѣю. сами въземлюще іадѣть. и [не чтеши]³⁴⁵⁹
 ли³⁴⁶⁰ что пишеть въ законѣ г҃ни. да не прикоснетѣ се тѣмъ никтоже. донѣдеже
 блвити та іерѣи. начетокѣ бо ихъ даси г҃ви бѡу. и тако помолитѣ се іерѣи. и по
 млтвѣ блвити в҃са. и тако снѣдоутѣ³⁴⁶¹ та. вѣстав же самоуиль заоутра. повѣда в҃са
 илин³⁴⁶² іерѣю. илин³⁴⁶³ же ни едины³⁴⁶⁴ ѡ ни³⁴⁶⁵ разсѣмѣ. нѣ бе[-]с[-]рама³⁴⁶⁶
 (!) с҃нове е҃го. таже³⁴⁶⁷ творахоу³⁴⁶⁸. и пакы самоуиль рѣ^Ѡ е҃моу. тѣ же илин³⁴⁶⁹
 не наоучи с҃ны сво³⁴⁷⁰ (!). ни наказа ихъ. вѣставити ѡно лоукавое дѣло еже
 творахоу. нѣ щеде ихъ. не наказоуаше³⁴⁷¹ ихъ. 143. тѣмъ же и бѣ прогнѣва се на
 нѣ. и приведе езыхъ въ странѡу ѣ. и поплѣнише все прѣдѣли нерѣмскыѣ.
 и с҃новѣ илин³⁴⁷², съсѣкоше. оуѣдѣѡ^Ѡ же илин³⁴⁷³ /f. 208r/ е҃рен. с҃новъ свой
 погоубленіе. принесоше главы ѣ. и видѣѡ ѣ сѣде на столѣ, >и<³⁴⁷⁴ изѣдѡше.
 и бѣ видѣти плачь мнѡгъ³⁴⁷⁵ въ двѡмоу илинѣ³⁴⁷⁶. и иже съ нимн³⁴⁷⁷ оумрѣ-
 ше мнѡжество³⁴⁷⁸ люди³⁴⁷⁹. тѣмъ же и критѣскы архіѣпѣ андреа. пише³⁴⁸⁰ тако

3445 пакы и MSPC 42.

3446 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3447 единыи е҃ще MSPC 42.

3448 ѡвѣщавъ MSPC 42; ѡвѣщаю NIM 25.

3449 повѣлеваешн (!) MSPC 42.

3450 ѡвѣщавъ MSPC 42.

3451 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3452 аггль (!) MSPC 42.

3453 или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3454 с҃новы MSPC 42; с҃ны MSPC 141; с҃новы NIM 25.

3455 MSPC 42, NIM 25; о MSPC 141.

3456 люскы MSPC 141, NIM 25.

3457 Ø MSPC 42.

3458 Ø MSPC 42.

3459 прочтеши MSPC 42.

3460 Ø MSPC 42.

3461 сънѣдѣть MSPC 141.

3462 или MSPC 141.

3463 или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3464 единого MSPC 42.

3465 съ MSPC 42; сн MSPC 141; снхъ NIM 25.

3466 бе[-]с[-]рама (!) MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3467 та же MSPC 42; тааже MSPC 141; таажѣ NIM 25.

3468 твораахъ MSPC 141.

3469 или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3470 свое MSPC 42; свое MSPC 141; свою NIM 25.

3471 наказѣть MSPC 42.

3472 или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3473 или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3474 MSPC 42, MSPC 141.

3475 великъ (!) MSPC 42.

3476 илинѣ MSPC 42.

3477 ны MSPC 42.

3478 и мнѡжество MSPC 141.

3479 люди съ нимн NIM 25.

3480 пишеть MSPC 42.

гліѣть. ³⁴⁸¹ илїю ³⁴⁸² ереа всоуѣженїе ³⁴⁸³ дше мога възлюблши. вскоуденїа ради оуинаго ³⁴⁸⁴, имоуше ³⁴⁸⁵ [стрѣти въ севѣ] ³⁴⁸⁶. такоже ³⁴⁸⁷ онъ чеда дѣлати безаконна ³⁴⁸⁸. аще бо ³⁴⁸⁹ бы оучиль, илїи ³⁴⁹⁰ сны свое не би погыбнѣлъ. и дроугы ³⁴⁹¹ нарѣ многы и ради:~

144. [повѣсть ѡ аилѣ] ³⁴⁹². ³⁴⁹³ Моужьство аилоу ³⁴⁹⁴, оувѣдѣ ³⁴⁹⁵ дше мога. иже прѣже сисара ³⁴⁹⁶ оубивше ³⁴⁹⁷ и ³⁴⁹⁸ спсенїе съдѣлавши. дрѣво слышиши. егоже ради крѣть вбразоуетъ се*:~

³⁴⁹⁹ Онъ ³⁵⁰⁰ сисара вѣше црѣ въ тирѣ ³⁵⁰¹. и мнѡгажи странѡу палестинскоу ³⁵⁰² пленоваше ³⁵⁰³. въ единѣ же /f. 208v/ ѡ дни ³⁵⁰⁴ вѣставъ съ мнѡжествомъ бесчисльнѡмъ ³⁵⁰⁵ всоу странѡу грѣ іерлїмѣска поплѣни ³⁵⁰⁶, вѣше же въ то врѣме, соудниа [въ ісїи] ³⁵⁰⁷ вараакъ. и не можаше ³⁵⁰⁸ съпротивити ³⁵⁰⁹ се сисарѣ. и шѣ принесе жрьтѡу въ храмѣ его ³⁵¹⁰. и помоли се понти на ратѣ противѡу сисарѣ. и рѣ емоу гѣ прркомъ поиди, женою боудеть побѣда твога. и поиде вараакъ брати се съ сисарѡ ³⁵¹¹ >црѣмъ< ³⁵¹² тѣрскымъ. изиде же сисара единѣ вѣставъ воискоу свою. и по горахъ хожаше ³⁵¹³.

145. Жена же нѣкаа именемъ аилѣ. изъшѣши ³⁵¹⁴ ѡ домоу своего видѣ сисара цра въ врѣме знога единого ³⁵¹⁵ хѡдѣща. рѣ емоу аила. се мы раби твои, съсѣди с конѣа, и въниди въ домъ, и оупокон се ѡ знога. и іажъ масло и млѣкѡ. и напи ³⁵¹⁶

³⁴⁸¹ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364C).

³⁴⁸² илию MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁸³ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁸⁴ ѡинааго MSPC 141.

³⁴⁸⁵ илїиши MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁸⁶ в севѣ стрѣти MSPC 42; въ севѣ стрѣти MSPC 141.

³⁴⁸⁷ такоже бо MSPC 42.

³⁴⁸⁸ безакѡнаа MSPC 141.

³⁴⁸⁹ Ø MSPC 42.

³⁴⁹⁰ или MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁴⁹¹ дрѡгыи MSPC 141; дроугыи NIM 25.

³⁴⁹² Περὶ τῆς Ἰαήλ, p. 271. The chapter is based on Judg 4:1–2.15 (144); Judg 4:17–22 (145).

³⁴⁹³ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364B).

³⁴⁹⁴ ѡ аилоу MSPC 42.

³⁴⁹⁵ ѡвѣвши MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁹⁶ сїсарѡ MSPC 42.

³⁴⁹⁷ оубывши MSPC 42; ѡбывши MSPC 141.

³⁴⁹⁸ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁴⁹⁹ Περὶ τοῦ Σισάρα, PGr, p. 271; сказанїе ѡ аилѣ, PH I, p. 136.

³⁵⁰⁰ Онъ MSPC 42.

³⁵⁰¹ фїрѣ MSPC 42.

³⁵⁰² палестинскоу MSPC 141.

³⁵⁰³ плѣнѡаше MSPC 141; плѣноуаше NIM 25.

³⁵⁰⁴ днїи MSPC 42, MSPC 141; дныи NIM 25.

³⁵⁰⁵ безчисльнѣи MSPC 42; бесчисльнѣи MSPC 141.

³⁵⁰⁶ поплѣнитѣ MSPC 42.

³⁵⁰⁷ Ø MSPC 42; въ іерлїмѣ и ісїи MSPC 141.

³⁵⁰⁸ можаше MSPC 141.

³⁵⁰⁹ съпрѡтивѣ (!) MSPC 42.

³⁵¹⁰ гнїи MSPC 141.

³⁵¹¹ сїсарѣ MSPC 42.

³⁵¹² Ø MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

³⁵¹³ хѡждааше NIM 25.

³⁵¹⁴ изъсѣдши MSPC 42.

³⁵¹⁵ Ø MSPC 141.

³⁵¹⁶ напиши MSPC 42, NIM 25.

се вина. и напокон се. слышад³⁵¹⁷ (!) же /f. 209r/ сисара³⁵¹⁸ женоу. съсѣдѣ³⁵¹⁹ ѿ конѣ
своего. и въниде въ дѣ^а. и даде емоу аила. сырѣ и млѣкко. и вына³⁵²⁰ напиту³⁵²¹ се.
и почитѣ на земли стоудени ради. възвѣмши³⁵²² же аиль дрѣво. и оудри въ главоу
сисара³⁵²³ и оубыти его. и бы спенїе іслю въ днѣхъ онѣхъ. сего ради прѣмоудри³⁵²⁴
покаанїа свѣтил'никѣхъ, андреа крит'скы³⁵²⁵ вел'ми пише³⁵²⁶ писаниемъ симъ тако
глаголютъ. ³⁵²⁷іакоже прѣже³⁵²⁸ ѿ се. моужьство оубѣв'ши дѣше аили*:~

146. [писаниѣ ѿ соудниахъ левит'скыхъ]³⁵²⁹: Бы³⁵³⁰ ѿ соудни³⁵³¹ бѣше левитъ.
и възетѣ женоу ѿ колѣна роувимова. неѡ колѣна раздѣлена бѣхоу. двана-
десетихъ³⁵³² снѡхъ³⁵³³ (!) іаковлихъ³⁵³⁴. и тогоѡ³⁵³⁵ сѣме бѣше. дванадесетѣ³⁵³⁶
скып'трѣ³⁵³⁷ іслювѣхъ. и тые наричет³⁵³⁸ се ѿ. колѣнѣхъ. и³⁵³⁹ имѣше [къжѡ еди-
но]³⁵⁴⁰ колѣно свои чинѣ. нѣ и въ поутѣ егда грѣхоу ѿ егѣпта. /f. 209v/ коежѡ
племя свой поутѣ^а грѣхоу. нѣ и чрѣмное море³⁵⁴¹ егда³⁵⁴² раздѣли се. толико³⁵⁴³ въ
широтѡу раздѣли >се<³⁵⁴⁴. елико можаше³⁵⁴⁵ нетѣсно прѣити. коежѡ колѣно сво-
имъ поутѣмъ³⁵⁴⁶. [тако бо поутемъ]³⁵⁴⁷ грѣхоу. ввыи³⁵⁴⁸ нап'рѣжа³⁵⁴⁹, ввыи съзиди.
инїи³⁵⁵⁰ ѡдесна, дроузи сълѣва. сего ради раздѣл'шесѣ³⁵⁵¹ се³⁵⁵² море на простран'но
раздѣли се. да коежѡ колѣно своимъ поутѣмъ грѣтъ. поѣно же пакы. егда вънидо-
ше въ землю ѡвѣтѡва³⁵⁵³ нїа. такожде раздѣли се имъ земля. коемоужѡ колѣноу
свои жрѣбвы. дѣлеще³⁵⁵⁴ бо³⁵⁵⁵ прѣеше еѡ³⁵⁵⁶. единицею съоужемъ раздѣлише еѡ.

3517 слышав MSPC 42, MSPC 141, NIM 25.

3518 сїсарѣ MSPC 42.

3519 и съсѣде MSPC 42; съсѣде MSPC 141.

3520 вино MSPC 42, NIM 25; виномъ MSPC 141.

3521 напиту MSPC 42.

3522 и възѣм MSPC 42; и възвѣмши MSPC 141.

3523 сїсарѡу MSPC 42.

3524 прѣмоудры MSPC 42.

3525 крит'скыи NIM 25.

3526 пишеть (?) MSPC 141.

3527 —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364B).

3528 и прѣже NIM 25;

3529 Περί τῶν κριτῶν Λευί, PGr, p. 272; иже ѿ сѣдїа левит'хъ, PH I, p. 138. The chapter is based on Judg 19:1–26.

3530 съ MSPC 42; съи MSPC 141.

3531 соудїи MSPC 42; сѣдїе MSPC 141.

3532 бї MSPC 42, MSPC 141.

3533 снѡвъ MSPC 42, MSPC 141.

3534 іаковлихъ MSPC 42, MSPC 141.

3535 того MSPC 42, MSPC 141.

3536 бї MSPC 42, MSPC 141; дванадесетѣ NIM 25.

3537 скып'трѣ MSPC 42; скип'трѣ MSPC 141; ски-
ф'трѣ NIM 25.

3538 наричет MSPC 42.

3539 Ø MSPC 42.

3540 коежѡ MSPC 42.

3541 море NIM 25.

3542 End of the NIM 25 manuscript.

3543 толи MSPC 42.

3544 MSPC 42, MSPC 141.

3545 можаше MSPC 141.

3546 Ø MSPC 42.

3547 Ø MSPC 141.

3548 ввыи MSPC 42, MSPC 141.

3549 нап'рѣжа MSPC 141.

3550 онѣ MSPC 42; [...] MSPC 141.

3551 раздѣлише MSPC 42.

3552 же MSPC 42; [...] MSPC 141;

3553 In MSPC 141 end of text (missing folio).

3554 дѣлѣщїи MSPC 42.

3555 Ø MSPC 42.

3556 его MSPC 42.

се бо поминае³⁵⁵⁷ п'бвѣць глѣтъ, ³⁵⁵⁸и раз'блнмь ³⁵⁵⁹оуземь ³⁵⁶⁰до^аниа*. и инде ³⁵⁶¹таже достотанна нашего*. и тако б'ѣше коеж^ао племе ³⁵⁶²свои жр'ѣби им'ѣе. 147. сьн³⁵⁶³ оубо левитъ, ѿ сѣ/f. 210г/дин б'ѣше. и възетъ женоу ѿ дрсгаго племени. и б'ѣше наср'ѣ пѣты кол'ѣно венеаминово³⁵⁶⁴. б'ѣше же кол'ѣно то. блонд'ници моу-желож'ци. пр'блювод'ѣе³⁵⁶⁵. крѣвом'ѣсителю. оубинце. и ³⁵⁶⁶всако зло творахоу. еже ненавид'ѣше б'ѣ³⁵⁶⁷. възв'мь оубо левин женоу свою. поиде вид'ѣти тѣста свое-го. егда ³⁵⁶⁸хот'ѣше възвратити се възпетъ оукьсн'ѣ ѿ заоутра. понти въ поутъ свои. и изыде оукьсн'ѣвъ. не бо попече се скоро понти поутемъ своимъ. яко да мнлю идеть грады венеаминови³⁵⁶⁹. иже ³⁵⁷⁰не вблжати ³⁵⁷¹въ нихъ. оукьсн'ѣвъ вседаа всла своего. и поетъ женоу свою. ид'ѣше ³⁵⁷². и б'ѣ дню пр'ѣклон'шоу се. и ³⁵⁷³в'ероу вб'ем'шоу его. въ град'ѣ венеаминов'ѣ³⁵⁷⁴. вбитабъ ³⁵⁷⁵домоу некое-го моужа. в'ерѣ же вьв'шоу. /f. 210v/ приидоше ближ'ни³⁵⁷⁶ его гражане. ишоу-ще стран'наго обитав'шаго тамо. гнъ же домоу молаше ихъ. да не сьд'ѣют' се моужоу, наш' бо р'ѣ [и'ѣ сы]³⁵⁷⁷. они же не в'ѣровахѣ. и даваше имъ дьщеиеръ ³⁵⁷⁸(!) свою. нъ еше ³⁵⁷⁹к' томоу кричеше. ищахѣ³⁵⁸⁰ женоу стран'наго. виде ³⁵⁸¹же левитъ снхъ лоукавою съпротивленіе. вдасть ³⁵⁸²имъ женоу свою. въ оутр'ѣи же ѿврьз'ши врата домоу. вб'р'ѣт'ше ю мр'твоу лежецоу. 148. завистню оубо п'бвиг' се левитъ женоу свою разс'ѣче, на .дѣи чести³⁵⁸³. и посла къ єдинъ на десетинь ³⁵⁸⁴кол'ѣномъ іслѣвомъ³⁵⁸⁵. рекъ сице. в'ите ненависть вьв'шоу въ братиѣ нашихъ. еда и ³⁵⁸⁶венеаминъ ³⁵⁸⁷н'ѣ с'ѣме иаковолю. не в'си ли братиѣ єсми. и ради снхъ хошемы быти п'б сн'ѣхъ хананѣ^а. и в'с'ѣмъ єзыкѣ^а. /f. 211г/ ннѣ оубо прид'ѣте ³⁵⁸⁸да потр'ѣвимъ ихъ ѿ нѣ. да не ихъ ради прогн'ѣает' се на ни г'ѣ. и пр'ѣдасть нѣ въ роуцѣ врагомъ. Снѣ ³⁵⁸⁹оубо р'ѣн'на выше сн'омъ іслѣвомъ ѿ левита. и п'бвиг'-

3557 поминаетъ MSPC 42.

3558 —* Ps 78(77):55.

3559 разд'ели имъ MSPC 42.

3560 ожень д'блом'ѣрномъ MSPC 42.

3561 —* Ps 105(104):11.

3562 пл'мене MSPC 42.

3563 сь MSPC 42.

3564 вент'аминово MSPC 42.

3565 пр'блювод'ѣе MSPC 42.

3566 Ѧ MSPC 42.

3567 бѣ MSPC 42.

3568 нѣ (!) MSPC 42.

3569 вент'аминови MSPC 42.

3570 еже MSPC 42.

3571 вб'бжати ємоу MSPC 42.

3572 и ид'ѣше MSPC 42.

3573 Ѧ MSPC 42.

3574 вент'аминов'ѣхъ MSPC 42.

3575 и вбьитабъ MSPC 42.

3576 блыжныи MSPC 42.

3577 си ѣ MSPC 42.

3578 дьщеиеръ MSPC 42.

3579 и еше MSPC 42.

3580 искахоу MSPC 42.

3581 вид'ѣв' MSPC 42.

3582 ѿдѣ MSPC 42.

3583 чести MSPC 42.

3584 десете MSPC 42.

3585 сн'омъ инлѣѿ MSPC 42.

3586 Ѧ MSPC 42.

3587 веннаминъ MSPC 42.

3588 The word придѣте was later corrected into прид'ѣте. прїидѣте MSPC 42.

3589 и сѣа MSPC 42.

ше се вси въ ревность. [единъ на десете]³⁵⁹⁰ колѣнь. и съвѣкоупише брань съ колѣномъ венеаминавѣмъ³⁵⁹¹. хоще потрѣбити бывшою вражѣ. прѣсквернны же и прѣлоукави³⁵⁹² диваволь. поможетъ тѣмъ. иже сквернное дѣло съдѣлавшимъ. и съсѣкоше ѿ. тисоуци³⁵⁹³ ѿ ѿ. колѣнь. и пакы въ оутрѣки днѣ съвѣкоупише брань иже³⁵⁹⁴ ѿ венеамина³⁵⁹⁵. [и посѣкоше]³⁵⁹⁶ ѿ [единъ на дѣте]³⁵⁹⁷ колѣнь. ѿ. тисоуци. и въ третѣ³⁵⁹⁹ днѣ [съвѣщавше се]³⁶⁰⁰ рѣше³⁶⁰¹. се ѿ лоукаваго ѿ. іако едино колѣно лоукаво соущи. побѣждаѣтъ [единъ на дѣте]³⁶⁰² колѣнь. нь поидѣ/f. 211v/ мь въ цркви гню помолити се. встѣвше се вплычи³⁶⁰³ се на сны венеаминави³⁶⁰⁴. и поспѣшеніемъ всесилнаго ба побѣдимъ сѣмъ венеаминаво³⁶⁰⁵. и потрѣбише се иноуци³⁶⁰⁶ лоукавою³⁶⁰⁷ вражю. и³⁶⁰⁸ погубише ѿ ѿ, колѣнь. и гради ѿ пожегоше. и съсѣкоше ихъ мьчѣмъ³⁶⁰⁹. и не вставише ѿ нихъ ни чѣка ни скоть³⁶¹⁰, ни двомъ. ни градо егоже не разорише ѿ основаниа. и не воста³⁶¹¹ ничтоже, нь вѣса погубише до конца. и потрѣше, и прогнаше, венеаминавоу³⁶¹² безаконною ненависть. 149. ѿ семъ бо поминаеть³⁶¹³ моудри глѣ. ³⁶¹⁴Въ соудни левить за моудроти раѣ, жену свою, единъ на дѣти³⁶¹⁵ колѣномъ съсѣкъ раздѣли іако да вражю величить дше мота. юже ѿ венеамина³⁶¹⁶ безаконною*.

Приноситъ же³⁶¹⁷ и друго³⁶¹⁸ слово ѿ пррка /f. 212r/ еремїе. тѣ бо плаче бывшою вѣдоу, и потрѣбленїе, сѣмена венеаминава³⁶¹⁹, сѣна рахилина. глѣ тако, глѣ въ раамѣ слышанъ бы, то бо мѣсто вѣше прилоучившее се венеаминавоу³⁶²⁰ въ жрѣби³⁶²¹, и рама³⁶²² глѣмое. плачъ бо рѣ прркъ и рыданїе много. рахиль плачещоу³⁶²³ се чедъ свой и не хотѣше³⁶²⁴ оутѣшити се іако не вѣше. ³⁶²⁵в сѣмъ бо писани³⁶²⁶ лежоутъ гласове сии³⁶²⁷ іакоже (!) рѣ се повыше*~

3590 ѿ ѿ (!) MSPC 42.

3591 венеаминавѣмъ MSPC 42.

3592 прѣлоукави MSPC 42.

3593 тисоуци MSPC 42.

3594 еже MSPC 42.

3595 вѣннамина MSPC 42.

3596 ѿ MSPC 42.

3597 ѿ ѿ (!) MSPC 42.

3598 ѿ MSPC 42.

3599 третѣ MSPC 42.

3600 съвѣщавше MSPC 42.

3601 и рѣше MSPC 42.

3602 ѿ MSPC 42.

3603 венеаминави MSPC 42.

3604 венеаминаво MSPC 42.

3605 иноуци MSPC 42.

3606 лѣкавѣ MSPC 42.

3607 ѿ MSPC 42.

3608 мьчи (!) MSPC 42.

3609 скота MSPC 42.

3610 вставише MSPC 42.

3611 венеаминавоу MSPC 42.

3612 помынае MSPC 42.

3613 —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364D).

3614 десете MSPC 42.

3615 вѣннамина MSPC 42.

3616 же се MSPC 42.

3617 друго MSPC 42.

3618 венеаминаво MSPC 42.

3619 венеаминавоу MSPC 42.

3620 ѿ MSPC 42.

3621 рама MSPC 42.

3622 плаче MSPC 42.

3623 хощеаше MSPC 42.

3624 —* Jer 38:15 (LXX).

3625 писани MSPC 42.

3626 си MSPC 42.

3627 іакоже MSPC 42.

150. [повѣсть в дѣворѣ³⁶²⁸]³⁶²⁹ ~ Сина дѣвор³⁶³⁰ бѣше прѣва. ѿ блго-
родны³⁶³¹ гра^а іерлѣма. бы же принти артасирѣ³⁶³² црѣу пер^асѣмоу на градъ, и³⁶³³
вблѣжати єго. и ратоваше єго на в^асакъ днѣ. и хотѣше вѣннити въ нєго. съпро-
тивѣахѣ³⁶³⁴ же се гражѣне. дон^а деже имахѣу силоу съпротивити се. єгда же изне-
могоше съпротиви/ф. 212v/ти се пер^асѣмѣ. съвѣщаше³⁶³⁵ се ѿдати градъ. вѣставши
же³⁶³⁶ девора >рѣ къ начелникѣ^а гра^а іерлѣма. почто тако съвѣщасте ѿдати гра^а
стѣи въ роуцѣхъ єзыкѣмѣ. вѣставите до заўра, и тако да сѣтворите ꙗкоже хощете.
слышавше вси ѿмѣчаше. Въ днѣ же онѣ вѣставши дѣвора³⁶³⁷ и оу^акраси себе.
и вѣзетъ двѣ рабини³⁶³⁸ носещи³⁶³⁹ вѣоциѣ всака. и два отроциѣ носеще³⁶⁴⁰ вѣтхо
вино изрѣд^ано. и³⁶⁴¹ колаки³⁶⁴² (!), и чисти хлѣбы. и ина вѣраш^ана блговон^ана³⁶⁴³.
оу^аслаждающа вѣсако чѣвѣство³⁶⁴⁴, и вѣонаніе. и извѣши ѿ града своего. поиде къ
артасирѣ³⁶⁴⁵ воисѣу. и вѣрѣ³⁶⁴⁶ оу^або соу^аши³⁶⁴⁷. видѣвѣ³⁶⁴⁸ єю³⁶⁴⁹ артасирѣ³⁶⁵⁰ оу^ади-
ви се. бѣше бо видѣниємъ красна. она же вѣши^а рѣ ємоу. добрѣ те вѣрѣтохѣ
црѣу сил^ани и прѣславны³⁶⁵¹. онѣ же ѿвѣща³⁶⁵² къ нѣи глѣе. добрѣ прииде калино
чрѣвѣн^ана ѿ винограда сѣди. и сѣдѣши єн. рѣ³⁶⁵³ єн³⁶⁵⁴ артасирѣ³⁶⁵⁵. ѿкоудѣу къ
намѣ пришла єси, слнцѣвѣразна. она же ѿвѣщавѣши рѣ. азѣ єсьмѣ вѣспитаніе гра^а
сєго, и глѣта³⁶⁵⁶ (!) днѣ. /ф. 213r/ нѣи же слышавѣши в лѣпотѣ твоєи. и оу^авѣдѣ-
вши в моу^ажѣствѣ твоємѣ. придохѣ³⁶⁵⁷ съпрѣбывати с тобою. и дати тебѣ градъ
мои. 151. слышавѣ же артасирѣ³⁶⁵⁸ сина. повелѣ воисѣхъ свои не ратовати гра^а.
и почише гражѣне ѿ рати. вѣчерѣу же бѣвѣшоу. сѣдоше на вѣрѣ. артасирѣ³⁶⁵⁹ же
и девора вѣселещи³⁶⁶⁰ се. таа³⁶⁶¹ же многими и разнѣчными вѣрашѣи вѣселещи єго.

³⁶²⁸ дѣворѣ MSPC 42.

³⁶²⁹ Περὶ τῆς Δεβώρα(ρ)ας, PGr, p. 275; о дѣворѣ, PH I, p. 143. The story of Deborah in the PH has no common point with the biblical story of the heroine (Judg 4:4 – Judg 5) and is a concise story of the biblical Judith (Jdt 8–16).

³⁶³⁰ дѣвора MSPC 42.

³⁶³¹ бл^ар^аный MSPC 42.

³⁶³² ар^асирѣ MSPC 42.

³⁶³³ Ø MSPC 42.

³⁶³⁴ сѣпротивѣахѣ MSPC 42.

³⁶³⁵ съвѣщаше же MSPC 42.

³⁶³⁶ Ø MSPC 42.

³⁶³⁷ MSPC 42, f. 104v25–30.

³⁶³⁸ рабѣни MSPC 42.

³⁶³⁹ носещи MSPC 42.

³⁶⁴⁰ носещѣ MSPC 42.

³⁶⁴¹ Ø MSPC 42.

³⁶⁴² колачи MSPC 42.

³⁶⁴³ бл^аговон^ана MSPC 42.

³⁶⁴⁴ чѣвѣство MSPC 42.

³⁶⁴⁵ ар^асирѣвѣ MSPC 42.

³⁶⁴⁶ вѣрѣ MSPC 42.

³⁶⁴⁷ соу^аши MSPC 42.

³⁶⁴⁸ и видѣвѣ MSPC 42.

³⁶⁴⁹ ю MSPC 42.

³⁶⁵⁰ ар^асирѣ MSPC 42.

³⁶⁵¹ прѣславни MSPC 42.

³⁶⁵² ѿвѣщавѣ MSPC 42.

³⁶⁵³ и рѣ MSPC 42.

³⁶⁵⁴ Ø MSPC 42.

³⁶⁵⁵ ар^асирѣ MSPC 42.

³⁶⁵⁶ глѣта (!) MSPC 42.

³⁶⁵⁷ прѣидѣ MSPC 42.

³⁶⁵⁸ ар^асирѣ MSPC 42.

³⁶⁵⁹ ар^асирѣ MSPC 42.

³⁶⁶⁰ вѣлещѣ MSPC 42.

³⁶⁶¹ та MSPC 42.

и напоивши³⁶⁶² его виномъ вопи его. таковаа бесѣдоуши³⁶⁶³ емоу. да възвеселю се с тобою гнѣ мои артасирѣ³⁶⁶⁴. и приведу ти роукама моима. строителя града моего. и възвеселю се яко црѣца с твоею. не верѣтохъ бо моужа побѣна тебѣ. ни же побѣдителя, яко тебе дръжавъ не. ни же въсхотѣ веселити се съ инѣмъ³⁶⁶⁵ мѡжемъ. тѣчию [с тобою днѣ]³⁶⁶⁶ гнѣ /f. 213v/ цроу. имамъ же всегда обычаи. покланяти се боу моемоу седъмиши ношию³⁶⁶⁷ безъмльвы. да повелитъ оубо црѣтво³⁶⁶⁸ твое³⁶⁶⁹. да никтоже забавитъ ми. исходещюу³⁶⁷⁰ ми на поклоненіе³⁶⁷¹ боу моемоу. 152. артасиръ³⁶⁷² же виномъ оупивъ се. повелѣ всѣмъ людемъ своимъ. да никтоже приблизитъ се [к нему въ ночь вноу]³⁶⁷³, тѣчию девора слоужещи³⁶⁷⁴ емоу. и да никтоже забавитъ еи аще что творить. сѣмъ оубо >повелѣнію<³⁶⁷⁵ бывшоу. вси люде артасирови³⁶⁷⁶ оумлькоше. оставивше³⁶⁷⁷ того единого съ девороу, и съ домашними члкъ ею. моудраа³⁶⁷⁸ же дѣвора. мнѡзѣмъ виномъ напоивши артасира³⁶⁷⁹ оуспи³⁶⁸⁰ его³⁶⁸¹. и блговрѣме верѣтъши, възъмъши мѡ ѡсѣче главоу его³⁶⁸². и възъмъши ею изыде ѡ воиски. и пришъши³⁶⁸³ прѣ градъ. тлъкноувъ³⁶⁸⁴ /f. 214r/ въ врата градоу, ѡтворити³⁶⁸⁵ велѣше. ѡтворивши (!) же. въведоше ею³⁶⁸⁶ въноутрь. и дастъ имъ главоу артасира³⁶⁸⁷ цра. и порадоваше се радостию великою зѣлѡ. и възъмъши³⁶⁸⁸ ею³⁶⁸⁹ ѡбѣсише³⁶⁹⁰ на стѣнѣ градъ. и спсе тогда ісѣла дѣвора ѡ роуки врагъ. поминаетъ же ею съ мнѡзѣми инѣми исправленъми андрей³⁶⁹¹ критъскы глѣе тако. 3692. Баракъ³⁶⁹³ и 3694. ефтанъ³⁶⁹⁵, начелныи людемъ соудие въ ісѣлы бише. съ ними же и дѣвора моужеомънаа. Оице влѣтъ бжѣа дѣствоваше³⁶⁹⁶. ввогда моужей³⁶⁹⁷ ради ввогда³⁶⁹⁸ жень ради*:

3662 напоивеши (!) MSPC 42.
 3663 бесѣдоуши MSPC 42.
 3664 артасирѣ MSPC 42.
 3665 инимъ MSPC 42.
 3666 днѣ с твоею MSPC 42.
 3667 Ø MSPC 42.
 3668 In MSPC 141 hereon the contents is preserved (f. 102r).
 3669 ти MSPC 42.
 3670 исходеши MSPC 42.
 3671 покланіе MSPC 42.
 3672 артасир MSPC 42.
 3673 въ ночь вноу къ немъ MSPC 141.
 3674 слоужещи MSPC 42.
 3675 MSPC 42, MSPC 141.
 3676 артасирови MSPC 42.
 3677 и оставивше MSPC 141.
 3678 моудра MSPC 42.
 3679 артасира MSPC 42; его. артасира MSPC 141.

3680 и оспи MSPC 141.
 3681 и MSPC 141.
 3682 сѣмъ MSPC 141.
 3683 пришѣши MSPC 42.
 3684 тлъкнѡ MSPC 42, MSPC 141.
 3685 ѡтворитъ MSPC 42.
 3686 ю MSPC 141.
 3687 артасира MSPC 42.
 3688 възъмъше MSPC 141.
 3689 ю MSPC 42.
 3690 ѡбѣсише ю MSPC 42; ѡбѣсише ею MSPC 141.
 3691 андреа MSPC 42; андреа MSPC 141.
 3692 —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1364B).
 3693 араакъ (!) MSPC 42; вараакъ MSPC 141.
 3694 Ø MSPC 42.
 3695 ефтан MSPC 42; еван MSPC 141.
 3696 дѣствоваше MSPC 42.
 3697 мѡжи MSPC 42.
 3698 овогда же MSPC 141.

153. [писаніе ѡ саоуль.]³⁶⁹⁹ Оуи³⁷⁰⁰ саоуль ниць вѣше. ѿца нмѣ рекомаго кыса. и вѣше³⁷⁰¹ живуѡще³⁷⁰² съ ѿцемъ своимъ въ нищете. вѣше³⁷⁰³ же въ іслы, свѣщен'ници и старци. люѣ же достоужив'ши³⁷⁰⁴ си. ѿ мнѡгы³⁷⁰⁵ /f. 214v/ нахожѣ-ни³⁷⁰⁶ рат'ный. прошаахѡ³⁷⁰⁷ оу бѣ дати имъ цѣра. вѣше же въ то врѣме самоуиль. иже прѣже рѣн'ны³⁷⁰⁸ ѿ неплоди³⁷⁰⁹ стари³⁷¹⁰. и ѿ бл'говѣщеніа рожѣ се. съ вѣ тогда свѣщен'ствоуіе. и соудѣ іслю. люѣ³⁷¹¹ не разоумѣюще не довлахѡ³⁷¹² пасеномъ быти. ѿ праведнаго³⁷¹³ самоуила нѣ скръвѣхѡу³⁷¹⁴. просеи оу бѣ цѣра. и рѣ имъ самоуиль вьскоуіо³⁷¹⁵ скръвѣте. азъ оумолю³⁷¹⁶ бѣ и дастъ вамъ цѣра. выпроси же бѣ самѡиль ѡ сьвѣте люд'с'цѣмъ. и рѣ емоу бѣ. понеже не дов'лютъ³⁷¹⁷ мною пасени³⁷¹⁸ быти. нѣ хотѣтъ оупѡбити се езыхѡ. дамъ имъ цѣра по сѣоу ихъ. егда тебе не хо-щѡутъ³⁷¹⁹. и рече гѣ самоуилоу. заключи вѣра градѡ. ишѣ заоутра³⁷²⁰. иже прѣвѣе вьнидетъ въ вѣра градѡ. тѣ³⁷²¹ естъ цѣрѣвоуєи³⁷²² въ нѣмъ³⁷²³. и се сътво/f. 215r/ри³⁷²⁴ самоуиль. затвори³⁷²⁵ вѣра градоу. 154. вѣ же саоуль паси³⁷²⁶ вслѣта³⁷²⁷ ѿца своего. еже изгоуєивѣ³⁷²⁸ и много искавѣ е³⁷²⁹, не вѣрѣташе³⁷³⁰ ѿ. въ вѣрѣ³⁷³¹ же глѣвѣкѣ дошѣ³⁷³² въ градѣ. хотѣше вьнити къ прѣрѣкоу іако да вѣпрашаєтъ єго. и вѣрѣте вѣрата заключен'на. и спа прѣ нимъ. заоутра же вѣста [хотѣ вьнити]³⁷³³. >и<³⁷³³

³⁶⁹⁹ Περί τοῦ Σαοὺλ, PGr, p. 276; ѡ саоуль ска-заніе, PH I, p. 148; Повѣс(т)ное пис(а)ніе ѡ Д(а) в(ы)дѣк пр(о)роцѣ и ц(ѣ)сарѣи и ѡ Саоуль Vindob. slav. 158. The chapter is based on 1 Sam 8, 1 Sam 9:3–10:17–10:1 (153–154); 1 Sam 16:14–23 (155); 1 Sam 18:1–3, 1 Sam 18:20–26 (156); 1 Sam 15 (157); 1 Sam 16:1–13 (158); 1 Sam 28:7–25 (159), 1 Sam 16:23, 1 Sam 18:10 (160), 1 Sam 17 (161–162); 2 Sam 2:1–11 (162), 1 Sam 26 (163).

³⁷⁰⁰ Оу MSPC 42.

³⁷⁰¹ вѣ Vindob. slav. 158.

³⁷⁰² живуѡщи MSPC 42; живыи MSPC 141; живы Vindob. slav. 158.

³⁷⁰³ вѣхѡ MSPC 42.

³⁷⁰⁴ достоуживше MSPC 42; достоужив'ше Vin-dob. slav. 158.

³⁷⁰⁵ мнѡгынъ MSPC 42.

³⁷⁰⁶ нахоженіи MSPC 42, MSPC 141; нахож-деніи Vindob. slav. 158.

³⁷⁰⁷ прошахѡ MSPC 42, MSPC 141.

³⁷⁰⁸ рѣнныи MSPC 141; реч(е)нныи Vindob. slav. 158.

³⁷⁰⁹ неплодѣ MSPC 141; неплод'вѣ Vindob. slav. 158.

³⁷¹⁰ старѣ Vindob. slav. 158.

³⁷¹¹ люѣ же MSPC 141.

³⁷¹² довлахѡ се MSPC 42, MSPC 141; дов'лѣхѡу Vindob. slav. 158.

³⁷¹³ праведнаго MSPC 42, MSPC 141.

³⁷¹⁴ скръвѣхѡ сво MSPC 141.

³⁷¹⁵ почто MSPC 42.

³⁷¹⁶ млю MSPC 42; млюю MSPC 141.

³⁷¹⁷ довлѣють MSPC 42, MSPC 141.

³⁷¹⁸ пасеномъ MSPC 141.

³⁷¹⁹ хотѣт(ь) Vindob. slav. 158.

³⁷²⁰ свѣи мнѣ тко сїю прѣлѣстѣтѣ паче же блѣдѣтъ написа сазѣлѣ вѡ рѣ вѣтѣвно писаніе прѣвааго цѣрѣства. іако вѣ краснѣишы вѣ іѣрлѣ MSPC 42, f. 106r added on the margin.

³⁷²¹ тѣи MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁷²² цѣрѣвѣ MSPC 42.

³⁷²³ нимъ MSPC 42.

³⁷²⁴ сътворишь MSPC 141.

³⁷²⁵ затворишь MSPC 141.

³⁷²⁶ пасын MSPC 141.

³⁷²⁷ вслѣте MSPC 42.

³⁷²⁸ изг'сѣишь MSPC 141.

³⁷²⁹ Ø MSPC 42; ѣ MSPC 141.

³⁷³⁰ вѣрѣташе Vindob. slav. 158.

³⁷³¹ дошѣи MSPC 42.

³⁷³² вьнити хотѣ MSPC 141.

³⁷³³ MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

ЕГДА ѿтворише врата граѣ. вѣниде вѣноуѣрь. и абие оудръжа его самоуиль. и³⁷³⁴ рѣ
къ люѣмъ се цѣрь вашъ егже изѣволисте глѣуть гѣ. и видѣше³⁷³⁵ его вѣси люѣ,
и рѣше. се цѣрь нашъ. и принесе самоуиль рогъ имѣе масло и помаза его. и покло-
нише се емоу вѣси люѣ. бѣше же саоуль единѣмъ окомъ. и тако вѣзръжа власть³⁷³⁶.
начеть смѣрати люди³⁷³⁷ все. вѣомоу ѡбо богатѣство вѣземлаше³⁷³⁸. вѣомоу же
/f. 215v/ ѡчи извѣртаваше³⁷³⁹. вѣѣмъ же вѣзѣлаше вѣсакыне моуѣ. и не прѣста-
ше³⁷⁴⁰ моуѣ люди бѣжне³⁷⁴¹. прогнѣва же се гѣ на нѣго³⁷⁴². и дастъ емоу доуѣхъ
лоуѣавъ. нѣ и еѣе вѣ сѣмъ писани³⁷⁴³ поминаеть прѣмоуѣдры³⁷⁴⁴ глѣ. ³⁷⁴⁵Саоуль
нѣкогда такоже погоуѣи ѡѣа своего дѣше вѣслета, бездѣлѣно цѣрто вѣрѣте къ сво-
бождѣнию³⁷⁴⁶. нѣ вижѣ да не забѣудеши сѣбе*. 155. имоуѣшѣ [же саоулоу]³⁷⁴⁷ доуѣхъ
лоуѣавъ³⁷⁴⁸. иѣаше³⁷⁴⁹ вѣрачеваниа поуѣ. тако да извѣавитъ се ѡ нѣго. и не вѣрѣта-
ше³⁷⁵⁰. придоше же вѣлѣви ѡ назарѣта³⁷⁵¹, имоуѣше искоуѣсѣ ѡганати³⁷⁵² доуѣхъ³⁷⁵³.
и рѣше емоу, тако аѣе вѣрѣѣшетъ³⁷⁵⁴ отроче, вѣе вѣ гоуѣлы³⁷⁵⁵, и поѣ пѣ³⁷⁵⁶. вѣ-
житъ³⁷⁵⁷ ѡ тѣбе доуѣхъ, и иѣаше³⁷⁵⁸ саоуль отроче поѣ пѣ³⁷⁵⁹, и вѣе гоуѣли, и не
вѣрѣташе³⁷⁶⁰. повѣдаше /f. 216r/ же³⁷⁶¹ емѣ. тако ѣ отроче ѡ есеа³⁷⁶². вѣе гѣслы,
и поѣ пѣ³⁷⁶³. и рѣ³⁷⁶⁴ да привѣдѣтъ ѣ къ нѣмѣ. посланѣны³⁷⁶⁵ же иде къ есею. и повѣ-
да емѣ рѣчи цѣревы. онѣ же рѣ имамъ отроче и пасеть вѣѣе. оуѣмѣетъ же быти
гѣслы и пѣти пѣ³⁷⁶⁶. и³⁷⁶⁷ ѡвѣѣша³⁷⁶⁸ емоу посѣльниѣ³⁷⁶⁹. трѣвоуѣтъ ѣ³⁷⁷⁰ цѣрь

³⁷³⁴ Ø MSPC 141.

³⁷³⁵ видѣше MSPC 42, MSPC 141; видѣвѣше Vindob. slav. 158.

³⁷³⁶ власти MSPC 42, MSPC 141.

³⁷³⁷ люѣ MSPC 42; лю MSPC 141; люд(и) Vindob. slav. 158.

³⁷³⁸ вѣземаше Vindob. slav. 158.

³⁷³⁹ извѣрташе MSPC 42, Vindob. slav. 158; [...]рѣтѣше MSPC 141.

³⁷⁴⁰ прѣсташе MSPC 141.

³⁷⁴¹ бѣжн MSPC 141.

³⁷⁴² нѣго MSPC 42; [...] MSPC 141.

³⁷⁴³ писаніе MSPC 42, MSPC 141; пис(а)ніи Vindob. slav. 158.

³⁷⁴⁴ прѣмоуѣдры MSPC 42.

³⁷⁴⁵ —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1367C–D).

³⁷⁴⁶ свѣбѣнію MSPC 42, MSPC 141.

³⁷⁴⁷ сѣже (!) MSPC 42.

³⁷⁴⁸ лѣкавн MSPC 42.

³⁷⁴⁹ иѣаше MSPC 42.

³⁷⁵⁰ вѣрѣташе Vindob. slav. 158.

³⁷⁵¹ назарѣта MSPC 42.

³⁷⁵² ѡганати MSPC 42.

³⁷⁵³ дѣхъ MSPC 42.

³⁷⁵⁴ вѣрѣѣши MSPC 42; вѣрѣѣт се MSPC 141.

³⁷⁵⁵ гоуѣлы (!) MSPC 42.

³⁷⁵⁶ пѣни MSPC 141; пѣс(нѣ) Vindob. slav. 158.

³⁷⁵⁷ и вѣжитъ MSPC 42, MSPC 141.

³⁷⁵⁸ иѣаше MSPC 42.

³⁷⁵⁹ пѣни MSPC 141; пѣс(нѣ) Vindob. slav. 158.

³⁷⁶⁰ вѣрѣташе MSPC 42; ѡвѣрѣташе MSPC 141. Ø MSPC 141.

³⁷⁶¹ есеа MSPC 141; Іесеа Vindob. slav. 158.

³⁷⁶² пѣни MSPC 141; пѣс(нѣ) Vindob. slav. 158.

³⁷⁶³ рѣ емѣ MSPC 141.

³⁷⁶⁴ посланѣныи Vindob. slav. 158.

³⁷⁶⁵ пѣни MSPC 141; пѣс(нѣ) Vindob. slav. 158.

³⁷⁶⁶ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁷⁶⁷ ѡвѣѣша MSPC 42; рѣч(ѣ) Vindob. slav. 158.

³⁷⁶⁸ посланни(и?) MSPC 141; посѣль Vindob. slav. 158.

³⁷⁶⁹ и MSPC 141.

савль. и рѣ ѿсесѣ³⁷⁷¹. заоутра придетъ³⁷⁷² ѿ пастъви. и приведеѡ его тамо. и ѡтидоше посланъны³⁷⁷³. заўра же³⁷⁷⁴ възьмь исесѣ³⁷⁷⁵ заеца³⁷⁷⁶, и³⁷⁷⁷ агъныце. кокоши³⁷⁷⁸, и³⁷⁷⁹ гѡске, голѡби. и дѡда понде³⁷⁸⁰ къ цѣрѡ савль. и рѣ ѿсесѣ³⁷⁸¹ добре те ѡберѣтохъ цѣрѡ. ѡнъ же рѣ емоу съи ли е снъ твои. иже вѣстѣ бити гоуслы, и [пѣнь пѣти]³⁷⁸². и рѣ съи³⁷⁸³ е снъ мои, иже пасетѣ ѡвѣце мое. вѣди³⁷⁸⁴ бити гѡслы, и [пѣти пѣнь]³⁷⁸⁵. и гла емоу цѣрь. трѣбѡю да е ѡ мене. ѡнъ же рѣ да е рабъ твои гнѣ цѣрѡ. азъ бо имаю дѡрѡгы³⁷⁸⁶ .s. сновъ. /f. 216v/ иже рабѡтають домѡ моемо. и рабъ твои дѡвъ да е с тобою. и вѣше дѡвъ ѡ савла. и³⁷⁸⁷ прихѡжаше³⁷⁸⁸ вие гѡслы, и пое пѣ. и прѣстааше вѣсь. и тако имѣше покои савль, ѡ дѡха лѡкаваго³⁷⁸⁹. >еѡ възмоу-щаше³⁷⁹⁰ дѡхъ саоула прихѡде дѡвъ быаше гоуслы. и прѣстааше дѡхъ лоукавы. и почи-ваше саоуль ѡ дѡха лоукаваго.³⁷⁹¹ 156. рѣ³⁷⁹² же³⁷⁹³ нѡаѡанъ³⁷⁹⁴ къ савль ѡцѡу³⁷⁹⁵ своемоу. ѡче да вѡдами дѡдѡ, сестрѡ мою мелъхо³⁷⁹⁶ (!). и възмѣнь его зета тако да естѣ с нами. за оупокоеніѡ³⁷⁹⁷ болѣзъны твое³⁷⁹⁸. и сътворише тако. и дасть емо савль дѡщеръ свою мелъхо³⁷⁹⁹ въ³⁸⁰⁰ женѡ. и бѣ дѡдѡ зетѣ савль. 157. въ врѣме же ѡно бѣ брань. и приде³⁸⁰¹ савль къ самоуилоу. въпраша³⁸⁰² его господень, тако да пондеѣ на брань. [и рѣ емо савль³⁸⁰³].³⁸⁰⁴ понди глѣетѣ бѣ. и повѣдиши брань. нь да не възъмѣши ѡтѡде³⁸⁰⁵ ни косма козьего³⁸⁰⁶, ни до реме-

3771 исесѣ MSPC 141.

3772 прѣидетѣ MSPC 42, MSPC 141; прѣидетъ(ь) Vindob. slav. 158.

3773 послани MSPC 42; посланіи MSPC 141; посланъни Vindob. slav. 158.

3774 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3775 исесѣ MSPC 141; Ø Vindob. slav. 158.

3776 заеце MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3777 Ø MSPC 141.

3778 и кокоши MSPC 42.

3779 Ø MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3780 поетѣ MSPC 42.

3781 исесѣ MSPC 141.

3782 пѣт пѣни MSPC 141.

3783 съ MSPC 42, MSPC 141.

3784 вѣти MSPC 42; вѣдыи MSPC 141.

3785 пѣ пѣти MSPC 42.

3786 дѡроугыхъ(ь) Vindob. slav. 158.

3787 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3788 прихѡждаше Vindob. slav. 158.

3789 лоукаваго MSPC 42; лѡкаваго MSPC 141; лоукавааг(о) Vindob. slav. 158.

3790 възмоуцааше MSPC 141.

3791 MSPC 42, f. 106v24–26; еѡа в[...]цаа-ше дѡхъ савла. прихѡде дѡдѡ внаше гѡсли и прѣсташе дѡхъ лѡкавыи. и починааш савль. ѡ дѡха лѡкавааго MSPC 141; Ø Vindob. slav. 158.

3792 и рѣ MSPC 42, MSPC 141.

3793 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3794 нѡаѡанъ MSPC 42.

3795 цѣроу MSPC 42; цѣрѡ MSPC 141.

3796 мелъхоу MSPC 42; мелъхѡ MSPC 141; Мелъ-холь Vindob. slav. 158.

3797 оупокоеніе MSPC 42; спокоеніе MSPC 141.

3798 твое MSPC 141.

3799 мелъхѡ MSPC 42, MSPC 141; Мелъхоль(ь) Vindob. slav. 158.

3800 Ø MSPC 141.

3801 приде MSPC 42; прѣиде MSPC 141.

3802 въпраша Vindob. slav. 158.

3803 The word сауль was later corrected into са-мѣиль.

3804 Ø MSPC 141.

3805 ѡтѡудѡ MSPC 42.

3806 козиѡга MSPC 42; козѣѡга MSPC 141; козе его Vindob. slav. 158.

на³⁸⁰⁷ сапож^{на}³⁸⁰⁸. и поиде сазль на брань и побѣди. и не съхрани заповѣдь г^ню. нь възє/f. 217r/тъ скоти. и ина прочаа. прииде же самоуилъ въ срѣщѣ ємоу. и рѣ ємѣ добрѣ прииде побѣдивъ. нь гласъ слышоу ѡшима моима. и рѣ саоуль. г^поди. възєше³⁸⁰⁹ воиска въ пицоу себѣ. и разг^нѣва се самизиль. и рѣ къ сазлоу. поніеже прѣстѣпиль єси³⁸¹⁰ законъ г^нь. и ѡврьгль³⁸¹¹ єси заповѣди єго. г^лієть бѣ³⁸¹². не прѣкоудетъ дхъ мои въ тебѣ. нь и црѣтво твое ѡиоу ѡ тебе. и даи є творещиоу волю мою. и к томоу не вйши [лица моего]³⁸¹³, въ³⁸¹⁴ [в^сє лѣто]³⁸¹⁵ жизни твоеє³⁸¹⁶. и³⁸¹⁷ ѡврати [самизиль лице свое]³⁸¹⁸ ѡ сазла и ѡтиде ѡ нєго. и изврьженъ бы ѡ црѣтѣ³⁸¹⁹. дхъ же слыше гоуслы. и³⁸²⁰ извѣже ѡ нєго. и дѣдъ бѣше ѡшль въ домъ³⁸²¹ ѡца своего. и бѣше [паси такоже]³⁸²² ѡвѣце ѡца своего. >сазль же изврьженъ бы ѡ црѣтѣ своего.³⁸²³ 158.³⁸²⁴ и рѣ г^нь самоуилъ. поиди въ домъ іессєвъ³⁸²⁵. и помажи с^на єго юнѣшаго³⁸²⁶, /f. 217v/ рекъше дѣда на црѣтво. іако того вєрѣтохъ моужа по срѣщѣ моємоу. и тѣ сътворитъ³⁸²⁷ вѣсоу волю мою. и поиде самоуилъ въ домъ іессєвъ³⁸²⁸. и рѣ ємоу³⁸²⁹ даждь ми с^на твоего юнѣшаго да сътворѣ єго ц^ра. іако саоуль прогнѣва га³⁸³⁰. и изврьже єго ѡ црѣтѣ. и приведе іессєн³⁸³¹ с^на своего прѣвааго³⁸³². и рѣ самизиль, не блговолі³⁸³³ г^нь ѡ нємъ. и привѣ вѣтораго³⁸³⁴, и ни того. такожде и третиаго³⁸³⁵. поєно и³⁸³⁶ все с^ны свое, и³⁸³⁷ ни на єдинол³⁸³⁸ же блговолі бѣ. приишъ же дѣдъ ѡ пасѣтѣ. вх^оде въ домъ ѡца своего. и³⁸³⁹ вєрѣте рогъ съ масломъ. и възьмъ помаза се ѡ нєго. іакоже видѣ єго самоуилъ, вєста³⁸⁴⁰ и поклони се ємоу рекъ. се ц^рь ієлєвъ. сии³⁸⁴¹ сътворитъ оугод^{на}³⁸⁴² боу. и ѡтиде самизиль въ домъ свои въ ар^{ма}ѣ-

3807 реиене Vindob. slav. 158.

3808 сапожна MSPC 42, MSPC 141; сапож^{на} Vindob. slav. 158.

3809 възє MSPC 42.

3810 Ø MSPC 42.

3811 ѡврьгль MSPC 42.

3812 г^нь бѣ MSPC 42, MSPC 141.

3813 лице мое MSPC 42.

3814 Ø Vindob. slav. 158.

3815 вса лѣта MSPC 42, MSPC 141.

3816 твое MSPC 42.

3817 Ø MSPC 42.

3818 лице свое самизиль MSPC 141.

3819 црѣтѣ своего MSPC 42.

3820 Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3821 домоу (!) MSPC 42.

3822 такоже пасы MSPC 141.

3823 MSPC 141, f. 103v27; Ø MSPC 42, Vindob. slav. 158.

3824 Περί τῆς βασιλείας Δαυίδ, PGr. p. 279.

3825 іессєвъ MSPC 141.

3826 юнѣшаго MSPC 141.

3827 сътвори MSPC 42.

3828 іессєвъ MSPC 141.

3829 Ø MSPC 42.

3830 бѣ MSPC 141; в(оr)а Vindob. slav. 158.

3831 іессєн MSPC 42, MSPC 141.

3832 прѣвааго MSPC 42; прѣвар(о) Vindob. slav. 158.

3833 блговолитъ MSPC 141.

3834 и второго MSPC 42; второго MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3835 третїега MSPC 42.

3836 Ø MSPC 42.

3837 Ø Vindob. slav. 158.

3838 єдин MSPC 141.

3839 Ø MSPC 42, Vindob. slav. 158.

3840 вєставъ MSPC 141.

3841 съ MSPC 42; сїє MSPC 141; си Vindob. slav. 158.

3842 оугод^{на} MSPC 42.

мѣ. 159. Саоуль же бѣ въ печали мнѡзѣ ѡ црѣтѣ³⁸⁴³. понде³⁸⁴⁴ къ же/ф. 218г/нѣ ча-
родѣи. влѣше³⁸⁴⁵ дѣющи³⁸⁴⁶. да видѣти влѣхованиемъ ѡ црѣтѣ³⁸⁴⁷ его. и да ник-
тоже оувѣстѣ. она же видѣвши рече³⁸⁴⁸ емоу. виждоу³⁸⁴⁹ моужа носещаа³⁸⁴⁸ хламида³⁸⁴⁹ и кльнѣща³⁸⁴⁹
те. рече³⁸⁵⁰ саоуль да виждоу³⁸⁵⁰ и азъ его. и показавши его тако въ зръцала³⁸⁵¹. >и въставъ
поклони се емоу сазла. и рече³⁸⁵² емоу самѣилъ тако ѡ зръцала.³⁸⁵² глѣ³⁸⁵³ снѣ³⁸⁵³ гѣ³⁸⁵⁴ бѣ³⁸⁵⁴,
изверже³⁸⁵⁵ те ѡ црѣтва, тако прогнѣвалъ еси его. и не виши лица моего³⁸⁵⁶ дондеже
[въ животѣ]³⁸⁵⁷ еси. и ѡтиде. ѡбѣтѣ³⁸⁵⁸ же его страхъ. въстрѣпета³⁸⁵⁸. [и лежа³⁸⁵⁹ на
вдрѣ]³⁸⁶⁰ и лежа даже къ³⁸⁶¹ вероу³⁸⁶². и рече³⁸⁶³ емоу влѣхъ³⁸⁶³ ница³⁸⁶³ въстани и пажь.
и оукрѣпи се и понди въ [дѡмъ свои]³⁸⁶⁴. црѣво бо твоє дозгомоу³⁸⁶⁴ дастъ [пави³⁸⁶⁵ (!)
ти се]³⁸⁶⁵. и іаде саоуль и ѡтиде³⁸⁶⁶ въ [дѡмъ свои]³⁸⁶⁷. 160. кротѣ³⁸⁶⁸ кы³⁸⁶⁸ же дѣ³⁸⁶⁹ не
възнесе се мыслию³⁸⁶⁹. ни ѡ црѣтѣ³⁸⁷⁰, ни тако³⁸⁷⁰ [зетѣ³⁸⁷¹ црѣвѣ]³⁸⁷¹. ниже тако блѣоро-
дѣнь. кротость бо³⁸⁷² имѣше великоу³⁸⁷³. и³⁸⁷³ никогда же /ф. 218г/ ѡхождаше³⁸⁷⁴ ѡ овцѣ
ѡца своего. нѣ бѣше [съ нимъ пасе ѡ]³⁸⁷⁵ въсѣгда. тако истинныи смѣрен³⁸⁷⁶ номоу³⁸⁷⁶ дрь.
и праведѣнь. хожа³⁸⁷⁶ же³⁸⁷⁷ и въ дѡмъ саоуловъ. >и³⁸⁷⁸ егда сѣмоу³⁸⁷⁹ цааше³⁸⁷⁹
его дѣ³⁸⁸⁰. бие гоу³⁸⁸⁰ слы³⁸⁸⁰ сѣставляше³⁸⁸¹ его. любаше же³⁸⁸² сѣ³⁸⁸² сазловъ. івана-
фанъ³⁸⁸³ дѣ³⁸⁸³ саоуль же ненавидѣше его³⁸⁸⁴. и въсѣгда гонѣше его егда бѣше³⁸⁸⁵ зрѣвѣ³⁸⁸⁵.

3843 црѣтѣ MSPC 42.

3844 и понде MSPC 42, MSPC 141.

3845 влѣхъ³⁸⁴⁵ ница MSPC 42; влѣхъ³⁸⁴⁵ ница MSPC 141.

3846 дѣющи MSPC 42.

3847 црѣтѣ MSPC 42.

3848 носеща MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3849 кльнѣща MSPC 141; кльнѣща Vindob. slav. 158.

3850 и рече MSPC 42; и рече MSPC 141.

3851 зръцалѣ MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3852 MSPC 42, f. 107v13–14; и въставъ поклони се емоу сазла. и рече емоу самѣилъ тако ѡ зръцала MSPC 141; Ø Vindob. slav. 158.

3853 глѣ³⁸⁵³ снѣ³⁸⁵³ гѣ³⁸⁵⁴ бѣ³⁸⁵⁴ MSPC 141.

3854 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3855 изверже³⁸⁵⁵ те MSPC 42.

3856 его MSPC 42.

3857 Ø MSPC 42.

3858 и въстрѣпета MSPC 42; и въстрѣпета MSPC 141.

3859 лежа Vindob. slav. 158.

3860 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3861 до къ MSPC 42.

3862 вѣ³⁸⁶² ра MSPC 141.

3863 влѣхъ³⁸⁶³ ница MSPC 42.

3864 домъ³⁸⁶⁴ своемъ MSPC 42.

3865 се MSPC 42; се. и пави ти се MSPC 141; пави ти се Vindob. slav. 158.

3866 понде MSPC 42.

3867 домъ³⁸⁶⁷ своемъ MSPC 42.

3868 кроткыи MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3869 мыслию³⁸⁶⁹ своею MSPC 42.

3870 таков(ъ)? Vindob. slav. 158.

3871 ц(ѣса)рѣвѣ³⁸⁷¹ зет(ъ) Vindob. slav. 158.

3872 же MSPC 42.

3873 Ø MSPC 42.

3874 охожа³⁸⁷⁴ ше (!) MSPC 141.

3875 пасе ѡ и с нимъ MSPC 141.

3876 хожа³⁸⁷⁶ даше Vindob. slav. 158.

3877 Ø MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3878 MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3879 сѣмѣ³⁸⁷⁹ цааше MSPC 42.

3880 въ гѣ³⁸⁸⁰ сли MSPC 141.

3881 сѣ³⁸⁸¹ ставѣ³⁸⁸¹ цааше MSPC 141.

3882 же его MSPC 42, MSPC 141.

3883 івана-³⁸⁸³ фанъ MSPC 141.

3884 Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3885 бѣ³⁸⁸⁵ MSPC 42, MSPC 141.

ЕГДА ЖЕ СЪМѢЩАШЕ³⁸⁸⁶ Е^ѿ ДХЪ. ПРИЗИВАШЕ³⁸⁸⁷ ЕГО. И ѠГНАШАШЕ ДХЪ, ВНЕ ВЪ³⁸⁸⁸ ГѢСЛЫ
И ПОЕ ПѢНЬ³⁸⁸⁹. 161. ВЪ ТО ЖЕ [ОУБО ВРѢМЕ]³⁸⁹⁰. ПРИИДЕ³⁸⁹¹ ЕЗЫКЪ ПЛѢНОУЕ СТРАНѢ
ПАЛЕСТИНСКОЮ³⁸⁹². И ВИШЕ³⁸⁹³ ВСИ ВЪ ПЕЧАЛИ ВЕЛИЦѢ. ИЛИ^ѿЕХѢ³⁸⁹⁴ ЖЕ МѢЖА ХРАБРА И³⁸⁹⁵
СИЛНА, И НА СВОЕ МѢЖЬСТВО НАДѢЮЩА СЕ. ОУНИЧИЖАШЕ³⁸⁹⁶ БѢ ЖИВА. И ОБЛАДѢШЕ ВЪСѢ
СТРАНѢ. И ОУБОГА СЕ ВЪСА ЗЕМЛЯ Ѡ ЛИЦА ЕГО. И ХВАЛѢШЕ СЕ³⁸⁹⁷ Ѡ МѢЖЬСТВѢ СВОЕМЪ.
ПРИШѢ ЖЕ ДѢДЪ КЪ ТѢСТОУ СВОЕМОУ САЗѢ /f. 219r/ ГЛА³⁸⁹⁸ ЕМОУ. ВЪСКѢЮ ГИ³⁸⁹⁹ МОИ
ЦРѢЮ СКОРѢВИШИ И ѠПАДЕ ЛИЦЕ ТВОЕ. И РѢ ВЪ СКОРѢБЫ ЕСЬМЪ. Ѡ ЕЗЫЦѢ ПРИШѢШАГО³⁹⁰⁰
НА НЫ. И СЕ ЦРѢТВО МОЕ ДАСТЬ ТИ СЕ. ТЫ ЖЕ ЕЩЕ ЮНЬ ЕСИ³⁹⁰¹. И ЧТО ДА СЪТВОРИШИ НЕ
ВѢМЪ. И РѢ ЕМО ДѢВ. АЗЪ ДА ИЗИДОУ ЕДИНЪ БРАТИ СЕ СЪ НИМЪ. И ГЛА ЕМО САЗѢ.
ВЪЗЪМИ КВНЬ, И ОУОУЖІЕ [ИЗЪБРАННО. ѠВѢЩА³⁹⁰² ДѢВ. НЕ ТРѢБѢЮУ ОУОУЖІЕ.]³⁹⁰³ НЪ
ЕГДА ПАСѢ ѠВѢЦЕ ѠЦА МОЕГО. И³⁹⁰⁴ ПРИХОЖАШЕ ЛЬВЪ, ИЛИ МЕДВѢДЪ, ОУБИВАХЪ³⁹⁰⁵ ЕГО.
БОУДИ >И³⁹⁰⁶ СЪ ТАКОЖЕ ЛЬВЪ ИЛИ ЗВѢРЬ³⁹⁰⁷. 162. И ПОИДЕ ДѢВ НА БРАНЬ. И ВЪНИДЕ ВЪ
ПЛѢ. И РѢ ГОЛИТАДОУ³⁹⁰⁸ ДѢДЪ. ТЫ КТО ЕСИ ПОНАШАЕ БОУ ІСЛѢВѢ ЗѢ. И ЛЮДЫ ГНѢ
ПЛѢНОЕ, И ХОЩЕШИ ПОЖРѢТИ ВЪСѢХЪ ВЪКОУПѢ. ѠТИДИ ѠСОУ АЩЕ ХОЩЕШИ, АЩЕ ЛИ НИ.
ПЛѢ ТВОЮ ЗВѢРЕМЪ ЗЕМЛЯНИМЪ, И ПТИЦАМЪ НѢНЫМЪ³⁹⁰⁹ [ВЪ СНѢДЪ ПРѢДАМЪ]³⁹¹⁰.
И ПСИ³⁹¹¹ ПОЛИЖѢ /f. 219v/ КРѢВЬ ТВОЮ. ТАКО ГЪ БѢ С НАМИ Е. И ѠВѢЩА³⁹¹² ГОЛИТАДЪ³⁹¹³
РѢ³⁹¹⁴ ЕМОУ. Ѡ ЮНОШЕ ЧТО ЛЬСТИШИ СЕ. БЕСѢДѢ СЪ МНОЮ. НЕ ХОЩѢ БО³⁹¹⁵ [НА ТЕ ВЪЗЕ-
ТИ]³⁹¹⁶ КОПІЕ, ИЛИ ЛЬ. НЪ ЕДИННОЮ РѢКОЮ ОУБИВЪ ТѢ НА ЗЕМЛЮ ПОВЕРГѢ³⁹¹⁷. И ПТИЦАМЪ
[ТЕ ПРѢДАМЪ]³⁹¹⁸. И ГРАДЪ ТВОИ Ѡ ОСНОВАНІА РАЗОРѢ. И ВСЕ ДО КОНЦА ПОГѢУБЛЮ. БѢ³⁹¹⁹
НА НЕГОЖЕ ТЫ НАДѢЕШИ СЕ, НЕ ПОЛЪОУЕТЪ ТИ³⁹²⁰ НИ ГРАДЪ ТВОИ. [ИБО БѢЗЫ]³⁹²¹ МОИ

3886 сѣмѣщаше MSPC 141.

3887 призываше MSPC 141.

3888 Ø MSPC 42, Vindob. slav. 158.

3889 пѣсни MSPC 141.

3890 врѣме сво MSPC 141; врѣм(е) оубо Vindob. slav. 158.

3891 приде Vindob. slav. 158.

3892 палестинскою а (?) Vindob. slav. 158.

3893 вѣхѣ MSPC 141; вѣше Vindob. slav. 158.

3894 иликахоу Vindob. slav. 158.

3895 Ø MSPC 141.

3896 и уничиже MSPC 141; унич(ь)жааше Vindob. slav. 158.

3897 Ø MSPC 42.

3898 гла MSPC 42; гла MSPC 141; г(лаго)лю Vindob. slav. 158.

3899 гнѣ MSPC 42.

3900 пришѣшимъ MSPC 42.

3901 сын MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3902 и ѡвѣща MSPC 141.

3903 Ø MSPC 42.

3904 Ø MSPC 42, MSPC 141.

3905 и събѣхъ MSPC 42; и събѣхъ MSPC 141.

3906 MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3907 медведѣ, или звѣрь MSPC 42.

3908 Голѣаоу Vindob. slav. 158.

3909 нѣныимъ MSPC 42.

3910 прѣдамъ въ снѣ MSPC 42.

3911 пси MSPC 42.

3912 ѡвѣщавъ MSPC 42, MSPC 141; ѡвѣщав(ь) Vindob. slav. 158.

3913 голѣахъ MSPC 141; Голѣахъ Vindob. slav. 158.

3914 и рѣ MSPC 141.

3915 сво MSPC 42; Ø MSPC 141.

3916 вѣзети на те MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3917 повергъ MSPC 141.

3918 прѣдамъ те MSPC 141.

3919 и бѣ MSPC 42, MSPC 141.

3920 те MSPC 42, MSPC 141.

3921 бѣзы во MSPC 42; и вѣзы MSPC 141.

вѣсакѡ силнѣиши соутѣ ѿ бѣ твоего. ѡтиди юноше ѿсоудѣ. да не животь свои погубиши. и плачь своимъ сътвориши. сѣа слышавъ дѣдѣ. и³⁹²² призва мене гѣ бѣ³⁹²³. и вложи три³⁹²⁴ камене³⁹²⁵ въ пращѣ. и врьже на лице голіафова³⁹²⁶ рекъ емоу зри силѣ бѣ моего. и оубить его. и бы спеніе іслю въ днь онъ. и дѣдѣ възлюбленъ бы ѿ всѣхъ. и наре/ф. 220г/коше и цѣра. сѣа же гонѣше его. хоте [оубить его]³⁹²⁷. 163. приишѣ³⁹²⁸ же въ хевронѣ³⁹²⁹ сътворише³⁹³⁰ его цѣра. и цѣртова надѣ ниин лѣѣ. ѡ. даже до смърти тѣста своего. живоу же сѣшоу сѣлоу, гонѣше его ѿ гра въ градъ. въ единѣ же ѿ днѣ³⁹³¹ оубѣ саоуль. іако дѣв въ виоилѣ³⁹³² естъ. и шѣ обѣсѣде виоилѣ³⁹³³, просе дѣа. въ ношѣ же оноу ѡтвори³⁹³⁴ дѣв врата грау. изыде³⁹³⁵ съ люми своимъ. и въниде самъ въ войскоу саоуловоу. и възетъ палицѣ его и възглавницѣ подѣ главоу³⁹³⁶ его. и изыде никоמוу же³⁹³⁷ видѣвшоу³⁹³⁸ его. заутра же поискавъ саоуль, палицѣ и възглавницоу. и не верѣтъ³⁹³⁹ іа. рече³⁹⁴⁰ іако дѣв сѣа възетъ. дѣв же шѣ напроѣ³⁹⁴¹ и ста на камени. и³⁹⁴² егда поминоу саоуль³⁹⁴³. възѣва съзиди его въскоую гониши ги мон пѣса³⁹⁴⁴ смръдеща. ви³⁹⁴⁵ оубо хра/ф. 220в/нещеи гѣна моего цѣра, никако хранитѣ³⁹⁴⁶ его съ истинною. зане иже възетъ палицѣ его и възглавницѣ его. можаше и главоу его³⁹⁴⁷ ѡсѣщи. нь не боуди се, іако да на помазанника бѣжѣа възложоу рѣкѣ мою. егѡже помаза бѣ. и ѡдасть възглавницѣ и палицѣ, и въ онъ часъ ѡтиде дѣв съ триста³⁹⁴⁸ моужѣ³⁹⁴⁹ и не верѣтахѣ³⁹⁵⁰ что іасты:

³⁹²² Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁹²³ бѣ своего MSPC 42, MSPC 141.

³⁹²⁴ ꙗ MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁹²⁵ камен(и) Vindob. slav. 158.

³⁹²⁶ голіафова MSPC 141; Голіаф(о) Vindob. slav. 158.

³⁹²⁷ его ѡвити MSPC 141.

³⁹²⁸ и приишѣ MSPC 42, MSPC 141.

³⁹²⁹ ехевронѣ MSPC 42.

³⁹³⁰ и сътворише MSPC 42.

³⁹³¹ днѣи MSPC 42, MSPC 141; днѣи Vindob. slav. 158.

³⁹³² веоилѣ MSPC 42, MSPC 141; Веѡїлѣ Vindob. slav. 158.

³⁹³³ вѣоилѣ MSPC 42; веоилѣ MSPC 141; Веѡїлѣ Vindob. slav. 158.

³⁹³⁴ ѡвори MSPC 42, Vindob. slav. 158; ѡтвори MSPC 141.

³⁹³⁵ и изыде MSPC 42, MSPC 141.

³⁹³⁶ главою MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁹³⁷ Ø MSPC 42.

³⁹³⁸ видѣвши MSPC 141.

³⁹³⁹ верѣте MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁴⁰ рѣкши MSPC 141.

³⁹⁴¹ напроѣжѣ MSPC 42.

³⁹⁴² Ø MSPC 42.

³⁹⁴³ Галь (!) Vindob. slav. 158.

³⁹⁴⁴ ѡа MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁹⁴⁵ и вы MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁴⁶ храните MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

³⁹⁴⁷ емѣ MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁴⁸ ꙗ MSPC 42.

³⁹⁴⁹ моужѣи MSPC 42, Vindob. slav. 158; мѡжѣи MSPC 141.

³⁹⁵⁰ верѣтаахѣ MSPC 141, Vindob. slav. 158.

164. [писаніе ѡ прѣложеніи³⁹⁵¹ хлѣба]³⁹⁵²:~ И прииде въ храмъ бжїи ношїю. и рѣ архїерею авитароу³⁹⁵³. ѿ ли хлѣвъ въ снѣдъ мѡже. и рѣ авифаръ³⁹⁵⁴ не имамъ хлѣба. тькмо прѣложенїи да аще соутъ чисти ѡтроци³⁹⁵⁵. и рѣ двѣ ;г̃ днїи³⁹⁵⁶ имѡтъ не приближивъше се женѣ. и рѣ авифаръ³⁹⁵⁷ архїерен. да гадѣтъ ѡ хлѣба. и гадоше въси пише³⁹⁵⁸. и вѣста сирѣ именемъ доикъ. и поиде къ саоулоу [и повѣда]³⁹⁵⁹ емѡ. да вѣси црѣ /f. 221r/ іако ерен гнїи двѣ любитъ. и помазанїе гнїе давають емоу. тебѣ же смеютъ се лъжеще³⁹⁶⁰ те. тебе ненавидеть а двѣда любитъ. Она слышавъ саоуль. и³⁹⁶¹ [посла и оубить]³⁹⁶² трїста³⁹⁶³ іерен га ба. архїерен же авитаръ³⁹⁶⁴ ѡтиде съ двѣдомъ. ѡнъ же моучаше люди въ³⁹⁶⁵ все днїи³⁹⁶⁶ живота своего. даже и до смьрѣти свои³⁹⁶⁷. и шѣ на брань оубиень бы. моуже елики привѣ двѣу. ѡставишумъ за оумнуженїи³⁹⁶⁸ писанин.

165. [ѡ женѣ оуринѣ]³⁹⁶⁹:~ Прїетъ³⁹⁷⁰ же двѣ црѣтво. и вѣше въ полатѣ свои. въ едїи же ѡ днїи³⁹⁷¹ ѡбѣдовавъ. и³⁹⁷² хожаше³⁹⁷³ въ полатѣ свои. и видѣ женѡ миующъ се. и свѣ кога ѿ. посла привести ю. и привѣше ея³⁹⁷⁴. бы³⁹⁷⁵ съ нею. и оурїа же мѡжъ еѡ вѣше на рати. посланъ >же<³⁹⁷⁶ бы ѡ прѣвоначелъника егѡ³⁹⁷⁷, и ѡвава³⁹⁷⁸. реши [црѣу ѡ рати]³⁹⁷⁹. и пришѣше емѡ рѣ емоу црѣ понди трїа /f. 221v/ въ двѣ свои, и оупокон се. и заоутра пондеши. оурїа же понде³⁹⁸⁰ въ двѣ свои. и³⁹⁸¹ ѡбѣти еже имѣше съ дрѣжиною своею³⁹⁸². да не приближитъ се одрѣ³⁹⁸³ своему.

³⁹⁵¹ прѣложенїи MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁵² Ø Vindob. slav. 158 (the text continues the previous chapter). The chapter is based on 1 Sam 21:1–6, 1 Sam 22:9–23, 1 Sam 31.

³⁹⁵³ авѣафаръ MSPC 42, MSPC 141; авѣафароу Vindob. slav. 158.

³⁹⁵⁴ авѣафаръ MSPC 42, MSPC 141; авѣафаръ Vindob. slav. 158.

³⁹⁵⁵ ѡтроцици Vindob. slav. 158.

³⁹⁵⁶ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁵⁷ авѣафаръ MSPC 42, MSPC 141; авѣафаръ Vindob. slav. 158.

³⁹⁵⁸ и пише Vindob. slav. 158.

³⁹⁵⁹ повѣдае Vindob. slav. 158.

³⁹⁶⁰ лъжоуше Vindob. slav. 158.

³⁹⁶¹ Ø Vindob. slav. 158.

³⁹⁶² пославъ да оубиють MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁶³ ,г̃ MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁶⁴ авѣафаръ MSPC 42, MSPC 141; авѣафаръ Vindob. slav. 158.

³⁹⁶⁵ Ø Vindob. slav. 158.

³⁹⁶⁶ днїи MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁶⁷ свое MSPC 42; свое Vindob. slav. 158.

³⁹⁶⁸ ѡмноженїе (!) MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁶⁹ Περί τῆς τοῦ Οὐρίου γυναῖκος καὶ τοῦ φόβου, PGr, p. 282; писанїе ѡ женѣ дрїинѣ MSPC 42; писанїе ѡ женѣ дрїинѣ MSPC 141; ѡ женѣ дрїевѣ Vindob. slav. 158. The chapter is based on 2 Sam 11:2–27 (165); 2 Sam 12:1–13 (166).

³⁹⁷⁰ Прїет MSPC 42.

³⁹⁷¹ днїи MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁷² Ø Vindob. slav. 158.

³⁹⁷³ хожаше MSPC 42.

³⁹⁷⁴ ю Vindob. slav. 158.

³⁹⁷⁵ и бы MSPC 42.

³⁹⁷⁶ MSPC 42, MSPC 141; Ø Vindob. slav. 158.

³⁹⁷⁷ своего MSPC 42.

³⁹⁷⁸ ивава MSPC 42; ивава MSPC 141; ивава Vindob. slav. 158.

³⁹⁷⁹ ѡ рати црѣу MSPC 42; ѡ рати црѣ Vindob. slav. 158.

³⁹⁸⁰ шѣ MSPC 42, MSPC 141; ш(ь)дъ Vindob. slav. 158.

³⁹⁸¹ Ø MSPC 42, MSPC 141.

³⁹⁸² свою MSPC 42.

³⁹⁸³ ѡдрѣ MSPC 42.

не³⁹⁸⁴ спатъ на ѡдрѣ своемъ, гл҃ю. ꙗко моѡ³⁹⁸⁵ дрѣжина нѣѡ стражоу блюде³⁹⁸⁶
 на рати. азъ же како почню на ѡдрѣ³⁹⁸⁷ моемъ. довлѣетъ ли видѣнїе домоу
 моего. и почитъ на земли. жена же его имоуши въ чрѣвѣ ѿ дѣѡ. не могѣши
 оукрити дѣѡ. поведа се рекѣши црѣу. [ꙗко да веси гнѣ црѣу ꙗко]³⁹⁸⁸ моужь мои
 не спатъ съ мною. и азъ есѣ имѣши въ чрѣвѣ ѿ тебе. да аще възвратитъ се
 ѿ рати и вобрѣшетъ ме таковою³⁹⁸⁹ соуцѣ, вѣ ѿсѣчетъ глау мою. слышавъ же снѡ
 дѣѡ. писа иѡавоу прѣвоначелныкъ³⁹⁹⁰ ꙗко съвѣкоупивше³⁹⁹¹ се рати. оурию въведи
 да оубиень боудеть въ брани. /f. 222r/ и давъ оурию³⁹⁹² писанїе съмръти его.
 принесѣ³⁹⁹³ иѡавѣ³⁹⁹⁴. и прочѣтъшѣ се писанїю. и³⁹⁹⁵ повелѣ иѡавѣ³⁹⁹⁶ ратовати се
 и закланъ бы³⁹⁹⁷ на рати. и сътвори дѣѡ прѣркъ [и праведны]³⁹⁹⁸. прѣлюбоудѣанїе
 и оубиство³⁹⁹⁹. 166. рѣ же гѣ къ прѣрѣу на-ѡанѣ⁴⁰⁰⁰. понди и⁴⁰⁰¹ велычи црѣ дѣѡ.
 ꙗко любоудѣиство сътвори и оубиство. рѣ же прѣркъ къ аггѣѡ бою се. да не ꙗко
 црѣѡ вбличениѡ не трыпе ѡбиетъ ме. понди⁴⁰⁰² вѣши⁴⁰⁰³ ме прѣѡ собою. да аще црѣѡ
 вбличенїе ѡринеть азъ его оубию. и⁴⁰⁰⁴ понде прѣркъ къ дѣѡ црѣѡ. и въходѣшѣ емѣ
 видѣ аггѣѡ, готовѡ⁴⁰⁰⁵ имѣща⁴⁰⁰⁶ копїе⁴⁰⁰⁷. и оусъзѡди црѣѡ стѡещѡ. да аще възне-
 годѡуетъ ѡ обличени⁴⁰⁰⁸ да ѡбиетъ его. и⁴⁰⁰⁹ ꙗкоже видѣ прѣркъ аггѣѡ. дрѣзѡсть
 приемъ рѣ къ црѣѡ. соу имамъ црѣѡ. и повелѣ црѣѡ рѣши соу. прѣркъ же /f. 222v/ рѣ емѣ.
 члѣкъ нѣкѡи⁴⁰¹⁰ имѣше⁴⁰¹¹ агниць, ѿѡ. ⁴⁰¹² иже⁴⁰¹³ и⁴⁰¹⁴ съ ними спеше и съвесѣлаше
 се. и бѣше емѣ веселїе великѡ⁴⁰¹⁵ съ ними. ниць же нѣкы⁴⁰¹⁶ близъ его имѣше
 единѣ агниць. иже на трапезѣ его ѡдѣше. и⁴⁰¹⁷ ѿ чаше его пѣлаше. [и на колѣноу

3984 и не MSPC 42, MSPC 141.

3985 ꙗ (!) MSPC 42.

3986 блюде^{ть} MSPC 42, MSPC 141; блюдоу^{тъ} (ъ) Vindob. slav. 158.

3987 ѡдрѣ (!) MSPC 141.

3988 Ø MSPC 141.

3989 такоуѣ MSPC 42; таковоу Vindob. slav. 158.

3990 начелникоу MSPC 42.

3991 съвѣкоупиши MSPC 42; съвѣкоупивши Vindob. slav. 158.

3992 ѡрїи MSPC 141.

3993 и принесѣ MSPC 42, MSPC 141.

3994 иѡававоу MSPC 42.

3995 Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

3996 иѡававъ MSPC 42.

3997 быс(тъ) Ѣрїа Vindob. slav. 158.

3998 Ø MSPC 42; и праведны MSPC 141; и праведны Vindob. slav. 158.

3999 оубиство MSPC 141; ѡбиство Vindob. slav. 158.

4000 на-ѡанѡу MSPC 42.

4001 Ø Vindob. slav. 158.

4002 понди рѣч(ѣ) Vindob. slav. 158.

4003 и видѣши MSPC 42.

4004 Ø MSPC 42.

4005 готовѡ MSPC 42.

4006 имѡуши MSPC 42.

4007 мѣ (!) MSPC 42.

4008 обличени MSPC 141; обличенїи Vindob. slav. 158.

4009 Ø MSPC 42.

4010 нѣкы MSPC 42; нѣкыи MSPC 141, Vindob. slav. 158.

4011 имѣше MSPC 42; имѣше MSPC 141.

4012 ѿѡ Vindob. slav. 158.

4013 иже MSPC 141.

4014 Ø MSPC 42, MSPC 141.

4015 велїе MSPC 42.

4016 некто MSPC 42; нѣкто MSPC 141; нѣкѣѡ Vindob. slav. 158.

4017 Ø MSPC 42.

его спаше]⁴⁰¹⁸. и ⁴⁰¹⁹ встави богати⁴⁰²⁰ ѿ. сѡ. вѣцѣ⁴⁰²¹. и възеть нищомѡ вно
единѡ аг^иницоу. си⁴⁰²² соу^а повѣдѡю ти црѣ⁴⁰²³. да соудиши оустѣ своиѣ. ѡвѣща
оубо црѣ^а рѣ⁴⁰²⁴. аще вѣрѣшет^и се въ црѣтви⁴⁰²⁵ моеѣмъ, иже се⁴⁰²⁶ сътвори^и въ⁴⁰²⁷. да
ѡсѣкѡт^и⁴⁰²⁸ главѡ его. и ⁴⁰²⁹ ѡвѣща же прѣркѣ и рѣ^и емѡ. ты еси цроу, сътвори^и въ⁴⁰³⁰
се. и се слышавъ крот^икы⁴⁰³¹ црѣ. вѣста ѡ прѣстола своего. и поклонѣ се емѡ рекъ.
⁴⁰³² сыгрѣшихъ гоу^и моемоу*. тогда и прѣркѣ видѣ аггѣла, копѣ⁴⁰³³ ѡвратив^и ша⁴⁰³⁴
ѡ нѣго. рѣ^и къ цроу. и гѣ /f. 223г/ ѡетъ сыгрѣшениѣ твоѡ. и бѣше дѣвъ ѡтолѣ⁴⁰³⁵
плаче грѣхъ егоже сътвори. и тогда написа [пѣдѣти ѡ^и ѡлѡ]⁴⁰³⁶. аггѣлѣ же гнѣ повѣда
емѡ рекъ. ⁴⁰³⁷ не искоудѣетъ ⁴⁰³⁸ ѡ домѡ твоего мѣ*:~

167. [ѡ вѣсало^имѣ]⁴⁰³⁹ (!): Дѣвъ же црѣ роды ,з. снѡвъ. [>дѡа⁴⁰⁴⁰ съ оу^ирѣнною⁴⁰⁴¹
женою .гѣ, съ мел^ихою, дѣщерни^ию сѡоловою⁴⁰⁴². и ⁴⁰⁴³ .бѣ. ⁴⁰⁴⁴ са ав^игнѣю⁴⁰⁴⁵, женою
наавовою⁴⁰⁴⁶.]⁴⁰⁴⁷ прѣвородни^и⁴⁰⁴⁸ же [бѣ авѣсало^имѣ]⁴⁰⁴⁹. бѣше же <и>⁴⁰⁵⁰ въ то врѣме
вѣл^имоужѣ⁴⁰⁵¹, имене^имъ, ахитофѣлѣ. [сѣи⁴⁰⁵² ахитофѣлѣ.]⁴⁰⁵³ мѣстѣше вѣсѣгда дѡа⁴⁰⁵⁴.

⁴⁰¹⁸ Ø MSPC 42.

⁴⁰¹⁹ Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴⁰²⁰ богатын MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴⁰²¹ аг^ини MSPC 42.

⁴⁰²² сы MSPC 42; сын MSPC 141.

⁴⁰²³ ѡ црѣ MSPC 141.

⁴⁰²⁴ и рѣ MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁰²⁵ црѣтви MSPC 42, MSPC 141; ц(ѣса)рѣтви Vindob. slav. 158.

⁴⁰²⁶ Ø MSPC 42.

⁴⁰²⁷ сътвори^и въ MSPC 141.

⁴⁰²⁸ ѡсѣкѡтъ MSPC 42; ѡсѣкѡтъ MSPC 141.

⁴⁰²⁹ Ø MSPC 42.

⁴⁰³⁰ сътвори^и въ Vindob. slav. 158.

⁴⁰³¹ кроткиѣ MSPC 141; крот^икы Vindob. slav. 158.

⁴⁰³² -* 2 Sam 12:13.

⁴⁰³³ мѣ (!) MSPC 42.

⁴⁰³⁴ ѡвративша MSPC 42.

⁴⁰³⁵ ѡтоли Vindob. slav. 158.

⁴⁰³⁶ ѣ ѡлѣ MSPC 42; ѣ ѡлѣмъ MSPC 141;

ѡлѣ(м), ѣ. Vindob. slav. 158.

⁴⁰³⁷ -* 2 Sam 12:10.

⁴⁰³⁸ The word искоудѣетъ was later corrected into искоудѣетъ.

⁴⁰³⁹ Περὶ τοῦ Ἀχὶτῶφελ, PGr, p. 283; о авѣсало^имѣ, p. 163; ѡ авѣсало^имѣ MSPC 42; ѡ авѣсало^имѣ MSPC 141; Ø Vindob. slav. 158 (the text continues the previous chapter). The chapter is based on: 1 Chr 3:1–9, 2 Sam 3:2–5, 2 Sam 16:20–23 (167); 2 Sam 15:12, 2 Sam 15:1–36, 2 Sam 17:1–14 (168–169); 2 Sam 18:9–17 (170).

⁴⁰⁴⁰ MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁰⁴¹ оу^ирѣнною MSPC 42.

⁴⁰⁴² сѡолово MSPC 141.

⁴⁰⁴³ Ø MSPC 42.

⁴⁰⁴⁴ бѣ и бѣ MSPC 42; дѡа MSPC 141.

⁴⁰⁴⁵ ав^игнѣю MSPC 42; авигнѣю MSPC 141.

⁴⁰⁴⁶ нави^иною MSPC 42; наавово MSPC 141.

⁴⁰⁴⁷ съ оу^ирѣнною женою .бѣ. съ мел^ихою дѣщерни^ию сѡоловою, гѣ. и съ яг^игнѣю женою Наавовою, бѣ. Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁴⁸ прѣвородни^и MSPC 141.

⁴⁰⁴⁹ авѣсало^имѣ бѣ MSPC 42; авѣсало^имѣ бѣ MSPC 141.

⁴⁰⁵⁰ Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁵¹ вѣл^имоужѣ Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁵² съ MSPC 42.

⁴⁰⁵³ Ø MSPC 141.

⁴⁰⁵⁴ дѡа MSPC 42.

ище вѣрѣмъ бл҃гопѣвѣно оубити ѿ. и не вѣрѣташе⁴⁰⁵⁵. доспѣвѣшѣ же въ мѣжъскы въз-
расть авесаломѣ. вѣрѣтъ⁴⁰⁵⁶ часъ ахѣтофель. рѣ емѣ въскзю лѣниши се. ѿ цѣтви
ѿца своего. и хощетъ ѿ⁴⁰⁵⁷ соломонѣ любодѣичишѣ прѣети⁴⁰⁵⁸. твое бо ѿ цѣтви
и тѣбѣ ѿ /f. 223v/ подобѣно. ѿца бо твоего ѿринѣ бѣ ѿ цѣтви. и тѣбѣ [да есть]⁴⁰⁵⁹
и⁴⁰⁶⁰ потѣщи се яко прѣвы⁴⁰⁶¹ снѣ. при животѣ дѣдѣвѣ, възетѣ ѿ. снѣ слышавѣ
авесаломѣ вѣрова словесемъ ахитофелѣ⁴⁰⁶². и възетѣ⁴⁰⁶³ мыслию. и мышляше⁴⁰⁶⁴
ѿ цѣтви⁴⁰⁶⁵. по малѣ зѣво авесаломѣ. словесемъ прѣльстѣныка вѣрова. и приста на
ѿца своего встати. ахитофелѣ же оубога се да [не когда]⁴⁰⁶⁶ авесаломѣ любовь сътво-
ритъ съ ѿцемъ своимъ. и тѣ яко свадѣникъ погыбнетѣ. рѣ⁴⁰⁶⁷ къ авесаломѣ. не
вѣрзю яко всталь еси на ѿца своего аще не сътвориши нже аще рѣзѣ ти. и рѣ
авесаломѣ. и что есть еже глѣши да сътворишѣ. онѣ же рѣ хощѣ да боудеши съ еди-
ною ѿ женѣ ѿца своего⁴⁰⁶⁸. и тогда да вѣроуѣ яко всталь еси на нѣ/f. 224r/го.
се же съдѣла⁴⁰⁶⁹ ахитофѣ⁴⁰⁷⁰. и вражѣ въложѣ мѣжѣ ѿцемъ и снѣмъ. злымъ⁴⁰⁷¹
же съвѣтомъ ахитофелѣ повинуѣ⁴⁰⁷² се авесаломѣ. и⁴⁰⁷³ призва единою ѿ въсад-
ницѣ⁴⁰⁷⁴ ѿца своего, яко на вѣдѣ⁴⁰⁷⁵. и та не вѣдѣши⁴⁰⁷⁶ вѣщѣ. бѣ съ нѣю, и тако
бысть вражѣ. възъмъ⁴⁰⁷⁷ авесаломѣ елики възможе привести въ съвѣтъ. въскзѣ
съ ахитофелемъ⁴⁰⁷⁸. и отидоше въ страну хевронѣскоу. <и>⁴⁰⁷⁹ оставише⁴⁰⁸⁰ дѣла
единого. и вѣше дѣла плаче и ридаѣ множаѣ же⁴⁰⁸¹ грѣха ради. еже сътвори авес-
аломѣ снѣ его. да такоже вѣста единѣ въ свои полатѣ плаче се. 168. моужѣ некыи
мѣдрѣ иличнемъ хѣсии снѣ имению⁴⁰⁸² вѣста съ дѣломъ. и вѣше скръбѣ⁴⁰⁸³ съ нимъ.
видѣ его печалию погрѣжаема рѣ къ нѣмоу, господи⁴⁰⁸⁴ мои цѣроу. почто тако
скръбиши, /f. 224v/ и таеши печалию. рѣ къ нѣмѣ цѣрѣ. вѣши дрѣже пагѣбоу мою.

⁴⁰⁵⁵ оверѣташе MSPC 141; оверѣташе Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁵⁶ вѣрѣте MSPC 42; оверѣте MSPC 141.

⁴⁰⁵⁷ Ø MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁰⁵⁸ прѣети MSPC 42.

⁴⁰⁵⁹ да ѿ MSPC 42; да ѿ MSPC 141.

⁴⁰⁶⁰ Ø MSPC 42, Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁶¹ прѣвыи MSPC 141; прѣвыи Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁶² ахѣфелѣ MSPC 141.

⁴⁰⁶³ Ø MSPC 42.

⁴⁰⁶⁴ мышляше MSPC 141.

⁴⁰⁶⁵ цѣтѣ MSPC 42, MSPC 141.

⁴⁰⁶⁶ когда MSPC 42; не како MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁶⁷ и рѣ MSPC 42.

⁴⁰⁶⁸ твоего MSPC 141.

⁴⁰⁶⁹ съдѣла MSPC 42.

⁴⁰⁷⁰ ахитофелѣ MSPC 42; ахѣтофелѣ MSPC 141; ахѣтофелѣ Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁷¹ и злымъ MSPC 42; злымъ MSPC 141.

⁴⁰⁷² повинуѣ Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁷³ MSPC 42, Vindob. slav. 158; Ø; [...] MSPC 141.

⁴⁰⁷⁴ послѣница MSPC 141.

⁴⁰⁷⁵ оверѣ Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁷⁶ вѣдѣши MSPC 42; вѣдѣши Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁷⁷ и възъмъ MSPC 42; възъмъ же MSPC 141.

⁴⁰⁷⁸ ахитофеломъ MSPC 42; ахѣтофеломъ MSPC 141; ахѣтофелемъ(ъ) Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁷⁹ Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁸⁰ оставише MSPC 42; оставише MSPC 141; оставѣ Vindob. slav. 158.

⁴⁰⁸¹ Ø MSPC 141.

⁴⁰⁸² еменію MSPC 42; еменѣ MSPC 141.

⁴⁰⁸³ скръбѣ MSPC 42.

⁴⁰⁸⁴ гнѣ MSPC 42.

БЛИЗЪ МЕНЕ СОУЩОУ. И ГЛѢШИ ЧТѠ СКОРЬШИ. ЗРИШИ ІАКО ЕДИНЪ С ТОВОЮ ВСТАХЪ.
 НЕ ИМЫ РЪКОУ ПОМОЩИ. ВОИСКА БО МОГА ОБ ОНОУ СТРАНОУ ИВР⁴ДАНА ^ѐ, ВЪ ДОЛѢ⁴⁰⁸⁵
 АЛОННИС⁴ЦѢ⁴⁰⁸⁶. И НЕ ВѢЛЪ ЧТО ПРИЛЪЧИТ⁴⁰⁸⁷ СЕ ЕИ⁴⁰⁸⁸ СЪ ИВ⁴ВОМЪ⁴⁰⁸⁹ НАЧЕЛ⁴НИКѠ⁴
 МОИМЪ. АЩЕ БО ВИШЕ УНИ⁴⁰⁹⁰ БИЛѢ⁴⁰⁹¹ ЗѢ. АЗЪ МНѠГЫ⁴⁰⁹² ПЕЧАЛИ⁴⁰⁹³ СВОБОДН⁴ СЕ БИХЪ.
 И РѢ ЕМѢ ХЪСНИ. И ДОКОЛѢ ВЪЗВРАТЕТ⁴ СЕ ѠТЪДѢ⁴⁰⁹⁴. И РѢ ДѢВЪ ДАЖЕ ДО .І. ДНЕИ⁴⁰⁹⁵.
 И⁴⁰⁹⁶ ѠВѢЩА⁴⁰⁹⁷ ХЪСНИ⁴⁰⁹⁸. АЗЪ ПОИДѢ КЪ С⁴НЪ ТВОЕМЪ АВЕСАЛОМОУ. И СЪТВОРѢ ЕГО
 ДА НЕ ПРИДЕТЪ⁴⁰⁹⁹ НА ТЕ. ДАЖЕ ДО .І. Д⁴НЕИ⁴¹⁰⁰. ТЪЧНЮ ДА НЕ РАЗГ⁴НѢВЪАШИ СЕ НА МЕ.
 ЗАНЕ МНѠГО ХОЩѢ БЕСѢДОВАТИ НА ТЕ. И РѢ ЕМѢ ДѢВЪ ПОИДИ⁴¹⁰¹ И ТЪЧНЮ⁴¹⁰² СЪТВОРИ
 ЕГО ДА НЕ ПРИДЕТЪ⁴¹⁰³. /f. 225r/ И АЗЪ ПОСЛАЮ⁴¹⁰⁴ ПИСАНІЕ ГЛѢ. ПРІИДИ⁴¹⁰⁵ СЪ ВОИСКОЮ
 НА БРАНЬ. ІАКО С⁴НЪ МОИ АВЕСАЛѠ ВЪСТА НА МЕ СЪ АХЫТОФЕЛѠ⁴¹⁰⁶. 169. ХЪСНИ⁴¹⁰⁷ ЖЕ⁴¹⁰⁸
 ВЫСТА, И⁴¹⁰⁹ ПОЕЪ ЛЮДИ СВОЕ. И КОНЕЮ И МЬСКИ⁴¹¹⁰. И⁴¹¹¹ УТИДЕ ВЪ ХЕВРОНЪ. КЪ АВЕ-
 САЛѠМЪ. И ВИДѢВ⁴ШЕ⁴¹¹² ХЪСНИ⁴¹¹³ ВЬКОУПѢ АВЕСАЛѠ, И АХЫТОФЕЛЪ⁴¹¹⁴ И⁴¹¹⁵ СДИВИШЕ
 СЕ И РѢШЕ ЕМОУ⁴¹¹⁶, КАКО КЪ НАМЪ ПРИШЬЛЪ ЕСИ. И КАА ВЫНА ДОШЬСТВИА⁴¹¹⁷ ТВОЕГО.
 УН⁴ ЖЕ РѢ, ІАКО ТЕБѢ ДА СЕ ЦРѢТВО. И ТЕБѢ ИЗВОЛИ ГЪ БЪ ЦРА. ѠЦА ЖЕ ТВОЕГО ѠРИНѢ.
 И ТЫ ИСПЛНИШИ ПОВЕЛѢНІЕ ГНІЕ, ПАЧЕ СОЛОМОНА. ІАКО ТЕБЕ ВЪЗАЮБЫ БЪ. И СЕ ВЪСИ К
 ТЕБѢ⁴¹¹⁸ ПРИИДѢТЪ⁴¹¹⁹. СЛЫШАВЪ ЖЕ АВЕСАЛѠ СЛОВЕСА ХЪСНИНА ОУБЛАЖИ⁴¹²⁰ СЕ СРЦЕ ЕГО.
 [И ВЪСПРИЕ⁴¹²¹ ХЪСНИ ОУПОКОИ Е.]⁴¹²¹ СЪБРАВ⁴ШИМ СЕ МНѠЖЬСТВО⁴¹²² ЛЮД⁴⁴¹²³ БѢ⁴¹²⁴ ЖЕ⁴¹²⁵

4085 ^ѡдолѢ MSPC 42; ^ѡдоли MSPC 141.

4086 ^{алонни}сцѢ MSPC 42; ^{аллонни}сцѢ MSPC 141.

4087 ^{прил}счи MSPC 141.

4088 Ø MSPC 42.

4089 ^{ивава}воМъ MSPC 42.

4090 Ø MSPC 42.

4091 ^{били} MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

4092 ^{мног}ы MSPC 42.

4093 ^{печа}лен MSPC 42.

4094 The word ^{ѡтѡ}дѢ was later corrected into ^{ѡтѡ}дѢ.

4095 ^{дн}и MSPC 42, MSPC 141.

4096 Ø MSPC 42.

4097 The word ^{ѡвѡ}ща was later corrected into ^{ѡвѡ}ща.

4098 ^{хсн}и MSPC 42, MSPC 141; ^{хоу}сн Vindob. slav. 158.

4099 ^{пр}идѢтъ MSPC 42; ^{пр}идѢ MSPC 141; ^{пр}идѢтъ(ь) Vindob. slav. 158.

4100 ^{дн}и MSPC 42.

4101 ^{по} MSPC 42.

4102 ^{ты} (!) MSPC 42.

4103 ^{пр}идѢтъ MSPC 42; ^{пр}идѢ MSPC 141.

4104 ^{по}шлю MSPC 141.

4105 ^{пр}иди Vindob. slav. 158.

4106 ^{ах}итофелѢмъ MSPC 141.

4107 ^{хсн}и MSPC 141.

4108 Ø Vindob. slav. 158.

4109 Ø MSPC 42.

4110 ^{мьск}и MSPC 42.

4111 Ø Vindob. slav. 158.

4112 ^{вид}ивше MSPC 42; ^{вид}(и)ше Vindob. slav. 158.

4113 The word ^{хсн}иу was later corrected into ^{хсн}и.

4114 ^хитофелъ (!) MSPC 42.

4115 Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

4116 ^{къ} ^ниѢмъ MSPC 42; [...] MSPC 141.

4117 ^{при}шьствѣи MSPC 42; ^{до}шьствѣи Vindob. slav. 158.

4118 The word ^{тебѡ} was later corrected into ^{тебѡ}.

4119 ^{пр}идѡутъ(ь) Vindob. slav. 158.

4120 ^{оу}блажи (!) MSPC 42.

4121 Ø MSPC 42.

4122 ^{мно}жьствѡмъ MSPC 42.

4123 ^{лю}ди MSPC 141; ^{лю}д(и) Vindob. slav. 158.

4124 ^{бѡ}ше MSPC 42; ^{бѡ}хъ MSPC 141.

4125 Ø MSPC 42.

сѣравше се ѿ всакоѣ веси. и градоѡ. и⁴¹²⁶ рѣ ахытофель пои/ф. 225v/дѣнь прѣети
црѣтво гнѡу нашемо авесалѡмѡ⁴¹²⁷ (!). и рѣ авесалѡ. да въпросимъ и⁴¹²⁸ хоусиѡ. тако
мѡжъ добросѣвѣтънѣ⁴¹²⁹ ѣ. и рѣше хоусиѡ. что минитъ ти се повѣжѣ намъ. поидем
ли въ іерлѣмъ или ны. рѣ⁴¹³⁰ же⁴¹³¹ хоусиѡ. почто нѣдѣитъ се гнѣ мои поити въслѣдъ
(!) комара. ѡцѣ бо твои ничтоже ѣ въ чѣ сѣ⁴¹³². тѣчию комарѣ⁴¹³³ немощнѣиши⁴¹³⁴.
сѣди прочее и почиваи, даже до ꙗ. днѣи. и придѡуть⁴¹³⁵ въси старѣци ѿ двана-
дѣтихъ⁴¹³⁶ колѣнъ, на поклоненіе тѣбѣ⁴¹³⁷. и тако придѡуть іерѣи⁴¹³⁸. и повѣдѣтъ
те сѣ чѣстию великою. ты бо бранѣ ни ѡкъде имаши. и рѣ авесалѡ⁴¹³⁹ добръ сѣвѣтъ
хоусиѣвъ. паче⁴¹⁴⁰ ахытофелевъ^{4141*}. [и оустави]⁴¹⁴² почити за дѣтъ⁴¹⁴³ днѣи. 170.
иѡав⁴¹⁴⁴ же придѣ⁴¹⁴⁵ сѣ вонскою. и⁴¹⁴⁶ вѣрѣте дѣда вѣрѣтище носѣща. /ф. 226r/
и лежеща на пепелѣ. и плачеща⁴¹⁴⁷ свое ѡпоустѣніе и єдинѣство, еже бы ємоу. и рѣ
ємоу иѡавъ⁴¹⁴⁸. не доваѣетъ ли намъ рати⁴¹⁴⁹ сѣ єзыки. нѣ и сѣ любодѣициемъ
твоимъ хоше ратовати сѣ. въ злы⁴¹⁵⁰ вѣдрѣжимъ⁴¹⁵¹. дѣвъ же вѣстѣнавъ прослѣзи сѣ.
и рече к нѣмоу грѣхъ рады мой вѣстави мѣ гѣ. и снѣ мои вѣста на мѣ. и вѣставъ
иѡавъ⁴¹⁵². поемъ⁴¹⁵³ [ратѣ свою]⁴¹⁵⁴, сѣ всацѣми⁴¹⁵⁵ вѣрѣжники поидѣ⁴¹⁵⁶ на авѣ-
салѡма. и призва⁴¹⁵⁷ имѣ гѣ бѣ ісѣва. сѣвѣкѣпи⁴¹⁵⁸ бранѣ. и хѣсини⁴¹⁵⁹ оубо инѣмъ
поутѣмъ сѣ инѣми мнѡзѣми ѡтиде. и оудише ѿ рати. ахытофелъ же самъ себе
оудавы. оубоѡавъ⁴¹⁶⁰ сѣ да не вѣпадетъ въ рѣцѣ дѣдѣвѣ. авесалѡмъ же єдинъ вѣставъ.
вѣгѣ вѣдѣ сѣ⁴¹⁶¹ скрозѣ⁴¹⁶² горѣ. хотѣ оубѣгноути. іакоже⁴¹⁶³ вѣжашѣ на кони⁴¹⁶⁴.

4126 Ø MSPC 42.
4127 дѣоу MSPC 42.
4128 Ø Vindob. slav. 158.
4129 добросѣвѣтно MSPC 42.
4130 и рѣ MSPC 42.
4131 Ø MSPC 42, MSPC 141.
4132 сѣи MSPC 42, MSPC 141.
4133 комара MSPC 42, Vindob. slav. 158.
4134 немощнѣиши MSPC 141.
4135 прѣидѣтъ MSPC 42, MSPC 141.
4136 ѣи MSPC 42, Vindob. slav. 158; ѣи тѣ MSPC 141.
4137 к тѣбѣ MSPC 42, MSPC 141.
4138 іерѣи MSPC 42, MSPC 141.
4139 —* Cf. 2 Sam 17:14.
4140 паче нежеи MSPC 42.
4141 ахытофелевъ MSPC 42.
4142 вѣстави и Vindob. slav. 158.
4143 ꙗ MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.
4144 иѡавъ MSPC 42; иѡавъ MSPC 141.
4145 прѣидѣ MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

4146 Ø MSPC 42.
4147 плакаше MSPC 42.
4148 иѡавъъ MSPC 42; [...] MSPC 141.
4149 ратѣ MSPC 42, MSPC 141.
4150 зли MSPC 42.
4151 вѣдрѣжими MSPC 42; одрѣжими MSPC 141.
4152 иѡавъъ MSPC 42.
4153 поетъ(ь) Vindob. slav. 158.
4154 рѣ свои MSPC 42; [...] MSPC 141.
4155 всацѣми MSPC 42.
4156 и поидѣ MSPC 42.
4157 призвавъ MSPC 141; прѣзвавъ Vindob. slav. 158.
4158 и сѣвѣкоупи MSPC 42; сѣвѣкѣпи MSPC 141.
4159 хѣсѣи MSPC 42, MSPC 141.
4160 вѣоѡа MSPC 42.
4161 сѣвѣ MSPC 42.
4162 скрозѣ Vindob. slav. 158.
4163 и іакоже Vindob. slav. 158.
4164 коню MSPC 42.

заѣше⁴¹⁶⁵ се⁴¹⁶⁶ плетени⁴¹⁶⁷ /f. 226v/ власи главы его. и вѣси се⁴¹⁶⁸. и конь оубѣже
теки⁴¹⁶⁹, тѣ же вѣрѣ се⁴¹⁷⁰ высе. един⁴¹⁷¹ же ѿ воннѣ видѣ его. висяща на дрѣвѣ⁴¹⁷⁰
оустрѣли⁴¹⁷¹ его. и тако пришь⁴¹⁷² [ѿсѣче главоу его]⁴¹⁷³ и⁴¹⁷⁴ еше⁴¹⁷⁵ дышеши⁴¹⁷⁶
емо⁴¹⁷⁷. <и>⁴¹⁷⁸ принесе къ ѿцу его дѣоу. ѿць же его дръже ео⁴¹⁷⁹. плакаше⁴¹⁸⁰ грѣ-
ха ради егоже сътвори. 171. ѡ семь грѣсѣ моудры⁴¹⁸¹ покаинниа⁴¹⁸² свѣтил⁴¹⁸³никъ,
андреа крит⁴¹⁸⁴скы поминаеть глѣе. ⁴¹⁸⁵Олышала еси авесалама. како на ѣство вьста.
оубѣдѣ⁴¹⁸⁴ скверн⁴¹⁸⁵наа⁴¹⁸⁶ его⁴¹⁸⁶ дѣла. како вбес⁴¹⁸⁷чести ложе ѿца своего дѣа*. ѡ аве-
саламѣ⁴¹⁸⁷ же пакы такоже⁴¹⁸⁸ глѣеть. ⁴¹⁸⁹повыноуль⁴¹⁹⁰ еси непоравощен⁴¹⁹¹ноую свою
волю. тѣло своемоу дръгаго⁴¹⁹¹ бѡ ахытофела вѣрѣтши врага дѣше⁴¹⁹². послушала
еси свѣти⁴¹⁹³ его. нѣ сню разори самъ хсѣ*. іако да ты всако спсѣши се: ⁴¹⁹⁴Іако-
же бо /f. 227r/ ре⁴¹⁹⁵ авесаламъ црѣвь снѣ сы⁴¹⁹⁵. поравоти се ахытофеловѣ [лоукавомѣ
свѣтоу]⁴¹⁹⁶. тако и⁴¹⁹⁷ ты ре⁴¹⁹⁸, свобод⁴¹⁹⁹наа⁴¹⁹⁸ ѿ бѣ създав⁴²⁰⁰ши се врагѣ поравоти се*.
[ѡ любадѣистѣѣ. и ѡ оубиствѣ⁴²⁰⁰, іакоже⁴²⁰⁰ выше рекохъ]⁴²⁰¹ [ре⁴²⁰². Свѣкоу-
пи]⁴²⁰³ нѣкогда дѣвѣ безаконіе къ безаконію⁴²⁰⁴. [оубиство съ любадѣаніемъ]⁴²⁰⁵
раствори. покаиніе соугоубо [авіе показа]⁴²⁰⁶.*

4165 заеже MSPC 42.

4166 Ø MSPC 42.

4167 сѣплѣтени MSPC 42.

4168 се теки MSPC 141.

4169 теки Vindob. slav. 158.

4170 дрѣва MSPC 42.

4171 и оустрѣлы MSPC 42.

4172 пришь (!) MSPC 42.

4173 глѣе емоу ѿсѣче MSPC 42.

4174 Ø MSPC 42, MSPC 141.

4175 еше ж(е) Vindob. slav. 158.

4176 дышеши Vindob. slav. 158.

4177 еи Vindob. slav. 158.

4178 Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

4179 ю MSPC 42, Vindob. slav. 158.

4180 плаче се MSPC 42; плаче MSPC 141; плачаа-
ше Vindob. slav. 158.

4181 моудры MSPC 141, Vindob. slav. 158.

4182 поканіа MSPC 42.

4183 —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1369B).

4184 свѣдѣвъ MSPC 141.

4185 сквернаго MSPC 42; скверннаго MSPC 141.

4186 Ø MSPC 42, MSPC 141.

4187 The word авесаламѣ was later corrected into авесаламѣ.

4188 Ø MSPC 42, MSPC 141.

4189 —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1369B).

4190 повинѣл се MSPC 141; повиноуль еси Vin-
dob. slav. 158.

4191 дръгаго Vindob. slav. 158.

4192 ѡ дѣше MSPC 42.

4193 свѣта MSPC 42; свѣта MSPC 141.

4194 —* Unidentified source (variant of St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance*, PG 97, 1369B?).

4195 сын Vindob. slav. 158.

4196 свѣтоу лоукавому MSPC 42; свѣтѣ
лѣкавомѣ MSPC 141.

4197 Ø MSPC 42.

4198 свобод⁴¹⁹⁹на Vindob. slav. 158.

4199 свѣиство MSPC 42; оубиствѣ MSPC 141.

4200 іажѣ MSPC 42.

4201 Ø Vindob. slav. 158.

4202 —* St. Andrew of Crete, *The Great Canon of Penance* (cf. PG 97, 1369A).

4203 вѣкоупи реч(е) Vindob. slav. 158.

4204 [...]законіе MSPC 141.

4205 и оубиство съ любадѣаніемъ MSPC 42;

и любадѣиство съ свѣиством MSPC 141;

свѣиство съ любадѣаніемъ (!) Vindob. slav. 158.

4206 показа авіе MSPC 141.

172. [ѡ прѣписани]⁴²⁰⁷. Дѣдоу нѣкога блговрѣменство имоущоу⁴²⁰⁸. и оути-
 шие⁴²⁰⁹ ѿ брани. въ помыслъ сицевъ прїиде. тако да прѣпишетъ люди свое. не
 [ѡ бѣше]⁴²¹⁰ прѣписаниа⁴²¹¹ въ то врѣме. рѣ же дѣвъ иѡаѡу⁴²¹² прѣвначелникоу
 своему. хоушъ тако да поидеши, прѣписати люди мое, иже ѣ ѣсла. да вѣмъ колико
 имаши воины⁴²¹³. и колико землѣдѣльць⁴²¹⁴. и колици въ единѣ домоу прѣбываю-
 ть. <и>⁴²¹⁵ ѡвѣ/f. 227v/шаа⁴²¹⁶ же іѡавъ⁴²¹⁷. и⁴²¹⁸ рѣ дѣвоу. не могу се сътворити.
 пониже пишетъ въ законѣ гни. да не прѣчтеша⁴²¹⁹ люди гни. [и проклетъ всака
 иже изъчтетъ люди гни]⁴²²⁰. пониже неизъчтенно ѣ сѣме іслюво. и не послѣ-
 шавъ⁴²²¹ иѡавъ цра дѣа сътворити⁴²²² се. [рѣ же]⁴²²³ къ дрсгому егѡ члѣ. именемъ
 акъхиа. иже и⁴²²⁴ поиде начетъ⁴²²⁵ прѣписовати. и абию приде⁴²²⁶ аггль гни глѣ
 дѣоу. разгнѣва га ба и прогнѣва се на те гъ. и начетъ плакати се глѣ. и что
 ѣ сьгрѣшеніе мое, тако прогнѣва се на ме гъ. рѣ⁴²²⁷ емоу аггль гни пониже по-
 коусилъ се еси. прѣчѣсти⁴²²⁸ люди гни. и се гъ бѣ скончаваеъ⁴²²⁹ гнѣвъ. не въ
 законѣ ли пишеъ. тако неизъчтенно ѣ сѣме іслюво. и естъ проклетъ всака, иже
 прѣчѣтетъ люди гни. и се гъ бѣ скончаваеъ гнѣвъ съ моукою. иже /f. 228r/
 хоуеъ привести на те. ѡ три⁴²³⁰ сихъ искоушени⁴²³¹. глы таково аше⁴²³² хоуеши
 оубѣгнѣти. [да или]⁴²³³ ѡ гра въ градъ гонимъ боудеши за .г. лѣта. или за .б.⁴²³⁴
 лѣтѣ гладъ. или за .г. дны⁴²³⁵ сьмрѣ. онъ же слышавъ сиа, ожае се. и ѡцѣпѣнѣ.
 и стояше изоумивъ се, не могын⁴²³⁶ провѣщати. аггль же⁴²³⁷ гни рѣ къ нѣмоу глы
 въскорѣ, пониже поноуѣаетъ мѣ гнѣвъ бжїи. и⁴²³⁸ ѡвѣшавъ дѣвъ и рѣ. ѡ трїехъ
 сихъ нѣстъ рещи сьмрѣ. нъ ѡбаче въ рѣцѣ гни паки дше и⁴²³⁹ ѡходѣъ, и да бѣдетъ

⁴²⁰⁷ Пері τῆς καταγραφῆς, PGr, p. 286; ѡ прѣпи-
 саниі MSPC 42; Ø Vindob. slav. 158 (the text
 continues the previous chapter). The chapter is
 based on 2 Sam 24, 1 Chr 21.

⁴²⁰⁸ илишци MSPC 42.

⁴²⁰⁹ стешіе MSPC 42; оутишіе MSPC 141.

⁴²¹⁰ бѣше во Vindob. slav. 158.

⁴²¹¹ прѣписаниіе MSPC 42.

⁴²¹² иѡаву MSPC 42.

⁴²¹³ воиннь Vindob. slav. 158.

⁴²¹⁴ землѣдѣльць MSPC 42; землѣдѣльць MSPC
 141, Vindob. slav. 158.

⁴²¹⁵ Ø MSPC 42, MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴²¹⁶ ѡвѣшав MSPC 42; ѡвѣша MSPC 141.

⁴²¹⁷ иѡававъ MSPC 42.

⁴²¹⁸ Ø MSPC 42, MSPC 141.

⁴²¹⁹ почтеша Vindob. slav. 158.

⁴²²⁰ Ø MSPC 42.

⁴²²¹ послѣша MSPC 42.

⁴²²² и не сътвори MSPC 42.

⁴²²³ и рѣ MSPC 42.

⁴²²⁴ Ø MSPC 42.

⁴²²⁵ и начетъ MSPC 141.

⁴²²⁶ прїиде MSPC 42, MSPC 141.

⁴²²⁷ и рѣ MSPC 42, MSPC 141.

⁴²²⁸ і прѣчїести Vindob. slav. 158.

⁴²²⁹ навѣ на те MSPC 42; навѣде на те MSPC 141.

⁴²³⁰ трїи MSPC 42; трѣ MSPC 141; трїехъ Vin-
 dob. slav. 158.

⁴²³¹ искоушениі MSPC 42; искоушениі MSPC
 141; искоушениі Vindob. slav. 158.

⁴²³² Ø MSPC 141.

⁴²³³ дали MSPC 42, MSPC 141.

⁴²³⁴ дѣвѣ MSPC 141.

⁴²³⁵ часи MSPC 42; часы MSPC 141, Vindob.
 slav. 158.

⁴²³⁶ могу MSPC 42, MSPC 141.

⁴²³⁷ Ø MSPC 42.

⁴²³⁸ Ø Vindob. slav. 158.

⁴²³⁹ и Vindob. slav. 158.

се. 173. [ѡ сѣчи]⁴²⁴⁰ и въкоупѣ съ словомъ црѣвѣмъ⁴²⁴¹. изъшѣ аггль и⁴²⁴² начеть сѣчи ѿ. и бѣше плачь и риданіе мно҃го⁴²⁴³ въ всей ноудѣ⁴²⁴⁴. дѣѣ же ѡблѣче се въ врѣтище. и бѣше въ плачи и въ ридани. глѣ⁴²⁴⁵, гѣ мене погѣби. [пониже азъ сѣгрѣши, а не люте. гѣ ме/ф. 228v/не погѣби]⁴²⁴⁶ съ безаконіи⁴²⁴⁷ мои. азъ бо [се лоукавое]⁴²⁴⁸ въ память приехъ. млтви⁴²⁴⁹ млтви боуди людемъ своимъ. и не гнѣван се на ме безгѣрѣшнѣ. снѣ дѣѣ и множанше⁴²⁵⁰ глаше⁴²⁵¹. видѣ⁴²⁵² гѣ бѣ плачь его оумѣрдн⁴²⁵³ (!) се на люди свое. и прѣста аггль гнѣ поубе люди. и оустави се гнѣвъ гнѣ ѡ людѣ⁴²⁵⁴. и прѣчѣть дѣѣ ѡбрѣте⁴²⁵⁵ іако⁴²⁵⁶ въ трѣ⁴²⁵⁷ часѣ погѣби аггль. [тысоуца .пѣ.]⁴²⁵⁸ и оустави аггль плачь дѣѣ. се писаніе ноудры⁴²⁵⁹ нѣкто поминаеть⁴²⁶⁰, ѡ творецъ. въ единѣ ѡ правилѣ пише⁴²⁶¹ рѣ снѣ. дѣѣ нѣкогда твоѣмоу прѣкоу. іакоже оустави аггла⁴²⁶³ люди гѣбѣца⁴²⁶⁴ мѣчѣмъ. миръ подаль еси*:

174. [ѡ црѣ ноудѣисѣмъ⁴²⁶⁵ и҃зѣи]⁴²⁶⁶: Црѣѡуюшоу⁴²⁶⁷ нѣѣю⁴²⁶⁸ ѡзѣю⁴²⁶⁹. вѣниде⁴²⁷⁰ въ храмъ бжѣи. и пришѣшоу іерею покадити. [рѣ ѡзѣи црѣ. дажѣ и мнѣ покадити.]⁴²⁷¹ и ѡвѣщавъ іереи рѣ⁴²⁷² /ф. 229r/ емоу⁴²⁷³. нѣ ти доино покадити. и ѡвѣца⁴²⁷⁴ <же>⁴²⁷⁵ црѣ >и<⁴²⁷⁶ рѣ емоу. почто нѣ ми доино покадити. еда нѣсѣмъ⁴²⁷⁷ помазаникѣ⁴²⁷⁸ и црѣкою ѡдѣжѣю ѡблѣченъ. и⁴²⁷⁹ ѡвѣца⁴²⁸⁰ іереи вѣстинноу

⁴²⁴⁰ Added on the margin MSPC 42.

⁴²⁴¹ црѣвѣмъ MSPC 42.

⁴²⁴² Ø Vindob. slav. 158.

⁴²⁴³ Ø MSPC 42.

⁴²⁴⁴ ноудѣ MSPC 42.

⁴²⁴⁵ глѣ глѣ (!) MSPC 42.

⁴²⁴⁶ Ø MSPC 42, Vindob. slav. 158.

⁴²⁴⁷ безаконіи MSPC 42, MSPC 141.

⁴²⁴⁸ лоукавое се MSPC 42; лѣкавое се MSPC 141.

⁴²⁴⁹ млтви MSPC 42.

⁴²⁵⁰ множанша MSPC 42; множаа MSPC 141;

множаншаа Vindob. slav. 158.

⁴²⁵¹ плаче глаше MSPC 42; плаче се глаше MSPC 141.

⁴²⁵² и видѣ MSPC 141.

⁴²⁵³ ѡмѣрдн MSPC 42, MSPC 141; ѡм(и)л(о)ср(ѣ)ди Vindob. slav. 158.

⁴²⁵⁴ люди тѣ Vindob. slav. 158.

⁴²⁵⁵ и ѡбрѣте MSPC 141.

⁴²⁵⁶ Ø MSPC 42.

⁴²⁵⁷ трѣхъ MSPC 42; три MSPC 141.

⁴²⁵⁸ пѣ тисѣць MSPC 42; пѣ тисѣца MSPC 141; тысоуца .пѣ. Vindob. slav. 158.

⁴²⁵⁹ ноудры MSPC 141, Vindob. slav. 158.

⁴²⁶⁰ поминае Vindob. slav. 158.

⁴²⁶¹ пишетъ MSPC 42.

⁴²⁶² -* Unidentified source of quotation.

⁴²⁶³ аггль MSPC 42.

⁴²⁶⁴ гѣбѣце MSPC 42.

⁴²⁶⁵ ѡдѣисѣмъ MSPC 141.

⁴²⁶⁶ Περὶ τοῦ Ὁζίου βασιλέως, PGr, p. 287. The chapter is based on 2 Chr 26:16–23; 2 Kgs 15:5.

⁴²⁶⁷ Црѣѡуюшоу (!) MSPC 42.

⁴²⁶⁸ ноудѣю MSPC 42; ѡдѣѣю MSPC 141.

⁴²⁶⁹ ѡзѣи MSPC 141.

⁴²⁷⁰ и вѣниде MSPC 141.

⁴²⁷¹ Ø MSPC 42.

⁴²⁷² и рѣ MSPC 42.

⁴²⁷³ Ø MSPC 141.

⁴²⁷⁴ и ѡвѣщавъ MSPC 141.

⁴²⁷⁵ Ø MSPC 42, MSPC 141.

⁴²⁷⁶ MSPC 42, MSPC 141.

⁴²⁷⁷ The word несьмъ was later corrected into нѣсѣмъ.

⁴²⁷⁸ помазаникѣ бжѣи MSPC 42; помазаникѣ MSPC 141.

⁴²⁷⁹ Ø MSPC 42.

⁴²⁸⁰ The word ѡвѣца was later corrected into ѡвѣша.

црѣ єси. нѣ нѣ ти дѣино покарити. и постави ієреи кадил'ницю на мѣстѣ⁴²⁸¹ єю.
 црѣ же възьмѣ⁴²⁸² кадил'ницѣ покарити. и прогнѣва се гѣ на нєго. и дастъ ємѣ
 проказоу на челѣ⁴²⁸³ єго. и ємоу быв'шоу. ѡбичан бѣ иоудѣѡ изгнати⁴²⁸⁴ всакого
 прокажен'на⁴²⁸⁵ вънѣ⁴²⁸⁶ ѿ градѣ и ѿ плѣка ихъ. тогоже оуспрашив'ше се. не изгнаше
 єго вънѣ⁴²⁸⁷ из градѣ. и разгнѣва се гѣ на нѣ. и не дастъ слова даже до смър'ти
 ѡзие⁴²⁸⁸. [и⁴²⁸⁹ єгда оумрѣтъ ѡзыи. яви се иль⁴²⁹⁰ гѣ.]⁴²⁹¹ Сего ради тако⁴²⁹² ѿ ра-
 дости рещи пишеть⁴²⁹³ лѣто⁴²⁹⁴. въ нєже оумрѣтъ ѡзыи црѣ. видѣхъ⁴²⁹⁵ гѣ*:

⁴²⁸¹ The word мѣстѣ was later corrected into

мѣстѣ. мѣсто MSPC 42.

⁴²⁸² възьмѣ MSPC 141.

⁴²⁸³ чело MSPC 42.

⁴²⁸⁴ изгнати MSPC 42.

⁴²⁸⁵ прокаженнаго MSPC 141.

⁴²⁸⁶ вънѣ MSPC 42; Ø MSPC 141.

⁴²⁸⁷ вънѣ MSPC 42, MSPC 141.

⁴²⁸⁸ ѡзїи MSPC 141.

⁴²⁸⁹ Ø MSPC 42.

⁴²⁹⁰ ємѣ MSPC 42.

⁴²⁹¹ Ø MSPC 141.

⁴²⁹² Ø MSPC 42.

⁴²⁹³ —* Isa 6:1.

⁴²⁹⁴ въ лѣто MSPC 141.

⁴²⁹⁵ видѣхъ MSPC 42.

Index of citations and references

Numbers in italics refer to footnotes.

Old and New Testaments

Gen 3:3 67

Gen 3:19 196

Gen 4:8 103, 105

Gen 4:9 107, 108

Gen 4:10.6 110

Gen 4:14 112

Gen 4:15 116

Gen 4:18 133

Gen 4:19 146

Gen 4:23–24 181

Gen 6:2 217

Gen 6:14 253

Gen 6:18.4 249

Gen 7:7.16 312

Gen 7:23 323

Gen 8:4 332

Gen 8:9 344

Gen 8:11–12 351

Gen 9:9 380

Gen 9:13 386

Gen 11:2.1.3–4.6–7 399

Gen 11:8 422, 425

Gen 12:1 456

Gen 12:2 459

Gen 12:6–7 480

Gen 13:18 532

Gen 14:14–15 829

Gen 14:18 854

Gen 15:1 757

Gen 15:2 800

Gen 15:3 801

Gen 15:9–13.4 806

Gen 15:13–15 816

Gen 17:1–2 799

Gen 17:4 556

Gen 17:5 558

Gen 18:6 939

Gen 18:20–21 966

Gen 22:1–2 1127

Gen 22:2–4 1168

Gen 22:3 1131

Index of citations and references

- Gen 22:4 1132
Gen 22:6 1135
Gen 22:7–8 1137
Gen 22:9–12.16–17 1139
Gen 22:13 1145, 1151
Gen 28:12–14 1228
Gen 28:16–17 1239
Exod 2:7–10 1309
Exod 2:14 1371
Exod 2:15.14 1373
Exod 3:1–2 1392
Exod 3:4–5 1399
Exod 3:6 1407
Exod 3:7–8 1409
Exod 14:1–2 1630
Exod 14:6 1634
Exod 14:11.13–17 1647
Exod 14:21–25 1663
Exod 14:28–29 1678
Exod 15:15 2939
Exod 15:20–21 1692
Exod 15:20–21.1 1682
Exod 15:22–27 1797
Exod 16:1 1877
Exod 18:4 1385
Exod 20:2–5.7–8 1969
Exod 20:10 1986
Exod 20:12 2005
Exod 20:14.13.15–17 2011
Exod 21:15 2031, 2032
Exod 23:1–3.2.6–8 1947
Exod 24:12 1881
Exod 24:14 1887
Exod 32:10 1925
Lev 19:15 1964
Lev 19:32 2029
Lev 24:15–16 2022
Num 24:17 2632
Num 24:17–18 2572
Deut 24:16 2032
Deut 32:1 2777
Deut 32:13 2772
Josh 3:7–8 2836
Josh 3:15 2847
Josh 3:16 2859
Josh 5:13 2883
Josh 5:14 2884
Josh 5:15 2889
Judg 11:31 3122
Judg 13:5 3178
Judg 13:22 3225
Judg 13:24 3230
Judg 14:14 3313
1 Sam 1:20 3409
1 Sam 2:1 3412
2 Sam 12:10 4037
2 Sam 12:13 4032
2 Sam 17:14 4139
Ps 9:17 1735
Ps 23(22):4 2164
Ps 29(28):8 2259
Ps 45(44):7 1755
Ps 78(77):35 3106
Ps 78(77):55 3558
Ps 81(80):17 2768
Ps 83(82):11 3082

Ps 83(82):12 838

Ps 87(86):4 2933

Ps 88(87):6–7 226

Ps 95(94):7–11 2387

Ps 95(94):10–11 2379

Ps 105(104):11 3104, 3561

Ps 106(105):17–18 2204

Ps 106(105):28 2675

Ps 106(105):30–31 2698

Ps 107(106):40 2402

Ps 110(109):2 2160

Ps 110(109):4 855

Isa 1:18 1762

Isa 6:1 4293

Jer 38:15 3624

Zech 3:2 2806

Mt 24:38–39 222

1 Cor 10:4 2755

1 Cor 15:55 2298

Heb 7:3 578

Heb 7:9 724

Jud 1:9 2806

St. John Chrysostom:

Divine Liturgy 366

St. Andrew of Crete:

Great Canon of Penance 84, 96, 186, 225, 1029, 2427, 3010, 3087, 3144, 3154, 3251, 3370, 3417, 3430, 3481, 3493, 3527, 3613, 3692, 3745, 4183, 4189, 4194, 4202

St. John of Damascus:

Sunday Canon (tone 5) 1830, 2761

Sunday Canon (tone 7) 45

The second Canon on the Synaxis of Archangel Michael and the Other Bodiless Powers 2626

St. Cosmas Melodist of Maiuma:

Canon on the Nativity of Christ 2646

Canon on the Dormition of the Mother of God 2052

Canon on the Elevation of the Holy Cross 1285, 1289, 1741, 2147, 2153, 2169, 2283

*

The second Canon for the Sunday of the Forefathers 1156

Index of proper names

Numbers refer to the sections in the PH II text.

- Aaron (аарѡнъ) 84–85, 88–89, 95–96, 98–101
- Abel (авель) 6–7, 12
- Abiathar, high priest (авитаръ, авифаръ) 164
- Abimelech (авимелехъ) 38–39
- Abiram (авиронъ, авирѡнъ) 101
- Abraham (авраамъ) 24–29, 34–36, 38–43, 45–49, 53–54, 55–60, 71, 121
- Absalom, son of David (авесаломъ) 167–171
- Achan, son of Zerah (ахаръ) 126
- Adah, wife of Lamech (адада) 9, 11
- Adam (адамъ) 1–6, 12–14
- Adam, city (даминъ) 124
- Adem (адинъ) 111
- Ahithophel (ахитофелъ) 167, 169–171
- Ai, city (гаинъ) 126
- Akhia (акъхиа) 172
- The Alonian (Salt) Land (алониска страна) 127
- The Alonian (Dead, Salt) Sea (алонское море) 124
- The Alonian (Salt) Valley (алониски доль) 168
- Amalek (амаликъ) 84–85, 106, 112, 127
- Amanites (аманитѣны) 127
- Andrew (Lazar), servant of Abraham (instead of Eliezer of Damascus) (андрей, лазаръ) 59
- Andrew of Crete, St. (андреа критски) 5, 6, 11, 13, 52, 108, 133, 141, 143, 145, 149, 152, 171
- Angel of God (аѣгль гнь) 12, 24–27, 56, 58, 80, 115, 134–135, 139, 165, 171, 173
- The Araba (Salt) Sea (арабское море) 124
- Ararat, mountain (араратскии горы, аманитъ) 19
- Arimathea, city (армафеиъ) 158
- Armathem, nursemaid of Samuel (армафеиъ, армафеиъ) 141
- Armenia (армениа) 19
- Artasyris (артасиръ, ардасиръ) 150–152
- Asenath (асенефа, асенефа) 65
- Asher, son of Jacob (асиръ) 64, 134, 141
- Assyria (асирита) 19
- Assyrians (асирен) 127
- Avgeya (instead of Maacah), mother of Absalom (авгинеа) 167
- Baal (Cronus), god (вилъ) 111, 117
- Baalpeor, mountain (елѣфгоръ) 117
- Babylon (вавѣлѡнъ) 23, 30, 126
- Baktrians (въкътрь) 19
- Balaam, diviner (валаамъ) 110–116
- Balak, king of the Moabites (валаакъ, валакъ) 110, 112–113, 117
- Barak, judge, prophet (варакъ, вараакъ) 144, 152

- Benjamin, son of Jacob (венеѣминъ) 64, 147–149
 Bethlehem (вифлѣемъ) 116
 Bilhah, maid-servant of Rachel (вала) 64
 Cain (каинъ) 4–5, 7–8, 10–11
 Canaan (ханаанъ) 118, 126
 Canaanites (ханаанѣни) 25–26, 105, 126
 Chaldea (халѣдѣнская земля) 25, 26, 27, 36, 38, 59, 62, 63
 Chaldeans (халѣдѣи) 43, 130
 Chet (хѣтѣти, хѣтѣти) 26–27, 36, 60
 Chodologomor (ходологоморова) 43–44
 Cosmas Melodist of Maiuma, St. (косма пѣснопѣвецъ) 116
 Dan, son of Jacob (данъ) 64, 132
 Dan, city (данъ) 43
 Dan, river (данъ) 124
 Dathan (дафанъ) 101
 David (давидъ) 131, 155–158, 160–168, 170–173
 Deborah (instead of Judith) (дѣбора, дѣбора) 150–152
 Delilah, wife of Samson (далила) 138–140
 Doeg, a Syrian man (донъ) 164
 Domites (далѣматы) 43
 Edom (ѣдомъ, ѣдомѣская страна) 118, 127
 Egypt (ѣгѣпѣтъ, земля ѣгѣпѣтѣская) 64, 65, 66, 69, 71–73, 79–81, 105, 106, 112, 119, 145
 Egyptians (ѣгѣпѣтѣи) 78, 86
 Eli, priest (или, илѣа) 141–143
 Eliezer, son of Moses (ѣлиѣзеръ, ѣлѣазаръ) 70, 73
 Elim (ѣлимъ) 86, 88
 Endor (ѣлдоръ, ѣлдоръ) 130–131
 Enoch (ѣнохъ) 14–15
 Enosh, son of Cain (ѣносъ) 8; son of Set 15
 Ephraim, son of Joseph (ѣфреимъ) 65
 Ephron, son of Chet (ѣфронъ, ѣвронъ) 26–27, 60
 Esau (исавъ) 61–62, 111
 Euphrates (ѣфратѣская река) 53
 Eve (ѣвѣа) 1–4
 Gad, son of Jacob (гадъ) 64
 Gaidad (instead of Irad) (гаидадъ) 8
 Galilee (галилѣа) 31
 Gasphinoi (гомѣринѣ) 43
 Gazarenes (хазарѣи) 130
 Gennesaret, lake (генѣсарѣтѣско ѣзеро) 124
 Gerara, city (герари) 38
 Gerarians (герарѣи, герарѣи) 38–39
 Gershom, son of Moses (герѣсамъ) 70, 73
 Giants (гиганѣ) 14, 17
 Gibeon, city (гаваонъ) 128
 Gibeonites (гаваонѣи) 127–129
 Goliath (голиаѣ) 162
 Gomorrah (гоморѣская земля) 43
 Gomorrahians (гоморѣи) 53
 Goshem, land of (гѣсемѣская земля) 77
 Got, king of Persians (гогъ) 130–131
 Hagar (агаръ, агара) 40–41, 55–56
 Hannah, prophetess (анѣа) 141
 Haran, city (хара) 25
 Hebrews (ѣврей, люди ѣврейскѣи) 66, 75
 Hebron (хѣвронъ, хѣвронѣская страна) 26, 163, 167, 169
 Hellens (ѣлини) 117
 Horeb (хоривъ, хоривѣская гора) 71, 73, 77, 106
 Hur (уръ, иуръ) 84–85, 88, 95
 Hushai (хѣсѣа, хѣсѣи, хѣсин) 168–169
 India (инѣдѣа) 69
 Indian, the Ocean (инѣдѣское морѣ) 69
 Indians (инѣдѣи) 69
 Isaac (исакъ, исакъ) 54, 57–61, 71
 Ishmael (исмаилъ) 40–41, 55–56, 58
 Ishmaelites (исмаилѣтѣи) 64
 Israel (исраилѣтѣи, сѣнове иѣрѣлѣи) 74, 79–83, 84–85, 86, 88, 94–96, 101, 103, 113, 118, 119, 121, 124, 128–129, 132, 148
 Issachar, son of Jacob (исахаръ) 64
 Jacob (іаковъ, иаковъ) 61–65, 71, 101, 116, 145, 148
 Jael (аѣла, аѣлъ) 144–145
 Jambres (анѣнѣсъ, анѣнѣсъ) 74
 Jannes (анѣвѣрисъ) 74

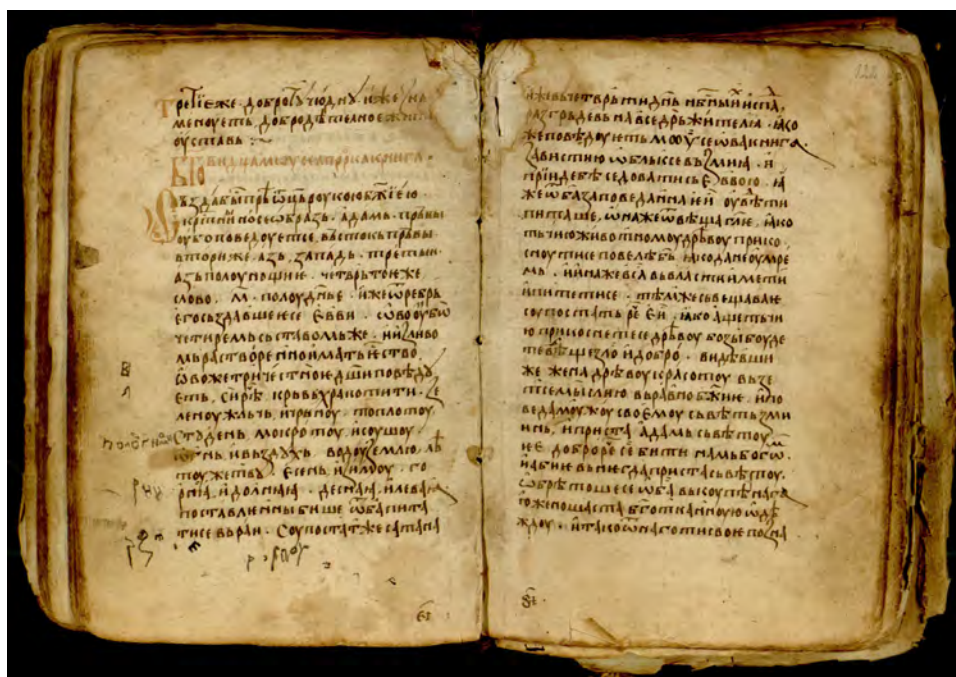
- Jephthah (ѿфтан) 132–133
 Jeremiah, prophet (єрѣмїѣ) 149
 Jericho (єрихонъ) 123, 125–126, 127
 Jerichoites (єрихонѣанѣ, єрихонѣанѣ) 123, 125
 Jerusalem (єрлѣмъ) 113, 114, 116, 144, 150
 Jesse (їесїи) 155, 158
 Jesus Christ (їс хс) 3, 13, 37, 44, 45, 85, 116, 120, 171
 Jews (юдѣи) 78, 96, 116, 117, 123, 126, 128–129, 130–131, 132
 Joab, commander (їовавъ) 165, 168, 170–171
 Job (їова, їовавъ) 110–111
 John Chrysostom, St. (златоєзычны ѿа) 52
 John of Damascus, St. (дамаскынъ ѿанъ, ѿанъ дамаскынъ, дамаскынъ) 3, 87, 120
 Jonathan, son of Saul (їовафанъ) 156, 160
 Jor, river (їоръ) 124
 Jordan, river (їорданъ) 28, 54, 123–124, 127, 168
 Josedek, father of Melchizedek (їоседекъ, ѿседекъ) 30–32
 Joseph, son of Jacob (їосїѣ) 64–66, 80
 Josephus Flavius (їосїѣ) 13
 Joshua son of Nun (їосѣфъ навнѣвъ) 105–106, 122–130
 Judah, son of Jacob (їуда) 64
 Judeans (їудѣи) 96, 128, 130, 132
 Kadesh, desert (поустыня гадская) 102
 Kenan (каинанъ, нкаинанъ) 14
 Kiriathjearim (карїафгаримъ) 124
 Kish, father of Saul (кысь) 153
 Laban, father of Rebecca (лаванъ) 63
 Lamech (ламехъ) 8–11
 Leah (леа) 63–64
 Levi, son of Jacob (леви) 64
 Levite (левитъ) 146–147
 Levites (левитѣ) 102, 108
 Lot (лотъ) 24–25, 28, 43, 49–54
 Lydians (лиди) 43
 Magdala (магдала) 80
 Mahalelel (мафсала) 14
 Mahujael (малеилъ) 8
 Mamre, oak (дѣбѣ мавринскѣ, мавреїистинѣ) 28, 46, 60
 Manasseh, son of Joseph (манаси, манасїа) 65
 Manoah (маное) 134–136
 Marah (мераръ) 86–87
 Mathushael (матфсала) 8
 Mathuselah (матсала) 14
 Medes (мидѣни) 130
 Melchizedek (Melchi) (мелхиседекъ, мелехїи) 30–36, 38, 40–41, 44
 Mesopotamia (мѣждѣрїчнѣ сирское) 25
 Methel, city (винилъ) 163
 Michael the Archangel (михалъ архангѣлъ) 116, 122, 125
 Michal, daughter of Saul (мелхїа) 156, 167
 Midian, land of (мадианска, мадианска земля, страна) 70, 127
 Miriam, sister of Moses (марїа) 67, 83
 Moab (моавитска страна) 119
 Moabites (моавитѣны) 127
 Moraioi (амореи) 43
 Moses (моси, моиси) 1, 3, 67–78, 80–86, 88, 90–91, 95–99, 101–106, 109, 118–119, 121–122, 124
 Mount of Olives (єлѣмъ) 33, 36
 Nahar (Nahor), father of Abraham (instead of Terah) (нахаръ, нахоръ) 24–25
 Nathan, prophet (нафанъ) 166
 Nazareth (назаретъ) 155
 Nephtali, son of Jacob (невталїимъ) 64
 Neri (нерїи) 111
 Nimrod, king of Babylon (невродъ) 23, 30
 Noah (ноє) 15, 17–21, 25
 Oreb, prince of the Midianites (орѣвъ) 43
 Palestine (палестинска земля) 23, 25, 144, 160
 Paradise (рай) 3–4
 Paul, the Apostle (павъ) 36, 120
 Persians (перси) 130, 150

- Pharaoh (фараонъ, фараонъ) 66–70, 72–78, 80–82
- Philistines (филистие) 112
- Phinehas (финесъ, финеекъ) 105–106, 118
- Phundaitae, Mediaeval dualists (фунг'дагигагисти) 4
- Potiphera (пен'дефри) 65
- Psalmist (п'снописць, п'сноп'бв'ць, псаломникъ, п'бв'ць) 13, 43, 44, 58, 65, 100, 103, 107, 117, 118, 120, 132, 136, 139
- Rachel (рахиль, рахил'їа) 63–64, 149
- Rahab, harlot (раавъ) 123, 126
- Ramah (in Benjamin?), city (раама, рама) 149
- Rebecca (ревека) 59
- The Red Sea (чръм'ное море) 84, 86, 99, 146
- Reuben, son of Jacob (роувинъ) 64, 101, 146
- Reuel, father-in-law of Moses (рагоуиль, раг'г'ониль) 70, 73
- Reuel, son of Esau (рагоуиль) 111
- “Rock of the Skull”, place of sacrifice (лоб'ни камень) 58
- Salem, mother of Melchizedek (салинь) 30–31
- Salem, city (салинь) 33, 36
- Salmon (сал'ла) 111
- Samson (сам'фонъ) 134, 136–140
- Samuel (самоуиль) 141–142, 153–154, 157–158
- Sarah (сар'ра) 25–27, 40, 47–48, 54–55, 60
- Satan, Satanael (сатана, сатананиль) 1, 3–4, 122
- Saul (саоуль) 141, 153–164, 167
- Sedek, brother of Melchizedek (седекъ) 30–33
- Seth, son of Adam (ситъ) 13–14, 114
- Shem (Canaanites) (симъ) 25, 86
- Shinar, land of (синар'ска земля) 22
- Shur, desert (съръ п'стинна) 86
- Sin, wilderness (синова поустинна) 88
- Sinai (синан, синанска гора) 3, 71, 74, 84, 88, 101, 103
- Sisera, king of Tyre (сисара) 144–145
- Sodom (содоми, содом'ската земля) 28, 43, 48, 51
- Inhabitants of Sodom (содомитане) 43, 50, 53
- Solomon (соломонъ) 54, 167
- Symeon, son of Jacob (симеонъ) 64
- Tabor, mount (дабиръ) 29, 34
- Tarra, brother of Abraham (instead of Haran) (тар'ра) 24–25
- Theodore the Studite (стоудитъ) 52
- Tiberias, sea (море тивернадско) 124
- Tyre (тиръ, т'ръ) 144
- Uriah, commander (оур'їа) 165
- Uzzah (Zan) (ѡзанъ) 108
- Uzziah, king of Judea (ѡзїа, иѡзїа) 174
- Zalmunna, king of the Midianites (сал'мана) 43
- Zebah, king of the Midianites (зевен) 43
- Zebulun, son of Jacob (зав'лонъ) 64
- Zeeb, prince of the Midianites (зивъ) 43
- Zerah, the Edomite (зар'ра) 111
- Zillah, wife of Lamech (сел'ла) 9, 11
- Zilpah, maid-servant of Leah (зел'ва) 64
- Zipporah, wife of Moses (сим'фора) 70, 73
- Zoar, village (сигоръ) 51

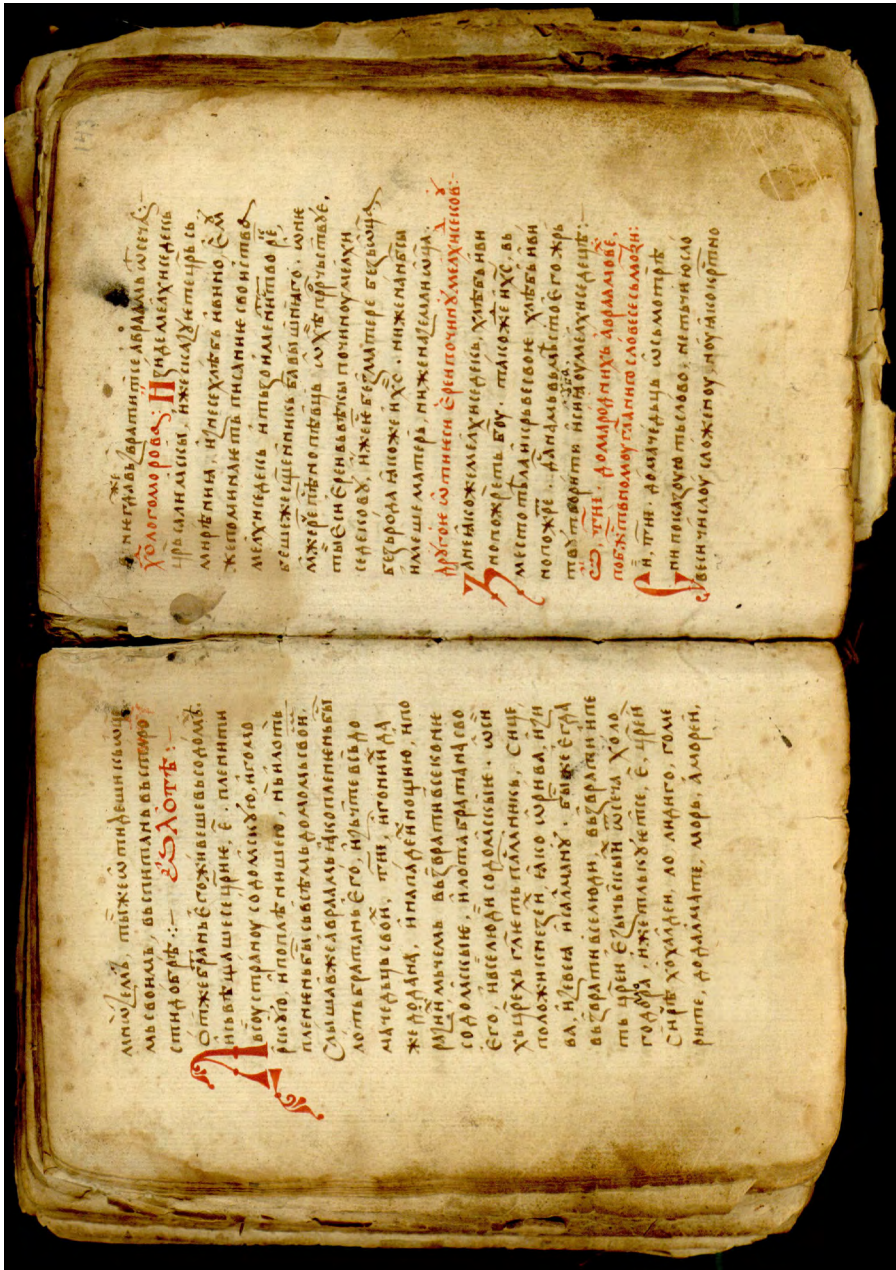
List of illustrations

1. Ms Nikoljac 83, f. 121v–122r
2. Ms Nikoljac 83, f. 142v–143r
3. Ms NIM 25, f. 39v–40r
4. Ms MSPC 42, f. 56r
5. Ms MSPC 42, f. 57r
6. Ms MSPC 42, f. 71v
7. Ms MSPC 42, f. 84r
8. Ms MSPC 141, f. 65r
9. Ms SB III22, f. 187v
10. Ms SB III22, f. 197v
11. Ms SB III22, f. 202v
12. Ms Rum. 42, f. 293v–294r
13. Ms BAR slav. 358, f. 21v–22r

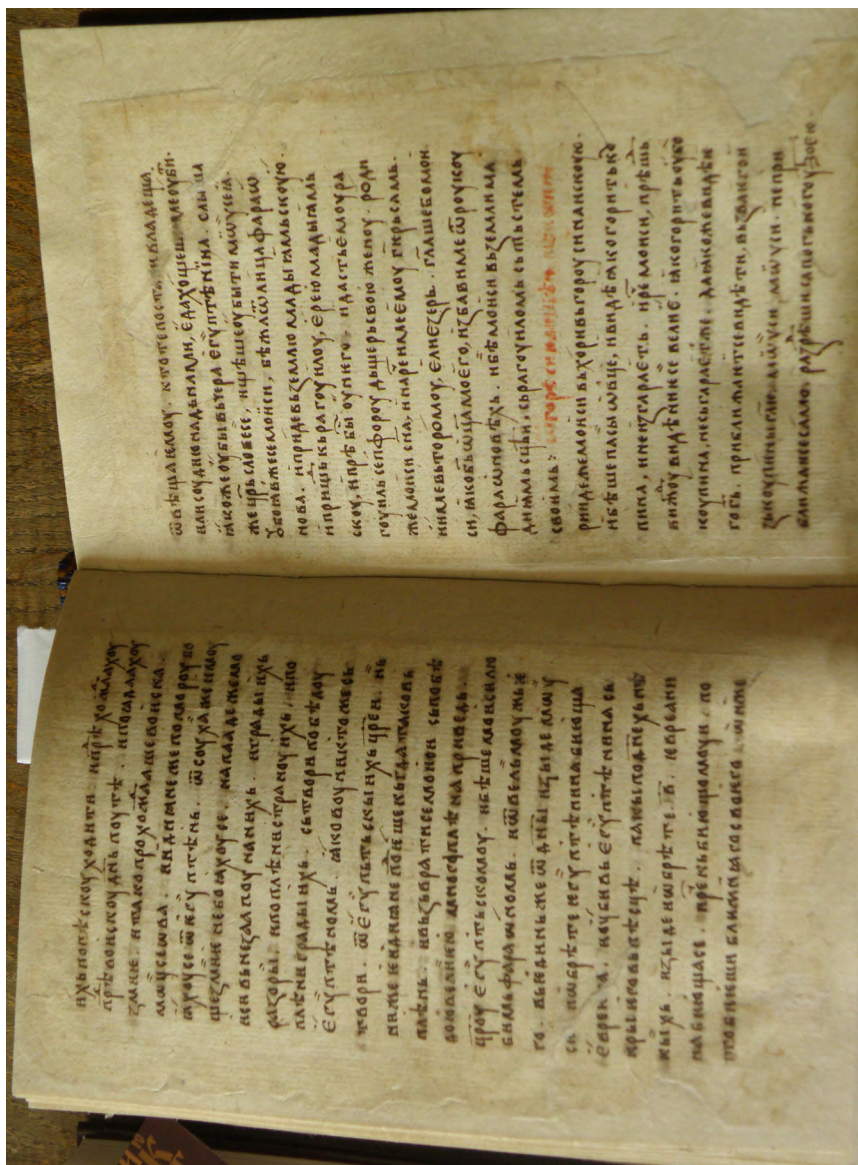
Illustrations

1. Ms Nikoljac 83, f. 121v-122r

2. Ms Nikoljac 83, f. 142v-143r

ГЛАГОЛѢ И АБРАМѢ. И КОМУ СЛОВО ИМѢЮЩЕ
БЛАГО РАДОВА СЯ БЫТИ НАШЕ. А ЖЕ И НАСТАВНИКЪ.

Хомы тымъ сныпо кытгылгытвори сгач
 кжл нойоу тфжжлгытгынта: **Ш**сто
 кжл болзъзаныострхсхънмъ припои
 тцткытмлутъдолю нпрхтрыткытфл
 мф кфсфдсхнжпобсхъбъ болзныгнтм

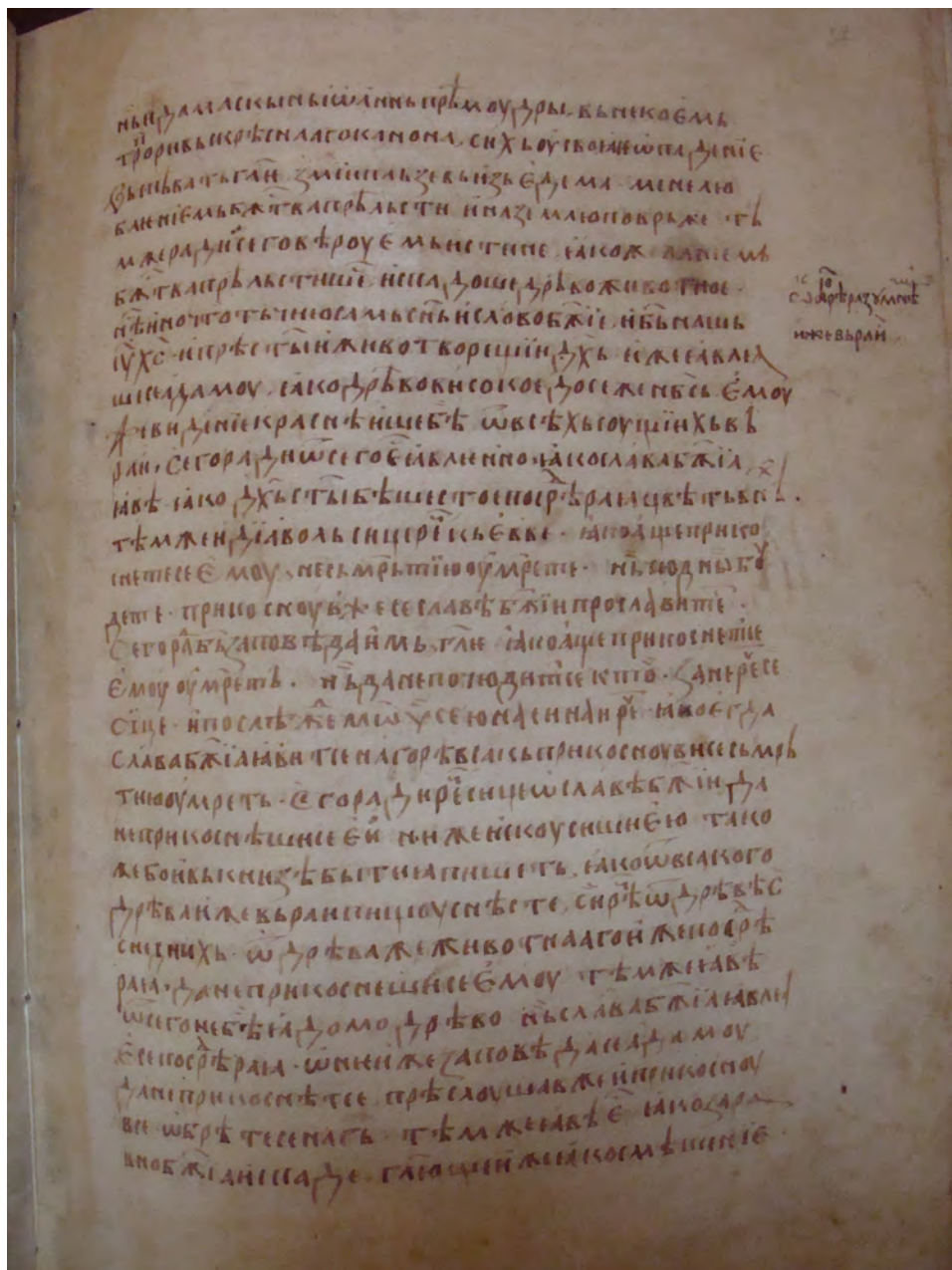
Си́моу бж҃г҃у оубо ѡмнѡмъ слава и пошлѡмъ
 ст҃ицѣмъ и доро́жнѡмъ ꙗко хр҃сти́и днѣ ꙗко
 коумьгѣмъ положе́нъ ѡубо въ тѣхъ доуко́рѣнъ есѣ
 своен не ѡу́мъ ст҃ицѣмъ злѡбѣмъ ми́ръ ꙗко
 снѡвоего едѣнноро́днѡго въ мѣхъ мѣхъ тѣхъ
 днѣмъ ра́днѣ сѣмъ ора́днѣ оубо въ гл҃г҃и тѣхъ. **Н**ѣ
 щѣмъ повѣдѣннѡмъ оубо въ мѣхъ ꙗко гл҃г҃и не шн
 в соупры сло́жнѡго ꙗко мнѡу нагросѣтъ ꙗко тѣхъ
 сло́жнѡмъ ꙗко въ тѣхъ. **И** ꙗко оубо пошлѡмъ ра́днѡ
 ра́дѡ ст҃ицѣмъ ꙗко мнѡу не тѣхъ ꙗко тѣхъ ꙗко тѣхъ.

торне ж радостнагоу еже знаменуетсяъ кимъ
мудроу пн. И трогне ж доброту чюдн. а поу еже
знаменуетсяъ. добродетелное жити оуправъ.

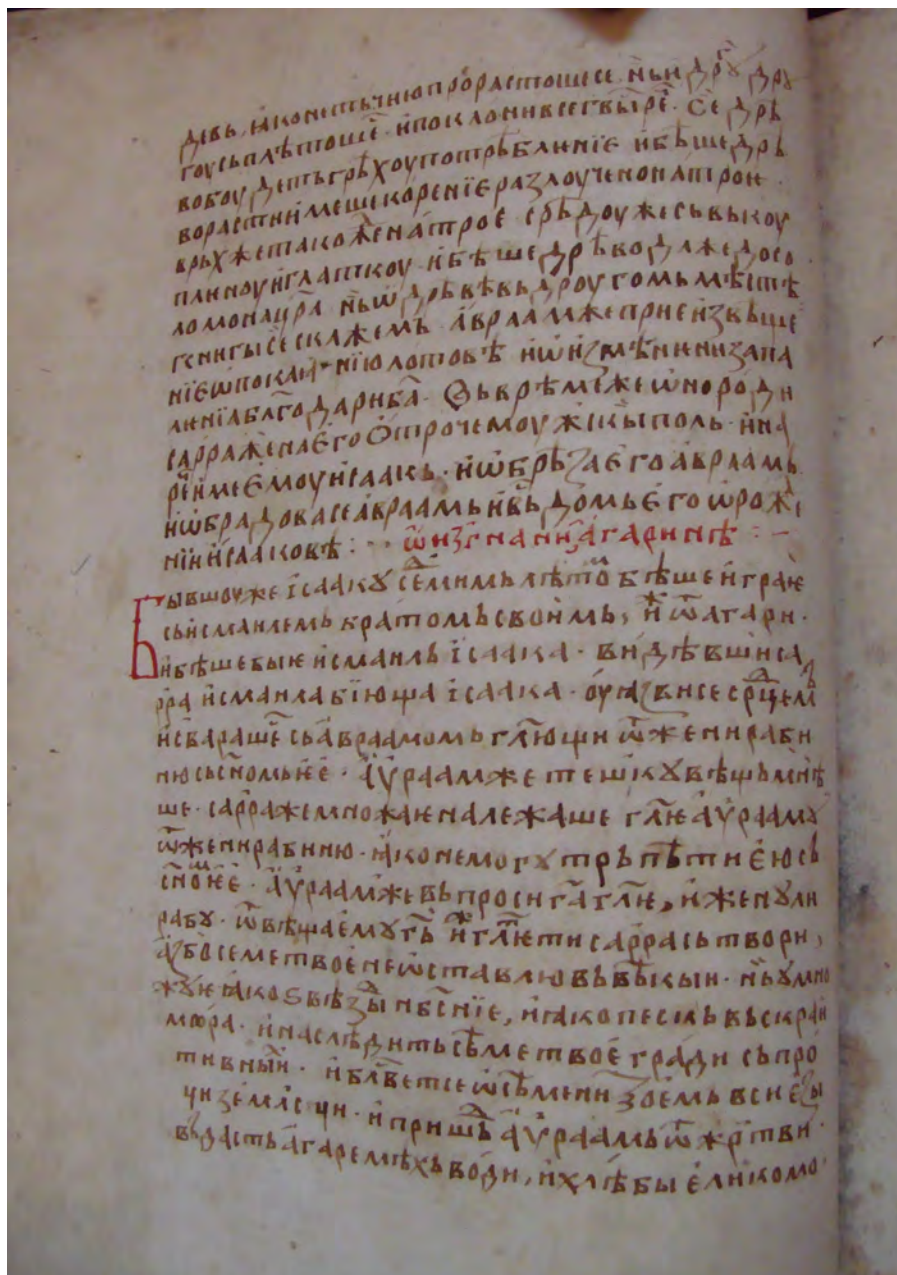
ESTHILITEOGEALIKZHEA

42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560

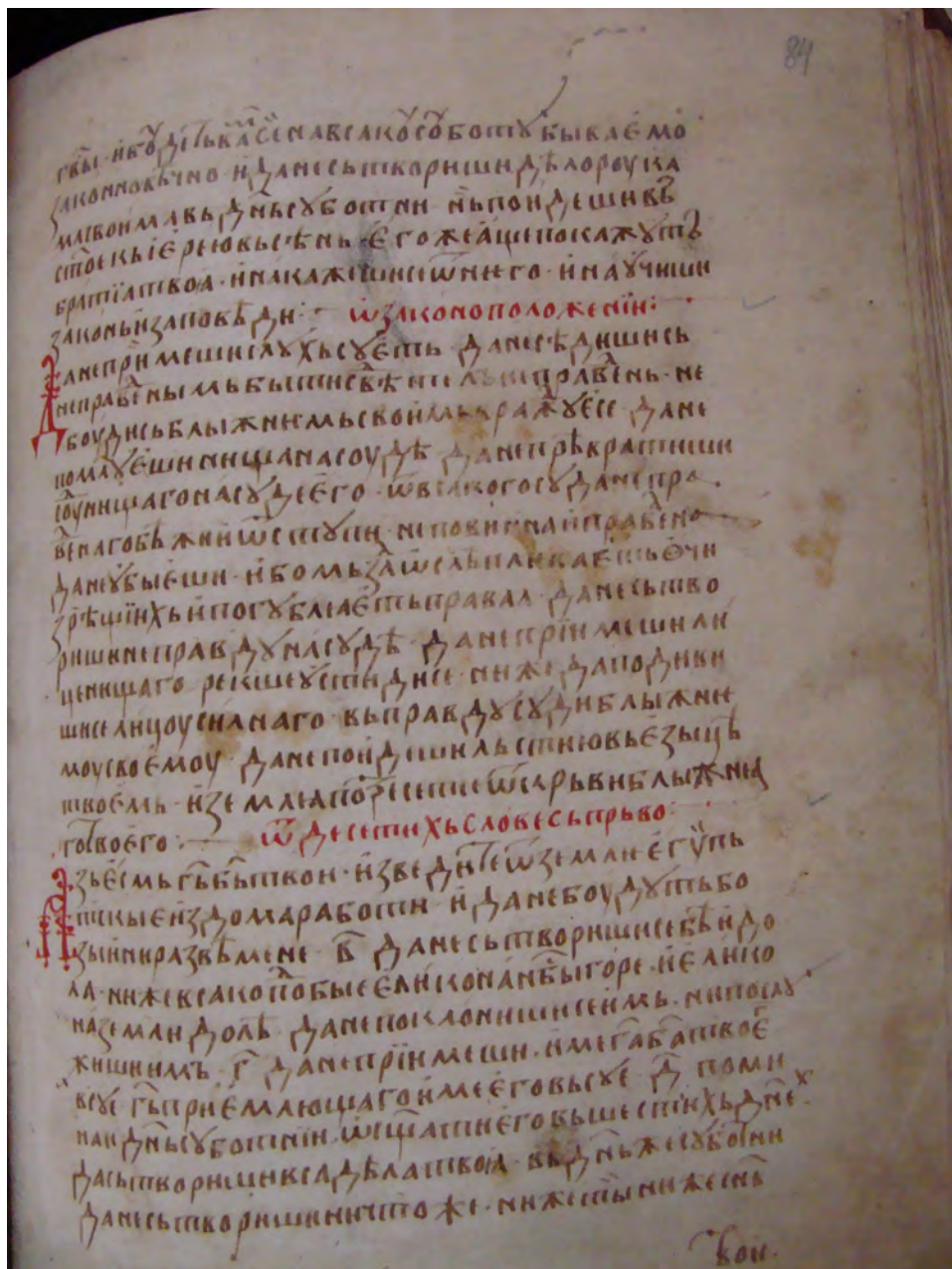
4. Ms MSPC 42, f. 56r

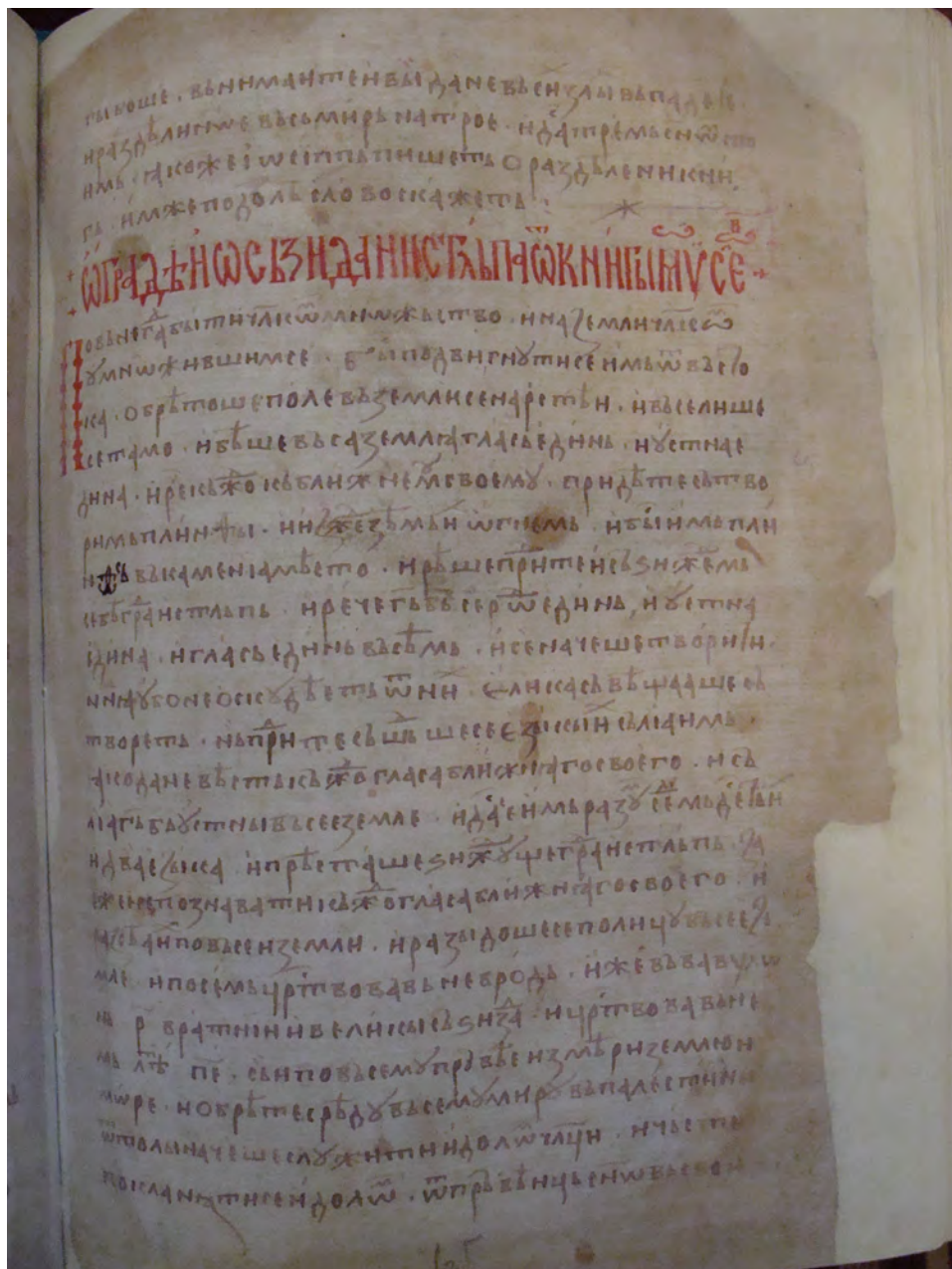

5. Ms MSPC 42, f. 57r

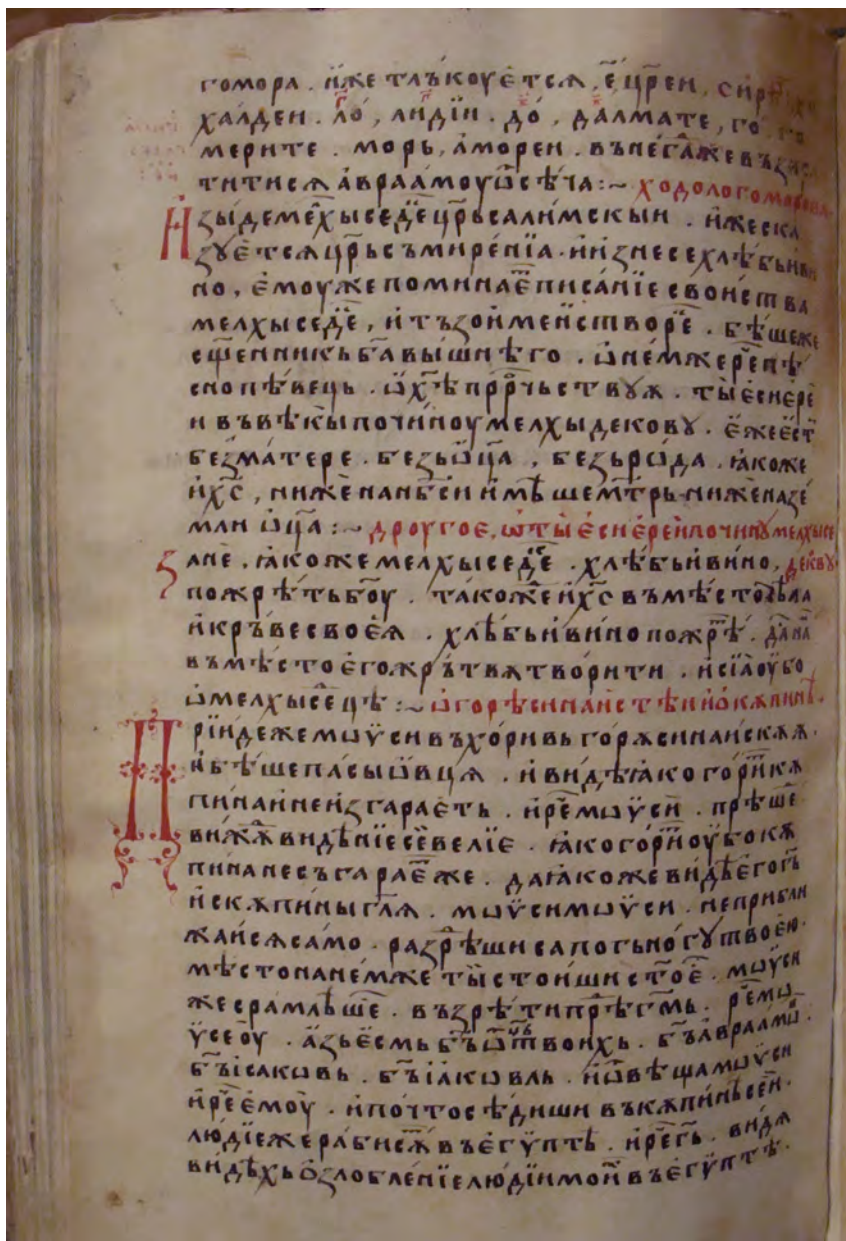

6. Ms MSPC 42, f. 71v

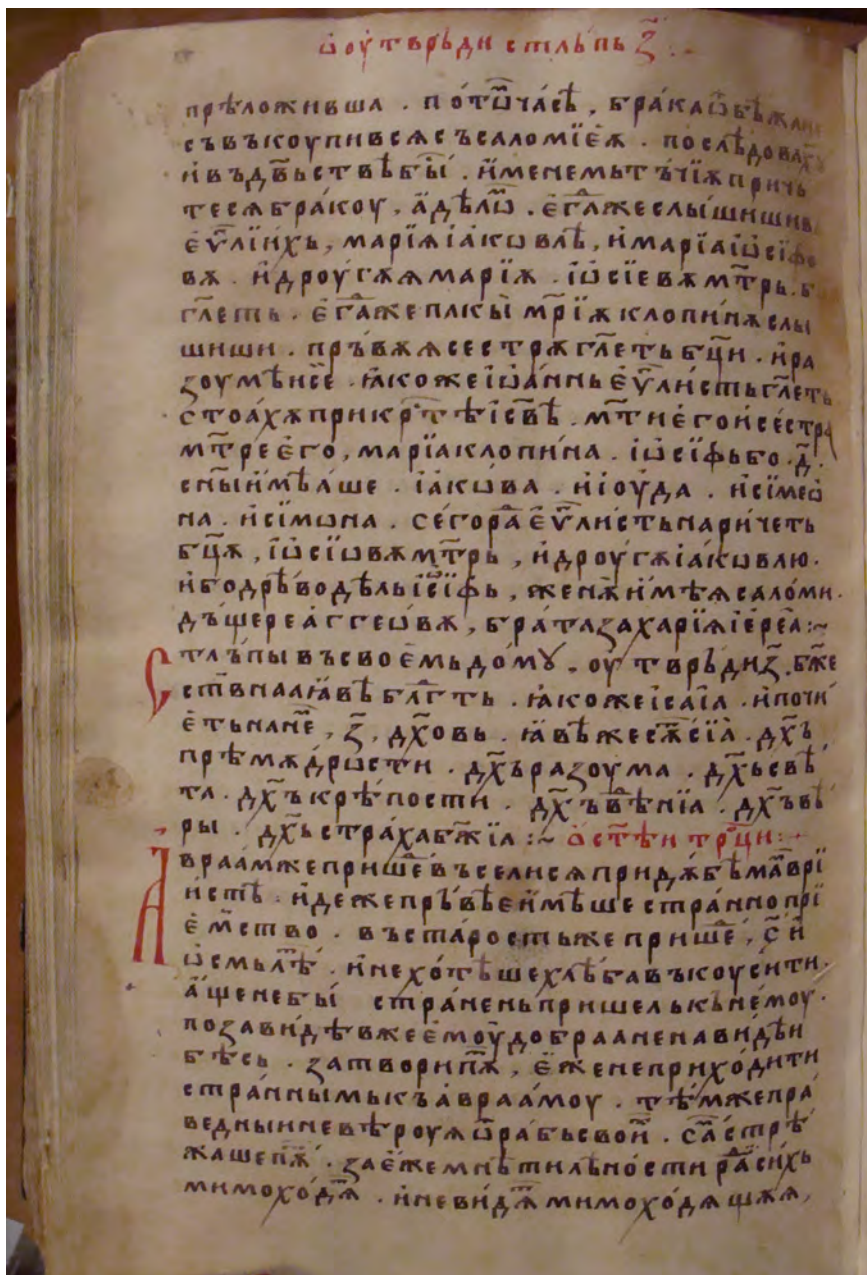

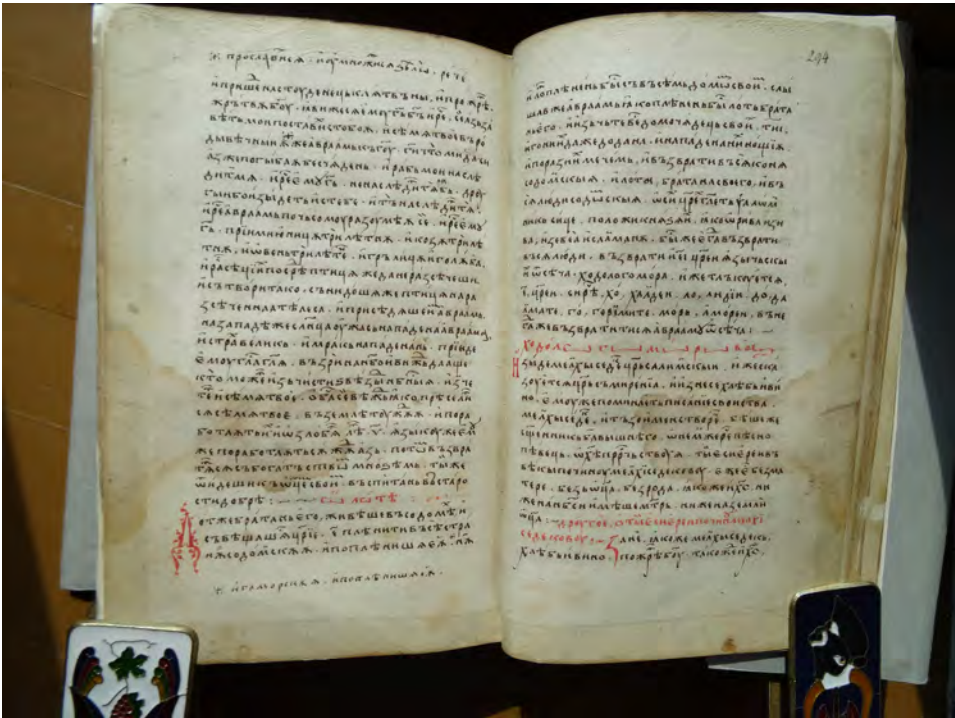

8. Ms MSPC 141, f. 65r

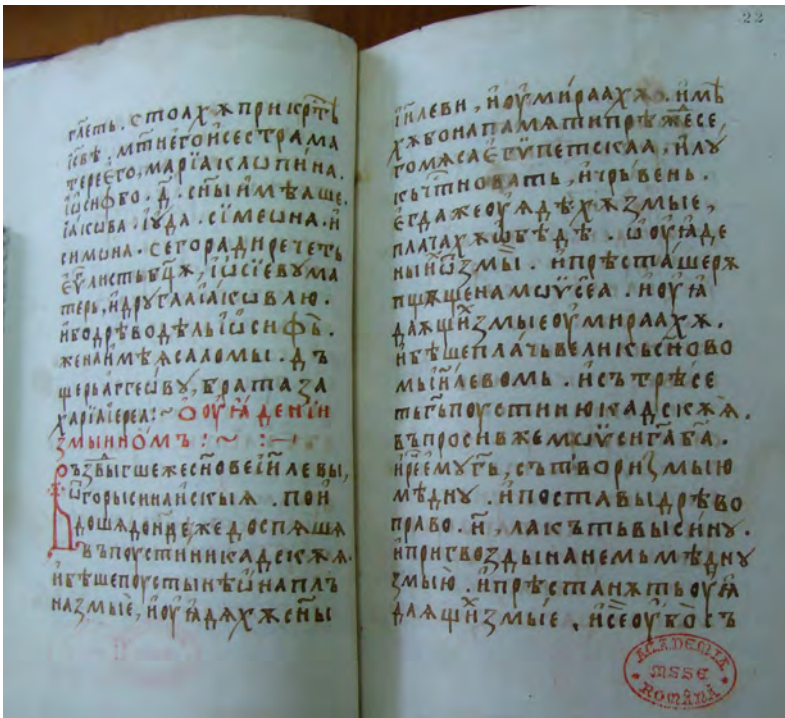

рина . и възгорѣша огнь въ земь . и
 мѣнь попали грѣшники . пожеженъ
 днь жь бо тны , и зыдоша нѣцѣи брати
 тндрѣва . и пришеши пламень поже
 нѣ . попали . и пламени га ѡзакон
 ложени . ѡсѣтворены нѣ шегла тн
 нжъ кратцѣ сѣа сѣтвориху , писаніе
 прикладъ пишущее : **ѡ ку во тѣ**
Нрете гы къ мѣсѣ , сѣтвори мнѣ ку во тѣ
 ѡдрѣ въ мерси нѣ . и полови мнѣ
 тендѣ жннж . и лѣкъ и полови мнѣ шир
 тѣ . и поковешнѣ глѣтѣ тнспѣ , въ нѣ
 трѣи въ нѣ . и поставиши въ нѣ жѣ глѣ
 тѣи нѣ лѣрѣнѣ . и сѣтвориши етамнѣ
 глѣта . и въложиши въ нѣ мнѣ . и бж
 дѣхранимо въ нѣ мнѣ . іако да позна
 тѣ дѣса . іаже сѣтвори сѣицѣи . и въло
 жиши въ нѣ прѣкъ во тѣ . и екри жалн
 закона . напиши же нѣ сло во еа закона
 кожныхъ и книгѣхъ . и да протнѣ еши нѣ
 навѣ бжжѣ бо тѣ въ слѣдѣ бжжѣ . іако
 да поутѣтѣ законны заповѣдѣ вѣрѣи нѣ
 въ . егда же хощеши нѣ тѣ жѣ . да сѣ
 твориши кола мала . и поставиши напи
 ку во тѣ . и въ прѣжешнѣица годнѣи
 не поутѣтѣ . іако да во зѣ ку во . и да
 прикоснетѣ мѣсто къ колѣ ку во тѣ . ни же
 къ нѣцѣмѣ во зѣи нѣ . и нѣ къ ку во
 тѣ тѣмоу . нѣ тѣи моіерѣи нѣи нѣ . и да
 слоужѣ емоу и въ сѣ емоу . сѣтвориши же
 нѣи ка нѣица глѣтѣ . іако покажѣ еши нѣ
 нѣ тѣ . сѣи же въ сѣ сѣтвори мѣи сѣ , іа
 же повѣлѣ емоу гѣтѣ : **бъ** зѣи гшѣ жѣ сѣ
 ѡуіа дѣи нѣи нѣи нѣи

12. Ms Rum. 42, f. 293v-294r

13. Ms BAR slav. 358, f. 21v–22r

Małgorzata Skowronek – University of Łódź, Faculty of Philology, Department of Slavic Philology
Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area
and South-East Europe, *Ceraneum*

Łódź University Press
90-131 Łódź, 8 Lindleya St.
www.wydawnictwo.uni.lodz.pl
e-mail: ksiegarnia@uni.lodz.pl
tel. (42) 665 58 63